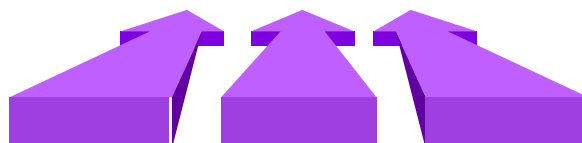

E. G. WHITE

Dějiny vykoupení

Stručné podání dramatu věků,
jak byl popsán v prvních spisech,
doplněné citáty z velkého drama věků
Ellen G. Whiteové

E. G. WHITE

**DĚJINY
VYKOUPENÍ**

"Vystihájíce to, na který aneb jaký čas mýnil by ten, kterýž v nich byl, Duch Kristův, předpovídající o utrpeních Kristových a o veliké za tím slávě.

1. list Petra 1,11

PŘEDMLUVA

Bylo mnoho neosvětlených témat, na něž sestra E.G.Whiteová - jako Bohem vyvolený nástroj - obdržela od Pána na počátku své působnosti zvláštní světlo pro adventní lid. Na prvním místě těchto otázek se nalézá věc konfliktu mezi dobrem a zlem, jaký vznikl ve chvíli pádu Lucifera v nebi a člověka na zemi a který bude trvat během celé doby zkoušky až do chvíle druhého příchodu našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista, založení Jeho království a obnovení země.

V roce 1858 bratr i sestra Whiteovi brali účast v určitém shromáždění v Livett's Grove ve státě Ohio (USA). Sestra Whiteová zde obdržela vidění, jež se týkalo mnohých problémů velmi vážných pro církve ostatků. O tomto vidění později napsala: "V Lovett's Grove bylo mi podruhé ukázáno téměř vše, co jsem viděla ve vidění již před deseti lety, a sice velký, věky trvající boj mezi Kristem a satanem. Obdržela jsem rovněž pověření, abych o něm napsala" ("Náčrt z života E.G.Whiteové", s. 162). Tato vidění o velkém sporu a boji mezi Kristem a Jeho anděly z jedné a satanem a jeho anděly z druhé strany, byla ve své době publikována ve třech malých dílech pod názvem "Duchovní dary".

Tato otázka byla sestře Whiteové důkladně objasněna a v roce 1870 se rozhodla vydati v širokém měřítku tuto nádhernou a důležitou zvěst o dějinách vykoupení, jež se rovněž brzy ukázala ve čtyřech dílech pod názvem: "Duch proroctví".

V míře, v jaké plynul čas, dostávala sestra Whiteová stále více vidění. Mezi členy církve i mezi lidmi jiných vyznání vzrůstal zároveň zájem o knihy publikující tato vidění. Proto sestra Whiteová znovu vydala sérii knih na toto téma a obohatila je mnohým cenným novým materiálem. Tímto způsobem vzniklo pět velkých knih známých jako "Serie Velkého sporu", obsahující následující tituly: "Patriarchové a proroci", "Proroci a králové", "Touha věků", "Skutky apoštolů" a "Velký spor" (VLB), o celkovém počtu přes 3500 stran tisku. Tato díla splňují významnou roli v hlásání sboru i světu o předivném plánu vykoupení lidstva a o rozhodnutí Božím v provedení svých záměrů spojených se stvořením člověka.

Během let začal být pocíťován v církvi citelný nedostatek vydání, jež by obsahovalo ve zkrácené formě všechna témata obsažená ve shora jmenovaných dílech tak, aby bylo možno v jediné knize uvést všechny důležité body úchvatných dějin vykoupení, tak jak byly sestře Whiteové ve viděních zjeveny. Tento nedostatek má uspokojit tato kniha "Dějiny vykoupení", obsahující vybrané a podle originálního plánu autora uložené části stručných opisů ve formě, v jaké byly publikovány v dávnějších vydáních.

V původním textu originálu až na malé gramatické změny, k jakým došlo v angličtině během údobí 75 let, jež uplynuly od doby napsání těchto děl až do přítomné doby jejich vydání, nebyly učiněny žádné úpravy.

Vroucím přáním vydavatelů je, aby tato kniha pojednávající o vykupitelském díle v Ježíši Kristu přinesla útěchu a povzbuzení všem poutníkům do Božího království.

P á d L u c i f e r a

Lucifer před vzbouřením byl velkým a nádherným andělem, blízkým Božímu Synu, plný vznešenosti a majestátu. Výraz jeho tváře, podobně jako i jiných andělů, byl laskavý a přející. Vysoké jasné čelo zjevovalo hlubokou mysl. Jeho tvary byly dokonalé, pohyby šlechtné a majestátní. Osobité světlo vyzařovalo z celé jeho postavy, silnější a krásnější nežli postavy jiných andělů. Přesto však Kristus, milovaný Boží Syn, byl důstojnější a vzácnější nad všechna andělská vojska. Byl jedno s Otcem dříve, než byli stvořeni andělé. Lucifer Ježíšovi záviděl a postupně si přivlastňoval postavení, jaké výlučně náleželo Kristu.

Stvořitel shromáždil nebeské zástupy, aby v přítomnosti všech andělů udělil svému Synu zvláštní hodnost. Syn usedl na trůn s Otcem a kolem nich shromáždily se zástupy svatých andělů. Otec nyní

oznámil, že z moci svého nařízení Kristus, Jeho Syn, má být Jemu rovný; kdekoliv se Syn bude nalézat, bude Jeho přítomnost rovnoprávná s přítomností Otce. Slova Syna náleží poslouchati se stejným poslušností, jako slov Otce. Otec pověřil svého Syna vládou a velením nebeských zástupů. Spolu s Otcem měl Syn především spolupracovat v zamýšleném plánu stvoření země a všeho živého tvorstva, jaké na ní mělo povstat. Syn měl vykonávat vůli a úmysly Otce, sám od sebe nemohl nic učinit. Vůle Otcova měla být naplněna v Synu.

Lucifer toto postavení Ježíši Kristu záviděl. Když se všichni andělé před Kristem sklonili v uznání Jeho svrchovanosti, Jeho vysoké autority i Jeho pravomocné vlády, i on se spolu s nimi sklonil, ve svém srdci však choval zlost a nenávisť. Bůh i Kristus vykonali společnou poradu ve věci plánů, se kterými nebyl Lucifer seznámen. Nerozuměl jim a nebyl taktéž seznámen s Božími záměry. Kristus byl Pánem nebes, Jeho vláda i autorita měly být uznány ve stejné úrovni s vládou i autoritou samého Boha. Lucifer se považoval za vyvolence mezi nebeskými anděly. I když byl upřednostněn, toto vyznamenání v něm nevyvolalo vděčnost ani velebení vůči svého Stvořitele - usiloval stát se rovným Bohu. Chlubil se svou spanilostí a věděl, že andělé si jej vážili. Byl mu svěřen zvláštní úkol. Nalézal se v blízkosti všemohoucího Stvořitele a stále paprsky světla, jež otáčely věčného Boha, osvětlovaly i jej zvláštním způsobem. Přemýšlel nad tím, s jakou horlivostí vykonávají andělé jeho rozkazy. Nebyl snad jeho oděv nádherný a zářivý? Proč by měl být Kristus více ctěn?

Naplněn nespokojeností a závistí vůči Kristu, opustil bezprostřední blízkost Otce. Ukrývají své vlastní záměry, svolal zástupy andělů a představil jim svou věc, jejíž podstatou byl sám. Považoval se za ukřivděného a sdělil jim, že Bůh upřednostnil Krista a jeho osobu pominul. Řekl, že se od této chvíle skončila zlatá svoboda, jaké se andělé až dosud těšili. Nebyl nyní nad nimi ustanoven Vládce, jemuž od této chvíle musí vzdávat otrockou čest? Zdůrazňoval, že je svolal proto, aby zajistil, že již déle nedovolí uchvatiteli míti užitek z jeho práv, že se již nikdy Kristu nepokloní, že si sám přivlastní tu čest, jaká právem náležela jemu a bude vůdcem všech, kteří se rozhodnou následovat jej a poslouchat jeho příkazy.

Mezi anděly nastal spor. Lucifer a jeho stoupenci usilovali o zreformování Boží vlády. Byli nespokojeni a nešťastni, že nemohli prozkoumat hloubku nekonečné Boží moudrosti ani pochopit záměry, proč byl Boží Syn tak velmi vyvýšen a proč Mu byla udělena neomezená vláda a další přednosti. A tak se část andělů vzbouřila proti autoritě Syna.

Andělé, kteří byli věrní a loajální, usilovali o smíření tohoto mocného vzbouřeného anděla s vůlí Stvořitele. Ospravedlňovali přenesení těchto poct na Krista a nezvratnými důkazy snažili se Lucifera přesvědčit, že tím, že Otec oznámil, že na svého Syna přenesl tyto pocty, jemu přece na cti neubýlo. S horlivostí a důrazně vysvětlovali, že Kristus je Božím Synem, který existoval současně s Otcem již před stvořením andělů, že vždy stál po pravici svého Otce a nikdy Jeho dobrotivá, mírná a láskyplná autorita nebyla uváděna v pochybnost, že nikdy nevydával jiné příkazy mimo ty, jejichž vykonání přinášelo radost andělským zástupům. Zdůrazňovali, že Kristova pocta, jíž se mu dostalo od Otce v přítomnosti andělů, v ničem nezmenšuje čest, jakou Lucifer doposud vlastnil. Andělé plakali a usilovně se snažili naklonit Lucifera, aby zanechal své nečestné záměry a podřídil se svému Tvůrci, vždyť až dosud všude panoval pokoj a soulad, proč tedy toto neporozumění a odbojná vzpoura?

Lucifer však nechtěl uposlechnout. Odvrátil se od loajálních a věrných andělů a nazval je otroky. Věrní andělé nemohli pochopit a vyjít z údivu, když viděli, že se Luciferovi jeho plán k vyvolání vzpoury daří. Sliboval novou a lepší vládu a zaručoval všem absolutní svobodu. Mnozí z andělů souhlasili s tím, aby je Lucifer řídil a stal se hlavním vůdcem. Jakmile uzřel, že jeho jednání nalézá posluchače, začal si pochlebovat, že se mu podaří přetáhnout všechny anděly na svou stranu, že bude roven samému Bohu a jeho vládcovský hlas, když bude udělovat příkazy všem nebeským zástupům, bude ochotně vyslyšen. Věrní andělé jej znovu a znovu varovali, a vysvětlovali, jaké následky vyvolá jeho vzpoura, že Ten, kdo stvořil anděly, může svou nezměrnou mocí zničit každou odpornou autoritu a nějakým zvláštním způsobem pokořit troufalost a spiknutí. Vždyť nelze ani pomyslet na to, aby se **anděl mohl zprotiviti Božímu svatému Zákonu, tak svatému, jako sám Bůh.** Vzbouřencům byla předkládána varování, aby neposlouchali svůdné a klamně nabídky Lucifera. Byly mu i jím svedeným vzbouřencům udělovány vážné rady, aby se ihned odebrali k Bohu a vyznali zlo, jež se nalézalo již v samotné myšlence uvést v pochybnost Boží autoritu.

Mnozí Luciferovi stoupenci byli nakloněni k uposlechnutí rady Bohu věrných andělů, chtěli odčinit svou nespokojenost pokáním a získati zpět důvěru Otce i Syna. Avšak mocný vzbouřenec prohlásil, že Boží zákon je mu dobře znám a ví, že kdyby se nyní pokořil v otrockém poslušenství, bude pozbaven svých výsad a poct a již nikdy nebude pověřen žádným vznešeným úkolem. Řekl, že nejen on sám, nýbrž i oni zašli již příliš daleko, aby jim bylo možno couvnout, a že odvážně ponese následky svého jednání, nikdy neustoupí a nebude odevzdávat otrockou čest Božímu Synu. Tvrdil, že Bůh takovéto jednání nikdy neodpustí, musí tedy zabezpečit svou svobodu a silou dobyti postavení i práva, jež jim nebyla přiznána.

"Tímto způsobem Lucifer, "Světloňoš", spoluúčastník Boží slávy, jenž bral účast mezi těmi, jež byli ochránci Božího trůnu, díky svému přestoupení stal se satanem - "protivníkem".(PP s. 40)

Věrní andělé přistoupili k Božímu Synu, aby Mu oznámili, k čemu mezi nimi došlo. Zastihli Otce radícího se se svým milovaným Synem, aby pro dobro Bohu věrných andělů bylo satanu jednou provždy překaženo v přivlastňování si jemu nenáležící autority. Bůh mohl okamžitě vypudit arcsvůdce z nebeských prostor, to však nebylo Jeho záměrem. Chtěl dáti vzbouřenci stejnou možnost změřiti svou sílu i moc z mocí a silou Svého Syna a Jeho věrných andělů. V tomto boji každý anděl si vybere svůj vlastní jemu odpovídající postoj, což bude zjevné pro všechny. Nebylo by bezpečné, aby kterýkoliv z těch, kteří se ve vzpouře připojili k satanu, nadále pozůstal v nebi, neboť vzpoura proti nezměnitelnému věčnému Božímu Právu není vyléčitelná. Kdyby Bůh použil svou moc a potrestal vůdce vzpoury, jemu naklonění andělé by se neprojevíli; proto vybral jinou cestu, aby všem nebeským zástupům naprosto jasně prokázal svou spravedlnost a soud.

Satanova vzpoura měla být celému vesmíru poučením pro všechny časy - věčným svědectvím o povaze hříchu a jeho strašných následcích. Působení vlády satanovy, její účinky na lidi a anděly měly ukázat, jaké by byly následky potlačení Boží moci. Měly dokázat, že existence Boží správy je spjata s blahem všech tvorů, které Bůh stvořil. Tak historie tohoto strašného pokusu o vzpouru měla být věčným poučením pro všechny bytosti Universa, aby se nedaly oklamat a nedopouštěly se hříchu a nemusely pak nést odplatu.

Válka v nebi

Vzpouza proti Boží vládě byla velkým proviněním. Celá nebesa byla v pohybu. Nad andělskými šiky převzal velení archanděl. Satan bojoval proti Božímu Právu; pýcha jej nutila vyvýšit samého sebe a nedovolila mu poddat se vládě Božího Syna, Pána nebes.

Všechno nebeské vojsko bylo vyzváno, aby se dostavilo před Otce, aby bylo rozhodnuto o každém jednotlivém případě. Satan bezostyšně projevil svou nespokojenost z toho, že Kristu bylo dáno prvenství. Stál pyšně vzpřímen a domáhal se, aby byl srovnán s Bohem a byl dopuštěn do porad s Otcem, aby byl seznámen s Jeho záměry.

Bůh však satanu sdělil, že jedině svého Syna seznámi se svými tajnými plány, a nebeskou rodinu vyzval spolu se satanem, aby Mu bezvýhradně prokázali náležitě poslušenství; podotknul rovněž, že on (satan) se projevil jako nehodný dalšího pobytu v nebi. Satan triumfálně ukázal na své stoupence, jichž byla téměř polovina ze všech andělů a zvolal: "Tito jsou se mnou! Chceš snad i je vypudit a učinit zpustošení v nebi?" Následovně prohlásil, že se nepoddá Kristově autoritě a své místo v nebi bude bránit silou své moci - silou proti síle.

Boží andělé plakali, když slyšeli tato troufalá satanova slova a jeho drzou opovážlivou sebechválu. Bůh však prohlásil, že vzbouřenci nemohou déle zůstat v nebi. Sláva, štěstí a blaženost andělů jsou podmíněny poslušenstvím vůči zákonu Božímu, jímž se musí řídit rozumné bytosti vyššího řádu, a není počítáno se žádným spásným prostředkem pro ty, kteří se odvážili přestoupit Právo. Vzbouřený Lucifer s opovážlivou drzostí vyslovil opovržení vůči zákonu Tvůrce - nenáviděl ho. Tvrdil, že andělé nepotřebují žádný zákon, že se jim náleží plná svoboda v konání vlastní vůle, která vždy vede k dobru, že zákon je omezením svobody a že odstranění zákona je hlavním cílem jeho nynějšího jednání.

Podle Luciferova názoru situace andělů vymáhala vylepšení. Jinak ovšem myslel Bůh, který toto právo ustanovil a je vyvýšil na stejnou úroveň z vlastní osobností. Blaho a štěstí andělů bylo závislé od dokonalé poslušnosti vůči zákonu. Každý měl přidělen určitý zvláštní úkol. Dokud satan nezahájil vzpouru, byl v nebi dokonalý pořádek a soulad. Nyní v nebi povstala válka. Boží Syn, Kníže nebes a Jeho věrní andělé vzali účast ve válce s arcibuřičem a těmi, kteří se s ním spojili.

Syn Boží a Jeho věrní andělé zvítězili. Satan a jeho stoupenci byli z nebe vypuzeni. Všechny nebeské zástupy uznaly Boží spravedlnost a vzdali jí hold. V nebi nezůstala ani stopa po vzpouře. Opět zde zavládl pokoj a soulad jako dříve. Andělé oplakávali osud těch, kteří kdysi byli jejich společníky v štěstí a radosti. Jejich nepřítomnost byla v nebi bolestně pociťována.

Otec spolu se Synem projednávali záměr okamžitého vykonání plánu stvoření člověka, který by žil a bydlel na zemi. Měl v úmyslu vystavit člověka zkoušce, aby byla prověřena jeho věrnost, než-li bude navždy zabezpečen před zlem. Obstojí-li v této zkoušce, do níž jej Bůh mínil uvést, bude rovný andělům. Získá si tím Boží přízeň a bude se stýkat a rozmlouvat s anděly a oni s ním. Bůh však neměl v úmyslu postavit jej mimo možnost neposlušnosti.

Stvoření

Otec a Syn začali spolu uskutečňovat již dávno plánované mohutné dílo - stvoření světa. Země vyšla z rukou Stvořitelových neobyčejně krásná a sličná. Na jejím povrchu se střídaly hory, pahorky a roviny, po nichž plynuly průzračné řeky do půvabných jezer. Povrch země netvořil rozlehlou jednotvárnou rovinu; krajiny byly zpestřeny pahorky a horami, ne tak vysokými a skalistými jako v přítomnosti, nýbrž překrásných souladných tvarů. Nikde nebylo vidět holé, ponuré a ostré skály, neboť se nalézaly pod úrodným povrchem země, tvoříc jakoby skelet. Vody byly plánovitě rozmístěny. Pahorky, hory i roviny byly ozdobeny bujnou zelení s nejrůznějšími rostlinami, půvabnými křovinami a nádhernými květy, jež potěšily oko, kamkoli pohlédlo. Nalézaly se zde různorodé majestátní stromy, mnohokrát vyšší a krásnější, nežli v současnosti. Vzduch byl lahodný, čistý a zdravý a svět se podobal nádhernému paláci. Andělé plesali a byli uchvázeni scenérií čarokrásného Božího díla.

Když již tato stvořená a nádhrou ozdobená země oplývala rostlinami a nejrůznější zvěří, Otec i Syn vykonali svůj záměr, který předsevzali ještě před pádem Lucifera a stvořili člověka dle svého obrazu. Konali vždy všechno společně jak při stvoření země, tak i při díle všeho živého na ní. I řekl Otec k Synu: "Učiňme člověka k obrazu našemu, podle podobnosti našeho." (1 Moj.1,26.27) Adam vyšel z rukou Stvořitele s nádhrou postavou s pěknými souměrnými tvary. Byl mnohem vyšší než lidé žijící na zemi dnes; jeho proporce byly harmonické. Rysy jeho tváře byly dokonalé a krásné. Vzezření bylo zdravé a planul světlem života a radosti. Eva byla poněkud menší, její tvary však byly ušlechtilé a neobyčejně krásné.

Tento neviný lidský pár neměl na sobě žádný oděv; byli oděni světelným rouchem slávy, stejně jako andělé. Pokud žili v poslušnosti k Bohu, byli zahaleni tímto světelným šatem bezhříšných bytostí. I přesto, že vše na zemi bylo dokonalé, úchvatné a krásné a nebylo vidět žádného nedostatku na zemi, jež vyšla z rukou Tvůrce, aby jim připravil ještě větší radost a obšťastnil Adama a Evu, učinil pro ně zvláštní zahradu jako důkaz své nezměrné lásky k lidem. Část svého času měli věnovat příjemné práci - ošetřování zahrady, část svým andělským hostům a naslouchání jejich rad a poučení a na blažené rozjímání. Tato činnost nebyla nudná, nýbrž příjemná a povzbuzující. Nádherná zahrada měla být jejich domovem.

V této zahradě umístil Pán nejrůznější druhy stromů, užitečné a krásné, rodící nádherné ovoce o silné vůni, pohledné a velmi chutné, jež tomuto svatému páru mělo sloužit jako pokrm. Nalézaly se zde keře vinné révy, bujně rostoucí a plné ovoce, nepodobající se dnešním vinným keřům. Jejich ovoce bylo mimořádně velké a různých barev: jedny téměř tmavé, jiné purpurové, červené neb světle zelené.

Nádherné hojné plody na větvích bujné vinné révy byly nazvány hroznem. Přestože tyto keře vinné révy neměly žádnou oporu, nerozprostíraly se po zemi, nýbrž se tyčily vzhůru a prohýbaly se pod tíhou ovoce. Milým a účelným zaměstnáním Adama a Evy bylo formování překrásných besídek (altánů) z větví a úponků vinných keřů, aby si takto vytvořili příjemné příbytky z živých stromů.

Země byla oděna svěží zelení, nádherné květy nejrůznějších vůní, tvarů a barev zdobily ji všude kolem. Vše bylo až slavnostně čarokrásné. Uprostřed zahrady stál strom života, který nádherou převyšoval všechny ostatní stromy. Jeho ovoce se podobalo zlato-stříbrným jablkům, obsahovalo v sobě nesmrtelnost. Listy stromu měly léčivé vlastnosti.

Svatý lidský pár byl v tomto rajském prostředí velmi šťasten. Byla jim dána naprostá svrchovanost nad všemi živými tvory. Kolem nich poskakovala telátka a procházeli se lvi, aniž by komukoli uškodili, pak si ulehli a dřímali u jejich nohou. Nejrozmanitější ptáci s pestrobarevným peřím přeletávali mezi stromovými květy a kroužili nad hlavami Adama a Evy a jejich sladký, melodický zpěv ke chvále Stvořitele se rozléhal echem po celém ráji.

Adam i Eva byli uchváteni čarokrásným prostředím svého rajského domova. S rozkoší naslouchali malým zpěváčkům, jejichž peří hýřilo rozmanitými barvami pro oko tak líbeznými, kteří bez ustání cvrlikali a trylkovali své radostné melodie. Tito první lidé spojovali s nimi své hlasy v harmonických písních lásky a vděčnosti a z jejich úst i srdcí se linula chvála a velebení Otce i milovaného Syna za jejich přízeň již byli všude obklopeni. Viděli pořádek, harmonii a soulad v celém stvoření, vydávajícím svědectví o nekonečné moudrosti a umění. Každou chvíli nalézali nové a nové krásno - větší spanilost svého rajského domova; jejich srdce byla naplňována stále větší a hlubší láskou a ústa oplývala rostoucí vděčností a odevzdáním se svému Tvůrci.

"Tím bylo dokončeno dílo stvoření. > A tak dokonána jsou nebesa a země, i všecko vojsko jejich.< (1 Moj 2,1) >A viděl Bůh vše, což učinil, a aj, bylo velmi dobré.< (1 Moj 1,31) Ráj vzkvítal na zemi. Adam a Eva měli volný přístup ke stromu života. Stvořených bytostí se nedotkla skvrna hříchu, ani stín smrti. >Prozpěvovaly spolu hvězdy jitřní, a plésali všichni synové Boží.< (Job 38,7)

Veliký Hospodin položil základy země; oděl celý svět krásným šatem a naplnil jej věcmi člověku užitečnými; stvořil všechny divy země a moře. Velké dílo stvoření bylo dokončeno v šesti dnech. A Bůh >odpočinul v den sedmý ode všeho díla svého, kteréž byl udělal. I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho; nebo v něm odpočinul Bůh ode všeho díla svého, kteréž byl stvořil, aby učiněno bylo.< (1 Moj 2,2,3) Bůh shlížel s uspokojením na dílo svých rukou. Vše bylo dokonalé, hodné svého božského Tvůrce. Bůh odpočíval, nikoli že byl unaven, nýbrž aby se potěšil z plodů své moudrosti a dobroty a z projevů své slávy.

Když Bůh odpočinul sedmého dne, posvětil jej a odlišil jej jako závazný den odpočinku pro člověka. Podle příkladu Stvořitele má člověk odpočívat v tento posvěcený den tak, že pohlédne k nebi a k zemi a přemýšlí o velkém stvořitelském díle Božím, a když popatří na důkazy Boží moudrosti a dobroty, jeho srdce se naplní láskou a úctou ke Stvořiteli.

V ráji Bůh postavil památník svého stvořitelského díla tím, že požehnal sedmému dni. Sobotu světil Adamovi, otci a představiteli lidstva. Její zachování mělo být aktem vděčného uznání od všech, kteří budou žít na zemi, že Bůh je jejich Stvořitelem a jejich pravým Vládcem, že jsou dílem Jeho rukou a že jsou poddáni Jeho moci. Zřízení soboty mělo tudíž cele smysl vzpomínkový pro všechno lidstvo. Nebylo v něm nic nejasného a platilo neomezeně pro všechny.

Bůh viděl, že sobota je pro člověka nutná i v ráji. Člověku bylo třeba, aby v jednom ze sedmi dní odložil své vlastní zájmy a snahy, aby mohl plně rozjímat o díle Božím a přemýšlet o Boží moci a milosrdenství. Potřeboval sobotu, aby si živě připomněl Boha a vzbudil v sobě vděčnost, protože vše, co má a z čeho se raduje, pochází z dobrotivé ruky Stvořitelovy.

Bůh chce, aby v sobotu obrátil člověk svou mysl k rozjímání o díle Božím. Příroda hovoří k jeho smyslu a hlásá, že je živý Bůh, Stvořitel, nejvyšší Vládcem všech věcí. >Nebesa vypravují slávu Boha silného, a dílo rukou Jeho obloha zvěstuje. Den po dni vynáší řeč, a noc po noci ukazuje umění.< (Žalm 19,2,3)

Krásu, kterou je země oděna, je znamením lásky Boží. Můžeme ji spatřit ve věčných pahorcích, v mohutných stromech, v rozvíjejících se poupatech a v líbezných květech. Všechno k nám promlouvá o Bohu. Sobota, která nám stále připomíná Toho, který nás všechny stvořil, vyzývá člověka, aby otevřel velkou knihu přírody a hledal v ní moudrost, moc a lásku Stvořitelovu.

Bůh učinil člověka spravedlivým. Dal mu ušlechtilé povahové vlastnosti bez sklonu ke špatnostem. Obdařil ho vysokými rozumovými schopnostmi a poskytl mu nejsilnější pohnutky k tomu, aby zůstal věren své oddanosti. Poslušnost, naprostá a stálá, byla podmínkou věčné blaženosti. Za této podmínky měl člověk přístup ke stromu života.

Následky vzpoury

Uprostřed zahrady, blízko stromu života, stál strom vědění dobrého i zlého. Tento strom obdržel od Stvořitele zvláštní poslání - měl být zkouškou poslušnosti, víry a lásky. O tomto stromu vydal Pán našim prvním rodičům naprosto jasný příkaz, že je z něj zakázáno jíst ovoce i dotýkati se ho - jinak by museli zemřít. Řekl jim také, že ze všech stromů rajske zahrady mohou jíst ovoce s výjimkou tohoto jediného stromu, neboť když sní jeho ovoce, zemřou.

Adam i Eva, jimž se rajska zahrada stala domovem, obdrželi vše, co bylo zapotřebí k jejich úplnému štěstí. Bůh ve své neskonale moudrosti považoval za potřebné vyzkoušet jejich věrnost, než jim daruje věčný život. Těšili se Jeho lásce, měli možnost rozmlouvat s Ním, slyšeli Jeho láskyplné rady, neohradil je však žádnou zábranou před zlem - měli k němu přístup. Satanu bylo dovoleno je pokoušet. Kdyby zkoušku vydrželi, zůstali by v Boží lásce i v přítomnosti nebeských andělů navěky.

Satan s údivem sledoval podmínky nového prostředí, v němž se ocitl. Jeho štěstí bylo ukončeno. Pohlížel na anděly, s nimiž byl dříve tak šťastný a kteří byli spolu s ním z nebe vypuzeni. Před pádem ani stín nespokojenosti nenarušil jejich dokonalé štěstí a blaženost. Nyní však vše vyhlíželo naprosto jinak. Tváře, v nichž se kdysi odrážel Stvořitelův obraz, se nyní staly zasmušilé a zamračené a vyvěralo z nich zoufalství. Vznikaly spory, nepochopení a hořké vzájemné výčitky. Před pádem nebyly takovéto věci v nebi vůbec známy. Satan teprve nyní viděl hrozná následky své vzpoury. Zachvěl se hrůzou a úlekem - co asi přinese budoucnost? Báł se o tom přemýšlet; jaké budou následky a konec těchto věcí?

V nebi nastala doba radostných a šťastných chvíl velebení a chválení Boha a milovaného Syna oslavnými písněmi. Před svým pádem, když byl v nebi, byl satan dirigentem nebeského andělského chóru, podal tóny melodie a všechny zástupy andělského sboru spojily se s ním a nádherné uchvacující akordy zaznívaly nebeskou klenbou na chválu i čest Boha i Syna. Nyní místo sladkých tónů souszvučné melodie zněly v uších původce vzpoury nespůry a hněvuplná slova. Není to snad vše jen nějaký hrozný sen? Nebo opravdu je navždy vyhoštěn z nebeských prostor? Je skutečností, že se již nikdy před ním neotevrou nebeské brány, aby mohl vejít? Blíží se hodina pobožnosti, svatí andělé se sklánějí a koří před svým Otcem. Již nikdy nespojí svůj hlas s nebeským chórem. Již nikdy neskloní svou hlavu v pokorné a svaté úctě před tváří věčného Boha.

Kdyby mohl být přijat zpět a stát se opět takovým, jakým dříve byl: čistým, věrným a poslušným - ochotně by se vzdal jakýchkoliv nároků na vládu. Nyní je ztracen přes svou domýšlivost a vzpuru. A to ještě není vše; svedl ke vzpouře a přivedl ke stejné podlosti jiné anděly, kteří by nikdy neuváděli v pochybnost nebeská Práva ani by neodmítali poslušnost Božímu zákonu, kdyby on sám nezasílil v jejich myšleních touhu dosáhnout většího dobra a větší nezávislosti. Podvedl je. Nyní na něm leží strašlivá odpovědnost, od níž by se nyní tak rád uvolnil.

Vypuzených duchů se zmocnil neklid - všechny jejich plány a naděje zklamaly. Místo většího dobra, zakoušeli zoufalé následky neposlušnosti a znevážení nebeského zákona. Již nikdy těmito kdysi tak šťastnými bytostmi nebude řízeno právo Ježíše Krista. Již nikdy tyto duchové nebudou dojeti a vzrušeni

upřímnou láskou, pokojem a radostí, jaké vždy pociťovali v Jeho přítomnosti; již nikdy nebudou moci se k Němu vrátit poslušni a s hlubokou úctou.

Snaha získat zpět ztracené postavení

Satan se chvěje zděšením, když vidí následky svého díla. Osamocen ponořil se v myšlenkách nad minulostí, přítomností a plány do budoucnosti. Něco jako bouře otřásl jeho silnou postavou. Byl to anděl, jenž přiletěl z nebe. Satan jej zavolal a prosil jej, aby se mohl setkat s Kristem. To mu nebylo zamítnuto. Oznamoval Božímu Synu, že lituje své vzpoury a touží získat zpět Boží milost. Byl rozhodnut přijmout místo, jaké mu Pán již předtím určil a poslouchat Jeho moudré příkazy. Kristus zaplakal nad neštěstím satana, řekl však, že podle řádů Božích nemůže být již nikdy přijat zpět do nebe. Nebesa nemohou být opět vystavena nebezpečí. Nebe by bylo poskvrněno, kdyby byl satan přijat zpět; zárodek vzpoury znovu by zplodil hříchy. Satan pochopil své beznadějné postavení a srozuměl, že zničil nejen sebe, ale i zástupy andělů, které by dále šťastně přebývaly v nebesích, kdyby sám zůstal věrný Stvořiteli. Právo Boží nelze tupit a nenést následky.

Satan litoval své vzpoury ne proto, že srozuměl, jak zneužil Boží dobrotu. Nebylo již možným, aby jeho láska k Bohu vzrostla tak dalece, že by byla schopna přivést satana k opětovnému poddání se i poslušnosti požadavkům Božího zákona, který hrubě znevažil. Příčinou jeho touhy být přijat zpět bylo poznání svého ubohého stavu následkem ztráty blaženosti a jasnosti nebes, to, že si plně uvědomil svou velkou vinu, jež se v něm tak mocně ozývala, a hrozné zklamání, jaké nastalo, když viděl, že jeho plány naprosto selhaly. Jeho vůdčí postavení mimo nebe, bylo zcela odlišné od takové pocty v nebesích. Nemohl se smířit se ztrátou dřívějších předností a privilegií; bylo to nad jeho síly. Proto toužil a usiloval získat je zpět.

Satan se vzchopil a zapudil své pocity zoufalství a slabosti. Jako vůdce zmobilisoval své síly k uskutečnění své věci a rozhodl se podniknout vše, co bylo v jeho moci, aby zničil autoritu Boha i Jeho Syna. Svolal padlé duchy a seznámil je se svými plány. Kdyby totiž směle a otevřeně přistoupil k Adamovi a Evě a začal si stěžovat na Božího Syna, ani chvíli by jej neposlouchali a chystali by se k odepření jeho útoku. Strašením a hrozbou své velké síly, jakou ještě vlastnil jako bývalý anděl ve vysokém postavení, nedosáhl by ničeho. Rozhodl se proto chytrostí a lstí dosáhnout toho, čeho by nedosáhl namlouváním.

Adam i Eva jsou varování

Bůh shromáždil zástupy nebeských andělů, aby připravil ochranné prostředky k odrazení a zapuzení nebezpečí, jež hrozilo prvním lidem. Na poradě bylo usneseno, aby andělé navštívili ráj a varovali Adama před hrozcím nebezpečím. Dva andělé odebrali se pospěšně, aby navštívili první rodiče. Svatý pár je přijal v radostné nevinnosti, vyjadřujíc Stvořiteli vděčnost za všechny bohaté dary, jichž se jim dostalo. Vše bylo určeno k jejich prospěchu a radosti, vše bylo tak moudře přizpůsobeno jejich potřebám. Ale nad všechna požehnání, jichž se jim tak štědře dostalo, vážili si přítomnosti Božího Syna a svatých andělů. Při každé návštěvě měli mnoho rozhovorů a radostných oznámení o objevu nějakého nového krásna v přírodě, obklopující je v jejich rajském domově, nebo kladli mnohé otázky o věcech, kterým ještě plně nerozuměli.

Andělé ochotně a s radostí podávali poučení i vysvětlení, o jaká prosili. Seznámili je také se smutnými dějinami satanovy vzpoury a jeho pádu. Důrazně poznamenali, že uprostřed ráje je umístěn strom poznání dobrého i zlého jako zkušební kámen jejich lásky k Bohu a že i andělé se nalézají ve stavu blaženosti, štěstí a radosti taktéž jen pod podmínkou poslušnosti. Mohou stejně jako lidé být poslušni požadavkům Božího zákona a být přitom nevýslovně šťastni, nebo mohou přestoupit zákon, ztratit své postavení a upadnout do beznadějného zoufalství.

Oznámili Adamovi a Evě, že Bůh je k poslušnosti nenutí, že je nepozbavuje možnosti konání proti Jeho vůli; jsou nezávislými bytostmi, majícími vlastní svobodnou vůli a podle ní mohou Boží požadavky

přestupovat, nebo zachovávat, byl jim uložen jen jediný zákaz, jaký Bůh uznal za vhodný. Jestliže přestoupí tuto Boží vůli, - zcela určitě umřou. Oznamili jim, že nejvíce vyvýšený anděl, který se svým postavením velmi přibližoval Kristu, odřekl poslušnost zákonu, který byl závazným z Božího příkazu pro všechny nebeské bytosti; a že tato jeho vzpoura způsobila nepokoj a válku v nebi. Jejím výsledkem bylo svržení vzbouřence na zem spolu se všemi jeho stoupenci, kteří se rovněž zprotivili autoritě Jehovy; a tak se stal nepřítelem všeho, co má společenství s Bohem a Jeho milovaným Synem. Poučili je, že satan má v úmyslu učinit jim křivdu, proto musí býti ve střehu, neboť se mohou setkat s tímto nepřítelem, který jim však nebude moci uškodit, pokud budou zcela poslušni Božímu příkazu, neboť v případě potřeby každý nebeský anděl jim přispěchá na pomoc, aby jim nebylo ublíženo. Nebudou-li však Bohu poslušni, bude mít satan vždy právo soužit a trápit je. Budou-li trvat v neochvějně věrnosti a nepodlehnu satanovu pokušení, budou bezpečni jako andělé v nebi. Podlehnu-li však námluvám pokušitele, pak Ten, který neušetřil nádherné anděly, neušetří ani lidi. Pak by museli nést trest za přestupek, protože Boží zákon je svatý jako sám Bůh a vymáhá od všech bytostí v nebi i na zemi absolutní poslušnost.

Andělé rovněž varovali Evu, aby se během svých zájmů nezvzdalovala od svého muže, neboť se může setkat se svým nepřítelem. Budou-li od sebe oddáleni, budou ve větším nebezpečí než tehdy, když budou společně. Andělé přikazovali, aby se přesně řídili Božími směrnicemi, danými jim ve věci stromu poznání dobrého a zlého, protože jejich bezpečnost závisí v dokonalé poslušnosti - pak jejich nepřítel nebude mít možnost svádět je. Bůh nedovolil, aby satan svatý pár bezustání pokoušel, mohl k nim mít přístup pouze u stromu poznání dobrého a zlého.

Adam i Eva ujišťovali věrné anděly, že nikdy Boží příkazy nepřestoupí, neboť uposlechnutí Boží vůle jim působí největší radost.

Andělé se loučili s Adamem a Evou hlasitým zpěvem, rozléhajícím se po rajské zahradě a vznášejícím se k nebesům. Satan slyšel tóny radostné hymny ke cti Otce i Syna, podněcovaly ještě více jeho závist, nenávist a zlost. Ještě jednou sděluje svým stoupencům svůj úmysl nakloniti Adama a Evu k neposlušnosti, aby tím na ně ihned stáhl Boží hněv, aby se jejich pochvalné písně změnily v prokletí a nenávist vůči Tvůrci.

Pokušení a pád

Aby mohl své dílo svodu provést nepozorovaně, satan v podobě hada vklouzl doprostřed ráje. Je krásným okřídleným tvorem, zářícím jak vyleštěné zlato. Neplazí se po zemi, nýbrž přelétává z místa na místo pomocí svých křídel a při letu skýtal pohled oslňující krásy. Usedl na bohatě obtížených větvích zapovězeného stromu a pochutnával si na jeho nádherných plodech. Tak číhal v rajské zahradě škůdce, očekávaje na svou kořist.

Eva se během svého zaujetí prací nevědomky vzdálila od svého muže. Když zjistila, že je sama, pocítila předtuchu nebezpečí. Zaplašila však své obavy s tím, že i když její muž při ní není, nic ji přece nemůže ohrozit. Byla si jistá, že je přece dosti moudrá a silná, aby poznala zlo a čelila mu. Nedbajíc varování andělů, octla se před zapovězeným stromem a s údivem i se zájmem si jej prohlížela. Jeho ovoce bylo překrásné a Eva si kladla otázku, proč jim je Bůh tak přísně zakázal jíst a dokonce i dotýkat se ho. Nyní nadešla příležitost pro pokušitele. Oslovil ji: "Takliž jest, že vám Bůh řekl: Nebudete jísti z každého stromu rajského?" (1 Moj 3,1) Byla to slova lahodná, příjemná a hlas zvučný, jakým promlouval k udivené Evě. Byla ohromena, když slyšela, že had mluví. Zdálo se jí, že slyší ozvěnu svých vlastních myšlenek. Had však pokračoval v řeči a úlisně vychvaloval její nevědění krásu a půvab, což se Evě velmi líbilo. Byla udivena, neboť věděla, že Bůh nedal hadovi dar řeči.

Její zvědavost stále více rostla. Místo aby odtud rychle prchla, naslouchala slovům hada. Ani na mysl jí nepřišlo, že se jedná o Božího nepřítel, který použil hada jako medium - byl to satan, který hovořil, nikoli had. Lichotky a pochlebování omámily a otupily Evu. Kdyby se setkala s bytostí podobnou andělu, byla by opatrná a ve střehu. Tento neočekávaný a tajemný hlas měl jí ihned nasměrovat k jejímu muži, aby se jej zeptala, proč někdo cizí tak směle k ní promlouvá. Eva však prodlužovala rozhovor s hadem. Na jeho otázku odpověděla: "Ovoce stromů rajských jíme; ale o ovoci stromu, kterýž jest uprostřed ráje, řekl Bůh: Nebudete ho jísti, aniž se ho dotknete, abyste nezemřeli." (1 Moj 3,2.3) Hada jí odpověděl: "Nikoli nezemřete smrtí! Ale ví Bůh, že kterýkoli den z něho jísti budete, otevrou se oči vaše, a budete jako bohové, věduce dobré i zlé." (1 Moj 3,4.5)

Satan tím naznačoval Evě, že požitím ovoce tohoto zakázaného stromu dosáhnou vyšší oblasti bytí a jejich znalosti se rozšíří. Byla to jeho specialita, kterou používal s velkým úspěchem od chvíle svého pádu, a jeho činnost slavila úspěch. Od dnů Adamových ponouká lidi, aby nevěřili v lásku Boží a aby pochybovali o Jeho moudrosti. Snaží se stále vzbudit ducha opovážlivé zvědavosti, neúnavnou touhu proniknout do tajemství božské moudrosti a moci. Ve snaze probádat to, co Bůh nemá v úmyslu smrtelníkům zjevit, přehlíží mnozí pravdy, které zjevil a které jsou potřebné k jejich spáse. Satan pokouší lidi k neposlušnosti a namlouvá jim, že dosáhnou podivuhodných znalostí. To vše však je klam. Zaslepeni ideami pokroku pošlapávají Boží přikázání a dostávají se na cestu, jež vede k úpadku a záhubě.

Nebylo vůlí Tvůrce, aby se svatý pár jakýmkoliv způsobem seznámil se zlem. Dal jim v bohaté míře to nejlepší, ukryl však před nimi známost zla. Hadova slova připadala Evě jako moudrá, tím spíše, že obdržela ujištění: "Nikoli nezemřete smrtí, ale ví Bůh, že kterýkoli den z něho jísti budete, otevrou se oči vaše a budete jako bohové, věduce dobré i zlé." (1 Moj 3,4) Tato slova učinila Boha lhářem. Satan bezostyšně tvrdil, že Bůh lidi oklamal, neboť nechtěl dopustit, aby se vědou vyrovnali Jemu. Bůh řekl: "Sníte-li, zemřete." Hada zase řekl: "Sníte-li, nikoli nezemřete smrtí."

Pokušitel Evu ubezpečil, že jakmile toto ovoce sní, obdrží novou a větší známost, jež ji postaví na stejnou úroveň s Bohem. Obrátil její zřetel na sebe. Jedl přece v dostatku ovoce tohoto stromu a nic mu to neuškodilo, nýbrž způsobilo mu to radost a rozkoš; řekl jí, že díky zázračným vlastnostem tohoto stromu, dávajícího vědu i moc, Bůh zakázal jísti jeho ovoce a dokonce i dotýkati se ho, neboť dobře znal jeho vlastnosti. Sděлил jí, že právě následkem toho, že sám toto ovoce se zakázaného stromu poznání jedl, obdržel dar řeči. Přesvědčoval ji, že Boží výstraha není miněna doopravdy, že je myšlena pouze k jejich zastrašení, aby nemožili dosáhnout velkého dobra. Jak by mohli zemřít? Nejedli snad ovoce ze stromu života, které dává nesmrtelnost? Bůh jim chce zabránit v tom, aby dosáhli lepšího rozvoje a našli věčnou blaženost.

Hada utrhlo ovoce se zapovězeného stromu a vložil je do rukou poněkud zdráhající se Evy. "Vidíš", řekl pokušitel, "bylo vám zakázáno dotýkati se jej, abyste nezemřeli", "stejně tak", pokračoval, "jako se ti nic nestalo při jeho doteku, neuškodí ti ani, když ho budeš jíst, jeho jídlem neuvedeš na sebe ani zlé, ani smrt." Eva, jelikož neviděla žádné okamžité následky Boží nelibosti, stala se smělejší a přijímala všechna slova pokušitele jako moudrá a správná. Hada před ní pojídal a vychutnával rozkoš ovoce. Evě připadalo toto ovoce velmi žádoucí a příjemné a představovala si, jak v sobě pociťuje zázračné vlastnosti ovoce.

Eva - pokušitelka

"Vidoucí tedy žena, že dobrý jest strom k jídlu a příjemný očima, a k nabytí moudrosti strom žádostivý, vzala z ovoce jeho a jedla." (1 Moj 3,6) Bylo příjemné chuti, a když jedla, zdálo se jí, že cítí oživující sílu a představovala si, že vstupuje do vyššího stavu bytí. Bez bázně trhala a jedla. Ve stavu zvláštního nepřírozeného vzrušení, s plnou náručí zapovězeného ovoce vyhledala Adama. Vyprávěla mu o své moudré rozmluvě s hadem a chtěla jej ihned zavést ke stromu poznání dobrého i zlého. Svěřila se mu, že jedla zakázané ovoce a že místo nějakého pocitu smrti pociťuje zvláštní, příjemný, podmanivý a povzbudivý vliv. Tím, že se Eva dopustila neposlušnosti, stala se mocným nástrojem pádu svého muže.

Na Adamově tváři se objevil výraz smutku. Byl překvapen a poděšen. Bylo na něm vidět jeho vnitřní boj. Na Evina slova odvětil, že to byl jistě onen nepřítel, před nímž byli varováni, a že podle Božího rozsudku musí Eva zemřít. Ubezpečovala ho, že nepociťuje žádné zlé následky, naopak, že má velmi příjemný pocit a nabádala ho, aby jedl. Opakovala slova hadova, že určitě nezemře.

Adam poznal, že jeho družka přestoupila příkázání Boží tím, že porušila jediný zákaz, který jim Bůh dal, aby vyzkoušel jejich věrnost a lásku. V jeho mysli se odehrával strašný boj. Litoval, že Evě dovolil, aby se od něho vzdálila. Čin už však byl proveden; bude se muset rozloučit s tou, jejíž společnost mu byla příjemná a jeho láska k ní příliš velká. Jak by to mohl dopustit? Adam se těšil ze společenství s Bohem a svatými anděly. Vzhlížel ke slávě Stvořitelově. Pochopil vysoký úděl, jenž očekává lidstvo, zůstane-li věrno Bohu. Všechna tato požehnání však zahrnala obava, že ztratí dar, který v jeho očích převyšoval ostatní. Lásku, vděčnost, věrnost ke Stvořiteli - vše zatlačila do pozadí láska k Evě. Ona byla částí jeho samého a Adam nemohl snést pomýšlení na rozloučení. Neuvědomil si, že táž věčná síla, která stvořila z prachu země jeho, živou krásnou bytost, a z lásky mu dala družku, by ji mohla nahradit. Rozhodl se sdílet její osud: musí-li zemřít ona, zemře s ní. Ostatně, myslil si, nemohla by slova moudrého hada být přece jen pravdivá? Eva stála před ním a byla právě tak krásná a zdánlivě tak nevinná jako před tím, než se dopustila neposlušnosti. Vyzařovala z ní ještě větší láska k němu než předtím. Nebylo na ní známek smrti. Rozhodl se, že bude čelit následkům s ní. Sáhł po ovoci a rychle jedl. Podobně jak Eva i on nepociťoval žádné zlé následky.

Eva uvažovala, že je schopna rozeznati mezi tím, co je dobré a co zlé. Avšak klamná naděje, že dosáhne vyššího stupně poznání, ji přivedla k domněnce, že had je jejím zvláštním přítelem, který má zájem o její dobro. Kdyby vyhledala svého muže a kdyby společně předložili Tvůrci hadova slova, obdrželi by okamžitou pomoc a byli by osvobozeni od satanského pokušení. Pán si nepřál, aby prohlíželi strom poznání, protože tímto způsobem byli ohroženi satanovou lstí. Bůh věděl, že zcela bezpečni mohou být jen tehdy, když se ovoce ani nedotknou.

Člověk vlastní svobodnou volbu

Bůh naše první rodiče dosti varoval o stromě poznání; byli dokonale informováni o pádu Lucifera a o nebezpečí naslouchání jeho našeptávání. Nepozbavil je možnosti požívání zakázaného ovoce, nýbrž je obdařil jako nezávislé bytosti svobodnou volbou: věřit Jeho slovům, poslouchat Jeho příkázání a žít, nebo věřit pokušiteli, být neposlušným a zahynout. Oba jedli zakázané ovoce a moudrost, jaké tímto dosáhli, byla ohraničena poznáním hříchu a vědomím viny. Krátce nato byli pozbaveni světelného roucha, jakým byli oděni, a když si uvědomili hloubku svého provinění a ztrátu oděni daného jim Bohem, zachvěli se hrůzou a listím se snažili zakrýtí svou nahotu.

Adam a Eva raději věřili slovům, která dle jejich mínění pocházela pouze od hada, i když tento jim neprokázal žádné důkazy lásky a přízně. Nenaučil je ničeho, co by jim působilo radost a štěstí, zatím co Bůh je bohatě obdaroval vším, co potřebovali k své existenci a plnému štěstí. Kamkoli pohlédli, všude viděli bohatství a krásno Jeho darů; a přesto se Eva nechala podvést hadem, domnívajíc se, že před nimi bylo ukryto něco, co by je učinilo ještě moudřejšími, jako byl sám Bůh. Místo aby důvěřovali a spoléhali na Boha, hanebně zpochybnili Jeho dobrotu a oblíbili si satanova slova.

V první chvíli po dokonání přestoupení, zdálo se Adamovi, že vstupuje do vyššího stupně bytí. Avšak myšlenka na dokonání přestupek a neposlušnost naplnila ho obavou a nepokojem. Ovzduší až dosud příjemné a lahodné, mající rovnoměrnou teplotu, jim připadalo chladné. Hříšný pár si uvědomil svůj hřích. Začali se obávat budoucnosti a cítili jakýsi nedostatek a nahotu duše. Lásky, pokoj a blaženost je opustily, místo nich je zaplavil pocit nedostatku, jaký nikdy předtím nepoznali. Nyní poprvé obrátili svůj zřetel na svůj zevnějšek. Světelné roucho, které je dřív obklopovalo, zmizelo a v náhradu za ně zhotovili si pokrývku, neboť neoděni nemohli se ukázat před zrakem Božím a svatých andělů.

Nyní začali chápat pravou podstatu svého hříchu. Adam vyčítal své družce její pošestilost, když ho opustila a nechala se svést hadem; oba se však utěšovali tím, že Bůh, který jim podal tolik důkazů své lásky, jim odpustí tento jejich hřích a nebudou muset nést tak hrozný trest, jak se obávali.

Satan jásal nad svým úspěchem. Svedl ženu, aby nedůvěřovala Bohu, aby pochybovala o Jeho moudrosti, chtěla vniknout v Jeho plány a tak přestoupila Jeho příkaz. Skrze ni způsobil i pád Adamův, který následkem své lásky k Evě neuposlechl rovněž Boží nařízení a zhřešil spolu s ní.

Po nebi se roznesla zpráva o pádu člověka a umlkly všechny harfy; zarmoucení andělé odkládali z hlav své koruny. Celé nebe bylo vzrušeno. Tato velká nevděčnost člověka za všechno bohatství, dobrotu a přízeň, jimiž jej Bůh obdařil, anděly velmi zarmoutila. Byla svolána porada, aby bylo rozhodnuto, co má být učiněno z hříšným párem. Anděle se obávali, že tito hříšníci sáhnou svýma rukama po ovoci ze stromu života, a tím způsobem by věčně žili v hříchu.

Velký Zákondárce se však již chystal seznámit Adama a Evu s následky jejich přestoupení. V zahradě se projevila přítomnost Boží. Pokud byli nevinní a svatí, vítali vždy s radostí blízcího se Stvořitele; nyní však zděšeně prchli a skryli se v nejhlubších skryších zahrady. Hospodin Bůh volal na Adama a řekl jemu: "Kde jsi?" On odpověděl: "Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se." I řekl mu Bůh: "Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?" (1 Moj 3,9-11) Tuto otázku Pán nepostavil proto, že potřeboval odpověď, nýbrž proto, aby přesvědčil hříšný pár o hloubce jejich provinění.

Adam nemohl žádným způsobem svůj hřích zapřít, ani jej omluvit; avšak místo aby projevils ducha pokání a litoval, že byl neposlušen, snažil se svrhnout vinu na svou ženu a tím i na Boha samého: "Žena, kterouž jsi mi dal, aby byla se mnou, ona mi dala z tohoto stromu, a jedl jsem." I tázal se Bůh ženy: "Což jsi to učinila?" Odpověděla: "Had mne podvedl, i jedla jsem."

Takto stejně jako i Adam snažila se svést svou neposlušnost na hada, a tím i na Boha, který hada stvořil. Lež má svůj původ v sebeospravedlňování; použili ho naši první rodiče, jakmile podlehli vlivu satanovu, a po nich všichni synové a dcery Adamovi. Místo, aby se pokorně vyznali ze svých hříchů, snažili se ospravedlnit tím, že svádějí vinu na druhé, na okolnosti nebo i na Boha, dokonce i Jeho požehnání je jim někdy příčinou k reptání proti Němu.

Zlořečení

Pán pak vynesl rozsudek nad hadem: "Že jsi to učinil, zlořečený budeš nade všecka hovada a nade všecky živočichy polní; po bříše svém plaziti se budeš, a prach žrátí budeš po všecky dny života svého." (1 Moj 3,14) Had byl takto stížen rozsudkem soudu Božího, protože sloužil satanovi za nástroj. Z nejkrásnějšího a nejobdivovanějšího polního tvora se stal tvor opovrhovaný, obávaný a nenáviděný lidmi i zvířaty. Další slova mluvená k hadovi byla určena přímo satanu a naznačovala jeho konečnou porážku a záhubu: "Nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou, i mezi semenem tvým a semenem jejím; ono potře tobě hlavu, a ty potřeš jemu patu." (1 Moj 3,15)

K Adamovi pak Hospodin řekl: "Že jsi uposlechl hlasu ženy své, a jedl jsi ze stromu toho, kterýž jsem zapověděl, řeka: Nebudeš jísti z něho; zlořečená země pro tebe, s bolestí jísti budeš z ní po všecky dny života svého. Trní a bodláčí tobě ploditi bude, i budeš jísti byliny polní. V potu tváře své chléb jísti budeš, dokavadž se nenavrátiš do země, poněvadž jsi z ní vzat. Nebo prach jsi a v prach se navrátiš." (1 Moj 3,17.18.19)

Bůh proklel zemi následkem neposlušnosti a hříchu lidí, protože jedli ze stromu poznání dobrého i zlého. Nebylo vůlí Boží, aby nevinný pár nevěděl nic o hříchu. Obdařil je štědře dobrem a bránil je před zlem. Protože však neuposlechl jeho příkázání a pojedli ze zapovězeného stromu a seznámili se takto se zlem, budou jeho působení zakoušet po všecky dny svého života. Od té doby bude lidstvo sužováno satanovým pokušením. Místo radostné práce, jaká jim byla dosud určena, bude napříště jejich údělem dřina a starost. Budou vystaveni zklamání, žalu a bolestem a nakonec smrti. Z prachu povstali a v prach budou opět obráceni.

Prokletím za spáchaný hřích bude celá příroda připomínat člověku povahu a následky vzpoury proti Bohu. Když Bůh stvořil člověka, učinil ho vládcem nad zemí a všemi tvory. Pokud byl Adam věrný nebi,

byla mu podrobena celá příroda.. Když se však vzepřel zákonu Božímu, vzbouřili se nižší tvorové proti jeho vládě. Tak Bůh ve svém velkém milosrdenství zjevil lidem svatost zákona a ukázal jim na jejich vlastním příkladě, jakému nebezpečí se vystavují, odkloní-li se od něho, byť i jen v nejmenším.

Mnozí, kteří hlásají, že zákon Boží není pro člověka závazný, se snaží dokázat, podobně jako satan v nebi, že je nemožné, aby člověk dostal Božím předpisům.. Je-li to však pravda, proč byl Adam potrestán za své přestoupení? Hřích našich prvních rodičů přinesl světu vinu a utrpení, a kdyby nebylo dobroty a milosrdenství Božího, uvrhl by lidstvo v zoufalství beznaděje. Neklam nikdo sám sebe! "Odplata za hřích je smrt." (Řím 6,23) Zákon Boží nemůže být beztrestně přestoupen ani dnes právě tak jako v době, kdy byl vyřčen rozsudek nad otcem lidského pokolení.

Adamovi a Evě bylo oznámeno, že poněvadž podleli satanovu pokušení a uvěřili jeho sluvům, že Bůh klame, budou muset opustit rajský domov. Svou neposlušností otevřeli satanovi vrata, a tím mu umožnili přístup k sobě, proto by nebylo pro ně bezpečné, aby nadále zůstali v zahradě Eden, neboť by mohli jít ze stromu života, a tak zvěčnili svůj hříšný život. Adam s Evou prosili, aby mohli zůstat v zahradě Eden, i když pochopili, že ztratili všechno právo žít v blaženosti ráje. Přislíbili, že v budoucnu budou již Boha bedlivě poslušni. Bylo jim řečeno, že následkem ztráty nevinnosti nejen, že nedosáhli větší síly, nýbrž pozbyli tu, kterou předtím vlastnili. A protože podleli svodu v předešlém stavu nevinnosti, tím více nebudou mít síly k uchování své neporušenosti a poslušnosti nyní, pod tíhou vědomé viny. Nyní porozuměli, že trest za hřích je smrt. V pokoře a nevýslovném smutku se rozloučili se svým krásným domovem a odebrali se osídlit zemi, na níž teď spočívala kletba hříchu.

Andělé byli pověřeni okamžitě zabezpečit přístup ke stromu života. Satanovým plánem bylo, aby Adam a Eva svým neposlušenstvím Boha stáhli na sebe Boží hněv, následovně měli sníst ovoce stromu života a tím by věčně žili v hříchu. Rajská zahrada zůstala na zemi ještě dlouho po tom, co z ní byl vyhnán člověk. Padlému lidskému pokolení bylo ještě dlouho dovoleno vzhlížet k domovu nevinnosti; vstup do něho však střežili strážní andělé s ohnivými meči.

Plán vykoupení

Celá nebesa byla naplněna smutkem, když došla zpráva, že člověk zhřešil a je ztracen. Že svět, který Bůh stvořil, byl poskvněn kletbou hříchu a bytosti, které jej obývají, jsou odsouzeny k nouzi, chorobám a smrti, že pro přestupníky zákona není východiska. Adamovo pokolení musí zemřít. Andělé ustali v chvalozpěvech. V nebeských dvorech zavládl smutek nad zkázou, kterou způsobil hřích.

Ježíš, Boží Syn, Vládce nebes byl jat lítostí nad padlým lidstvem. Jeho srdce bylo pohnuto nekonečnou soustrastí, tvář nesla výraz bolesti a smutku. Viděla jsem jej blížít se do neobyčejného světla, jež otáčelo Otce. Provázející mne anděl řekl: Kristus má důvěrný rozhovor s Tvůrcem. Před Otcem prosil za hříšníky, zatímco zástupy andělů s rozechvěním a zájmem očekávaly výsledek Kristova rozhovoru s Bohem. Dlouho trvalo toto tajemné jednání - "rada pokoje" (Zach 6,13) o padlých synech lidských. Spanilé světlo zahalující Otce třikrát obestřelo Ježíše. Viděla jsem Jeho postavu, když vyšel od Otce. Jeho lahodná tvář nenesla žádnou stopu zármutku či beznaděje, vyzařovala nevýslovnou dobrotu, lásku a milosrdenství.

Kristus andělským zástupům oznámil, že byla nalezena záchrana pro ztraceného člověka. Sdělil jim, že se zastal hříšníků před Otcem a jako výkupné za ně obětuje svůj vlastní život, vzal na sebe výrok smrti, aby člověka vysvobodil z prokletí zákona a uvedl jej opět v soulad s nebem. Že On sám vezme na sebe hanbu hříchu, jenž je Bohu tak odporný, že odloučí Otce od Syna. Kristus podstoupí největší utrpení, aby zachránil ztracené lidstvo. A mocí zásluh své vlastní krve i poslušnosti Božího zákona získá pro lidi milost u Otce, a tak bude lidem opět umožněn návrat do nádherného ráje a jísti ovoce stromu života.

Andělé neměli důvodů k radosti, když jim Kristus odhalil plán vykoupení a poznali, že pro spásu člověka musí jejich milovaný Velitel podstoupit nevýslovná muka. Se zármutkem a ohromením naslouchali Jeho slovům, když jim líčil, kterak musí opustit čistotu a pokoj nebes a vzdát se jejich radosti, slávy a nesmrtelnosti. Musí sestoupit na zem, zakusit ponížení, bolest, potupu a smrt. Sám ponese nepravost a pohrdání i odplatu hříšníků, a přesto jen nemozí budou jej přijímat za Syna Božího. Opustí své vysoké postavení Vládce nebes a poníží se na úroveň člověka, aby na vlastním těle poznal bolesti a pokušení, jimž je člověk vystaven. Toho všeho bude zapotřebí, aby mohl pomáhat a stát se zastáncem těch, kteří jsou pokoušeni. (Žid 2,18) Až skončí Jeho učitelské poslání, bude vydán do rukou bezbožníků a podstoupí všechny urážky, krutosti a utrpení, ke kterým je satan a jeho andělé budou navádět. Musí podstoupit nekrutější smrt pověšením mezi nebem a zemí jako hříšný viník. Musí dlouhé hodiny zápasit ve smrtelných úzkostech tak strašných, že andělé nebudou moci tomu přihlížet a zakryjí své tváře před touto scénou. Jeho utrpení a duchovní úzkost bude tak hrozná, že i Otec od Něj odvrátí svou tvář. Jen On sám musí nést vinu i váhu hříchů celého světa. Oznámil andělům, že zemře, třetího dne však vstane z mrtvých a vstoupí k Otci, aby se přimlouval za slabého, hříšného člověka.

Jediná možná cesta vykoupení

Andělé se vrhli k nohám svého Velitele a nabízeli svůj vlastní život jako oběť za člověka. Ježíš jim však sdělil, že pouze svou vlastní smrtí může spasit padlého člověka a že život anděla nemůže splatit tento dluh. Pouze Jeho vlastní oběť může být Otcem přijata jako cena vykoupení za vinu člověka. Kristus však andělům přislíbil, že i oni mají svůj úkol v plánu vykoupení, protože až vezme na sebe lidskou přirozenost, nebude Jeho moc rovná jejich, budou Mu pak sloužit, posilovat Ho a mírnit Jeho utrpení. Budou také "služebními duchy, kteříž posílání bývají k službě pro ty, jenž mají dědičně obdržet spasení". (Žid 1,14) Až andělé spatří Ježíšovo ponížení a Jeho smrtelný zápas a budou svědky strašlivé nenávisti, jaká bude proti Němu rozpoutána, zaplaví je bolest a rozhořčení; budou chtít svého milovaného Vůdce vysvobodit z rukou vrahů. Nebude jim však dovoleno, aby Jej vysvobodili; zato však vezmou účast v Jeho zmrtvýchvstání - neboť tak je to uloženo v plánu vykoupení, který s Otcem vytvořil.

Kristus ujišťoval a potěšoval anděly, že svou smrtí vykoupí mnohé a zničí toho, kdo má moc smrti. Že od Otce získá zpět království, jež obejmeme celou zemi, která se pak na věky stane Jeho vlastnictvím. Satan i hříšníci budou zničeni, aby již nikdy neškodili a neohrožovali nebe ani novou očištěnou zemi.

V nebi zavládla nevýslovná radost. Představa slávy a blaženosti vykoupené země byla tak silná, že převýšila bolest z oběti Knížete života. Nebeskými dvory se rozezněly akordy harf a nejnádhernější Boha velebicí písně, jež opěvovaly nezměrnou lásku Otcovu - že dal svého jediného milovaného Syna na smrt za odbojně lidské pokolení. Díkuvzdání, chvála i velebení byly vyjádřovány Kristu za Jeho sebezapření, lásku a nesmírnou oběť, za to, že se dobrovolně rozhodl opustit přítomnost svého milujícího Otce a vyvolil život plný utrpení, ponížení a bolesti, aby nakonec nevinně zemřel hanebnou smrtí.

Anděl řekl: "Domníváte se, že Otec vydal svého milovaného Syna bez boje? Ne! Bůh stočil boj sám se sebou; má nechat člověka beznadějně zahynout, nebo má dopustit, aby Jeho milovaný Syn zemřel potupnou smrtí za viníky". Andělé byli tak dojatai osudem člověka, že chtěli odložit svou slávu a položit za něj svůj život.

Provázející mne anděl mi však sdělil: "Přestupek byl tak velký, že život anděla nemohl splatit dluh. Jedině smrt a prostřednictvím Božího Syna mohla přinést zadostiučinění a vykoupení člověku z jeho beznadějnosti a neštěstí.

Andělům bude dovoleno sestupovat z nebe, aby přinášeli úlevu Božímu Synu v Jeho utrpeních a sloužili Mu. Jejich úkolem bude také bdít a držet ochranu nad poddanými království milosti před padlými anděly a temnotou, jakou satan bude stále obestírat lidstvo. Viděla jsem, že Bůh nemohl pro záchranu člověka pozmenit svůj svatý zákon. Proto vydal svolení, aby Jeho milovaný Syn zemřel za lidské přestupky.

Satan se svými anděly se radoval, že následkem pádu člověka, jehož původcem byl sám, pozbaví Syna Boží jeho vysokého postavení, jaké v nebi zaujímá. Řekl svým andělům, že přijme-li Ježíš lidskou přirozenost, pak nad Ním zvítězí, a tímto způsobem překazí naplnění plánu vykoupení.

Satan mi byl ukázán, když byl ještě šťastným a velkým andělem. Potom mi byl ukázán takovým, jakým je v současnosti. Ještě i nadále vlastní královskou postavu. Jeho vzhled je ještě stále majestátní, je přece andělem, i když padlým. Výraz jeho tváře však zjevuje obavu, nepokoj, nespokojenost, zlost, nenávisť a úskočnost. Je v ní vepsáno všeliké zlo. Zvláště jsem se soustředila na jeho profil, který měl před pádem tak šlechtitý. Jeho čelo od obočí bylo nyní zešíkmeno dozadu. Pochopila jsem, že příliš dlouho byl pod vlivem zla, že všeliké dobro v něm odumřelo, a místo něj se v něm rozvinuly zlé vlastnosti. Jeho pohled byl pronikavý, chytrácký a úskočný. Postavu měl ještě stále okázalou, ale tělo ztratilo svou pružnost a bylo skleslé na ruku i tváři. Ve chvíli, kdy jsem ho viděla, měl opřenou bradu na levé ruce. Zdál se být ponořen v myšlenkách. Na tváři vyloudil úsměšek, který mnou otřásl, byl plný jedu a ďábelské prohnanosti. Tento úšklebek se na jeho tváři zjevuje tehdy, když je jistý svou obětí, a když ji má ve svých osidlech, stává se strašným.

Pokoření a s nevýslovným smutkem opustili Adam i Eva nádherný ráj, kde byli tak šťastní a blažení do chvíle, kdy přestoupili Boží přikázání. Dokonce i podnebí doznalo změnu, ovzduší již nebylo tak příjemné jako předtím: Bůh jim dal kožešinový oděv, aby je uchránil před chladem a horkem, kterým byli nyní vystaveni.

Nezměnitelný Boží zákon

Neposlušnost a pád Adama a Evy stáhly na celé lidské pokolení Boží hněv a nebe se obestřelo zármutkem. Lidé byli odloučeni od Boha a ponořeni v beznadějný smutek. Zákon Boží nemohl být změněn, neboť zabezpečoval všechny lidské potřeby. Boží zákon je Božím ustanovením a v žádném případě nemůže ztratit svou moc, ani být změněn byť jen v nepatrné míře.

Andělé byli pověřeni navštěvou Adama a Evy a informovati je, že ačkoliv nemohou zůstat ve svém dosavadním domově, neboť přestoupili požadavky Božího zákona, jejich věc přesto není beznadějná. Sdělili lidem, že Syn Boží, který se s nimi před jejich pádem v rajske zahradě stýkal, byl jat lítostí z jejich beznadějného postavení a dobrovolně souhlasil převzít za ně trest smrti, aby člověk mohl žít skrze víru v zaslíbené smíření, jež měl Ježíš vykonat. Kristus otevřel dveře naději, že člověk může i přesto, že je hříšný, usvobodit se z nadvlády satana. Víra v zásluhy Božího Syna dá člověku tolik sil, že se bude moci vzepřít všem satanským pokušením. Bude podroben zkoušce, během které skrze pokání a víru ve smířčí obětí Božího Syna a přijetí Jeho zásluh může být osvobozen od přestoupení zákona, vyvýšen do prvotního stavu a jeho úsilí o naplnění požadavků zákona může být uznáno.

Andělé vyprávěli Adamovi a Evě o smutku, jaký nastal v nebi, když došla zpráva o přestoupení Božího zákona i o tom, co vedlo Krista k tomu, že se rozhodl položit svůj vlastní život jako výkupnou obětí. Adam s Evou nyní plně pochopili, jak vznešený a svatý je zákon Boží, když jeho přestoupení vyžadovalo nutnost tak nesmírně drahocenné oběti, aby lidstvo mohlo být vykoupeno od nevyhnutelné záhuby; prosili, aby raději sami zemřeli neb aby jejich potomkové nesli trest za přestupek rodičů - nemohli se smířit s tím, že Boží milovaný Syn musí z lásky k nim přinést tak velkou obětí. Adamův zármutek ještě vzrostl, když si uvědomil velikost svého hříchu, nesoucího s sebou tak strašné následky. Což nelze zabránit tomu, aby tento velký a svatý Pán nebes, který je stvořil, obcoval a rozmlouval s nimi, když byli ještě neviní a svatí, Vládce všehomíra, kterého ctíli a velebili andělé, musel opustit své postavení a zemřít za jejich přestupek? Opět si uvědomil, že zákon velkého Jahve, který je fundamentálním Prámem Boží vlády na nebi i na zemi,

je tak svatý jako sám Bůh - velký Zákonodárce, proto život anděla nemohl být svatému Bohu dostatečnou obětí za přestoupení Jeho zákona. V očích Nejvyššího má svatý zákon důležitější postavení nežli svatí andělé, jež obklopovali Jeho trůn. Otec nemohl zrušit ani pozměnit ve svém věčném Právu byť jen jediné přikázání, aby tímto způsobem pomohl padlému člověku. Jedině Syn, který spolu s Otcem stvořili svět, mohl požadavku zákona učinit zadost a smířit člověka s Bohem, když obětí svého vlastního života vzal na sebe hněv Tvůrce. Andělé informovali Adama, že jak skrze jeho neposlušnost a přestupek přišla smrt a utrpení, tak skrze Ježíše Krista bude znovu navrácen život a nesmrtelnost.

Pohled do budoucna

Adamovi byly zjeveny budoucí významné události počavše jeho vypuzením z ráje až do potopy a dále až po první příchod Syna Božího na zemi. Bezmezná láska Božího Syna k Adamovi a jeho potomkům způsobí, že se pokoří, přijme lidskou přirozenost a skrze své ponížení pozvedne všechny, kteří v Něj uvěří. Takováto oběť nesmírné ceny bude dostačující ke spasení celého světa; budou však jen nemnozí, kteří v hluboké víře a s vděčností dosáhnou spasení, jež bylo umožněno tak velkou a láskyplnou obětí. Mnozí nepřistoupí na vyžadované podmínky, které jsou nutné k účasti na velkém díle záchrany. Vyvolí si raději život v hříchu a v přestupování Božího práva, než život v pokání, poslušnosti a spoléhání na zásluhách přinesené oběti. Tato oběť vlastní tak velkou a nekonečnou cenu, že člověka, který ji přijme, učiní cennějším nežli ryzí zlato, "nad zlato z Ofir".

Adam viděl, jak neposlušnost, zločin a podlost bude vzrůstat v dalších pokoleních, protože člověk podléhal vrozeným dědičným sklonům v přestupování Božího zákona. Bylo mu ukázáno, že prokletí hříchu bude stále víc a více doléhat na lidstvo, na zvířata i na zemi, poněvadž lidé budou setrvávat v neposlušnosti. Viděl, že nepravost, násilí a mravní úpadek budou stále vzrůstat, viděl však také, že uprostřed této záplavy lidského neštěstí a nouze vyskytnou se jednotlivci vážící si Boží známosti, kteří uprostřed všeobecného zla zůstanou Bohu věrni. Adam pochopil, že hřích je přestoupením zákona. Bylo mu ukázáno, že následkem hříchu lidské pokolení bude se zmenšovat a slábnout po morální, rozumové i fyzické stránce a celý svět bude naplněn neštěstím všelikého druhu.

Následkem stále vzrůstajícího přestupování a zavrhování spravedlivého Božího zákona bude se zkracovat i doba lidského života. Svým úpadkem na nejnižší mravní úroveň ztratí lidský rod svou hodnotu. Lidé povšechně nebudou schopni pochopit a ocenit tajemství Golgoty, velkého díla smíření i plánu vykoupení, a to následkem převahy těla nad duchem. Avšak i přes lidskou slabotu a neschopnost, přes velkou ztrátu rozumových, morálních i fyzických sil Kristus věrný svému záměru, pro který má opustit nebesa, se nadále zajímá slabými, veškeré ceny pozbavenými hříšníky a nabízí jim, aby na Něj vložili svou slabotu a nedostatky. Přijdou-li k Němu, naplní všechny jejich touhy a prosby.

Přinášení obětí

Když Adam dle přesných Božích pokynů předložil první oběť za hřích, byl tento obřad pro něj zvlášť bolestnou chvílí. Aby mohl tuto oběť za své přestoupení přinést, musel vlastní rukou vzít život, jehož dárce je sám Bůh. Poprvé viděl umírání a smrt. Když patřil na zkrvavenou oběť a její smrtelné záchvěvy, okem víry viděl umírat nevinného Beránka Božího, na Něž tato oběť poukazovala a který se měl stát obětí za hříchy všeho lidstva.

Krev této symbolické oběti Bohem vyžadované měla neustále připomínat Adamovi jeho vinu, měla v něm vyvolat lítost i pokání a vést jej k vyznání a zanechání hříchů.

Tento akt zabíjení oběti měl v něm hlouběji a silněji vyvolat závažnost jeho přestupku, jenž nemohl být ničím jiným vyplacen a odpuštěn než jediné smrtí milovaného Syna Božího. Žasnul nad nekonečnou dobrotou, milosrdenstvím a láskou, jež nabídla tak vysokou cenu výkupného, aby zachránila hříšníka. Když Adam zabíjel nevinnou oběť, měl pocit, že vlastníma rukama prolévá krev Syna Božího. Pochopil, že kdyby byl zůstal poslušný a věrný Bohu a Jeho svatého zákonu, nebylo by nikdy žádné smrti, a to ani

zvířete, ani člověka. Skrze tyto symbolické oběti jež poukazovaly na budoucí velkou oběť Syna Božího, zářila hvězda naděje, jež osvěcovala temnou a hroznou budoucnost a přinášela úlevu z osvobození od neodvratné záhuby. Sám fakt, že Kristus nesl trest za provinění člověka, je pádným důkazem pro všechny inteligentní tvory, že Jeho zákon je neměnný, že Bůh je spravedlivý, milosrdný a obětavý a že v působení Jeho vlády se spojuje věčná spravedlnost a smilování.

V počátečních dobách byla hlava každé rodiny správcem a knězem svého domu. Později, když se lidé na zemi rozmnožili, Bůh vyznačil zvláštní pokolení, jež mělo správu nad obětním systémem za lid. V krvi obětních zvířat měli hříšníci viděti očišťující krev Syna Božího. Smrt oběti měla viditelně všechny přesvědčit, že trest za hřích je smrt. Hříšník přinášející oběť uznával svou vinu a projevil víru ve velkou a dokonalou oběť Syna Božího, jejímž symbolem byla obětní zvířata. Bez smíření vykonaného Ježíšem nemůže člověk dosáhnout žádné požehnání ani spasení. Bůh dbal o čest svého zákona, jehož přestoupení způsobilo tragické odloučení člověka od Boha. Pokud byl Adam poslušný a nevinný, měl bezprostřední, svobodný a snadný přístup k svému Stvořiteli. Po pádu do hříchu dorozumívání člověka s Bohem je možné jedině přes Pána Ježíše a anděly.

Kain a Abel přinášejí oběti

Kain a Abel, synové Adamovi, měli velmi rozdílné povahy. Abel byl prodchnut oddaností k Bohu a žil v bázni Boží, Kain však pěstoval pocitu vzpoury a reptal proti Bohu za prokletí, jaké vyřkl nad Adamem a jeho potomky. Bratři byli seznámeni s prostředky, jaké Bůh předsevzal pro spasení lidského rodu a pochopili symbol obětí, které Bůh nařídil. Věděli, že těmito oběťmi mají vyjádřit svou víru ve Spasitele, jenž je v obětech symbolizován, a proto měli být pokorní a poslušní, aby tím prokázali čest Bohu a víru v zaslíbeného Spasitele. Měli si uvědomovati svou absolutní závislost na Něm a projevit svou víru v krev Kristovu jako v zaslíbené usmíření obětováním prvorozeného ze stáda. Tyto oběti jim měly neustále připomínat závažnost jejich hříchů a upínat jejich mysl i zrak na budoucího Vykupitele a Jeho velkou oběť.

Kain předstoupil před Hospodina se svou obětí s reptáním a nedůvěrou v příchod Spasitele. Neměl v úmyslu být poslušným a nepřivedl beránka dle Božího nařízení, aby smísil jeho krev se svou obětinou, nýbrž předložil pouze plody svého pole, čímž znevážil Boží požadavek. Bůh oznámil Adamovi, že bez prolítí krve nemohou být odpuštěny hříchy. Jeho dar nebyl vyjádřením lítosti nad spáchaným hříchem. Abel radil svému bratru, aby nepředstupoval před Hospodina bez krvavé oběti. Kain, jelikož byl starší, neměl v úmyslu svého bratra uposlechnout. Pohrdl dobře míněnou radou, rozhodl se spoléhnout na vlastní moudrost a předložil Bohu oběť své vlastní vůle, jež vyjadřovala nedůvěru a odpor vůči přinášení obětí. Proto také Bůh jeho oběť nepřijal.

Abel, který pochopil velké zásady vykoupení, předložil dle Božího příkazu prvotiny svého stáda i s tukem, a tím dokázal svou víru v příchod Spasitele a Jemu náležející čest. A Bůh jeho oběť přijal. Blesk, který rozřal oblaka, spálil Abelovu oběť. Kain však neobdržel žádný důkaz přijetí své oběti. Rozhořel se v něm hněv proti Bohu i proti svému bratru. Bůh ze své lásky poslal ke Kainovi anděla, aby k němu promluvil. Anděl se jej tázal na důvod jeho hněvu a oznámil mu, že bude-li poslušný a bude postupovat dle směrnic daných Bohem, Bůh přijme i jeho oběť. Nepodřídí-li se však s pokorou Božím požadavkům, nebude-li Bohu důvěřovat a Jej poslouchat, jeho oběti nebudou přijaty. Podotkl rovněž, že přijetí Abelovy oběti nebylo z Boží strany žádnou nespravedlností ani upřednostněním mladšího bratra. Upozornil Kaina, že svým vlastním hříchem a neposlušností výslovného Božího nařízení nemohla jeho oběť být přijata. Bude-li poslušný a bude činit dobře, bude i on milý Bohu a jeho mladší bratr se mu podřídí a bude jej poslušen jako staršího.

I přes tyto tak přesně uvedené andělové rady Kain se nepokořil a nečinil pokání. Místo aby se vzpamatoval a zošklivil se sám sobě za svou nedůvěru, nadále reptal na nespravedlnost a stranicví Boží. Ve své tvrdošijnosti a nenávisti vyvolal s Abelem spor a dělal mu výčitky. Abel však mírným a laskavým

způsobem poukázal na jeho chybné názory a dokazoval, že zlo leží v jeho vlastní neposlušnosti. Kain však k svému bratru choval nenávisť již od chvíle, kdy se Bůh přiznal k Abelově oběti. Abel se snažil uklidnit bratrův hněv a poukazoval na velkou Boží trpělivost, že ve svém milosrdenství zachoval rodiče při životu, i když je mohl okamžitě potrestat smrtí. Snažil se Kaina přesvědčit, že Bůh je velmi miluje, jinak by nemohl obětovat svého vlastního Syna, svatého a nevinného, a vložit na Něj hněv, který patřil člověku pro jeho neposlušnost.

První smrt

Když Abel ospravedlňuje Boží jednání, Kain se poddává své zlobě. Jeho hněv roste a obrací se proti Abelovi, až nakonec svého bratra zabíjí. Bůh se táže Kaina na Abela, Kain se uchýlil ke lži a říká: "Nevím. Zdaliž jsem já strážným bratra svého? (1 Moj 4,9) Bůh však oznamuje Kainovi, že ví o jeho hříchu, že zná každý lidský čin, ba dokonce i myšlení srdce a říká: "Co jsi to učinil? Hlas krve bratra tvého volá ke mně ze země. Protož nyní zlořečený budeš i od té země, kteráž otevřela ústa svá, aby přijala krev bratra tvého z ruky tvé. Když budeš dělati zemi, nebude více vydávati moci své tobě; tulákem a běhounem budeš na zemi." (1 Moj 4,10-12) Prokletí, jímž byla zpočátku země dotknuta jen lehce, se nyní zdvojnásobilo.

Kain a Abel jsou představiteli dvou tříd, jež budou na světě existovat až do konce času. Násilná smrt Abelova způsobená Kainem, představuje hříšníky, kteří budou spravedlivým závidět a budou je nenávidět proto, že jsou lepší. Budou jim závidět, budou je pronásledovat a vydávat na smrt, protože jejich dobré a spravedlivé skutky budou odsuzovat hříšný způsob života bezbožných.

"Tím, že ušetřil život prvního vraha, dal Bůh celému vesmíru naučení o velkém zápasu. Temná historie Kaina a jeho potomků je ukázkou toho, co se stane, když hříšníku je dovoleno žít dále a pokračovat ve své vzpouře proti Bohu. Shovívavost Boží vedla k tomu, že hříšníci páchali své hříchy ještě směleji a vyzývavěji. Patnáct století po vynesení rozsudku nad Kainem byl vesmír svědkem toho, jak se Kainův vliv a jeho příklad projevil; země byla zaplavena zločiny a nemravností. Tím bylo dokázáno, že rozsudek smrti vynesený nad padlým lidstvem za přestoupení zákona Božího je spravedlivý a milosrdný. Čím déle žije člověk v hříchu, tím je neřestnější. Božský ortel, který ukončuje život plný nevázanosti a hříšnosti a osvobozuje svět od vlivu těch, kteří se ve vzpouře zatvrdili, je spíše požehnáním než kletbou." (PP s 78)

Adamův život byl plný smutku, pokoření a stálého pokání. Když učil své děti a vnuky bázni Boží, slyšel často hořké výčitky za učiněný hřích, který přinesl tolik neštěstí všem jeho potomkům. Když opustil krásy ráje, myšlenka, že bude muset zemřít, jej naplňovala obavami a strachem. Považoval smrt za strašlivé neštěstí. Poprvé se nyní musel seznámit s touto hroznou skutečností, když jeho vlastní syn zabil svého bratra. Pozbaven svého syna Abela, dívá se na Kaina vraha, znajíc prokletí, jaké Bůh nad ním vyřkl, činil si Adam hořké výčitky za své velké přestoupení a prosil Boha o odpuštění ve jménu zaslíbené oběti Božího Beránka. Velmi hluboce pociťoval Boží hněv za svůj zlý čin, jehož se v ráji dopustil. Byl svědkem všeobecné zkaženosti, jež nakonec způsobila zničení obyvatel země potopou. Výrok smrti, vydaný na něj Stvořitelem, zdál se mu na počátku hrozný, později však, když prožil na této padlé zemi několik set let a pomyslel na to, že tento nuzný život by měl trvat věčně - připadala mu smrt jako spravedlivá a milosrdná.

Když viděl v opadajících listech stromů a uvadajících květech první příznaky odumírání přírody, plakal mnohem žalostněji, nežli dnes lidé oplakávají své zemřelé. Svým dětem a jejich potomkům do desátého pokolení vyprávěl o dávné dokonalé, nádherné rajske otčině, hovořil o svém pádu a jeho hrozných následcích, o velkém smutku a bolesti, jaké doznal následkem nedoroumění ve vlastní rodině, jež byla ukončena Abelovou smrtí. Mluvil o utrpeních jakými jej vedl Bůh, aby pochopili, jak bezpodmínečně nutné je zachování Jeho zákona. Vysvětloval, že hřích musí být potrestán bez ohledu na to, jakým způsobem je vykonán. Prosil je, aby Bohu prokazovali naprostou poslušnost a oddanost, Pán potom jejich věrnost a vděčnost odměnil svým požehnáním a láskou.

Boží andělé i po Adamově pádu udržovali s ním nadále spojení. Informovali jej o plánu spasení a o tom, že lidský rod má možnost vykoupení. I když hřích oddělil člověka od přímého kontaktu s Bohem, Bůh ve své lásce znovu umožnil cestu návratu k Otci skrze obět svého milovaného Syna pro záchranu a spásu člověka. Člověk však bude moci mít naději jen tehdy, když povede život pravého pokání v hluboké víře v

zaslíbeného Spasitele. Všichni, kteří takovýmto způsobem přijmou Krista za svého jediného Vykupitele, budou znovu uvedeni do Boží milosti skrze zásluhy Jeho Syna.

Set a Enoch

Set vlastnil vzácnou povahu, proto mu bylo určeno v konání spravedlnosti místo Abelovo. Byl synem Adama jako i Kain. Stejně jako i Kain nezdědil z Adamovy povahy více dobrých vlastností. Zatímco Adam byl stvořen bez hříchu, k obrazu Božímu, zdědil Set, podobně jako Kain, hříšnou povahu svých rodičů. Poddáním se Boží milosti a přijetím poučení svého otce Adama ctil Boha činěním Jeho vůle. Odloučil se od potomků Kainových a pracoval a jednal tak, jako by jednal Abel, kdyby žil. Svými činy i slovy snažil se naklonit hříšníky k poslušnosti a uctívání Boha.

Enoch byl svatým mužem, který sloužil Bohu v upřímnosti a čistotě svého srdce. Když viděl rozmáhající se zlo a zkaženost lidského rodu, odloučil se od Kainových potomků a káral jejich velkou bezbožnost. Na zemi se tehdy nalézali rovněž lidé, kteří Boha uznávali, báli se Ho a uctívali Jej. Spravedlivý Enoch se velmi rmoutil nad vzrůstem zla mezi bezbožníky, proto s nimi v každodenním životě neudržel žádné bližší styky. Obával se, aby ve své mysli neochabl v přinášení cti a chvály svatému Bohu, jaká mu náležela. Jeho svatá duše trpěla, když viděl, jak lidé denně pošlapávají Boží autoritu. Odloučil se proto od nich a svůj čas trávil v samotě v přemýšlení a modlitbách. Kořil se před Bohem a modlil se o ještě větší a lepší poznání Jeho vůle a sílu pro její plnění. Bůh obcoval s Enochem skrze anděly a uděloval mu svá poučení a rady. Oznamoval mu, že nebude věčně snášet lidskou vzpouru a že má v úmyslu zničit lidské pokolení skrze vody potopy.

Nádherná rajská zahrada, kterou po svém pádu museli naši prarodičové opustit, měla zůstat na zemi až do potopy. Stvořitel sám tento sad vytvořil a pečoval o něj. U brány ráje střežené cherubínem zjevovala se velebnost Boží a přicházeli sem první ctitelé. Zde stavěli své oltáře a přinášeli své oběti, zde se milostivý Bůh setkával se svými dítkami. Ve své božské prozřetelnosti přenesl tuto zahradu, aby ji opět svým vykopeným navrátil v ještě nádhernější ozdobě. Božím úmyslem je zachovat toto úchvatné dílo svých rukou nedotčeno prokletím.

Skrze svaté anděly zjevil Bůh Enochovi svůj úmysl zničit mravně zkažený svět potopou a podrobně před ním rozvinul svůj plán vykopení. Prorockým Duchem vedl jej budoucími pokoleními, jež budou žít po potopě a zjevil mu všechny významné události spjaté s druhým příchodem Kristovým a s koncem světa. (Juda 14)

Enocha znepokojovaly myšlenky, o stavu mrtvých a o tom co přijde po smrti. Zdálo se mu, že spravedliví i bezbožní se v hrobě změní v prach, a to bude jejich společný konec. Neměl známosti o osudu spravedlivých po jejich smrti. V prorockém vidění byl poučen o obětní smrti Kristově za člověka a viděl Jeho druhý příchod v nebeské slávě v doprovodu všech svatých andělů, aby své spravedlivé vysvobodil z hrobů a dal jim věčný život. Byl mu ukázán všeobecný mravní úpadek a zkaženost lidstva při druhém příchodu Kristově; viděl naduté, domýšlivé, opovážlivé a svévolné pokolení, jež bude popírat jediného Boha a Jeho Syna Ježíše Krista, pokolení přestupující přikázání Boží a opovrhující Jeho ustanoveními, znevažující Jeho svatou krev i smíření.

Viděl spravedlivé ověnčené slávou a ctí, bezbožné pak vykázané z přítomnosti Boží a jejich strávení ohněm. Enoch se stal kazatelem spravedlnosti a věrně hlásal lidem o všem, co mu Bůh skrze Ducha proroctví zjevil. Ti, kteří uvěřili jeho slovům a báli se Hospodina, vyhledávali tohoto svatého muže, aby se od něho učili a s ním se modlili.

Proměna Enocha

Svým každodenním spojením s Bohem stával se Enoch stále bližší nebi. Když hlásal božská poučení těm, kteří chtěli naslouchat moudrosti jeho slov, jeho obličej zářil nebeským světlem. Jeho nebeský svatý vzhled vzbuzoval pozornost. Pán Enocha miloval, protože Enoch Jej vytrvale a s hlubokou důvěrou následoval, měl odpor ke zlu a stále vroucněji a horlivěji usiloval o získání nebeské vědy, aby mohl dokonaleji plnit Boží vůli. Toužil po ještě užším spojení se svým Pánem, Jež se bál, Jehož si vážil i ctil. Proto Bůh nedovolil, aby Enoch zemřel jako jiní lidé, ale poslal své anděly, aby jej přenesli do nebe a nemusel zakusit smrt. V přítomnosti spravedlivých i bezbožných byl Enoch od nich vzat. Ti, kteří jej milovali, připouštěli, že Bůh Enocha přenesl na nějaké tiché a klidné místo, aby si odpočinul. Když jej však ani při velmi bedlivém a usilovném hledání nikde nenalezli, pochopili, že jej není, že jej vzal Bůh.

Přenesením Enocha, potomka hříšného Adama, poskytl Bůh lidem velmi důležité poučení. Hrozilo nebezpečí, že vzhledem k strašným následkům Adamova pádu lidé zmalomyslněji. Nyní mohli snáze pochopit, že všichni ti, kteří podobně jako Enoch budou spoléhat vírou na zaslíbenou oběť Božího Beránka a budou věrně plnit požadavky Božího zákona, budou moci vstoupit branami svatého města, kde jako první z lidí vstoupil bohulibý Enoch. Na světě budou až do příchodu Ježíšova existovat dvě třídy lidí: spravedliví a bezbožní, svévolníci a ti, kteří budou věrni přikázáním Božím. Bůh bude o své spravedlivé, kteří se Ho bojí, pečovat. Pro zásluhy svého milovaného Syna budou Jím vysoce ceněni, poctí je a dá jim věčný život. Bezbožné však, kteří pošlapávají Jeho autoritu, zavrhne a vymaže z povrchu země, jako by zde nikdy nebyli.

Od té chvíle, kdy Adam z nejvyšší blaženosti a dokonalého štěstí upadl v neštěstí a hřích, existuje nebezpečí, že se znechucený člověk zeptá: "Daremnát' jest věc sloužiti Bohu, a jaký zisk, budeme-li ostříhat nařízení Jeho, a budeme-li choditi zasmušile, bojíce se Hospodina zástupů?" (Mal 3,14) Od doby, kdy těžké prokletí spočinulo na lidském rodu a smrt se stala údělem všech, lze tuto otázku stále slyšeti. Avšak poučení jaká Bůh udělil Adamovi a jaká následovně zopakoval Setovi a dokonale objasnil příkladem Enocha, rozehnal temnotu a mraky a přinesly člověku naději, že jako skrze Adama přišla smrt, tak skrze Ježíše, zaslíbeného Vykupitele, přijde život a nesmrtelnost.

Život Enochův je příkladem pro věřící, kteří podléhají malomyslnosti. Stejně jako Enoch i oni žijí uprostřed zkaženého a hříšného lidstva, nacházejícího se v otevřené vzpouře proti Bohu Stvořiteli. Budou-li poslušni a zcela uvěří v zaslíbeného Spasitele, budou moci žít ve spravedlnosti dle vzoru věrného Enocha a budou přijati Bohem a vzati do Jeho svatého města.

Odloučený od světa, trávící většinou času na modlitbách a obcování s Bohem, představuje Enoch věrný Boží lid posledních dnů, který rovněž bude odloučen od všeho světského. Na příkladu Enochově viděli důkaz, že je možno být poslušen zákona Božího, že i v prostředí plném hříchu a zkaženosti mohou milostí Boží odolávat pokušení a zůstat čistými a zbožnými. Jiní lidé se ženou za každou žádostí převráceného lidského srdce a pěstují svou vlastní filozofii vzpoury proti autoritě Boží. Lid Boží se však oddělí od bezbožného způsobu života a bude ze všech sil usilovat o čistotu a svatost mysli, a zcela podmaní svůj život Boží vůli tak, až bude plně vyzařovat Jeho obraz. A podobně jako Enoch budou hotovi k proměnění a přenesení do nebe. Lid Boží bude vyučovat a varovat svět, nebude však žádným způsobem brát účast v obyčejích a zvycích nevěřících lidí. Svatý a zbožný život spravedlivých bude tyto lidi odsuzovat. Enochovo přenesení do nebe těsně před zničením světa potopou představuje přenesení a záchránění všech žijících spravedlivých z této země před jejím zničením ohněm. Svatí budou oslaveni a zvelebeni před zraky těch, kteří je nenáviděli a pronásledovali pro jejich poslušnost spravedlivých a svatých Božích přikázání.

POTOPA

Potomkové Seta byli nazváni Božími syny, potomkové Kaina - syny lidskými. Když se synové Boží manželskými svazky smíchali se syny lidskými, ztratili špatným vlivem svých žen svůj zvláštní, svatý charakter a spojili se v modloslužbě se syny Kainovými. Mnozí z nich pozbyli bázeň Boží a pošlapali Jeho příkázání. Jen málo spravedlivých ctilo ve svaté bázní svého Stvořitele. K těmto nemnohým spravedlivým náležel Noe se svou rodinou.

Lidská zloba a zkaženost byla tak velká a dosáhla tak hrozivých rozměrů, že Bůh litoval, že učinil člověka, protože všeliké myšlení jejich bylo stále jen zlé.

Více jak sto let před potopou poslal Pán k věrnému Noemovi svého anděla, aby mu oznámil, že se již nebude dále slitovávat nad veskrze zkaženým lidským rodem. Před Noémem však nechtěl utajovat své záměry a seznamuje ho se vším, co stihne tuto zkaženou zem. Učinil jej věrným kazatelem, varujícím svět před nadcházejícím zničením, aby obyvatelé země neměli žádné výmluvy. Noe měl hlásat lidem výstrahu a současně připravovat archu podle směrnic daných mu Bohem, k záchraně sebe i své rodiny. Měl o nadcházející pohromě nejen kázat, ale svým příkladem při stavbě archy překonávat všechny, že skutečně věřil v to, o čem kázal.

Noe ve své době nebyl jediným člověkem, který se bál a poslouchal Boha, byl však nejzbožnějším a nejposvěcenějším ze všech lidí žijících na zemi a jediným, jehož život i život jeho rodiny Bůh zachoval. Z Jeho vůle postavil Noé archu a přitom důrazně varoval svět před nadcházející záhubou. Matuzalém, děd Noemův, žil až do roku, ve kterém nastala potopa; byli také jiní, kteří uvěřili kázání Noého a pomáhali mu v budování archy, zemřeli však dřív, než přišly vody potopy na zemi. Svým kázáním i příkladem, jaký dal stavbou archy, odsoudil Noé svět.

Všem, kteří upřímně toužili získat přízeň Boží, dal Bůh možnost pokání. Kázání Noemovu však nebylo věřeno, vtipkovali k jeho výstrahám a vysmívali se z výstavby obrovského korábu na souši. Jeho práce na záchraně bližních se setkala s nezdarem. Více jak sto let vytrvale usiloval, aby naklonil lidi k pokání a návratu k Bohu. Každý úder sekery při budování korábu byl pro lidi varovným kázáním. Noé sám řídil stavbu korábu, kázal a současně pracoval, a kolem stojící lidé mu přihlíželi a považovali jej za fanatika.

Stavba korábu

Bůh dal Noemovi přesné rozměry archy a všechny potřebné pokyny o každé podrobnosti při její stavbě. Lidský rozum by nemohl vymyslet stavbu tak pevnou a odolnou. Bůh byl konstruktérem a Noé stavitelem. Měla sice trup lodi, aby mohla plout po vodě, v mnohém se však podobala spíše domu. Měla tři poschodí a pouze jedny dveře, které byly v boku. Světlo vnikalo přes okno umístěné ve střeše a všechny místnosti byly uspořádány tak, že v nich bylo světlo. Ke stavbě archy bylo upotřebeno cypřišové dřevo, čili dřevo goferové, které odolává tlení po celá staletí. Budování této ohromné stavby bylo pomalé a pracné. Přestože Noé vykonal vše, co bylo v jeho moci, aby každá část stavby byla do všech podrobností důkladně udělána, bylo nemožným, aby koráb sám byl schopen odolat strašlivé vodní pohromě, jakou Bůh měl v úmyslu ve svém spravedlivém hněvu seslat na odbojnou zem. Přesně opracované trámy byly těsně na sebe napojeny a spáry zality pryskyřicí. Bylo vykonáno vše, co je v lidských silách, aby dílo bylo dokonalé, archa však sama nemohla odolat strašlivé bouři, jaká měla přijít na zemi. Toliko Bůh mohl ochránit jak koráb, tak i jeho obyvatele před náporom obrovských rozbouřených vln.

Zpočátku se zdálo že lidé přijímají výstrahy Noemovy; avšak neobrátili se k Bohu s opravdovým pokáním. Nebyli ochotni zanechat svých hříchů. V této době před nadcházející potopou byla jejich víra podrobena zkoušce. V této zkoušce však neobstáli. Byli přemoženi převládající nevěrou a spojili se nakonec s těmi, kteří se Bohu věrnému Noemovi vysmívali. Nepřijímali varování, neopustili své hříchy, zůstávali nadále v mnohoženství a pěstovali dále své převrácené žádosti a vášně. Doba zkoušky se blížila svému ukončení. Nevěřícím mělo být dáno ještě jedno zvláštní znamení Boží moci. Noé se věrně řídil všemi směrnicemi, jichž se mu od Boha dostalo. Archa byla se vši důkladností pod dohledem a vedením Božím dokončena. Noé v arše připravil obrovské zásoby potravy pro lidi i zvířata. Když vše bylo hotovo, přikázal Bůh věrnému a poslušnému Noemovi: "Vejdíš ty i všechna čeleď tvá do korábu; nebo jsem tě viděl spravedlivého před sebou v národu tomto." (1 Moj 7,1)

Zvířata vcházejí do korábu

Naposled se obrátil věrný služebník Boží se slavnostní vážností k lidem. Zapřísahal je s vroucností, jíž lze těžko vyjádřit slovy, aby hledali útočiště, dokud je jim ještě nabízeno. Opět však nebylo dbáno jeho vážných slov, byl vysmíván a z jeho varování činěny posměšky. Náhle však posměšky ustaly a zástup ztichl. Z hor a lesů přicházela zvířata všeho druhu od nejdravějších po nejmírnější a pokojně se blížila k arše. Obloha potemněla, když se ptactvo všeho druhu slétalo v párech do archy. Zvířata uposlechla Boží příkaz, lidé však neuposlechli. Za doprovodu svatých andělů "po dvěma vešli k Noémovi do korábu" (1 Moj 7,9), z čistých zvířat i ptáků po sedmi párech. Přihlížející lidé byli naplněni úžasem, obavami a strachem. Neuměli si vysvětlit ani pochopit tento zvláštní jev. Jejich srdce neustálým odmítáním světla bylo tak zatvrzeno, že i tento neobvyklý projev Boží moci vzbudil u nich jen chvilkový dojem. Noé přicházející zvířata rozmisťoval do příslušných pro ně připravených míst.

Když odsouzené lidstvo pohlédlo opět na slunce, zářící v celé své kráse, když jejich zrak spočinul na zemi, oděné téměř v rajskou nádheru, zapudilo své vzrůstající obavy a nevázaným veselím a scestnými skutky a nepravostmi přivolávali na sebe vzrůstající hněv Boží.

Svět pohrdl Noémovými výstrahami, jeho vliv a příklad byl však blahodárný pro jeho rodinu. V odměnu za jeho věrnost a poctivost zachránil Bůh s ním i všechny členy jeho rodiny. Hle, jaké ocenění věrnosti k rodičům.

Doba poskytování milosti hříšnému lidstvu dosáhla svého konce. Zvířata, ptáci i Noé s rodinou byli v bezpečí archy. Vše bylo připraveno, aby archa byla uzavřena. Zástupy posměvačů uviděly anděla sestupujícího z nebe oděného světelným rouchem, který jako záblesk oslňujícího světla sestoupil z nebe a stanul před vchodem do archy. Neviditelné ruce sklopily těžké masívní dveře, které se nedaly uzavřít zevnitř. Na dveřích archy byla pečeť nebes. Bůh dveře uzavřel a jen Bůh je mohl otevřít. Boží anděl se vrátil zpět do nebe.

Po sedm dní od chvíle, kdy Noé se svou rodinou vstoupil do archy, neobjevily se žádné příznaky blížící se bouře. V této době byla zkoušena jejich víra. Byla to doba, kdy nevěřící zástup triumfoval. Zdánlivý odklad posílil jejich domněnku, že Noémovo poselství je klam a že není možné, aby přišla potopa, protože až do této doby nikdy nepršelo a země byla svažována rosou. A tak s drzou smělostí začali si tropit posměšky a žerty z dosavadních viditelných projevů Božích. Shromáždili se v zástupech kolem archy a posmívali se jejím obyvatelům tak, jak se dosud ještě neodvážili.

BOUŘE

Osmého dne však zatáhla oblohu temná mračna. Zaznělo hřmění, oslepující blesky prořaly temnotu a rozehvěly strachem lidi i zvířata. Z mračen začal padat déšť. Svět nezažil dosud nic podobného, strach a zděšení sevřely lidská srdce. Divoká zvířata jako šílená pádila v různé strany a svým pronikavým rykem zvěstovala v smrtelné předtuše blížící se strašný osud člověka i svůj vlastní. Bouře se stále více a více rozmáhala a z nebe padala voda jak z mohutného vodopádu. Řeky vystoupily z břehů a zaplavily údolí. Mohutné proudy vody vytryskly ze země a s nepopsatelnou silou vymršťovaly vysoko do vzduchu obrovské balvany, jež se při dopadu hluboko zarývaly do země.

Lidé nyní museli patřit na zkázu díla svých vlastních rukou. Jejich nádherné budovy, krásné zahrady a háje, v nichž měli postavené své modly, zničily blesky šlehající z nebe a rozmetaly jejich části do širokého okolí. Oltáře, na nichž byly přinášeny lidské oběti, byly rozvaleny a modláři se chvěli hrůzou před mocí živého Boha a uvědomovali si, že to byla jejich zkaženost a modlářství, které přivodily jejich strašnou záhubu.

Prudkost a síla bouře stále vzrůstala; s hukotem a burácením uvolněných žvlů se mísil křik a rykot zděšených a zoufalých lidí i zvířat. Mohutné stromy, nádherné budovy, skály i země praskaly a rozpadávaly se. Zděšení a hrůza lidí i zvířat byly nepopsatelné. Sám satan, který musel zůstat uprostřed zuřících žvlů, se obával o svou vlastní existenci. Bylo mu rozkoší vládnout bezbožným lidským masám a přál si, aby lidé nadále žili ve svých ohavnostech a hříších a pokračovali ve vzpouře proti Vládci nebes. Proklínal nyní Boha a obviňoval Ho z nespravedlnosti a krutosti. Mnozí z lidí rouhali se jako satan Bohu, a kdyby mohli, byli by Jej svrhli z trůnu Jeho spravedlnosti.

Jiní šleli strachem, spínali ruce k arše a žadonili o vpuštění. Jejich prosby však byly marné. Bůh sám uzavřel dveře, jež byly jediným vchodem do korábu, a tak oddělil Noéma od bezbožníků. Jedině On sám mohl tyto dveře otevřít. Jejich pokání však přišlo příliš pozdě. Příliš pozdě pochopili, že existuje živý a mocný Bůh, nestižitelně mocnější než člověk, Jemuž se posmívali a rouhali. Nyní Ho vzývali opravdově a se vši horlivostí, Jeho ucho však bylo uzavřeno k jejich volání. V této strašné hodině poznali, že jejich zkázu přivodilo přestupování zákona Božího. Někteří se ve svém zoufalství pokoušeli vniknout do archy, avšak pevná stavba odolala jejich útokům. Jiní se zachytili archy a byli pak smeteni vzdouvajícími se vlnami nebo zahynuli padajícími úlomky skal a stromy zmítanými rozběsněnými vlnami na všechny strany. Archa zmítána obrovskými vlnami se chvěla. Řev zvířat v arše prozrazoval jejich úzkost a strach. Archa však plula uprostřed rozběsněných žvlů naprosto bezpečně vedena anděly vynikajícími silou, jež byli pověřeni její ochranou. Po celou dobu této hrozného bouře, jež trvala 40 dnů a 40 nocí, byla její ochrana a zachování zázračným dílem Všemohoucího.

Zvířata vystavená bouři uchylovala se k lidem, jako by od nich očekávala pomoc. Mnozí lidé přivázali své děti a sebe na hřbety silných zvířat, protože se domnívali, že ta se z obav o svůj život vyšplhají až na nejvyšší vrcholky, aby unikla stoupající vodě. Někteří se připoutali k mohutným stromům na vrcholcích hor, stromy však byly vyvráceny z kořenů a vrženy i se svým břemenem do běsnících vln. Jedno místo za druhým, jež se zdálo bezpečné, bylo nutno opustit. Když vody stoupaly výš a výše, prchli lidé až na vrcholky nejvyšších hor, aby zde našli útočiště. Lidské bytosti a divoké šelmy zde často zápasily o zachování života, až byly nakonec smeteny a pohlceny běsnícími vlnami. Nakonec stoupající vody zalily nejvyšší štíty hor a lidé i zvířata zahynuli v rozbouřených vodách.

Noé a jeho rodina dychtivě očekávali, až začnou opadávat vody, neboť toužili stanout znovu na pevné zemi. Čtyřicet dnů po tom, co se opět objevily vrcholky hor, vypustil krkavce, aby zjistil, zda již země oschla. Pták se však stále vracel zpět do archy, jelikož všude ještě byla voda. Po sedmi dnech vypustil holubici, která se opět vrátila do archy, když nenalezla pevnou půdu. Noé počkal ještě dalších sedm dní a znovu vypustil holubici. Když se večer vrátila s olivovým listem v zobáku, zavládla v arše velká radost. Pak "odjal Noé přikrytí korábu a uzřel, ano již oschl svršek země". (1 Moj 8,13) Noé mohl otevřít střešní okno, nemohl však otevřít dveře, které uzavřel Bůh. Bůh promluvil k Noémovi přes anděla, který přišel otevřít hlavní dveře vchodu a nařídil Noémovi i jeho rodině, aby vystoupili z korábu a vzali sebou všechno živé.

Noéova oběť a Boží zaslíbení

V radosti nad svou záchranou nezapomněl Noé na Toho, jehož milostivou péčí byl ušetřen. První, co učinil, když vystoupil z archy, bylo, že postavil oltář a nabídl velkou oběť po jednom z čistých zvířat a ptáků, aby tak Bohu vyjádřil svou vděčnost za svou zázračnou záchranu a osvědčil svou víru v nesmírnou oběť Kristovu. Tato oběť našla zalíbení u Hospodina a přinesla požehnání nejen patriarchovi a jeho rodině, ale všem, kteří budou žít na zemi.

Zde plyne poučení pro všechny, kteří žijí a budou žít na zemi, že za každý projev lásky a milosrdenství od Boha prvním činem člověka by mělo být vyjádření díky a pocty všemohoucímu Bohu.

Aby kupíci se mraky a padající dešť nenaplňovaly lidi stálým strachem a obavami z nové potopy, povzbudil Hospodin Noémovu rodinu zaslíbením: "Já zajisté vcházím v smlouvu svou s vámi... nebude vyhlazeno více všeliké tělo vodami potopy, aniž bude více potopa ke zkažení země... duhu svou postavil jsem na oblaku, a bude na znamení smlouvy mezi mnou a mezi zemí. A budeť, když uvedu mračný oblak

nad zemí, a ukáže se duha na oblaku, že se rozpomenu na smlouvu svou, kteráž jest mezi mnou a mezi vámi a mezi všelikou duší živou v každém těle." (1 Moj 9,11.13.14.15)

Hle, jak laskavý a milosrdný je náš Bůh! Kolik soucitu chová k hříšnému člověku, když na oblacích umísťuje mnohobarevnou duhu jako znamení příměří a smlouvy všemohoucího Boha s člověkem! Duha na obloze má vydávat svědectví všem pokolením, že Bůh musel zničit potopou obyvatele země pro jejich bezuzdnost a zkaženost. Chtěl, aby děti příštích pokolení, když na obloze uvidí duhu a zeptají se, co znamená tento nádherný barevný oblouk roztažený po nebi, obdržely od svých rodičů vysvětlení, že Stvořitel musel pro hříchy, zkaženost a neposlušnost lidí zničit starý svět potopou a že je to Boží ruka, která vytvořila tento nádherný barevný oblouk a rozprostřela jej na nebi jako znamení, že již nikdy více neuvede na zem potopu.

Tento symbol na oblacích má posilnit víru a utvrdit důvěru v Boha, neboť je znamením Jeho neskonale lásky a dobroty; i když lidé donutili Boha, aby zemi zničil potopou, Jeho milosrdenství a láska je na této zemi ještě stále přítomná. Všemohoucí Bůh řekl, že když pohlédne na duhu na oblaku, bude pamatovat na svou smířčí smlouvu. Když člověk svou velkou bezbožností vyzývá Boží soud, pak Spasitel, který se nás zastává u svého Otce, ukazuje na duhu v oblacích, na duhu kolem Božího trůnu a kolem své vlastní hlavy jako na znamení milosrdenství Božího s kajícím hříšníkem. S tímto ujištěním daným Noémovi spojil Hospodin jedno ze svých nejskvělejších zaslíbení své milosti: "Jakož jsem přísáhl, že se nebudou více vylévati vody Noé po zemi, tak jsem přísáhl, že se nerozhněvám na tě, aniž tobě přísně domlouvati budu. A byť se i hory pohybovaly, a pahrbkové ustupovali, milosrdenství mé však od tebe neodstoupí, a smlouva pokoje mého se nepohne, praví slitovník tvůj Hospodin." (Iz 54,9.10)

Babylonská věž

Noémovi potomkové se však brzy znovu dopouštěli odpadnutí. Část z nich šla za příkladem Noéma a byla poslušná přikázáním Božím, část se stala nevěřící. Lidé se znovu stávali svévolníky a mnozí z nich přestali věřit v potopu. Byli i takoví, kteří zapírali existenci Boha a svým vlastním rozumem uváděli potopu jako přírodní příčinu. Jiní opět věřili v existenci Boha a též i tomu, že zničil lidský rod, avšak stejně jako Kain bouřili se proti Bohu, že zničil svět a vyhladil lidi.

Nějakou dobu přebývali potomci Noémovi v horách, kde spočinula archa. Když však vzrostl jejich počet, rozdělili se. Ti, kteří zapoměli na Stvořitele a přestupovali ustanovení jeho zákona, nelibě pociťovali poučování a příklad svých bohobojných blížních, až se posléze rozhodli opustit ty, kteří Boha vyznávali a sloužili Mu. Při svém cestování našli velkou rovinu Sinear na březích řeky Eufratu. Líbila se jim krásná poloha a úrodná půda, a proto se rozhodli, že se v této rovině usídlí.

Dohodli se, že zde vystavějí město a v něm věž tak nesmírně vysokou, že bude divem světa. Vystavění města a věže mělo zabránit tomu, aby se lidé rozptylovali stěhováním do okolí. Obyvatelé roviny Sinear nedůvěřovali smlouvě s Bohem, nevěřili, že Bůh nesešle opět potopu na zemi. Aby si zajistili bezpečnost před další potopou, rozhodli se postavit věž tak vysokou, že značně přesáhne výši, kam dostupily vody při potopě, a tak se uchrání možného ohrožení. A dosáhnou-li výškou věže až k oblakům, domnívali se, že budou moci zjistit příčiny potopy. Velkolepá věž, dosahující k nebesům, měla být památkou moci a moudrosti svých stavitelů, jejichž slávu měla hlásat dalším pokolením. Tento podnik měl ještě více zvýšit pychu stavitelů a odvést myšlenky budoucích pokolení od Boha a svést je k modloslužebnictví.

I když celá stavba věže nebyla ještě dokončena, v hotových částech se již zabydlovali její stavitelé. Jiné místnosti nádherně zařízené a vyzdobené byly věnovány modlám. Lidé oslavovali své úspěchy, velebili bohy ze stříbra a zlata a stavěli se opovážlivě proti Vládci nebe a země. Náhle se dílo, které tak úspěšně postupovalo, zastavilo. Byli posláni andělé, aby překazily úmysl stavitelů. Věž dosáhla obrovské výše a dělníci, kteří pracovali nahoře, nemohli se přímo dorozumívati s dělníky, kteří pracovali dole. Proto byli na různých místech stavby v určitých vzdálenostech postaveni mužové, z nichž každý přijímal příkazy k

přísunu potřebného materiálu a jiné pokyny, týkající se práce na stavbě, a každý z nich je předával muži nejbližšímu. Když jeden druhému předávali potřebné zprávy, andělé zmátli jejich jazyk tak, že byl žádan materiál, který nebyl potřebný, a vyřizované příkazy byly často pravým opakem udělených příkazů. Nastal zmatek a zděšení. Veškerá práce se zastavila. Nebylo možno obnovit soulad a vzájemnou součinnost. Stavitelé si naprosto nedovedli vysvětlit toto nedorozumění a ze vzteku a zklamání začali obviňovat jeden druhého. Jejich společenství skončilo bojem a krveprolitím. Blesky z nebe jako důkaz Boží nelibosti srazily pak horní část věže a smetly ji dolů. Tak byl opět lidem dán důkaz, že je to Bůh, který vládne v nebi.

Až do této doby mluvili všichni lidé jedním jazykem; nyní se seskupili ti, kdož si navzájem rozuměli, a jednotlivé skupiny se rozešly různým směrem. "A tak rozptýlil je Hospodin odtud po vší zemi." (1 Moj 11,8) Tímto rozptýlením byla zalidněna země a úmysl Hospodinův byl splněn použitím téhož způsobu, jímž lidé chtěli zabránit jeho splnění.

Abraham a zaslíbení potomkové

Bůh si vybral Abrahama, aby skrze něj uskutečnil svou vůli. Především mu oznámil, aby opustil modloslužebný národ, uprostřed něhož bydlel, a odešel od svých příbuzných, jež rovněž holdovali modloslužbě. Bůh se zjevil Abrahamovi již v době jeho mladosti, udělil mu mnohá poučení a varoval jej před modlářstvím. Chtěl učinit Abrahama vzorem víry a pravého posvěcení pro všechna budoucí pokolení, jež měla žít na zemi. Svou čestností, upřímností a laskavostí k hostům získal si Abraham u svého lidu úctu i vážnost jako mocný kníže. Jeho horoucí uctívání Boha a jeho láska k němu a bezvýhradná poslušnost Jeho vůle byly příčinou velké vážnosti a autority u služebnictva i sousedů. Bohabojný, zbožný a příkladný život a moudré rady, jaké dával všem členům svého tábora, způsobily, že se všichni báli Boha Abrahamova, milovali Jej a ctili.

Bůh se Abrahamovi zjevil a zaslíbil mu, že jeho potomstvo bude početné jako hvězdy na nebi. "A učiním tě v národ veliký, a požehnám tobě, a zvelebím jméno tvé, a budeš požehnaní." (1 Moj 12,2) A k tomu se mu dostalo ujištění, cennější nade vše, že z jeho rodu vzejde Vykupitel světa: "Požehnány budou v tobě všechny čeledi země." (1 Moj 12,3) Dostalo se mu však i smutnějšího sdělení, že jeho potomkové budou muset projít dlouhým a těžkým otroctvím, jež prožijí v Egyptě.

Bůh dal Abrahamovi pouze jednu ženu za manželku, tím chtěl znovu připomenout svou vůli, že nevydal žádné povolení, aby člověk mohl mít několik žen. Lámech byl prvním, který odstoupil od tohoto prozíravého a moudrého zřízení Božího. Jeho dvě ženy zasévaly v rodině neporozumění; závist a žárlivost činily Lámecha nešťastným. Když se lidé na zemi začali rozmnožovat a rodily se jim dcery, synové si je brali za ženy podle vlastního zalíbení, a to více než jednu. Byl to jeden z hříchů, který uvedl na obyvatele země hněv Boží. Tento zvyk se po potopě rozšířil tak dalece, že dokonce i spravedliví lidé žili v mnohoženství. Byl to však hřích a jasné porušení Božího příkazu. Bůh o Noémovi a jeho rodině, kterou zachoval v korábu, pravil: "Nebo jsem tě viděl spravedlivého v národu tomto." (1 Moj 7,1) Noé měl pouze jednu ženu a jeho rodina byla Bohem požehnána. Protože synové Noémovi byli spravedliví, byli v arše zachováni od záhuby spolu se svým spravedlivým otcem. Bůh v žádném případě neuznával mnohoženství, protože nebylo v souladu s Jeho vůlí. Věděl dobře, že mnohoženství nevede k lidskému štěstí. Stejně tak i v rodině Abrahamově byl pokoj a soulad narušen nešťastným manželstvím s Agar.

Nedůvěra vůči Božímu zaslíbení

Když se Abraham s Lotem rozešli, řekl k němu Pán: "Pozvedni nyní oči svých, a pohled z místa, na němž jsi, na půlnoc a na poledne, i na východ a na západ. Nebo všecku zemi, kterouž vidíš, tobě dám a semeni tvému až na věky. A rozmnožím símě tvé jako prach země; nebo jestliže kdo bude moci sčísti prach země, tedy i símě tvé sečteno bude." (1 Moj 13,14-16) "Když pak ty věci pomínu, stalo se slovo Hospodinovo k Abramovi u vidění. řkoucí: "Neboj se Abrame; já budu pavéza tvá, a odplata tvá velmi veliká. Jemužto řekl Abram: Panovníče Hospodine, což mi dáš, poněvadž já scházím bez dětí. a ten,

jemuž zanechám domu svého, bude Damašský Eliezer? Řekl ještě Abram: Aj, mně jsi nedal semene; a aj, schovanec můj bude mým dědicem." (1 Moj 15,1-3)

Protože Abraham neměl syna, připouštěl, že správce jeho majetku, Eliezer, se stane jeho adoptovaným synem a dědicem. Bůh Abrahamovi výslovně oznámil, že jeho sluha nebude jeho synem ani dědicem, ale že bude mít vlastního syna. "I vyvedl jej ven a řekl: Vzhédniž nyní k nebi, a sečti hvězdy, budeš-li je však moci sčísti? Řekl mu ještě: Tak bude símě tvé." (1 Moj 15,5)

Kdyby Abraham a Sára pevně věřili v naplnění zaslíbení, jež oznamovalo, že budou mít vlastního syna, byli by ušetřeni mnohých problémů a neštěstí. Souhlasili s tím, že se vše uskuteční tak, jak to Bůh zaslíbil, ale nemohli uvěřit, že Sára v tak vysokém věku by měla mít syna. A tak Sára kombinovala ve svém myšlení, jakým způsobem podle jejich domněnek by se mohlo Boží zaslíbení naplnit. Navrhla proto Abrahamovi, aby si vzal její egyptskou služebnici jako druhou ženu. Tímto jednáním oba manželé projevili nedostatek víry a důvěry v Boží moc. Abraham svým uposlechnutím návrhu Sary tím, že si Agar vzal ženu, neobstál ve zkoušce víry v Boží všemohoucnost a přivolal na sebe i na Sárú mnoho utrpení. Božím úmyslem bylo vyzkoušet sílu Abrahamovy víry a stupeň jeho důvěry v zaslíbení, jaké mu bylo dáno.

Agařina povýšenost.

Agar se stala pyšnou a vůči své paní se začala chovat domýšlivě a povýšeně. Lichotilo jí, že bude matkou velkého národa, jaký měl povstat z Abrahamova semene. Abraham byl nucen naslouchat stížnostem Sary na chování Agar i na to, že on je vlastně sám všemu vinen. Abraham byl tím velmi zarmoucen a vysvětloval Sáře, že Agar byla a je i nadále její služebnicí, a proto podléhá její vládě, může tedy s ní jednat podle svého vlastního rozhodnutí a co uzná za vhodné, pouze nesouhlasil s tím, aby byla Agar vyhnána z jeho domova, protože měla být matkou jeho dítěte, jež jak se oba dva domnívají, má být naplněním zaslíbení. Oznámil Sáře, že by si nikdy nevzal Agar za manželku, kdyby jej ona sama k tomu nenavedla.

Abraham musel rovněž vyslechnout nářky Agar nad utrpeními, jež jí působila Sára. Nalézal se tudíž ve stálých rozepřích. Když se snažil napravit neposlušnost Agar, vyvolal tím větší závist a zármutek Sary, své první a velmi milované manželky. Agar nakonec utekla, aby se nemusela podříditi Sáře. Anděl Páně, který se s ní setkal, potěšil ji, ale současně také napomenul a káral za její povyšování se a přikázal jí, aby se ihned vrátila ke své paní a podřídila se její vládě.

Po Izmaelově narození Pán se znovu zjevuje Abrahamovi a oznamuje mu: "Utvdím také smlouvu svou mezi sebou a tebou, i mezi semenem tvým po tobě, po rodech jejich, za smlouvu věčnou, totiž abych byl Bohem tvým i semene tvého po tobě." (1 Moj 17,7) A ještě jednou opakuje své zaslíbení, že dá Sáře syna a že ona bude matkou mnoha národů. (1 Moj 17,5) Abraham však i nadále nerozumí Božímu zaslíbení. Jeho myšlenky se zdržují u Izmaele, jako kdyby skrze něj měly vyjít tyto mnohé národy a povznesen citem k svému synu volá: "Ó, byť jen Izmael živ byl před tebou!" (1 Moj 17,18)

Pán však znovu a ještě důrazněji opakuje své zaslíbení: "Nýbrž Sára manželka tvá porodí tobě syna, a nazveš jméno jeho Izák; i utvdím smlouvu svou s ním za smlouvu věčnou, i s semenem jeho po něm." (1 Moj 17,19) Andělé, kteří šli do Sodomy, aby ji zničili, navštívili Abrahama a ještě jednou zopakovali zaslíbení, že Sára bude mít syna.

Syn zaslíbení

Radost, jakou projevili Abraham a Sára po narození Izáka, popudila Agar k ještě větší závisti. Matka Izmaele vštěpovala svému synu ujištění, že jako syn Abrahama bude Bohem požehnan zvláštní mírou a že bude dědicem všeho, co bylo Abrahamovi zaslíbeno. Izmael sdílel city své matky a radost, jaká nastala po narození Izáka, v něm vzbuzovala hněv. Pohrdal Izákem, protože si myslel, že má ve všem přednost.

Sára, když viděla, jak se Izmael povýšenecky chová k jejímu synu Izákovi, velmi se tím trápila. Proto oznámila Abrahamovi, jak se Izmael znevažujícím způsobem chová k ní i jejímu synu a řekla: "Vyvrz děvku tuto i syna jejího; neboť nebude dědicem synu děvky té se synem svým Izákem." (1 Moj 21,10)

Abraham byl tím velmi zarmoucen. Miloval svého syna Izmaele. Jak by jej mohl od sebe vyhnat? Modlil se k Bohu co má ve svém zármutku učinit. Prostřednictvím andělů Pán Abrahamovi radil uposlechnout Sáru, svou manželku, a nedopustit k tomu, aby láska k Izmaelovi neb Agar zabránila splnění přání jeho ženy. Byla jen jediná cesta, jež vedla ke smíru, pokoji a štěstí v rodině. Anděl pak udělil Abrahamovi potěšující zaslíbení, že Izmael, ačkoliv musí opustit otcovský dům, nezahyne, že Bůh na něj nezapomene a zachová jej, protože je Abrahamovým synem. Přislíbil, že Izmaele rovněž rozmnoží ve velký národ.

Abraham měl šlechetný a dobrý charakter, což bylo potvrzeno horlivou přimlouvou za obyvatele Sodomy. Jeho srdce velmi trpělo. Ležela na něm tíha starostí, zármutku a nesmírného utrpení, když bylo nutno propustit Agar a s ní i svého milovaného syna jako cizího do vyhnanství v neznámé kraje.

Kdyby všemohoucí Bůh byl souhlasil s mnohoženstvím, nebyl by určitě Abrahamovi radil, aby Agar se svým synem opustila jeho dům. Chtěl tím dáti všem zvláštní ponaučení, že manželská práva a štěstí je nutno vždy chránit a vážit si jich, byť i třeba za cenu největší oběti. Sára byla pravou, první i jedinou ženou Abrahamovou. Ona vlastnila práva manželky a matky, jaká nikdo jiný nemohl vlastnit. Měla svého manžela ve velké úctě a nazývala ho svým pánem, byla žárlivá na jeho city a nechtěla se s nimi dělit s Agar. Bůh Sáru za její jednání nekáral. Abraham obdržel od andělů napomenutí za nedostatek důvěry v Boží všemohoucnost, což mělo za následek, že si vzal Agar za ženu s myšlenkou, že tím pomůže naplnění zaslíbení.

Nejvyšší zkouška víry

Bůh považoval za potřebné vyzkoušet víru Abrahamovu skrze nesmírně těžkou zkoušku. Kdyby byl Abraham vytrval v první zkoušce a trpělivě čekal na naplnění zaslíbení daného Sáře a nebral si za ženu Agar, nebyl by nyní vystaven této největší ze zkoušek, jakými kdy byl zkoušen. Příkaz, který Abraham od Boha obdržel, jistě naplnil milující otcovo srdce úzkostí, neboť zněl: "Vezmi nyní syna svého, toho jediného svého, kteréhož miluješ, Izáka, a jdi do země Moria; a oběťuj ho tam v oběť zápalnou na jedné hoře, o níž povím tobě." (1 Moj 22,2)

Abraham se však Bohu nezpronevěřil ani nezaváhal, nýbrž vzal při úsvitu dva služebníky, Izáka, svého syna, svazek dříví na zápal a šel na místo, které mu určil Bůh. Zamlčel před Sárou pravý účel své cesty, neboť si byl vědom, že její láska k Izákovi by vyvolala její odpor vůči příkazu Božímu a zadržela by syna. Abraham nedovolil, aby jeho otcovské city v něm převládly a přivedly jej k tomu, aby se Bohu protivil. Boží příkaz se měl dotknouti nejcitlivějších strun jeho duše. "Vezmi nyní syna svého". A aby jeho otcovské srdce bylo co nehlouběji vyzkoušeno, Bůh dodal: "Toho jediného, kteréhož miluješ", to znamená jediného syna zaslíbení, "a oběťuj ho tam v oběť zápalnou".

Tři dny cestovali spolu otec a syn, měl dosti času k přemýšlení, mohl zapochybovat neb ztratit důvěru v Boha, jeho srdce však k tomu nemělo sklony. Přesto, že pochopil, že Izmael není synem zaslíbení, Abraham neztratil svou důvěru v Boha a pevně věřil tomu, co mu Bůh výslovně sdělil, že zaslíbení bude naplněno v Izákovi.

Abraham právě nyní mocně věřil, že Izák je synem zaslíbení. Věřil v to, co měl Bůh v úmyslu, když mu přikázal jít a obětovat Izáka jako zápalnou oběť. Ani na chvíli nezapochyboval o Božím zaslíbení, ale věřil, že Bůh, který dal Sáře syna v tak pozdním věku a který nyní žádal od otce, aby tomuto synu vzal život, může mu jej opět vrátit vzkříšením Izáka z mrtvých. Izák byl dítětem zázraku, nemohla by tedy síla, která mu dala život, jej opět oživit?

Nikdo kromě Boha, nemůže pochopit velikost otcovy oběti, když vydává svého syna na smrt. Abraham chtěl, aby při loučení se svým synem nebyl přítomen nikdo kromě Boha. Proto přikázal svým sluhům, aby nechodili dále a pravil: "Já a dítě půjdeme tamto, a pomodlíce se, navrátíme se k vám." (1 Moj 22,5) Měl

obavy, že by sluhové mohli ve své lásce k Izákovi zabránit Abrahamovi vykonati Boží příkaz. Izák, který měl být obětován, vzal na svá bedra dříví, otec vzal nůž a oheň a spolu se dali na cestu k vrcholu hory. Abraham byl rozhodnut vykonat toto hrozné, Bohem mu nařízené pověření. Otec i syn šli k určenému místu klidně vedle sebe.

"Tu Izák svého otce Abrahama oslovil: "Otče!" Ten odpověděl: "Copak, můj synu?" Izák se otázel: "Hle oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?" Nato Abraham řekl: "Můj synu, Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné." A šli oba spolu dál. (1 Moj 22,7.8) Těžkými kroky šel tento vážný, milující a bolestí sevřený otec po boku svého důvěřujícího mu syna. Když přišli na Bohem určené místo, vystavěl Abraham oltář a položil na něj dříví, aby byl připraven k uložení na něj oběti. Potom chvějícím se hlasem vyjevil Abraham svému synu božské poselství. Zopakoval mu zaslíbení, jež mu byla několikrát dána Stvořitelem, že právě skrze něj - Izáka, stane se on - Abraham velkým národem a pevně věří, že ačkoliv jej jako svého syna předloží Bohu coby obět', Bůh toto zaslíbení určitě splní, neboť má moc vzbudit jej z mrtvých k životu.

Izák věří Bohu

S úžasem a hrůzou vyslechl Izák svůj osud, nekladl však odpor. Byl by mohl uniknout svému osudu, kdyby se byl k tomu rozhodl; bolestí usouzený stařec, vyčerpaný vnitřním bojem těchto tří strašných dnů, nebyl by mohl odolat vůli silného mládence. Izák však byl od dětství vychováván v oddané poslušnosti, a když mu Abraham vyložil úmysl Boží, ochotně se podvolil. Miloval a vážil si svého otce, sdílel spolu s ním jeho víru a pokládal si za čest, že je povolán položit svůj život za obět' Bohu. Objal svého milovaného otce, přitiskl jej srdečně k svému srdci, řekli si spolu poslední slova lásky a ronili poslední slzy. Snažil se zmírnit otcův žal a dodával mu odvahy, když ho provazy připoutával k oltáři. A když otec pozvedl nůž, aby usmrtil svého syna, zadrželo náhle cosi jeho vztaženou ruku. Boží anděl, který bedlivě sledoval naprostou věrnost, jakou Abraham prokázal ve své pouti na horu Moria, zvolal: "Abrahame, Abrahame!" A on rychle odpověděl: "Aj, já". A opět zazněl hlas anděla: "Nevztahuj ruky své na dítě, aniž mu co číň; neboť jsem již poznal, že se Boha bojíš, když jsi neodpustil synu svému, jedinému svému pro mne." (1 Moj 22,11.12)

"A pozdvihl Abraham oči svých viděl, a hle skopec za ním vězel v trní za rohy své. I šel Abraham a vzav skopce toho, a obětoval jej v obět' zápalnou místo syna svého." (1 Moj 22,13) Jako projev své radosti a vděčnosti nazval Abraham toto posvátné místo "Jehovah - džireh", "Hospodin opatří". Tentokrát vyšel Abraham z této tak těžké zkoušky vítězně a vyplnil tak mezeru, jakou ve své důvěře v Boha způsobil jeho svazek s Agar. Když nyní Abraham prokázal tak mocnou víru a bezmeznou důvěru v Boží zaslíbení, na této hoře Moria obnovil s ním Bůh opět svou smlouvu, a potvrdil slavnou přísahou požehnání Abrahamovi a jeho semeni pro všechny příští generace. "Skrze sebe samého přísáhl jsem, praví Hospodin, poněvadž jsi učinil tu věc, že jsi neodpustil synu svému, jedinému svému: Požehnám tobě velmi a velice rozmnožím símě tvé jako hvězdy nebeské, a jako písek, kterýž jest na břehu mořském; nadto dědičně vládnouti bude símě tvé branami nepřátel tvých. Ano požehnání budou v semeni tvém všichni národové země, proto že jsi uposlechl hlasu mého." (1 Moj 22,16-18)

Izákovo manželství

Kananejští byli modloslužebníky. Pán proto svému lidu přikázal, aby se s nimi nepřiznili, aby lid nebyl vtažen do modloslužebnictví. Abraham zestárl a očekával svůj brzký konec. Zbývalo mu však učinit ještě jedno, aby zajistil splnění zaslíbení pro své potomstvo. Izák byl jediným od Boha ustanoveným, který měl nastoupit po Abrahamovi jako strážce zákona Božího a otec vyvoleného národa; byl však stále ještě svobodný. Patriarcha se obával, že zhoubné vlivy, jimiž byl jeho syn obklopen, by na něho mohly působit. Toužil proto vyhledat Izákovi za manželku ženu, která by jej neodvedla od Boha. Tuto věc svěřil svému věrnému a zkušenému služebníku, který vládl celým jeho majetkem.

Přiměl jej k přísaze před Hospodinem, že nevybere pro Izáka ženu z Kananejských, nýbrž dívku z rodiny Náchorovy v Mezopotámii, Abrahamových příbuzných, kteří věřili v pravého Boha. Prikázal mu, aby nebral Izáka s sebou. Nenajde-li tam dívku, která by byla ochotná opustit své příbuzné, bude přísahy zproštěn. Izák v této tak důležité věci nemohl sám nezávisle na otci vybrat si svou vyvolenou. Abraham řekl svému služebníku, že Bůh sám pošle svého anděla před ním a sám bude řídit celou záležitostí. Posel se bez meškání vydal na dalekou cestu. Když přibyl do Cháran, "města Náchorova", Abrahamova příbuzného, usadil se před hradbami u studny, kam přicházely večer ženy pro vodu. Vědom si vážnosti svého úkolu, modlil se vroucně k Bohu, aby sám řídil celou záležitost výběru manželky pro Izáka. Prosil o znamení, aby neučinil nějakou chybu. V rodině svého pána si zvykl na laskavé chování a pohostinnost a modlil se tudíž, aby dívka, kterou vyvolí Bůh, se mu prozradila nějakým laskavým skutkem.

Účinek jeho modlitby byl okamžitý. Mezi ženami, které se shromáždily u studny, upoutala jeho pozornost jedna dívka svým způsobným chováním a ochotou, s jakou mu na jeho prosbu vyhověla. Rozpoznal v tomto setkání znamení, o něž prosil Boha, a byl si jist, že Rebeka je tou, kterou se Bohu zalíbilo vybrati Izákovi za manželku. Pozvala jej laskavě do domu svého otce. Zde sdělil jejímu otci i bratru Lábanovi důvod své návštěvy a také naplnění znamení, že Rebeka je tou, jež se má stát manželkou Izáka, syna jeho pána.

Eliezer, služebník Abrahamův potom řekl: "Povězte mi nyní, chcete-li mému pánu prokázat milosrdenství a věrnost. Ne-li, povězte mi, a já se obrátím napravo nebo nalevo." (1Moj 24,49) "Lában a Betúel odpověděli: "Toto vyšlo od Hospodina a my nemůžeme tobě říci ani zlé, ani dobré. Hle, tady je Rebeka. Vezmi si ji a jdi, ať se stane ženou syna tvého pána, jak mluvil Hospodin. Jakmile Abrahamův služebník uslyšel jejich slova, poklonil se Hospodinu až k zemi." (1Moj 24,50-52)

Když již byly zařízeny všechny potřebné věci a byl získán souhlas otce i bratra, byla Rebeka otázkána, zda souhlasí jít s Eliezerem, služebníkem Abrahamovým daleko od rodiny svého otce a jejího domova a stát se manželkou Izáka. Na základě všech okolností, jaké se v této záležitosti odehrály, Rebeka uvěřila, že Bůh sám ji vybral Izákovi za manželku a odpověděla: "Půjdu". (1Moj 24,58)

Manželské svazky v této době byly uzavírány otci, kteří však nečinili žádné nátlaky nebo donucení ke sňatku s někým, komu nebylo možno darovat své city. Děti zcela důvěřovaly svým rodičům, následovaly jejich rady a věnovaly své city těm, které jim vybrali jejich bohabojní a zkušené otcové. Postupování proti tomuto obyčejí bylo považováno za přestoupení.

Synova poslušnost

Aby mohl vést život plný poslušnosti Boží vůle, Izák se denně cvičil v bázní Boží. Když mu bylo 40 let, souhlasil, že otcův bohabojný a zkušený služebník Eliezer mu sám vybere manželku. Věřil, že sám Bůh bude řídit tuto pro něj vážnou záležitost.

Poslušenství Izáka má sloužit jako příklad pro děti příštích pokolení, především těm, kteří se bojí Boha. Metoda, kterou používal Abraham při výchově Izáka, která vedla syna k životu plnému šlechetné poslušnosti, je napsána k poučení a užitku rodičů; měli by se věrně řídit tímto nádherným příkladem ve vedení svých domovů. Měli by učit a vést své děti k tomu, aby byly poslušné a ctily jejich rodičovskou autoritu. Měli by si uvědomit, že oni jsou zodpovědní za to, jakými pocity se jejich děti řídí, a takové děti si potom samy vyvolí za druhá svého života toho, kterého jim vybrali bohabojní rodiče.

Jákob a Ezau

Bůh zná konec již na počátku. Ještě před narozením Jáкова a Ezaua věděl, jaké charaktery budou mít oba bratři. Věděl, že Ezau mu nebude chtít být poslušný. Na modlitby ustarané Rebeky oznámil, že porodí dva syny, z nichž vyjdou dva národy, jeden větší než druhý, a že starší bude sloužit mladšímu. Prvorozený v té době vlastnil právo na zvláštní požitky a privilegia, jaká v rodině nemohl mít již nikdo jiný.

Izák miloval více Ezaua nežli Jáкова, protože Ezau mu nosil jídla ze zvířat, která ulovil. Otcí se líbila odvaha a smělost, jakou Ezau projevoval při lovu divoké zvěře. Jákob naproti tomu byl milovaným synem Rebeky, měl lahodnou a jemnou povahu, jež imponovala a obšťastňovala matku. Jákob se dověděl od své matky, že Bůh řekl, že starší bude sloužit mladšímu. (1Moj 25,23) Jákob toužil po Boží přízni a jeho mládenecký rozum mu našeptával, že zaslíbení, které Bůh sdělil, se nemůže naplnit, dokud Ezau bude vlastnit privilegium z prvorozenství. Jákob netoužil vůbec po otcově bohatství, cílem jeho tužeb bylo duchovní požehnání vyplývající z prvorozenství. Jeho nejtoužebnějším přáním bylo obcovat s Bohem, jak to činil Abrahám, přinášet za svou rodinu obět smíření, být praotcem vyvoleného národa a zaslíbeného Mesiáše a zdědit věčnou blaženost, jež je obsažena v zaslíbeních úmluvy Boží. Jeho mysl se upírala stále do budoucna, snažíc se pochopit neviditelná požehnání a porozumět jim.

Jednoho dne se Ezau vrátil z lovu unaven, vyčerpán a hladov a požádal Jáкова o jídlo, které právě připravoval. Jákob, který myslel neustále na získání prvorozenství, chopil se příležitosti a nabídl bratrovi jídlo výměnou za prvorozenství. "Aj, já k smrti se blížím", zvolal bezstarostný, lehkomyšlný lovec, "k čemuž mi tedy to prvorozenství?" (1Moj 25,32) A za mísu čočovice vzdal se svého práva prvorozenství a stvrdil to přísahou.

Ezau, kterého vábily jen pozemské požitky, vzal si za manželky dvě pohanky z dcer Hetových, které uctívaly nepravé bohy, což velmi zarmoutilo Izáka a Rebeku. Přesto však Izák více miloval Ezaua nežli Jáкова. A když cítil, že se přibližuje jeho smrt, prosil Ezaua, aby mu připravil pokrm ze zvěřiny, aby mu mohl udělit požehnání, nežli zemře. Ezau se otcí nepřiznal, že své prvorozenství prodal Jákobovi a vyšel, aby splnil Izákovu vůli. Jejich rozmluvu však zaslechla Rebeka. Byla přesvědčena o tom, že to odporuje tomu, co jí Bůh zjevil jako svou vůli. Cítila nebezpečí, že Izák tím vzbudí nelibost Boží a její mladší syn bude zbaven postavení, k němuž ho povolal Bůh. Věděla, že Ezau znevážil své prvorozenství a odstoupil je Jákobovi. Namlouvala proto Jáкова, aby oklamal svého otce a podvodem získal požehnání prvorozenství, které, jak si myslela, nebylo nyní možno získati již jinou cestou. Jákob se z počátku nechtěl k podvedení otce uchýlit a bránil se tomu, nakonec však byl matkou přesvědčen a souhlasil s jejím plánem.

Rebeka věděla, že Izák více miluje Ezaua a byla přesvědčena, že svými slovy nezmění rozhodnutí otce. Místo aby důvěřovala Bohu, který řídí všemi okolnostmi, prokázala nedostatek víry a namlouvala Jáкова k podvedení slepého starce. V tomto případě Bůh nemohl uznat Jákobovo jednání. Rebeka i Jákob měli čekat tak dlouho, až Bůh svým způsobem a ve svůj čas provede své záměry, místo jejich nesprávných snah dopomoci naplnění předpovědi za pomoci podvodu.

Kdyby se i Ezauovi dostalo požehnání, jaké náleželo prvorozenému, musel by získat ještě i přízeň Boží, byl by buď požehán ve všem, aneb by jej následovalo neštěstí, podle toho, jaké by bylo jeho chování a činy. Kdyby Ezau miloval a ctil Boha tak jako spravedlivý Abel, byl by milý Bohu a byl by požehán. Kdyby se však řídil vzorem bezbožného Kaina, nectil by Boha ani Jeho příkázání, a šel cestou neposlušnosti a zla, nemohl by stejně jako Kain obdržet požehnání prvorozenství. Stejně tak i Jákobovi, kdyby vedl život ve spravedlnosti, miloval Boha a bál se Ho, Bůh by žehnal a udělil mu ve všem bohatou hojnost, i kdyby se mu nedostalo otcova požehnání a s ním privilegii, jež náležely prvorozeným.

Jákob ve vyhnanství

Rebeka hořce želela nedobré rady, kterou dala svému synovi; její rada způsobila, že se musela s Jákobem rozloučit a nikdy již pak nespátřila jeho tvář. A Jákob pociťoval výčitky svědomí od okamžiku,

kdy získal požehnání prvorozenství. Prohřešil se proti svému otci, svému bratru, své vlastní duši a proti Bohu. Izák žil ještě dlouhá léta po udělení požehnání Jákobovi a ze způsobu života Ezaua se přesvědčil, že požehnání právem náleželo mladšímu synu Jákobovi.

Cítě se ohrožen Ezauovým hněvem, uprchl Jákob z otcovského domu. Měl však požehnání svého otce, neboť Izák obnovil požehnání úmluvy a přikázal Jákobovi jako jejímu dědici, aby si vyhledal ženu v rodině své matky v Mezopotámii. Jen s holí v ruce prošel stovky kilometrů krajinou, obydlenou divokými potulnými kmeny. Sužován výčitkami svědomí a strachem o svůj život, vyhýbal se lidem, aby mu jeho rozhněvaný bratr nepřišel na stopu. Obával se, že navždy ztratil požehnání, jímž ho Bůh hodlal obdařit.

Bůh však Jákoba neopustil. Jeho milosrdenství zahrnovalo i tohoto zbloudilého služebníka, který ztrácel víru. Slitovný Hospodin zjevil se Jákobovi ve chvíli, kdy toho nejvíc potřeboval. Jákob se dopustil hříchu a jeho srdce se naplnilo vděčností, když mu Bůh zjevil cestu, po níž opět dosáhne přízně Boží. S novou neochvějnou vírou v božská zaslíbení a s jistotou, že nebeští andělé jsou s ním a ochraňují ho, pokračoval Jákob ve své cestě do "země východní" (1Moj 29,1) a podobně jako Eliézer se setkal u studny s mladší dcerou Lábanu - Ráchel. Tak se octl v rodině svého příbuzného Lábanu, jehož dvě dcery si vzal za manželky.

Jákob v manželském životě nebyl příliš šťastný, přestože jeho obě ženy byly sestrami. S Lábanem uzavřel manželskou smlouvu o dceru Ráchel, kterou miloval. Po sedmileté službě u Lábanu za Ráchel jej Lában podvedl a dal mu za ženu Liu. Když Jákob zjistil, že byl podveden a že Lia vědomě brala účast v tomto podvodu, cítil, že ji nemůže milovat. Na jeho rozhořčenou výtku mu Lában nabídl Ráchel za dalších sedm let služby. Lában naléhal na Jákoba, aby se nevzdával Lie, protože by to byla velká hanba pro nevěstu, ale též i pro celou rodinu. Jákob se tím dostal do trapného a obtížného postavení; nakonec se rozhodl, že si Liu ponechá a s Ráchel se ožení. Miloval však vždy Ráchel více než Liu. Soupeření obou sester, jeho manželek, ztrpčovalo Jákobovi život.

Lában v jednání s Jákobem se řídil pouze sobectvím a ziskuchtivostí. Dvacet let pobyl Jákob v Mezopotámii ve službách Lábanových, který bez zřetele na příbuzenské svazky bažil jen potom, aby z Jákoba co nejvíc vytěžil pro sebe. Na desetkrát měnil Jákobovu mzdu, přesto mu Jákob sloužil pilně a věrně. Byl by již dávno opustil lakotného Lábanu, neboť slyšel nárek jeho synů, říkajících: "Pobral Jákob všecko, co měl otec náš, a z těch věcí, kteréž byly otce našeho, způsobil sobě tu všecku slávu. A viděl tvář Lábanovu, a aj, nebyla k němu tak jako prvé." (1Moj 31,1.2) Zdržovala jej však obava před Ezauovým hněvem.

Jákob byl plný nepokoje. Nevěděl, na kterou stranu se obrátit, proto představil v modlitbě svou věc Bohu a prosil o Jeho směrnic. A Pán na jeho žalostné prosby laskavě odpověděl: "Navrať se do země otců svých, a k příbuznosti své, a budu s tebou." (1Moj 31,3)

"Protož poslav Jákob, vyvolal Ráchele a Lie na pole k stádu svému. A řekl jim: Vidím tvář otce vašeho, že není ke mně tak jako prvé, ješto Bůh otce mého byl se mnou. A vy samy víte, že vši svou silou sloužil jsem otci vašemu. Ale otec váš oklamal mne, a na desetkrát změnil mzdu mou; však nedopustil mu Bůh, aby mi zle učinil." (1Moj 31,4-7) Jákob řekl svým ženám o snu, který mu dal Bůh, ve kterém mu Pán doporučil opustit Lábanu a odejít zpět ke své rodině. Ráchel a Lia nesouhlasily s jednáním svého otce. Když Jákob seznámil své ženy s křivdami, jaké mu jejich otec činil, a navrhl jim, aby Lábanu opustili, Ráchel a Lia řekly: "Zdaliž ještě máme díl jaký a dědictví v domě otce našeho? Zdaliž nejsme počteny před ním za cizí? Nebo prodal nás, ano i peníze naše do čista utratil. Všecko zajisté bohatství, kteréž odjal Bůh otci našemu, naše jest a synů našich; protož nyní učiň vše, co mluvil tobě Bůh." (1Moj 31,14-16)

Odchod do Kanánu v době Lábanově nepřítomnosti

Jákob svou rodinu umístil na velbloudy, vzal celý svůj majetek i stáda a tajně opustil Lábanu. Když byli již tři dny na cestě, dověděl se Lában o útěku Jákoba s celou svou rodinou i majetkem. Rozezlen začal je ihned pronásledovat. Dostihl uprchlíky sedmého dne jejich cesty. Ve svém hněvu byl rozhodnut přimět je k návratu. Pán se však nad Jákobem smiloval a když se Lában chystal jej napadnout, pokáral jej Bůh ve

snu a řekl mu, aby se neodvážil učiniti Jákobovi jakoukoliv křivdu. To znamenalo, že Lában neměl nutit Jákoba k návratu, ani ho k tomu svádět lákavými nabídkami.

Při setkání s Jákobem zeptal se jej po příčině tajného opuštění domova a únosu dcer, jako kdyby byly zajatkyňmi zajatými ve válce. "Měl bych dosti s to moci", řekl Lában, "abych vám zle učinil, ale Bůh otce vašeho mluvil mi noci pominulé, řka: Hleď, abys nemluvil s Jákobem nic jináč než přátelsky." (1Moj 31,29) S přetvářkou jemu vlastní vytýkal Jákobovi jeho tajný odchod, takže prý neměl možnost vystrojit hostinu ani se rozloučit se svými dcerami a jejich dětmi. Ve své odpovědi odhalil Jákob sobecké a chamtivé jednání Lábanovo a vyzval ho, aby podal svědectví o jeho věrnosti a poctivosti. Odvolával se na svou poctivou práci slovy: " Co od zvěře roztrháno bylo, toho jsem neodvodil tobě; sám jsem tu škodu nahrazoval, a ty jsi z ruky mé vyhledával toho, jako i toho, co bylo ukradeno ve dne i v noci. Bývalo tak že ve dne trá pilo mne horko, a v noci mráz, tak že odcház el i sen můj od očí mých." (1Moj 31,39-40)

Dále hovoř il: " Již dvacet let, jakž jsem v domě tvém; sloužil jsem tobě čtrnáct e let za dvě dcery tvé, a šest let za dobytek tvůj, a změnils mzdu mou na desetkrát. A kdyby Bůh otce mého, Bůh Abrahamův, a strach Izákův nebyl se mnou," pravil Jákob, "jistě bys ty byl nyní pustil mne prázdného; ale trápení mé, a práci rukou mých viděl Bůh, protože tě minulé noci trestal." (1Moj 31,41-42)

Lában začal ujišťovat Jákoba, že miluje své dcery a jejich děti a neučiní jim žádnou křivdu. Navrhl mu, aby spolu uzavřeli příměří. "Protož pojď, vejděme v smlouvu já a ty, aby byla na svědectví mezi mnou a tebou. Tedy Jákob vzal kámen a postavil jej vzhůru na znamení. A řekl bratřím svým: Nasbírejte kamení. A nabravše kamení, udělali hromadu, a jedli tu na té hromadě." (1Moj 31,44-46)

"I nazval ji Lában Jegar Sahadutha, a Jákob nazval ji Gál Ed. Nebo řekl Lában: Tato hromada nechť jest svědkem od dneška mezi mnou a tebou... Nechať Hospodin hledí na mne a na tebe, když se rozejdeme od sebe. Jestliže bys trá pil dcery mé a uvedl bys jiné ženy na dcery mé, žádného člověka není s námi; hlediž, Bůh jest svědek mezi mnou a tebou." (1Moj 31, 47-50)

Jákob slavnostně přislíbil před Pánem, že nebude pojímat jiné ženy. "A řekl ještě Lában Jákobovi: Aj, hromada tato, a aj sloup, kterýž jsem postavil mezi sebou a tebou. Svědkem aj jest hromada tato, svědkem také sloup tento. Já nepůjdu dále k tobě za hromadu tuto, a ty tolikéž že nepůjdeš dále ke mně za hromadu tuto a sloup tento, k činění zlého. Bůh Abrahamův, a Bůh Náchorův, Bůh otce jejich nechť soudí mezi námi. Přisáhl tedy Jákob skrze strach otce svého Izáka." (1Moj 31,51-53)

Na utvrzení smlouvy uspořádaly obě strany hostinu. Noc přešla v družné zábavě všech a za svítání vydal se Lában se svým doprovodem na cestu domů. Tímto rozloučením skončilo veškeré spojení mezi dítkami Abrahámovými a obyvateli Mezopotámie.

Na další pouti setkal se Jákob s Božími anděly, a když je spatřil, řekl: "Vojsko Boží jest toto." Ve snu totiž viděl anděly, jak tábořili vůkol něj. Krátce nato vyslal Jákob k svému bratru Ezauovi posly s pozdravem míru a pokornou poklonou. "I navrátili se poslové k Jákobovi, řkouce: Přišli jsme k bratru tvému Ezau, kterýž také jde proti tobě, a čtyři sta mužů s ním. Jákob pak bál se velmi, a rmoutil se náramně. Tedy rozdělil lid, kterýž s sebou měl, ovce také a voly, a velbloudy na dva houfy. Nebo řekl: Jestliže by přišel Ezau k houfu jednomu, a pobil by jej, bude aspoň zadní houf zachován." (1Moj 32,6-8)

Ale i přes všechny prostředky opatrnosti a dary, které poslal Ezauovi svému bratru, aby odčinil zlo, byl Jákob plný neklidu a obav se setkání s bratrem; uchýlil se proto k pokorné modlitbě k Bohu, a prosil: "Bože otce mého Abrahama, a Bože otce mého Izáka, Hospodine, kterýž jsi mi řekl: Navrať se do země své, a příbuznosti své, a dobře učiním tobě. Menší jsem všech milosrdenství a vši pravdy, kterouž jsi učinil se služebníkem svým; nebo s holí svou přešel jsem Jordán tento, nyní pak dva houfy mám. Vytrhni mne prosím, z ruky bratra mého, z ruky Ezau.; nebť se ho bojím, aby přijda, nepohubil mne i matky s dětmi. Však jsi ty řekl: Dobře učiním tobě, a rozmnožím símě tvé jako písek mořský, kterýžto pro množství sečten býti nemůže." (1Moj 32,9-12)

Jákob a anděl

Zlo, kterého se Jákob dopustil, aby pro sebe podvodně získal požehnání, jež náleželo jeho bratru, mu nyní opět vyvstalo velmi jasně před očima a zlekl se, zda Bůh nedopustí, aby mu Ezau vzal život. Přišli pak k potoku Jabok, a když nastala noc, přikázal Jákob své rodině, aby se přebrodiva přes řeku, sám pak jediný zůstal. Rozhodl se, že stráví noc na modlitbách, a chtěl být sám s Bohem. Bůh mohl obměkčit srdce Ezauovo. Jákob zůstal zcela sám a beze zbraně. V hluboké tísní se vrhl k zemi. Byla půlnoc. Vše, co měl na světě nejraději, bylo nyní vzdálené, všemu hrozilo nebezpečí a smrt. S pláčem a v slzách se modlil k Bohu. Náhle pocítil, že ho uchopila silná ruka. Myslel si, že nějaký nepřítel ukládá o jeho život, a snažil se vyprostit ze sevření útočnickova. V naprosté tmě se rozvinul boj. Bojuje o svůj život, uvědomoval si stále svou vinu a tento pocit svíral mu srdce. Ve své hrozné tísní vzpomněl si Jákob na zaslíbení Boží a celým svým srdcem úpěnlivě prosil Boha o slitování. Zápas pokračoval téměř do rozbřesku, kdy cizinec položil svůj prst na stehno Jákobovo a v okamžiku je ochromil. Teprve nyní poznal patriarcha, kdo je jeho protivník. Byl to Kristus, "anděl úmluvy", jenž se sám zjevil Jákobovi. Ochromen krutými bolestmi, zlomen a pln kajícího přimkl se k andělovi, "plakal a pokorně ho prosil" o požehnání. Musel získat jistotu, že jeho hříchy je mu odpuštěn. Se slzami vyznával svůj hluboký žal za hříchy a zlo, jaké způsobil svému bratru a také to, že již 20 let žije vzdálen od otcovského domu. Dovolával se zaslíbení daných mu Bohem a ani prudká tělesná bolest nemohla odvrátit jeho mysl od dosažení tohoto cíle.

Jákobovo odhodlání sílilo, sílila i jeho víra a vytrvalost. Anděl se pokoušel vyprostit se; naléhal: "Pust' mne, neb zasvítává." Jákob však odpověděl: "Nepustím tě, leč mi požehnáš." "Potýkal se s andělem a přemohl". (Oz 12,4) Pokorou a pokáním a svou odevzdaností zvítězil tento hříšný, bloudící smrtelník nad majestátem nebes. Zachytil se třesoucí se rukou zaslíbení Božího a srdce nekonečné lásky nemohlo se odvrátit od prosby hříšnickovy. Anděl se jej otázal: "Jaké je tvé jméno?" A odpověděl: "Jákob". I řekl mu: "Nebude více nazýváno jméno tvé toliko Jákob, ale také Izrael; nebo jsi statečně zacházel s Bohem i lidmi, a přemohls." (1Moj 32,28)

Víra vítězí

Díky své vytrvalé víře dosáhl Jákob vítězství. Držel mocně anděla, dokud neobdržel vytouženého požehnání a ujištění, že jeho hříchy jsou mu odpouštěny. Tehdy bylo jeho jméno Jákob - podvodník změněno na jméno Izrael - vítěz. "I otázal se Jákob řka: Oznam, prosím, jméno své. Kterýžto odpověděl: Proč se ptáš na jméno mé? I dal mu tu požehnání. Tedy nazval Jákob jméno místa toho Fanuel: nebo jsem prý viděl Boha tváří v tvář, a zachována jest duše má." (1Moj 32,29.30) Tímto andělem byl Kristus. Jákob se jej svou vírou uchytil tak mocně, až si vyprosil požehnání.

Pán vyslyšel úpěnlivé prosby Jákoba a změnil úmysly Ezaua. Neodsoudil žádný ze zlých činů Jákoba, jehož život byl plný zoufalství, neklidu, starostí a utrpení, jež si zapříčinil svými hříchy, které ho trápily až do chvíle rozhodujícího boje s andělem, kdy obdržel ujištění, že Bůh mu odpustil.

"Knížecky, pravím, potýkal se s andělem, a přemohl; plakal a pokorně ho prosil; v Bethel jej našel. a tam s námi mluvil. Toť jest Hospodin Bůh zástupů, pamětné jest jeho jméno Hospodin." (Oz 12,4.5) S úmyslem zabít svého bratra, šel Ezau se svým vojskem Jákobovi naproti. Avšak v téže noci, v níž Jákob bojoval s andělem, navštívil Ezaua jiný nebeský posel, aby během jeho snu změnil jeho záměry. Ve snu užířel Ezau celých 20 let, které Jákob strávil ve vyhnanství z domu svého otce, viděl jeho zármutek, až najde svou matku mrtvou. Ve snu viděl, že při svém setkání s bratrem neučinil mu žádnou křivdu. Po svém probuzení sdělil svůj sen svým 400 ozbrojeným mužům a přikázal, aby se nikdo neodvážil učinit Jákobovi křivdu, neboť Bůh jeho otce je s ním. Až se bratři setkají, nesmí nikdo Jákobovi ublížit ani mu učinit jakoukoliv škodu.

Obě strany se konečně k sobě přiblížily. Náčelník pouště v čele svých válečníků a Jákob se svými ženami a dětmi, provázen pastýři a děvečkami, ženoucími velká stáda dobytka. Opíraje se o hůl, vyšel

patriarcha vstříc vojenskému šiku. Byl bledý a ochromený přestálým zápasem a kráčel pomalu a s námahou, odpočívaje po každém kroku. Jeho tvář však vyzařovala radost a mír.

Když spatřil zmrzačeného a trpícího Jákoba, "běžel Ezau proti němu, a objal ho; a pad na šiji jeho, líbal ho. I plakali." (1Moj 33,1-4) V oné noci plné úzkosti u Jaboku, kdy očekával již svou brzkou záhubu, poznal Jákob jak marná je lidská pomoc, jak nepodložená je víra v lidskou sílu. Poznal, že pomoc může přijít jedině od Boha, proti němuž se tak těžce prohřešil. Bezmocný a nehodný prosil Boha o zaslíbení milosti pro kajícího hříšníka. Takové zaslíbení mu dá jistotu, že Bůh mu odpustí a ujme se ho. Spíše pomínou nebesa a země, než by se nesplnilo Boží slovo; a toto vědomí ho posilovalo v jeho strašném zápase. Na znamení svého smíření připravil Jákob pro Ezau dary, Ezau je však odmítl přijmout. Jákob však naléhal na svého bratra: "Přijmi prosím, dar můj obětovaný tobě, poněvadž štědře obdařil mne Bůh, a mám všeho dosti. Takž ho přinutil a on vzal." (1 Moj 33,11)

Poučení z Jákobova života

Jákob a Ezau představují dvě třídy lidí: spravedlivé a nespravedlivé. Jákobův strach před přicházejícím Ezauem s jeho čtyřmi sty válečníky, vyjadřuje obavy spravedlivých tváří v tvář výnosu, jaký na ně bude vydán těsně před druhým příchodem Kristovým. V té době, kdy budou ze všech stran obklíčeni bezbožníky, budou spravedliví plni obav a strachu nalézat se v podobné bezvýchozí situaci jako i Jákob; nebudou vidět žádnou možnost záchrany života. Prorok Jeremiáš, který ve svatém vidění spatřil tuto dobu, pravil:

"Hlas předěšení a hrůzy slyšíme, a není žádného pokoje... a obrácené všechněch obličejů v sinalost. Ach, nebo veliký jest den tento, tak že nebylo žádného jemu podobného. Ale jakť koli čas jest soužení Jákobova, předceť z něho vysvobozen bude." (Jer 30,5-7) Před Jákobem se zjevil anděl. Jákob jej uchopil a bojoval s ním mocně celou noc. Podobně budou muset spravedliví v době soužení a těžkostí modlitbou mocně víry bojovat s Bohem, jako i Jákob s andělem. Ve svém neštěstí a zoufalství se Jákob úpěnlivě modlil celou noc o vysvobození z ruky Ezaua. Stejně tak i spravedliví v čase Jákobova soužení budou dnem i nocí volat k Bohu o vysvobození z rukou nekajících hříšníků.

Až Kristus skončí své dílo Prostředníka ve prospěch lidí, pak začne tento čas úzkosti. Pak se bude rozhodovat o každé duši a nebude již krve smíření, která by smyla hřích. Až Kristus opustí své místo přímlyuce za člověka u Boha, bude slavnostně oznámeno: "Kdo škodí, škod' ještě, a kdo smrdí, smrd' ještě, a kdo je spravedlivý, ospravedlni se ještě, a svatý posvěť se ještě." (Zj 22,11) Tak jako Jákoba ohrožoval smrtí jeho rozezlený bratr, tak bude lid Boží ohrožován bezbožníky, kteří budou usilovat o jeho záhubu. A tak jako patriarcha zápasil celou noc, aby byl vysvobozen z rukou Ezauových, tak budou spravedliví volat k Bohu dnem i nocí, aby je osvobodil od nepřátel, kteří je obklopují.

Jákob svou nicotu vyznal Bohu slovy: "Menší jsem všech milosrdenství a vši pravdy, kterouž jsi učinil se služebníkem svým." (1Moj 32,10) Spravedliví ve svém neštěstí hluboce pocítí svou nepravost, přiznají se k ní se slzami a podobně jak Jákob budou se dovolávat v Ježíšově jménu Božích zaslíbení, jež jsou dány vlastně takovými bezradným, zoufalým a pokání činícím hříšníkům.

Ve svém neštěstí se Jákob mocně s vírou uchopil anděla a nechtěl jej pustit. Když v slzách předkládal své prosby, anděl mu připomněl jeho dávné hříšné jednání a snažil se jakoby dostat se z jeho sevření, aby vyzkoušel jeho víru i doufanlivost. Stejně tak i spravedliví budou v době soužení zkoušeni a prubováni, aby prokázali, jak silnou mají víru, vytrvalost a neochvějnou důvěru v moc Boží, která je jedině může zachránit.

Jákob se nedal ničím odvést od jednou vytčeného cíle. Věděl, že Bůh je milosrdný, proto se dovolával Jeho milosti. Předkládal Mu své prožité utrpení, své pokorné pokání a vroucně a úpěnlivě prosil o vysvobození z ruky Ezauovy. Takto vytrvale prosil celou noc. Když si připomněl své minulé viny, upadal v zoufalství. Jedno však věděl, že buď od Boha obdrží pomoc, nebo zahyne. Proto se vši silou držel v objetí anděla a ve smrtelné úzkosti opakoval své úpěnlivé prosby s vytrvalostí tak mocnou, že vedla k vítězství.

Podobnou zkušenost musí prožít i spravedliví. Bůh rovněž podrobí zkoušce jejich víru, jejich vytrvalost a jejich důvěru v moc Boží, že je osvobodí. Když si připomenou svůj minulý život, upadnou v zoufalství a beznaděj. Ale když si uvědomí, že v tomto boji jde o život neb smrt, budou horlivě a úpěnlivě volat k Bohu, budou Jej vzývat a připomínat Mu prožité zármutky a upřímná pokání za rozličné hříchy. Budou se odvolávat na zaslíbení: "Zdali sváže sílu mou, aby učinil se mnou pokoj, aby, pravím, učinil se mnou pokoj?" (Iz 27,5) Tímto způsobem budou ve dne i v noci vysílány úpěnlivé a horoucí prosby k nebeskému Bohu. Pán by Jákobovy modlitby nevyslyšel a ve svém milosrdenství by nezachránil jeho život, kdyby Jákob předem nečinil pokání za provinění, jichž se dopustil, když podvodně získal otcovo požehnání.

Podobně jak Jákob projeví i spravedliví neochvějnou víru a vytrvalost, kterou Bůh nezavrhne. Všechny své slabosti a pády sdělili svému Pánu, nebudou mít k vyznání již žádné skryté přestupky. Kdyby byl Jákob již předtím nelitoval svého hříchu, jehož se dopustil, když získal prvorozenství podvodem, nebyl by Bůh vyslyšel jeho modlitbu a nebyl by mohl milostivě zachovat jeho život. Tak i v době úzkosti: zjistí-li lid Boží nevyznané hříchy ve chvíli, kdy je mučen strachem a trýzní, bude přemožen; zoufalství zbaví jej víry a nebude mít dostatek odvahy prosit Boha o vysvobození. Bude-li si však hluboce vědom své nicotnosti a nehodnosti, nebude mít skrytých hříchů. Jeho hříchy smyje smiřující krev Kristova a nebude si je moci připomenout.

Doba zkoušky je dobou, jež je dána všem, aby se připravili na příchod Páně. Zanedbá-li někdo svou osobní přípravu a nebude dbát všech výstrah, jež pro tento čas budou dány, bude bez výmluvy. Dlouhý a vytrvalý boj Jákoba s andělem, měl by být příkladem pro všechny křesťany. Pouze vytrvalost a pevné rozhodnutí přinesly Jákobovi vítězství. A tak i všichni, kteří podobně jak Jákob touží po Božím požehnání, ať se uchopí zaslíbení tak mocně jak on, ať prokážou stejnou rozhodnost a vytrvalost a dosáhnou vítězství, jak ho dosáhl Jákob.

Mnozí zdánlivě věřící vlastní proto tak málo víry a pocitu zodpovědnosti, protože jsou leniví a neteční v duchovních věcech. Nevývívají žádné úsilí, necvičí se v sebezapření a nebojují s Bohem v dlouhých a horlivých modlitbách, proto také ničeho nedosáhnou. Ve víru, v níž máme přetrvat dobu zkoušky, musíme již nyní vrůst. Ti, kteří se nesnaží vším úsilím vycvičit se v silné víře, budou nepřipraveni a pozbaveni možnosti vytrvání v době závěrečné zkoušky.

Právě nyní nastal čas, kdy si musíme osvojit učení o vítězné modlitbě a o nezlomné víře. Největší vítězství, jichž dobyla církev Kristova nebo jednotliví křesťané, byla dobyta nikoli rozumem nebo vzděláním, penězi nebo lidskou přízní, nýbrž před Bohem, když se vroucí a živá víra ve smrtelné úzkosti přimkne k mocné paži Boží.

Synové Izraele

Josef, syn Jákobův bál se Pána a naslouchal pozorně poučením svého otce. Byl víc poslušen a horlivěji dbal rad, jichž se mu dostávalo od otce, nežli ostatní bratři. Vážil si poučení, upřímně a celým srdcem miloval Boha a byl Mu věrný. Mrzelo ho špatné jednání jeho některých bratří a napomínal je, aby kráčeli pravou cestou a zanechali zlé činy. Svými dobře myšlenými napomenutími si je však Josef ještě více odcizoval. Josef nenáviděl hřích a nemohl se dívat, jak jeho bratři hřešili proti Bohu. Seznamoval otce s jejich nesprávným jednáním v naději, že svou otcovskou autoritou bude mít na ně příznivý vliv a přibrzdí jejich špatnosti. Skutečnost však byla naprosto opačná. Otcovské napomenutí jejich nepravostí ještě více popudilo bratry vůči Josefovi. Viděli, jak jej otec velmi miluje a záviděli mu. Jejich závist se nakonec proměnila v nenávist, což nakonec vyústilo v rozhodnutí zavraždit Josefa. Každý otcův dar Josefovi, ať to bylo drahé roucho nebo šat, se jim zdál novým důkazem, že Josefovi nadřazuje, a vzbuzoval jejich podezření, že hodlá pomínout své starší děti a dát právo prvorozenství synu Ráchelinu. Jejich zášť

ještě více vzrostla, když jim Josef jednoho dne vyprávěl o snu, který se mu zdál: "Hle", řekl, "vázali jsme snopy na poli, a aj, povstal snop můj a stál. Vůkol také stáli snopové vaši, a klaněli se snopu mému. Jemužto odpověděli bratři jeho: Zdaliž kralovati budeš nad námi, aneb pánem naším budeš? Z té příčiny ještě více nenáviděli ho pro sny jeho a pro slova jeho." (1Moj 37,6-8)

"Potom měl ještě jiný sen, a vypravoval jej bratřím svým, řka: Hle, opět jsem měl sen, a aj, slunce a měsíc, a jedenácte hvězd klanělo se mi. I vypravoval to otci svému a bratřím svým. A domlouval mu otec jeho, a řekl jemu: Jakýž jest to sen, kterýž jsi měl? Zdaliž přijdeme já a matka tvá i bratři tvoji, abychom se klaněli před tebou až k zemi? Tedy záviděli mu bratři jeho; ale otec jeho měl pozor na tu věc." (1Moj 37,9-11)

Josef v Egyptě

Bratři Josefovi museli putovat z místa na místo, když hledali potravu pro svá stáda a často po celé měsíce byli mimo domov. Když již delší dobu od nich nepřicházely otci zprávy, začal se o ně Jákob strachovat a rozhodl se poslat za nimi Josefa, aby mu přinesl zprávu, jak se jim daří. Josef chtěl svého otce zbavit starostí, proto ochotně spěchal vyhledat své bratry, které miloval i přesto, že se k němu nechovali laskavě.

Uražení a plni nenávisti byli rozhodnuti jej zabít. Nakonec se však spokojili tím, že jej prodali do otroctví, aby mu takto překazili jeho vyvyšování se nad nimi. Mysleli si, že jej odsunuli dostatečně daleko, a že je již nebude znepokojovat svými sny, když prostě odstranili možnost jejich naplnění. Boží prozřetelnost však měla s Josefem jiné záměry. Plány bratří byly zcela změněny a jejich jednání nepřineslo očekávané výsledky.

Bůh neposlal Josefa do Egypta samého. Andělé šli před ním a připravovali cestu k jeho přijetí. Od izmaelitských kupců jej koupil Putifar, vysoký úředník faraonův, velitel jeho osobní stráže. A Pán byl s Josefem a pomáhal mu v získání důvěry svého pána tak, že vše, co vlastnil, svěřil Putifar Josefově péči. "Všechny tedy věci, kteréž měl, zanechal v rukou Josefových; aniž o čem, tak jako on, věděl, jediné o chlebě, kterýž jedl." (1Moj 39,6) Připravovat pokrm Egyptanům bylo totiž pro Hebrejce ohavností.

V době pobytu v Putifarově domu žil Josef v pevném spojení se svým Bohem a nedal se svést žádným pokušením, nesešel z cesty spravedlnosti, a nepřestoupil Boží zákon. V odpovědi, kterou dal ženě svého pána, když jej chtěla svést, dokázal, že bázeň Boží uděluje moc povznést člověka na vysoké vrcholy mravnosti. Když jí připomenul velkou důvěru, jakou mu její manžel dal, když mu svěřil do jeho správy vše, co měl, zvolal: "Jak bych tedy učinil takovou nešlechetnost, a hřešil i proti Bohu?" (1Moj 39,9) Žádným namlouváním ani hrozbami se nedal naklonit k sejítí z cesty spravedlnosti a k pošlapání zákona Božího.

Když byl nevině obviněn z dopuštění se hanebného činu, nepoddal se zoufalství. U vědomí své nevinoty a spravedlnosti nepřestal důvěřovat Bohu. A Pán, který jej až doposud podpíral a pomáhal mu, na něj nezapomněl. Byl spoután řetězy a zavřen v temné vězeňské kobce. I toto neštěstí však Bůh změnil v požehnaní. Dal mu milost u strážného vězení a Josef byl brzy pověřen dozorem nad všemi vězni.

Z jeho příkladu plyne poučení pro všechna další pokolení, jaká budou žít na zemi. I když budou vystaveni nejtěžším zkouškám a pokušením, mají vždy míti na paměti, že pomoc je vždy blízko, a nebudou-li zachováni, pak jenom svou vlastní vinou. Bůh přijde svým věrným dětem s okamžitou pomocí a Jeho Duch jim bude štítem. Pro ty kdo se nalézají uprostřed velkých pokušení a zkoušek, existuje pramen síly, ke kterému se mohou vždy utéci o pomoc.

Jakému neobvyklému útoku na svou mravnost musel Josef odolat! Byl proveden velmi vlivnou osobou, jež měla všechny šanse a přednosti, a přece byl tento útok okamžitě odepřen. Za svou spravedlnost, ušlechtilost a ctnost musel Josef trpět, když se svůdkyně, jež ho chtěla svést, nad ním krutě pomstila. Když nemohla zvítězit nad bohabojností Josefa, použila v hněvě svého vlivu k jeho uvěznění obviněním z hanebného činu. Josef trpěl, nezřekl se však čestnosti a spravedlnosti. Svou čest a svou spravedlivou věc vložil do rukou svého Boha. Z dopuštění Božího byl na určitou dobu vystaven utrpení,

aby tím byl připraven pro přijetí vysokého postavení. Nad dobrým jménem Josefa bděl sám Bůh. I když bylo očerněno rozhněvanou žalobkyní, Pán však v patřičném čase navrátil jeho jméno lesk. Bůh se postaral, že vězení se přičinilo k vyvýšení Josefa. Čtnost a čistota byla odměněna v určený čas. Štítem, jímž bylo chráněno Josefovo srdce, byla bázeň Boží, která jej činila věrným a spravedlivým vůči svému pánu a upřímným a ryzím vůči Bohu.

Josef jako vládce a správce velkého státu nikdy na Boha nezapomněl. Pamatoval vždy, že je pouze příchozím v cizím kraji, odloučen od svého otce a svých bratrů, což jej často naplňovalo smutkem a bolestí; věřil však mocně, že Boží ruka řídila vše čím procházel, aby se nakonec octl v tak vysokém postavení. Bezustání spoléhal ve všem na svého Boha, věrně a čestně vykonával povinnosti svého vysokého úřadu, vládce a správce nad celým Egyptem.

Josef chodil ustavičně s Bohem. Žádnou lstí ani hrozbami se nedal naklonit k sejítí z cesty spravedlnosti k přestoupení Božího zákona. Jeho ovládnutí sama sebe, trpělivost v těžkých situacích a neochvějná věrnost byly zobrazeny v Písmu pro dobro a ponaučení těch, kteří měli žít po něm na zemi. Když mu Josefovi bratři vyznali své hříchy, ochotně jim odpustil a obdaroval je dobrodílním a láskou, čímž potvrdil, že v sobě nepěstuje žádné mstivé pocity za jejich dřívější kruté zacházení s ním.

Doba blahobytu

Synové Izraele nebyli otroky. Nikdy za pokrmů neprodávali faraonovi svůj dobytek, ani půdu neb samých sebe, jak to činili mnozí Egypťané. Za zásluhy, jaké Josef prokázal celému království, byla určena jeho bratrům i otci část země, kde bydleli společně se svými stády. Faraon si velmi cenil moudrost Josefa a řízení a správu státu a především v přípravě na dlouhá léta hladu, který postihl kraj. Uvědomoval si, že celé království za svůj blahobyt vděčí moudré správě Josefa, proto jako důkaz své vděčnosti řekl k němu: "Země Egyptská před tebou jest; v nejlepším kraji země této osad' otce svého a bratrů své, necht' bydlí v zemi Gesen. A srozumíš-li, že jsou mezi nimi muži rozšafní, ustanovíš je úředníky nad dobyt看em, kterýž mám." (1Moj 47,6)

"I osadil Josef otce svého a bratrů své, a dal jim vladařství v zemi Egyptské v kraji výborném, v zemi Ramesses, jakž rozkázal Faraon. A opatroval Josef otce svého, a bratrů své, a všecken dům jeho chlebem, až do nejmenších." (1Moj 47,11.12)

Egyptský král nevymáhal od otce i bratrů Josefa žádné daně a Josef obdržel privilegium zabezpečovat je v potřebném množství potravin. Král řekl svým knížatům a rádcům: "Nejsme snad dlužníky Josefovu Bohu i jemu samotnému za tak velkou hojnost pokrmů? Nenahromadili jsme jeho moudrou radou i správou tak velké zásoby, že zatím co jiné kraje hynou, my máme dostatek?" Moudrá Josefova správa mimořádně obohatila Faraonovo království.

"I umřel Josef a všichni bratři jeho, a všecken ten rod. Synové pak Izraelští rozmnožili se a rodili se v hojnosti; a rozhojňovali se, i zsilili se náramně velmi, a naplněna jest jimi země. V tom povstal král nový v Egyptě, kterýž neznal Josefa. Ten řekl lidu svému: Aj, lid synů Izraelských jest mnohý a silnější nad nás. Nuže, opatrně sobě počínejme před ním, aby se nerozmohl., a když by přišla válka, aby se nepřipojil i on k nepřátelům našim, a nebojoval proti nám, a nevyšel ze země." (2Moj 1,6-10)

Poroba

Nový egyptský král dobře věděl o tom, že se synové Izraele velkou měrou přičinili o rozkvět Egypta. Mezi nimi bylo mnoho schopných a rozumných lidí, proto nechtěl ztratit tyto cenné pracovníky. Přesto však byli synové Izraele stavěni na úroveň otroků, kteří byli přinuceni zaprodat státu svá stáda a dokonce i sami sebe. "Protož ustanovili nad nimi úředníky, kteříž by plat vybírali, aby je trápili břemeny svými. I vystavěl lid Izraelský Faraonovi města skladů, Pitom a Raamses." (2Moj 1,11)

"Ale čím více trápili je, tím více rostl a tím se více rozmáhal. I vzali sobě syny Izraelské v ošklivost. A tak podrobovali Egyptští syny Izraelské v porobu těžkou. A k hořkosti přivodili život jejich robotami těžkými, v hlíně a cihlách a ve všelijakém díle na poli, mimo všelikou potřebu svou, k níž práce jejich užívali nenáležitě a bez lítosti." (2Moj 1,11-16)

Přestože i ženy Izraelců byly přinuceny pracovat těžce na polních pracích, jako kdyby byly otrokyně, počet synů izraelských se dále zvětšoval. Když král a jeho poradci zjistili, že se izraelský lid i nadále rozmnožuje, rozhodli se přinutit je vykonat každodenně určité množství práce za nejtěžších podmínek. Král a jeho rádcové doufali, že se jim takto podaří zmenšit počet Izraelců a zlomit jejich nepoddajnost, když je budou co nejlvíce utlačovat.

Když se jim však nepodařilo provést svůj záměr, přikročili k nejkrutějším opatřením. Král vydal příkaz, aby izraelské porodní báby utracovaly židovská nemluvířata mužského pohlaví ihned po jejich narození. Hlavním původcem tohoto nápadu byl satan. Věděl dobře, že z Izraelských synů má vzejít vysvoboditel, který vysvobodí národ z otroctví. Proto svedl krále, aby zabíjel jejich děti, a kojil se přitom naději, že takto překazí Boží záměr. Porodní báby se však bály Boha a neodvažovaly se provádět tento krutý rozkaz. Hospodin schválil jejich jednání a požehnal jim. Když Král viděl, že se jeho plán nepovedl, velmi se rozzlobil a vydal rozkaz ještě krutější. Vyzval celý národ, aby slídl po bezbranných obětech a ubíjel je. "I přikázal faraón všemu lidu svému, řka: Každého syna, kterýž se narodí, do řeky uvrzte, každé pak dcery nechte živé." (2Moj 1,22)

Mojžíš

V době platnosti tohoto krutého dekretu v celém jeho rozsahu se narodil Mojžíš. Matce se podařilo ukrývat dítě po tři měsíce. Když pak viděla, že ho už déle v bezpečí neudrží, vyrobila malou ošatku z rákosí, vymazala ji jílem a smolou, vložila do ní dítě a zanesla je do rákosí na břehu řeky. Neodvážila se sama na břehu zůstat z obavy, aby na dítě neupozornila a neohrozila tím jeho i svůj život. Hošíkova sestra Marie však dlela nedaleko zdánlivě netečně, ve skutečnosti však v napětí dávala bedlivý pozor a bděla nad dalším osudem bratříčka. Andělé rovněž bděli nad tím, aby se bezbrannému nemluvířátku plovoucímu v ošatce nestala žádná křivda, milující matka v slzách a nejvroucnější modlitbě svěřila své dítě do ochrany a péče Boží. Byli to vlastně tito andělé, kteří k tomuto místu řídili kroky faraonovy dcery. Košíček upoutal její zvědavost, a když v něm zahlédla krásné děcko, pochopila hned, co se tu stalo. Slzy a pláč dítěte vzbudily v ní soucit, pocítila účast s neznámou matkou, která se musela uchýlit k takovému způsobu, aby zachovala život svého milovaného chlapečka. Rozhodla se, že ho zachrání a přijme ho za vlastního. Maria pokradmu pozorovala každé hnutí. Když viděla, že dcera faraonova si dítě s něžností prohlíží, dodala si odvahy a přistoupila blíže. Pak pravila: "Mám-li jít a zavolati tobě chůvy z žen hebrejských, kteráž by odchovala tobě dítě?" A královská dcera souhlasila.

Sestra spěchala k matce se šťastnou novinou a vrátila se s ní bez prodlení k faraonově dceři. Tato předala matce dítě do výchovy a platila jí v hojnosti za výchovu jejího vlastního syna. S velkou radostí a vděčností Bohu chopila se matka tohoto milého úkolu. Věřila plně, že to byl Bůh, kdo zachrání dítěti život. Se vši oddaností snažila se využít možnosti výchovy svého syna a jeho přípravy k vedení užitečného života. Věřila pevně, že Bůh jej zachoval pro nějaký velký úkol a byla si vědoma toho, že jej musí brzy odevzdat jeho královské matce, u níž pak bude obklopen vlivy, jež jej budou odvádět od Boha. To vše ji nutilo, aby jej vychovávala horlivěji a pečlivěji než své ostatní děti. Svými naukami a výchovou vštípila do jeho mladé mysli bázeň Boží a touhu po věrnosti a spravedlnosti.

Neustávala ve svém úsilí a vytrvale prosila Boha za svého syna, aby ho zachoval před každým zlým vlivem. Učila chlapce dívat se na modloslužebnictví jako na pošetilost a hřích a naučila jej cítit a sklánět se před živým Bohem a modlit se k Němu, protože jen živý Bůh ho může vyslyšet a pomoci mu v každé nouzi. Věděla, že jej z jejího vlivu a její výchovy odeberou, odevzdají jeho královské matce a otočí ho vlivem, který bude mít za účel pozbaviti jej vlivu v existenci Stvořitele nebe i země.

Naučení, jakých se mu dostalo v rodinném prostředí od matky, chránily jej před pýchou, nevěrou a neřestmi, bujícími v lesku královského dvora. Chlapec vlastnil jasnou mysl a upřímné srdce, nikdy

nezapomněl zbožných doporučení a rad, jakých se mu dostalo v jeho dětství. Matka měla chlapce u sebe tak dlouho, jak jen mohla. Musela se ho však vzdát, když mu bylo asi dvanáct let. Z prosté chýše dostal se hoch do královského paláce k faraónově dceři. Od této chvíle se Mojžíš stal synem faraónovy dcery. Právě v této věci byl satan zcela poražen. Naklonil faraóna k zabíjení hebrejských chlapců, aby zmařil Boží záměr a zničil toho, kterého měl povolát Bůh k vysvobození svého lidu. Byl to právě výnos, který nařizoval hebrejské chlapce usmrtit, který se však v rukou Božích stal prostředkem k umístění Mojžíše v královské rodině, kde mu byla dána možnost zocelení své víry a obdržení kvalifikace potřebné k vyvedení izraelského lidu z Egypta.

Na dvoře faraónově se Mojžíšovi dostalo nejvyššího občanského i vojenského vychování. Panovník se rozhodl, že svého přijatého vnuka učiní následovníkem trůnu a jinoch byl vychováván pro tento nejvyšší úřad. "I vyučen jest Mojžíš vši moudrosti egyptské, a byl mocný v řečech i v skutcích." (Skut.7,22) Jako vojenský náčelník se stal pro svou zdatnost miláčkem egyptského vojska a všeobecně byl pokládán za podivuhodný a mimořádný zjev.

Zvláštní přípravy

V určitém čase Boží andělé uvědomili Mojžíše, že byl vybrán Bohem jako vysvoboditel izraelského lidu z egyptské poroby. Taktéž i starší z izraelských synů byli uvědoměni, že se přibližuje čas vysvobození a že Mojžíš je mužem k tomu určeným. Mojžíš se domníval, že izraelský lid bude vysvobozen válkou a že on bude státi včele hebrejských vojsk, aby bojoval proti vojsku egyptskému a vysvobodil své bratry z útlatku a otrockého jařma. S ohledem na tuto věc Mojžíš ovládal své city, nevázal se příliš na svou adoptivní matku ani na faraóna, bránilo by mu to v zachování osobní svobody a ve vykonání Boží vůle.

Pán chránil Mojžíše před škodlivými vlivy královského dvora, chránil ho, aby nezapomněl na zásady pravdy, jaké obdržel ve svém mládí od bohabojných rodičů. Vždy, kdy nejvíc potřeboval ochranu a pomoc před negativním vlivem dvorního svévolného života, připomínal si vážná ponaučení své matky. Boží bázeň byla v něm stále živá. Jeho láska k bratřím byla tak silná a úcta k víře Hebrejců tak velká, že dokonce ani pocta státi se dědicem královského trůnu jej nepřiměla zřici svého původu.

Když bylo Mojžíši 40 let, stalo se, "že vyšel k bratřím svým, a hleděl na trápení jejich. Uzřel také muže Egyptského, an tepe muže Hebrejského, jednoho z bratří jeho. A sem tam se ohlédnal, vida, že žádného tu není, zabil Egyptského, a zahrabal ho v písku. Vyšed potom druhého dne, a aj dva muži Hebrejští vadili se. I řekl tomu, kterýž křivdu činil: Proč tepeš bližního svého? Kterýžto odpověděl: Kdo tě ustanovil knížetem a soudcem nad námi? Zdali zabítí mne myslíš, jako jsi zabil Egyptského? Protož ulekl se Mojžíš a řekl: Jistě známá jest ta věc. A uslyšev Faraon tu věc, hledal zabítí Mojžíše. Ale Mojžíš utekl od tváře Faraonovy, a bydlii v zemi Madiánské." (2Moj 2,11-15) Pán řídil jeho cestu útěku. Mojžíš našel útočiště u Jetry, který byl pastýřem a současně také i madianským knězem. Nežli se Mojžíš octl v zemi Madianitů, na stáda Jetry dohlížely jeho dcery. Potom byl touto péčí o stáda pověřen Mojžíš, který si vzal za manželku jednu z dcer tohoto kněze a byl v madiánské zemi přes čtyřicet let.

Tím, že ve své unáhlenosti zabil Egyptana, dopustil se Mojžíš téže chyby, jaké se tak často dopouštěli jeho otcové, když vzali do svých vlastních rukou to, co Bůh přislíbil učinit. Domníval se, že izraelský lid porozumí, že byl povolán zvláštní Boží prozřetelností, aby se stal vysvoboditelem izraelského národa. Nebylo však Boží vůlí, aby se Jeho národ osvobodil válkou, jak se domníval Mojžíš. Bůh chtěl osvobodit svůj lid působením své vlastní moci, aby zásluha a chvála patřila jen Jemu samému. Svou prozřetelností umístil Mojžíše v egyptské královské rodině, kde se Mojžíš dostalo základní výchovy a kde dosáhl rovněž i vysokého vzdělání; přesto však nebyl ještě náležitě připraven k vykonání tak velkého díla, ke kterému byl povolán. Musel projít ještě zkouškou víry, jakou prošli Abraham a Jákob, aby se naučil nespoléhat na lidskou sílu nebo rozum, nýbrž věřit, že zaslíbení Boží se vyplní působením Boží moci. Když Mojžíš spěšně opustil královský dvůr a přednosti královského vnuka, nebyl schopen k okamžitému provedení zvláštního Božího plánu s ním. Musel mít čas k získání zkušeností a projít školou neúspěchu a nouze. Tvrdá zkouška sebezapření ho měla naučit trpělivosti a ovládnání vášní. Než bude umět moudře vládnout, musí se naučit poslouchat, panovat nad sebou a hluboké pokoře. Při ostřihání stád Jetry a při vykonávání

skromných povinností pastýře, připravoval jej Bůh jako duchovního pastýře svých oveček, to jest izraelského lidu. Zabití Egyptana využil Pán k provedení svých vlastních záměrů.

"Mojžíš pak pásł dobytek Jetry tchána svého, kněze Madianského, a hnav stádo po poušti, přišel až k hoře Boží Oréb. Tedy ukázal se mu anděl Hospodinův v plameni ohně z prostředku keře. I viděl, a aj, keř hořel ohněm, a však neshořel. Protož řekl Mojžíš: Půjdu nyní, a spatřím vidění toto veliké, proč neshoří keř. Vida pak Hospodin, že jde, aby pohleděl, zavolal naň Bůh z prostředku keře, a řekl: Mojžíši, Mojžíši! Kterýžto odpověděl: Aj, teď jsem. I řekl: Nepřistupuj sem, szuj obuv svou s noh svých; nebo místo, na kterémž ty stojíš, země svatá jest. A řekl: Já jsem Bůh otce tvého, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův, a Bůh Jákobův. I zakryl Mojžíš tvář svou, (nebo se bál), aby nepatřil na Boha. Jemužto řekl Hospodin: Zřetelně viděl jsem trápení lidu mého, kterýž jest v Egyptě; a křik jejich pro přisnost úředníků jeho slyšel jsem; nebo znám bolesti jeho. Protož jsem sstoupil, abych vysvobodil jej z země té do země dobré a prostranné, do země oplývající mlékem a strdí, na místo Kananejského a Hetejského, a Amorejského a Ferezejského, a Hevejského a Jebuzejského. Nebo nyní, aj, křik synů Izraelských přišel ke mně; viděl jsem také i ssoužení, jímž je ssuzují Egyptští. Protož nyní pojď a pošli tě k Faraonovi; a vyvedeš lid můj, syny Izraelské z Egypta." (2Moj 3,1-10)

Ohromen a vyděšen tímto rozkazem, Mojžíš se polekal a pravil: "Kdo jsem já, abych šel k faraónovi, a abych vyvedl syny Izraelské z Egypta?" Dostalo se mu odpovědi: "Však budu s tebou; a toto budeš mítí za znamení, že jsem já tě poslal: "Když vyvedeš lid ten z Egypta, sloužití budete Bohu na hoře této."

Nyní nadešel pravý čas a Bůh vyžaduje, aby Mojžíš změnil pastýřskou hůl na hůl Boží, která mu dá moc k činění zázraků a znamení k vysvobození Božího lidu z útłaku a k zachování jej před pronásledováním nepřítelů. Mojžíš s tímto posláním souhlasil. Vrátil se ke tchánu a obdržel jeho souhlas k návratu do Egypta. Nesměl však Jetrovi říci o svém poselství k faraónovi, neboť se obával, že tchán nebude chtít dovolit, aby jeho děti i žena mu dělali doprovod v tomto nebezpečném poslání. Pán Mojžíše povzbuzoval a jeho obavy rozptyloval slovy: "Jdi, navrať se do Egypta; nebo zemřeli již všichni muži, kteří hledali bezživotí tvého." (2Moj 4,19)

Zjevení Boží moci

Mnoho let byli izraelští synové v egyptské porobě. Do Egypta jich přišlo jen několik rodin, a tam se rozmnožili ve velký národ. Mnozí z Izraelitů žijících tak dlouho mezi modloslužebníky pozbyli známost pravého Boha a zapomněli na Jeho svatý zákon. Společně s modloslužebníky uctívali slunce, měsíc, hvězdy a různá zvířata a obrazy, jež byly dílem lidských rukou.

Vše, co obklopovalo izraelské syny, bylo vypočteno k tomu, aby zapomněli na živého Boha. Byli ovšem i takoví, kteří si zachovávali známost pravého Boha, Stvořitele nebes a země. Trápili se tím, že jejich vlastní děti každodenně přihlížejí a dokonce i berou účast v ohavnostech modlářství a klanějí se egyptským božstvům, přinášejí oběti mrtvým předmětům. Věřící byli tím zarmoucení a volali k Bohu o vysvobození z egyptské poroby a prosili, aby byli vyvedeni tam, kde budou vysvobozeni od modloslužebnictví a všeho zhoubného vlivu.

Byli ovšem i takoví Hebreové, kteří chtěli raději zůstat v této porobě, než aby šli do nového kraje a vystavovali se těžkostem, jaké se vyskytují na takové pouti. Proto Bůh nevysvobodil lid ihned po prvních svých znameních a zázracích před faraónem. Pán řídil těmito událostmi tím způsobem, aby jak Egyptanům, tak i izraelskému lidu zjevil z jedné strany despotismus faraóna a z druhé strany velkou Boží moc jež by Izraelce naklonila k opuštění Egypta a službě Bohu.

I když mnozí Izraelité byli nakaženi modloslužbou, ti, kteří byli věrní Bohu, byli úzce spojeni v jednu skupinu. Netajili se svou vírou a zjevně před Egyptany vyznávali, že slouží jedinému pravému a živému Bohu. Jasnými slovy předkládali důvody existence Boha a Jeho moc od počátku stvoření světa a Egyptaně

měli příležitost seznámit se s vírou Hebreů a jejich Bohem. Přesto mnozí z nich zkoušeli odvrátit věrné činitele od pravého Boha a hněvalo je, že se jim to nepodařilo ani hrozbami, ani svůdnými sliby, ba dokonce ani násilím a krutostí.

Poslední dva egyptští králové byli tyrany a trápili Hebrejské. Starší Izraelité snažili se podepřít slábnoucí víru lidu Božího připomínáním zaslíbení, jež dal Bůh Abrahamovi, a prorockých slov Josefových, který před smrtí předpovídal vysvobození z Egypta. Jedni pozorně naslouchali a věřili, jiní patřili na svůj zoufalý stav a tratili naději.

Izrael pod vlivem prostředí

Egyptané, kteří se dověděli o naději synů Izraelských, se jim posmívali a vtipkovali o Boží moci. Předkládali Hebreům jejich zoufalý nevolnický stav a výsměšně říkali: "Je-li váš Bůh tak spravedlivý a milosrdný, jak hovoříte, a vlastní větší moc než-li bohové Egypta, proč vás tedy neučiní svobodným lidem? Proč neprokáže svou velkou moc a nevysvobodí vás?"

Egyptané pak poukazovali Izraelitům na velkou moc a sílu svého lidu, který se klaněl bohům, jež si sami vytvořili a které Izraelité nazývali falešnými bohy. Chlubili se, že jim jejich bohové dávají blahobyť, opatřují jim pokrm, oděv a pomáhají jim k velkému bohatství a že právě tito bohové dali Izraelity do područí Egyptanů, aby jim sloužili. Mají proto právo utlačovat své nevolníky a dokonce je i zničit, aby nebyli více národem. Vysmívali se z naděje Hebreů, že budou z otroctví vysvobozeni.

Farao mluvil pyšně a rouhavě, že by chtěl vidět, jak Bůh Izraele bude vysvobozovat Židy z jeho rukou. Tato jeho rouhavá slova ničila naději mnoha izraelských synů. Zdálo se, že král a jeho poradci mají pravdu. Izraelité si byli vědomi, že jsou považováni za otroky a že musí snášet vykořisťování, jaké vůči nim činí dozorcí a správci nad robotou. Na jejich syny byly činěny hony a byli zabíjeni. Jejich trpký úděl se jim stal nesnesitelným, i když věřili a klaněli se živému nebeskému Bohu.

Věrní služebníci Boží si uvědomovali, že Pán dopustil, aby se dostali do Egypta, protože jako národ nebyli zcela věrní Bohu. Příznili se s jinými pohanskými národy a přijímali jejich modloslužebnictví. Tito věrní Boží služebníci potěšovali a povzbuzovali své bratry, že Bůh ví o jejich soužení a brzy je vyvede z Egypta a vysvobodí z těžkého otrockého jařma.

Konečně nastal čas, kdy Bůh vyslyšel horlivé modlitby svého utlačovaného lidu a rozhodl se vyvést je z Egypta v mohutném projevu své moci, aby modloslužební pohané museli uznat, že Bůh Hebreů, kterého znevažovali, je větší než všichni pohanští bohové. Bůh se rozhodl pokárat Egyptany za jejich modloslužbu a za jejich rouhavé vychloubání, že za svůj blahobyť vděčí svým mrtvým vymyšleným bohům. Bůh projevem své strašlivé moci způsobil, že okolní pohanské národy se chvěly na zvuk Jeho velkého jména. Jeho lid se odvrátil od modloslužby, chválil a velebil Stvořitele vesmíru a vyučoval své děti odevzdávání cti a slávy pravému a živému Bohu Izraele. Skrze vysvobození Izraele z Egypta ukázal Bůh svému lidu svou osobní milost před všemi Egyptany. Faraónovo království muselo doznat rány, aby tento pyšný a krutý vladař poznal skrze nejtěžší zkoušky, že jediným a pravým Bohem je Stvořitel nebe i země; jiným způsobem by nemohl být přesvědčen, že moc živého Boha Izraele převyšuje všechno.

Při rozhovoru s faraónem, když tento žádal od lidu výrobu cihel, aniž by jim dodal potřebné plevy, jej Mojžíš vážně varoval, že Bůh Izraele jej přinutí k splnění Jím předložených požadavků a k uznání Jeho autority jako nejvyššího Vládce.

Rány

Zázrak, jaký učinil Mojžíš s Aronem skrze Boží moc proměněním hole v hada a řeky v krev, neotřásl zatvrdelým srdcem faraóna, zvětšil pouze jeho nenávisť vůči Izraelitům. Král se domníval, že tyto zázraky

byly způsobeny pomocí magie, jak tomu bylo při různých předváděních jeho dvorních čarodějů. Že však tomu tak nebylo, přesvědčil se při ráně žab. Bůh mohl tuto ránu žab odstranit, neučinil to však proto, aby Egypťané nemohli po jejich odstranění říkat, že to bylo jen magické kouzlo, podobně jak to činili jeho čarodějové. Když žáby pošly, byly shrnuty na jedno místo, aby takto mohli lidé vidět i cítit, jak jejich puch otravoval vzduch. Zde král i celý Egypt měl jasnou skutečnost, kterou egyptská folozofie nedovedla vysvětlit. Byl to zcela jasný Boží soud, a ne čarodějská magie.

Čarodějové nemohli stvořit vši. Bůh jim nedovolil napodobit tuto ránu. Dokonce byli donuceni vyřknout následující slova: "Prst Boží toto jest". (2Moj 8,19) Pak následovala rána much. Nebyly to však mouchy, které nám bez větší škody znepríjemňují v určitých údobích roku život. Mouchy, které byly dány jako jedna z ran, byly velké a jedovaté. Jejich kousnutí bylo velmi bolestivé jak pro lidi, tak i pro zvířata. I tato rána však se nedotkla území obývaného Izraele.

Potom dopustil Bůh ránu moru na stáda dobytka Egypťanů: "I pomřel všechn dobytek Egyptských; z dobytka pak synů Izraelských ani jedno neumřelo". (2Moj 9,6) Následující ranou byly vředy, jež se objevily na lidech i zvířatech, dokonce i na čarodějnících egyptských. Krátce nato seslal Bůh na Egypt ránu krupobití smíšeného s ohněm: "I bylo krupobití a oheň smíšený s krupobitím těžký velmi, jakéhož nebylo nikdy ve vsi zemi Egyptské, jakž v ní bydlení začali lidé. I ztloukly kroupy po vsi zemi Egyptské, cožkoli bylo na poli od člověka až do hovada; všecku také bylinu polní potloukly kroupy, a všecko stromoví na poli zpřerážely. Toliko v zemi Gesen, v níž byli synové Izraelští, nebylo krupobití." (2Moj 9,24-26) Příchod každé rány byl předem ohlášen, aby nikdo nemohl říci, že to byla náhoda. Pán tak Egyptským dokázal, že celá země je pod správou a příkazy Boha Hebreů, že hromy, kroupy i bouře jsou poslušny Jeho hlasu. Faraó, tento pyšný a domýšlivý král, který předtím vyslovoval otázku: "Kdo je Pán, že bych měl poslouchat jeho hlas a propustit Izraele?" byl nyní pokořen a řekl: "Zhřešil jsem, Hospodin jest spravedlivý, ale já a lid můj bezbožní jsme." (2Moj 9,27) Prosil nyní Mojžíše o přimluvu u Boha, aby ustalo strašlivé hromobití a blesky.

Když však rána pominula, král opět zapomněl na své pokoření a nadále se protivil propustiti Izraele z Egypta, proto Pán dopustil na Egypt strašlivou ránu kobylek. Král si raději vyvolil rány, než aby se poddal Hospodinu. Bez zármutku se díval, jak zákázonosné soudy ničí celé království. Pak seslal Hospodin na Egypt hustou temnotu: "I byla tma přehustá po vsi zemi Egyptské za tři dny." I vzduch byl tak těžký, že se jen ztěží dal dýchat. Hebreové však měli vzduch čistý a světlo ve svých domovech. Slunce a měsíc byly v Egyptě předmětem uctívání; v této tajemné temnotě byl egyptský lid a s ním i jeho bohové poraženi mocí, která se zasadila za věc otroků. Jakkoli však strašná byla tato zkouška, byla důkazem Božího slitování a útrpnosti. Bůh poskytoval lidu čas k rozmyšlení a k pokání, než na něj sešle poslední a nejstrašnější ránu.

Egyptský lid byl blízce zoufalství. Rány, které je dosud postihly, se mu zdály téměř nesnesitelné a naplňoval je strach z budoucnosti. Národ uctíval faraóna jako představitele boha; mnozí však byli nyní přesvědčeni, že faraón sám vzdoruje Bohu, který všechny mocnosti přírody učinil služebníky své vůle. Hebrejští otroci, kteří se těšili tak zázračné přízni, začali věřit ve své vysvobození. Jejich dozorcí se neodvažovali utiskovat je jako dosud. Po celém Egyptě zavládl strach, že zotročený národ povstane a pomstí se za krivdy na něm spáchané. Každý se ptal se zatajeným dechem: Co přijde dále?

Ještě jednu strašlivou ránu seslal Hospodin na Egypt, hroznější od všech předcházejících. Nyní již pouze král a modloslužební kněží se protivili požadavkům Mojžíše, národ toužil, aby Hebreům bylo dovoleno opustit Egypt. Mojžíš oznámil faraónovi i egyptskému lidu, současně též i Izraelitům druh i následek poslední rány, jež měla rychle nadejít. Oné noci tak hrozné pro Egypťany a tak památné pro Boží lid byl ustanoven obřad Paschy.

Bylo velmi těžké pro pyšného, modloslužebného vládce poddat se požadavkům Boha nebes. Pod tlakem jednotlivých ran se chvíli zalekl, jakmile však utrpení pominulo, vzal zpět všechna povolení. Rána za ranou padaly na Egypt, faraón však nechtěl v ničem ustoupit. Setrval ve svém odporu, i když již Egypt a jeho obyvatelé byli téměř zničeni.

Mojžíš s Aronem faraónovi oznamovali druh i následek každé z ran, jaká měla přijít, jestliže zamítne osvobození Izraele. I když král viděl, že rány přicházely zcela přesně tak, jak byly předpovídány, přesto nechtěl ustoupit a Izraele propustit. Po prvních ranách dovolil, aby byly předkládány oběti izraelskému

Bohu v egyptské krajině; potom když viděl, jak Egypt trpěl od hněvu Božího, dovolil vyjít pouze mužům. Když však rána kobylek zpusťovala zemi, souhlasil, aby izraelští vyšli i s ženami a dětmi, toliko dobytek měl zůstat na místě. Tehdy Mojžíš oznámil faraónovi poslední, avšak nejhroznější z ran, jež se měla dotknout i jeho rodiny, totiž že anděl Hospodinův pobije všechno prvorozené v zemi, od lidí po dobytek.

Rány jak za sebou následovaly byly stále těžší a citelnější a nyní měla přijít nejkrutější ze všech. Domyšlivý a pyšný farao se rozlítil nesmírným hněvem, avšak se nepokořil. Egypťané, kteří viděli velké přípravy v táboře Izraelitů na onu strašnou noc, vysmívali se ze znamení krve beránků na veřejných dveřích Izraelitů.

Útěk Izraele z otroctví

Když byla egyptskému králi poprvé přednesena žádost o propuštění Izraele, dostalo se mu výstrahy, že na něho přijde nejstrašnější z ran. Mojžíšovi bylo přikázáno, aby vyřídil faraónovi: "Toto praví Hospodin; Syn můj, prvorozený jest Izrael. I řekl jsem tobě: Propust' syna mého, ať slouží mi; a nechtěl jsi ho propustiti. Aj, já zabiji syna tvého, prvorozeného tvého." (2Moj 4,22.23) Přestože Izraelité žili v opovření Egypťanů, počtil je Bůh tím, že je vyvolil za strážce svého zákona. Udělil jim zvláštní požehnání a výsady, takže zaujímali mezi národy první místo, jako prvorozený syn mezi bratry.

Rána, před kterou byl Egypt prvně varován, postihla ho jako poslední. Bůh je trpělivý a milostivý. Pečuje starostlivě o bytosti stvořené k Jeho obrazu. Kdyby zkáza úrody a uhynutí stád přivedly Egypt k pokání, byly by bývaly životy dětí ušetřeny. Národ však tvrdšíjně vzdoroval božskému příkazu, a proto na něj měla nyní dopadnout poslední rána.

Židé se přesně přizpůsobili a uposlechli všechny směrnic Boží. Když anděl smrti procházel Egyptem a jeho obyvateli, od domu k domu, Izraelité byli připraveni a hotovi na cestu, očekávali pouze na povolení tvrdšíjného krále a jeho knížat, aby opustili krajinu.

"Stalo se pak o půlnoci, že pobil Hospodin všechno prvorozené v zemi Egyptské, od prvorozeného Faraonova, kterýž seděti měl na stoličce jeho, až do prvorozeného vězně, kterýž byl v žaláři, i všechno prvorozené z hovad. Tedy vstal Farao noci té, a všichni služebníci jeho i všichni Egypťští, a vzešel křik veliký v Egyptě; nebo žádného nebylo domu, v němž by nebylo něčeho mrtvého. A povolav Mojžíše a Arona v noci, řekl: Vstaňte, vyjděte z prostředku lidu mého, i vy i synové Izraelští, a odejdouce, služte Hospodinu, jakž jste mluvili. Ovce také vaše i voly vaše vezměte, jakž jste žádali, a jděte, a dejte mi také požehnání. I nutkali Egypťští lid, aby co nejrychleji vyšli z země; nebo pravili: Všichni již teď zemřeme. Protož vzal lid těsto své, prvé než zkysalo, obaliv je v šaty své, na ramena svá. Učinili pak synové Izraelští podle rozkazu Mojžíšova; nebo vyžádali byli od Egypťských klínů stříbrných a zlatých, i šatů. A Hospodin dal milost lidu před očima Egypťských, takže půjčovali jim. I obloupili Egypťské." (2Moj 12,29-36)

Bůh zjevil Abrahámovi tuto věc již 400 let před jejím naplněním: "Ty pak půjdeš k otcům svým v pokoji; a pohřben budeš v starosti dobré. A čtvrté pokolení sem se navrátí; nebť ještě není doplněna nepravost Amorejských." (1Moj 15,15.16)

"Ano také jiného lidu mnoho vyšlo s nimi, ovec také a volů, dobytka velmi mnoho". Synové Izraele vyšli z Egypta s celým svým majetkem - neboť nenáležel faraónovi, protože Židé mu nebyli nikdy zaprodáni. Jákob a jeho synové přivedli do Egypta s sebou stáda dobytka. Zde se Izraelité velmi rozmnožili a zvětšily se rovněž jejich stáda. Bůh, když navštívil Egypt ranami, způsobil, že Egypťané popoháněli Boží lid, aby co nejrychleji opustil krajinu se vším svým majetkem.

"I stalo se pak, když pustil Farao lid, že nevedl je Bůh cestou země Filistinské, ačkoliv bližší byla; nebo řekl Bůh: Aby nepokal lid, když by uzřel, an válka nastává, a nevrátil se do Egypta. Ale obvedl Bůh lid cestou přes poušť, kteráž jest při moři Rudém. A vojensky spořádaní vyšli synové Izraelští ze země

Egyptské. Vzal také Mojžíš kosti Josefovy s sebou; nebo byl přísahou zavázal syny Izraelské, řka: Jistotně navštíví vás Bůh, protože vyneste odsud kosti mé s sebou." (2Moj 13,17-19)

Ohnivý sloup

"Vytáhše tedy z Sochot, položili se v Etam při kraji pouště. Hospodin pak předcházel je ve dne v sloupu oblakovém, aby je vedl cestou, v noci pak v sloupu ohnivém, aby svítil jim, aby ve dne i v noci jítí mohli. Neodjal sloupu oblakového ve dne, ani ohnivého sloupu v noci od tváři toho lidu." (2Moj 13,20-22) Pán věděl, že Filistinští nebudou chtít dovolit průchod jejich krajem. Budou podezřívát, že Izraelité od svých Egyptských pánů utekli, a budou s utečenci válčit. Proto Bůh tím, že vedl lid cestou skrze moře, prokázal svou prozíravost a milosrdenství nad svým lidem. Hospodin Mojžíše informoval, že farao si vše opět rozmyslí a bude je pronásledovat, a přikázal mu, aby se utábořili na břehu moře. Upozornil také Mojžíše, že Boží jméno bude zveleveno jak před faraónem, tak i před celým jeho vojskem.

Několik dnů po odchodu Hebreů uvědomili Egyptští faraona, že Židé vyšli proto, aby se již nikdy nevrátili jim sloužit. Nyní Egyptští litovali, že dovolili izraelskému lidu opustit Egypt. Byla to pro stát velká ztráta, protože pozbyli ruce, jež na ně pracovaly. I přes to, že všichni Egyptané Božími soudy velmi utrpěli, svým ustavičným odporem svá srdce zatvrdili tak, že se rozhodli pronásledovat Izraelity a silou je znovu přinutit k návratu do Egypta. Král s velkou armádou a šesti sty vozy se je jal pronásledovat a dostihl Boží lid, když tento tábořil u moře.

"A když se přiblížil Farao, pozdvihli synové Izraelští oči svých, a aj, Egyptští táhnou za nimi. I báli se velmi, a volali synové Izraelští k Hospodinu. A řekli Mojžíšovi: Zdali proto, že nebylo hrobů v Egyptě, uvedl jsi nás, abychom zemřeli na poušti? Co jsi nám to učinil, že jsi nás vyvedl z Egypta? Zdali jsme toho nemluvili tobě ještě v Egyptě, řkouce: Nech nás, ať sloužíme Egyptským? Nebo lépe bylo nám sloužit Egyptským, než zemřít na poušti. I řekl Mojžíš lidu: Nebojte se, stůjte a vizte spasení Hospodinovo, kteréž vám způsobí dnes; nebo Egyptských, kteréž jste viděli dnes, neuzříte nikdy více až na věky." (2Moj 14,10-13)

Jak rychle prokázali Izraelští nedůvěru tak mocnému Bohu! Byli svědky Božích soudů nad Egyptem, kterými byl nakonec Farao přinucen propustit Izraele, viděli oblakový i ohnivý sloup, který je provázel a chránil, a nyní, když jejich důvěra v Boha byla vystavena zkoušce, začli reptat, i když viděli takové množství důkazů Jeho lásky a péče o ně v tomto zázračném vysvobození. Místo aby v této zkoušce, jaká na ně přišla, spoléhali na Boha, začali naříkat a vystupovali proti Mojžíšovi a připomínali mu slova, jaká mu řekli před svým odchodem z Egypta. Obviňovali ho, že je příčinou jejich neštěstí. Mojžíš však vyzýval lid, aby důvěřoval Bohu a přestal naříkat, a budou svědky, co pro ně učiní jejich Bůh. Mojžíš pak usilovně volal k Bohu, aby vysvobodil svůj lid.

Vysvobození u Rudého moře

Nebylo lehké udržet Izraelské, aby v klidu čekali na zásah Boží. Trpěli nedostatkem kázně a sebeovládání, a proto byli unáhlení a nerozvážní. Obávali se, že v brzku padnou do rukou svých utlačovatelů a jejich hlasitý nářek a bědování bylo opravdové. Následovali pozoruhodný sloup z oblaku jako znamení Boží na své cestě vpřed, nyní se však ptali sami sebe, nebyla-li to předzvěst nějakého velkého neštěstí, nezavedl-li je oblak na nesprávnou stranu pohoří, na neschůdnou cestu. Anděl Boží jevil se tak jejich zaslepeným myslím jako předzvěst neštěstí.

Když se k nim však přiblížilo egyptské vojsko, které se těšilo na snadnou kořist, vznesl se oblačný sloup majestátně k nebi, přenesl se přes Izraelské a sestoupil mezi ně a egyptská vojska. Tmavá stěna oddělila pronásledované od jejich pronásledovatelů. Egyptané ztratili z dohledu tábor Hebrejů a byli nuceni se zastavit. Když však noční tma zhoustla, oblačná stěna na straně Hebrejů se rozzářila a zaplavila tábor denjím světlem.

Izraelským se vrátila naděje. A Mojžíš pozvedl svůj hlas k Hospodinu. "I řekl Hospodin Mojžíšovi: Co voláš ke mně? Mluv synům Izraelským, ať jdou přece. Ty pak zdvihni hůl svou, a vztáhni ruku svou na moře, a rozděl je: a nechať jdou synové Izraelští prostředkem moře po suše". (2Moj 14,15.16) Bůh tímto způsobem chtěl dát Mojžíšovi k srozumění, že On, Hospodin, bude sám pracovat pro věc svého lidu. Mojžíš ze své strany má vést lid stále kupředu a má používat hůl, kterou mu Bůh dal, k rozdělení vod.

"Jáť pak, aj, já zatvrdím srdce Egyptských, a vejdou za nimi; i budu oslaven ve Faraonovi, a ve všem vojsku jeho, v vozích jeho a v jezdcích jeho. I bral se anděl Boží, kterýž byl prvé předcházal vojsko Izraelské, a šel ze zadu za nimi.; nebo hnul se sloup oblakový, kterýž byl před nimi, a stál zezadu za nimi. A přišed mezi vojska Egyptských a vojska Izraelská, byl Egyptským oblakem a tmou, Izraelským pak osvěcoval noc, tak aby nepřiblížili se jedni k druhým přes celou noc." (2Moj 14,17-20)

Egyptané Hebreje nemohli vidět, neboť mezi nimi stál temný oblak, který však pro Izraelské byl světlem. Bůh zde ukázal svou moc, aby vyzkoušel lid, zda mu bude již konečně důvěřovat, když vidí důkazy Jeho ochrany a milosrdenství. "I vztáhl Mojžíš ruku svou na moře, a Hospodin rozdělil moře větrem východním prudce vějícím přes celou noc; a učinil moře v suchost, když se rozestoupily vody. Tedy šli synové Izraelští prostředkem moře po suše, a vody jim byly jako zeď po pravé i po levé straně." (2Moj 14,21.22)

Egyptská vojska triumfovala. Domnívali se, že mají Izraelce zcela ve své moci. Mysleli si, že není takové síly, která by utečencům dovolila uniknout; neboť před sebou mají Rudé moře, za sebou zas mohutnou Egyptskou armádu. Následujícího dne, když se pronásledovatelé přiblížili k moři, uzřeli neobvyklý jev: rozdělené vody moře stojící jako hradby po obou stranách mezi nimi tvořily cestu, a Izraelité šli po suchém mořském dně.

Žalmista popisuje přechod Izraelitů Rudým mořem takto: "Skrze moře byla cesta tvá, a stezky tvé skrze vody veliké, a však šlápěj tvých nebylo znáti. Vedl jsi jako stádo lid svůj skrze Mojžíše a Aróna." (Žalm 77,20.21) "A honíce je Egyptští, vešli za nimi do prostřed moře, všecka jízda Faraónova, vozové i jízdni jeho. Stalo se pak v bdění jitřním, že pohleděl Hospodin na vojska Egyptských z sloupu ohně a oblaku, a zmátl vojsko egyptské. A odjal kola vozů jejich, aby je těžce táhli. I řekli Egyptští: Utecme před Izraelem, nebo Hospodin bojuje za ně proti Egyptským." (2Moj 14,23-25)

Egyptané ve své troufalosti se odvážili vstoupit na cestu, kterou Bůh připravil pro záchranu svého lidu; Boží andělé prošli egyptským vojskem a pozházeli kola válečných vozů, tak že se jen pozvolna mohli dostávat vpřed. "Stalo se pak v bdění jitřním, že pohleděl Hospodin na vojska Egyptských z sloupu ohně a oblaku, a zmátl vojsko egyptské." (2Moj 14,24) Tajemný oblak se před jejich úžasnými zraky změnil v ohnivý sloup. Zaburácely hromy a vyšlehlly blesky. "Vydali povodně oblakové, vydala hřmot nebesa, ano i kameníčko tvé skákalo. Vznělo hřmání tvé po obloze, blýskání osvěcovalo okrášek zemský, pohybovala se a třásla země." (Žalm 27,18.19)

Egyptanů se zmocnil zmatek a zděšení. Obklopeni rozhněvanými živly, v nichž neslyšeli hlas rozlíceného Boha, chtěli se obrátit a prchnout na břeh, který opustili. "Tedy řekl Hospodin Mojžíšovi: Vztáhni ruku svou na moře, ať se zase vrátí vody na Egyptské, na vozy jejich a na jezdce jejich. I vztáhl Mojžíš ruku svou na moře, a navrátilo se moře ráno k moci své, a Egyptští utíkali proti němu; a vrazil Hospodin Egyptské do prostřed moře. A navrátilvše se vody, zatopily vozy i jezdce se vším vojskem Faraonovým, což jich koli vešlo za nimi do moře, tak že nezůstal z nich ani jeden. Ale synové Izraelští šli po suchu prostředkem moře, a vody byly jim místo zdi po pravé i po levé straně. A tak vysvobodil Hospodin v ten den Izraele z ruky Egyptských; a viděl Izrael Egyptské mrtvé na břehu mořském. Viděl také Izrael moc velikou, kterouž prokázal Hospodin na Egyptských. I bál se lid Hospodina, a věřili Hospodinu i Mojžíšovi, služebníku jeho." (2Moj 14,26-31)

Jen Hospodin je mohl zachránit z každého nebezpečství a k Němu se obracela nyní jejich srdce s vděčností a vírou. Svě city vyjádřili chvalozpěvy. Mojžíš naplněn Duchem Božím zapěl s lidem vítězný chorál díkyvdání, první a jednu znejvznešenějších písní, jakou lidstvo zná.

Putování Izraele

Od Rudého moře vydaly se zástupy Izraelských na další cestu pod vedením oblakového sloupu. Okolní krajina byla bezútesná - holé pusté hory, prázdné roviny a moře rozprostírající se do daleka, s břehy posetými mrtvými těly jejich nepřátel. Přesto byli Izraelští veselí u vědomí získané svobody a všechna jejich nespokojenost zmizela.

Putovali již tři dny a nemohli nalézt vodu. Zásobu vody, kterou vzali s sebou, již zcela vyčerpali. Neměli, čím by uhasili palčivou žízeň, když se unaveně vlekli rovinami, vyprahlými sluncem. "A přišedše do Marah, nemohli pít vodu z Marah, nebo byly hořké. Z té příčiny reptal lid na Mojžíše, řka: Co budeme pít? I volal k Hospodinu, a ukázal mu Hospodin dřevo, kteréž jakž uvrhl do vody, učiněny jsou sladké vody. Tu vydal jemu práva a soudy, a tu ho zkusil. A řekl: Jestliže skutečně poslouchati budeš hlasu Hospodina Boha svého, a činiti budeš, což spravedlivého jest před očima jeho, a nakloníš uši k přikázáním jeho, a ostříhati budeš všech ustanovení jeho: žádné nemoci, kterouž jsem dopustil na Egypt, nedopustím na tebe; nebo já jsem Hospodin, kterýž tě uzdravuji." (2Moj 15,23-26)

Hebrejové, jak se ukázalo, měli zlé a nevěrné srdce. Naříkali a reptali na nepohodlí jež je trápilo na cestě pouští. Každou překážku, jež jim stanula v cestě, považovali ihned za nepřekonatelnou. Jejich důvěra v Boží vedení slábla, a před sebou neviděli nic než smrt. "I reptalo všecko shromáždění synů Izraelských proti Mojžíšovi a proti Aronovi na poušti. A mluvili jim synové Izraelští: Ó bychom byli zemřeli od ruky Hospodinovy v zemi Egyptské, když jsme sedávali nad hrnci masa, když jsme se najídali chleba do sytosti! A teď vyvedli jste nás na tuto poušť, abyste zmořili všecko shromáždění toto hladem." (2Moj 16,2.3)

Až dosud neměli tito Židé žádných pocitů hladu, protože měli ještě dostatečnou zásobu pokrmů, které vzali s sebou, báli se však již dopředu o budoucnost. Nemohli pochopit, jak přežijí dobu dlouhé pouti s pokrmem, který nesli s sebou, a z nedostatku víry si představovali, jak jejich děti i oni budou trpět hladem. Pán dobře viděl, jak se jim zásoby jídla tenčí, chtěl však, aby se lid setkal s těžkostmi, skrze které se pak navrátí k Tomu, který jim až doposud pomáhal a naučí se mu přes zkušenosti s Ním bezmezně důvěřovat. Byl připraven udělit jim okamžitou pomoc. Kdyby se Izraelité obrátili se svými starostmi na Boha, prokázal by jim nezvratné důkazy své lásky a péče. Nechtěli však spoléhat na Boha, dokud neměli před vlastníma očima stálé důkazy Jeho péče a pomoci. Kdyby vlastnili skutečnou víru a mocnou důvěru v Boha, snášeli by ochotně všechno nepohodlí a překonávali by všechny překážky, a dokonce i skutečné utrpení, neboť by si živě připomínali zázračný způsob, jakým je jejich Bůh vysvobodil z otroctví. A Pán jim přislíbil, že budou-li poslušni Jeho přikázáním, nedopustí na ně žádné choroby, neboť řekl: "Já jsem Hospodin, kterýž tě uzdravuji."

Když od Hospodina měli takovéto rozhodné ujištění, projev jejich nevěry a připouštění, že jejich děti mohou zemřít hladu, byl těžkým přestupkem. V Egyptě, přetížení těžkou prací, velmi trpěli. Jejich děti tam byly skutečně odsozeny k smrti, a Bůh ve svém milosrdenství vyslyšel jejich křik a nářek a vysvobodil je. Slíbil jim, že bude jejich Bohem, že je přijme za svůj lid a uvede je do velké a bohaté krajiny. Oni však klesali do beznaděje při sebemenším utrpení, s jakým se setkávali cestou do této Bohem zaslíbené země. Ve své porobě a těžké službě Egyptanům skutečně velmi trpěli, nyní ve službě Bohu nechtěli snést žádné

utrpení. Přicházela-li jakákoli zkouška, upadali okamžitě do ponuré malomyslnosti a znechucení. Tehdy naříkali a reptali proti věrnému Božímu služebníku Mojžíšovi a připisovali mu vinu za všechny své neúspěchy, vyslovovali i rouhavé poznámky, že měli raději zůstat v Egyptě, kde sedali při kotlech s masem a měli dostatek chleba.

Ponaučení pro naši dobu

Nespravedlnost, nářek a reptání synů Izraele představuje lid Boží na zemi v posledním čase. Mnozí, kteří čtou dějiny starozákonního Izraele, podivují se jejich nedostatku víry a jejich reptání, přestože měli tak mnohé a velké důvody ustavičné Boží lásky, ochrany a péče, a domnívají se, že sami by nebyli tak nevděční. Je-li však jejich víra podrobena zkoušce, byť sebenepatrnější, neprojeví více víry a trpělivosti než staří Izraelité. Octnou-li se v těžkostech, reptají, že je Bůh takto zkouší. Třebaže je postaráno o jejich současné potřeby, nejsou mnozí ochotni svěřit Bohu svou budoucnost a žijí ve stálých obavách, aby neupadli do bídy a aby jejich děti netrpěly. Když přicházejí těžkosti a je nutno se uskromnit, když je zkoušena víra a láska k Bohu, snaží se vyhnout zkoušce a naříkají proti způsobům a okolnostem, jakých používá Bůh, aby člověka osvětil. Tehdy jejich láska, trpělivost a důvěra se prokáže jako nedostatečná a slabá k vytrvání.

Víra lidu Božího musí být silná, opravdová a vytrvalá a má být základem věcí, které očekáváme. Tehdy budeme moci vždy říci: "Dobrořeč duše má Hospodinu, a všechny vnitřnosti mé, jménu svatému jeho," (Žalm 103,1) neboť nás obdařil všelikou hojností. Někteří považují sebemenší omezení za utrpení. Snaží se ukájetí svou zkaženou chuť. Uskromňování nezdravé chutě může přivést některé křesťany dle jména dokonce k opuštění pravdy, neboť považují dietu Písmem doporučenou za smrtelnou hladovku. Podobně jako synové Izraele si vyvolili raději otroctví, nemoc, ba dokonce i smrt, než aby se zřekli hrnců s masem. **Chléb a voda, to' vše, co jest zaslíbeno ostatkům v době soužení.** Jednáme správně, projevujeme-li tak málo víry? Proč máme být nevděční a nedůvěřiví? Ježíš je naším přítelem, celé nebe se zajímá o naše blaho. Naše úzkosti a strachy zarmucují svatého Ducha Božího. Neměli bychom se poddávat úzkostlivosti, která nás jen souží a deptá, ale nepomáhá nám snášet těžkosti. Neměli bychom nikdy připustit takový nedostatek víry v Boha, který nás vede k tomu, že za hlavní životní cíl považujeme péči o zítřek, jakoby naše štěstí spočívalo v těchto pozemských věcech. Pán zve usouzené a utrápené: "Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vám odpočinutí dám." /Mt 11,28) Odložte břemeno úzkosti a světských starostí, jež jste si sami vložili na šíji, a "vezměte jho mé na se, a uče se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete odpočinutí dušem svým" /Mt 11,29) U Boha naleznete odpočinek a klid, všechny své starosti můžeme vložit na něho, "nebo On má péči o nás" (viz 1 Petr 5,7)

Manna

"A když přestalo padání rosy, aj, ukázalo se po vrchu pouště drobného cosi a okrouhlého, drobného jako jíní na zemi. Což vidouce synové Izraelští, řekli jeden druhému: Man jest toto. Nebo nevěděli, co by bylo. Tedy řekl jim Mojžíš: To jest ten chléb, kterýž vám dal Hospodin ku pokrmu. To jest, o čemž přikázal Hospodin: Nasbírejte sobě toho každý k svému pokrmu; gomer na jednoho člověka, vedle počtu osob vašich, každý na ty, kteříž jsou v stanu jeho, vezmete.

I učinili tak synové Izraelští, a nasbírali jiní více, jiní méně. Potom měřili na gomer. A nezbylo tomu, kdo nasbíral mnoho, a ten, kdo nasbíral málo, neměl nedostatku, ale každý, což mohl snísti, nasbíral. I řekl jim Mojžíš: Žádný ať nic z toho nepozůstává k jitru. Ale neuposlechli Mojžíše. Nebo někteří zanechali díl z toho až do jitra; i zčervivělo a zsmradilo se. Pročež rozhněval se na ně Mojžíš. Tak tedy sbírali to každého jitra, každý což snísti mohl. A když horké bylo slunce, tedy se ta manna rozpouštěla.

Když pak bylo v den šestý, nasbírali toho chleba dvojnásobně, po dvou gomer na každého; protož přišla všecka knížata toho shromáždění, a pověděli Mojžíšovi. Kterýžto řekl jim: To' jest, což mluvil

Hospodin: "Odpočinutí soboty svaté Hospodinu bude zítra. Což byste měli péci, pecté, a což byste vařiti měli, vařte dnes; což pak koli zbude, nechte sobě a schovejte to k jitru. Protož schovali to do rána, jakž přikázal Mojžíš; a nezsmradilo se, ani v něm červů nebylo. I řekl Mojžíš: Jeztež to dnes, poněvadž sobota jest dnes Hospodinu; dnes toho nenaleznete na poli. Po šest dní budete to sbírávati, den pak sedmý sobota jest; nebude bývati manny v ní." (2Moj 16,14-27)

Bůh vyžaduje, aby Jeho svatý den byl zachováván v dnešní době právě tak, jako byl svěcen v době Izraele. Příkázání, které dal Hebrejům, měli by všichni křesťané pokládat za příkaz, který Hospodin uložil i jim. Za svého dlouhého pobytu v poušti byli Izraelští každý týden svědky trojího zázraku, který měl vstřípnout v jejich mysl posvátnost soboty; šestý den spadlo dvojnásobné množství manny, sedmého dne pak nepadla žádná; přesto se množství manny potřebné pro sobotu nezkažilo, kdežto manna uschovaná v kterýkoli jiný den se zkazila a nedala se požívat.

Události související s poskytnutím manny podávají nezvratný důkaz o tom, že zachovávaní soboty nebylo zavedeno, jak mnozí soudí, až na Sinaji, kde byla dána příkázání. Izraelští věděli, že musejí zachovávat sobotu, ještě než došli k Sinaji. Tím, že museli každý pátek nasbírat dvojnásobné množství manny jako přípravu pro sobotu, kdy manna nepadala, byla jim neustále vštěpována posvátná povaha dne odpočinku. A když někteří vyšli sbírat mannu v sobotu, tážal se Hospodin: "Dokudž zpěčovati se budete příkázání mých ostříhati a zákonů mých?" (2Moj 16,28)

Když obdrželi od Hospodina tento pokrm v tak bohaté míře, poutníci Izraelští byli zahanbeni a styděli se za svou nedůvěru a reptání. Přislíbili, že již budou plně důvěřovat Bohu. Brzy však zapomněli na svůj slib a znovu při další zkoušce víry zklamali.

Voda ze skály

Když Izraelští odešli z pouště Sin, utábořili se v Rafidim. Nebylo tam vody k pití a opět začali nedůvěřovat prozřetelnosti Boží. Ve své zaslepenosti a opovážlivosti přišel lid k Mojžíšovi a žádal: "Dejte nám vody, abychom pili." Mojžíš však neztratil trpělivost. "Proč se na mne domlouváte?" pravil "Proč pokoušíte Hospodina?" Lid však volal v hněvu: "Proč jsi vyvedl nás z Egypta, abys mne se syny i dobytky mými žízní zmořil?" (2Moj 17,2.3) Ve své tísně volal Mojžíš k Hospodinu: "Což mám činiti s tím lidem? Však již tudíž ukamenuj mne."

"I řekl Hospodin Mojžíšovi: Jdiž před lidem, pojma s sebou některé ze starších Izraelských; hůl také svou, kterouž jsi udeřil v vodu, vezmi do ruky své a jdi. Aj, já státi budu před tebou tam na skále, na Orébě; i udeříš v skálu, a vyjdou z ní vody, kteréž bude pít lid. I učinil tak Mojžíš, před očima starších Izraelských. A dal jméno místu tomu Massah a Meribah, pro reptání synů Izraelských, a že pokoušeli Hospodina, řkouce: Jest-li Hospodin u prostřed nás, či není?" (2Moj 17,2-7)

Bůh řídil celou věc tak, že Izraelští se utábořili v místě, kde nebylo vody. Na tomto místě je chtěl opět vyzkoušet, zda se ve svém trápení obrátí k Němu, nebo opět budou reptat, jak to činili dříve. Kdyby přemýšleli, co vše pro ně jejich Hospodin během vysvobození učinil, kolika zázraků byli svědky, bylo jejich povinností zcela důvěřovat v každé vzniklé situaci v jaké se našli, že tento mocný a živý Bůh jim nedá zahynout z žízně, neboť jim přislíbil vzít je za své vlastnictví. Místo aby pokorně prosili Pána o zabezpečení jejich životních potřeb, reptali proti Mojžíšovi a od něj požadovali vodu.

Bůh jim ustavičně zázračným způsobem ukazoval svou moc, aby konečně porozuměli a pochopili, že všechna dobrodiní pocházela od Něj, a že z nich mohou nebo nemusí bráti užitek, dle jejich vlastní vůle. Někdy to chápali a hluboce se před Pánem kořili, když však přicházela žízeň neb hlad, svalovali vinu na Mojžíše, jako by on byl všemu vinen. Mojžíš byl jejich ustavičným reptáním a nářkem velmi zarmoucen. Tážal se Pána, co má činit, když lid je připraven, že jej ukamenuje. Pán mu nařídil udeřit holí do skály, nad kterou spočíval oblak Jeho slávy. Mojžíš uposlechl a ze skály prudce vytryskl proud vody, která bohatě stačila pro celý tábor.

"Protrhl skály na poušti, a napájel je jako z propastí velikých. Vyvedl potoky ze skály, a učinil, aby vody tekly jako řeky." (Žalm 78, 15.16) Do skály sice udeřil Mojžíš, byl to však Syn Boží, který zahalen v oblakový sloup stál vedle Mojžíše a dal téci životodárné vodě. Nejen Mojžíš a starší Izraele, ale všichni, kdož se shromáždili kolem nich, spatřili slávu Hospodinovu; kdyby byl býval oblak zmizel, byli by zahynuli strašnou září Toho, jenž v něm dlel. Nedůvěra a stálé reptání Izraelitů byly příčinou, že Hospodin dopustil, aby je napadl nepřítel, aby ukázal svému lidu, odkud pochází jeho moc a síla.

Vysvobození z rukou Amalechitských

Amalechitští, divoký a bojovný kmen obývající tuto krajinu, vytáhli proti Izraelským a pobíjeli ty, kdož unavení a vyčerpání nestačili ostatním a zůstávali pozadu. "Přítáhl pak Amalech, a bojoval s Izraelem v Rafidim. I řekl Mojžíš k Jozue: Vybeř nám některé muže, a vytáhna, bojuj s Amalechem; já zítra státi budu na vrchu hory, a hůl Boží v ruce své míti budu. Tedy Jozue udělal tak, jakž mu poručil Mojžíš, a bojoval s Amalechem; Mojžíš pak, Aron a Hur vstoupili na vrch hory. A dokudž Mojžíš vzhůru držel ruce své, vítězil Izrael; ale jakž opouštěl ruku svou, přemáhal Amalech. Ale že ruce Mojžíšovy byly obtíženy, protož vzavše kámen, podložili pod něho, a on sedl na něm; Aron pak a Hur podpírali ruce jeho, jeden z jedné, a druhý z druhé strany. I byly obě ruce jeho vztažené až do západu slunce." (2Moj 17,8-12)

Mojžíš vztáhl své ruce k nebi, v pravé ruce držel hůl Boží a prosil Boha o pomoc. Izrael tehdy přemáhal a odrážel nepřítel; když však Mojžíšovi klesaly ruce, ukázalo se, že Izrael ztrácí všechno, co dobyl a podléhal nepříteli. Mojžíš znovu vznesl své ruce k nebi a Izrael vítězil a nepřítel byl v boji poražen. Tím, že Aron a Hur podpírali paže Mojžíšovy, naznačovali lidu jeho povinnost podporovat ve svízelném poslání toho, kdo jim tlumočil Boží řeč. Rovněž i Mojžíšův čin byl významný, protože naznačoval, že jejich osud má Bůh ve svých rukou; když Mu budou důvěřovat, bude za ně bojovat a porážet jejich nepřátele, jestliže se však přestanou o Boha opírat a začnou spoléhat na svou vlastní sílu, budou slabší dokonce než ti, kdož nevědí o Bohu, a jejich nepřátelé nad nimi zvítězí. "A tak porazil Jozue Amalecha a lid jeho mečem."

"Mluvil potom Hospodin k Mojžíšovi: Vpiš to do knih na památku, a pilně to vkládej v uši Jozue, že do konce vyhledám památku Amalechovu všudy pod nebem. Tedy vzdělal Mojžíš oltář a nazval jméno jeho: Hospodin korouhev má. Nebo řekl: Tak má jmenován býti, protože ruka nad trůnem Hospodinovým osvědčuje boj Hospodinův proti Amalechovi od národu až do národu." (2 Moj 17,14-16) Kdyby synové Izraelští nereptali proti Pánu, nebyl by dopustil, aby na ně napadl nepřítel.

Návštěva Jetry

Než Mojžíš opustil Egypt, odeslal svou ženu a děti zpět ke tchánovi. Izraelští se nyní utábořili nedaleko místa, kde žil Mojžíšův tchán Jetro. Když se Jetro dověděl o vysvobození Hebrejů, vypravil se, aby je navštívil a přivedl Mojžíšovi jeho ženu a dva syny. "I vyšel Mojžíš proti testi svému, a pokloniv se, políbil ho. I ptal se jeden druhého, jak se má; potom vešli do stanu." (2Moj 18,7)

"I radoval se Jetro ze všeho dobrého, což učinil Hospodin Izraelovi, a že vytrhl jej z ruky Egyptských. A řekl Jetro: Požehnaný Hospodin, kterýž vytrhl vás z ruky Egyptských a z ruky Faraonovy, kterýž vytrhl ten lid z poroby Egyptské. Nyní jsem poznal, že větší jest Hospodin nade všecky bohy; nebo touž věcí, kterouž se vyvyšovali, on je převýšil. A vzav Jetro, test Mojžíšův, zápal a oběti, kteréž obětoval Bohu. Potom přišel Aron a všichni starší Izraelští, aby jedli chléb s tchánem Mojžíšovým před Bohem." (2Moj 18,9-12)

Jetro pak zůstal v táboře a brzy poznal, jak těžké břímě spočívá na Mojžíšovi. Udržet pořádek a kázeň v tomto velkém nevzdělaném a nevychovaném národě byl vskutku nadlidský úkol. Mojžíš byl uznávaným vůdcem a soudcem Hebrejů a lidé ho nejen zpravovali o svých radostech a bolestech, ale předkládali mu k řešení i spory, jaké mezi nimi vznikly. Mojžíš to rád vykonával, protože mu to poskytovalo možnost, aby je přitom poučoval a učil lid ustanovením a Božím zákonu. "I řekl jemu test Mojžíšův: Nedobře děláš. Tudíž tak ustaneš i ty i lid, kterýž s tebou jest. Nad možnost tvou těžká jest tato věc, nebudeš jí moci sám dosti učiniti. Protož nyní uposlechni řeči mé; poradím tobě, a bude Bůh s tebou. Stůj ty za lid před Bohem,

a donášej věci nesnadné k Bohu. A vysvětluj jim řády a zákony, a oznamuj jim cestu, po níž by šli, a co by dělali měli. Vyhledej také ze všeho lidu muže statečné, bohobojné, muže pravdomluvné, kteříž v nenávisti mají lakomství, a ustanov z nich knížata nad tisíci, setníky, padesátníky a desátníky. Oni ať soudí lid každého času. Což bude většího, vnesou na tebe, a menší pře sami nechť soudí; a tak lehčeji bude tobě, když jiní ponosou břímě s tebou. Jestliže to učiníš a rozkážeš Bůh, budeš moci trvati; také i všecken lid tento navracovati se bude k místům svým pokojně".

"Tedy uposlechl Mojžíš řeči tchána svého, a učinil všecko, což on řekl. A vybral Mojžíš muže statečné ze všeho Izraele, a ustanovil je hejtmany nad lidem, knížata nad tisíci, setníky, padesátníky a desátníky. Kteříž soudili lid každého času. Nesnadnější věci vznášeli na Mojžíše, všechny pak menší pře sami soudili. Potom propustil Mojžíš tchána svého; i odešel do země své." (2Moj 18,19-27)

Mojžíš tuto moudrou radu svého tchána přijal; přinesla mu velké ulehčení v práci a přispěla k zavedení dokonalejšího pořádku ve vztahu mezi lidmi. Hospodin prokázal Mojžíšovi velikou poctu a jeho rukou činil zázraky. Avšak to, že byl vyvolen, aby učil druhé, nesvedlo Mojžíše k závěru, že by již sám nepotřeboval poučení. Vyvolený vůdce Izraele rád a s vděčností vyslechl návrhy bohobojného knížete madianského a přijal jeho plán jako moudré opatření.

Zákon Boží

Z Rafidim pokračovali Izraelští ve své pouti vedení oblakovým sloupem až na poušť Sinaj. "Nebo hnuvše se z Rafidim, přišli až na poušť Sinai a položili se na té poušti; a tu rozbili Izraelští stany naproti hoře. Mojžíš pak vstoupil k Bohu. A mluvil hlasem k němu Hospodin s té hory, řka: Takto díš domu Jákobovu, a oznámíš synům Izraelským: Sami jste viděli, co jsem učinil Egyptským, a jak jsem vás nesl na křídlech orličních, a přivedl jsem vás k sobě. Protož nyní, jestliže skutečně poslouchati budete hlasu mého, a ostříhati smlouvy mé, budete mi lid zvláštní mimo všechny lidi, ačkoliv má jest všecka země. A vy budete mi království kněžské a národ svatý. Tať jsou slova, kteráž mluvíti budeš synům Izraelským. Protož přišel Mojžíš a svolav starší lidu, předložil jim všecka slova ta, kteráž mu přikázal Hospodin. Odpověděl pak všecken lid společně, a řekl: Cožkoliv mluvil Hospodin, budeme činiti. A oznámil zas Mojžíš Hospodinu slova lidu. I řekl Hospodin Mojžíšovi: Aj, já půjdu k tobě v hustém oblaku, aby slyšel lid, když mluvíti budu s tebou, ano také, aby tobě věřil na věky. Nebo byl oznámil Mojžíš Hospodinu slova lidu." (2Moj 19,2-9)

Od této chvíle vešel lid v slavnostní smlouvu s Bohem a přijal Ho, jako pravého Vládce a tím se stal poddaným jeho božské autoritě. Před nimi se týčila k nebi velebně a majestátně hora Sinai. Oblakový sloup spočinul na jejím vrcholu a pod horou se rozkládal tábor Hebrejů. Zde pobýli téměř celý rok. V noci jim byl ohnivý sloup svědectvím přítomnosti Boží a zatím co spali, snášel se na tábor déšť nebeského chleba.

Za svítání se tmavé útesy hor začínaly prosvěcovat; zlaté sluneční paprsky vnikaly i do hlubokých roklí a unaveným poutníkům se zdálo, že jsou to paprsky milosti od Božího trůnu. Velké rozeklané skály vůkol ve své osamělosti a velikosti se jim zdály svědectvím věčného trvání a věčného majestátu. Zde zachvacoval duši pocit vznešenosti a posvátné bázně. Zde si člověk uvědomoval svou nicotu a ubohost v přítomnosti Toho, jenž "zvážil na váze hory a pahrbky na závaží." (Iz 40,12) Zde se dostalo Izraelským nejpodivuhodnějšího zjevení, jaké kdy dal Bůh člověku. Zde shromáždil Hospodin svůj lid, aby mu mohl vštípit v mysl posvátnost svých požadavků, když sám svým hlasem vyhlásil svůj svatý zákon. Lid Boží měl prodělat velké, zásadní změny, neboť ponižující poroba a dlouholeté soužití s modlářstvím zanechalo stopy v jeho zvycích i v jeho povaze. A Bůh ho chtěl pozdvihnout na vyšší mravní stupeň tím, že mu dá poznat sebe sama.

Příprava na setkání s Bohem

Pán udělil Mojžíšovi přesné směrnice ve věci přípravy lidu na setkání s Ním a k vyhlášení Jeho zákona - který slavnostně vyhlásí On sám, nikoli skrze anděly. "Rekl dále Hospodin Mojžíšovi: Jdi k lidu, a posvěť jich dnes a zítra; a nechť svá roucha zeperou. A ať jsou hotovi ke dni třetímu, nebo v den třetí sstoupí Hospodin před očima všeho lidu na horu Sinai". (2Moj 19,10.11)

Bůh hodlal vyhlásit svůj svatý zákon za velkolepých a strašných okolností, aby tím projevil jeho vznešený ráz. Lid si měl vštípit v mysl, že na všechno, co souvisí se službou Boží je nutno pohlížet s největší úctou. Těchto tří dnů měli všichni využít k slavnostní přípravě, dřív než předstoupí před Hospodina. Musí zbavit sebe i své šatstvo vši nečistoty a lid se měl zdržet od každodenní práce a starostí a zaujmout se zbožným rozvažováním. I dnes Bůh nevyvádí méně od svého lidu, než tehdy. Stvořitel je Bohem pořádku a žádá, aby Jeho lid i v naší dnešní době úzkostlivě dbal o čistotu. Ti, kteří Boha uctívají v nečistém šatu a s nečistým srdcem, nepřibližují se k Bohu způsobem hodným přijetí. Bohu se nelíbí nedostatek vážnosti a úcty vůči Němu a nepřijme službu od nečistých uctíváčů, neboť uvádějí na svého Stvořitele hanbu.

"Uložíš pak lidu meze všudy vůkol a povíš: Varujte se, abyste nevstupovali na horu, ani nedotýkali se krajů jejích. Kdož by se koli dotkl hory, smrti umře. Nedotkneť se ho ruka, ale ukamenován neb zastřelen bude; buď že by hovado bylo, buď člověk, nebudeť živ. Když se zdlouha troubiti bude, teprve oni vstoupí na horu." (2Moj 19,12-13) Toto nařízení mělo za cíl probudit v mysli vzpurného lidu potřebu hluboké a posvátné úcty vůči Bohu, který je Autorem i autoritou ústav, jež jim budou dány.

Bůh zjevuje svůj majestát

Z rána třetího dne byly zraky všeho lidu upřeny na horu; její vrchol zakrýval hustý mrak, který stále více houstl a tmavil. Oblak klesal, až zahalil celou horu v temné a strašné tajemství. Pak zazněl zvuk jako troubení na pozoun, který upozornil lid, že přichází Bůh. Mojžíš zavedl lid až k úpatí hory. Z husté tmy vyšlehl prudké blesky a zaznělo dunění hromu, které okolní vrcholy hor několikanásobně vracely. "Hora pak Sinai všecka se kouřila, proto že sstoupil na ni Hospodin v ohni, a vystupoval dým její jako dým z vápenice, a třásla se všecka hora velmi hrubě." "Vznešenost Hospodina byla jako zžiravý oheň na vrcholku hory" v očích shromažděného lidu. "Zvuk také trouby více se rozmáhal, a sílil náramně." (2Moj 19,18.19) Znamení přítomnosti Boží byla tak strašná, že zástupy Izraelských se chvěly strachem a padaly na tvář před Hospodinem. I Mojžíš zvolal: "Lekl jsem se, až se třesu." (Žid 12,21) Majestát Boží sestoupil v oblaku spolu s velkolepým doprovodem andělů, jež vyhlíželi jako plameny ohně.

"Sstoupil pak Hospodin na horu Sinai, na vrch hory; a když povolal Hospodin Mojžíše na vrch hory, vstoupil Mojžíš. I řekl Hospodin Mojžíšovi: Sestup a osvědč lidu, ať se nevytrhují k Hospodinu, chtějíce ho viděti, aby nepadlo jich množství. Nýbrž ani sami kněží, kteříž majíce přistupovat k Hospodinu, posvěcují se, aby se neobořil na ně Hospodin." (2Moj 19,20-22)

Z hory Sinai uprostřed strašlivé ohromující nádherly vyhlašoval Hospodin svůj zákon. Hřmění ustalo, umklo troubení a země se uklidnila. Nastala chvíle slavnostního ticha a pak zazněl hlas Boží. Promluvil z husté tmy, která ho zahalovala. Z vrcholku hory oznámil Hospodin svůj zákon. Mojžíš popisuje tento výjev takto: "Hospodin z Sinaje přišel, a vzešel jim z Seir, zaskvěl se z hory Fáran, a přišel s deseti tisíci svatých, z jehožto pravice oheň zákona svítil jim. Jak velice miluješ lidi! Všichni svatí jeho jsou v ruce tvé, oni také přivinili se k nohám tvým, vezmouť prospěch z výmluvností tvých." (5Moj 33,2.3) V této době došlo k velkolepému zjevení Božího majestátu, aby lid poznal, že jen On je jediným a pravým Bohem. Mojžíšovi nebylo dovoleno vstoupit do tohoto oblaku Boží slávy, mohl se pouze přiblížit a vejít v hustou temnotu, která jej obklopila - a zde stál mezi Bohem a lidem.

Vyhlášení Božího zákona

Bůh zjevil lidu svůj strašný majestát i moc a sdělil mu, kým je a co od nich požaduje. Sdělil mu, že je Soudcem a Zákonodárcem, ale i milosrdným ochráncem svého lidu:

"Já jsem Hospodin Bůh tvůj, kterýž jsem tě vyvedl z země Egyptské, z domu služby. Nebudeš mítí bohů jiných přede mnou.

Neučiniš sobě rytiny, ani jakého podobenství těch věcí, kteréž jsou na nebi svrchu, ani těch, kteréž na zemi dole, ani těch, kteréž u vodách pod zemí. Nebudeš se jim klaněti, ani jich ctíti. Nebo já jsem Hospodin Bůh tvůj, Bůh silný, horlivý, navštěvující nepravost otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteříž nenávidí mne. A činící milosrdenství nad tisíci těmi, kteříž mne milují. a ostříhají přikázání mých.

Nevezmeš jména Hospodina Boha svého nadarmo; neboť nenechá bez pomsty Hospodin toho, kdož by bral jméno jeho nadarmo.

Pomni na den sobotní, abys jej světil. Šest dní pracovati budeš, a dělati všeliké dílo své. Ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého. Nebudeš dělati žádného díla, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj i děvka tvá, hovado tvé i příchozí, kterýž jest v branách tvých. Nebo v šesti dnech učinil Hospodin nebe a zemi, moře a všecko, což v nich jest, a odpočinul dne sedmého; protož požehnal Hospodin dne sobotního, a posvětil ho.

Cti otce svého i matku svou, ať se prodlejí dnové tvoji na zemi, kterouž Hospodin Bůh tvůj dá tobě.

*Nezabiješ.
Nesesmilníš.
Nepokradeš.*

Nepromluvíš proti bližnímu svému křivého svědectví.

Nepožádáš domu bližního svého, aniž požádáš manželky bližního svého, ani služebníka jeho, ani děvky jeho, ani vola jeho, ani osla jeho, ani cožkoli jest bližního tvého." (2Moj 20,2-17)

První a druhé přikázání sdělené velkým Jehovou jsou ústavou proti modloslužbě. Lehkomyslné vykonávání modloslužby se zakoření jako hřích a vzpoura, až nakonec vede k předkládání lidských obětí. Bůh nás varuje, abychom se ani v nejmenší míře nepřibližovali k těmto ohavnostem. První čtyři přikázání byla dána, aby poukazovala lidem na jejich povinnosti vůči Bohu. Čtvrté je poutem spojujícím velkého Tvůrce s člověkem. Sobota byla dána především pro dobro člověka a chválu Boha. Dalších šest přikázání poukazuje na povinnosti člověka vůči bližním.

Sobota byla dána jako věčné znamení mezi Bohem a Jeho lidem. Měla být znamením v tom významu, že všichni, kteří sobotu zachovávají, vydávají svědectví, že jsou cititeli živého Boha, Stvořitele nebe i země. Sobota má být znamením mezi Bohem a Jeho lidem tak dlouho, jak dlouho bude na zemi lid, který Mu bude sloužit. (V jejím zachovávání bude pokračováno i na Nové zemi - Iz 66,22.23 pozn. překladatele)

Tak znějí posvátné předpisy Desatera, vydané za hřmění a blesků a s podivuhodným projevem strašlivé moci a majestátu velkého Zákonodávce. Izraelští byli jati hrůzou. Zdálo se jim, že strašlivá moc Božího projevu je větší, než mohou snést.

"Veškeren pak lid viděl hřmání to a blýskání, a zvuk trouby, a horu kouřící se. To když viděl lid, pohnuli se a stáli zdaleka. A řekli Mojžíšovi: Mluv ty s námi, a poslouchati budeme; a nechť nemluví s námi Bůh, abychom nezemřeli. Odpověděl Mojžíš lidu: Nebojte se, nebo pro zkušenosti vás sám Bůh přišel, aby bázeň jeho byla mezi vámi, abyste nehřešili.

"Tedy stál lid zdaleka; Mojžíš pak přistoupil k mráкотě, kdež byl Bůh. I řekl Hospodin Mojžíšovi: Tak povíš synům Izraelským: Vy jste sami viděli, že s nebe mluvil jsem s vámi." (2Moj 20,18-22)

Sláva Božího majestátu na hoře Sinai, zemětřesení způsobené Jeho přítomností, strašné blýskání a hromobití, jaké doprovázely Boží navštívení, způsobily tak silné pohnutky v mysli lidu, že vyvolaly strach a bázeň a vzbudily hlubokou úctu před Jeho svatým majestátem. Mimovolně ucoupli před hrůzu vzbuzující Boží přítomnosti v obavě, že nebudou moci snést strašnou slávu Jeho velebnosti.

Nebezpečí modloslužby

Aby varoval syny Izraele před modloslužbou, Bůh pravil: "Neuděláte si mé zpodobení, neuděláte si bohy stříbrné ani zlaté." (2Moj 20,23 - ekum.př.) Hrozilo jim totiž nebezpečí následování Egyptanů a dělání si obrazů představujících Boha.

I řekl Pán k Mojžíšovi: "Aj, já posli anděla před tebou, aby ostříhal tebe na cestě, a přivedl tě na místo, kteréž jsem připravil. Šetmě se měj před ním a poslouchej hlasu jeho. Nepopouzej ho, neboť nepromine přestoupení vašeho, poněvadž jméno mé jest u prostřed něho. Nebo budeš-li věrně poslouchati hlasu jeho, a činiti, cožť bych koli řekl: tedy nepřitelem budu nepřátel tvých, a trápati budu ty, jenž tebe trápí. Nebo půjde anděl můj před tebou, a uvede tě do země Amorejského a Hetejského, Ferezejského a Kananejského, Hevejského a Jebuzejského, kteréž vyhladím." (2Moj 23,20-23) Andělem, který šel před Izraelem, byl Ježíš Kristus. "Nebudeš se klaněti bohům jejich, ani jim sloužiti, aniž dělati budeš tak, jako oni dělají; ale z gruntu vyvrátíš je, a obrazy jejich na kusy stroskoceš. Sloužiti pak budete Hospodinu Bohu svému, a požehnat chlebu tvému i vodám tvým; a odejmu nemoc z prostředku tvého." (2Moj 23,24.25)

Bůh si přál, aby Jeho lid se klaněl jedině Jemu, proto také po porážce sousedních modloslužebných národů měli Izraelité za povinnost každý pohanský kultovní předmět okamžitě zničit. Pohanská božstva byla převážně umělecky vyhotovena z drahocenných materiálů, což mohlo být pokušením i pro uvědomělé Izraelity, kteří byli seznámeni s modloslužebným kultem tak rozšířeným v Egyptě, avšak k vůli jejich hmotné ceně mohli je Izraelité mít v určité vážnosti. Pán chtěl, aby lid pochopil, že to byla právě modloslužba, jež způsobila mravní pád a hřích poražených národů, a že Izraelity použil jako nástroj trestu na bezbožné modláře a k zničení jejich bohů.

"Strach svůj pustím před tebou, a předěsím všeliký lid, proti kterémuž vyjdeš, a způsobím to, aby všichni nepřátelé tvoji utíkali před tebou. Pošli i sršně před tebou, aby vyhnali Hevea, a Kananea a Hetea před tváří tvou. Nevyženu ho od tváří tvé v jednom roce, aby se země neobrátila v poušť, a nerozmnožily se proti tobě šelmy divoké. Pomalu vyháněti jej budu od tváří tvé, až bys ty se rozplodil, a dědičně mohl ujmouti zemi. Položím pak meze tvé od moře Rudého až k moři Filistinskému, a od pouště až k řece; nebo v ruce vaše dám obyvatele země, a vyženeš je od tváří své. Neučiníš s nimi a bohy jejich smlouvy. Nebudou bydleti v zemi tvé, aby nepřipravili tě k hříchu proti mně, když bys ctil bohy jejich; nebo by to bylo tobě osídlem." (2Moj 23,27-33)

Toto Boží zaslíbení bylo dáno lidu za podmínky absolutní poslušnosti. Budou-li Izraelité sloužit Hospodinu z celého srdce, bude pro ně konat velké věci. Po obdržení a sepsání těchto práv a zaslíbení byl Mojžíšovi dán následující příkaz: "Vstup k Hospodinu ty a Aron, Nádab a Abiu, a sedmdesáte z starších Izraelských, a klaněti se budete zdaleka. Sám pak toliko Mojžíš vstoupí k Hospodinu, ale oni se nepřiblíží; aniž lid vstoupí s ním. Tedy přišel Mojžíš, a vypravoval lidu všechna slova Hospodinova a všechny soudy. I odpověděl všecken lid jedním hlasem, a řekli: Všecka slova, kteráž mluvil Hospodin, učiníme." (2Moj 24,1-3)

Mojžíš nesepisoval Boží Desatero, Bůh je osobně vyryl svým vlastním prstem na dvou kamenných tabulích, Mojžíš sepisoval práva a soudy a zaslíbení, jejichž uskutečnění bylo spojeno s poslušenstvím vůči Stvořiteli - Zákonodárci. Vše potom přečetl před celým národem, který se zavázal, že bude poslušen všech slov jež vyřkl Hospodin. Mojžíš potom vepsal slavnostní slib do knihy a předložil Bohu oběť za lid. "Vzav také knihu smlouvy, četl v uších lidu. Kteříž řekli: Cožkoliv mluvil Hospodin, činiti a poslouchati budeme. Vzal také Mojžíš krev a pokropil lidu a řekl: Aj, krev smlouvy, kterouž učinil s vámi Hospodin při všech těchto věcech." (2Moj 24,7.8) Lid zopakoval slavnostní příslib před Hospodinem, že učiní všechno, co Pán řekl, a bude Mu poslušný.

Věčný zákon Boží

Zákon Boží existoval dávno před stvořením člověka, jím byli řízení andělé. Nejkrásnější z andělů - Lucifer, padl, protože přestoupil zásady Boží vlády. Tento první satanův pokus o svržení zákona Božího, kdy se mu podařilo obelstít nevinné obyvatele nebes, skončil - jak se zdálo - úspěchem. Satan svedl velké množství andělů; jeho zdánlivé vítězství však skončilo porážkou. Bůh satana zapudil a vykázal ho z nebe. Po stvoření Adama a Evy jim Pán oznámil svůj zákon, který tehdy nebyl napsán, nýbrž byl podán našim prarodičům ústně samotným Jehovou.

Svěcení sobotního dne, potvrzené později ve čtvrtém přikázání, bylo ustanoveno již v ráji. Byl to Bůh, kdo učinil sobotní den svatým. Po Adamově pádu nebylo z Božího zákona nic ubráno neb odstraněno. Zásady deseti přikázání existovaly před pádem a obsahovaly charakterové vlastnosti, jež odpovídaly podmínkám, v jakých se nalézaly vyšší a svaté bytosti. Po pádu zásady těchto svatých přikázání nebyly změněny, byly dodány pouze určité další předpisy, jež byly potřebné pro člověka nalézajícího se ve stavu hříchu.

Byl ustanoven systém vyžadující oběti zvířat, jenž měl člověku stále připomínat to, v co Eva následkem namlouvání hada neuvěřila, že trest za neposlušnost je smrt. Přestoupení Božího zákona způsobilo nutnost Ježíšovy smrti jako oběti, aby tímto způsobem bylo umožněno člověku osvobození od trestu při současném zachování nezměnitelnosti věčného zákona Božího. Účelem tohoto obětního systému bylo naučit člověka pokoře v jeho pádu a přivést jej k pokání, aby spoléhal jedině na Boha přes zaslíbeného Vykupitele, který měl vyjednat odpuštění za dokonané přestoupení zákona. Kdyby nedošlo k přestoupení Božího Práva - zákona, nikdy by nebylo smrti, nenastala by potřeba ustanovení dodatečných přikázání a nařízení přizpůsobených k možnostem padlého člověka.

Adam seznamoval své potomky s požadavky Božího zákona z pokolení na pokolení. Avšak stálé přestupování zákona Božího přivedlo na zemi potopu. Noe a jeho rodina byli poslušni a zachovávali Boží zákon, proto je Bůh zachoval za jejich spravedlivé jednání. Noé učil své potomky zásadám Desatera. Hospodin, počav od Adama, zachovával ty, v jejichž srdci byl Jeho zákon. O Abrahamovi řekl: "Protože uposlechl Abraham hlasu mého, a ostříhal nařízení mých, přikázání mých, ustanovení mých a zákonů mých." (1Moj 26,5)

Když bylo Abrahamovi devadesát let, ukázal se mu Hospodin a řekl mu: "Já jsem Bůh silný všemohoucí; chodíš ustavičně přede mnou a budiž dokonalým. A učiním smlouvu svou mezi sebou a tebou a rozmnožím tě náramně velmi... Utvrdím také smlouvu svou mezi sebou a tebou, a mezi semenem tvým po tobě, po rodech jejich, za smlouvu věčnou, totiž abych byl Bohem tvým i semene tvého po tobě." (1Moj 17,1-7)

Potom zažádal Hospodin od Abrahama a jeho potomků obřizku na znamení, že je posvětil a oddělil od všech jiných národů jako svůj zvláštní vyvolený lid. Přijetím tohoto znamení se Izraelité slavnostně zavázali, že se nebudou přiznít s jinými národy, neboť kdyby jednali jinak, prokázali by Bohu a Jeho svatému zákonu nedostatek důvěry a stali by se takto podobni okolním modloslužebným národům.

Arktem obřizky se slavnostně zavázali, že ze své strany dodrží podmínky této smlouvy, jakou Bůh učinil s Abrahamem, že se budou držet zdaleka od všech národů a budou usilovat o dosažení dokonalosti. Kdyby se potomkové Abrahama odloučili od jiných národů, nebyli by vtaženi do modloslužebnictví. Kdyby

se drželi zdaleka od pohanských národů, vyhnuli by se velkému pokušení bráti účast v hříšných zvycích a obyčejích pohanů a vzpouře vůči Bohu. Přízněním s okolními národy ztratili ve velké míře svůj odlišný, svatý charakter. Aby je pokáral, dopustil Hospodin hlad v krajině, čímž byli Izraelští donuceni jít do Egypta pro zachování svého života. Bůh však pamatoval na svou smlouvu s Abrahamem a nezapomněl na ně během jejich pobytu v Egyptě. Dopustil však na ně ze strany Egyptanů těžké soužení, aby se ve svém neštěstí navrátili k Němu, vybrali si Jeho spravedlivé a laskavé panování a byli poslušni Jeho požadavků.

Do Egypta vešlo jen několik rodin. Tam se však velmi rozmnožili. Někteří Izraelité svědomitě učili své děti zákonu Božímu, jiní však byli tak uchvázeni modloslužbou, že jejich známost zákona Božího byla velmi chabá. Ti, kteří se báli Hospodina, volali Němu ve svém těžkém soužení, aby zlomil jařmo těžké poroby a vyvedl je z tohoto kraje, aby Mu mohli svobodně sloužit. Bůh toto volání vyslyšel a dal jim Mojžíše jako nástroj k vysvobození svého lidu. Když Izraelští opustili Egypt a prošli Rudým mořem, jehož vody se před nimi rozestoupily, Pán zkušoval svůj lid a chtěl se přesvědčit, zda tento lid, který byl svědkem při svém vysvobození z otroctví tak mnohých zázraků, zkušeností a znamení, Mu bude důvěřovat. Izraelité v této zkoušce neobstáli. Těžkosti, s jakými se cestou potýkali, vzbuzovaly neustále reptání a nařikání a chuť k návratu zpět do Egypta.

I dnes jsou tisíce lidí, kteří stejně opovážlivě žehrají na Boha. Nechápu, že zbavit člověka svobody rozhodování by znamenalo oloupit ho o výsadu, kterou má jako inteligentní bytost, a učinit z něho pouhý stroj. Bůh nechce nikomu vnučovat svou vůli. Člověk byl stvořen jako svobodná bytost. Stejně jako obyvatelé jiných světů musí se podrobit zkoušce poslušnosti; nikdy však není přiváděn do takové situace, aby se musel podrobovat zlu. Bůh nedopustí, aby na člověka přišlo takové pokušení nebo taková zkouška, jíž by nemohl odolat. Pečuje o člověka v tak hojně míře, že v boji se satanem nemusí podlehnout.

Napsán na kamenných deskách

Aby se Izraelité nemohli vymlouvat, sestoupil Hospodin v majestátu své slávy a v doprovodu svatých andělů na horu Sinai a velkolepým, hrůzu vzbuzujícím způsobem oznámil svůj zákon - své právo obsažené v deseti přikázáních. Tuto věc nesvěřil nikomu, ani svým andělům, nýbrž sám jako Zákonodárce oznámil svůj zákon jasným a mocným hlasem, takže ho slyšel všecken lid. Nespoléhal na paměť lidí majících sklony k zapomenutí Jeho požadavků, nýbrž vyrýl je svým vlastním svatým prstem na kamenných deskách. Chtěl tím odstranit jakoukoli možnost smíchání Jeho svatých přikázání s jakoukoliv tradicí nebo možnost nepochopení skrze dodání lidských myšlenek k Jeho svatým požadavkům. Skrze tento zákon stal se Pán bližší svému lidu, majícímu velké sklony k odpadlictví. A Hospodin přikázal Mojžíšovi, aby sepsal všechno, co Bůh od lidu požaduje, aby tímto způsobem toto svaté Desatero vyryté Božím prstem na kamenných deskách zabezpečil a opevnil. Tyto speciální směrnice a požadavky byly dány proto, aby naučily bloudícího člověka poslušenství vůči mravnímu Zákonu.

Kdyby člověk zachoval Boží zákon takovým, jak byl dán Adamovi po jeho pádu a později zachovávan patriarchy, nebylo by zapotřebí zavedení obřizky. Kdyby potomkové Abrahama ostříhali smlouvu, jejímž znamením neb zárukou byla obřizka, nestali by se modloslužebníky, ani by nebyli museli jít do Egypta. Bůh by nemusel vyhlašovat svůj zákon na hoře Sinai ani jej zabezpečovat a opevňovat zvláštními k tomuto účelu zaměřenými směrnicemi obsaženými v právech a ustanoveních Mojžíšových.

Ustanovení a práva

Ustanovení a práva daná Bohem na hoře Sinai sepsal Mojžíš. Kdyby byl lid Boží poslušen deseti přikázání, nebylo by zapotřebí udělit Mojžíšovi zvláštní dodatečné směrnice, jež se týkaly povinností lidu vzhledem k sobě a vzhledem příchozího. Jsou zásadami deseti přikázání, avšak zjednodušenými a důsledně popsány, aby nedošlo k nebezpečným omylům či chybám. Stejně důsledně poučil Hospodin Mojžíše ve věci ceremoniálních obětí, jež měly skončit Kristovou smrtí. Obětní systém symbolizoval Ježíšovu oběť - Beránka bez vady.

Přinášení obětí bylo ustanoveno Pánem již za života Adama po jeho pádu a Adam tuto povinnost předal svým potomkům. Tento Bohem určený obětní systém byl však ještě před potopou znetvořen těmi, kteří se od věrných následovníků Božích odloučili, postavili se proti Božím požadavkům a začali budovat babylonskou věž. Místo pravému nebeskému Bohu začali přinášet oběti bohům, které si sami vytvořili. Nepřinášeli je proto, že věřili v příchod Spasitele, nýbrž proto, že se domnívali, že obětováním velkého množství zvířat na poskvrněných modlářských oltářích dosáhnou náklonnosti svých vymyšlených bohů. Nejrůznější pověry vedly k nejrůznějším výstřednostem. Lidu bylo namlouváno, že čím dražší je oběť, tím větší radost z ní mají bůžkové, kteří opět jako odměnu dají lidu blahobyt a bohatství. Často byly těmto mrtvým modlám obětovány i lidské bytosti - modloslužebné národy měly velmi krutá práva a předpisy. Nejhroznější krutosti se pak páchaly jako součást obřadů modloslužby. Součástí takové pohanské modloslužby se staly nejbezuzdnější a nejohavnější obřady, jež končily zvrhlými orgiemi. Sami jejich bohové byli v představách lidí nečistí a jejich ctitelé se poddávali nízkým vášním. Rozmáhaly se nepřirozené neřesti a náboženské slavnosti se vyznačovaly všeobecnou a veřejnou oplzlostí.

Právě toto zprofanované náboženství měl Mojžíš na mysli, když mluvil k Izraelitům: "Viztež, učil jsem vás ustanovením a soudům, jakž mi přikázal Hospodin Bůh můj, abyste tak činili v zemi, do kteréž vejdete k dědičnému držení jí. Ostříhejtež tedy a čiňte je, nebo to jest moudrost vaše a opatrnost vaše před očima národů, kteříž, slyšíce všecka ustanovení tato, řeknou: Jistě lid moudrý a rozumný národ veliký tento jest. Nebo který národ tak veliký jest, kterýž by měl bohy sobě tak blízké, jako jest Hospodin Bůh váš ve všem volání našem k němu? A který jest národ tak veliký, kterýž by měl ustanovení a soudy spravedlivé, jako jest všecken zákon tento, kterýž já vám dnes předkládám?" (5Moj 4,5-8)

Svatyně

Svatyně byla vybudována přesně podle Božích pokynů a směrnic. Pán povolal lidi a obdařil je mimořádnými schopnostmi, aby mohli vykonat kvalitně zvláště náročnou práci. Ani Mojžíš, ani zruční řemeslníci nesměli sami vytvořit plán práce a tvaru svatostánku. Sám Bůh dal Mojžíšovi plán této stavby se všemi podrobnými údaji o její velikosti a tvaru, o materiálu, který měl být použit, s přesným popsáním každého předmětu a nábytku, jímž měla být svatyně vybavena. Bůh přesně představil Mojžíšovi miniaturní model nebeské svatyně a přikázal, aby vykonal všechno podle vzoru, jaký mu byl ukázán na hoře. Všechny tyto pokyny Mojžíš pečlivě zaznamenal a sdělil je vůdcům lidu.

Ke stavbě stánku bylo zapotřebí velkých a nákladných příprav. Bylo třeba velkého množství nejdražšího a nejvzácnějšího materiálu. Hospodin však přijímá jen dobrovolné oběti. "Od každého člověka, kterýž by ji ze srdce dobrovolně dal, přijměte takovou oběť mou," zněl božský příkaz, který Mojžíš opakoval shromážděnému lidu. Oddanost Bohu a ochota k oběti byly prvními předpoklady k zhotovení svatostánku pro Nejvyššího.

Všechni lidé vyslovili jednomyslný souhlas. "Přišli, každý muž, kteréhož ponuklo srdce jeho, a každý, v němž duch jeho byl dobrovolný, a přinesli oběť pozdvížení Hospodinu, k dílu stánku úmluvy a ke vším službám jeho, i k rouchu svatému. Přicházeli muži i ženy, každý, kdož byl ochotný v srdci, a přinášeli spínadla, a náušnice, a prsteny a záponky z pravých rukou, všeliké nádoby zlaté, a kdožkoli obětoval oběť zlata Hospodinu."

Stavba svatyně rychle pokračovala napřed a lid stále a ochotně přinášel dále své oběti, až ti, co byli pověřeni vedením prací, shledali, že už je materiálu dostatek, ba že je ho víc, než mohou spotřebovat. Proto Mojžíš dal ohlásit všem obyvatelům tábora: "Muž ani žena, žádný nepřinášej více oběti k svatyni. I zabráněno jest lidu, aby nenosili." (2Moj 36,6)

Pro následná pokolení

Reptání Izraelských a soudy Boží, jež je postihly za jejich hříchy, jsou zaznamenány pro výstrahu dalším pokolením, a to především pro ty, kteří budou žít na konci věků. A jejich oddanost, jejich horlivost a štědrost jsou příkladem, hodným následování. Všichni, kdož milují Boha, s radostí Mu slouží a váží si požehnání Jeho svaté přítomnosti, projev tutéž obětavost při stavbě domu, kde se s ním mohou setkat. Proto jestliže si cení požehnání nebes více než pozemských statků, měli by prokázat větší horlivost a větší zájem o svaté dílo. Měli by chápat, že dům připravený k setkáním Boha se svým lidem, by měl být zařízen ve vši pečlivosti, aby byl čistý, pohodlný a řádně vybaven, neboť má být posvěcen Nejvyššímu a Jemu obětován. Hospodin má být pozván k přebývání v něm a k posvěcení ho svou svatou přítomností. Má být proto ochotně obětováno vše, co je potřebné k této práci, aby stavitelé mohli říci: "Nepřinášejte již další dary".

Když byla stavba svatostánku ukončena, Mojžíš bedlivě zkontroloval všechnu práci a porovnal ji se vzorem a směrnicemi danými mu Bohem. Když zjistil, že každá, i nejmenší podrobnost odpovídá předloženému vzoru, požehnal všecken lid.

Bůh dal Mojžíšovi vzor truhly smlouvy s přesnými pokyny, jak má býti vykonána. V truhle měly být uloženy kamenné desky, na kterých Bůh svým vlastním prstem vyryl deset přikázání. Truhla byla potažena z vnějšku i z vnitřku čistým zlatem, vršek byl ozdoben dokola věncem zlatých korun. Víko svaté truhly tvořila slitovnice jež byla vyhotovena z čistého zlata. Na obou koncích slitovnice byli dva cherubínové, zhotovení rovněž z nečistšího zlata. Obrácení tvářemi k sobě vzhlíželi dolů na slitovnici, což znázorňovalo, jak nebeští andělé s nejvyšším zájmem a úctou pohlížejí na věčný Boží zákon, uložený v truhle smlouvy v nebeské svatyni. Každý anděl měl jedno křídlo pozvednuto vzhůru, druhým zakrýval svou postavu. Truhla smlouvy v pozemské svatyni byla podobností pravé truhly smlouvy, nalézající se v nebeské svatyni. Tam z obou stran truhly stojí živí majestátní andělé vzhlížející v posvátné úctě dolů na truhlu smlouvy. Tím je znázorněno, v jak velké úctě mají nebešťané zákon Boží a jaký zájem mají o plán vykoupení.

Nad slitovnicí byl oblak, jako projev božské přítomnosti a z místa mezi oběma cherubíny oznamoval Bůh svou vůli. Božská poselství oznamoval někdy veleknězi hlas z oblaku. Někdy dopadlo světlo na anděla po pravé straně, což znamenalo souhlas nebo přijetí; někdy spočinul stín nebo mrak na andělu po levé straně, což znamenalo nesouhlas nebo odmítnutí.

Zákon Boží, uložený v truhle úmluvy, byl velkým zákoníkem spravedlnosti a práva. Tento zákon vynášel rozsudek smrti nad hříšníkem. Nad zákonem však byla slitovnice, nad níž se zjevovala přítomnost Boží a z níž vycházelo odpuštění kajícímu hříšníku, toužil-li po usmíření. Tak v díle, které Kristus vykonal pro naše spasení a které znázorňuje služba ve svatostánku, "milosrdenství a víra potkají se spolu, spravedlnost a pokoj dají sobě políbení." (Žalm 85,11)

V pozemské truhle úmluvy umístil Mojžíš kamenné desky. Nazval je deskami svědectví, protože obsahovaly svědectví Boží obsažené v deseti přikázáních - Desateru.

Dvě oddělení

Stavba byla rozdělena na dvě oddělení bohatou a krásnou oponou, zavěšenou na pozlacených pilířích. Podobná opona uzavírala vchod do prvního oddělení. Tyto opony podobně jako vnitřní pokrývka tvořící strop měly nejnádhernější barvy v ladném uspořádání. Byly modré, purpurové a šarlatové a byly v nich vetkáni zlatými a stříbrnými vlákny cherubíni představující anděly, kteří pracují v nebeském svatostánku a kteří pomáhají lidu Božím na zemi. Všechno náčiní ve svatyni bylo zhotoveno z čistého zlata neb povlečeno zlatem. Za druhou oponou oddělující svatyni od svatyně svatých byla umístěna truhla smlouvy. Tato opona zakrývala svatou truhlu, nedosahovala však až do stropu. Slávu Boží přítomnosti, která se nalézala nad slitovnicí, bylo možno vidět v obou odděleních, v prvním však mnohem méně. Naproti truhly smlouvy stál zlatý kadidlový oltář, oddělený od truhly oponou. Oheň na oltáři, který zapálil sám Hospodin, byl s nejvyšší péčí a ctí udržován a sycen svatým kadidlem, jež během dne i noci naplňovalo svatyni vonným dýmem. Tato vůně se šířila dodaleka. Když kněz obětoval kadidlo před Hospodinem, pohlížel směrem slitovnice. I když ji nemohl za oponou vidět, věděl přesně, kde se nalézá. Když se kadidlo jako

oblak vznášelo vzhůru, Boží sláva vystoupila nad oblak a naplňovala svatyni svatých; bylo jí lze viděti i v prvním oddělení svatyně a častokrát naplňovala obě oddělení tak mocně, že kněz nemohl vykonávat své úkony a byl přinucen stát u dveří příbytku.

Kněz, který s vírou vznášel své modlitby k trůnu milosti, jež však nemohl vidět, představuje věřící, kteří vysílají své modlitby ke Kristu před trůn milosti v nebeské svatyni. Je pravdou, že přirozeným zrakem nemohou vidět svého Prostředníka, okem víry však vidí Krista stát před slitovnicí a vysílají k Němu své modlitby a vírou přijímají dobrodiní Jeho prostředničení.

Obě oddělení neměla oken, jež by propouštěla světlo. Světlo bylo dodáváno svícem z čistého zlata, který hořel dnem i nocí a osvětloval svatyni a svatyni svatých. Světlo lamp svícnu se odráželo od zlatem potažených stěn svatyně, od náčiní a od překrásných různobarevných opon, na nichž zářily stříbrnými a zlatými nitěmi vyšité postavy cherubínů. To vše tvořilo úchvatný, nádherný pohled, který se nedá popsat. Žádný jazyk nedokáže vyjádřit krásno, půvab a nádheru tohoto stánku. Nádherný kolorit opon měnil se ve zlatě svatyně a zářil duhovými barvami.

Pouze jednou v roce mohl nejvyšší kněz vejíti do nejsvětějšího místa - svatyně svatých, a to teprve po svědomité a slavnostní přípravě. Žádné smrtelné oko, kromě nejvyššího kněze, nemohlo spatřit svatou nádheru tohoto místa, neboť v něm se zjevovala viditelně úchvatná Boží sláva. Nejvyšší kněz s posvátnou bázni a třesením vcházel za oponu a národ ve slavnostním mlčení a naprostém tichu očekával jeho návrat. Před slitovnicí se stýkal Bůh s nejvyšším knězem, a tento prostředník co nejvroucněji usilovně a pokorně prosil Boha o požehnání pro lid. Když se doba pobytu kněze v přítomnosti Nejvyššího prodlužovala, lid se obával, zda následkem hříchů všeho lidu neb hřichu velekněze nebyl slávou Boží přítomnosti zabit. Velká úleva však nastala, když bylo opět slyšet zvuk zvonků, jež se nalézaly na rouchu velekněze. Velekněz vyšel z nejsvětější části svatyně a žehnal lidu.

Po ukončení svatých služeb v tomto příbytku "Přikryl oblak stánek úmluvy, a sláva Hospodinova naplnila příbytek. A nemohl Mojžíš jíti do stánku úmluvy; nebo byl nad ním oblak, a sláva Hospodinova naplnila příbytek. A byl oblak Hospodinův nad příbytkem ve dne, a oheň býval v noci na něm, před očima všeho domu Izraelského ve všech taženích jejich." (2Moj 40,34-38) S hlubokým pohnutím přijal lid znamení, že je Hospodin, Bůh jejich přijal na milost. Nebylo slyšet hlasité projevy radosti, neboť všichni byli jati posvátnou bázni. Pocítili však nesmírné štěstí nad tím, že Bůh sestoupil, aby přebýval mezi nimi, jejich oči se zalily slzami radosti a rty tiše šeptaly vroucí slova vděčnosti.

Na rozkaz Boží byl k službě ve svatostánku vybrán kmen Lévi. V nejranějších dobách byl každý muž knězem ve své domácnosti. Za dnů Abrahamových bylo kněžství právem nejstaršího syna, vyplývajícím z jeho prvorozenství. Místo prvorozených všeho Izraele přijal nyní Hospodin pro službu ve svatostánku kmen Lévi. Touto výraznou poctou ukázal, jak schvaluje jejich věrnost, kterou projevili tím, že neochabli ve své službě Bohu a že provedli soud Boží, když Izraelští odpadli od Boha, uctívajíce zlaté tele. Kněžství zůstalo však vyhrazeno rodině Aronově. Jen Aron a jeho synové směli sloužit Hospodinu; ostatním příslušníkům kmene byla svěřena péče o svatostánek a jeho zařízení a měli být nápomocni kněžím v jejich službě; nesměli však obětovat, pálit kadidlo, ani pohlédnout na posvátné věci, nebyly-li zastřeny.

Pro kněží bylo předepsáno zvláštní roucha, aby tím byl vyznačen jejich úřad. "Uděláš roucha svatá Aronovi bratru svému k slávě a k ozdobě." (2Moj 28,2) Velekněz měl roucha z drahocenného materiálu a výtečné řemeslné práce, což odpovídalo jeho vznešenému postavení. Ke Iněnému šatu prostého kněze nosil modrý šat, rovněž utkaný z jednoho kusu, který byl na lemu zdoben zlatými zvonečky a modrými, purpurovými a šarlachovými granátovými jablky. Přes něj se oblékal nárameník. Nárameník byl bez rukávů a na jeho vrchních okrajích byly vsazeny dva onyxy, do nichž byla vyryta jména dvanácti kmenů Izraele.

Přes nárameník bral kněz náprsník, nejposvátnější kus kněžského oblečení. Byl z téže látky jako nárameník. Byl čtverhranný a byl zavěšen na ramenu modrou šňůrou na zlatých kroužcích. Jeho lem tvořily různé druhy drahokamů, týchž, které tvoří dvanáct základů města Božího. V obrubě bylo dvanáct kamenů, zasazených do zlata a uspořádaných do čtyř řad; podobně jako na drahokamech nárameníku byla na nich vyryta jména dvanácti kmenů. Příkaz Hospodinův zněl: "I bude nositi Aron jména synů Izraelských na náprsníku soudu na srdci svém, když vcházeti bude do svatyně, na památku před

Hospodinem ustavičně." (2Moj 28,29) Stejně tak Kristus, náš nejvyšší kněz, který svému otci nabízí svou vlastní krev za hříšníka, má na svém srdci jméno každé kající, věřící duše.

Nejen sama svatyně, ale i služba kněží měla "sloužití podobenství a stínu nebeských věcí" (Žid 8,5). Proto měla velký význam; a Hospodin dal prostřednictvím Mojžíše velmi přesný a podrobný návod ke všem částem této symbolické předobrazné služby.

Vedení oblakem

Putování Izraelitů pouští řídil sám Bůh. Mělo-li to být lidu k dobru a k oslavení Božímu, zůstal oblak stát nad příbytkem a synové Izraelští kladli se táborem na onom místě: "A když se zdvihl oblak od stánku, hned také hýbali se synové Izraelští. K rozkazu Hospodinovu hýbali se synové Izraelští a k rozkazu Hospodinovu kladli se; po všechny dny, dokudž zůstával oblak nad příbytkem, i oni leželi." (4Moj 9,17.18) Během celého putování národ Hebrejů zachovával vzorný pořádek. Každé pokolení neslo svou korouhev se znakem otcovského domu a mělo rozkaz utáboření pod svým vlastním znakem. Na místě, kde měli odpočívat, byl postaven svatostánek a každé pokolení přesně dle určeného plánu tábořilo pod svou korouhví okolo svatostánku v určité vzdálenosti.

Během pochodu byl svatostánek nesen před lidem. "A oblak Hospodinův byl nad nimi ve dne, když se hýbali z ležení. Když pak počínali jíti s truhlou, říkával Mojžíš: "Povstaniž Hospodine, a rozptýleni budete nepřátelé tvoji, a ať utíkají před tváří tvou, kteříž tě v nenávisti mají. Když pak stavina byla, říkával: Navrať se, Hospodine, k desetitisícům Izraelských." (4Moj 10,34.36)

Zvědové a jejich zpráva

Hospodin měl v úmyslu dát kananejskou zemi synům Izraele, proto doporučil Mojžíši vyslat určité muže jako zvědy, kteří by celou zemi prozkoumali. K tomuto účelu byli vybráni nejpřednější mužové z každého kmene. Zvědové se vydali na cestu a prošli celou zemi od jižní hranice až k nejzazší hranici severní. Vrátili se po čtyřiceti dnech. Zpráva, že se vracejí, roznesla se po všech kmenech a lid spěchal přivítat posly, kteří ve zdraví vyvázli z nebezpečí své odvážné cesty. Odebrali se k Mojžíšovi a Aronovi a před celý tábor Izraelitů a předložili jim ukázky plodů, jež svědčily o úrodnosti půdy. Byla právě doba zrání hroznů, a tak přinesli hrozen vína, který byl tak velký, že jej nesli dva muži. Přinesli také fíky a granátová jablka, jež tam rostla v hojnosti.

"Přišli jsme do země, do kteréž jsi nás poslal", začali vyprávět, "kteráž v pravdě oplývá mlékem a strdí, a toto jest ovoce její." (4Moj 13,28) Lid byl nadšením u vytržení, nyní rádi uposlechnou hlasu Hospodinova, rádi by ihned vyrazili a zmocnili se země. Když však popsali krásu a úrodnost země, začali všichni zvědové, až na dva, mluvit o potížích a nebezpečích, která čekají Izraelské, pokusí-li se dobýt Kanaán. Líčili sílu národů obývajících různé části země a vyprávěli, že města jsou obehnaná hradbami a jsou velmi veliká, že lidé, kteří v nich žijí, jsou silní a že je nemožné je přemoci. Vyprávěli také, že tam viděli obry, syny Enakovy, a prohlašovali, že nelze ani pomýšlet na dobytí země.

Když lid uslyšel tuto zprávu, projevíli své zklamání a v pláči počali hořce naříkat. Přestali uvažovat, nepomysleli na to, že Bůh, který je přivedl až sem, jim zajisté dá příslibenou zemi; nevzpomněli si, jakým zázrakem je Bůh osvobodil z moci jejich utlačovatelů, když jim razil cestu mořem a zahubil vojska faraonova, která je pronásledovala. Ve své nevěře zapomněli na moc Boží, nedůvěřovali ruce, která je bezpečně zavedla až sem. A dopustili se opět své dřívější chyby, že začali reptat proti Mojžíšovi a Aronovi. "Toto je ona země, pro kterou jsme vytáhli z Egypta, abychom ji dostali." Obviňovali své vůdce, že podvedli lid a přivedli jej do neštěstí.

Jen dva muži z dvanácti vyzvědačů - Kálef a Jozue.- se snažili utišit a uklidnit lid a přivést jej k rozumnému řešení. Hebrejové však byli tak rozhorleni, že nechtěli vůbec naslouchat slovům těchto mužů. "I krotil Kálef lid bouřící se proti Mojžíšovi, a mluvil: Jděme přece, a opanujme zemi, nebo zmocníme se jí." "Ale muži ti, kteříž chodili s ním, pravili: Nikoli nebudeme moci vstoupiti proti lidu tomu, nebo silnější jsou nežli my. I zhaněli a zošklivili zemi shlédnutou synům Izraelským, mluvíce: Země, jíž jsme prošli a spatřili, jest země taková, ješto hubí obyvatele své; a všecken lid, kterýž jsme viděli u prostřed ní, jsou muži postavy vysoké velmi. Také jsme tam viděli obry, syny Enakovy, kteříž jsou větší než jiní obrové, ješto se nám zdálo, že jsme proti nim jako kobylky, a takoví jsme se i jim zdáli." (4Moj 13,31-34)

Reptání Izraele

"Tehdy pozdvihše se všecko množství, křičeli, a plakal lid v tu noc. A reptali proti Mojžíšovi i proti Aronovi všickni synové Izraelští, a řeklo k nim všecko množství: Ó bychom byli zemřeli v zemi Egyptské, aneb na této poušti, ó bychom byli zemřeli! A proč Hospodin vede nás do země té, abychom padli od meče, ženy naše a dítky naše, aby byly v loupež? Není-liž nám lépe navrátiti se zase do Egypta? I řekli jeden druhému: Ustanovme sobě vůdce, a navraťme se do Egypta. Tedy padli Mojžíš a Aron na tváři své přede vším množstvím shromáždění synů Izraelských." (4Moj 14,1-5)

Izraelité nařikali a reptali nejen proti Mojžíšovi, ale obviňovali dokonce i samého Boha za to, že je svádí, a slibuje jim kraj, který nemají možnost obsadit. Duch vzpoury dosáhl takového stupně, že zapomněli načisto na mocné rámě Všemohoucího, který je vyvedl tak daleko, a nyní se rozhodli vybrati si vůdce, který by je zavedl zpět do Egypta, kde byli otroky a tolik museli vytrpět. Tím, že si vybrali nového vůdce, odvrhli Mojžíše, tohoto tolik trpělivého a soucitného vůdce, a těžce reptali proti Bohu.

V pokoře a zármutku Mojžíš a Aron padli na své tváře před Bohem v přítomnosti celého shromáždění, aby prosili o milosrdenství pro vzbouřený lid. Zármutek a zoufalství obou mužů byly příliš velké, než aby mohli promluvit. Kálef a Jozue se pokusili vzbuřence utišit. S roztrženým rouchem na znamení bolesti a rozhořčení vtrhli mezi lid a jejich zvukné hlasy přehlušily bouři nářku a kvílení: "Země, kterouž jsme prošli a vyšetřili, jest země velmi velice dobrá. Bude-li Hospodin laskav na nás, uveďte nás do země té, a dá jí nám, a to zemi takovou, kteráž oplývá mlékem a strdí. Toliko nepozdvihujte se proti Hospodinu, ani se bojte lidu země té, nebo jako chléb náš jsou. Odešlaté od nich ochrana jejich, ale s námi jest Hospodin; nebojtež se jich." (4Moj 14,7-9)

"Odešlaté od nich ochrana jejich." Tato slova znamenají, že Kananejští naplnili míru svých nepravostí a Hospodin ztratil trpělivost s nimi. Pozbudou-li ochrany Boží, stanou se snadnou kořistí Izraelských. Úmluva s Bohem zajistila zem Izraeli. Izrael však uvěřil falešným zprávám nevěrných zvědů, kteří podvedli celé shromáždění. Zrádci vykonali své dílo. Slova Kálefa a Jozue, místo aby uklidnila vzbouřené mysl lidu, ještě více zesílila zřejmou vzpuru. Nevěrní zvědové hlasitě spílali Kálefovi a Jozuovi a ozvalo se volání, aby byli ukamenováni. Nepřítčetný dav se chápal kamenů, aby usmrtil tyto věrné muže. S ječivými výkřiky sápal se lid na ně, když jim náhle vypadly kameny z rukou. Lidé zmlkli a začali se třást strachy. Bůh zakročil a zmařil jejich vražedné úmysly. Sláva jeho přítomnosti jako planoucí světlo ozářila stánek úmluvy. Všechen lid spatřil znamení Hospodinovo. Zjevil se ten, jenž je mocnější než oni, a nikdo se neopovážil déle vzdorovat. Zvědové, kteří přinesli špatné zprávy, byli zachvázeni strachem a s malou duší zalezli do svých stanů.

Mojžíšova prosba vítězí

Pak vystoupil Mojžíš a vešel do svatostánku, aby mluvil s Bohem. "I řekl Hospodin Mojžíšovi: I dokavadž popouzeti mne bude lid ten? A dokud nebudou mi věřiti pro tak mnohá znamení, kteráž jsem činil uprostřed nich? Raním jej morem a rozzenu jej, tebe pak učiním v národ veliký a silnější, nežli jest tento. I řekl Mojžíš Hospodinu: Ale uslyšíš to Egyptští, z jejichž prostředku vyvedl jsi lid tento v síle své. A řeknou s obyvateli země té: (nebo slyšeli, že jsi ty, ó Hospodine, byl uprostřed lidu tohoto, a že jsi okem v oko spatřován byl, ó Hospodine, a oblak tvůj stál nad nimi, a v sloupě oblakovém předcházel jsi je ve dne,

a v sloupě ohnivém v noci). Když tedy zmoříš lid ten, všechny až do jednoho, mluvíti budou národové, kteříž slyšeliá pověst o tobě, říkajíce: Proto že nemohl Hospodin uvésti lidu toho do země, kterouž jim s přísahou zaslíbil, zmrdoval je na poušti". (4Moj 14,11-16)

Mojžíš opět nesouhlasil se zničením Izraele a s tím, že má být z něho samého vyveden národ mohutnější, nežli je Izrael. Tento milovaný služebník Boží znovu projevuje svou lásku k Hebrejům a projevuje horlivost pro slávu svého Stvořitele a ke cti svého lidu slovy: "Nyní tedy prosím, nechať jest zvelebena moc Páně, jakž jsi mluvil, řka: Hospodin dlouhočekající a hojný v milosrdenství, odpouštějící nepravost a přestoupení, kterýž však z vinného nečiní nevinného, ale navštěvuje nepravost otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení. Odpusť prosím, nepravost lidu tohoto podle velikého milosrdenství svého, tak, jako jsi odpouštěl lidu tomuto, jakž vyšel z Egypta až dosavad." (4Moj 14,17-19) Mojžíš prosí horlivě za svůj lid Izraelský a říká: I když toho není hoden, tvoje milost Hospodine vždy byla při něm. Zachovej je prosím ještě tentokrát a k mnoha jiným důkazům tvé milosti dodej prosím ještě jeden důkaz své božské trpělivosti.

"I řekl Hospodin: Odpustil jsem vedle slova tvého. Avšak živ jsem já, a sláva má naplňuje všechnu zemi. Že všickni ti, kteříž viděli slávu mou a znamení má, kteráž jsem činil v Egyptě a na poušti této, a kteříž pokoušeli mne již desetkrát, aniž uposlechli hlasu mého, neužijí země té, kterouž jsem s přísahou zaslíbil otcům jejich, aniž ji kdo z těch, kteříž mne popouzeli, uhledá. Ale služebníka svého Kálefa, (nebo v něm byl jiný duch a cele následoval mne), uvedu jej do země, do kteréž chodil, a símě jeho dědičně obdrží ji." (4Moj 14,20-24)

Návrat na poušť

Hospodin slíbil, že ušetří Izrael okamžité záhuby. Protože však projevili nedůvěru a zbabělost, nemohl Bůh použít své moci a zkrotit nepřátele Izraelských. Ve svém milosrdenství jim proto přikázal, aby se vrátili k Rudému moři, kde budou jedině bezpečni. Byli tak velmi blízko vytoužené zaslíbené země, hanebná vzpoura pozbavila je však božské ochrany. Kdyby uposlechli výzvy Kálefa a Jozueho a šli kupředu, Bůh by jim Kananejskou zemi dal. Protože však projevili nedůvěru a troufale se postavili proti Bohu, stáhli na sebe výrok vynášející rozsudek, že nikdy ti, kteří reptali, nevejdou do zaslíbené země. Ve svém slitování a milosrdenství vrátil je Bůh zpět cestou kolem Rudého moře, neboť Amalechité i Kananejští, když se dověděli o Izraelských vyzvědačích, připravovali se k válce se syny Izraelskými, kteří svou nevěrou a liknavostí oddalovali obsazení země a trátili čas vzpourou a roztržkami. "Mluvil také Hospodin k Mojžíšovi a Aronovi, řka: Až dokud snášeti budu množství toto zlé, kteréž repce proti mně? Až dokud reptání synů Izraelských, kteříž repcí proti mně, slyšeti budu?" (4Moj 14,26,27) Hospodin pak řekl Mojžíšovi i Aronovi, aby oznámili lidu, že učiní jim podle toho, jak sami mluvili. Neboť říkali: "Ó bychom byli zemřeli v zemi Egyptské, aneb na této poušti, ó bychom byli zemřeli!" (4Moj 14,2) A tato jejich prosba se nyní naplňovala. Hospodin prohlásil: "Žeť vám učinímť tak, jakž jste mluvili v uši mé: Na poušti této padnou mrtvá těla vaše, a všichni, kteříž jste sečtení, podle všeho počtu vašeho od majících let dvaceti a výše". Jedině Kálef a Jozue vejdou do země Kananejské. "Ale dítky vaše malé, o nichž jste řekli, že v loupež budou, ty uvedu, aby užívali země té, kterouž jste vy pohrdli." (4Moj 14,31) A protože zvědové strávili na svých cestách čtyřicet dní, měli Izraelští putovat po poušti čtyřicet let, až zemřou všichni vzbouřenci starší dvaceti let, počítají den za rok. "A poznáte pomstu svého odtržení ode mne." (4Moj 14,34)

Když Mojžíš oznámil lidu božské rozhodnutí, změnilo se jejich běsnění v zármutek. Uvědomovali si, že jejich potrestání je spravedlivé. Deset zrádných zvědů postihla božská moc ranou a zahynuli před očima všeho Izraele. A v jejich osudu poznal lid svůj vlastní osud. Pro jejich nevěru a zarputilost byl Pán nucen změnit své záměry s nimi. Jedině Kálefovi a Jozuemu byla před celým národem přislíbena odměna, protože svou věrností a absolutní důvěrou v Boha nabyli právo Boží přízně a ochrany.

Mojžíšův hřích

Lid Izraele přišel opět na místo, kde Bůh zkoušel lid ihned po vyjítí z Egyptu. Tam Hospodin ze skály vyvedl vodu, která pak zde stále vyvěrala. Z Orébu přestala pak voda téci, avšak začala vždy prýštit ze skalních trhlin nedaleko tábora, kde se usadili a potřebovali ji.

Byl to Kristus, který mocí svého slova způsobil, že Izraelským se dostalo občestvujícího pramene vody. "Pili zajisté z duchovní skály, kteráž za nimi šla. Ta pak skála byl Kristus." (1Kor 10,4) Kristus je zdrojem jak všeho časného, tak duchovního požehnání. Kristus, skála pravá, je provázek na všech jejich cestách. "Nebudouť žízni, když je po pustinách povede, vody z skály vyvede jim; nebo rozetne skálu, aby tekly vody." (Iz 48,21)

Skála, z níž po úderu vytéká voda, je symbolem Krista a tento symbol nás učí nevzácnějším duchovním pravdám. Jako ze skály, do níž udeřil Mojžíš, vytékala životodárná voda, tak z Krista, který je "ubit od Boha", "raněn pro přestoupení naše", "potřín pro nepravosti naše", vytéká proud spásy pro ztracené lidstvo. (Iz 53,4.5) Jako na skálu bylo jednou udeřeno, "tak i Kristus jednou jest obětován k shlazení mnohých lidí hříchů" (Žid 9,28). Náš Spasitel nebude obětován podruhé; těm pak, kteří touží po požehnání Jeho milosti, postačí, aby o ně prosili ve jménu Ježíšově, vylévající touhy svých srdcí v kající modlitbě. Taková modlitba připomene Hospodinu zástupů rány Ježíšovy, z nichž tryskala voda i krev k věčnému životu kajícím hříšníkům. Jejím symbolem byla živá voda, vytékající ze skály pro Izrael. "Kdož by se napil vody té, kterouž já dám jemu, bude v něm studnicí vody prýšticí se k životu věčnému." (Jan 4,14) Kristus je symbolem obého: je skálou i živou vodou.

Když Hebrejové dorazili do Kádes, přestal téci životodárný proud vody, který tak dlouhá léta prýštil vždy u jejich tábora. Hospodin tím chtěl opět zkoušet svůj lid. Chtěl se přesvědčit, budou-li důvěřovat prozřetelnosti Boží, nebo propadnou-li nevěře jako jejich otcové.

Žízňiví Hebrejové, když nemohli nalézt vodu, stali se netrpělivými a zapomněli na Boží moc, jež před čtyřiceti léty vyvedla z této skály životodárný pramen. Místo aby důvěřovali svému Bohu, začali naříkat a reptat proti Mojžíšovi a Aronovi a volali k nim: "Ó kdybychom i my byli zemřeli, když zemřeli bratři naši před Hospodinem!" Jinými slovy, chtěli být připočtení k těm, kteří zahynuli od ran v době vzpoury roty Chóre, Dátana a Abirona.

Ve svém hněvu říkali: "Proč jste jen uvedli shromáždění Hospodinovo na poušť tuto, abychom zde pomřeli i my i dobytek náš? A proč jste nás vyvedli z Egypta, abyste uvedli na nás toto zlé místo, na němž se nerodí ani obilí, ani fíků, ani hroznů, ani jablek zrnatých, na kterémž ani vody ku pití není?" (4Moj 20,4-5)

"Tedy odešel Mojžíš s Aronem od tváři shromáždění ke dveřím stánku úmluvy, a padli na tváře své; i ukázala se sláva Hospodinova nad nimi. A mluvil Hospodin k Mojžíšovi, řka: Vezmi hůl, a shromáždíce všecko množství, ty i Aron bratr tvůj, mluďte ke skále této před očima jejich, a vydá vodu svou. I vyvedeš jim vodu z skály, a dáš nápoj všemu množství i dobytku jejich. Tedy vzal Mojžíš hůl před tváři Hospodinovou, jakž rozkázal jemu." (4Moj 30,6-9)

Mojžíš podlehl netrpělivosti

"I svolali Mojžíš s Aronem všecko množství před skálu, a řekl jim: Slyštež nyní, ó reptáci: Zdali ze skály této vyvedeme vám vodu? I pozdvihl Mojžíš ruky své, a udeřil v skálu holí svou po dvakrát; i vyšly vody hojné, a pilo všecko množství i dobytek jejich. Potom řekl Hospodin Mojžíšovi a Aronovi: Že jste mi nevěřili, abyste posvětili mne před očima synů Izraelských, proto neuvedete shromáždění tohoto do země, kterouž jsem jim dal". (4Moj 20,10-12)

Dle příkazu Božího oba bratři předstoupili před shromáždění. Mojžíš s holí Boží v ruce. Oba byli již staří. Dlouho a trpělivě snášeli buřičství a svéhlavost Izraele; nyní však došla trpělivost i Mojžíšovi. A místo aby promluvil ke skále, jak mu Bůh přikázal, udeřil do ní dvakrát holí. Ze skály vytryskla voda v hojnosti, aby ukojila potřeby všech. Stala se však velká chyba. Mojžíš promluvil k lidu v hněvu. Jeho slova byla spíše výrazem jeho rozčilení než projevem svatého rozhořčení nad tím, že Bůh byl zneuctěn. Tím, že Mojžíš obvinil Izraelské sám o své vůli, zarmoutil Ducha Božího a přivodil lidu jen škodu, neboť projevil nedůvěru v Boha. Byl to hřích, vykonaný v netrpělivosti a hněvu. Mojžíš právě tak jako oni urazil a zarmoutil Boha. Neřekl, že Bůh podruhé prokáže důvod své moci a slávy a vyvede jim vodu ze skály. Nepřipsal Bohu moc a chválu za to, že voda opět vyplynula ze skalního křemene a neoslavil Jej před lidem.

Svým ukvapeným činem zmařil Mojžíš účinek poučení, které chtěl Bůh Hebrejům poskytnout. Do skály, která je symbolem Krista, udeřil již Mojžíš jednou, podobně jako Kristus byl jednou obětován. Podruhé bylo třeba ke skále jen promluvit, stejně jako je třeba je prosit o požehnání ve jménu Ježíšově. Tím, že udeřil na skálu podruhé, zmařil Mojžíš smysl tohoto krásného předobrazu Krista.

Navíc si Mojžíš a Aron přisvojili moc, která patří jen Bohu. Božský zásah přichází jen ve chvíli nejvyšší nutnosti a za slavnostních okolností a vůdcové Izraele měli použít této příležitosti, aby vstúpili lidem úctu k Bohu a posílili jejich víru v moc a laskavost Boží. Když Mojžíš a Aron v hněvu zvolali: "Zdali ze skály této vyvedeme vám vodu?" postavili se na místo Boha, jakoby sami vládli mocí, ač byli pouhými lidmi s lidskými slabostmi a vášněmi. Vyčerpán stálým reptáním a ustavičnými vzpourami lidu, zapomněl Mojžíš na moc Všemohoucího a projevem své lidské slabosti a nedůvěry poskvrnil svou pověst. Muž, který mohl dokonat své dílo a zůstat přítom čistý, pevný a nesobecký, nakonec selhal. Ačkoliv byli zástupci Božími, Boha tím zneuctili.

Hořký a velmi pokořující byl soud, který byl nad nimi ihned vyneseno. Hospodin řekl Mojžíšovi a Aronovi: "Že jste mi nevěřili, abyste posvětili mne před očima synů Izraelských, proto neuvedete shromáždění tohoto do země, kterouž jsem jim dal." (4Moj 20,12) Bůh odpouštěl svému lidu větší přestupky nežli chybu, jaké se dopustil Mojžíš, nemohl však stavět hřích vůdce svého lidu na stejnou úroveň s hříchy jím vedeného lidu. Nemohl ospravedlnit hřích Mojžíše a dovolit mu vejíti do zaslíbené země.

Bůh dával svému lidu naprosto jasné důkazy, že jejich vůdcem není Mojžíš, nýbrž mocný Anděl, který činil ony mocné zázraky při jejich vysvobození z egyptské poroby a že při všech putováních šel před nimi Ten, o kterém Hospodin řekl: "Aj, já pošlu anděla před tebou, aby ostříhal tebe na cestě, a přivedl tě na místo, kteréž jsem připravil. Šetrně se měj před ním, a poslouvej hlasu jeho. Nepopouzej ho, neboť nepromine přestoupení vašeho, poněvadž jméno mé jest u prostřed něho." (2Moj 23,20.21)

Mojžíš si svou netrpělivostí přivlastnil slávu náležející Bohu a Bůh byl přinucen postoupit tak, aby jednou provždy přesvědčil buřičského Izraele, že ne Mojžíš, nýbrž sám Bůh vyvedl lid z Egypta. Mojžíš byl pouze Bohem pověřen, aby vedl Jeho lid, avšak mocný anděl šel při všech jejich putováních před lidem a řídil všechny jejich cesty. Protože Hebrejové měli sklon k zapominání na Boží vedení a přivlastňovali člověku to, co mohla učinit jedině božská moc, zkušoval je Hospodin, aby se přesvědčil, zda Mu budou poslušni. Selhali téměř ve všech zkouškách. Místo aby Bohu bezezbytku důvěřovali po tak mnohých zkušenostech s Jeho mocnými projevy přízně a péče o ně, nedůvěřovali Mu a připisovali vyvedení z Egypta Mojžíšovi, kterého považovali za příčinu všech jejich nesnází a neštěstí. Mojžíš tuto jejich zarputilost, vzdor a neustálý odpor snášel s udivující trpělivostí. Za jistých okolností jej chtěli dokonce ukamenovat.

Trest

Oznámením Mojžíšovi, že nevejde do zaslíbené země, chtěl Bůh odstranit mylný názor lidu, že to byl Mojžíš, který je svou vlastní mocí vyvedl z Egypta a vodil je po poušti. Pán Mojžíše velmi vyvýšil tím, že mu ukázal svou slávu, že mohl dlít na hoře Sinai v Jeho svaté přítomnosti a že se k němu sklonil v rozmluvě s ním, jak mluví člověk se svým přítelem. Ve své přízni k Mojžíši oznamuje skrze něj lidu svou vůli, svá ustanovení a svá Práva. A právě skutečnost, že Mojžíš byl Bohem takto upřednostněn, vyvýšen

a poctěn, ještě větší měrou zvětšila jeho poklesek. Mojžíš upřímně svého činu litoval a pokořil se před Bohem. Před celým Izraelem za tento hřích projevils svou lítost a nezakrýval jeho zlé následky. Seznámil je s přísným trestem, který ho stihl a vyzval je, aby uvážili, jak asi těžce nese Bůh jejich stálé reptání, když mu uložil takový těžký trest za hřích, k němuž dali sami podnět. Řekl jim, jak prosil Boha o prominutí trestu a jak byl odmítnut. "Pohnul se pak Hospodin na mne pro vás", pravil, "a neuslyšel mne." (5Moj 3,26)

Oči všeho Izraele byly upřeny na Mojžíše. Jeho hřích urazil Boha, který ho vyvolil za vůdce svého národa. S přestoupením byli seznámeni všichni Izraelští. Kdyby byl tento hřích ponechán Bohem bez povšimnutí, byl by mohl vzniknout dojem, že Bůh promíjí nevíru a prchlivost těm, kdož zastávají zodpovědná postavení, byli-li k unáhlenosti vyprovokováni. Když však bylo oznámeno, že za tento jediný hřích nesmí Mojžíš a Aron vstoupit do Kanaánu, pochopil lid, že Bůh nebere zřetel na postavení hříšníka a hřích zajisté potrestá.

Dějiny Izraele byly sepsány, aby sloužily k poučení a jako výstraha příštím pokolením. Lidé všech budoucích věků se musí přesvědčit, že Bůh nebes je nestranný soudce, který ni žádný hřích neospravedlňuje. Málokdo si uvědomuje zhoubnost hříchu. Lidé si namlouvají, že Bůh je příliš dobrotivý, než aby potrestal hříšníka. Z biblických dějin však jasně vysvítá, že dobrotivost Boží a jeho láska zavazuje Boha k tomu, aby trestal hřích jako zlo, ohrožující klid, soulad a štěstí vesmíru.

Jestliže se díky Boží, zvláště pak ti, kteří zastávají odpovědná místa, dají zlákat k tomu, aby sobě připisovali slávu, která patří Bohu, satan jásá. Je to jeho vítězství. Vždyť právě to bylo příčinou jeho pádu. Proto tak svádí druhé, aby je zahubil a dosahuje v tom velkých úspěchů. Musíme se mít na pozoru před jeho úklady. Proto nám Bůh dává ve svém Slově tolik příkladů, jež upozorňují na nebezpečí vyvyšování. Proto ať je naše duchovní osvícení sebevětší a ať se sebevíce těšíme božské přízni a Božímu požehnání, musíme vždy kráčet pokorně před Hospodinem a prosit ve víře, aby Bůh řídil všechny naše myšlenky a dohlédal na každý náš vznět.

Bůh sám vedl Mojžíše neobyčejným způsobem a zjevil mu svou slávu, jak žádnému jinému z lidí. Mojžíš byl z přirozenosti netrpělivý, avšak se uchopil Boží milosti tak silně a tak pokorně prosil o moudrost z hůry, že Bůh jej uschoпил a zmocnil k vítězství nad netrpělivostí tak dalece, že byl Bohem nazván nejpokornějším a nejtišším člověkem na zemi.

Aron zemřel na hoře Oréb. I jemu Pán řekl, že nevejde do zaslíbené země, neboť spolu s Mojžíšem bral účast na hřichu při vyvedení vody ze skály v Meriba. Mojžíš a Aronovi synové jej pochovali na hoře, na níž zemřel, aby se lid nepokusil konat jakékoli obřady nad Aronovým tělem a nedopustil se tím hřichu modloslužby.

Smrt Mojžíšova

Mojžíš před svou smrtí obdržel příkaz, aby shromáždil Izraelity a zopakoval jim celé dějiny jejich pouti od okamžiku, kdy opustili Egypt, a připomenul jim všechna velká přestoupení a neposlušnost jejich otců, jež byly příčinou soudů Božích příšlých na lid za jeho odpor a za které jim Hospodin nedovolil vejít do zaslíbené země. Otcové zemřeli na poušti, jak to říkalo slovo Páně. Děti zatím vyrostly a na nich se mělo naplnit zaslíbení, že obdrží dědičně kananejskou zemi. V době, kdy velký Zákonodárce vydával na Sinaji svůj zákon, mnozí z nynějšího národa byli ještě dětmi a nic si z této velké dějinné skutečnosti nepamatovali. Jiní se narodili již na poušti. Aby tedy nebyla zapomenuta závaznost poslušnosti svatého Desatera a rovněž ustanovení, práv a soudů vydaných Mojžíšem, obdržel Mojžíš od Boha příkaz zopakování příkázání Božích a všech okolností spojených s vydáním zákona a ustanovení.

Nekonečná láska Boží se projevuje v tom, že dal svého jednorozeného Syna, aby vykoupil ztracené lidstvo. Kristus přišel na zemi, aby lidem zjevil povahu Otce. Jeho život byl pln skutků božské lásky a

slitování. A přesto Kristus - Zákonodárce sám prohlašuje: "Dokudž nepomine nebe i země, jediná literka aneb jeden puňktík nepomine ze zákona." (Mt 5,18) Týž hlas, který trpělivě a laskavě prosí a zve hříšníka, aby přišel k Němu a našel odpuštění a pokoj, přikáže na soudu těm, kteří odmítli Jeho milosrdenství: "Jděte ode mne zlořečení." (Mt 25,4) V celé bibli je Bůh líčen nejen jako něžný Otec, nýbrž také jako spravedlivý Soudce. Ačkoliv má zalíbení v tom, že prokazuje milosrdenství a odpouští "nepravost a přestoupení a hřích", přesto však "neospravedlňuje vinného". (2Moj 34,7)

Mojžíš vepsal do knihy všechna práva, ustanovení a soudy i poučení, jaká během putování předával lidu, a zázraky, jaké Bůh konal pro blaho lidu; sepsal však také všechna reptání synů Izraelských proti Bohu. Nezapomněl zapsat i svůj pád.

Poslední rady a poučení

Všechnen lid shromážděný před Mojžíšem naslouchal záznamům z knih o celých dějinách Izraele. Předčítal jim zaslíbení Boží, která se splní, budou-li poslušni a také o prokletích, jež na ně přijou v případě neposlušnosti.

Připomněl jim, jak následkem jejich vzpoury a buřičství již několikrát chtěl Hospodin vyhubit lid, avšak on, Mojžíš orodoval za ně tak usilovně, že Bůh ze svého milosrdenství zachoval syny Izraele. Hovořil o zázracích, jaké Hospodin činil před faraónem a v celém Egyptě. Řekl k nim také: "A oči vaše viděly všecky skutky Hospodinovy veliké, kteréž činil. Protož ostříhejte všech přikázání, kteráž já dnes prikazuji vám, abyste zmocnění byli, a vejduce, dědičně obdrželi zemi, do kteréž vy jdete k dědičnému jí obdržení." (5Moj 11,7.8)

Velmi důrazně je varoval, aby se nedali svést k modloslužbě. Slavnostně přikazoval, aby byli poslušni všech přikázání Božích. Budou-li poslušni a budou-li Hospodina milovat a sloužit Mu z celého srdce, bude jim Pán bohatě žehnat potřebným deštěm, bohatou úrodou a rozmnožením stád. Budou se těšit mimořádné přízní a budou vítězit nad nepřáteli.

Lid upíral své zraky na zestárlého muže, který již brzy od nich odejde, a s hlubokým uznáním oceňoval jeho otcovskou lásku, jeho moudré rady a jeho neúnavnou činnost. Jak často musel Mojžíš u Boha orodovat, aby je ušetřil, když jejich hříchy volaly po spravedlivém trestu Božím! K jejich zármutku se přidaly výčitky svědomí. S hořkostí si připomněli, že jejich nevěra a vlastní zkaženost dohnala Mojžíše k hříchu, za který musí zemřít, a že nevejde do země po níž tolik toužil.

Smrt milovaného vůdce bude pro Izrael daleko větším trestem, než kdyby byli postiženi jakoukoli jinou odplatou a život Mojžíšův zůstal přitom zachován. Bůh chtěl, aby pocítili, že nesmějí ztěžovat život svému budoucímu vůdci, jako to dělali Mojžíšovi. Bůh promlouvá ke svému lidu požehnáními, jež mu dává. Jestliže si jich však neváží, pak k němu promluví tak, že mu požehnání odejme; tím ho pohne k tomu, aby uznal své hříchy a vrátil se k Němu s celým srdcem.

Mojžíš vyučoval syny Izraele vážným a rozhodným způsobem, byl si vědom, že je to jeho poslední možnost promluvy k nim. Ukončil zápis do knihy všech práv, zákonů a ustanovení, jež mu dal Bůh, jakož i předpisů k vykonávání obětních služeb. Pak předal knihu mužům vykonávajícím svatý úřad a žádal, aby pro zajištění byla vložena vedle truhly úmluvy, neboť Boží péče o svatou truhlu bude ustavičná. Mojžíšova kniha měla být uchována proto, aby se Izraelští soudcové mohli na ni odvolávat, kdyby tomu bylo zapotřebí. Národ často bloudil a božské požadavky si vysvětloval k vlastnímu prospěchu; proto byla Mojžíšobva kniha uschována v nejsvětějším místě pro příští užitek.

Svá poslední slova k lidu ukončil Mojžíš slavnostním a mocným prorockým proslovem. Bylo to vzrušující a velmi významné. Nadchnut Božím Duchem žehnal jednotlivá pokolení a izraelské kmeny. V posledních větách mluvil dlouho o Božím majestátu a důstojnosti Izraelského národa, jež bude trvat vždycky, budou-li synové Izraele poslušni Boha a uchopí se vírou pevně Jeho moci.

Smrt a zmrtvýchvstání Mojžíše

"Tedy vstoupil Mojžíš z rovin Moábských na horu Nébo, na vrch Fazga, kteréž jest proti Jerichu, a ukázal jemu Hospodin všecku zemi Galád až do Dan. I všecku zemi Neftalím, a zemi Efraim a Manasse, a všecku zemi Juda až k moři nejdalšímu. Polední také stranu a roviny údolí Jericha, města palmovým osazeného, až do Ségor. A řekl jemu Hospodin: Tato jest země, kterouž s přísahou zaslíbil jsem Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, řka: Semeni tvému dám ji. Způsobil jsem to, abys ji viděl očima svýma, avšak do ní nevejdeš. I umřel tam Mojžíš, služebník Hospodinův, v zemi Moábské, vedle řeci Hospodinovy. A pochoval jej v Gai, v zemi Moábské naproti Betfegor, a žádný nezvěděl o jeho hrobu až do tohoto dne. Byl pak Mojžíš ve stu a dvaceti letech, když umřel, a nepošly oči jeho, aniž síla odešla od něho." (5Moj 34,1-7)

Bůh si nepřál, aby kdokoli z lidí doprovázel Mojžíše na horu. A tak stanul Boží služebník sám na vrcholku hory v přítomnosti Boha a Jeho andělů. Před jeho zraky se rozprostírala celá zaslíbená země. Viděl celé dějiny Božího lidu, jeho vítězství i pády, až do jeho vysvobození z této hříchem prokleté země příchodem zaslíbeného Mesiáše. Nakonec se ještě jeden obraz zjevil jeho zraku. Viděl zemi zbavenou prokletí, nádhernější než krásná země zaslíbená, jež se před ním rozkládala, zemi, v níž není hříchu a kam smrt nemá přístup, kde národy spasených naleznou svůj věčný domov. S nevýslovnou radostí pohlížel Mojžíš na tento obraz vykoupených a viděl v něm splnění slavného spasení, krásnější, než si kdy kreslil ve svých nadějích. Pozemská pouť navždy skončila a Izrael Boží konečně vstoupil do země zaslíbené.

Vidění se ztratilo a před zrakem Mojžíšovým se opět objevila země Kanaán a rozprostírala se dodaleka. Pak tento unavený bojovník ulehl, aby si odpočinul. Objal jej spánek, spánek smrti. Andělé přítomní jeho smrti vzali jeho tělo a pochovali je v údolí. Izraelité nikdy nemohli nalézt místo, kde byl Mojžíš pochován. Jeho utajený hrob měl překazit lidu konání modloslužebných obřadů nad jeho tělem, a tím i přestupek hříchu.

Satan triumfoval, když se mu podařilo svést Mojžíše, aby zhřešil proti Bohu, a tak jej přivést pod vládu smrti. Hlásal, že moc hrobu nebyla zrušena a že nikdo z těch, kdož v hrobě odpočívají, nemůže být propuštěn ze svého temného vězení.

Bůh však věděl o svém věrném služebníkovi. Po jeho krátkém přebývání v hrobě sestoupil na zem Michal, jímž je Kristus - kníže života, spolu s anděly, kteří Mojžíše pochovali, aby mu vrátil život a vzal jej s sebou do nebe. Když se kníže života se svými anděly přiblížil k hrobu, chystal se satan bojovat o Mojžíšovo tělo. Vynášel se, že se Mojžíš stal jeho zajatcem. Prohlašoval, že se tento Boží služebník dopustil téhož hříchu, za který byl on, satan vykázán z nebe, že si přisvojil slávu patřící Hospodinu, a že tudíž za tento hřích upadl do jeho, satanovy moci. Arcizrádce opakoval svá původní obvinění, která vznesl proti božské vládě, a znovu si ztěžoval, že Bůh s ním jednal nespravedlivě.

Kristus se však nesnížil, aby se s arcibuřičem satanem přel. Mohl mu poukázat, jaké kruté následky jeho podvod a lež zanechaly v nebeských dvorech, kolik nebeských bytostí přivedl do zkázy. Mohl mu připomenout, kolik neštěstí a hrůzy způsobil na zemi. Kristus však vše zůstavil vůli svého Otce a řekl klidně: "Ztřesciž tě Pán". (Juda 9) Řekl satanu, že ví, že Mojžíš v nejhlubší pokoře činil pokání ze svého jediného pádu, že na jeho charakteru nebyla ani jediná skvrna a jeho jméno nebylo vymazáno z nebeské knihy života. Satan nemohl čelit svrchovanosti Syna Božího, nemohl zabránit jeho zmrtvýchvstání. Byl připraven o svou kořist a spravedliví mrtví budou moci opět žít. Pán vzal Mojžíše s sebou do nebeských dvoran.

Tím, že se dopustil hříchu, dostal se Mojžíš pod moc satanovu. Svým proviněním se stal podle zákona zajatcem smrti; ve jménu Vykupitele však byl probuzen k věčnému životu. Vyšel z hrobu oslavený a vstoupil se svým Osvoboditelem do města Božího.

V tom, jak Bůh jednal s Mojžíšem, se projevila dosud nejzřetelněji láska a spravedlnost Boží, jež se pak příkladně projevuje v obětích Kristových. Bůh nedovolil Mojžíšovi, aby vstoupil do Kanaánu, aby tím dal

provždy najevo, **že vyžaduje naprostou poslušnost**, a aby se lidé střežili toho přisvojovat si slávu, která přísluší jedině Stvořiteli. Nemohl vyslyšet modlitbu Mojžíšovu, aby mu bylo dopřáno sdílet dědictví Izraele, avšak nezapomněl na svého služebníka a neopustil ho. Bůh nebes chápal utrpení, která Mojžíš snášel. Zaznamenal všechny skutky věrné služby v dlouhých letech bojů a zkoušek. Na vrcholu hory Fazga povolal Bůh Mojžíše k dědictví nekonečně slavnějšímu než pozemský Kanaán.

Na hoře proměnění byl Mojžíš s Eliášem, který byl již proměněn. Jako nositelé světla a slávy poslal je Otec ke svému Synovi. A tak se konečně splnilo to, o co prosil Mojžíš ve svých modlitbách před tolika staletími. Stanul na "dobré hoře" uprostřed dědictví svého lidu a podával svědectví Kristu, v němž se soustřeďovala všechna zaslíbení daná Izraeli. Mojžíš a Eliáš rozmlouvali s Ježíšem o Jeho utrpeních, posilovali Jej v Jeho vrcholícím boji za spásu lidí, a ujistili Ho Otcovou přízni a vraceli se zpět k Otcovi, aby Mu podali sdělení o věrnosti Jeho Syna splnění Otcovu vůli. Tímto posilujícím poselstvím svému Synu Bůh velmi uctil Mojžíše, když opět mohl tvář v tvář rozmlouvat s majestátem nebes jako rozmlouvá člověk se svým přitelem. A Bůh mu zjevil svou nadzemskou slávu, což nebylo nikdy učiněno žádnému člověku.

Vejít do země zaslíbené

Po smrti Mojžíše byl Jozue uznávaným vůdcem Izraele, který uvedl lid do zaslíbené země. Po určitou dobu během putování Izraelitů po poušti byl prvním po Mojžíšovi. Viděl zázračné skutky, jaké Bůh vykonával skrze Mojžíše, a velmi dobře znal přizpůsobivost lidu. Byl jedním z dvanácti vyzvědačů, kteří byli vysláni na prozkoumání zaslíbené země, a jedním ze dvou, kteří podali přesnou zprávu o jejím bohatství a povzbuzovali lid, aby šli kupředu a opanovali zemi. Byl velmi schopným k tomuto vážnému úřadu a Pán Jozuemu přislíbil, že s ním bude tak, jak byl s Mojžíšem, a dovolí mu, aby bez zvláštních těžkostí obsadil celou Kanaánskou zemi, bude-li věrně zachovávat všechna Jeho příkázání. Jozue se zpočátku obával, zda bude moci splnit své pověření uvést národ do zaslíbené země, avšak toto povzbuzení odstranilo z jeho srdce všechny obavy.

Jozue dal příkaz synům Izraelským, aby se připravili na třídní cestu a aby vystoupili všichni muži schopní nosit zbraň. "I odpověděli k Jozue, řkouce: Všecko, což jsi nám rozkázal, učiníme, a kamžkoli pošleš nás, půjdeme. Rovně jakž jsme poslouchali Mojžíše, tak poslouchati budeme tebe; jediné nechť jest Hospodin Bůh tvůj s tebou, jako byl s Mojžíšem. Kdo by koli odporný byl rozkázání tvému, a neposlouchal by řečí tvých ve všech věcech, kteréž bys přikázal jemu, umřet; toliko posilň se a zmužile se měj." (Jozue 1,16-18)

Překročení Jordánu Izraelity mělo být zázrakem. "Řekl pak byl Jozue lidu: Posvěťtež se, zítra zajisté učiní Hospodin divné věci mezi vámi. Potom řekl Jozue kněžím těmi slovy: Vezměte truhlu smlouvy, a jděte před lidem. I vzali truhlu smlouvy a brali se před lidem. Nebo řekl byl Hospodin k Jozue: V tento den začnu tebe zvelebovati před očima všeho Izraele, aby poznali, že jakož jsem byl s Mojžíšem, tak budu s tebou." (Jozue 3,5-7)

Přechod Jordánem

I vyšel lid ze svého tábora v akátovém háji u Setim a sestoupili na břeh Jordánu. Všichni věděli, že bez božské pomoci nemají naději, že se jim podaří řeku překročit. V této roční době - bylo to na jaře - se tajícím sněhem z hor zvedla hladina Jordánu tak, že voda se vylévala z břehů a řeku nebylo možno překročit na obvyklých místech. Vůlí Boží bylo, aby Izrael překročil Jordán zázračným způsobem. Podle božského pokynu přikázal Jozue lidu, aby se posvětil. Izraelští se museli očistit od svých hříchů a zbavit se vší vnější nečistoty, neboť "zítra zajisté", pravil Jozue, "učiní Hospodin divné věci mezi vámi" (Joz 3,5) V čele zástupu Izraelských ponosou "truhlu smlouvy". Podrobnosti přechodu byly přesně stanoveny.

Pochod byl zahájen v určenou dobu. Zástupy vedla truhla smlouvy, kterou nesli kněží na ramenou. Za truhlou ve vzdálenosti několik set metrů kráčel všechen lid. S velkým napětím všichni sledovali, jak kněží sestupovali ke břehu Jordánu. Viděli, jak dorazili s posvátnou truhlou k rozbouranému proudu a jak nohy nosičů vkročily do řeky. Náhle se přívál vody zastavil, od místa, kde do řeky vstoupili, voda otekla a dno řeky se obnažilo.

Na božský příkaz postoupili kněží doprostřed řeky, kde zůstali stát, dokud všechen Izrael nepřešel na druhý břeh. Tak se celému Izraeli vstřípilo v paměť, že vody Jordánu zastavila táž moc, která před čtyřiceti lety rozdělila Rudé moře jejich otcům. Mnozí z Hebrejů prošli tímto mořem jako děti a nyní šli přes Jordán jako vojsko vycvičené k boji.

Když všechen lid přešel na druhou stranu řeky, byla na západní břeh přenesena i truhla. Jakmile byla truhla smlouvy na bezpečném místě, "jakž jen vytrhli kněží nohy na sucho" (Joz 4,18) spoutané vody se uvolnily a řítily vpřed jako nezadržitelný přívál přirozeným řečištěm.

Na tento velký div nesměla příští pokolení nikdy zapomenout. Proto bylo vybráno dvanáct mužů, po jednom z každého kmene, a když kněží nesoucí truhlu stáli uprostřed Jordánu, vzal každý z nich jeden kámen z místa, kde stáli kněží, a přenesli je na západní břeh. Z těchto kamenů byl postaven památník na prvním tábořišti za řekou. Lidu bylo přikázáno, aby svým dětem a dětem jejich dětí vyprávěli, jak je Bůh vysvobodil, neboť Jozue pravil: "Aby poznali všichni národové země ruku Hospodinovu, že silná jest, a abyste se báli Hospodina Boha vašeho po všechny dny." (Joz 4,24)

Když král Amorejských a král Kananejských zvěděli, že Bůh zastavil vody Jordánu před Izraelskými, roztrásl se strachem. Hebrejové porazili již pět králů madianských, mocného Seona, krále Amorejských, a Oga z Bázan; a nyní jejich přechod přes rozvodněný prudký Jordán vyvolal ve všech okolních národech hrůzu a zděšení. Kananejským, celému Izraeli a samému Jozuovi se tím dostalo neklamného důkazu, že živý Bůh, král nebes a země, je se svým národem a že ho neopustí ani ho nezapomene.

V nevelké vzdálenosti od Jordánu rozbili Hebrejové svůj první tábor v Kanaánu. Tam Jozue "obřezal syny Izraelské"; a "když pak ležení měli synové Izraelští v Galgala, slavili velikunoc" (Joz 5,3.10) Bůh opět uznal Izrael za svůj národ a znamení smlouvy bylo obnoveno. Obřad obřízky byl proveden u všech, kdož se narodili na poušti. A Hospodin oznámil Jozuovi: "Dnes jsem odjal pohanění egyptské od vás." (Joz 5,9)

Pohanské národy haněly Hospodina a jeho národ, protože Hebrejové se nezmocnili Kanaánu, jak se očekávalo, ihned po svém odchodu z Egypta. Nepřátelé Hebrejů jásali, když Izrael tak dlouho putoval po poušti, a s posměchem hlásali, že Bůh Hebrejů nedokáže zavést Izraelské do zaslíbené země. Avšak nyní, kdy Hebrejové suchou nohou přešli Jordán a kdy Hospodin ukázal zřetelně svou nekonečnou moc a přízeň svému lidu, jejich nepřátelé je již nemohli tupit.

"Čtrnáctého dne toho měsíce u večer" slavili Izraelští svátek fáze na pláních Jericha.. "I jedli z úrod té země na zejtří po velikonoci chleby nekvašené, a pražmu téhož dne. I přestala manna na zejtří, když jedli z obilí té země, a již více neměli synové Izraelští manny, ale jedli z úrod země Kananejské toho roku". (Joz 5,10-12) Dlouhá léta jejich putování po poušti byla u konce. Noha Izraele konečně vstoupila na půdu zaslíbené země.

Kníže vojska Hospodinova

Podrobení Jericha pokládal Jozue za první krok k dobytí Kanaánu. Proto hledal ujištění, že je povede Bůh, a tohoto ujištění se mu dostalo. Když vyšel z tábora, aby rozjímal a modlil se k Bohu Izraele, aby kráčel před svým národem, spatřil válečníka ve zbroji statné postavy a velitelského vzezření, který měl v ruce dobytý meč. Jozue ho oslovil: "Jsi-li náš, čili nepřátel našich?" a obdržel odpověď: "**Já jsem** kníže vojska Hospodinova, a nyní jsem přišel." A Jozue dostává rozkaz: "Szuť obuv svou s noh svých, nebo místo, na němž stojíš, svaté jest". (Joz 5,13.14.15) Byl to týž rozkaz, který dostal Mojžíš na Orébě, a Jozue poznal, kdo je ve skutečnosti tajemný cizinec. Byl to Kristus, Vznešený, který stál před vůdcem

Izraele. V básni a hrůze padl Jozue na tvář svou a modlil se, a dostalo se mu ujištění: "Dal jsem v ruku tvou Jericho, a krále jeho s silnými muži jeho." (Joz 6,2) Pak dostal Jozue pokyny, jak se zmocnit města.

Pád Jericha

"Tedy povolav Jozue, syn Nun, kněží, řekl jim: Vezměte truhlu smlouvy, a sedm kněží ať vezmou sedm trub beraních před truhlou Hospodinovou. Řekl také lidu: Jděte a obejděte město, a zbrojní ať jdou před truhlou Hospodinovou. A když to oznámil Jozue lidu, sedm kněží, nesouce sedm trub beraních, šli před truhlou Hospodinovou, a troubili v trouby; truhla také smlouvy Hospodinovy brala se za nimi. "

"Zbrojní pak šli před kněžími, kteříž troubili na trouby, a ostatní šli za truhlou, jdouce a v trouby troubíce. Lidu pak byl přikázal Jozue, řka: Nebudete křičeti, ani slyšán bude hlas váš, ani vyjde slovo z úst vašich až do dne toho, v němž řeknu vám: Křičte, i budete křičeti. Tedy obešla truhla Hospodinova město vůkol jdnou, a navrátili se do stanů a zůstali v nich".

Hebrejové pochodovali v ideálním pořádku. Vpředu šli bojovníci, skupina vybraných mužů; neměli za úkol dobýt vítězství svou zdatností a svým hrdinstvím, nýbrž poslušností rozkazů, které jim udělí Bůh. Za nimi kráčelo sedm kněží s troubami. A pak přišla truhla Boží se svatozáří božské slávy, nesena kněžími, oděnými v roucha, vyznačující jejich svatý úřad. Za nimi následovala v dokonalém pořádku obrovská armáda Izraele, každý kmen pod svou korouhví. Průvod obešel město, odsouzené k zániku, v naprostém tichu, rušeném jen kroky pochodujících zástupů a slavnostním hlaholem trub, odrážejících se ozvěnou od pahorků a pronikajícím ulicemi Jericha. Když průvod skončil, vrátila se vojska v klidu do svých stanů a truhla smlouvy byla opět uložena na své místo do stánku úmluvy.

Strážcové města sledovali s podivem a se znepokojením každý pohyb Izraelských a podávali o něm zprávy nadřizeným. Necháпали, co to vše má znamenat. Když však viděli, jak mocné zástupy s posvátnou truhlou nesenou kněžími pochodují každý den kolem jejich města, zachvátila je hrůza z tohoto tajuplného počínání. Znovu přezkoušeli svá silná opevnění, aby se ujistili, že mohou úspěšně čelit nejprudšímu útoku. Mnohým se zdálo směšné pomýšlení, že tyto podivné průvody by jim mohly nějak ublížit. Jiné přepadl strach, když viděli, jak se kolem jejich města ubírá každý den procesí. Připomínali si, že se kdysi před tímto národem rozdělilo Rudé moře a že se před ním otevřel průchod řekou Jordánem. Nemohli vědět, jaké další divy Bůh pro ně vykoná. Obyvatelé Jericha byli příliš zděšení, než aby si dovolili žertovat. Bedlivě ostříhali brány města, jež byly stále uzamčeny, a mocní bojovníci drželi stráž při každé z nich.

Po šest dní pochodovala vojska Izraele kolem města. Nadešel sedmý den. Za ranního rozbřesku seřadil Jozue vojska Hospodinova. Byl jim dán rozkaz, aby obešli Jericho sedmkrát a aby za zvuku trub hlasitě volali, neboť Bůh jim dal toto město.

Početné vojsko důstojně pochodovalo podél hradeb města odsouzeného ke zkáze. Do naprostého ticha duněly odměřené kroky mnoha nohou a občasný zvuk trub narušoval klid časného rána. Zdálo se, že mohutné kamenné hradby odolají každému náporu. Strážci na hradbách sledovali průvod, a když viděli, že po první obchůzce následuje druhá, pak třetí, čtvrtá, pátá a šestá, jejich obavy rostly. Jaký účel má asi toto tajuplné obcházení? Co hrozného asi nastane? Události nenechaly na sebe dlouho čekat. "Stalo se pak, když po sedmé obcházel, a kněží v trouby troubili, řekl Jozue lidu: Křičtež již; dalť jest Hospodin vám město". "Tedy křičel lid, když zatroubili v trouby. Nebo když slyšel lid hlas trub, křičeli i oni křikem velikým, i obořila se zeď na místě svém. Tedy všel lid do města, jeden každý proti místu, kdež stál. I vzali je." (Joz 6,16.20)

Izraelští zvítězili. Nedosáhli však vítězství vlastní silou. Dobytí města bylo zcela zásluhou Knížete vojska Hospodinova. On a jeho andělé brali účast v dobytí města. Kristus rozkázal nebeskému vojsku zbořit hradby a připravit tím vstup pro Jozueho a Izraelská vojska. Tímto neobvyklým zázrakem Hospodin nejen posilil víru lidu a prokázal, že porážka nepřitele je v Jeho moci, nýbrž dal lidu lekci za dřívější nedůvěru.

Jelikož dobytí města bylo zcela zásluhou Hospodinovou, proto muselo být město jako první plod země obětováno Bohu. Izraelští si tím měli vštípit, že byli jen nástrojem k uskutečnění Boží vůle, že nebojovali pro své obohacení, a pro své vyvýšení, nýbrž pro slávu Hospodina, Boha svého. Všichni obyvatelé města, všechno živé, co v něm žilo, "od muže až do ženy, od dítěte až do starce, a až do vola, dobytčete i

osla"bylo sřato mečem." (Joz 6,21) Jen věrná Raab se svou rodinou byla ušetřena, jak jí to vyzvědači slíbili. Město samo bylo vypáleno; jeho paláce a chrámy, jeho nádherné budovy se vším svým přepychem a bohatstvím padly za oběť ohni. Co nemohl strávit oheň, "střibro a zlato, a nádoby měděné a železné" (Joz 6,19), bylo věnováno službě ve stánku úmluvy.

Jozue, moudrý a zkušený vůdce

Žádná skvrna nekálela charakter Jozueho. Byl moudrým vůdcem. Svůj život cele posvětil Bohu. Před svou smrtí svolal všechny lid a dle vzoru Mojžíšova zopakoval mu dějiny jejich putování pouští a láskyplné Boží zacházení s nimi. Vážnými slovy připomínal, jak moábský král bojoval s Izraelem, jak si pozval Baláma, aby je proklel, Bůh však Balámovi nedovolil prokletí, nýbrž v moci Boží musel vyjádřit požehnání Božímu vyvolenému lidu. Svůj nadchnutý proslov končil slovy: "Protož nyní bojte se Hospodina, a služte jemu v dokonalosti, a v pravdě, a odvrzte bohy, jimž sloužili otcové vaši za řekou a v Egyptě, a služte Hospodinu. Pak-li se vám zdá zle sloužiti Hospodinu, vyvolte sobě dnes, komu byste sloužili, buď bohy, jimž sloužili otcové vaši, kteříž byli za řekou, buď bohy Amorejských, v jichž zemi bydlíte; jáť pak a dům můj sloužiti budeme Hospodinu." (Joz 24,15)

"Jemuž odpověděl lid, řka: Odstup to od nás, abychom opustiti měli Hospodina a sloužiti bohům cizím. Neboť Hospodin Bůh náš onť jest, kterýž vyvedl nás i otce naše z země Egyptské, z domu služebnosti, a kterýž činil před očima našima znamení ta veliká, a choval nás na vsí cestě, po níž jsme šli, a mezi všemi národy, skrze něž jsme prošli." (Joz 24,,16.17)

Lid obnovil svou smlouvu s Bohem a potvrdil jí slovy: "Hospodinu Bohu našemu sloužiti budeme a hlasu jeho poslouchati budeme." (Joz 24,24) Jozue potom vepsal tato slova smlouvy do knihy obsahující práva a ustanovení daná Mojžíšem. Jozue byl oblíben a velmi vážen všemi Izraelity. Jeho smrt oplakával celý národ.

Truhla smlouvy

Truhla úmluvy byla svatou skříní, jež byla zhotovena za účelem uložení v ní Desatera, jež bylo vyryto Božím prstem na kamenných deskách - zákona, jehož představitelem a autorem je sám Bůh. Tato truhla smlouvy byla chloubou i silou Izraele. Znamení Boží přítomnosti bylo nad ní dnem i nocí. Kněží, kteří při ní vykonávali služby, museli mít k těmto službám speciální vysvěcení. Nosili náprsníky vysazené drahými kameny. Na náprsnících byla vyryta na drahých kamenech, jež byly osazeny ve zlatě, jména dvanácti pokolení Izraelských.

Na pravé a levé straně náprsníku byly dva velké kameny neobyčejného třpytu. Říkalo se jim urim a tumim. Těmito kameny oznamoval Bůh prostřednictvím velekněze svou vůli. Když byly Hospodinu předkládány otázky k rozhodnutí, byl světelný kruh kolem pravého kamene znamením souhlasu nebo schválení, oblak zahalující kámen vlevo byl pak znamením nesouhlasu, nebo odmítnutí. Když byl Bůh tázán, zda má Izrael jíti k bitvě, drahocenný kámen po pravé straně, byl-li obklopen světlem, oznamoval: Jděte a bude se vám dařit. Když však kámen po levé straně byl obklopen oblakovým stínem, znamenalo to: Netáhněte, neboť se vám nebude dařit.

Když vcházel nejvyšší kněz jednou v roce do svatyně svatých, aby vykonal službu před truhlou smlouvy v strašné slávě Boží přítomnosti, v hluboké bázni kladl Hospodinu otázku a Pán mu často odpovídal svým

hlasem. Jestliže Hospodin neodpovídal hlasem, tehdy svou přízeň a souhlas vyjádřil prostřednictvím svatých paprsků světla a slávy, jaké spočinuly na cherubínu po pravé straně truhly. Jestliže odpověď byla záporná, oblak zakryl cheruba, jenž byl na straně levé.

Čtyři Boží andělé stále doprovázeli truhlu na všech její cestách, aby byla jimi ochraňována od všeho nebezpečí a aby vykonávali všechny příkazy, jež měly spojitost se skříní. Kristus, Boží Syn, šel v doprovodu svatých andělů před truhlou. Když se Izraelité přiblížili k Jordánu, jeho vody se před Kristovou přítomností rozestoupily. Kristus se svými anděly stáli v korytě řeky při truhle a při kněžích, až všecken Izrael přešel Jordán. Kristus a Jeho andělé brali účast v pochodech truhly kolem Jericha a nakonec vyvrátili masívní hradby města a vydali Jericho v ruce Izraelitů.

Eli a jeho synové

Eli byl knězem a soudcem v Izraeli. Zastával nejvyšší a nejodpovědnější místo v národě Božím. Jako muž vyvolený Bohem pro vykonávání svatých povinností kněze a vybavený nejvyšší soudní mocí v zemi měl velký vliv na kmeny Izraele a všichni k němu vzhlíželi jako na svůj příklad. Ačkoliv byl ustanoven k tomu, aby vládl celému národu, ve vlastní rodině nevládl. Eli byl shovívavým otcem, miloval klid a mír a nevyužíval své otcovské autority, aby potlačil zlozvyky a vášně svých dětí. Místo aby je káral nebo trestal, podvoloval se jejich vůli a nechal je, aby si dělali po svém. Místo aby výchovu svých synů pokládal za jednu ze svých nejdůležitějších povinností, považoval ji za věc nevýznamnou. Nezvážil, jak strašné následky to přinese, a dopřál svým dětem vše, po čem toužily, a zanedbával jejich výchovu pro službu Boží a pro plnění denních povinností.

Ačkoliv se pro to vůbec nehodili, byli ustanoveni kněžímí ve svatyni, aby sloužili Bohu. Eli jako nejvyšší kněz vcházel jednou ročně do svatyně svatých; jeho synové vykonávali práce při zabíjení obětních zvířat a služby při obětním oltáři. Při této službě neustále zneužívali svůj svatý úřad. Byli sebemilující, chtiví a nevázaní. Bůh káral a napomínal Eliho že neudržel v rodině kázeň. Eli syny sice napomínal, avšak je nezadržel od zlých skutků. Slyšel o jejich nesprávném chování, když vykonávali své kněžské služby, že okrádali izraelity z obětí, že troufale přestupovali zákon Boží a svým násilným nevázaným chováním uváděli hřích na Izraelce. Pán oznámil mladému Samuelovi, jaký soud měl v úmyslu seslat na dům Eliho za tuto lehkovážnost a nedbalost. "I řekl Hospodin Samuelovi: Aj, já učiním věc takovou v Izraeli, kterouž kdokoli uslyší, zníti jemu bude v obou uších jeho. V ten den uvedu na Elí všecko to, což jsem mluvil proti domu jeho; počnuť i dokonám. A ukáži jemu, že já soudím dům jeho až na věky pro nepravost, o níž věděl; nebo znaje, že na se zlořečenství uvodí synové jeho, a však nezabránil jim. A protož jsem zapřisáhl domu Elí, že nebude vyčištěna nepravost domu Elí žádnou obětí, ani obětí suchou až na věky." (1Sam 3,11-14)

Bezbožné jednání synů Eliho bylo velmi troufalé, zneuctívalo svaté služby a uráželo Boha tak silně, že žádnou obětí nemohlo být vykonáno smíření. Již svou přítomností poskvrňovali Boží stánek. Svými zpustlými a zvrhlými skutky zneuctili oběti symbolizující Syna Božího a svým rouhavým jednáním šlapali po smířčí krvi představující nejvyšší hodnotu všech obětí.

Rodinu nemůže postihnout větší pohroma, než když se dětem dovolí, aby jednaly podle své vůle. Když rodiče plní každé přání svých dětí a trpí jim i to, o čem vědí, že jim neprospívá, ztratí k nim děti vbrzku veškerou úctu, přestanou si vážit autority Boha i lidí a začnou podléhat vůli satanově. Špatně vedená rodina má na celou společnost velký a neblahý vliv. Je zdrojem zla, jež postihuje rodiny, města a celé státy.

Protože Elí zaujímal vysoké postavení, byl jeho vliv mnohem větší, než kdyby byl obyčejným občanem. Jeho rodinný život byl vzorem pro celý Izrael, který se jím řídil. Neblahé následky jeho zanedbávání rodinného života se projevily v tom, že jeho příklad napodobily tisíce rodin. Když se rodiče hlásí k víře, ale své děti nechají páchat zlo, tupí tím Boha a Jeho pravdu.

Když Samuel přednesl Elímu Hospodinovo poselství, Elí řekl: "Hospodin jest, nechť učiní, což ráčí." (1Sam 3,18) Elí si byl vědom, že Boha zneuctil, a znal svou vinu. Souhlasil s tím, že Pán potrestá jeho

hříšnou nedbalost. Poselství, které Hospodin sdělil Samuelovi, aby je předal jemu, oznámil celému národu. Tímto způsobem se snažil alespoň v určité míře napravit své dosavadní zanedbání povinností vyplývajících z jeho postavení. Následky, jež byly Elímu předpovězeny, nedaly na sebe dlouho čekat. Nadešel čas, kdy Bůh musel zakročit, aby uchránil čest svého jména.

Izraelité vytáhli k boji proti Filistinským a byli poraženi. Zahynulo téměř čtyři tisíce Izraelců. Když se zbytky zdeptaného vojska vrátily do tábora, řekli starší Izraelští: "Proč nás dnes Hospodin porazil před Filistinskými?" Lid, který už dozrál pro soud Boží, si neuvědomoval, že příčinou této velké porážky byly jeho vlastní hříchy. Starší Izraelité se tedy usnesli, že porážka byla způsobena proto, že v bitvě nebyla přítomna truhla smlouvy. Proto poslali do Sílo pro truhlu úmluvy. Připomínali si, jak jim pomohla projít vzdutým Jordánem, a také snadné vítězství nad Jerichem, když truhla smlouvy šla před nimi. Za její přítomnosti rozhodně v bitvě nad nepřítelem zvítězí. Nevěděli, že jejich moc je závislá na poslušnosti vůči zákonu Božímu, jenž byl uložen v truhle a který reprezentoval samého Boha. Synové Elího Ofni a Fínes, i když byli přestupníky Božího zákona, nacházeli se při svaté truhle úmluvy a přinesli ji do vojenského tábora. Izraelští pevně věřili, že nyní zvítězí a proto ji vítali s radostnými výkřiky.

Truhla Boží vzata

"Když pak přinesena byla truhla smlouvy Hospodinovy do vojska, zkríkl všecken Izrael s velikým plésáním, až země vzněla. Uslyšavše pak Filistínští hluk plésání, řekli: Jaký jest to hlas výskání velikého tohoto v vojsku Hebrejském? I poznali, že truhla Hospodinova přišla do vojska. Protož báli se Filistínští, když praveno bylo: Přišel Bůh do vojska jejich: a řekli: Běda nám, nebo nebylo prvé nic k tomu podobného. Běda nám! Kdo nás vysvobodí z ruky těch bohů silných? Tiť jsou bohové, kteříž zbili Egypt všelikou ranou i na poušti. Posilňte se a buďte muži, ó Filistínští, abyste nesloužili těm Hebrejským, jako oni sloužili vám: buďte tedy muži a bojujte. Bojovali tedy Filistínští, a poražen jest Izrael, a utíkali jeden každý do stanu svého. I byla ta porážka veliká velmi, nebo padlo z Izraele třidceti tisíc pěších. Také truhla Boží vzata, a dva synové Elí zabiti, Ofni a Fínes." (1Sam 4,5-11)

Filistínští byli přesvědčeni, že truhla je Izraelským Bohem. Nevěděli, že živý Bůh, jenž stvořil nebesa i zemi a vydal na Sionu svůj zákon, sesílá na lid štěstí a požehnání, neb neštěstí a pohromu v závislosti na poslušnosti vůči svatému zákonu, umístěnému ve svaté skříni. Izraelské potkalo nejkrutější neštěstí, jaké je mohlo potkat, a tím byl znovu na věčné časy dán důkaz, že nepravost lidu Božího neprojde bez trestu. Čím větší má kdo znalost vůle Boží, tím většího hříchu se dopouští, nejedná-li ve shodě s ní.

Když vojsko vytáhlo do boje, zůstal Elí, již starý a slepý, v Sílo. S neblahou předtuchou očekával výsledek bitvy, neboť "srdce jeho lekalo se za truhlu Boží" (1Sam 4,13). Seděl před vchodem do stánku úmluvy a vyčkával na příchod posla z bojiště. Konečně se objevil jeden Benjaminský, utíkající z kopce k městu. Vběhl do města a sděloval zprávu čekajícím obyvatelům, že Izrael utrpěl porážku a těžké ztráty.

Nářek a bědování donesly se sluchu Elího. Přivedli k němu posla a ten pravil Elímu: "Utekl Izrael před Filistinskými a porážka veliká stala se v lidu, ano i oba synové tvoji Ofni a Fínes zabiti jsou." Jakkoli strašné to byly zprávy, Elí toto sdělení přežil, protože tušil, že to tak dopadne. Když však posel dodal: "A truhla Boží jest vzata", strnula jeho tvář nevýslovnou úzkostí. Pomyšlení, že to byl jeho hřích, který tak zneuctil Boha a byl příčinou toho, že Bůh odstoupil od Izraele, bylo nad jeho síly. Zhroutil se, padl a "zlomiv šíji, umřel." (1Sam 4,17.18) Boží hněv zasáhl jej i oba jeho syny.

Přestože Fínes byl tak bezbožný, byla jeho manželka ženou, která se bála Hospodina. Smrt jejího tchána a manžela a především hrozná zvěst, že truhla Boží se octla v rukou nepřátel, způsobily její smrt. Cítila, že Izrael ztratil svou poslední naději. Dítěti, které porodila v této nešťastné hodině, dala jméno Ichabod neboli "Neslavný" a před posledním svým vydechnutím s žalem opakovala slova: "Přestěhovala se sláva z Izraele, nebo vzata jest truhla Boží." (1Sam 4,22)

Truhla v zemi Fistištínů

Bůh dopustil, aby nepřátelé vzali truhlu, a tímto způsobem chtěl Izraeli ukázat, jakou marností bylo spoléhání na truhlu, symbol Jeho přítomnosti, při současném zneuctívání Jeho svatých přikázání v ní obsažených. Bylo záměrem Božím pokořit Izraelity tím, že dopustil, aby pozbyli svatou truhlu, na níž si tolik zakládali a na kterou spoléhali.

Filistinstí vítězoslavně přestěhovali truhlu do Azotu, jednoho ze svých pěti hlavních měst, a umístili ji v domě svého boha Dágonu. Domnívali se, že moc, která až dosud provázela truhlu, přejde nyní na ně a že tato moc spolu s mocí boha Dágonu je učiní nepřemožitelnými. Když však druhého dne vstoupili do chrámu, spatřili něco, co je zděsilo. Dágon ležel povalený tvář k zemi před truhlou Hospodinovou. Kněží s úctou modlu zvedli a postavili ji na její místo. Příštího rána ji však opět našli zuráženou na zemi před truhlou. Horní polovinou se modla podobala člověku, spodní půlí pak rybě. Všechny části modly, jež připomínaly lidské tvary, byly uraženy a zůstalo jen tělo ryby. Kněží a lid zachvátila hrůza, viděli v této tajuplné události zlé znamení, věštící jejich záhubu a záhubu jejich model před Bohem Hebrejů.

Andělé Boží, kteří stále doprovázeli truhlu smlouvy, shodili bezduchou modlu na zem a znetvořili ji, aby ukázali, že živý Bůh je nade všechny bohy a že před ním každý pohanský bůžek jest ničím. Z obavy před mocí Boha Hebrejů odnesli truhlu z Dágonova chrámu a umístili ji ve zvláštní budově.

Obyvatelé Azotu začala sužovat trapná a zlobná nemoc. Připomněli si rány, jimiž Bůh stíhal Egypt a připisovali vznik soužení truhle. Rozhodli se ji dopravit do Gát. S truhlou však přišla do Gát i smrtelná nákaza a obyvatelé města dopravili proto truhlu do Akaron. Lid tohoto města zachvátila hrůza, když truhlu spatřili. Zděšeně volali: "Zprovodili k nám truhlu Boha Izraelského, aby nás pomohli i náš lid." Utíkali se ke svým bohům o ochranu, jak už to učinili obyvatelé Azotu a Gát, avšak dílo zkázy pokračovalo a vyústilo v zoufalství lidu tak, že "křik města vstupoval až k nebi" (1Sam 5,10.12). Lidé už nechtěli mít truhlu mezi sebou a přemístili ji na pole. Přišla však nová pohroma v podobě myší, jež zamořily zemi, ničíce všechnu úrodu jak na polích, tak v sýpkách. Národu hrozila úplná zkáza nemocemi a hladomorem. Truhla se jim stala strašlivou kletbou.

Nevěděli, co s ní mají počít, neboť kamkoliv ji přenesli, všude ji provázely strašné rány Boží. Lid se obrátil na svá knížata, kněze a kouzelníky a naléhavě je žádal: "Co učiníme s truhlou Hospodinovou? Oznamte nám, kterak bychom ji odeslali na místo její?" Rada zněla: Odeslat truhlu zpět k lidem, kterým náležela, a s ní poslat i drahocenné dary, aby získali Boží přízeň a byli uzdraveni, neboť poznali, že je to Boží ruka, která je trestá, neboť si přivlastili truhlu, jež náležela výlučně Izraeli.

Vrácení truhly Izraelitům

Podle tehdejší pověry nařídila knížata Filištínských lidu, aby zhotovili zpodobení ran, jež je postihly - "pět zadků zlatých a pět myší zlatých" "vedle počtu knížat Filištínských", neboť - jak pravili - "rána jedinstevná jest na všech, i na knížatech vašich". (1Sam 6,4)

Tito moudří mužové poznali, že truhlu provází tajemná moc, na niž jejich vědění nestačí. Přes svou moudrost však neporadili lidu, aby se odvrátili od svých model a začali sloužit Hospodinu. Měli Boha Izraele stále v nenávisti, protože soudy Boží je donutily sklonit se před mocí Boží.

Mezi Filištínskými se vyskytli i takoví, kteří byli proti tomu, aby se truhla vrátila do země, odkud vzešla. Zdálo se jim, že takové uznání moci Boha Izraele by bylo pro hrdou zemi Filištínských velkým ponížením. Kněží a kouzelníci je však napomenuli, aby nebyli tvrdší jako faraón a Egypťané a aby si tím na sebe nepřivolali ještě horší rány. Navrhli plán, který získal souhlas všech a který byl ihned proveden. Truhlu a zlaté oběti za své provinění naložili na nový vůz, aby zabránili jejich znečištění. Do vozu zapřáhli dvě krávy, na jejichž šíje nebylo dosud vloženo jho. Jejich telata zavřeli doma a krávy pak pustili, aby mohly jít, kam budou chtít. Jestliže dopraví truhlu k Izraelským do Betsemes, nejbližšího města Levitů, bude to pro Filištínské důkaz, že všechno zlo jim způsobil Bůh Izraele. "Pak-li nic, pravili, "poznáme, že ne ruka Jeho dotkla se nás, ale náhodou nám to přišlo." (1Sam 6,9)

Když pak krávy pustili, odvrátily se tyto od svých mláďat a vydaly se s bučením přímou cestou do Betsemes. Ačkoliv je nevedla lidská ruka, neuchýlila se trpělivá zvířata od směru své cesty. Božská přítomnost a Boží andělé doprovázeli truhlu a bezpečně ji zavedli na určené místo. Knižata Filištínská, která provázela truhlu až ku "pomezí Betsemes" (1Sam 6,12.14) a byla svědkem jejího přijetí, vrátila se do Akaron. Morová rána ustala a Filištínští se přesvědčili, že jejich útrapy byly ranami, jež na ně seslal Bůh Izraele.

Potrestaná opovážlivost

Byl právě čas sklizně pšenice a obyvatelé Betsemes žali v údolí. "A pozdvihše očí svých, uzerli truhlu; i veselili se, vidouce ji. A když přijel vůz na pole Jozue Betsemského, tu se zastavil. I byl tu kámen veliký. Tedy zsekavše dříví vozu toho i ty krávy, obětovali je v oběť zápalnou Hospodinu." Lidé z Betsemes rychle rozšířili zprávu, že truhla smlouvy je u nich a lid z okolních krajů sem začal proudit, aby přivítal její návrat. Radovali se z návratu posvátné truhly a viděli v něm předzvěst přílivu dobra, avšak nechápali skutečnou podstatu její svatosti. Místo aby pro ni připravili vhodné místo, ponechali ji na sklizeném poli. Stále si prohlíželi posvátnou truhlu, hovořili o podivuhodném způsobu, jakým jim byla navracena a začali se dohadovat, v čem spočívá její podivná moc. Nakonec neodolali své zvědavosti, sňali z ní pokrývky a opovážili se truhlu otevřít.

Všemu Izraeli dostalo se poučení, že k truhle musí vzhlížet s posvátnou bázňí a úctou. Když dostali příkaz, aby ji přenesli z místa na místo, neodvažovali se levitě na ni ani pohlédnout. Jen jednou v roce směl velekněz spatřit truhlu Boží. Ani pohanští Filištínci se neodvážili z ní sejmout pokrývky. Truhlu stále provázeli na všech jejich cestách neviditelní andělé nebeští. Neuctivost a opovážlivost betsemského lidu byla okamžitě potrestána. Přes padesát tisíc těchto troufalců bylo zabito anděly, kteří chránili Boží truhlu.

Lidé z Betsemes byli vylekaní a řekli: "Kdož bude moci ostáti před Hospodinem Bohem svatým tímto? A ke komu odejde od nás? I poslali posly k obyvatelům Kariatjeharim, řkouce: Vrátili zase Filistínští truhlu Hospodinovu: přijďte, vezměte ji k sobě." (1Sam 6,20.21) S jásotem uvítali obyvatelé tohoto města příchod posvátné truhly. Slavnostním způsobem ji plni blaženosti přenesli do svého města a umístili ji v domě levity Abinadaba a truhla zůstala u něho po mnoho let.

Izraelští trpěli útlakem svých nepřátel již dvacet let, když "se roztoužil všecken dům Izraelský po Hospodinu." Samuel, kterého lid uznával za Božího proroka, jim radil: "Jestliže celým srdcem svým obracíte se k Hospodinu, odejměte bohy cizí z prostředku sebe i Astarota, a ustavte srdce své při Hospodinu, a služte jemu samému." (1Sam 7,3)

Pod vedením náčelníků kmenů bylo svoláno velké shromáždění lidu do Masfa, kde byla uspořádána velká slavnost. V hluboké pokoře vyznal se zde lid ze svých hříchů a na důkaz, že je pevně rozhodnut poslouchat příkazů, jež vyslechl, pověřil Samuela úřadem soudce.

Filistínští považovali toto shromáždění za válečnou poradu a vyrazili s velkou vojenskou mocí, aby rozehnali Izraelské, dříve než své plány uskuteční. Zpráva o tom, že se blíží, vyvolala v Izraeli velké zděšení. Lid prosil Samuela: "Nepřestávej volati za nás k Hospodinu Bohu našemu, aby nás vysvobodil z ruky Filistínských." (1Sam 7,7)

Právě když Samuel obětoval beránka jako zápalnou oběť, přitáhli Filistínští a hotovili se k bitvě. Tehdy Všemohoucí, který byl sestoupil na Sinaji v ohni a za hřímání blesků a který rozdělil Rudé moře arazil Jordánem cestu pro dítky Izraele, ukázal opět svou moc. Na postupujícího nepřítele se přihnala strašná bouře a země byla poseta mrtvolami válečníků.

Izraelští strnuli v posvátné hrůze, chvějíce se strachem a kojíce se nadějí. Když spatřili porážku svých nepřátel, poznali, že Bůh přijal jejich lítost. Ačkoliv nebyli na boj připraveni, zmocnili se zbraní usmrčených Filistínů a začali pronásledovat prchající vojska až do Betchar. Tohoto skvělého vítězství bylo dosaženo právě na témž bojišti, na němž byl Izrael před dvaceti lety Filistínskými poražen, při čemž byli usmrčeni

kněží Ofni a Fíns a truhla Boží ukořistěna nepřitelem. Aby tato událost nikdy neupadla v zapomenutí, vztyčil Samuel mezi Masfa a Sen velký kámen jako památník. Nazval jej Eben-Ezer, "kámen pomoci", a lidu pravil: "Až potud pomáhal nám Hospodin." (1Sam 7,12)

Truhla Boží zůstala v domě Abinadaba až do doby, kdy se David stal králem. Vybral si tehdy třicet tisíc mužů z Izraele a vydal se s nimi pro truhlu Boží. Archa byla umístěna na novém voze a byla vyvezena z domu Abinadaba. Uza a Achio, synové Abinadaba, provázeli vůz. "David a všecken dům Izraele hráli před Hospodinem na všelijaké nástroje z dříví cedrového, totiž na harfy, loutny, bubny, husličky a na cymbály. A když přišli k humnu Náchonovu, vztáhl ruku svou Uza k truhle Boží a pozdržel ji, nebo uchýlili se volové. Protož rozhněval se Hospodin na Uzu, a zabil ho Bůh pro neprozřetelnost; i umřel tu u truhly Boží." (2Sam 6,5-7) Uza svým činem prokázal naprostou nedůvěru Bohu, jako kdyby Ten, který přivedl archu ze země Filištínské, nedovedl se o její bezpečnost postarat i nyní. Andělé doprovázející truhlu Boží, pokárali Uzu za jeho opovržlivost a nedostatek trpělivosti i za to, že se odvážil vztáhnout ruku na posvátnou truhlu Boží.

"Tedy zkormoutil se David, proto že se Hospodin tak přísně obořil na Uzu. I nazváno to místo Peres Uza až do tohoto dne. A boje se David Hospodina v ten den, řekl: Kterakž má vjíti ke mně truhla Hospodinova? Pročež David nechtěl přenést k sobě truhly Hospodinovy do města svého, ale způsobil to, aby se obrátila do domu Obededoma Gitejského. I pobyla truhla Hospodinova v domě Obededoma Gitejského za tři měsíce, a požehnal Hospodin Obededomovi i všemu domu jeho". (2Sam 6,8-11)

Bůh chtěl ukázat lidu, že ačkoliv truhla Boží byla postrachem i smrtí pro ty, kteří přestupovali v ní obsažena přikázání, byla současně požehnáním i silou pro ty, kteří byli přikázáním Božím poslušni. Když David uslyšel, že díky truhle Boží byl Obededomův dům velmi požehnan a že se mu ve všem dařilo, zatoužil uvést ji do svého města. Než ovšem uskutečnil její přenesení k sobě, cele se Bohu posvětil a přikázal, aby všechna knížata a představení lidu zdrželi se všech světských věcí a též od všeho, co by mohlo odvrátit pozornost od svatých věcí. Takto připraveni a posvěceni mohli uvést truhlu Boží do města Davidova. "Tedy odšed David, přenesl truhlu Boží z domu Obededomova do města Davidova s veselím." (2Sam 6,12)

"A když přinesli truhlu Hospodinovu, postavili ji na místě jejím u prostřed stanu, kterýž jí byl David rozbil; a obětoval David před Hospodinem oběti zápalné i pokojné". (2Sam 6,17)

V Šalomounově svatyni

Když Šalomoun, Davidův syn, dokončil stavbu svatyně, shromáždil starší Izraele a nejvýznamnější muže z lidu, aby přenesli truhlu úmluvy Hospodinovu do města Davidova. Tito mužové se cele posvětili Pánu a slavnostně s velkou důstojností doprovázeli kněží, kteří nesli posvátnou truhlu. "A přenesli truhlu Hospodinovu a stánek úmluvy, i všecka nádobí posvátná, kteráž byla v stánku; a tak přenesli to kněží a Levitové. Král pak Šalomoun i všecko shromáždění Izraelské, kteréž se k němu sešlo, obětovali s ním před truhlou ovce i voly, kteříž ani popisování ani počítání nebyli pro množství." (1Král 8,4.5)

Tím, že přenášel do chrámu posvátnou truhlu obsahující dvě kamenné desky, na nichž byly prstem Božím vyryty přikazy Desatera, následoval Šalomoun příkladu svého otce Davida. Po každých šesti krocích obětoval Bohu. Se zpěvem a hudbou a velmi obřadně "vnesli kněží truhlu smlouvy Hospodinovy na místo její, do vnitřního domu, do svatyně svatých, pod křídla cherubínů." (2Par 5,7; 1Král 8,6)

Nevyrovnatelně krásná a nepřekonatelně nádherná byla budova chrámu, kterou Šalomoun a jeho druhové postavili pro Boha a pro bohoslužbu. Zemská svatyně byla zhotovena podle vzoru nebeské svatyně, jak byla ukázána Mojžišovi na hoře a následovně představena Pánem Davidovi. Truhla smlouvy byla ještě nádherněji ozdobena. Ke dvěma cherubínům, jež se nacházeli na horním přikrytí skříně, kteří byli z ryzího zlata, přidal ještě Šalomoun dva anděly větších rozměrů, kteří stáli na protilehlých bocích truhly, což mělo představovat nebeské anděly bez přestání ochraňující Boží zákon. Nádherna a spanilost chrámu se nedá popsat. Do tohoto místa, jak předtím do stánku shromáždění, byla vnesena slavnostně truhla Boží a byla umístěna pod křídly dvou nádherných cherubů nad slitovnicí.

Zpěváci - Levité odění v bílá roucha s cimbály, loutnami a harfami v rukou stáli u východní strany oltáře a s nimi tam stálo sto dvacet kněží, troubících na trouby. "Ti, kteříž spolu troubili v trouby, a zpěváci měli vydávati jeden zvuk k chválení a oslavování Hospodina, a když povyšovali hlasu na trouby a cimbály a jiné nástroje hudebné, chválíce Hospodina, řkouce, že dobrý jest a že na věky trvá milosrdenství jeho, tehdy oblak naplnil dům ten, dům Hospodinův, tak že nemohli kněží ostáti a sloužiti pro ten oblak, neboť sláva Hospodinova byla naplnila dům Boží." (2Par 5,13.14)

Uprostřed síně chrámu byl postaven "měděný výstupek" jako plošina, a Šalomoun na něj vystoupil a s pozdvíženýma rukama požehnal obrovskému zástupu stojícímu před ním. Pak poklekl Šalomoun na podiu a přede vším lidem pronesl slavnostním způsobem zasvěčující modlitbu. Pozvedl ruce k nebi, zatím co celé shromáždění se sklonilo až k zemi, modlil se slavnostně a upřímně k Bohu. A když Šalomoun skončil svou modlitbu, "oheň sestoupil s nebe, a sehltil zápal i oběti". "Všichni synové Izraelští viděli, když sstupovala sláva Hospodinova na dům, a padše tváří k zemi, na dláždění, klaněli se a chválili Hospodina, že dobrý jest, a že na věky trvá milosrdenství jeho." (2Par 7,1-3)

Bůh dal Izraeli varování, že jestliže lid se stane nevěrným a od něj odstoupí, pak na chrám dopadne neštěstí. Tato předpověď došla naplnění za několik století po jeho vystavění. Bůh rovněž Šalomounovi zaslíbil, že zůstane-li spolu s lidem věrný a poslušný Božím přikázáním, bude chrám Hospodinův ve svém lesku a nádheře stát na věky jako důkaz Boží přízně a velkých požehnání, jež splynou na Izraele jako odměna za poslušnost.

Poroba Izraele

Protože Izraelité přestupovali přikázání Boží a činili zlo, dopustil Bůh, aby se dostali do zajetí, aby národ tímto způsobem pokáral a pokořil. Ještě před zničením oznámil Bůh několika svým věrným služebníkům osud chrámu, jenž byl chloubou Izraele a který uctívali téměř jako modlu, při současném hřešení proti Bohu. Předpověděl jim rovněž i uvedení Izraele do zajetí. Spravedliví mužové na čele s Jeremiášem těsně před zničením chrámu vynesli ze svatyně svatých truhlu Boží obsahující kamenné tabule s Desaterem a v hlubokém smutku a žalu ukryli ji v jeskyni, kde měla zůstat ukrytá před lidem Izraelským činícím zlo, a před nepřáteli. Tato posvátná truhla **je dosud skryta**. Nikdo se jí nedotkl od chvíle, kdy byla uložena na tajné místo. (PK 453; 2 Makabej.2,4.5)

Odpadnutí národa

PK 109-116:

Od chvíle Jeroboámovy smrti až po Eliášovo vystoupení před Achabem prožíval Izraelský lid stálý duchovní úpadek. Za panování mužů, kteří se nebáli Hospodina a podporovali cizí způsoby bohoslužby, zapomněl velký počet lidí na svou povinnost sloužit živému Bohu a přijal mnohé z modlářských zvyků.

Dva roky před Azovou smrtí začal vládnout v království Izrael král Achab. Jeho vláda se již od počátku vyznačovala strašným odpadlictvím. Vzav si ženu "Jezábel, dceru Etbál, krále Sidonského", velekněze Bálova, sloužil Achab "Bálovi a klaněl se jemu. A vzdělal oltář Bálovi v chrámě Bálově, kterýž ustavěl v Samaří". (1Král 16,31.32)

Achab zavedl uctívání Bála nejen v hlavním městě, ale pod vedením Jezábel vystavěl pohanské oltáře na mnoha "výsostech", kde ve stínu okolních hájů šířili kněží a ti, kdož měli co dělat s modloslužbou, svůj zhoubný vliv, až takřka celý Izrael svedli k Bálovi. "Nebylo podobného Achabovi", jenž "se zaprodal, aby činil to, což zlého jest před obličejem Hospodinovým, protože ho ponoukala Jezábel žena jeho. Dopouštěl se zajisté věcí velmi ohavných, následuje model vedle všeho toho, čehož se dopouštěli Amorejští, kterých vyplenil Hospodin od tváří synů Izraelských." (1Král 21,25.26)

Achabova mravní síla byla oslabena. Jeho sňatek s modloslužebnou ženou, rozhodnou a praktickou, měl neblahé následky pro něj i pro národ. Jeho bezzásadová povaha s malým smyslem pro to, co je spravedlnost, se dala Jezábelinou rozhodností snadno přetvořit. Jeho sobecká povaha nebyla sto ocenit milosrdenství, jaké Bůh prokázal Izraeli, nebyla schopna uvědomit si povinnosti, jež měl jako strážce a vůdce vyvoleného lidu.

Zhoubný vliv Achabova panování způsobil, že Izrael se vzdálil daleko od živého Boha a kráčel před Ním nedobrými cestami. Po mnoho let ztráceli Izraelští pocit zbožnosti a bázně Boží. Zdálo se, že není nikoho, kdo by se odvážil poukázat jim, jak žijí, a otevřeně vystoupit proti panujícímu rouhačství. Tmavý stín odpadnutí zahalil celou zemi. Všude byly vidět obrazy Bála a Astarot. Nesčetně bylo modlářských chrámů a posvěcených modloslužebných hájů, v nichž byly uctívány výtvořené lidských rukou. Vzduch byl znečišťován dýmem obětí přinášených falešným bohům. Hory a údolí odrážely rozjařené výkřiky pohanských kněží, kteří obětovali slunci, měsíci a hvězdám.

Skrze věrné posly posílal Pán znovu a znovu výstrahy odpadlému králi a lidu, marná však byla slova, jimiž je napomínal a káral. Marně prosazovali poslové Boží právo Hospodinovo, že je jediným Bohem v Izraeli, marně vyvyšovali zákony, jež jim Bůh svěřil. Uchvácení skvělou podívanou a okouzujícími obřady modlářské bohoslužby, následovali lidé příkladu krále a jeho dvora a oddávali se omamujícím zvrhlým rozkošem a orgiím smyslné pohanské bohoslužby. Ve své slepé pošetilosti se rozhodli zavrhnout Boha a Jeho uctívání. Světlo, jež jim bylo tak milostivě udělováno, se stalo tmou. Výborné zlato zašlo.

Běda, zašla sláva Izraele! Ještě nikdy neklesl vyvolený lid Boží tak hluboko ve svém odpadlictví. "Proroků Bálových" bylo "čtyřista a padesát", kromě nich bylo čtyři sta "proroků háje". (1Král 18,19) Nic než zázračná moc Boží nemohlo zachránit národ před úplnou zkázou. Izrael se dobrovolně odloučil od Hospodina. Pán však přesto ve své lásce toužil po těch, kdož byli svedeni k hříchu; a chystal se poslat k nim jednoho ze svých nejmocnějších proroků, skrze něhož budou mnozí přivedeni zpět k věrnosti Bohu svých otců.

Eliáš Tesbitský

PK 110-127:

V horách galádských, na východ od Jordánu žil za dnů Achabových věřící, zbožný muž, jehož neohrožené vystoupení mělo zadržet rychlé šíření odpadlictví v Izraeli. Ač žil vzdálen všech známých měst zcela prostým životem, zahájil Eliáš Tesbitský své poslání v důvěře, že Bůh mu připraví cestu a dá mu hojnost úspěchů. Hlásal věrné a mocné slovo a celý svůj život zasvětil dílu nápravy. Byl hlasem volajícího na poušti, jehož posláním je kárat hřích a zadržet příval nepravosti. Přišel mezi lid jako karatel hříchu a jeho poselství bylo balzámem z Galádu pro hříchem ochořelé duše všech, kdož toužili po uzdravení.

Toužil, aby Izraelští byli přivedeni k pokání dříve, než zajdou na své hříšné cestě tak daleko, že tím popudí Pána, aby je úplně vyhladil. Modlitba Eliášova byla vyslyšena. Časté výzvy, kárání a výstrahy se mýjely účinkem a nepřiváděly Izrael k pokání. Nastal však čas, kdy Bůh musí k Izraelským promluvit soudy. Protože vyznavači Bálovi tvrdili, že poklady nebes, jako je rosa a déšť, nepřicházejí od Hospodina, nýbrž od panujících přírodních sil a že země vzkvétá a vydává bohaté plody díky tvůrčí síle slunce, měla kletba Boží těžce postihnout zkaženou zemi. Odpadlé kmeny Izraele měly poznat, jak je bláhové věřit, že moc Bálova jim dá časná požehnání. Dokud se nevrátí s pokáním k Bohu a neuznají Jej za zdroj všeho požehnání, nepadne na zemi rosa ani déšť.

Eliáš byl pověřen posláním doručit Achabovi nebeské poselství soudu. Neusiloval o to, aby se stal poslem Páně; slovo Páně přišlo k němu. A protože byl horlivý pro věc Boží, neváhal uposlechnout božské výzvy, i když se zdálo, že uposlechnutí znamená přivolat na sebe rychlou záhubu z rukou bezbožného krále.

Prorok se ihned vypravil na cestu, putoval dnem i nocí, až přibyl do Samaří. Když přišel k paláci, nežádal o vpuštění, ani nečekal, až bude ohlášen. Oděn hrubým rouchem, jež v té době obvykle nosívali proroci, prošel zřejmě nepozorován strážci a za okamžik stanul před udiveným králem.

Eliáš se neomlouval za svůj nečekaný příchod. Někdo větší než vládce Izraele mu přikázal, aby mluvil. Pozdvihl ruku k nebesům a slavnostně ohlásil, že na Izrael přijdou soudy Nejvyššího. "Žít' jest Hospodin Bůh Izraelský, před Jehož obličejem stojím", prohlásil, "že nebude těchto let rosy ani deště, jedině vedle řeči mé." (1Král 17,1)

Jako blesk z čistého nebe zaznělo v uších bezbožného krále poselství o přicházejícím soudu. Avšak dříve než se Achab mohl vzpamatovat ze svého překvapení nebo ze sebe vypravit odpověď, Eliáš zmizel právě tak rychle, jak přišel, aniž čekal, jaký účinek bude mít jeho poselství. A Pán šel před ním, upravuje mu cestu. "Obrať se k východu", vyzval Pán proroka, "a skryj se u potoka Karit, kterýž jest naproti Jordánu. A budeš z toho potoka pít; krkavcům pak přikázal jsem, aby tě tam krmili." (1Král 17,3.4)

Zprávy o tom, že Eliáš vytkl hříchy Izraele a prorokoval o brzkém trestu, se rychle rozšířily po celé zemi. V některých vzbudily strach a obavy, všeobecně však bylo nebeské poselství přijato s posměchem a úšklebky.

Prorokova slova se však začala ihned naplňovat. Ti, kdož se nejprve vysmívali pouhé zmínce o tom, že by měla přijít pohroma, měli záhy možnost o tom vážně přemýšlet, neboť po několika měsících země vyschla, protože nebyla zavlažována rosou ani deštěm, a všechno zelené uschlo. Po nějaké době začala hladina řek klesat, potoky začaly vysychat. Takové věci nebyl nikdo pamětníkem. Lid však byl svými vůdci vyzván, aby důvěřoval moci Bálově a aby Eliášovo proroctví nebral vážně. Kněží stále trvali na tom, že dešť přichází jen z moci Bálovy. Nebojte se Boha Eliášova, netřeste se před jeho slovy, vyzývali lid a znovu tvrdili, že je to Bál, který vydává žeň v její čas a stará se o lidi i zvířata.

"Rozhodnutí udržet lidi v klamu, pokračují kněží Bálovi v přinášení obětí svým bohům a dnem i nocí je vyzývají, aby zavlažili zemi. Drahými oběťmi pokoušejí se kněží utišit hněv svých bohů; s horlivostí a vytrvalostí, hodnou lepšího díla, prodlévají u svých pohanských oltářů a úpěnlivě prosí o dešť. Každou noc je po celé zemi slyšet jejich volání a prosby. Avšak ani mráček se ve dne neobjeví na obloze, aby zakryl žhavé paprsky slunce. Rosa ani dešť neosvěžují vyprahlou zemi. Slovo Hospodinovo se nemění, ať dělají kněží Bálovi, co mohou.

Uplyne rok a dešť nepřichází. Země je sežehnutá, jako by byla spálena ohněm, Žhoucí žár slunce hubí zbytky zeleně. Řeky vysychají a bučící stáda dobytka bloudí vyčerpána sem a tam. Pole kdysi žírná se podobají planoucím písečným pouštím, pustým úhorům. Háje zasvěcené uctívání model jsou bezlisté, stromy v lesích, z nichž zbyly pouhé kostry, neskytají stín. Vzduch je suchý a dusný; písečné bouře oslepují a brání dýchání. Kdysi kvetoucí města a vesnice se stávají místy smutku. Hlad a žízeň způsobují mezi lidmi i zvířaty strašnou úmrtnost. Hladomor se všemi svými hrůzami se přibližuje čám dál víc.

I skrze tyto důkazy moci Boží nečinil Izrael pokání ani se nenaučil tomu, čemu jej chtěl Bůh naučit. Izraelští nechápali, že ten, Jenž stvořil přírodu, ovládá přírodní zákony a může z nich učinit nástroj požehnání nebo zkázy. Zpupní a oddáni falešnému náboženství, nechtěli se pokořit před mocnou rukou Boží a začali pátrat po nějaké jiné příčině, jíž by připsali své utrpení.

Jezáběl zcela odmítala pokládat sucho za soud Hospodinův. Byla rozhodnuta nadále vzdorovat Bohu nebeskému a spolu takřka s celým Izraelem označila Eliáše za příčinu všeho jejich neštěstí. Cožpak to nebyl on, kdo svědčil proti jejich způsobu bohoslužby? Kdyby jen mohl být smeten z cesty, tvrdila, byl by tím utišen hněv jejich bohů a jejich trápení by se skončilo.

Vyzván královnou, zahájil Achab co nejzevrubnější pátrání po místě, kde se prorok ukrývá. Vyslal posly k okolním národům, blízkým i vzdáleným, aby hledali muže, kterého nenáviděl a kterého se bál; a ve snaze dovést pátrání k úspěšnému konci vyžadoval od těchto království a národů přísahu, že nic nevědí o prorokově pobytu. Pátrání však bylo marné. Prorok byl v bezpečí před zlobou krále, jehož hříchy přivolaly na zemi hněv uraženého Boha.

Když ve svém úsilí dopadnout Eliáše neuspěla, rozhodla se Jezábel, že se pomstí tím, že dá usmrtit všechny proroky Hospodinovy v Izraeli. Ani jediný neměl zůstat na živu. Rozvzteklá žena svůj záměr uskutečnila. Dala pobít mnohé ze služebníků Božích. Všichni však nezahynuli. Správce Achabova domu Abdiáš, jenž zůstal věrný Bohu, "vzal sto proroků" a s nasazením vlastního života "skryl je po padesáti v jeskyni, a krmil je chlebem a vodou" (1Král 18,4)

Odpadnutí Izraele bylo zlem strašnějším než všechny hrůzy hladomoru. Bůh toužil osvobodit lid od falešných představ a přivést ho k tomu, aby pochopil, že Jemu vděčí za život a za všechno. Snažil se jim pomoci, aby znovu nabyli ztracené víry, a proto na ně musel uvalit velké utrpení.

"Zdaliž jakou libost mám, když umírá bezbožný? Dí Panovník Hospodin. Zdali ne raději, když se odvrací od cest svých, aby živ byl?" "Odvzte od sebe všechna přestoupení vaše, jichž jste se dopouštěli, a učíte sobě srdce nové a ducha nového. I pročez mřete, ó dome Izraelský? Vždyť nemám libost v smrti toho, jenž umírá, dí Panovník Hospodin. Obráťtež se tedy, a živi buďte." "Odvraťtež se, odvráťte od cest svých zlých. I proč mřítí máte, ó dome Izraelský?" (Ez 18,23.31.32; 33,11)

Hlas přísně kárající

PK 129-142:

Nějaký čas zůstal Eliáš ukryt v horách u potoka Karit. Tam bylo po mnoho měsíců postaráno zázračným způsobem o jeho potravu. Později, kdy stálým suchem vyschl potok, přikázal Bůh svému služebníku, aby hledal útočiště v pohanské zemi. "Vstaň", vyzval ho Bůh, "a jdi do Sarepty Sidónské, a buď tam. Aj, přikázal jsem ženě vdově, aby tě živila." (1Král 17,9)

Tato žena nebyla Izraelitka. Nikdy se netěšila výsadám a požehnáním, jimiž se těšil vyvolený lid Boží, věřila však v pravého Boha a chodila ve světle, jež zářilo na její cestu. Když pak bylo nebezpečno pro Eliáše v zemi Izraelské, poslal ho Bůh k této ženě, aby našel v jejím domově útočiště. V tomto jejím domě stíženém chudobou těžce doléhal hlad a žalostně hubené zásoby již docházely.

Na Eliášovu prosbu, aby mu dala najíst a napít, vdova odpověděla: "Živť jest Hospodin Bůh tvůj, že nemám žádného chleba, ani podpopelného, kromě hrsti mouky v kbelíku a maličko oleje v nádobce, a aj sbírám trochu dříví, abych šla a připravila to sobě a synu svému, abychom snědouce to, za tím umřítí musili." Eliáš jí řekl: "Neboj se. Jdi a učiň, jakž jsi řekla, avšak udělej mi prve z toho malý chléb podpopelný a přines mi; potom sobě a synu svému uděláš. Neboť toto praví Hospodin Bůh Izraelský: Mouka z kbelíka toho nebude strávena, aniž oleje v nádobce té ubude až do toho dne, kdy dá Hospodin déšť na zemi." (1Král 17,12-14)

Větší zkouška víry než tato nemohla být uložena. Vdova se dosud chovala ke všem cizincům vždy laskavě a byla k nim vždy štedrá. I nyní, nehledíc na utrpení, které tím mohlo vzniknout jí a jejímu dítěti, a věříc Bohu Izraele, že jí pomůže v každé nouzi, obstála v této vrcholné zkoušce pohostinnosti tím, že "učinila vedle řeči Eliášovy". (1Král 17,15)

Podivuhodné bylo pohostinství, jež proroku Božímu poskytla tato fénická žena, a podivuhodně byla také její víra a laskavost odměněna. "Jedla ona i on i čelěď její až do těch dní. Z kbelíka toho mouka nebyla strávena, aniž oleje v nádobce ubylo, vedle řeči Hospodinovy, kterouž mluvil skrze Eliáše."

Vdova ze Sarepty se rozdělila s Eliášem o poslední sousto a za odměnu byl zachován její život i život jejího syna. Stejně tak všem, kdož v čase zkoušek a nouze poskytují pomoc druhým, ještě potřebnějším, slibuje Bůh velké požehnání. Bůh se nemění. Jeho moc není menší dnes, než byla za dnů Eliášových. Zaslíbení "Kdož přijímá proroka, protože je prorok, dostane odměnu proroka" (Mat 10,41) není dnes méně jisté než tehdy, když je vyslovil náš Spasitel.

V dlouhých letech sucha a hladu se Eliáš opravdově modlil, aby se srdce Izraelských odvrátila od modloslužebnictví k věrnosti Bohu. Když ruka Páně těžce doléhala na postiženou zemi, prorok trpělivě

čekal. Viděl všude kolem sebe množící se utrpení a bídu. Rmoutil se proto a toužil, aby měl moc provést rychle nápravu. Bůh však sám uskutečňoval svůj záměr a vše, co Jeho služebník mohl činit, bylo modlit se ve víře a čekat, až nastane doba pro rozhodný čin.

Tak muselo dojít k tomu, že Bůh nyní navštívil svůj lid s nejpřísnějším ze svých soudů. Předpověď Eliášova se splnila. Po tři léta byl posel neblahého proroctví hledán ve všech městech a ve všech zemích. Podle Achabova nařízení museli mnozí panovníci dát své čestné slovo, že v jejich zemích není cizí prorok. Přesto pátrání pokračovalo, protože Jezábel a proroci Bálovi Eliáše k smrti nenáviděli a nešetřili sil, aby se ho zmocnili. A deště stále nebylo.

Konečně "po mnohých dnech" uslyšel Eliáš slovo Páně: "Jdi, ukaž se Achabovi, neboť dám déšť na zemi." Poslušen rozkazu "odešel Eliáš, aby se ukázal Achabovi". (1Král 18,1.2) Právě v té době, kdy se prorok vydal na cestu do Samaří, navrhl Achab Abdiášovi, správci své domácnosti, aby dal zevrubně pátrat po pramenech a zdrojích vody v naději, že najde pastvu pro svá mroucí stáda dobytka. I na královském dvoře silně pociťovali následky dlouhotrvajícího sucha. Král, vážně znepokojený budoucností svého domu, se rozhodl, že se osobně zúčastní se svým služebníkem pátrání po vhodných místech, kde by mohla být pastva. "I rozdělili sobě zemi, kterouž by prošli. Achab šel jednou cestou sám, Abdiáš také šel cestou druhou sám."

"A když Abdiáš byl na cestě, aj, Eliáš potkal se s ním, kterýž když ho poznal, padl na tvář svou a řekl: Nejsi-liž ty, pane můj, Eliáš?" (1Král 18,6.7)

V době odpadnutí Izraele zachoval Abdiáš věrnost Bohu. Jeho pán, král, ho nemohl odvrátit od jeho oddanosti k živému Bohu. Nyní byl poctěn příkazem Eliášovým, který pravil: "Jdi, pověz pánu svému: Aj, Eliáš přišel."

Zděšen na nejvyšší míru, Abdiáš zvolal: "Což jsem zhřešil, že služebníka svého vydati chceš v ruku Achabovu, aby mne zamordoval?" Snažně prosil Abdiáš proroka, aby ho k tomu nenutil. "Služebník tvůj," naléhal, "bojí se Hospodina od mladosti své. Zdaliž není oznámeno pánu mému, co jsem učinil, když Jezábel mordovala proroky Hospodinovy, že jsem skryl z proroků Hospodinových sto mužů, po padesáti v jeskyni, a krmil jsem je chlebem a vodou? Ty pak nyní pravíš: Jdi, pověz pánu svému: Aj, Eliáš přišel. A zamorduješ mne." (1Král 18,12-14)

Slavnostní přísahou slíbil Eliáš Abdiášovi, že jeho poselství nebude plané. "Žít' jest Hospodin zástupů, před jehož obličejem stojím, pravil, "žeť se jemu dnes ukáží." Takto ujištěn, "šel Abdiáš vstříc Achabovi, a oznámil jemu." (1Král 18,15.16)

S úžasem a s hrůzou vyslechl král poselství poslané mužem, jehož se bál a jehož nenáviděl a po němž tak neúnavně pátral. Nemohl neuposlechnout výzvy ani se neopovážil pozdvihnout ruku proti poslu Božímu. A tak se v doprovodu své tělesné stráže vydal chvějící se panovník, aby se setkal s prorokem.

Král a prorok stanuli proti sobě tváří v tvář. Ačkoliv byl Achab pln žhavé nenávisti, je v přítomnosti Eliášově mírný a bezmocný. Jeho první slova "Zdaliž ty nejsi ten, kterýž kormoutíš lid Izraelský?" (1Král 18,17) prozradila nejnítějnější pocity jeho srdce. Achab věděl, že to bylo slovo Boží, jež uzavřelo nebe, přesto se pokusil uvalit na proroka vinu za těžké soudy, jež postihly zemi.

Eliáš, vědom si své nevinu, stojí před Achabem a nesnaží se omluvit nebo králi lichotit. Horlivý pro čest Boží, odmítá Achabovo obvinění a bez bázně králi prohlašuje, že to byly jeho hříchy a hříchy jeho otců, jež přivolaly na Izrael tuto strašnou pohromu. "Ját' nekormoutím lidu Izraelského," praví směle, "ale ty a dům otce tvého, když opouštíte Hospodina a následujete Bálu." (1Král 18,18)

I dnes je zapotřebí hlasu, který by přísně káral, neboť ohavné hříchy odtrhly lid od Boha. Nevěra se stává moderní. Lahodná kázání, jichž se lidem tak často dostává, nepůsobí trvale, polnice nevydává jasný zvuk. Lidé nejsou až do srdce zasahováni prostými, říznými pravdami slova Božího. Není lepší počínat si tak, aby nezbudit nelibost těch, kteří žijí v hříchu?

Tak uvažovali a uvažují mužové, kteří by měli stát jako věrní strážci zákona Božího, a proto opatrnost nastupuje na místo věrnosti a hřích se nechává bez pokárání. Kdy opět zazní v církvi hlas, jenž bude věrně kárat? Takoví kazatelé, kteří jen potěšují lidi, kteří volají "pokoj, pokoj, kdy Bůh nemluví o pokoji", by měli pokořit svá srdce před Bohem, žádat o odpuštění za svou neupřímnost a nedostatek mravní odvahy. Pravá láska usiluje především o čest Boží a spásu duší. Ti, kdož ctí takovou lásku, se nevyhýbají pravdě, aby se uchránili nepříjemným následkům přímé řeči, která nazývá hřích hříchem. Jsou-li duše lidí v nebezpečí, nemyslí služebníci Boží na sebe, nýbrž říkají to, co jim bylo dáno mluvit, a odmítají omlouvat nebo promíjet zlo.

Jejich poselství musí znít: "Tak praví Pán." Bůh vyžaduje muže, jako byl Eliáš, Nátan a Jan Křtitel, muže, kteří ponese věrně jeho poselství bez ohledu na následky, muže, kteří statečně hlásají pravdu, i když za to obětují vše, co mají.

Bůh nemůže potřebovat muže, kteří v době nebezpečí, kdy je třeba síly, odvahy a vlivu všech, se bojí zaujmout pevný postoj za spravedlivou věc. Volá muže, kteří budou věrně bojovat proti zlu, proti knížatstvům a mocnostem, proti vládcům temnosti tohoto světa, proti duchovním mocnostem zla na výsostech. Takovým Bůh řekne: "Dobře, dobrý a věrný služebníče, ... vejdi v radost svého Pána." (Mt 25,23)

Karmel

PK 143-154:

Stanuv před Achabem, Eliáš požádal, aby byl shromážděn celý Izrael a setkal se s ním a s proroky Bála a Astarot na hoře Karmel. "Pošli", přikázal Achabovi, "a shromáždí ke mně všecken lid Izraelský na horu Karmel, a proroků Bálových čtyři sta a padesáte, i proroků toho háje čtyři sta, kteříž jedí ze stolu Jezábel." (1Král 18,19)

Příkaz vydal ten, jenž stál v samé přítomnosti Hospodinově, a Achab okamžitě uposlechl, jakoby prorok byl panovníkem a král poddaným. Po království byli rozesláni rychlí poslové s výzvou, aby se lid sebral k setkání s Eliášem a proroky Bála a Astarot. V každém městě a v každé vesnici se lid přichystal shromáždít se v ustanovenou dobu. Když pak putovali k určenému místu, byla srdce mnohých naplněna divnými předtuchami. Má se stát něco zvláštního? Jaká nová pohroma má přijít na lid a zemi?

Časně ráno určeného dne se zástupy odpadlého Izraele, napjaté očekáváním, shromažďují poblíž vrcholu hory. Bálovi proroci přicházejí v okázalých hávech. Král se objevuje v královském majestátu a zaujímá své místo v čele kněží, pozdravován voláním modlářů. V srdcích kněží se však ozývají obavy, když si vzpomenou, že na slovo tohoto proroka nepadla na zemi Izrael po tři a půl roku ani rosa, ani kapka deště. Cítí s jistotou, že se blíží nějaká strašná rozhodná chvíle. Bohové, v něž věří, nemohou dokázat, že Eliáš je falešný prorok. Na jejich bouřlivé volání, jejich modlitby, slzy, pokořování, na jejich odporne obřady a stále obětování drahocenných obětí zůstávají předměty jejich uctívání podivně lhostejné.

Proti králi Achabovi a proti falešným prorokům, obklopen shromážděnými zástupy Izraele, stojí zde Eliáš jako jediný, kdo přišel, aby ospravedlnil čest Hospodinovu. Ten, jehož celé království viní z toho, že na ně přišla pohroma, stojí nyní zdánlivě bezbranný před vládcem Izraele, před proroky Bálovými, před válečníky a tisícihlavými zástupy. Eliáš však není sám. Nad ním a kolem něho jsou zástupy ochraňujících andělů, andělů vynikajících silou.

Nezahanben, nezastrašen stojí prorok před zástupy lidí, plně si vědom svého úkolu, který má vykonat na božský příkaz. Jeho tvář vyzařuje velebnost, jež vzbuzuje hrůzu. S úzkostí čeká lid, až promluví. Eliáš pohlédne nejprve na zbořený oltář Hospodinův, pak na zástupy lidu a zvolá zvučným hlasem podobným polnici: "Dokudž kulhati budete na obě strany? Jestližeť jest Hospodin Bohem, následujtež Ho; pakli jest Bál, jdětež za ním.." (1Král 18,21)

Lid na to neodpověděl ani slovem. Ani jediný člověk z tohoto obrovského shromáždění se neodvážil prohlásit se věrným Hospodinu. Klam a slepota jako temný mrak zahalila Izrael. Každý odklon od konání spravedlnosti, každé zdráhání učinit pokání prohlubovalo jejich vinu a oddalovalo je od nebe. A nyní, v této rozhodné chvíli, tvrději odmítají vyslovit se pro Boha.

Pán si oškliví lhotejnost a nevěru ve svém díle, projevené v rozhodné chvíli. Celý vesmír s nevýslovným zájmem sleduje závěrečné výjevy velkého sporu mezi dobrem a zlem. Lid Boží se blíží k hranicím věčného světa; co může být pro něj důležitější, než zůstat věrný Bohu nebeskému? Ve všech dobách měl Bůh mravní hrdiny a má je i nyní, takové, kteří jako Josef a Eliáš a Daniel se nestydí přihlásit se k lidu Božímu. Zvláštní požehnání Boží provází práci těchto činorodých mužů. Takoví muži podřizují svou vůli a své záměry zákonu Božímu. Pro lásku k Bohu jim nezáleží na vlastním životě. Jejich dílem je čerpat světlo ze Slova a vyzařovat je světu jasnými, přímými paprsky. Věrnost Bohu je jejich heslem.

Zatímco lid Izraele na Karmelu pochybuje a váhá, přerušuje ticho znovu hlas Eliášův: "Já sám toliko pozůstal jsem prorok Hospodinův, proroků pak Bálových jest čtyři sta a padesát mužů. Necht' jsou nám dáni dva volkové, a ať vyberou sobě volka jednoho, kteréhož necht' rozsekají na kusy a vkladou na dříví, ale ohně ať nepodkládají. Jáť také připravím volka druhého, kteréhož vložím na dříví, a ohně nepodložím. Tedy vzývejte jména bohů vašich, já pak vzývati budu jméno Hospodinovo, a budeť to, že Bůh, kterýž se ohlásí skrze oheň, ten jest Bůh." (1Král 18,24.25)

Eliášův návrh byl tak rozumný, že lidé jej nemohli nepřijmout, a tak se odvažují odpovědět: "Dobrá jest řeč tato." Proroci Bálovi se neodvažují nesouhlasit. Eliáš se k nim obrací a přikazuje: "Vybeřte sobě volka jednoho a připravte ho nejprve, poněvadž jest vás více, a vzývejte jména bohů vašich, ale ohně nepodkládejte." (1Král 18,24.25)

Falešní kněží Bálovi vypadají sice směle a vyzývavě, ale v srdci mají strach, když připravují svůj oltář a pokládají na něj dřevo a oběť. A pak začínají se svým zaklínáním. Jejich pronikavé křiky se ozvěnou vracejí od okolních lesů a pahorků, když vzývají jméno svého boha: "Ó Báli, uslyš nás." (1Král 18,26) Kněží se shromažďují kolem svého oltáře, poskakují, svíjejí se a ječí, rvou si vlasy a vyřezávají si maso z vlastního těla a zapřísahají svého boha, aby jim pomohl.

Míjí ráno a nastává poledne a stále se neukazuje důkaz, že Bál by slyšel volání svých klamných následovníků. Jejich vzrušené a úpěnlivé modlitby nevyvolávají žádný ohlas, nepřichází žádná odezva. Oběť zůstává nestrávena.

"Když pak bylo poledne, posmíval se jim Eliáš a řekl: Křičte vysokým hlasem, poněvadž bůh jest. Neb snad rozmlouvání má, aneb jinou práci, neb jest na cestě, aneb spí, ať procitne. Takž křičeli hlasem velikým a bodli se podle obyčeje svého nožíky a špicemi, tak až se krví polívali." (1Král 18,27-28)

Satan by byl rád přišel na pomoc těm, které podvedl a kteří se oddávali jeho službě. Rád by byl seslal blesk, aby zapálil jejich oběť. Hospodin však satana omezil, potlačil jeho moc, a tak ani všechny výmysly nepřítel nevydaly jedinou jiskru na Bálův oltář.

Nakonec kněží, jejichž hlasy hlasitým voláním ochraptěly a jejichž roucha byla zkrvavená od ran, jež si způsobili, propadají zoufalství. Neustávají ve svém zběsilém počínání, ale do jejich modliteb se mísí strašné proklínání jejich boha slunce. Eliáš po celou dobu dával bedlivý pozor, neboť si byl vědom toho, že kdyby se kněžím nějakým podvodem podařilo zažehnout oheň na oltáři, byl by hned rozsápán na kusy.

Nastává večer. Proroci Bálovi jsou unaveni, umdlévají a jsou bezradní. Jeden navrhuje to, druhý něco jiného, až nakonec ustávají ve svém usilování. Jejich výkřiky a proklínání nad horou Karmel utichly. V zoufalství se vzdávají boje.

Celý den přihlížejí lidé počínání kněží. Sledují jak nevázaně poskakují kolem oltáře, jakoby chytali žhavé paprsky slunce, jež by jim mohly posloužit. S hrůzou se lid dívá na to, jak se kněží navzájem strašně mrzačí, a mají možnost přemýšlet, jakým bláznovstvím je uctívání model. Mnozí ze zástupu jsou již syti těchto projevů satanství a očekávají s nehlubším zájmem, co učiní Eliáš.

Je hodina večerní oběti a Eliáš vyzývá lid: "Přistuptež ke mně." (1Král 18,30) Když se s chvěním přiblíží, obrátí se Eliáš k rozbořenému oltáři, na němž kdysi lidé uctívali Boha nebeského, s posvátnou úctou jej znovu postaví. Tato hromádka sutin je mu dražší než všechny nádherné pohanské oltáře.

Znovuzřízení tohoto starobylého oltáře projevili Eliáš svou úctou k smlouvě, kterou Pán učinil s Izraelem, když Izraelští překročili Jordán do země zaslíbené. Eliáš vzal totiž "dvanácte kamenů, podle počtu pokolení synů Jákobových, ... a vzdělal z těch kamenů oltář ve jménu Hospodinovu" (1Král 18,31.32)

Když prorok dokončil opravu oltáře, udělal kolem něj příkop, připravil dříví a volka, položil oběť na oltář a pak přikázal lidu, aby polili oběť a oltář vodou. "Naplňte čtyři stoudve vodou," nařídil, "a vylejte na oběť zápalnou i na dříví. Řekl opět: Učiňtež to po druhé. Řekl ještě: Po třetí učiňte. I učinili po třetí. Tak že tekly vody okolo oltáře, také i strouhu naplnila voda." (1Král 18,34.35)

Pak Eliáš připomíná lidu dlouhotrvající odpadnutí, jež vzbudilo hněv Hospodinův, a vyzývá shromážděné, aby se pokořili ve svých srdcích a navrátili se k Bohu svých otců, aby mohla být odňata kletba spočívající na zemi Izrael. Nato se v úctě sklání před neviditelným Bohem, pozdvihuje ruce k nebi a pronáší prostou modlitbu. Bálovi kněží vykřikovali a poskakovali od časného rána až do pozdního odpoledne; když se však modlí Eliáš, nezaznívají nad horou Karmel žádné nesmyslné výkřiky. Eliáš se modlí, jakoby dobře věděl, že Hospodin je přítomen a sleduje, co se tu děje, a naslouchá jeho výzvě. Proroci Bálovi se modlili divoce, nesouvisle. Eliáš se modlí prostě a vroucně, žádá Boha, aby projevili svou nadřazenost nad Bálem, aby byl Izrael opět přiveden k Němu.

"Hospodine Bože Abrahamův, Izákův a Izraelův", prosí prorok, "necht' dnes poznají, že jsi ty Bůh v Izraeli, a já služebník tvůj, a že jsem podle slova tvého činil všechny věci tyto. Vyslyš mne, Hospodine, vyslyš mne, aťby poznal lid tento, že jsi ty, Hospodine, Bohem, když bys obrátil srdce jejich zase." (1Král 18,36.37)

Všichni strnuli v tichu, jež je ve své velebnosti až tísnivé. Kněží Bálovi se chvějí strachy. Vědomími své viny čekají rychlou odplatu.

Sotva skončil Eliáš svou modlitbu, vyšlehy z nebe na opravený oltář plameny ohně jako zářivé záblesky, a strávily oběť, vodu ve strouze, ba i kameny oltáře. Jas plamene ozařuje horu a oslňuje zástupy. Dole v údolí, kde mnozí sledují s úzkostným napětím, co se děje na hoře, je sestoupení ohně dobře vidět a všichni jsou nad tím užaslí. Připomíná to ohnivý sloup, který u Rudého moře oddělil dítky Izraele od zástupů Egyptských.

Lidé na hoře se v úctě a bázni hluboce sklánějí před neviditelným Bohem. Neodvažují se dále hledět na oheň seslaný z nebe. Mají strach, že i oni budou ohněm stráveni. A přesvědčení, že je jejich povinností uznat Boha Eliášova za Boha svých otců, Jemuž musí být věrní, volají všichni jako jedním hlasem: "Hospodin jest Bohem, Hospodin jest Bohem!" (1Král 18,30) S překvapující přesností nese se volání přes horu a zaznívá až v údolí. Konečně Izrael procitá, probouzí se z klamu a kaje se. Konečně lid poznává, jak velice zneuctíval Boha. Jasně poznává povahu uctívání Bála, jež se tak příkře liší od rozumné služby, již vyžaduje pravý Bůh. Lid poznává, že Bůh je spravedlivý a milosrdný, když zadržuje rosu a déšť do té doby, dokud nebudou přivedeni k tomu, aby vzývali Jeho jméno. Nyní jsou ochotni uznat, že Bůh Eliášův je nad všechny modly.

Kněží Bálovi se zděšením sledují podivuhodný projev moci Hospodinovy. Avšak přes svou porážku a přes přítomnost božské slávy stále odmítají litovat svých nepravostí. Chtějí dále zůstat proroky Bálovými. Tím prokazují, že si zasluhují smrt. Aby kající Izrael zůstal uchráněn před sváděním těch, kdož je vedli k uctívání Bála, přikazuje Pán Eliášovi, aby falešné učitele zahubil. Lid se již v hněvu pozvedá proti vůdcům, kteří jej sváděli k hříchu, a když Eliáš dává příkaz: "Zjímajte ty proroky Bálovy, žádný ať z nich neujde," ochotně poslouchají. Zmocňují se kněží, vedou je k potoku Císon a tam, než skončí den, kterým byla zahájena rozhodná náprava, jsou služebníci Bálovi pobiti. Ani jediný není ušetřen.

Z Jezreel na Oréb

PK 155-166:

Vyhlazením proroků Bálových se otevřela cesta k provedení velké duchovní nápravy mezi deseti kmeny severního království. Eliáš ukázal lidu jeho odpadnutí; vyzval jej, aby se pokořil a navrátil se k Pánu. Soudy nebes byly vykonány; lid se vyznal ze svých hříchů a uznal Boha svých otců za živého Boha; a nyní měla být odňata kletba nebes a obnovena časná požehnání života. Země se měla osvěžit deštěm. "Jdi, pojez a napoj se", pravil Eliáš Achabovi, "neboť, aj, zvuk velikého deště." (1Král 18,41) Pak se prorok odebral na vrchol hory, aby se modlil.

Eliáš přesvědčivě vyzval Achaba, aby se připravil na déšť. Neviděl žádné znamení, že přichází déšť, neviděl mraky na nebi ani neslyšel hřmění. Mluvil prostě to, co mu dal mluvit Duch Páně jako odměnu za jeho silnou víru. Týž Bůh, Který poslal sucho, slíbil hojnost deště v odměnu za konání spravedlnosti a Eliáš nyní čekal na splnění zaslíbení. V pokorném postoji, "tváří svou ke kolenům svým" (1Král 18,42), prosil Boha za kající Izrael.

Šestkrát se služebník vrátil se zjištěním, že na jasném nebi nejsou známky blížícího se deště. Aniž se tím dal odradit, poslal Eliáš svého služebníka ještě jednou; a tentokrát se sluha vrátil se zvěstí: "Aj, oblak maličký jako dlaň člověčí vystupuje z moře." (1Král 18,43.44)

To stačilo. Eliáš nečekal, až se zatáhne mraky celá obloha. V tomto malém mráčku viděl vírou hojný déšť a podle své víry poslal hned svého služebníka k Achabovi se vzkazem: "Zapřahej a jed, aby tě nezastihl déšť." (1Král 18,44)

Proto, že byl Eliáš mužem velké víry, mohl ho Bůh použít v této těžké a rozhodující chvíli v dějinách Izraele. Když se modlil, sahala jeho víra k nebesům a chápala se nebeských zaslíbení. Vytrval na modlitbách, dokud jeho prosba nebyla vyslyšena.

Takové víry je na světě zapotřebí i dnes - víry, která se chopí zaslíbení slova Božího a nepovolí, dokud ji nebesa nevyslyší. Taková víra nás úzce spojuje s nebesy a dává nám sílu čelit silám temna. Víra je podstatným prvkem modlitby. "Kdo chce přijít k Bohu, musí věřit, že Bůh jest a že dává svou mzdu těm, kdož ho hledají." S vytrvalou vírou Jákobovou, s neústupnou tvrdošíjností Eliášovou máme předkládat své prosby Otci a žádat vše, co zaslíbil. Za splněním slova Božího stojí čest Božího trůnu.

Stíny noci se stahovaly kolem hory Karmel, když se Achab připravoval na sestup. "Stalo se mezitím, že se nebesa zamračila oblakem a větrem, odkudž byl déšť veliký. A Achab jel a přišel do Jezreel." (1Král 18,45) Když jel ke královskému městu tmou a déšť mu šlehal do očí, neviděl na cestu před sebou. Eliáš, který jako prorok Boží pokořil Achaba před jeho poddanými a vyhubil jeho modlářské kněze, nepřestal uznávat Achaba za krále Izraele a nyní, aby mu prokázal čest, běžel posílen mocí Boží před královským vozem a vedl krále až do bran města. Tento krásný čin, který posel Boží prokázal bezbožnému králi, je poučením pro všechny, kdož si myslí, že jsou služebníky Božími, a přitom považují sami sebe za nadřazené.

U brány Jezrele se Eliáš a Achab rozloučili. Prorok, jenž se rozhodl zůstat před hradbami, se zahalil do svého pláště a uložil se ke spánku na holou zemi. Když Achab vyprávěl královně o zázračném projevu božské moci, jenž dokázal Izraeli, že Hospodin jest pravým Bohem a Eliáš vyvoleným poslem Božím, a o vyhlazení modlářských proroků, tu se Jezábel, zatvrzelá a setrvávající v hříších, rozzuřila. Odmítla uznat, že v událostech na hoře Karmel se projevila vševládná moc Boží, a opovázlivě prohlásila, že Eliáš musí zemřít.

Oné noci probudil unaveného proroka posel a vyřídil mu vzkaz Jezábel: "Toto ať mi učiní bohové, a ještě více, jestliže v tuto hodinu zítra neučiním tobě, jako ty kterému z nich." (1Král 19,2) A ten, jemuž se dostalo tak mnohých důkazů lásky a péče Boží, nebyl prost lidské slabosti a v této těžké hodině ho víra a odvaha opustila. Procítl ze spánku zcela zmatený a bezradný. Jakoby zapomněl, že před třemi léty řídil Bůh jeho cestu a dal mu útočiště před nenávisť Jezábel a pronásledováním Achabovým, dal se nyní

prorok na útěk, aby si zachránil život. Prchl do Bersabé, "kdež nechal mládence svého. Sám pak šel po poušti cestou dne jednoho." (1Král 19,3.4)

Eliáš neměl prchat z místa, kam ho postavila povinnost. Měl čelit výhrůžkám Jezábel a dovolávat se ochrany Toho, jenž mu přikázal, aby obhajoval Jeho čest. Pán by mu byl dal další skvělé vítězství tím, že by seslal soudy na Jezábel. To by tak zapůsobilo na krále a na lid, že by nastala velká náprava.

Zapomínaje na Boha, prchal Eliáš dál a dál, až se octl v bezútěšné neobydlené poušti. Zcela vysílen usedl pod jalovec, aby si odpočinul. Jak tak seděl, přál si jen, aby mohl umřít. "Již jest dosti ó Hospodine", pravil, "vezmi duši mou, neboť nejsem lepší otců svých." (1Král 19,4) Stal se z něho psanec a zde, daleko od lidských sídlišť, zdrcený hořkým zklamáním, nechtěl již nikdy spatřit lidskou tvář. Nakonec zcela vyčerpán usnul.

Opuštěl snad Bůh Eliáše v hodině jeho zkoušky? Ó, nikoli! Třeba se Eliáš cítil opuštěn Bohem i lidmi, Bůh svého služebníka miloval stejně tak, jako když na jeho prosbu dal vyšlehnout ohni z nebe a ozářit horu. A nyní, když Eliáš spal, probudil ho něžný dotyk a sladký hlas. Eliáš se polekal, avšak laskavá tvář, sklánějící se nad ním, nebyla tvář nepřítelů. Bůh poslal anděla z nebe s pokrmem pro svého služebníka. "Vstaň a pojez", pravil anděl. "A když pohleděl vůkol, a aj, u hlavy jeho chléb na uhlí pečený a číše vody." (1Král 19,5.6) Když se Eliáš posilnil, znovu usnul. A anděl jej probudil podruhé, a pravil soucitně a něžně: "Vstaň a pojez, nebo velmi dlouhou máš cestu před sebou." A Eliáš vstal, pojedl a napil se tak, že sytý a napojený mohl putovat "čtyřicet dní a čtyřicet nocí až na horu Boží Oréb" (1Král 19,7.8), kde našel úkryt v jeskyni.

"Co tu děláš"

PK 167-174:

Eliášovo útočiště na hoře Oréb, skryté před lidmi, bylo známo Bohu; a znavený a malomyslný prorok nebyl ponechán, aby sám bojoval s mocnostmi temna, jež na něho doléhaly. U vchodu do jeskyně, v níž našel prorok úkryt, potkal se Bůh s Eliášem skrze mocného anděla, jehož poslal, aby se ho zeptal na jeho potřeby a vysvětlil mu božský úmysl s Izraelem.

Bůh položil svému zkoušenému služebníku otázku: "Co tu děláš, Eliáši?" (1Král 19,9) V hořkosti duše Eliáš hořekoval: "Velice jsem horlil pro Hospodina Boha zástupců; nebo opustili smlouvu Tvou synové Izraelští, oltáře tvé zbořili a proroky tvé zmradovali mečem. I zůstal jsem já sám, teď pak hledají života mého, aby mi jej odjali." (1Král 19,10)

Pán pak odpověděl Eliášovi, že přestupníci v Izraeli nezůstanou nepotrestáni. Budou zvlášť vyvolení mužové, kteří provedou božský úmysl a potrestají modlářské království. Bude to vážné a důležité dílo a každému bude dána možnost, aby se postavil na stranu pravého Boha. Eliáš se měl navrátit k Izraeli a s ostatními nést břímě spojené s prováděním nápravy.

Eliáš si myslil, že pozůstal sám v Izraeli jako jediný ctitel pravého Boha. Avšak Ten, jenž dovede číst v srdci každého člověka, zjevil prorokovi, že jsou mnozí další, kteří i po dlouhých letech odpadnutí Mu zůstali věrní. "Zachoval jsem", pravil Bůh, "sedm tisíců v Izraeli, jejichž všech kolena neskláněla se Bálůvi, a jichžto všech ústa nelíbala ho." (1Král 19,18)

Opadnutí, které existuje v dnešních dnech, je podobné tomu, jež za dnů prorokových zachvátilo Izrael. Tím, že stavějí lidské nad božské, že velebí vůdce lidu, klanějí se mamonu a kladou učení vědy nad pravdy zjevení, následují zástupy Bála. Pochybnosti a nevěra vykonávají svůj zhoubný vliv na mysl a srdce a mnozí pak nahrazují slovo Boží lidskými výmysly. Zákon Boží, božské pravdivé spravedlnosti, se prohlašuje za neúčinný. Nepřítel vší pravdy působí klamnou mocí na muže a ženy, aby Boha nahrazovali lidskými zařízeními a aby zapomněli na to, co bylo ustanoveno ke štěstí a spáse lidstva.

Ne všichni na světě jsou však hříšníci a bez zákona, ne všichni stojí na straně nepřítele. Bůh má mnoho tisíc takových, kteří **nesklonili svá kolena před Bálem**, má mnoho takových, kteří touží lépe a plněji porozumět Kristu a Jeho zákonu a doufají v naději, že Ježíš přijde brzy, aby učinil konec vládě hříchu a smrti. A jsou také mnozí, kteří uctívají Bála nevědomky a o které Duch Boží nepřestává usilovat.

Takoví potřebují osobní pomoc těch, kdož se naučili znát Boha a moc Jeho slova. V takové době, v jaké dnes žijeme, mělo by každé dítě Boží účinně přispívat k pomoci druhým. Když ti, kdo chápou pravdu Bible, budou vyhledávat muže a ženy toužící po světle, budou je provázet andělé Boží. A kde jsou přítomni andělé, nemusí se nikdo bát postupovat vpřed. Péče Boží, Jeho láska a Jeho moc se zvláště projevuje o ty služebníky Boží, jejichž horlivost je špatně chápána nebo oceňována, jejichž rady a napomenutí jsou přezírány a jejichž úsilí o dosažení nápravy je opláceno nenávisť a protivensstvím.

Ti, kdož stojí v předních řadách velkého boje a jsou povzbuzováni Duchem svatým k vykonání zvláštního díla, často pocítí ochablost, když tlak pomine. Malomyslnost dokáže otrávit i nejpevnější vírou a oslabit i nejsilnější vůli. Bůh to však chápe a nepřestává milovat své věrné služebníky a mít s nimi soucit. Zná pohnutky a niterná hnutí. Trpělivě čeká a věří, i když se všechno zdá chmurné - tomu se musí naučit vůdcové v díle Božím. Nebesa je neopustí ve chvíli protivensství. Nic není zdánlivě bezmocnější, ve skutečnosti však nepřemožitelnější než duše, jež cítí svou nicotnost a pevně spoléhá na Boha. Satan nikdy nemůže zvítězit nad tím, kdo činí Boha svou záštitou. "Toliko v Hospodinu mám všelikou spravedlnost a sílu." (Iz 45,24)

"V duchu a moci Eliášově"

PK 177-189

Po dlouhá staletí, jež uplynula od doby Eliášovy, je záznam o jeho životním díle zdrojem, z něhož čerpají nadšení a odvahu ti, kdož byli povoláni k tomu, aby uprostřed odpadnutí stáli za spravedlností. A pro nás, "na které připadl konec věků" (1Kor 10,11), má zvláštní význam. Dějiny se opakují. Svět má i dnes své Achaby a své Jezábel. Nynější věk je věkem odpadnutí právě tak, jakým byl věk, v němž žil Eliáš. Není k tomu třeba, aby bylo vidět pohanské oltáře, není třeba model a rytin, na nichž by spočívalo oko, přesto tisíce následují bohy tohoto světa - bohatství, slávu, radovánky a rozkoše, jež člověku dovolují hovět sklonům přirozeného srdce.

Duch, který převládá v naší době, je duch nevěry a odpadlictví. Lidské nauky jsou vyvyšovány a dosazovány na místo, kde by měl být Bůh a zákon Boží. Satan svádí muže a ženy k neposlušnosti a slibuje jim, že v neposlušnosti najdou svobodu a svoboda z nich udělá bohy. Lze vidět ducha odporu proti jasnému slovu Božímu.

Na počátku dal Bůh svůj zákon lidstvu jako prostředek k dosažení štěstí a věčného života. Satanova jediná naděje jak zmařit úmysl Boží je ve svedení lidí, aby neposlouchali tento zákon, a jeho stálou snahou je překrucovat jeho znění a zlehčovat jeho význam. Jeho vrcholným tahem je pokus změnit zákon sám, tak aby lidé byli svedeni k přestupování požadavků zákona a přitom hlásali, že ho jsou poslušni.

Jeden spisovatel přirovnal snahu o změnu zákona Božího ke staré klukovské nezbednosti obracet nesprávným směrem ukazatele cest na důležité křižovatce. Zmatky a nesnáze, které tato neplechla často způsobila, byly veliké. Bůh postavil ukazatele směru pro ty, kdož putují tímto světem. Cesta ke štěstí byla vyznačena tak jasně jako cesta k útočištnému městu podle židovského ustanovení. Velký nepřítel všeho dobra však ve zlé hodině pro lidstvo otočil ukazatelem směru, takže přemnozí si pletou cestu.

Na hoře Sinaj vyryl Velký Zákonodárce vlastním prstem na kamenných deskách jako jedno z přikázání: "Sobot mých ostříhati budete, nebo to znamením jest mezi mnou a vámi po rodech vašich, aby známo bylo, že já jsem Hospodin, kterýž vás posvěcují. Protož ostříhati budete soboty, nebo svatá jest vám. Kdož by ji poskvrnil, smrtí umře; a kdo by koli ... dělal dílo v den sobotní, smrtí umře. Protož ostříhati budou synové Izraelští soboty, tak aby světili sobotu po rodech svých smlouvou věčnou. Mezi mnou a

mezi syny Izraelskými na znamení jest na věčnost; nebo šest dní činil Hospodin nebe i zemi, v den pak sedmý přestal a odpočinul." (2Moj 21,13-17)

Těmito slovy stanoví Pán jasně poslušnost jako cestu k městu Božímu; satan však otáčí ukazatel, takže ukazuje nesprávným směrem. Zřídil falešnou sobotu a namluvil lidem, že odpočívají-li v tento den, poslouchají příkazu Stvořitele.

Bůh prohlásil, že sedmý den je sobotou Páně - den Páně. Když "dokonána byla nebesa a země", povýšil Bůh tento den na památník svého stvořitelského díla. Odpočívaje sedmého dne "ode všeho díla svého, kteréž byl udělal," "požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho." (1Moj 2,1-3) A téměř celých čtyřicet let, kdy putovali po poušti, byl Izraelským připomínán Bohem ustanovený den odpočinku tím, že každého sedmého dne nepadala manna, zato se vždy zázračně zachovala dvojnásobná dávka, která spadla v den přípravy.

Než vstoupili do zaslíbené země, připomenul Mojžíš Izraelským, aby ostříhali dne sobotního a světili jej. Budou-li zachovávat sobotu v pravém duchu, nebude se moci vyskytnout modlářství; jestliže však přestanou požadavky tohoto přikázání Desatera pokládat za závazné, zapomenou na Stvořitele a začnou uctívat jiné bohy. "Soboty své vydal jsem jim," prohlásil Bůh, "aby byly na znamení mezi mnou a mezi nimi, aby znali, že já jsem Hospodin posvětitel jejich."

Kristus za svého působení na zemi zdůrazňoval závaznost požadavků zachování soboty; v celém svém učení dával najevo úctu k nařízení, které sám vydal. Jasnou řečí dával najevo svou úctu k zákonu Hospodinovu. "Nemyslete si, že jsem přišel zrušit zákon a proroky," pravil Kristus. Nepřišel jsem rušit, ale naplnit, neboť vpravdě pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani písmenko ani háček ze zákona, až se všechno splní. Kdo by tedy zrušil jediný z těchto nejnepatrnějších příkazů a tak učil lidi, nejnepatrnějším bude nazván v království nebeském; kdo by je však činil a jim učil, bude nazván velikým v království nebeském." (Mat 5,17-19)

V křesťanské éře začal velký nepřítel lidského štěstí zvláště napadat sobotu čtvrtého přikázání. Satan praví: "Budu křížovat úmysly Boží. Zmocním své následovníky, aby zrušili památník Boží, sedmý den, sobotu. Tak ukáží světu, že den posvěcený a požehnaný Bohem byl změněn. Ten den už nebude dál žít v paměti lidu. Chci vymazat památku na něj. Ustanovím na jeho místo den, který nemůže být znamením mezi Bohem a jeho lidem. Svedu ty, kdož přijmou tento den, aby mu přikládali svatost, kterou Bůh vložil na sedmý den."

"Touto nahrázkou vyvýším sebe. Bude posvěcen první den a protestantský svět přijme tuto podvrženou sobotu za pravou. Tím, že přestane být zachována sobota, kterou ustanovil Bůh, znevážím zákon Boží. Tím se svět stane mým. Bude vládcem země, knížetem světa. Ovládnou mysl lidí tak, že začnou pohrdat sobotou Boží. Učiním ze zachování sedmého dne znamení neposlušnosti vůči pozemské vládě. Lidské zákony budou tak přísné, že lidé se neodváží zachovávat sedmý den sobotní. Z obavy, že by přišli o obživu, připojí se k světu a budou přestupovat zákon Boží. Svět bude zcela pod mou nadvládou."

Stanovením falešné soboty se nepřítel domníval, že změní časy a zákony. Daří se mu opravdu měnit zákon Boží? Odpovědí jsou slova 33. kapitoly 2. knihy Mojžíšovy. Ten, jenž se nemění, je dnes tentýž, jako byl včera a jako bude vždy, praví o sedmém dni, sobotě: "Je znamením mezi mnou a vámi po rodech vašich." "Jest znamením na věčnost" (2Moj 31,13.17)

Bůh horlí dnes pro svůj zákon právě tak, jak pro něj horlil za dnů Achabových a Eliášových. Jak je však tento zákon pošlapáván! Dnešní svět je ve zjevné vzpouře proti Bohu. Je to vpravdě svéhlavé pokolení, nevděčné, povrchní, neupřímné, pyšné a odpadlé. Mnozí se dokonce neváhají vysmívat slovu Božímu. Roste pohrdání zákonem a pořádkem jako přímý následek přestoupení jasných přikázání Hospodinových. Odvrácení od cesty poslušnosti plodí násilí a zločinnost. Pohledme jen, jak ubozí a bédní jsou ti mnozí, kteří se klanějí před oltáři model a v marnosti hledají štěstí a pokoj!

Pán však nebude stále trpět, aby byl Jeho zákon beztestně pošlapáván. Přichází doba, "kdy oči vysoké člověka sníženy budou, a skloněna bude vysokost lidská, a Hospodin sám vyvýšen bude v ten den." (Iz 2,11) Pochybovači mohou brát požadavky zákona Božího na lehkou váhu, mohou se jim

posmívat a odmítat je, duch světskosti může mnohé nakazit a může i některé ovládnout; nakonec však pravda slavně zvítězí.

Až bude Boží dílo na zemi končit, bude korouhev zákona Božího opět vyzdvížena. I kdyby převládlo falešné náboženství a rozmohla se nepravost, i kdyby láska mnohých vychladla a kříž z Golgoty upadl v zapomenutí, i kdyby tma jako příkrov smrti přikryla zemi a lid se vši silou obrátil proti pravdě, i kdyby byl osnován jeden úklad za druhým, aby byl vyhuben lid Boží, vzbudí Bůh Eliášův v hodině největšího nebezpečí lidské nástroje, jež ponosou poselství a nebudou umlčeny. V lidnatých městech světa a tam, kde lidé nejvíce mluví proti Nejvyššímu, zazní kárající hlas. Neohroženě budou muži ustanovení Bohem zjevně odsuzovat jednotu církve se světem. Opravdově budou vyzývat muže a ženy, aby přestali zachovávat ustanovení, jež vymyslel člověk, a vrátili se k zachovávání pravé Boží soboty. "Bojte se Boha a dejte mu chválu a čest", bude oznámeno všem národům, "neboť přišla hodina jeho soudu. Klanějte se tomu, jenž učinil nebe, zemi, moře i prameny vod... Kdo se klaní šelmě a její soše a přijme znak na čelo nebo na ruku, bude pít víno Boží vášnivosti, jež je nalito nerozředěné v číši jeho hněvu." (Zj 14,7-10)

Bůh nezruší svou smlouvu, ani nezmění, co vyšlo z Jeho úst. Slovo Boží bude stát pevně navěky, nepohnutě jako trůn Boží. Tato smlouva, "Desatero", jasně napsaná prstem Božím, bude v den soudu platit a svět bude postaven před soudnou stolicí Věčné Spravedlnosti, aby přijal svůj ortel.

Dnes, právě tak, jak tomu bylo za dnů Eliášových, je vyznačena jasná hranice mezi lidem zachovávajícím přikázání Boží a cititeli falešných bohů. "Dokudž kulhati budete na obě strany?" varoval Eliáš; "jestliže jest Hospodin Bohem, následujtež ho; pakli jest Bál, jdětež za ním." (1Král 18,21) A poselství pro dnešní dobu zní: "Padl, padl veliký Babylon... Vyjděte z něho lidé můj, abyste nebyli účastní jeho hříchů a neměli podílu v jeho ranách, neboť jeho hříchů se navršilo až k nebi a nyní se Bůh rozpomněl na jeho nepravosti." (Zj 18,2.4.5)

Není daleko doba, kdy na každou duši přijdou zkoušky. Bude na nás vynucováno zachovávání falešné soboty. Nastane boj mezi přikázáními Božími a přikázáními vydanými člověkem. Ti, kdož se krok za krokem podvolují světským požadavkům a přizpůsobují se světským zvyklostem, se raději podvolí nátlaku, než aby se vystavili posměchu, urážkám, hrozbě uvěznění nebo zabití. V té době bude zlato odděleno od škváry. Pak se rozezná pravá zbožnost od zdání zbožnosti a od pouhého pozlátka. Mnohá hvězda, kterou obdivujeme pro její skvělost, zhasne. Ti, kdož mají na sobě ozdoby svatyně, ale nejsou oděni Kristovou spravedlností, zjeví se pak v hanbě své nahoty.

Mezi obyvateli země roztroušeni po celém světě, jsou takoví, kteří nepadají před Bálem na kolena. Jako hvězdy na nebi, které se objevují jen v noci, zazáří tito věrní, až tma přikryje zemi a temnota zahalí národy. V pohanské Africe, v katolických zemích Evropy a Jižní Ameriky, v Číně, v Indii, na mořských ostrovech a ve všech temných koutech země má Bůh připraveny šiky vyvolených, kteří zazáří v temnotě a odpadlému světu jasně zjeví proměňující sílu poslušnosti zákona Božího. Již dnes se takoví objevují v každém národě a mluví každým jazykem a v hodině nejhlubšího odpadnutí, až satan vynaloží největší úsilí, aby "všichni, malí i velcí, bohatí i chudí, svobodní i otroci", přijali pod trestem smrti znamení, že zachovávají falešný den odpočinku, tehdy tito věrní "bez úhony a upřímní, Boží děti bez vady" zazáří "jako hvězdy ve světě" (Zj 13,16; Fil 2,15) Čím temnější bude noc, tím jasněji budou zářit.

Když Eliáš pravil: "Zůstal jsem já sám, a nyní hledají života mého", byl překvapen slovy Páně: "Zachovat' jsem v Izraeli sedm tisíců, jichžto všech kolena neskláněla se Bálovi." (1Král 19,14.18)

První příchod Kristův

Byla jsem v duchu přenesena do oné doby, kdy měl Kristus přijmout lidskou přirozenost, pokořit se na stejný stupeň, jak je pokořený člověk, a seznámit se satanskými pokušeními.

Jeho narození se uskutečnilo bez jakékoli slávy. Přišel na svět ve stáji, byl uložen v jeslích. Přesto Jeho narození bylo počtáno daleko víc než jakéhokoli člověka na zemi. Nebeští andělé přinesli pastýřům zprávu o Ježíšovu narození a nebeské světlo a sláva Boží potvrzovala jejich svědectví; nebeské zástupy velebily Boha na harfách. Triumfálně zvěstovaly příchod Božího Syna na hříšný svět, kde měl vykonat dílo vykoupení a skrze svou smrt navrátit člověku pokoj, štěstí a věčný život. Bůh sám uctil svého Syna a andělé mu složili svůj hold.

Ježíšův křest

Andělé Boží se vznášeli během Ježíšova křtu nad ním a Duch svatý v podobě holubice sestoupil z nebe a spočinul na Něm. Když udivený lid, který stál kolem, upřel svůj zrak vzhůru, bylo slyšet z nebe Otcův hlas, říkající: "Ty jsi ten Syn můj milý, v toběť mi se zalíbilo." (Luk 3,22)

Jan neměl jistotu, zda Ten, jenž k němu přišel k Jordánu, aby byl pokřtěn, jest Spasitelem. Bůh mu však přislíbil znamení, podle kterého pozná Božího Beránka. A nyní vidí toto znamení holubice, jež spočinula na Kristu, a slávu Boží, která Jej se všech stran obklopila. Tehdy Jan vztáhl svou ruku a ukázal na Ježíše a zvolal slavnostním hlasem: "Aj, Beránek Boží, kterýž snímá hřích světa." (Jan 1,29)

Ježíš nepřijal křest jako přiznání viny za své vlastní hříchy, nýbrž ztotožnil se s hříšníky a učinil to, co musíme učinit my. Také i Jeho život plný utrpení a trpělivého snášení, jaký Ježíš prožil po svém pokřtění, je pro nás příkladem. Jsa jedno s námi, musel nést břímě naší viny a bídy. Ten, jenž je bez hříchu, musel pocítit hanbu hříchu. Ten, jenž miluje pokoj, musel žít v rozbrojích, Pravda musela žít se lží, Čistota s nečestí. Každý hřích, každá neshoda, každý chtíč zplozený přestoupením trýznil Jeho ducha.

Kristus bude muset sám kráčet svou cestou a sám bude muset nést své břímě. Na Něm, jenž odložil svou slávu a vzal na sebe lidskou slabost, bude spočívat vykoupení světa. To vše věděl a cítil, přesto zůstal pevný ve svém úmyslu. Na Jeho bedrech ležela spása padlého lidstva a Ježíš rozejpal náruč, aby uchopil ruku Všemohoucí Lásky.

Služba Jana Křtitele

Jan oznámil svým učedníkům, že Ježíš je zaslíbeným Mesiášem, Spasitelem světa. Když se dílo Janovo chýlilo k svému ukončení, doporučil svým učedníkům, aby Ježíše měli stále před svými očima a následovali Jej jako svého Velkého Učitele. Janův život byl plný starostí a sebezapření. I když předpovídal a připravoval cestu prvnímu příchodu Kristovu, neměl býti přímým svědkem Jeho zázraků, ani nemohl zakusit radost z nadpřirozené moci, jaká provázela Ježíše. Jan věděl, že když se Ježíš stane učitelem, on Jan bude muset zemřít. Jeho hlas mimo poušť zazníval jen velmi poskrovnu. Prožíval svůj život v samotě. Nepřebýval ve svém domě ani se netěšil v kruhu své rodiny, opustil vše, aby splnil svůj úkol.

Velké zástupy lidí opouštěly města i vesnice a shromažďovaly se na poušti, aby naslouchaly slovům zvláštního proroka. Jan přiložil sekeru ke kořenu stromu. Káral hřích bez ohledu na následky a připravoval cestu Božímu Beránku. Herodes vrušen Janovým vlivem naslouchal mocnému a cílevědomému svědectví Janovu a s velkým zájmem se dotazoval, co má činit, aby se stal jeho učedníkem. Jan věděl, že Herodes měl v úmyslu vzít si za manželku ženu svého bratra a na její nátlak uvěznil Jana, měl však v úmyslu jej opět brzy propustit. Když přebýval ve vězení, slyšel Jan vyprávět své učedníky o úžasných činech Ježíšových. Jelikož sám nemohl naslouchat láskyplným Ježíšovým slovům, jeho učedníci jej informovali a potěšovali tím, co sami slyšeli a čeho byli v přítomnosti Ježíšově svědky. Za krátkou dobu byla Janovi následkem nenávisti a zlého vlivu Herodovy ženy sřata hlava.

Vzhlížeje ve víře k Vykupiteli, dostoupil Jan vrcholu sebezapření. Nesnažil se upoutat pozornost lidí na sebe, nýbrž chtěl pozdvihnout jejich mysl výše a ještě výše, až spočine na Beránku Božím. Sám se cítil být pouhým hlasem, voláním na poušti. Dílo Boží nemá nést znak a pečeť člověka. Čas od času Pán povolává různé pomocníky, skrze něž může být Jeho záměr nejlépe proveden. Šťastní jsou ti, kteří jsou ochotni se pokořit a říci s Janem Křtitelem: "On musí růsti, já však menšit se."

Pokoušení

Po svém křtu v Jordánu byl Ježíš veden Duchem na poušť, aby tam byl pokoušen satanem. Marek praví: "Hned pak jej Duch vypudil na poušť. Na poušti pobyl čtyřicet dnů, a byl pokoušen od satana a byl mezi šelmami." (Mar 1,11-13) Jsa veden Duchem Božím, Ježíš sám nevyhledával pokoušení. Odešel na poušť, aby v samotě mohl rozjímat o svém poslání a díle. Postem a modlitbou se chtěl posílit na trnitou cestu, po níž bude muset jít. Vše kolem Něj bylo odpuzující a Jeho lidská přirozenost se měla před čím chvět. Samoten v poušti a obklopen divokými zvířaty, vyhladovělý a vyčerpaný půstem a utrpením se Boží Syn trpělivě připravoval ke splnění určeného díla, k vůli němuž přišel na tuto zem.

Satan pochopil svou velkou příležitost, že pro něj nastala nejvhodnější chvíle, snažil se utrpením vysíleného Ježíše svádět k pádu nejrozmanitějšími pokoušeními, domníval se, když viděl Ježíšovo nesmírné utrpení a ponížení jako člověka, že nad ním zcela určitě zvítězí. "I řekl jemu ďábel: Jestliže jsi Syn Boží, rci kamenu tomuto. ať jest chléb." (Luk 4,3) Snažil se svést Ježíše, aby se před ním ponížil a podal mu skrze použití své božské moci důkaz svého poslání. Kristus však zcela klidně odvětil: ""Psaňot jest: že ne samým chlebem živ bude člověk, ale každým slovem Božím." (Luk 4,4)

Satan chtěl navázat s Ježíšem diskusi na téma Jeho Božího synovství. Poukazoval Mu na Jeho utrpení a ponížení a vychloubavě tvrdil, že sám má větší moc než Ježíš. Avšak slova, jež byla dána nebesy: "Ty jsi ten Syn můj milý, v toběť mi se zalíbilo." (Luk 3,22) vystačila, aby podepřela Ježíše ve všech Jeho utrpeních a zkouškách. Viděla jsem, že Ježíš nemusel nic činit pro to, aby přesvědčil satana o své moci neb o tom, že je Spasitelem světa. Satan měl dostatečné důkazy o vznešeném postavení Syna Božího. Vždyť právě pro svůj odpor poddati se autoritě Božího Syna byl vyloučen z nebe.

Satan chtěl Ježíši ukázat svou moc, zanesl Jej do Jeruzaléma a postavil Jej na vrcholku svatyně a znovu Ho pokoušel, aby se vrhl dolů z této závažné výšky, aby tím dal důkaz svého Božího synovství. Satan předpokládal, že se nyní utká s Ježíšem na jeho vlastní půdě. Lstivý nepřítel přitom použil slov, jež vyšla z úst Božích: "Neboť psáno jest: Že andělům svým přikáže o tobě, aby tě ostříhali. A že tě na ruce uchopí, abys neurazil o kámen nohy své. A odpovídaje, dí mu Ježíš: Povědínoť jest: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého." (Luk 4,10-12) Satan chtěl Ježíše naklonit k tomu, aby tím, že bude spoléhat na lásku svého Otce, riskoval svůj život před splněním své mise. Doufal totiž, že tímto způsobem naruší Boží plán vykoupení; tento plán vykoupení byl však tak hluboce založen, že satan žádným způsobem jej nemohl narušit ani překazit.

Kristus je vzorem pro všechny křesťany. Nalézají-li se křesťané v pokoušeních a někdo jejich zkoušku uvádí v pochybnost, měli by vytrvat v trpělivosti. Neměli by se domnívat, že mají právo volat k Pánu, aby projevil svou moc za účelem získání vítězství nad nepřáteli, jedině že by tím byl Bůh bezprostředně poctěn a oslaven. Kdyby se Kristus vrhl ze štítu svatyně dolů, nepřičinil by se tím k oslavení Otce, nikdo by nebyl svědkem tohoto činu kromě satana a Božích andělů. Vůči Otci by to bylo pokoušením Ho a přinucením k projevu své moci před Jeho úhlavním nepřitelem. Bylo by to ponížením před tím, koho Kristus Pán přišel porazit.

"I vyvedl jej ďábel na horu vysokou, a ukázal mu všechna království okrášlku země pojednou. A řekl jemu ďábel: Toběť dám tuto všechnu moc i slávu: nebo mně dána jest, a komu bych koli chtěl, dám ji. Protož ty pokloníš-li se přede mnou, budeť všechno tvé. I odpověděv Ježíš, řekl jemu: Jdi pryč ode mne satane; nebo psáno jest: Pánu Bohu svému budeš se klaněti, a jemu samému sloužiti." (Luk 4,5-8)

Když pokušitel nabídl Ježíši moc a slávu světa, navrhl vlastně, aby se Kristus zřekl skutečné vlády nad světem, který sám stvořil a vládl pod panstvím satanovým. Kdyby se Kristus satanu poklonil, byl by se

zřekl svého práva vlastnictví této země. Satan si byl vědom, že bude-li plán vykoupení vykonán a Kristus zemře, aby vykoupil člověka, jeho moc bude zlomena a nakonec od něj odjata a on bude zničen. Proto si pečlivě vymyslel tento úskočný plán, kterým, kdyby se mu ho podařilo uskutečnit, by překazil uskutečnění velkého díla, které zde Syn Boží započal. Kdyby se plán vykoupení člověka nepodařil, satan by zůstal knížetem této země, na kterou si činil nárok. Domníval se, že když zvítězí, bude nad zemí panovat proti vůli nebeského Otce.

Adamův poklesek měl vykoupit Kristus v naší lidské podobě a přirozenosti. Když však pokušitel sváděl Adama, nebyl Adam obtížen ještě následky hříchu. Byl tehdy silný jako dokonalý člověk, jeho duševní a tělesná síla nebyla dosud porušena. Žil v prostředí slávy ráje a denně obcoval s nebeskými bytostmi. Jinak tomu bylo s Ježíšem, když se odebral na poušť, aby zápolil se satanem. Za čtyři tisíce let ztratilo lidstvo na tělesné a duševní síle, pozbylo i mravní sílu; a Kristus vzal na sebe všechny vady zvrhlého lidstva. Jen tak mohl vysvobodit člověka z největších hlubin jeho ponížení.

Mnozí tvrdí, že je nemožné, aby byl Kristus podlehl pokušení. Pak by se ale nebyl mohl octnout v postavení Adamově a nebyl by mohl zvítězit tam, kde Adam padl. Kdybychom my museli na kterémkoli poli podstupovat těžší zápas, než jaký podstoupil Kristus, pak by nám nemohl přispět ku pomoci. Náš Spasitel však vzal na sebe lidskou přirozenost se všemi jejími sklony. Přijal přirozenost člověka, který je vystaven pokušení. Nemusíme snášet nic, čemu nebyl vystaven On.

Pokušitel nás nemůže donutit k tomu, abychom činili zlo. Nemůže ovládnout naši mysl, pokud se sami nepoddáme jeho nadvládě. Než nad námi může satan uplatnit svou moc, musí souhlasit vůle a víra se musí přestat držet Krista. Každá hříšná žádost, již hovoříme, však mu připravuje půdu. Každý čin, jímž se odchylujeme od božských přikázání, jsou otevřené dveře, jimiž může vstoupit, aby nás pokoušel a zničil. A každý náš poklesek nebo každá naše porážka mu poskytuje příležitost, aby potupil Krista.

Porážka pokušitele

Satan se radoval, že Ježíš odložil svou slávu i moc a opustil nebesa. Myslel si, že se nyní Boží Syn nalezl v jeho moci. Protože pokušení svatého páru v ráji se mu podařilo tak snadno, očekával, že svou satanskou mocí i chytrostí přemůže snadno i Božího Syna, a tím získá pro sebe nejen život, ale i království. Kdyby se mu podařilo naklonit Ježíše k odstoupení od vůle Boží, byl by jeho cíl dosažen. Avšak Ježíš svými odpověďmi odrazil a potlačil svého pokušitele: "Odejdi ode mne, satane!" řekl. Jen Otci náleží svaté právo klaněti se Jemu.

Satan považoval království země za své vlastnictví. Nabídl proto Ježíšovi, že se může zříci všech utrpení, že nemusí zemřít, aby získal království tohoto světa, že jestliže mu vzdá hold, obdrží do vlastnictví celou zemi a bude moci v slávě nad ní panovat. Ježíš však nezaváhal. Věděl, že přijde doba, kdy svým vlastním životem vykoupí ze satanových rukou své království, že po nedlouhé době bude Jemu poddáno vše na nebi i na zemi. Vyvolil si raději utrpení a strašnou smrt, cestu, kterou Mu vyznačil Otec, aby se stal právoplatným dědicem království země a obdržel ji do věčného vlastnictví. Rovněž i satan bude vydán v Jeho ruce, aby byl zničen skrze smrt, aby již nikdy nemohl Ježíše ani Jeho svaté trápit a obtěžovat.

Cenu našeho vykoupení nemůžeme nyní zcela pochopit. Pochopí ji vykoupení, až budou stát s Vykupitelem před trůnem Božím. Tehdy, až sláva věčnosti okouzlí naše smysly, vzpomene, že to vše opustil Ježíš pro nás a pro nás nejen opustil nebeské dvory, ale podstoupil i nebezpečnou cestu, na níž mohl padnout a utrpět věčnou ztrátu. Tehdy složíme své koruny k Jeho nohám a zapějeme: "Hoden jest Beránek zabitý, vzítí moc i bohatství, moudrost i sílu, čest, slávu a požehnání." (Zj 5,12)

Kristova služba

Na Ježíšův příkaz satan od Něj na určitou dobu odstoupil. Když nepřítel odešel, padl Ježíš vyčerpán k zemi, se smrtelnou bledostí v tváři. Zápas sledovali nebeští andělé a s úzkostí patřili na to, jak jejich milovaný Velitel prožívá nevýslovná muka, aby pro nás vybojoval spasení. Obstal ve zkoušce, jež byla větší, než jaká kdy může dolehnout na nás. K Synovi Božímu, jenž tu ležel jako mrtvý, přišli tito andělé, aby Mu posloužili. Posilnili Ho pokrmem, utěšili Ho poselstvím o lásce Jeho Otce a ujistili Ho, že celé nebe jásá nad Jeho vítězstvím. Ježíš se vrátil k životu; Jeho velké srdce vzplanulo soucitem k člověku a Ježíš vykročil, aby dokončil dílo, jež započal. Neustane, dokud nepřítel nebude přemožen a padlé lidské pokolení vykoupeno.

Satanu se nepodařilo svést Ježíše i nejsilnějším pokušením; těšil se však naději, že v budoucnu v době Spasitelovy služby na zemi bude moci při různých příležitostech vyzkoušet na Něm svou svůdnou moc. Stále se ještě domníval, že se mu nakonec přece jen podaří zvítězit nad Synem Božím, když bude proti Němu pobožovat lidi, aby Ho nenáviděli a snažili se Ho zničit.

Satan vykonal se svými padlými anděly speciální poradu. Byli rozhněváni a zklamáni, že se jim nepodařilo porazit Ježíše - Syna Božího. Rozhodli se, že musí použít ještě větší chytrosti a lsti, že musí použít všechnu svou moc, aby uvedli k nevěře Jeho vlastní lid, aby neuvěřil, že Ježíš je Spasitelem světa, a tím způsobem Ježíši znechutí Jeho poslání. Ať jen si Židé věrně trvají při svých ceremoniích a obětech, důležité však bude, aby je udrželi ve slepotě vůči proroctvím. Uvěří-li, že se Mesiáš zjeví jako mocný světský král, pak se podaří Židy naklonit k tomu, aby s pohrdáním zavrhli chudého, skromného, pokorného a mírného Učitele.

Bylo mi ukázáno, že v době Ježíšova působení satan a jeho andělé byli velmi aktivní v povzbuzování lidí k nevěře, nenávisti, posměchu a rouhání. Často se stávalo, že když Ježíš vypovídal nějakou ostrou pravdu a káral hříchy, lid propadal nenávisti a vzteklosti. Satan a jeho andělé podněcovali národ, aby Synu Božímu vzali život. Mnohokrát brali do rukou kameny, aby po Něm házeli, avšak Boží andělé Ježíše chránili a vyvedli Jej z rozzuřeného zástupu nepřátel na bezpečné místo. Jednou, když z Jeho svatých úst byla vyřčena nepopíratelná pravda, rozhněvaná chátra Jej chytila a vedli Jej na vršek hory, odkud Jej chtěli svrhnout do propasti. Vždy když se Jeho nepřátelé radili, co s Ním mají učinit a jak Jej zničit, tehdy Jej nebeští andělé ukryli před jejich očima a On prošel mezi nimi, aby se vzdálil.

Satan si stále ještě dělal naději, že velký plán vykoupení nějak naruší, aby se nezdařil. Používal všech svých sil a svůdné moci, aby zatvrdil srdce lidu a naplnil je hořkostí a odporem vůči Ježíši. Očekával, že těch, kteří budou chtít uznat Ježíše jako Syna Božího, bude tak málo, že nakonec On sám uzná své utrpení i svou oběť za příliš velkou, než aby ji přinesl pro tak nepatrnou skupinku lidí. Bylo mi však ukázáno, že kdyby dokonce jen dva lidé přijali Krista jako Syna Božího a uvěřili by v Něj pro spásu svých duší - Ježíš by plán vykoupení vykonal.

Pomoc v utrpeních

Ježíš zahájil své dílo, a zlomil moc satanovu nad utrpením lidí. Vracel nemocným zdraví, slepým dával zrak, uzdravoval chromé, takže z radosti poskakovali a chválili Boha. Uzdravoval ubožáky, kteří po dlouhá léta byli v moci a područí satana. Povzbuzujícími slovy potěšoval slabé, bázlivé a znechucené. Ty, nad nimiž satan vítězil, Ježíš vytrhoval z jeho rukou a navracel jim zdraví, radost a štěstí. Mrtvé křísil k životu a všichni velebili Boha za mohutné projevy Jeho moci. S velikou mocí působil Ježíš pro ty, kteří v Něj uvěřili.

Život Kristův byl naplněn slovy i skutky milosrdenství, soucitu a lásky. Byl vždy ochoten vyslyšet a ulevit od starostí a nouze těch, kteří k Němu přicházeli pro pomoc. Množství lidí na sobě nosilo důkazy Jeho Božské moci. Přesto byli mnozí, kteří se styděli za pokorného a přece velkého Kazatele. Protože představení lidu v Něj nevěřili, proto i lid Jej nechtěl přijmout. Ježíš byl mužem bolesti seznámeným s utrpením, nemohl proto snést, že je převyšoval svým čistým a neposkvřeným charakterem i životem. Toužili po počtách tohoto světa. Byli však i takoví, kteří Syna Božího následovali a naslouchali Jeho

naukám, a sytili se slovy plynoucími z Jeho úst. Jeho slova obsahovala velmi hluboké myšlenky a poučení a byla přitom tak prostá, že byla srozumitelná všem.

Marné protivenství

Satan a jeho andělé zaslepili a zatemnili mysli Židů, podněcovali knížata a vedení lidu, aby Ježíše pozbavili života. Poslali vyslance, aby Krista jali a přivedli k nim. Když se tito lidé přiblížili ke Kristu a naslouchali Mu, byli udiveni. Viděli veliký soucit a lítost, jaké při setkání s lidskou nouzí projevoval tento Učitel lidu. Slyšeli slova plná milosrdenství a slitování, jimiž potěšoval slabé a trpící. Slyšeli rovněž, s jakou mocí potíral satanské mocnosti a přikazoval jim opustit jejich oběti. Naslouchali slovům moudrosti, jež plynula s Jeho úst a okouzlení a odzbrojení Jeho chováním nebyli schopni Jej zajmout. Vrátili se zpět ke kněžím a starším lidu bez Krista.

Když byli otázáni: "Proč jste Ho nepřivedli?" (Jan 7,45), vyprávěli o zázracích, jaké viděli, o svatých slovech moudrosti, lásky a známosti, jaká slyšeli, a svou zprávu končili slovy: "Nikdy tak člověk nemluvil, jako tento člověk." (Jan 7,46) Starší lidu a kněží obviňovali tyto vyslance, že se nechali svést a někteří z úředníků se styděli, že Ježíše nebyli schopni předvést. Kněží se jich uštěpačným způsobem ptali, zda snad uvěřil v Něj někdo z knížat? Viděla jsem, že mnozí z úředníků i starších v Ježíše uvěřilo, avšak satan a obavy z přiznání je zdržovalo od přímého vyznání; obávali se více lidského pohrdání, nežli Boha.

Chytrost, podlost a nenávisť satana nemohly až doposud zničit plán vykoupení. Přibližoval se však již čas, aby byl vykonán úkol, pro který Kristus přišel na tento svět. Satan se svými anděly se společně radili a rozhodli se, že popudí proti Kristu jeho vlastní lid, aby s ďábelskou neústupností volal po krvi svého Spasitele a takto otevřel stavidla násilí, ukrutnostem a rouháním. Domnívali se, že se Kristus takovému jednání zprotiví a nezachová pokoru, dobrotivost a mírnost.

V době, v níž satan spřádal své plány, mluvil Kristus otevřeně o utrpeních, jimiž musí projít; že bude ukřižován a že třetího dne vstane z mrtvých. Mysli učedníků byly však tak zatemněny, že nemohli porozumět tomu, co jim mluvil.

Proměnění

Víra učedníků velmi zesílila, když se stali svědky Ježíšova proměnění, kdy na vlastní oči mohli vidět nevýslovnou Kristovu slávu a z nebe slyšet hlas potvrzující božský původ velkého Učitele. Bůh uznal za správné dát následovníkům Kristovým mocné, nevyvratitelné důkazy toho, že Ježíš je zaslíbeným Mesiášem, aby v době těžkého smutku a zklamání jejich nadějí, když dojde k ukřižování, neztratili zcela svou důvěru a víru. Spasitel viděl, že Jeho učedníci jsou sklíčení, a chtěl zmírnit jejich zármutek ujištěním, že jejich víra není marná. Ne však všichni z dvanácti učedníků mohou být svědky zjevení, které jim chce ukázat. Pouze tři z nich, kteří budou svědky Jeho smrtelné úzkosti v zahradě getsemanské, byli vybráni, aby byli při Něm na vrcholu hory. Ježíš se modlí, aby směli užít projev slávy, jakou měl u Otce, dříve než vznikl svět, aby lidské oči směly užít království a aby se Jeho učedníkům dostalo síly je spatřit.

Jeho modlitba je vyslyšena. Zatímco se pokorně sklání nad kamenitou půdou, otevrou se náhle nebesa, doširoka se rozevrou zlaté brány města Božího a svatá záře sestupuje na horu a zahaluje postavu Spasitelovu. Božství, jež nyní vyzáruje z Jeho lidského těla, se spojí se slávou, přicházející shůry. Ježíš povstává z pokleku a stane v božském majestátu. Trýzeň duše pominula. Jeho tvář nyní září "jako slunce" a Jeho roucho "zbělelo jako světlo" (Mt 17,3)

Učedníci se vzbouzejí a patří na záplavu světla, jež ozařuje horu. V bázní a úžasu hledí na zářící postavu svého Mistra. Když už jsou sto snést podivné světlo, vidí, že Ježíš není sám. Vedle Něho jsou dvě nebeské bytosti, které s Ním rozmlouvají. Je to Mojžíš, který na Sinaji mluvil s Bohem, a Eliáš, jemuž se dostalo vysoké výsady být ušetřen moci smrti, jíž se dostalo kromě něho jen jedinému synu Adamovu.

Bůh Otec poslal Mojžíše a Eliáše na horu, aby rozmlouvali s Jeho Synem o utrpeních, jakými musí projít a o Jeho smrti. Místo nebeských andělů, aby o těchto věcech mluvili s Božím Synem, Bůh vybral tyto muže, kteří na této zemi sami procházeli těžkými zkouškami.

Eliáš chodil věrně s Bohem. Jeho práce byla těžká a obtížná, neboť Hospodin skrze něj tvrdě káral hříchy Izraele. Eliáš byl Božím prorokem; musel však stále měnit místa svého pobytu, aby si zachránil svůj život. Jeho vlastní národ jej stále sledoval a pronásledoval jako divoké zvíře, aby ho zničil. Bůh však Eliáše ochraňoval. Nakonec jej nebeští andělé proměněného zanesli do nebes.

Mojžíš byl větší než kdokoliv z těch, kteří žili před ním. Byl Bohem zvláště upřednostněn, když obdržel privilegium rozmlouvat s Pánem tváří v tvář, jako přítel s přítelem. Bylo Mu dovoleno vidět úžasnou zář nebeského světla a nádheru slávy, jaká obklopovala Otce. Skrze Mojžíše Pán vysvobodil syny Izraele z egyptského otroctví. Mojžíš byl prostředníkem pro svůj lid, když musel stát často mezi nevěrným lidem a rozhněvaným Bohem. Kdy se hněv Boží rozpaloval proti Izraelitům za jejich nevěru, reptání a ustavičné hříchy, láska Mojžíšova k jeho lidu byla vystavována těžké zkoušce. Horlivě a vroucně prosil Boha, aby odvrátil svůj přísný hněv a Izraelitům odpustil, aneb jeho jméno z knihy života vymazal.

Pro svůj jediný přestupek musel Mojžíš zemřít, avšak byl to sám kníže Michal, Který mu navrátil život, dříve než jeho tělo doznalo rozkladu. Satan se snažil zadržet Mojžíšovo tělo v hrobě s tvrzením, že náleží jemu; Kníže Michal však Mojžíše vzbudil z mrtvých a vzal jej do nebes. Satan v hněvu stavěl se proti Bohu a nazval Jej nespravedlivým, že jej pozbavil kořisti, jež náležela jemu; Kristus však svého úhlavního odpůrce pokáral, neboť příčinou Mojžíšova pádu byly právě jeho satanské intriky. A mírnými slovy obrátil jej na svého Otce říkajíc: "Ztřesciž tě Pán." (Juda 9)

A nyní byl Mojžíš, tento věrný Boží sluha na hoře proměněn jako důkaz a svědek Kristova vítězství nad hříchem a smrtí. Byl představitelem těch, kteří vstanou z hrobu při vzkříšení spravedlivých. Eliáš, který byl proměněn a vzat do nebe, aniž ušel smrti, byl představitelem těch, kteří budou žít na zemi při druhém příchodu Kristově a kteří budou "proměněni, rázem, v okamžiku, na poslední znamení polnice," kdy "toto pomíjející tělo musí být oděno v nepomíjejícnost" a "toto smrtelné oděno v nesmrtelnost" (1Kor 15,51-53).

Kristus před několika dny oznámil svým učedníkům, že mezi nimi jsou někteří, kteří neokusí smrti, dokud neužijí království Boží přicházející v moci. A nyní jsou živými svědky Jeho nepopsatelné slávy a moci. S údivem a bázní hleděli na úžasnou, nepopsatelnou nádheru Kristovy slávy a velebnosti a na oblak, který je zakryl, a slyšeli nesmírně majestátní hlas Boha Všemohoucího z oblaku, řkoucí: "Tentoť jest ten Syn můj milý, toho poslouvejte." (Luk 9,35)

Kristovo vydání

Byla jsem přenesena do doby, když Pán Ježíš se svými učedníky požíval velikonoční večeři. Kristus seděl u stolu se svými učedníky. Věděl, že nastala Jeho hodina; On sám je pravým velikonočním Beránkem a bude obětován v den velikonočních svátků, kdy se pojídá tento sváteční symbolický pokrm. Brzy vypije kalich hněvu, brzy bude muset podstoupit konečný křest utrpení. Zbývalo Mu však ještě několik klidných hodin, které chtěl strávit k prospěchu svých milovaných učedníků.

Celý život Kristův byl životem nesobecké služby. Každý Jeho čin byl důkazem toho, že "nepřišel, aby si dal sloužiti, nýbrž aby sloužil". (Mt 20,28) Tomu se však učedníci doposud nenaučili. Když se shromáždili kolem stolu, řekl Ježíš tklivým hlasem: "Pln touhy jsem toužil jísti s vámi tohoto beránka, než podstoupím utrpení. Neboť pravím vám, že ho již nebudu jísti, dokud se nesplní všecko v království Božím." Pak přijal kalich, vzdal díky Bohu a řekl: "Vezměte jej a **rozdělte** mezi sebe; neboť pravím vám, že od nyníška nebudu pítí z plodů révy až do té doby, kdy přijde království Boží." (Luk 22,15-18)

Posvátného úkonu se zúčastnil i zrádce Jidáš. Přijal od Ježíše symboly Jeho obětovaného těla a prolité krve. Uslyšel slova: "To čiňte na mou památku!" A přestože seděl v samé přítomnosti Beránka Božího, kul zrádce své temné plány a zabýval se myšlenkou na pomstu. Satan svedl Jidáše tak daleko, že se mu zdálo, že je věrným učedníkem Ježíšovým, i když jeho srdce bylo zaujato cele pozemskými věcmi. Byl svědkem úžasného díla svého Mistra, byl vždy přítomen Jeho služby bližním a měl nesporné důkazy, že Ježíš je Mesiášem. Jidáš však byl mistrem přetvářky, byl lakomcem a miloval peníze. Reptal, když byla na hlavu Ježíšovu vylita drahocenná mast.

Marie svého Pána milovala celým srdcem. Odpustil její hříchy, jichž bylo mnoho, a vzbudil z mrtvých jejího milovaného bratra. Její duše byla naplněná vděčností a uvažovala, že pro Ježíše není žádný dar příliš drahý. Čím dražší byla mast, tím lépe mohla vyjádřit svou vděčnost Spasiteli, obětujíc ji pro Něj.

Jidáš, chtěje ospravedlnit své lakomství a touhu po mamonu, tvrdil, že mast se měla raději prodat a získané peníze rozdat chudým. V jeho srdci se však nenalézala péče o chudé, leč touha po penězích; a že miloval sám sebe, často si přivlastňoval k svému úžitku to, co bylo svěřeno jeho péči a určeno pro chudé. Jidáš nedbal o dobro a potřeby svého Mistra; a aby ospravedlnil své lakomství, hovořil často o potřebných. Tento čin velkého daru lásky ze strany Marie byl ostrým napomenutím Jidášova lakomství. Bylo to však satanovo dílo v srdci Jidáše, aby mohl lépe skrze něj uskutečnit své plány.

Kněží a knížata Izraele Ježíše nenáviděli, naproti tomu zástupy prostého lidu se kol Něj tlačily, aby naslouchaly Jeho slovům a byly svědky Jeho zázračných činů. Lidé byli vzrušeni a s velkým zájmem a v posvátné bázni následovali Ježíše všude, kam šel, aby naslouchali poučením tohoto zvláštního zázračného Učitele. I mnozí z knížat v Něj uvěřili, neodvážili se však veřejně vyznat svou víru, neboť se báli vyloučení ze synagogy. Kněží a starší lidu se rozhodli, že musí něco učinit, co by odvrátilo pozornost lidu od Ježíše. Obávali se, že všichni lidé v Něho uvěří a proto byla jejich jistota narušena. Byli si vědomi toho, že buď pozбудou své postavení, anebo musí Ježíše odsoudit na smrt. A i když se jim podaří Jej vydat na smrt, budou tu ještě stále ti, kteří byli svědky Jeho moci.

Ježíš vzkřísil z mrtvých Lazara a oni se obávali, že jestli se jim nakonec podaří Ježíše zabít, bude zde vzkříšený Lazar, který bude o Ježíši vydávat to nejpřesvědčivější svědectví. Zástupy lidu jej budou vyhledávat, aby viděli člověka, který povstal z mrtvých. Proto rozhodli, že bude nutno zabít i Lazara, aby se tím způsobem zabránilo povstání. Kněží pak budou mít opět volnou ruku, aby lid nasměrovali zpět k tradicím a lidským naukám, k dávání desátků z máty i anýzu, a budou moci nadále ovlivňovat lid dle své vůle. Bylo usneseno, že je nutno Ježíše zajmout někde v ústraní, nikoli na očích zástupu, neboť se obávali, že když lid uvidí, že Velký Učitel byl napaden, mohou útočníky ukamenovat.

Jidáš věděl, jak nesmírně kněžím záleží, aby mohli Ježíše dostat do své moci, proto se rozhodl jít za nejvyššími kněžími a staršími lidu s návrhem, že jim Ježíše vydá za určitý obnos stříbrných. Jeho láska k penězům a bohatství dohnala Jidáše k tomu, že se rozhodl ke zradě a vydání svého Mistra a Pána v ruce Jeho nejúpornějších nepřátel. Satan takto bezprostředně působil skrze Jidáše. Během dojímavých scén poslední večeře tento zrádce se neustále zabýval plány, jak vydat Mistra Jeho nepřítelům. Kristus s velkým zármutkem oznámil svým učedníkům, že se všichni této noci nad Ním zhorší. Petr však se zápalem tvrdil, že i kdyby se všichni ostatní zhoršili, on však nikoli. Pán Ježíš však Petrovi řekl: "Šimone, Šimone, aj, satan vyprosil, aby vás tříbil jako pšenici. Ale já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá. A ty někdy obrátě se, potvrzuj bratří svých." (Luk 22,31-32)

V Getsemane

Za doprovodu svých učedníků kráčel Spasitel zvolna do Getsemanské zahrady. Ježíš vedl se svými učedníky vážnou rozpravu a s velkým smutkem je napomínal, aby bděli a modlili se, aby nevešli v pokušení. Věděl, že jejich víra bude vystavena obrovské zkoušce, že jejich naděje je zklamou a budou potřebovat velké síly a hluboké důvěry, jichž mohou získat jedině bděním a horlivou modlitbou.

Když přicházeli k zahradě, všimli si učedníci změny, jež se projevila u jejich Mistra. Ještě nikdy Jej neviděli tak smutného a zamklého. Jak kráčel dál, Jeho smutek rostl; neodvažovali se Jej zeptat na příčinu Jeho smutku. Jeho tělo se zachvívalo, jakoby měl klesnout. Když došli do zahrady, vyhledali učedníci Jeho obvyklé místo, aby si jejich Mistr mohl odpočinout. Bylo slyšet Jeho hluboký bolestný povzdech, jakoby trpěl pod tíhou strašného břemene.

Při vstupu do zahrady opustil Ježíš své učedníky až na tři a vyzval je, aby se modlili za sebe i za Něho. Sám pak odešel s Petrem, Jakubem a Janem na odlehlé místo zahrady. Tito tři učedníci byli Kristovi nejbližší společníci. Viděli Jeho slávu na hoře proměnění; viděli Mojžíše a Eliáše, jak s Ním rozmlouvají. Slyšeli hlas z nebe potvrzující Ježíšovo synovství Boží; nyní je chtěl mít Kristus nablízku ve chvíli svého velkého zápasu. Často s Ním na tomto odhlehlem místě strávili noc. "Zůstaňte zde," pravil "a bděte se mnou"! (Mt 26,38)

Poodešel maličko od nich - jen tolik, aby Ho mohli vidět a slyšet - a padl na zem. Cítil, že hříchem světa, který na sebe vzal, je odloučen od svého Otce. Propast byla tak široká, tak temná a tak hluboká, že Jeho duch se nad tím hrozil. Tomuto smrtelnému zápasu nemůže uniknout, neboť nesmí použít své božské moci. Musí vytrpět následky lidského hříchu jako člověk. Jako člověk musí snést hněv Boží vyvolaný přestoupením a hříchem. Kristus pocítil, že Jeho jednota s Otcem následkem hříchu světa, který na sebe dobrovolně vzal, je přerušena. Obával se, že jako člověk s lidskou přirozeností nebude moci obstát v nastávajícím boji s mocnostmi temna. S pláčem a slzami volal ve vrocích prosbách k svému Otcovi: "Otče, chceš-li přenes kalich tento ode mne, ale však ne má vůle, ale tvá staň se". (Luk 22,42) Syn Boží modlil se horlivě ve smrtelné úzkosti. Velké krůpěje krve stékaly z Jeho tváře a padaly na zem. Andělé Boží vznášeli se nad místem Ježíšova modlitebného boje a byli svědky této hrozné scény, avšak pouze jeden obdržel pověření, aby šel a povzbudil Syna Božího v Jeho smrtelném zápase. V nebi panoval smutek. Andělé sundali koruny ze svých hlav a odložili harfy; s mlčením a nejhlubším soucitem sledovali Ježíšův boj. Toužili zachránit svého Velitele, vedoucí andělé to však nedovolili, plán vykoupení člověka musel být vykonán.

Po ukončení modlitby se Ježíš odebral k učedníkům, oni však spali. V této strašné chvíli utrpení a muky pro hřích člověka nenalezl soucit a spoluúčast ani u svých nejbližších. Petr, který před krátkou dobou tak horlil o své věrnosti, odpočíval přemožen hlubokým snem. Ježíš mu připomněl jeho slova a řekl: "Tak-liž jste nemohli jediné hodiny bdíti se mnou?" (Mt 26,40) Třikrát se skláněl v úporných modlitbách Boží Syn ve smrtelném boji. Třikrát se Jeho lidská přirozenost zalekla poslední vrcholné oběti. Nyní však před Vykupitelem světa vyvstává osud lidského pokolení. Kristus vidí, že přestupníci zákona budou muset zahynout, budou-li ponecháni sami sobě. Vidí bezmocnost člověka. Vidí moc hříchu. Slyší bédování a nářek zatraceného světa. Vidí jeho neodvratný osud a rozhoduje se. Zachrání člověka, i kdyby za to musel zaplatit sebevětší cenu. Přijímá svůj krvavý křest, aby jím milióny hynoucích mohly získat věčný život. Opustil nebeské dvory, kde je jen nevinnost, štěstí a sláva, aby spasil jednu ztracenou ovci, jeden svět, který padl hříchem. A od svého poslání neupustí. Stane se smířčí obětí za lidstvo, které svévolně upadlo do hříchu. Nyní vane z jeho modlitby naprostá odevzdanost. "Nemůže-li mne tento kalich minouti, musím-li jej vypít, staň se tvá vůle!"

Když se takto rozhodl, padl jako mrtvý k zemi, na níž klečel v modlitbách. Kde byli nyní Jeho učedníci, aby hlavu svého umdlévajícího Mistra podložili svými dlaněmi a svažili Jeho čelo, neskonale více zmučené než čela synů lidských? Spasitel tlačil vinný lis sám, a nikdo z lidí s Ním nebyl. (Viz Iz 63,3)

Se svým Synem však trpěl i Bůh Otec. Andělé sledovali smrtelný zápas Spasitelův. Viděli svého Pána, jak je obklíčen šiky satanských sil a sklíčen strašnou hrůzou. Na nebesích zavládlo ticho. Jediná harfa se neozvala. Kdyby byli smrtelníci mohli spatřit úžas andělů, kteří v němém bolu sledovali, jak Otec odvrací své paprsky světla, lásky a slávy od svého milovaného Syna, byli by lépe pochopili, jak odporný je Bohu hřích.

Nepadlé světy a nebeští andělé s největším zaujetím sledovali, jak se Ježíšův boj chýlí k svému závěru. Také satan a jeho spřeženci zla, zástupy odpadlíků, sledovali s napětím tuto velkou a rozhodnou chvíli v díle vykoupení. V této strašné rozhodující chvíli, kdy vše bylo v sázce, kdy tajemný kalich se chvěl v ruce Trpitele, se náhle otevřela nebesa, vyšlehlo světlo, a prořalo hroznou tmou této rozhodující hodiny a mocný anděl, který zastává u Boha místo, z něhož odpadl satan, přistoupil ke Kristu. Anděl nepřišel, aby

odebral kalich hořkosti z ruky Kristovy, přišel, aby dodal Kristu síly ho vypít a aby Ho ujistil o lásce Otcově. Přišel posílit božského prosebníka v lidském těle. Ukázal Mu otevřená nebesa a poukázal na duše, jež budou spaseny skrze Jeho utrpení. Ujistil Ho, že Jeho Otec je větší a mocnější než satan, že Jeho smrt bude znamenat úplnou porážku satanovu a že království tohoto světa bude dáno svatým Nejvyššího. Řekl Mu, že až uvidí výsledek svého úsilí, bude spokojen, neboť uvidí zástupy lidí spasených, spasených navěky.

Kristův smrtelný zápas sice neskončil, ale sklíčenost a malomyslnost Ho opustila. Bouře se sice ani v nejmenším nezmírnila, ale Tomu, proti Němuž se rozpoutala, se dostalo posílení, aby snesl její zuřivost. Vyšel z bouře klidný a vyrovnaný. Nebeský mír se rozhostil na Jeho zkrvavené tváři. Snesl to, co by nikdy nemohla snést žádná lidská bytost; neboť okusil utrpení smrti za všechny lidi.

Znovu přišel k spícím učedníkům, zarmouceně na ně pohlédl a pravil: "Spěte tedy dál, a odpočívejte! Hle, přiblížila se hodina: Syn člověka je vydáván do rukou hříšníků." (Mt 26,45)

Jidášova zrada

Právě když pronášel tato slova, zaslechl zvuk kroků lidí, kteří Ho hledali, a pravil: "Vstaňte, pojďme! Hle, můj zrádce je blízko!" (Mt 26,46) A hned se přibližuje Jidáš se zástupem ozbrojených lidí. Přiblížil se jak obvykle k svému Mistru, aby Jej pozdravil. Tlupa ozbrojenců obstoupila Ježíše. A On postaviv se před učedníky, řekl: "Koho hledáte?" (Jan 18,4.5) Odpověděli: "Ježíše Nazaretského!" Ježíš odvětil: "**Já jsem**". Když byla vyřčena tato slova, postavil se mezi Ježíše a zástup lidí anděl, který před chvílí posloužil Ježíši. Božské světlo osvítilo tvář Spasitelovu. V přítomnosti této božské slávy nemohl krvežíznivý dav vydržet ani okamžik. Všichni se zapotáceli a couvli. Kněží, starší, vojáci, ba i Jidáš padli na zem jako mrtví. Učedníci tomu přihlíželi, oněměli údivem a posvátnou bázní.

Učedníkům se dostalo naděje, když viděli, že tlupa ozbrojenců s meči a kyjmi tak prudce padla na zem. Brzy se však všechno změnilo. Dav se zdvihl. Římsští vojáci, kněží a Jidáš obklopili Krista. Tehdy Petr vytáhl meč a udeřil sluhu nejvyššího kněze a utal mu ucho. Ježíš však přikázal Petrovi uschovat meč slovy: "Zdališ mníš, že bych nyní nemohl prositi Otce svého, a vydal by mi více než-li dvanáct houfů andělů?" (Mt 26,53) Viděla jsem, že po vyslovení těchto slov tváře Božích andělů oživila naděje. Tu a tam snažili se obstoupit svého Vůdce a rozprášit rozněvaný zástup. Znovu se však zarmoutili, když Ježíš dodal: "Kterakž by se pak naplnila písma, svědčící, že tak musí býti?" (Mt 26,54) Srdce učedníků naplnilo zoufalství a zklamání, když uviděli, že Ježíš dovolil svým nepřátelům, aby Jej jali a odvlékli.

Všichni učedníci v obavě o vlastní život Jej opustili a utekli. Kristus zůstal zcela osamocen v rukou vražedného tlumu. Ó, jak satan nyní triumfoval! A jaký smutek nyní zavládl mezi Božími anděly. Na zemi byly vyslány oddíly svatých andělů, každý měl svého vedoucího anděla, aby byli svědky událostí, které se tam měly nyní odehrát. Měli podat zprávu z každé urážky a každé krutosti, jež byla způsobena Božímu Synu, a měla být zapsána každá reakce bolesti, jakou musel snést Ježíš; protože tíž lidé, kteří brali účast v těchto strašlivých událostech, jaké musel prožívat Ježíš, budou muset ještě jednou uvidět přesné opakování těchto hrozných skutečností v živých barevných obrazech jako svědectví jejich brutality.

Kristova zkouška

Andělé opouštějící nebe se smutkem odkládali své třpytivé koruny. Nemohli nosit zlaté koruny, když jejich Velitel tolik trpěl a měl nést trnovou korunu. Satan a jeho andělé byli v soudní síni velmi činní; působili, aby lidé pozbyli šlechetné city a schopnost soucitu. Panovala zde těžká atmosféra, otrávená vlivem satanských mocností. Podněcovali kněží a starší z lidu, aby Ježíše znevažovali, tupili a utrhali Mu

způsobem pro lidskou přirozenost co nejvíc jízlivým a bolestivým. Satan se domníval, že posměch a násilnosti přinutí Syna Božího k nářku a odporu a použije svou božskou moc, aby se vysvobodil z rukou chátry, a tím by byl plán vykoupení zcela zničen.

Kristus velice trpěl tupením a urážkami. Od bytostí, které stvořil a pro něž přinášel nekonečnou oběť, se Mu nyní dostalo potupy. Jeho utrpení odpovídalo dokonalosti Jeho svatosti a Jeho nenávisti k hříchu. Zkouška, kterou Mu připravili lidé jednající jako nepřátelé, byla pro Něj nepřetržitou obětí. Vše se v Něm bouřilo při vědomí, že je obklopen lidskými bytostmi ovládanými satanem. Přitom věděl, že pouhým zábleskem své božské síly by mohl v mžiku srazit své kruté mučitele v prach. To Mu zkoušku ještě ztrpčovalo. Pouhým slovem, pouhým pohledem mohl donutit své trýznitele, aby uznali, že je Pánem nad králi a vládci, nad kněžími a chrámem. Patřilo však k Jeho těžké zkoušce zůstat v postavení, jež si vyvolil, v postavení člověka. Jeho láska k Otci a Jeho slib daný před stvořením světa, že vezme na sebe hřích, ho vedly k tomu, že snášel bez reptání surové zacházení těch, které přišel zachránit. Bylo součástí Jeho poslání, aby snášel jako člověk všechny posměšky a urážky, které si jen lidé dovedou vymyslet. Jediná naděje lidstva spočívala v tom, že Kristus snese všechno, co bude muset vytrpět z rukou lidí.

Petrovo zapření

Když opustili svého Mistra v zahradě Getsemanské, odvážili se dva z učedníků z povzdálí sledovat dav, který se zmocnil Ježíše. Na nádvoří byl zapálen oheň, neboť bylo před úsvitem, kdy bývá největší chladno. Kolem ohně se sešla skupina lidí a Petr se k nim připojil. Vmísil se nenápadně mezi lidi a doufal, že ho budou pokládat za jednoho z těch, kteří přivedli Ježíše do síně. Chtěl vidět, co se bude dít s Ježíšem. Petr netušil, že poznají, kdo vlastně je. Tím, že předstíral nezaujatost, octl se na straně nepřitele a stal se snadnou kořistí pokušení. Když pak byl posuzován, že náleží k Ježíšovým učedníkům, prohlásil z obavy o svou bezpečnost, že nezná tohoto člověka. Učedníci byli známi i svou pravdomluvností. Petr nakonec, aby přesvědčil své žalobce, že se mýlí a že nenáleží k učedníkům Kristovým, zapřel svého Pána podruhé a též potřetí se zaklínáním a zapřisaháním.

Zbabělé zapřisahání ještě neodumřelo na Petrových rtech a pronikavé zakokrhání kohouta mu znělo v uších, když Spasitel odvrátil svou bledou tvář od zachmuřených soudců a upřel svůj zarmoucený pohled na svého ubohého učedníka. Zrak Petřův se setkal se zrakem Kristovým. V ušlechtilé tváři svého Mistra spatřil hlubokou lítost a smutek, nebylo v ní však ani stopy hněvu.

Pohled na tu bledou, ztýranou tvář, na chvějící se rty, na oči plné lásky a odpuštění, pronikl Petrovým srdcem jako šíp. Petr si připomněl, že uplynulo jen málo hodin od chvíle, kdy svému Pánu sliboval, že Jej bude následovat do vězení i na smrt. S hrůzou si uvědomil svou faleš a nevděk a své křivopřísežnictví. Opět se zahleděl na svého Mistra a spatřil, jak se pozvedá svatokrádežná ruka, aby udeřila Krista v tvář. Nemohl už déle snést tuto podívanou a se zlomeným srdcem prchl ze soudní síně. Jeho pohled na mučeného Ježíše a na Jeho pobledlou, soucitu plnou tvář zlomil Petrovo srdce a přivedl jej ke spasení. Na téměř místě v zahradě Getsemanské, na němž Ježíš vyléval v mukách svou duši svému Otci, padl Petr na svou tvář a hořce plakal a litoval svého hříchu; zde došlo k jeho obrácení a k rozhodnutí pomáhat svým bratřím.

V soudní síni

Přihlížející lůza se hlasitě domáhala Ježíšovy krve. Byl nelítostně a krutě bičován, bylo na něj vloženo staré královské roucho a na hlavu posazena trnová koruna drásající Jeho skráně. Do svázaných rukou Mu byla vložena hůl. Posměšně se před Ním klaněli a jízlivě zdravili: "Zdráv buď, králi Židovský". (Jan 19,3) Pak Mu vzali z rukou hůl a bili Jej po hlavě, až se trny hluboko zarývaly do Jeho skrání a Jeho drahocenná krev Mu tekla a splývala po tváři a bradě.

Nebeští andělé s velkým sebezapřením snášeli tuto scénu. Byli by nejraději ihned vysvobodili svého Pána, avšak vedoucí andělé jim v tom bránili a vysvětlovali jim, že je to výkupné, jež musí být zaplacen pro spasení člověka; a aby bylo dostačující, musí způsobit smrt Bytosti, jež má vládu nad smrtí. Ježíš věděl, že andělé jsou svědky Jeho ponížení. Nejslabší z těchto andělů mohl snadno způsobit, že tento rouhavý a podlý zástup by padl jeho mocí na zem, a Ježíš by byl uvolněn. Věděl, že kdyby požádal Otce, pak by Jej andělé okamžitě osvobodili. Bylo však nutné, aby trpělivě snášel tato strašlivá muka, jinak by plán vykoupení padl.

Ježíš pokorný a tichý jako beránek stál před rozvzteklým tlumem, který se nejhanebnějším způsobem vyžíval v Jeho mukách a utrpeních. Plili do Jeho svaté tváře, před ním se jednou budou chtít ukrýti a která bude dávat světlo Božímu městu a bude zářit jasněji než slunce. Ježíš prost jakéhokoli hněvu vzhlížel na své trýznitele. Přes hlavu mu přehodili starou přikrývku, aby nemohl vidět, a bili jej po tváři i hlavě a volali: "Prorokuj, kdo jest, kterýž tebe udeřil?" (Luk 22,64) Mezi anděly nastalo silné pohnutí, chtěli Ježíše okamžitě vysvobodit; avšak jejich velitelé znovu zadrželi horlivé.

Několik učedníků se odvážilo, aby šli na místo, kde se nalézal Ježíš, aby přihlíželi průběhu soudního přelíčení. Toužebně očekávali, že Ježíš použije své božské moci a vysvobodí se z rukou svých katanů a ztrestá je za jejich krutosti. Jejich naděje občas vzrůstaly a pak se opět zmenšovaly v závislosti na průběhu věcí. Prožívali chvíle zmalomyslnění a obavy, že je Ježíš svedl, avšak hlas, jaký slyšeli na hoře proměnění, a sláva, kterou tam spatřili, zesílily jejich víru v to, že Ježíš je opravdu Božím Synem. Připomínali si scény, kterých byli přímými svědky, a zázraky, které viděli; Ježíš v nich uzdravoval nemocné, otevíral oči slepých a uši hluchých, káral a vyháněl ďáblы, probouzel mrtvé k životu a utiřoval větry, bouře i moře.

Nemohli nyní uvěřit, aby jejich Mistr mohl zemřít. Doufali, že povstane ve své moci a svým rozkazujícím hlasem rozežene krvežíznivou chátru, jako tehdy, když vstoupil do svatyně a vyhnal z ní všechny ty, kteří z domu Božího učinili trhoviště. Jak tehdy před ním vylekaně utíkali, jak kdyby je hnal celý oddíl ozbrojených vojáků. Učedníci očekávali právě nyní, že Ježíš zjeví svou sílu a přesvědčí všechny, že je králem Izraele.

Jidášovo vyznání

Jidáše zachvátily hořké výčitky svědomí a hanba za vykonanou zradu, když vydal Ježíše. Když nyní viděl týrání a utrpení Spasitele, byl zlomen. Ježíše miloval, ještě více však miloval peníze. Domníval se, že Ježíš použije své moci a nedovolí, aby jej jala lůza, kterou on Jidáš k Němu přivedl. Očekával, že Mistr učiní zázrak a osvobodí se. Když nyní viděl v soudní síni rozvzteklé množství krvežíznivých nepřátel Ježíšových, hluboce cítil svou velkou vinu. Když mnozí násilně obviňovali Ježíše, Jidáš se prodal zástupem před soudce a veřejně vyznal, že zhřešil, neboť zradil nevinnou krev. Chtěl kněžím vrátit zradou poskvrněné peníze, které mu dali, domáhal se osvobození Ježíše a vyznal, že Ježíš je nevinen.

Mezi kněžimi zavládl nepokoj a zmatek, byli tím zaskočení a zmlkli. Nepřáli si, aby se lid dověděl, že si najali jednoho z Kristových následovníků, aby Jej vydal do jejich rukou. Chtěli zakrýti skutečnost, že již dávno plánovali, jak se Ježíše zmocnit, a nyní toho dosáhli Jidášovou zradou. A nyní Jidášovo veřejné vyznání a jeho žalostné ponuré vzezření viníka ukázaly na kněze před přítomným lidem, že to byli oni a jejich satanská nenávisť, jež je pudila, aby zničili Ježíše. Když Jidáš hlasitě oznámil, že Ježíš je nevinen, kněží mu odpověděli: "Co nám do toho? Porad' si s tím sám." (Mt 27,4) Nyní měli Ježíše ve své moci a byli rozhodnuti jej odstranit a zničit Jeho vliv. Jidáš, vyděšen svým hrozným činem a jeho následky, s pohrdáním vrhl peníze k nohám těch, kteří jej podplatili a opustil toto strašné místo v zoufalství a hrůze. Cítil, že nebude moci žít, aby viděl Ježíše ukřižovaného, a v beznaději odešel do ústraní a oběsil se.

Ježíš měl v obklopujícím Jej zástupu mnoho svých stoupenců. Jeho mlčení na otázky, jež mu byly kladeny, vyvolalo všeobecný údiv. V době posměchů a násilností tlumu ani jediná vráska se neobjevila na Jeho čele, ani jediný sval se nezachvěl v Jeho tváři. Zachoval důstojnost a pokoj. Shromáždění stálo v údivu. Srovnávali Jeho šlechetný postoj, Jeho rozhodné a důstojné chování s vzezřením a chováním Jeho

žalobců a soudců z řad kněžstva a říkali mezi sebou, že tento obviněný má mnohem vznešenější královské vystupování nežli kterýkoliv z přítomných knížat. Nebylo lze na něm spatřit žádné sebemenší znamení zla neb zločinnosti. Jeho pohled byl mírný, čistý a pokojný, čelo vysoké a otevřené. Každý rys Jeho tváře svědčil o dobrotivosti a pravých zásadách, trpělivosti, porozumění a soucitu a činil Jej tak velmi nepodobným člověku, že mnozí se chvěli strachem. Dokonce i Herodes a Pilát byli znepokojeni Jeho vznešeným božským chováním.

Ježíš před Pilátem

V soudní síni Piláta, římského místodržitele, stanul spoutaný Kristus jako vězeň. Pilát zběžně přehlédl muže, kteří Ježíše přivedli, a pak jeho zkoumavý pohled spočinul na Ježíši. Měl už před sebou všechny druhy zločinců, nikdy však před něho nepřivedli muže, jehož tvář vyzařovala takovou vlídnost a ušlechtilost. Na jeho tváři neshledával ani známky viny, ani stopy strachu, vyzývavosti nebo vzdoru. Viděl před sebou muže, jenž se choval klidně a důstojně a v jehož vzezření nebylo známek zločinnosti, nýbrž znamení nebes. Kristův zjev učinil na Piláta příznivý dojem. Slyšel o Ježíši a o zázracích, které konal. Jeho žena mu často vyprávěla o podivuhodných skutcích tohoto galilejského proroka.

Proto od okamžiku, kdy byl Ježíš před něj přiveden, byl Pilát přesvědčen, že Ježíš není obyčejným člověkem. Věřil, že je mimořádně významnou osobností a nevinnou z toho, z čeho Jej obviňovali. Andělé, kteří byli svědky této scény, zapisovali názory římského guvernéra, a aby jej varovali, nežli se dopustí hrozného skutku a odsoudí Ježíše k ukřižování, vyslali anděla k Pilátově ženě, aby jí sdělil, že ten, kterého má její muž soudit, je Synem Božím a trpí nevině. Jeho manželka jej o tom okamžitě uvědomila, a vzkázala mu, že ve svém spánku mnoho pro Ježíše trpěla, a proto jej varuje, aby s tímto svatým člověkem neměl nic společného. Pilát po přečtení této závažné zprávy, kterou mu jeho žena poslala, se zachvěl a zbledl; vždyť i sám byl téhož názoru, že by neměl Ježíše odsoudit. Vždyť v tom vězni bylo opravdu něco, co mu bránilo, aby jim ho vydal. Budou-li se Židé domáhat jeho krve, nedá jim k tomu svůj souhlas, nýbrž bude usilovat o jeho osvobození.

Odeslán k Herodovi

Když uslyšel, že Herod je v Jeruzalémě, pocítil velkou úlevu. Domníval se, že se mu naskytla příležitost sprostít se zodpovědnosti za vyšetření a odsouzení Ježíše. Okamžitě Jej odeslal i se žalobci k Herodesovi. Tento panovník stále více upadal v hřích. Vražda, již se dopustil na Janu Křtiteli, poznamenala jeho svědomí nesmazatelným cejchem, jehož se žádným způsobem nemohl zbavit. Když uslyšel o Ježíši a velkých činech, jaké konal, bál se a třásl se, věřil, že je to Jan Křtitel, který povstal z mrtvých.

Nyní, když Pilát poslal Ježíše do jeho rukou, Herodes se utěšil, neboť považoval tento Pilátův čin za akt uznání Herodovy vlády, autority a soudu. Tímto činem se oba panovníci usmířili, neboť až dosud byli nepřáteli. "Jakmile Herodes uviděl Ježíše, zaradoval se." (Luk 23,8) Ještě nikdy Spasitele neviděl, ale "již drahý čas si přál uvidět jej, protože o něm slýchal a doufal, že uvidí, jak dělá nějaké znamení." (Luk 23,8) Kristovo poslání na tomto světě nespočívalo v tom, aby ukájel zbytečnou zvědavost neb hledal vlastní bezpečí. Svou zázračnou božskou moc používal výslovně jen pro spásu lidí, a ne pro svou vlastní chválu.

Ježíš na Herodovy otázky nic neodpovídal, mlčel. Neodpovídal rovněž ani svým žalobcům, kteří Jej násilně obviňovali. Kristovo mlčení Heroda dráždilo, rostl v něm hněv, protože Ježíš neprojevil bázeň před jeho mocí; a spolu se žoldněři se Ježíši vysmíval, tropil si z Něj žerty a znevažoval Syna Božího. Udiven a znepokojen Ježíšovými majestátními chováními vůči tak hanebnému znevažování, bál se nad obviněným vynést rozsudek a raději Jej odeslal zpět k Pilátovi.

Pilát byl nepříjemně překvapen a zklamán, když se Židé se svým vězněm vrátili. Připomněl jim, že již Ježíše vyslechl a nenašel na něm viny. Proto poslal Ježíše k Herodovi, galilejskému tetrarchovi, jenž je příslušníkem jejich národa, avšak ani ten nenašel na něm nic, co by zasloužilo smrt. Satan a jeho andělé

však na Piláta mocně působili a snažili se jej donutit k rozsudku. Podsouvali mu mysl, že neodsoudí-li Ježíše, učiní tak jiní, protože rozzuřená chátka dychtila po Jeho krvi; nevydá-li ho, aby byl ukřižován, ztratí vládu i autoritu a bude považován za stoupence tohoto buřiče. Aby uklidnil dav, byl ochoten obětovat spravedlnost a zásadovost. Proto se Pilát z obavy před ztrátou prestiže a vlády rozhodl vydat Ježíše na smrt. Odpovědnost za Jeho nevinnou krev však vložil na Jeho žalobníky, a tlumy odpůrců to přijaly a volaly: "Krev Jeho na nás a na naše dítky." (Mt 27,25) Pilát se tímto činem ovšem nevolnil od zodpovědnosti - byl vinen Ježíšovou krví. Pro své vlastní sobecké zájmy, pro přízeň lidí vysokého postavení, vydal na smrt nevinného člověka. Kdyby byl Pilát jednal podle svého vlastního přesvědčení a nebál se rozhněvaného davu, nebyl by souhlasil s odsouzením a usmrcením Ježíše.

Ježíšova osobnost a Jeho slova učinily v době soudního přelíčení hluboký a nesmazatelný dojem na myslech mnohých přítomných. Účinky tohoto dojmu se prokázaly teprve po Jeho zmrtvýchvstání. Mezi těmi, kteří se později připojili k Jeho následovníkům, byli rovněž ti, jejichž přesvědčení podlehl změně během průběhu soudního líčení.

Pak se Pilát posadil na soudní stoličku a znovu předvedl Ježíše lidu se slovy: "Hle, to je váš král!" Opět se ozvaly zběsilé výkřiky: "Pryč s ním, ukřižovat ho!" S pozdviženým hlasem se Pilát otázal: "Vašeho krále mám ukřižovat?" Ze znesvěcených, rouhavých úst však vycházela slova: "Nemáme krále kromě císaře!" (Jan 19,15.16)

Satan zuřil, když viděl, že všechno mučení, jemuž byl Spasitel vystaven, nepřimělo Ježíše k tomu, aby vypustil z úst jedině slovo reptání. Ačkoliv vzal na sebe lidskou přirozenost, byl podporován božskou silou, a proto se ani v nejmenším neuchýlil od vůle svého Otce.

Kristovo ukřižování

Ježíš, milovaný Boží Syn, byl vyveden odevzdán lidu k ukřižování. Učedníci i věřící z celého okolí se připojili k zástupu, který doprovázel velkého Učitele na Golgatu. V zástupu se rovněž nalézala i matka Spasitele, podpíral ji Jan, Ježíšův milovaný učedník. Její srdce bylo naplněno nevýslovným bolem a strachem o svého syna, chvílemi spolu s učedníky očekávala, že se tato bolestí a strastí plná scéna změní, že Ježíš použije svou moc a dokáže svým nepřátelům, že je Synem Božím. Avšak znovu se matčino srdce sevřelo obavou, když si připomenula slova, jakými nedávno její Syn poukazoval na věci, jež se měly tohoto dne státi.

Zástup lidí, který provázel Spasitele, sledoval, jak kráčí unaveně a jak vrávorá, nikdo však s Ním neprojevil soucit. Posmívali se Mu a tupili za to, že nemohl unést těžký kříž. Znovu Mu položili břímě na bedra a Ježíš znovu klesl vysílen k zemi. Jeho otrlí pronásledovatelé poznali, že své břímě už nemůže nést dále. Bylo nutno najít někoho, kdo by za Něj nesl ponižující břemeno. Židé tak nemohli učinit, neboť by se tím poskvřili a nemohli by slavít Velikonoční svátky. Ani žádný z lidí, kteří Krista provázeli, se nechtěl snížit k tomu, aby nesl kříž.

V té chvíli kráčí proti zástupu cizí člověk, Šimon z Cyrény, který přichází do města z venkova. Slyší posměšky a sprostoty lidí, slyší opětovné pohrdavé volání: Ustupte z cesty králi Židů! Zastavuje se v úžasu nad touto podívanou; a když vyslovil svůj soucit, popadli ho a vložili mu kříž na ramena.

Šimon již slyšel o Ježíši. Jeho synové věřili ve Spasitele, on však sám nebyl Kristovým učedníkem. Nesení kříže na Golgatu bylo pro Šimona pozhledným a Šimon byl za to prozřetelnosti do smrti vděčný. Přivedlo ho to k tomu, že se sám rozhodl vzít na sebe kříž Kristův a vždy s radostí snášel Jeho břímě.

Mezi lidmi, kteří provázeli Ježíše na Golgatu, byli mnozí, kteří Ho vítali radostným hosana a máváním palmovými ratolestmi, když vjížděl vítězoslavně do Jeruzaléma. Nemálo však bylo takových, kteří Mu tehdy provolávali slávu, protože tak činili mnozí, a nyní se přidávali k pokřiku: "Ukřižuj Ho! Ukřižuj Ho!" Když Kristus vjížděl do Jeruzaléma, dostoupily naděje učedníků vrcholu. Tiskli se k svému Mistru a cítili, že se jim dostává velké pocty tím, že jsou s Ním ve spojení. Nyní, když byl ponižován, sledovali Jej z povzdálí. Byli sklíčení, zklamané naděje je zkormoutily. Jak pravdivá se ukázala slova Ježíšova: "Vy všichni se ode mne odvrátíte této noci; neboť je psáno: Budu bít pastýře a rozprchnou se ovce stáda." (Mt 26,31)

Ukřižování

Když průvod dorazil na popraviště, byli vězňové připoutáni k mučednickým nástrojům. Oba lotři se vzpírali, když je věšeli na kříž; Ježíš však nekladl žádný odpor. Matka Ježíšova, podpírána milovaným učedníkem Janem, kráčela ve šlépějích svého Syna na Golgatu. Viděla Ho, jak klesá vysílením pod břemenem kříže, a toužila vzít Jeho bolavou hlavu do svých rukou a omýt Jeho čelo. Cožpak Ten, jenž dával život mrtvým, strpí, aby Ho ukřižovali? Cožpak Syn Boží připustí, aby Ho tak krutým způsobem zabili? Bude muset přihlížet Jeho potupě a utrpení, aniž Mu bude moci posloužit v Jeho mukách? Viděla, jak Mu rozeplali ruce na kříž; pak přinesli kladivo a hřebíky, a když jejich hroty začaly pronikat do Jeho údů, museli zděšení učedníci odnést z místa tohoto hrozného výjevu tělo omdlávající matky Ježíšovy.

Spasitel nevydal ze sebe jediného stenu. Jeho bledá tvář zůstala klidná a jasná, jen na čele se Mu objevily velké krůpěje potu. Nebylo soucitné ruky, jež by setřela smrtelný pot s Jeho tváře, nebylo slyšet slova účasti a neochvějně víry, které by podepřelo Jeho lidské srdce. Když žoldnéři konali toto strašné dílo, modlil se Ježíš za své nepřátele: "Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí." (Lk 23,34)

Tato modlitba za své nepřátele zahrnovala celý svět, všechny hříšníky, jací budou žít až do skonání světa. Pán nemyslel na své vlastní utrpení, nýbrž na hřích svých pronásledovatelů a na strašnou odplatu, jaká je čeká. Nezloufčil vojákům, kteří s Ním nakládali tak nelidsky. Nevolal o pomstu na kněze a přední muže, kteří se radovali nad tím, že se uskutečňuje jejich záměr. Kristus měl s nimi soucit pro jejich nevědomost a provinění. Modlil se jen o to, aby jim bylo odpuštěno, "vždyť nevědí, co činí."

Jakmile byl Ježíš přibit na kříž, byl kříž vztyčen a silní mužové ho prudce zarazili do připravené jámy. To způsobilo Synu Božímu největší muka. Započala strašlivá scéna. Kněží, vůdcové lidu a zákoníci zapomněli na svou hodnost a svatý úřad, spojili se s chátrou a společně se posmívali rouhavými slovy z umírajícího Syna Božího, říkajíc: "Jsi-li ty ten král Židovský, spomozíš sám sobě." (Lk 23,37) A jiní rouhači a přední kněží opakovali mezi sebou: "Jinýmť pomáhal, sám sobě pomoci nemůže." (Mar 15,31) Kněží a přední mužové a zatvrzelý dav se spojili v záchvatu satanské zuřivosti. Náboženští vůdcové se spojili se satanem a jeho anděly a prováděli jeho příkazy.

Mužové, kteří o sobě prohlašovali, že jsou vykladači proroctví, používali ve svých posměšcích, jimiž napadali Spasitele, právě táž slova, o nichž bylo v proroctvích předpovězeno, že budou při této příležitosti použita. Ve své nenávislné zaslepenosti však nepoznali, že vlastně naplňují proroctví. Ani nepomysleli na to, že jejich svědectví bude znít po věky.

Zločinci, kteří byli ukřižováni spolu s Ježíšem, snášeli s Ním tělesná muka. Jeden z nich se následkem utrpení ještě zatvrdil, jeho chování bylo vzdoruplné a odbojné. Posmíval se Ježíši a opakoval rouhavá slova kněží: "Jsi-li ty Kristus, spomozíš sobě i nám". (Luk 23,39) Druhý zločinec nebyl zatvrdělým zločincem. Když slyšel rouhavá slova svého druha, káral ho slovy: "Ani ty se Boha nebojíš, ješto jsi v téměř potupení? A my zajisté spravedlivě, nebo hodnou pomstu za skutky své běfeme, ale tento nic zlého neučinil". (Luk 23,40.41) V mysli se mu nyní vybavilo vše, co slyšel o Ježíši, jak uzdravoval nemocné a

odpouštěl hříchy. Nebeské světlo ozářilo jeho mysl. Ve zraněném, vysmívaném a na kříži hanobeném Ježíši vidí svého Vykupitele, svou jedinou naději a obrací se k Němu v pokorné víře: "Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého". A Ježíš, povzbuzený upřímným obrácením tohoto lotra, mu říká: "Amen, pravím tobě dnes, budeš se mnou v ráji." (Luk 23,42.43) Kristus neslíbil lotru, že s Ním bude v ráji ještě téhož dne. Vždyť sám nebyl v tento den v ráji, nýbrž spal v hrobě. Ráno po svém zmrtvýchvstání hovoří Marii: "Nedotýkej se mne, nebo jsem ještě nevstoupil k Otcí svému." (Jan 20,17) Avšak v den svého ukřižování dává lotru zaslíbení. "Dnes", když umírá na kříži jako zločinec, ujišťuje Kristus ubohého hříšníka: Budeš se mnou v ráji.

S obdivem sledovali nebeští andělé nekonečnou lásku Ježíšovu, kdy sám trpěl nevyslovitelná muka těla i ducha, myslél ještě na jiné a povzbuzoval pokání činící duše k víře. Tím, že vydal vlastní duši na smrt zjevil lidem lásku silnější než smrt. Mnozí, kteří byli přítomni těmto scénám na Golgotě, uvěřili a zesílili svou víru v Ježíše.

Ježíšovi katani s netrpělivostí očekávali Jeho smrt. Domnívali se, že tato událost navždy vymaže slávu Jeho božské moci a neobyčejných zázraků. Utěšovali se, že se již nebudou muset obávat a třást před Jeho vlivem. Bezcitní žoldnáci, kteří přibíjeli Ježíšovo tělo ke kříži, dělili mezi sebou Jeho roucha, o sukni však, která byla tkána beze švu, losovali, komu by připadla. Inspirované pero prorokovo popsalo přesně tuto scénu mnoho století před jejím naplněním: "Nebo psi obskočili mne, rota zlostníků oblehla mne, zprohýbali ruce mé i nohy mé, ...dělí mezi sebou roucha má, a o můj oděv mecí los." (Žalm 22,16-19)

Synovská láska

Když oči Ježíšovy hleděly na zástup lidí, stojících kolem kříže, upoutala Jeho pozornost jedna postava. Pod křížem stála Jeho matka, podpírána učedníkem Janem. Nemohla vydržet nebýt u svého syna a Jan věda, že konec se už blíží, ji opět přivedl ke kříži. Ve své poslední hodině vzpomněl Kristus na svou matku. Pohlédl do její usouzené tváře, pak pohlédl na Jana a pravil jí: "Ženo, hle tvůj syn!" Janovi pak pravil: "Hle, tvá matka!" (Jan 19,27) Jan porozuměl Kristovým slovům a přijal projevenou důvěru. Vzal Marii k sobě a od té chvíle se o ni pečlivě staral. Ó, jak soucitný a laskavý Spasitel! Jan ihned odvedl matku od hrozného pohledu na Golgotě. Od této chvíle o ní pečoval tak, jak by o ni pečoval milující syn, a vzal ji do vlastního domova. Tento dokonalejší příklad synovské lásky Kristovy září skrze všechny věky neslábnoucím jasem. V největších bolestech svého utrpení nezapomněl Spasitel na svou matku a zabezpečil její budoucnost. Věděl, že Jan, který Její tolik miloval, bude o ni bedlivě pečovat. A tím, že ji přijal jako svatý poklad, přijal Jan velké požehnání. Byla mu stálou připomínkou jeho milovaného Mistra.

Stejný duch se projeví v každém učedníku našeho Pána. Ti, kdo následují Krista, budou si vědomi toho, že ctít své rodiče a pečovat o ně je součástí jejich náboženství. Ze srdce, v němž se usídlila láska Kristova, nikdy nevymizí pozorná péče a něžná láska k otci a matce.

A nyní Pán slávy umírá jako výkupné za lidstvo. Blížil se konec Ježíšova zemského poslání. Kristus byl největším trpělem; Jeho utrpení však pramenilo z pocitu zhoubnosti hříchu, z vědomí, že člověk si zvykl na zlo, takže už nevidí jeho ohavnost a zhoubnost. Na Krista jako na našeho Zástupce a na naše útočiště byly vloženy nepravosti nás všech. Byl počten mezi přestupníky, aby nás mohl vykoupit, abychom nebyli odsouzeni a zavrženi zákonem. Vina všech potomků Adamových tížila Jeho srdce. Hněv Boží vyvolaný hříchem, strašný projev nelibosti Boží vyvolaný nepravostí plnil duši Syna Božího zděšením. Po celý svůj pozemský život hlásal Kristus padlému světu dobrou zvěst o milosrdenství a odpouštějící lásce Otcově. Mluvil o spáse i pro největší hříšníky. Nyní však obtížen strašným břemenem hříchu světa nemůže vidět Otcovu smířlivou tvář. Odvrácení Otcovy tváře od Spasitele v této hodině nejvyšší úzkosti plnilo srdce Ježíšovo bolestí, již člověk nikdy plně nepochopí. Tato úzkost byla tak veliká, že své tělesné utrpení téměř nevnímal.

Kristus prožíval úzkost, kterou pocítí hříšník, až se milost přestane přimlouvat za hříšné lidstvo. Tento pocit hříchu, který na Něho jako na zástupce člověka přivodil Otcův hněv, učinil kalich, který pil, tak trpký, že zlomil srdce Syna Božího. S úžasem sledovali andělé Spasitelův zoufalý zápas. Nebeské zástupy si

zakryly tvář před tímto strašným pohledem. Neživá příroda vyjadřovala svou účast se svým tupeným a umírajícím Stvořitelem. I slunce se zdráhalo dívat se na tento hrozný výjev. Zdálo se, jakoby jeho zářivé paprsky vyhasly. Kříž zahalila úplná tma jako smuteční závoj. Byl počten mezi přestupníky, aby je mohl vykoupit z prokletí zákona. Ježíšovo srdce bylo drceno tíhou vin každého Adamova potomka všech dob, a Boží hněv a hrozný projev Otcova nesouhlasu s hříchy padlého lidstva, které na sebe dobrovolně náš Vykupitel vzal, naplnilo Jeho duši stísněností a zármutkem. A v této strašné hodině nemělo se Kristu dostat útěchy Otcovy přítomnosti. Tlačil vinný lis sám, aniž kdo z lidí byl s Ním. (Iz 63,5)

Hustou tmou zahalil Bůh poslední lidský zápas svého Syna. Bolest, jakou Syn Boží zakoušel na kříži, každá kapka Jeho krve splývající z Jeho rozdrásaných ran, smrtelná křeč otrásající Jeho ztýranou postavou, nevyslovitelné obavy Jeho spravedlivé duše z odloučenosti od Otce, když od Něj odvrátil svou tvář, to vše promlouvá k člověku: To z nesmírné lásky k tobě se Boží Syn rozhodl dobrovolně všechny tyto ohavné zločiny, ponížení a utrpení vzít na sebe; pro tebe zničil království smrti, otevřel brány ráje a věčného života. Ten, Který svým slovem utišil rozpoutané živly a bouře, Který chodil po zpěněných vlnách, před Nímž se třáslí ďáblové, jenž svým dotekem ruky pozbavoval nemocné chorob, který mrtvým navracel život a otevíral oči slepých - nyní obětuje sám sebe na oltáři kříže, jako oběť za život člověka.

Satan nelítostně a násilnicky zraňoval Ježíšovo srdce. Hříchy, které Spasitel tolik nenáviděl, spadly na Něj v takové míře, že padal pod jejich tíhou. Jeho lidská přirozenost v nejhroznější míře trpěla v této strašné chvíli. Temnota svým milosrdným závojem zakryla nesmírný boj Božího Beránka na Golgatském kříži. To Otec tímto pláštěm temnoty přikryl před vysmívajícím se davem svého milovaného Syna. O deváté hodině velká temnota začala ustupovat. Rozhněvané oslnivé blesky z oblaku osvětlily kříž a ukřížovaného Vykupitele a On zvolal hlasem velikým: "Elói, Elói, lama zabachtaní? Což se vykládá: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?" (Mar 15,34)

"Dokonáno jest!"

Kristus obětoval svůj život, až když dokončil dílo, jež přišel vykonat, a svým posledním dechem zvolal "Dokonáno jest!" (Jan 19,30) Boj byl vítězně dobojován. Jeho pravice a Jeho svaté rámě Mu vydobily vítězství. Celé nebe jávalo nad Spasitelovým vítězstvím. Satan byl poražen a poznal, že přišel o své panství.

Před Kristovou smrtí nebyla andělům ani nepadlým světům tak jasně odhalena pravá povaha satanova. Arciodpadlík vzal na sebe tak klamnou podobu, že ani svatým bytostem nebyly zřejmy jeho záměry. Nerozeznaly jasně podstatu jeho vzpoury. Byla to bytost podivuhodné síly a slávy, která se postavila proti Bohu. O Luciferovi Pán říká: "Ty, jenž zapečeťuješ sumy, plný moudrosti a nejkrásnější." (Ez 28,12) Lucifer byl ochraňující cherub. Stál ve světle přítomnosti Boží. Byl nejvyšší ze všech stvořených bytostí a první zjevoval vesmíru úmysly Boží. Když pak zhřešil, jeho klamná moc byla tím klamnější a odhalení jeho skutečné povahy tím těžší, protože měl vznešené postavení u Otce.

Bůh mohl zničit satana a jeho přívržence velmi snadno, avšak neučinil tak. Vzpoura neměla být potlačena násilím. Násilí je nástrojem jen satanovy vlády. Boží zásady nejsou tohoto druhu. Moc Boží spočívá na dobrotě, milosrdenství a lásce a projevuje se jen uplatňováním těchto zásad. Vláda Boží je mravní, hlavní silou je pravda a láska.

Záměrem Božím bylo postavit věci na věčný základ jistoty a v nebeské radě bylo rozhodnuto, že satanu musí býti poskytnut čas, aby rozvinul své zásady, jež jsou základem jeho způsobu vlády. Satan tvrdil, že jeho zásady jsou lepší než zásady Boží. Proto byl vymezen čas, aby obyvatelé vesmíru mohli poznat, jak satanovy zásady působí. Satan svedl lidi ke hříchu a plán na vykoupení se začal uskutečňovat. Čtyři tisíce let pracoval Kristus pro pozvednutí člověka, satan pak pro jeho zkázu a ponížení. A obyvatelé Universa to vše bedlivě sledují. Celé nebe a nepadlé světy byly svědky Ježíšova zápasu, Jeho ponížení a Jeho oběti.

V mlčení a bázní přihlíželi lidé strašlivé scéně Ježíšova závěrečného boje. Slunce vyšlo z oblaků, avšak kříž zůstal i nadále obklopen temnotou. Náhle temnota od kříže ustoupila a Ježíš mocným hlasem, podobným hlásné troubě, jenž jakoby se odrážel echem v celém vesmíru, zvolal: "Dokonáno jest!" (Jan 19,30) "Otče, v ruce Tvé poručím ducha svého!" (Luk23,46) Světelná záře obklopila kříž a tvář Spasitelova se zaskvěla slávou podobnou slunci, po chvíli schýlil svou hlavu na prsa a skonal.

V době Ježíšovy smrti kněží vykonávali obětní služby ve svatyni před oponou, jež dělila svatyni od svatyně svatých. Náhle cítili, že se země pod nimi hrozně zatřásla a silná různobarevná opona, jež byla každoročně obnovována, byla roztržena od vrchu až dolů toutéž rukou, jež kdysi napsala výrok rozsudku na stěně Baltazarova paláce. Byl to konec obětování beránků, symbolizujících obrazně pravého Božího Beránka, který zemřel za vykoupení člověka. Služby v pozemské svatyni došly svého ukončení. Poslední zvolání Božího Beránka: "Dokonáno ujest!" přibilo na kříž zákon obřadů.

V nebi zapanovala radost, andělé se těšili, když uslyšeli tato Ježíšova slova, neboť plán vykoupení padlého člověka, byl triumfálně vykonán. Synové Adamovi budou moci, povedou-li život v poslušnosti, býti vzati zpět do přítomnosti Boží. Satan byl poražen a jeho maska stržena. Jeho záměry a jednání bylo odhaleno před celým vesmírem. Sám se odhalil jako vrah. Prolitím krve Syna Božího se sám připravil o náklonnost nebeských bytostí. Od této chvíle byla jeho zhoubná činnost omezena. Poslední článek náklonnosti mezi satanem a nebeským světem byl přetržen.

Na začátku velkého sporu satan prohlásil, že je nemožné být poslušen zákona Božího, že spravedlnost se nesrovnává s milosrdenstvím a že nebude možné hříšníka ospravedlnit, poruší-li zákon. Každý hřích musí být potrestán, tvrdil satan; a kdyby Bůh promíjel trest za hřích, nebyl by Bohem pravdy a spravedlnosti. Když lidé začali porušovat Boží zákon a pošlapávat vůli Boží, satan jásal. Bylo mu to důkazem, že požadavků zákona nelze být poslušen; člověku nelze odpouštět. Protože on sám byl po své vzpouře vypovězen z nebe, musí být lidstvo podle satanova požadavků provždy vykázáno z přízně Boží. Bůh nemůže být spravedlivý, tvrdil, je-li přítom k hříšníkovi milosrdný.

Člověk však i jako hříšník je v jiném postavení, než byl satan. Lucifer v nebi zhřešil ve světle slávy Boží. Dostalo se mu jako žádné jiné stvořené bytosti projevů lásky Boží. Satan dobře poznal povahu Boží, poznal Jeho dobrotivost, a přesto se rozhodl jednat podle své vlastní, sobecké a ctižádostivé vůle. Jeho rozhodnutí bylo neodvolatelné. Byl napomínán a varován. Bůh už nemohl nic víc učinit pro jeho záchranu. Člověk však byl oklamán, jeho mysl byla zatemněna satanskými vývodů. Člověk nepoznal hloubku a rozsah lásky Boží. Až plně pozná povahu Boží, bude se moci vrátit k Bohu.

Skrze Ježíše bylo lidem zjeveno milosrdenství Boží; milosrdenství však nevylučuje spravedlnost. Zákon obráží vlastnosti povahy Boží a jediné písmenko nebo tečka z něho nemohou býti změněny jen proto, aby vyhovoval člověku v jeho padlém stavu. **Bůh prohlásil svůj zákon za věčný a nezměnitelný, neboť je základem Jeho vlády.** V Kristu nám připravil cestu k vykoupení za přestoupení Jeho věčného práva. "Byl to Bůh, Jenž skrze Krista smířoval svět s sebou." (2Kor 5,19)

Láska Boží se projevuje ve spravedlnosti Boží ne méně než v milosrdenství Božím. Spravedlnost je základem trůnu Božího a ovocem lásky Boží. Satan měl v úmyslu oddělit milosrdenství od pravdy a spravedlnosti. Snažil se dokázat, že spravedlnost zákona Božího je nepřitelem pokoje. Kristus však dokazuje, že v Božím plánu je obé nerozlučně spjato; jedno nemůže být bez druhého. "Milosrdenství a víra potkají se spolu, spravedlnost a pokoj dají sobě políbení." (Žalm 85,11)

Svým životem a svou smrtí Kristus dokázal, že spravedlnost Boží nevylučuje milosrdenství Boží, ale že hřích může být odpuštěn, že zákon je spravedlivý a že ho lze být ve všem poslušný. Satanova obvinění byla vyvrácena. Bůh dal člověku jasný důkaz o své lásce.

Boj proti zákonu Božímu, který byl započat v nebesích, bude pokračovat až do konce času. Každý bude podroben zkoušce. Otázka, na niž musí odpovědět celý svět, je rozhodnout se buď pro poslušnost, anebo pro neposlušnost. Každý bude vyzván, aby volil mezi zákonem Božím a zákony lidskými. Tudy povede dělicí čára. Budou jen dva druhy lidí. Každý se projeví a každý ukáže, zda se rozhodl pro stranu věrnosti Bohu, či zda zvolil stranu vzpoury. Pak přijde konec. Bůh obhájí svůj zákon a vysvobodí svůj věrný lid. Satan a všichni ti, kdož se přidali k jeho vzpouře, budou vyhlazeni. Hřích a hříšníci vymizí, nezůstane ani kořen, ani ratolest. (Kořenem je míněn satan, ratolestmi jeho následovníci). Knížeti zla se naplní předpověď: "protože sobě přivlastňuješ srdce podobné srdci Božímu, ...zahubím tě, ó cherube ochránce, z prostřed kamenů ohnivých, ... k hrůze veliké budeš, a nebude tě na věky." Potom už "bezbožníka nebude, a pohledíš na místo jeho, anť ho již není;" "budou, jako by jich nebylo." (Ez 28,6-19; Žalm 37,10; Abd 16)

Právem se tedy andělé mohli radovat, když hleděli na Spasitelův kříž; neboť, i když tehdy ještě všemu nerozuměli, poznali, že zničení hříchu a satana je provždy jistotou, že vykoupení člověka je zajištěno a že vesmír je navěky zabezpečen. Kristus sám plně pochopil důsledky oběti, kterou přinesl na Golgotě. To všechno viděl, že se v budoucnu stane, když na kříži zvolal: "Dokonáno jest!"

Pohřeb

Kristovo tělo bylo učedníkům drahé i v smrti. Chtěli Mu připravit důstojný pohřeb, nevěděli však, jak to provést. Ježíš byl odsouzen za zrádnou činnost proti římské vládě a lidé popravení za takovýto zločin byli pohřbíváni na místě zvláště vyhrazeném k takovému účelu. Učedník Jan a galilejské ženy zůstali u kříže. Nemohli opustit tělo svého Pána a ponechat ho v rukou bezcitných žoldněřů, aby ho pohřbili na potupném místě. Nemohli však tomu zabránit. Nemohli získat povolení od židovských úřadů a na Piláta neměli vliv.

V této nouzi přišel učedníkům na pomoc Josef z Arimatie a Nikodém. Tito dva mužové byli členy velerady a znali se s Pilátem. Oba byli zámožní a vlivní. Byli rozhodnuti, že tělo Ježíšovo musí být důstojně pohřbeno.

Josef se směle vypravil k Pilátovi a požádal ho, aby mu vydal Ježíšovo tělo. Pilát se tak poprvé dověděl, že Ježíš je opravdu mrtev. Když vyslechl Josefovou žádost, poslal Pilát pro velitele setniny, který měl stráž u kříže a ověřil si u něho zprávu o Ježíšově smrti. Žádosti Josefově bylo pak vyhověno. Zatímco Jan se staral o pohřbení svého Mistra, vrátil se Josef s Pilátovým příkazem k vydání těla Kristova a Nikodém přinesl drahocennou směs myrhy a aloe vážící asi sto liber k namáznutí těla Páně. Ani nejváženějším občanům celého Jeruzaléma nemohla být prokázána větší úcta po smrti. Učedníci byli udiveni, když viděli, že tito zámožní přední mužové mají o pohřbení jejich Pána tak velký zájem jako oni sami.

Něžně a s úctou sami sňali Ježíšovo tělo s kříže. Slzy soucitu jim vytryskly z očí, když pohlédli na Jeho ztýrané a probodené tělo. Josef byl majitelem nové hrobky, vytesané ve skále. Připravoval si ji pro sebe. Protože byla blízko Golgoty, uchystal ji pro Ježíše. Tělo Spasitele spolu s vonnou směsí, kterou přinesl Nikodém, zabalili pečlivě do plátěného prostěradla a tři učedníci zanesli toto drahocenné tělo do nového hrobu, ve kterém ještě nikdo dosud neležel. Tam učedníci narovnali Jeho zmračené údy a Jeho poraněné ruce Mu složili na hrud. Galilejské ženy se přišly podívat, zda bylo učiněno vše, co bylo lze učinit pro neživé tělo jejich milovaného Učitele. Pak viděly, jak ke vchodu do hrobky byl přivalen mohutný kámen a Spasitel byl ponechán, aby odpočíval. Ženy byly poslední, kdo zůstal u kříže, a byly také poslední, kdo opouštěl hrobku Kristovu. Zatímco se snášely večerní stíny, setrvávaly Maria Magdaléna a ostatní Marie na místě, kde odpočíval jejich Pán, a prolévaly slzy zármutku nad osudem Toho, Jehož milovaly. "Pak se vrátily . . . a v sobotu odpočívaly podle příkázání." (Luk 23,56)

Konečně dosáhl Ježíš klidu. Dlouhý den pohany a mučení skončil. Když poslední paprsky zapadajícího slunce dávaly tušit příchod soboty, odpočíval Syn Boží v klidu v Josefově hrobce. Po dokonaném díle, s rukama pokojně složenýma, odpočíval v posvátných hodinách sobotního dne.

Na počátku odpočíval Otec a Syn v den sobotní po dokončeném díle stvoření. (1Moj 2,1.2) **Nyní Ježíš odpočíval ve svaté hodiny sobotního dne po díle vykoupení. S tímto výjevem bude provždy spojen den , v němž Ježíš odpočíval. Neboť Jeho "skutkové jsou dokonalí"; a "cožkoli činí Bůh, to trvá na věky" (5Moj 32,4; Kaz 3,14) "Až do časů obnovy všech věcí, jak o tom od věků mluvil Bůh ústy svých svatých proroků" (Skut 3,21), bude stvořitelská sobota, den, v němž Ježíš v klidu odpočíval v Josefově hrobce, stále dnem odpočinku a radosti. Nebesa a země se spojí v chvále, až "od soboty do soboty" (Iz 66,23) se národy spasených budou v radosti a úctě scházet a klanět Bohu a Beránkovi.**

Přesto, že dosáhli svého, nedosáhli kněží a přední mužové pokoje a klidu. I když docílili svého záměru tím, že vydali Krista na smrt, nedosáhli pocitu vítězství, jak očekávali. I v hodině svého zřejmého vítězství byli sužováni pochybnostmi,, co se v nejbližší chvíli může stát. Slyšeli zvolání: "Dokonáno jest!" "Otče do

Tvých rukou poroučím ducha svého." (Jan 19,30; Luk 23,46) Viděli, jak pukají skály, cítili, jak se země chvěje, a neměli klidu a pokoje.

Žárlili na Krista pro Jeho vliv, který měl na lid, když ještě žil, žárlili na Něho i po Jeho smrti. Děsili se mrtvého Krista víc, mnohem víc než Krista živého. Děsili se toho, že by se pozornost lidu mohla nadále upírat k událostem, jež provázely Jeho ukřižování. Obávali se následků, jaké by mohly mít události tohoto dne. Ani za nic nepřipustí, aby tělo Kristovo zůstalo na kříži v sobotu. Sobota se blížila a těla visící na kříži by porušila její svatost. Pod touto záminkou požádali židovští vůdcové Piláta, aby byla uspišena smrt odsouzených a jejich těla sňata před západem slunce.

Když Pilát dal svůj souhlas, byly oběma lotrům přelámány údy, aby se uspišila jejich smrt. Kněží a přední mužové však byli udiveni, když zjistili, že Kristus je již mrtev. Aby měli jistotu, že tomu tak je, na jejich pokyn vrazil jeden ze žlodeňů své kopí do boku Spasitelova. Z rány způsobené kopím vyrazily hojně dva praménky, proud krve a proud vody. Všichni, kteří přihlíželi, byli toho svědky. Tak se muselo stát, aby bylo naplněno Písmo: "Ani kost mu nebude zlomena". Jiné písmo pak opět praví: "Pohledí na toho kterého probodli". (Jan 19,34-37)

Vojáci nelámali údy Kristovy proto, že Kristus byl již mrtev. Aby vyhověli přání kněží, probodli Jeho bok. Kdyby byl život ještě neuhasl, tato rána by byla přivodila okamžitou smrt. Nebyla to však rána způsobena kopím, ani tělesná muka způsobena ukřižováním, co způsobilo smrt Ježíšovu. Ono zvolání, když "hlasitě vykřikl" (Mt 27,50; Luk 23,46) v okamžiku smrti, a proud krve a vody, který vytekl z Jeho boku, naznačují, že zemřel, protože Mu puklo srdce. Kristovo srdce puklo duševní trýzní. Krista zabil hřích světa.

Kněží a předstevané lidu však ani v sobotu neměli klidu. Obávali se nyní Kristových předpovědí o Jeho zmrtvýchvstání. Obávali se hněvu lidu, který Ježíše vyhledával a věřil Mu, lidu, který Ježíš uzdravoval a léčil. Viděli Ho v duchu, jak klidně a srdnatě stojí před svými nepřáteli a snáší jejich urážky a tupení bez jediného slova reptání. Vybavovaly se jim všechny události, jaké se zběhly při Jeho soudu a při Jeho ukřižování, a vyvolávaly v nich přesvědčení, že byl Synem Božím. Báli se Ježíšova zmrtvýchvstání. Proto velekněz a farizeové přišli k Pilátovi a řekli mu: "Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník za živa řekl: Po třech dnech vstanu z mrtvých. Poruč tedy, aby hrob byl zajištěn až do třetího dne, aby snad Jeho učedníci nepřišli a neukradli Ho a aby pak neřekli lidu: Byl vzkříšen z mrtvých, a poslední podvod by byl ještě horší než první." Pilát jim odpověděl: "Vezměte si stráž, jděte a zajistěte hrob, jak umíte." (Mat 27,62-65) A oni šli a obsadili hrob strážnými, zapečetivše kámen." Mat 27,66)

Židé si byli vědomi, co pro ně tato stráž u Ježíšova hrobu znamená. Kámen uzavírající hrob byl zabezpečen pečeti, aby bylo znemožněno jakékoli jeho narušení, a tak učinili vše v opatrnosti, aby učedníci nemohli žádným způsobem provést s Ježíšovým tělem cokoli. Avšak tato všechna bezpečnostní opatření posloužila k ještě většímu vítěznému triumfu a k úplnému potvrzení a zvelebení pravdy.

Kristovo zmrtvýchvstání

V sobotu odpočívali učedníci ponořeni v zármutku. Smrt jim vzala jejich Pána; Ježíš, Král slávy, ležel v hrobě. Když se přiblížila noc, Židé poslali vojenskou stráž, aby hlídali místo odpočinku Spasitele. Neviditelní andělé se vznášeli nad hrobem. Noc prvního dne týdne se pomalu chýlila ke svému konci. Krátce před úsvitem nastala největší tma. Kristus byl stále ještě vězněm své těsné hrobky. Velký balvan

byl dosud na svém místě, římská pečeť byla neporušena a římsští vojáci byli na stráži. Avšak byli tu i neviditelní pozorovatelé. Andělé vynikající silou střežili hrob a chystali se přivítat Knížete života.

V nejhlubším vzrušení očekávali svatí andělé chvíli Ježíšova velkého triumfu, když náhle v rychlém letu sestoupil silný anděl z nebe. Zjev anděla byl jako blesk a jeho roucho bílé jako sníh. Světlo vycházející z jeho postavy rozehnal temnotu a andělé satanovi, kteří si dělali nárok na Ježíšovo tělo, propadli panice a spěšně prchli, aby unikli slávě, jež provázela Božího anděla. Jeden ze skupiny andělů, která byla svědkem Ježíšova ponížení, který bděl nad místem Jeho odpočinku, připojil se k tomuto mocnému andělu a společně šli k hrobu. Pod kročeji andělů se zachvívá země, nastalo velké zemětřesení. Hruža pojala strážné, vojáci jako mrtví padli k zemi. (Mat 28,2-4) Odvážní vojáci, kteří se nikdy nezalekli lidské moci jsou hrůzou bezmocní před slávou nebeského posla. Tvář, do níž pohlížejí, není tvář smrtelného bojovníka, je to tvář nejmocnějšího z andělů Páně. Je to týž anděl, který na pahorcích Betléma ozvěstoval Kristovo narození. Země se chvěje, když se blíží k hrobu, a když odvaluje kámen, jako by to byl oblázek, pak slyší jeho mocné zvolání: "Synu Boží, vyjdi; Otec Tě volá!" Vidí, jak Ježíš vychází z hrobu a slyší Ho, jak před otevřenou hrobkou hlásá: "Já jsem vzkříšení a život". (Jan 11,25) Když vychází ve svém majestátu a slávě, sklání se zástup andělů v úctě před Vykupitelem a vítá Ho zpěvem a chválou. Smrt nemohla déle držet Spasitele. Ježíš vstal z mrtvých jako triumfující Vítěz.

Satanovi andělé museli utéci před oslnivým světlem nebeských andělů a naříkali nad svým vůdcem, že mu byla odebrána kořist a že Ten, kterého tak velmi nenáviděli, vstal z mrtvých. Satan a jeho zástupci se chválili, že díky moci, jakou vykonávají nad padlým člověkem, dokázali složit do hrobu Vládce života. Jejich pekelné vítězství mělo však jen krátké trvání; když Ježíš jako mocný Vítěz vyšel ze svého vězení, satan pochopil, že po určité době bude muset zemřít a jeho království se dostane Tomu, který je jeho zákonitým Vládce. Satan bědoval a běsnil; neboť přes všechna jeho usilování nebyl Ježíš přemožen, nýbrž dokonce otevřel cestu spásy pro člověka a pro všechny, kteří v Něm budou mít své útočiště, svou pomoc a své vykoupení.

Satan a jeho andělé svolali poradu, aby se domluvili, jak mají dále postupovat proti vládě Boží. Satan pověřil své služebníky, aby šli k nejvyšším kněžím a starším lidu, aby na ně působili. Řekl jim: "Podařilo se nám svést lid, zaslepit jejich oči a zatvrdit jejich srdce proti Ježíši. Podařilo se nám přesvědčit lid, aby uvěřil, že Ježíš byl podvodníkem. Římská vojenská stráž roznese zprávu, že Ježíš ožil. My jsme naklonili kněží a starší lidu, aby Ježíše nenáviděli a zabilí Ho. Nyní musíme starším lidu a kněžím představit, že když se lid dozví o zmrtvýchvstání Ježíše, ukamenuje je za to, že vydali na smrt nevinného člověka.

Když nebesští andělé odešli od hrobu a jasné světlo a sláva zanikla, odvážili se římsští vojáci pozvednout své hlavy a rozhlédnout se kolem. Viděli, že kámen, jímž byla hrobka uzavřena je odvalen a Ježíšovo tělo není v hrobce. Běželi proto do města, aby kněžím a starším oznámili vše čeho byli svědky. Tváře Ježíšových vrahů při této podrobné zprávě zbledly. Byli zděšení z toho co učinili. Je-li toto vyprávění žoldněřů skutečností, pak jsou ztraceni. Hleděli mlčky na sebe a nevěděli, co mají činit. Přijmou-li tuto zprávu strážných za důvěryhodnou, by znamenalo odsouzení sama sebe. Proto odešli bokem, aby se mezi sebou poradili co činit. Pochopili, že dozví-li se, lid celou pravdu, pak ti, kteří Ježíše vydali na smrt budou odsouzení jako vrahové.

Rozhodli se proto římské strážce podplatit, aby o celé věci mlčeli. Kněží a starší lidu dali žoldněřům velkou sumu peněz a řekli jim: "Říkejte, že Jeho učedníci když jste v noci spali přišli a ukradli Jej." (Mat 28,13) Vojáci se zhrozili pomyslením, že by se měli sami obvinít z toho, že usnuli na stráži. Takový přestupek se trestal smrtí. Což nedrželi stráž v bdělém stavu? Aby umlčeli svědectví, jehož se obávali, příslibili kněžím strážcům, že se postarají o jejich bezpečí a řekli jim, že právě tak jako oni, ani Pilát si nepřeje, aby se taková zpráva rozšířila. A tak prodali římsští vojáci svou poctivost za peníze.

Prvotiny vykoupení

Když Pán Ježíš na kříži zvolal: "Dokonáno jest!" (Jan 19,30), začaly pukat skály a rozpadávat se, země se třásla a otevřely se hroby. Když pak povstal jako vítěz nad smrtí a hrobem, země se třásla a

chvěla a nebeská sláva ozářila místo Ježíšova odpočinku a mnozí spravedliví mrtví, poslušni Spasitelova hlasu, vyšli ze svých hrobů, aby byli svědky Jeho zmrtvýchvstání. Tito upřednostnění zmrtvýchvstalí svatí vyšli z hrobů v oslaveném těle. Byli to ti, kdož se podíleli na díle Božím a kdož za cenu svých životů vydali svědectví o pravdě. Nyní budou svědky Toho, jenž je vzkřísil zmrtvých.

Když Kristus vstal z mrtvých, představoval první plody těch, kteří zesnuli. Byl skutečností dosavadní symbolické oběti první úrody a k Jeho zmrtvýchvstání došlo právě v den, kdy se před Hospodinem předkládala první úroda. Více než tisíc let se konal tento symbolický obřad. Z polí, na nichž dozrávala úroda, byly sebrány první klásky zralého obilí, a když lidé přišli o velikonocích do Jeruzaléma, mávali snopkem klasů před Hospodinem na znamení díkůvzdání. Dokud se tak nestalo, nemohlo být obilí požato a vázáno do snopů. Snop obětovaný Bohu představoval celou zeň. Stejně tak Kristus jako první plod představoval velkou duchovní zeň, která bude sklizena pro království Boží. Jeho vzkříšení je předobrazem a příslibem vzkříšení všech spravedlivých mrtvých. "Nebo jakož věříme, že Ježíš umřel a zmrtvýchvstal, tak Bůh i ty, kteříž by zesnuli v Ježíšovi, přivede s ním." (1 Tes 4,14)

Zmrtvýchvstalí různili se mezi sebou postavou i podobou. Byli to vyvoleni z každého věku, počavše od stvoření světa až do doby Kristovy. Dověděla jsem se, že obyvatelé země postupně degenerovali, postupně ztráceli na síle i kráse. Satan měl moc nad nemocemi a smrtí a s každým uplyvajícím věkem se následky prokletí hříchu a satanova moc stávaly stále očividnější. Ti, jež žili za dnů Noé a Abrahama, podobali se svou postavou, krásou i silou andělům, avšak každé následující pokolení stávalo se stále slabším a méně odolné vlivům nemocí, čímž se lidský život stále zkracoval. Satan zkoumal, jakým způsobem má lidský rod trápit a oslabovat.

Ti, kteří vyšli ze svých prachových loží po zmrtvýchvstání Ježíše, ukazovali se mnoha lidem a sdělovali jim, že oběť za člověka byla vykonána a že Ježíš, kterého Židé ukřižovali, vstal z mrtvých; a jako důkaz pravosti svých slov oznámili: "I my jsme vstali z mrtvých společně s Ním". Vydávali svědectví, že následkem Jeho všemohoucnosti byli probuzeni ze svých hrobů. Přesto, že byly rozšiřovány nepravdivé zprávy, nepodařilo se satanu a jeho andělům i nejvyšším kněžím utajit zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Tato skupina lidí, kteří vstali ze svých hrobů, rozšiřovala zázračnou zprávu o zmrtvýchvstání a Ježíš sám osobně se mnohokrát ukázal svým zmalomyslněným a zoufalým učedníkům, a tím rozvál veškeré obavy a způsobil mezi nimi radost a veselého ducha.

Ženy u hrobu

Časně zrána prvního dne týdne před rozedněním přišly ženy k hrobu s vonnými mastmi, aby namazaly tělo Pána Ježíše. Viděly, že kámen od vchodu do hrobky je odvalen a těla v hrobce nebylo. Velmi se zarmoutily a rozplakaly, že zde byli asi nepřátelé, kteří unesli tělo jejich Pána. Najednou spatřily dva anděly v bílém rouše, jejichž tváře zářily. Nebeské bytosti věděly, proč sem tyto ženy přišly a sdělily jim, že Ježíš zde není, neboť vstal z mrtvých, mohou si však prohlédnout místo, kde Pán ležel. Andělé řekli ženám, aby šly a oznámily učedníkům, že je Ježíš očekává v Galileji. Se strachem i radostí běžely do města, aby učedníkům oznámily věci, které viděly a slyšely.

Učedníci nemohli uvěřit, že jejich Pán vstal z mrtvých. Spolu se ženami, které jim tuto radostnou zprávu přinesly, utíkali rychle k hrobu a přesvědčili se, že Ježíš v něm již není - uviděli pouze Iněné prostěradlo - přes to vše nebyli schopni uvěřit této radostné novině, že povstal z mrtvých. Vrátili se zpět domů a divili se tomu, co viděli, i zprávě, jakou jim sdělily ženy.

Marie, která Pána tolik milovala, se ještě zdržovala poblíž hrobu a přemýšlela nad tím, co viděla. Obávala se, zda nebyla oklamána. Cítila, že ji čeká nová zkouška. Její zármutek vzrostl a hořce zaplakala. Vstoupila opět do hrobky, aby se zde rozhlédla a uviděla dva anděly v bílém šatu. Jeden seděl v místě, kde měl Ježíš položenou hlavu, druhý u Jeho nohou. Lahodným a soucitným hlasem se jí tázali, proč pláče. Řekla jim: "Vzali Pána mého, a nevím, kde ho položili" (Jan 20,13)

Když to řekla, obrátila se zpět a uviděla Ježíše stojícího opodál, nepoznala Jej však. Srdečně s ní rozmlouval a vypyčoval se na původ jejího smutku a koho hledá. Marie se domnívala, že je to zahradník a

prosila jej, že vzal-li jejího Pána, aby jí řekl, kde Ho uložil, aby Ho mohla vzít. Nyní Ježíš promluvil svým vlastním hlasem: "Marie". Jak dobře znala tento hlas, pro ni tak drahocenný a libozvučný, a rychle odpověděla: "Rabbóni" (Mistře). A z nevýslovnou radostí chtěla obejmout Jeho nohy, Ježíš jí však řekl: "Nedotýkej se mne, nebo jsem ještě nevstoupil k Otci svému. Ale jdiž k bratřím svým, a pověz jim: Vstupuji k Otci svému, a k Otci vašemu, k Bohu svému, a k Bohu vašemu." (Jan 20,17) Šťastná a radostná běžela Marie k učedníkům s touto veselou novinou. Ježíš se rychle vznesl k svému Otci, aby uslyšel z Jeho úst, že Jeho oběť je přijata, a aby obdržel všelikou moc na nebi i na zemi.

Svatí andělé jakoby oblakem obklopili svého milovaného Velitele, Syna Božího a slavnostním hlasem volali: "Pozdvihnětež, ó brány, svrchků svých, pozdvihnětež se vrata věčná, aby vjíti mohl Král slávy." (Žalm 24,7-10) Viděla jsem, že když Ježíš stál se svými zářícími andělskými zástupy v přítomnost Boží, obklopen Jeho slávou, nezapomněl na své učedníky na zemi. "Otče, kteréž jsi mi dal, chciť, aby kde jsem já, i oni byli se mnou." (Jan 17,24) Obdržel moc od svého Otce, aby se mohl vrátit a udělit pomoc těm, které tolik miloval. Vrátil se zpět v tom samém dni a ukázal se učedníkům. Dovolil jim, aby se Jej dotýkali, neboť již byl u Otce a byla mu darována moc.

Nevěřící Tomáš

Tomáš v době, kdy se Pán zjevil, mezi učedníky nebyl přítomen. Zprávu učedníků o setkání s Pánem přijal bez pokory a s velkou jistotou tvrdil, že tomu neuvěří, dokud nevloží svůj prst do Jeho ran po hřebecích a svou rukou se nedotkne ostrým kopím probitého Ježíšova boku. Tím ukázal vlastně svým bratřím, jak malá je Jeho víra v Ježíšova zaslíbení. Kdyby se všichni domáhali důkazů jako Tomáš, nikdo by Ježíše nepřijal a neuvěřil by v Jeho zmrtvýchvstání. Boží vůlí však bylo a je, aby radostnou zprávu předloženou učedníky přijali i ti, kterým nebylo dáno vidět ani slyšet zmrtvýchvstalého Spasitele.

Tomášova nevěra se Bohu nelíbila. Když se Ježíš opět zjevil mezi učedníky, byl Tomáš přítomen a teprve nyní uvěřil. Pán Ježíš věděl o jeho nedostatku víry a řekl mu: "Vlož prst svůj sem, a viz ruce mé, a vztáhni ruku svou, a vpusť v bok můj, a nebudíž nevěřící, ale věrný." A Tomáš zahanben zvolal: "Pán můj a Bůh můj!" Pán jej napomněl slovy: "Žes mne viděl, Tomáši, uvěřil jsi. Blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili." (Jan 20,27-29)

Osud Piláta

Zpráva o zmrtvýchvstání Ježíše se šířila od města k městu a od vesnice k vesnici. Židé se začali obávat o své životy a skrývali svou nenávisť, jaká byla v jejich srdcích vůči učedníkům. Jejich jedinou nadějí bylo rozšiřovat o Ježíši falešné zprávy. Tyto falešné zprávy však přijímali pouze ti, kteří chtěli, aby tato lež byla pravdou. Zpráva o zmrtvýchvstání Ježíše se dostala i k Pilátovi. Byl to on, kdo svou nerozhodností a zbabělostí vydal Ježíše na smrt, aby si tím udržel svou autoritu a svůj úřad. Nyní se přesvědčil, že Ten, kterého odsoudil a vydal na smrt, byl nejen nevinným, ale byl Synem Božím. Jeho svědomí bylo poskvrněno vraždou Krále nebes. Nyní se zděšen zavřel ve svém domě, rozhodnut nikoho nepustit. Další osud a život Piláta byl nuzný a bídný až do jeho smrti. Zoufalství a strach zabily v něm všelikou naději a všechnu radost. Nedal se ničím potěšit a umřel nuznou smrtí.

Čtyřicet dnů s učedníky

Ježíš přebýval se svými učedníky po svém zmrtvýchvstání přes čtyřicet dnů, působil jim radost a uspokojení tím, že jim velmi důkladně odkrýval pravdy o Božím království. Pověřil je, aby vydávali svědectví o všech věcech, které viděli a slyšeli, o Jeho utrpeních, smrti a zmrtvýchvstání, že přinesl oběť za hříchy světa a že každý, kdo bude chtít, může k Němu přijít a obdržet život. S velkým soucitem a láskou je upozorňoval na to, že budou pronásledováni a trápeni, ale že naleznou úlevu a povzbuzení, připomenou-li si dřívější zkušenosti a slova, která k nim promlouval. Sdílel jim, že všechna pokušení

satana přemohl a vyšel jako vítěz ze všech zkoušek a utrpení. Satan byl tím poražen a již nikdy nebude mít moc nad Ježíšem, všechna pokušení bude však nyní sesílat bezprostředně na ně - učedníky - a na všechny, kteří uvěří ve jméno Spasitele. Budou však moci zvítězit, zprotiví-li se hříchu, jako zvítězil On sám. Ježíš je pak obdařil mocí k činění zázraků a řekl jim, že až budou pronásledováni, pošle jim občas své anděly, aby je chránili; smrt jim nebude hrozit, dokud neukončí svou misi, kterou jsou pověřeni. Teprve potom bude od nich žádat, aby své svědectví zpečetili svou krví.

Jeho vylekaní následovníci pozorně s radostí naslouchali a těšili se každým slovem, jež vycházelo z úst jejich milovaného Mistra. Nyní již bezpečně věděli, že je Spasitelem světa. Všechna Jeho slova zapadla hluboko do jejich srdcí; byli naplněni smutkem a žalem, že tak brzy se budou muset rozloučit se svým nebeským Učitelem a nebudou moci bezprostředně naslouchat laskavým a potěšujícím slovům plynoucím z Jeho úst. Jejich srdce však opět zaplesala a rozhořela se láskou, když jim jejich Spasitel oznámil, že odejde, aby jim připravil místo, potom přijde opět a vezme je k sobě, aby s Ním byli navždy. Přislíbil jim rovněž že jim pošle Utěšitele - Ducha svatého, Který je uvede ve všelikou pravdu. "A pozdvihnuv rukou svých, dal jim požehnání." (Lk 24,50)

Ježíšovo nanebevstoupení

Celá nebesa s rozechvěním očekávala triumfálního příchodu Ježíšova, když bude vstupovat k svému Otci. Nebeští andělé vyšli, aby slavnostně uvítali Krále slávy, aby Jej doprovázeli v Jeho vítězném návratu do nebeských prostor. Kristus nyní před opuštěním svých učedníků vede je na Olivetskou horu. Tam se zastavil a učedníci se shromáždili kolem Něj. Z Jeho tváře vyzařovaly paprsky světla, když se na ně s láskou díval a dával jim své pověření i požehnání k jejich práci slovy: "Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce, učte všecky národy. křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého. Učíte je zachovávat všecko, což jsem koli přikázal vám. A aj, já s vámi jsem po všecky dny, až do skonání světa." (Mt 28,18-20) Pak s rukama vztaženými k požehnání, jako by je ujišťoval o své péči a ochraně, vznesl se Kristus zvolna z jejich středu, přitahován k nebi silou silnější než zemská přitažlivost.

Když vstoupal vzhůru, snažili se učedníci jati posvátnou bází zachytit poslední vzhled svého Pána vstupujícího do nebe. Pak Ho oblak slávy skryl jejich zrakům a uslyšeli slova z oblačného zástupu andělů, kteří Ho přijali: "Hle, já jsem s vámi po všechny dny, až do skonání tohoto světa." Současně k nim zazněla z výšin nejsladší a nejradostnější hudba andělského sboru. Když se vznášel k nebesům, vedl s sebou mnoho osvobozených zajatců, kteří spolu s Ním povstali z mrtvých. Doprovázelo je množství andělských zástupů a nespočetná množství nebešťanů očekávala Jeho slavnostní návrat.

Ještě když učedníci hleděli vzhůru k nebi, oslovily je hlasy, jež zněly jako nejlíbeznější hudba. Obrátili se a spatřili dva anděly, kteří k nim promluvili: "Galilejští, proč stojíte a hledíte do nebe? Tento Ježíš, vzatý od vás do nebe, přijde tímž způsobem, jak jste Jej spatřili odcházeti do nebe." (Skut 1,11)

Tito andělé patřili k zástupu, který čekal v zářivém oblaku, aby doprovodil Ježíše do Jeho nebeského domova. Byli to nejvznešenější andělé z celého zástupu, přišli k hrobu při Kristově vzkříšení a byli s Ním po celou dobu Jeho života na zemi. Celé nebe dychtivě čekalo, až skončí Kristův pobyt na světě poznamenaném kletbou hříchu. Nyní přišel čas, kdy nebeský vesmír přijímá svého Krále. Což tito dva andělé netoužili připojit se k zástupu vítajcímu Ježíše? Ze soucitu a z lásky k těm, které tu Spasitel zanechal, čekali zde, aby jim poskytli útěchu. "Což nejsou všichni andělé jen služební duchové, kteří bývají posíláni na pomoc těm, kdo mají obdržeti dědictví spásy?" (Žid 1,14)

Celá nebesa byla připravena, aby uvítala Spasitele v nebeských dvorech. Když vystoupil na nebe, kráčil v čele zástupu těch, které vysvobodil při svém zmrtvýchvstání ze zajetí smrti. Zástupy nebešťanů s jástem, chvalořečením a zpěvem pozdravovaly tento radostný průvod.

Když se blížili k městu Božímu, vydali slavnostním hlasem provázející andělé příkaz:

"Pozdvihnětež, ó brány, svrchků svých, pozdvihnětež se vrata věčná, aby vjíti mohl Král slávy".

A andělé držící stráž při branách s jáсотem se táží: "Kdož jest ten Král slávy?"

Pána doprovázející andělé triumfálně oznamují: "Hospodin silný a mocný, Hospodin udatný válečník. Pozdvihnětež, ó brány, svrchků svých, aby vjíti mohl Král slávy."

A znovu zaznívá jásavé volání: "Kdož jest ten Král slávy,?", neboť andělé se nikdy nenabaží, slyší-li velebit Jeho jméno. A provázející andělé znovu odpovídají: "Hospodin zástupů, Onť jest Král slávy!" (Žalm 24,7-10)

Pak se brány města Božího doširoka otevírají a andělský zástup jimi prochází za zvuku slavnostních fanfár a úchvatné hudby.

Zde je trůn a kolem něho duha zaslíbení. Jsou tu cherubíni a serafíni. Shromáždili se tu velitelé andělských zástupů, synové Boží, zástupci nepadlých světů. Nebeská rada, před níž Lucifer kdysi obvinil Boha a Jeho Syna, zástupci oněch nevinných říší, nad nimiž chtěl satan ustavit svou vládu - všichni jsou tu, aby uvítali s nejvyšší poctou svého milovaného Velitele - Krále všech králů a Pána všech pánů. S nejhlubší úctou se před Ním sklánějí a odkládají své zářící koruny u Jeho nohou. Potom se andělé dotkli svými prsty strun zlatých harf a nebeská klenba se rozezněla nejsladší melodickou hudbou a chvalozpěvy ke cti Božího Beránka, který byl zabit, avšak žije ve své slávě a svém majestátu. Zástupci celého vesmíru dychtí oslavit Jeho vítězství a velebit svého Krále.

Kristus je však zaráží. Ještě ne; ještě nemůže přijmout korunu slávy a královské roucho. Vstupuje do přítomnost svého Otce. Ukazuje svou raněnou hlavu, probodený bok, probité nohy; pozvedá své ruce, na nichž jsou stopy po hřebecích. Ukazuje znamení svého vítězství; předkládá Bohu prvotinu, to jest ty, kdož s Ním vstali z mrtvých jako představitelé toho velikého množství těch, kteří vyjdou z hrobů při Jeho druhém příchodu. Blíží se k Otcovi, který se raduje nad každým hříšníkem činícím pokání, který plesá nad každým spaseným. Dříve než byly položeny základy země, učinili Otec a Syn smlouvu o vykoupení člověka, kdyby byl přemožen satanem. Podali si ruce v slavnostním slibu, že Kristus se stane zárukou lidského pokolení. Tento slib Kristus splnil. Když na kříži zvolal: "Dokonáno jest!", sděloval to Otcovi. Smlouva byla splněna. Nyní říká: Otče, dokonáno jest. Ó, můj Bože. Dokonal jsem dílo vykoupení. Je-li Tvé spravedlnosti učiněno zadost, "chci, abys to, co jsi mně dal, dal i jim, aby kde jsem já, i oni byli se mnou." (Jan 19,30; 17,24)

Je slyšet Boží hlas, který oznamuje, že spravedlnosti bylo učiněno zadost. Satan je poražen. Ti, kdož pracovali a bojovali za Krista na zemi, jsou přijati "v milovaném". (Ef 1,6) Před nebeskými anděly a před zástupci nepadlých světů jsou prohlášeni za spravedlivé. Kde je Ježíš, tam bude i Jeho církev. Otec bere Syna do svého náručí a je slyšet pokyn: "Všichni andělé Boží nechť se Jemu klanějí." (Žid 1,7)

S nevýslovnou radostí potvrzují knížata, vládcové a mocnosti svrchovanost Knížete života. Zástupy se Mu klanějí a radostný jáсот se rozléhá všemi nebeskými dvory: "Hoden jest Beránek zabitý vzítí moc i bohatství, moudrost i sílu, čest, slávu a požehnání!" (Zj 5,12)

A opět jásavé chvalozpěvy doprovází hudba andělských harf a nebe překypuje radostí a chválou. Láska zvítězila. Ztracené bylo nalezeno. V nebesích zní mohutné volání: "Tomu, kdo sedí na trůně, a Beránkovi požehnání, čest a sláva i síla na věky věků!" (Zj 5,13)

Z tohoto projevu nebeské radosti doléhá na nás na zemi ozvěna Kristových podivuhodných slov: "Vstupuji k Otcovi svému a k Otcovi vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu." (Jan 20,17) Rodina nebeská a rodina pozemská jsou jedno. Pro nás vystoupil náš Pán na nebesa, pro nás žije. "Proto také může vždycky spasit ty, kteří skrze něj přicházejí k Bohu, neboť je stále živ, aby je zastupoval." (Žid 7,25)

Satanův hněv

Satan svolal k poradě své anděly a v hořké nenávisti k Boží vládě jim oznámil, že i když se mu podařilo udržet svou vládu nad zemí, musí být úsilí všech jeho andělů vůči následovníkům Kristovým desetkrát větší než dosud. Je sice pravdou, že se mu nepodařilo porazit Ježíše; tím více je proto nutné zničit Jeho následovníky. Proto musí usilovat, aby v každém pokolení zmátli ty, kteří budou věřit v Ježíše. Dále jim oznámil, že Ježíš dal svým učedníkům moc, aby satanovy anděly kárali a nad nimi vítězili. Dal jim také moc uzdravování těch, které oni budou trápit a kormoutit. Po těchto zprávách odešli jako řvoucí lvi, aby hledali a ničili Kristovy následovníky.

Seslání Ducha svatého

K provedení svého díla si Kristus nezvolil ani učenost nebo výřečnost židovské velerady, ani moc Říma. Mistr si nevybral židovské učitele, pyšné a samolibé, nýbrž skromné, neučené muže, aby hlásali pravdy, jež měly pohnout světem. Učedníci se měli vydat do světa jako svědkové Kristovi, aby hlásali všem lidem, co viděli a co o Kristu slyšeli. Jejich poslání bylo největším posláním, k jakému kdy byli lidé povoláni. Měli se stát spolupracovníky Božími na díle spasení lidstva. Jako ve Starém zákoně vystupuje dvanáct patriarchů jako zástupci Izraele, tak dvanáct apoštolů vystupuje jako zástupci církve evangelia.

Za svého pozemského působení začal Kristus strhávat zeď dělící Židy a pohany a kázal spasení všemu lidstvu. Ačkoliv byl Žid, stýkal se se Samaritány, neuznával farizejské zvyky, které Židé zachovávali ve styku s tímto opovrhovaným národem. Spával pod jejich krovky, jídal u jejich stolu a učil v jejich osadách. Tak se Kristus snažil vstřípnout učedníkům pravdu, že v království Božím není územních hranic, společenských tříd, nadřazených kast, že musejí jít s poselstvím Spasitelovy lásky ke všem národům. Příkaz hlásat evangelium je založením misie Kristova království. Učedníci měli konat své dílo ve jménu Kristově. Každé jejich slovo a každý jejich čin měl přivádět pozornost ke jménu Kristovu, jež má onu životní sílu, jíž mohou být hříšníci spaseni. Měli křtít ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého. Kristovo jméno mělo být jejich heslem, jejich odznakem, jejich jednotící páskou, váhou pro jejich jednání a zdrojem jejich úspěchu. Nic nebude uznáváno v Kristově království, co nenese Jeho jméno a nápis.

Když se učedníci vrátili z Olivetské hory do Jeruzaléma, lidé si je prohlíželi a očekávali, že uvidí na jejich tvářích výraz zármutku, bezradnosti a poraženectví; viděli však na nich radost a vítězoslávu. Učedníci se již nermoutili nad zklamanými nadějemi. Viděli Spasitele, jenž vstal z mrtvých, a slova zaslíbení, jež jim dal při loučení, jim zněla stále v uších.

Uposlechli Kristova příkazu a čekali v Jeruzalémě na splnění Otcova zaslíbení - vylití Ducha svatého. Nečekali nečinně. Písmo praví, že byli "stále ve svatyni" a "velebili Boha". (Luk 24,53) Scházeli se spolu, aby se ve jménu Ježíšově modlili k Otci. Věděli, že mají nyní v nebi Zástupce, Přímlovce u trůnu Božího. Domnívali se, že zázračné sestoupení Ducha svatého bude mít na lid Izraele takový vliv, že Krista přijmou.

Učedníci se proto shromáždili ve vrchní místnosti domu, kde přebývali, a spojili své prosby s modlitbami věřících žen i Marie, matky Pána Ježíše, a Jeho bratrů. Jeho bratři, kteří v Něj dříve nevěřili, však po všech událostech, jichž byli svědky, a po ukřižování, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení Pána zcela v Něj nyní uvěřili a utvrdili svou víru. Počet shromážděných v místnosti byl kolem stovceti osob.

S opravdovou vážností se nyní modlili, aby jim byla dána schopnost jednat s lidmi a promlouvat k nim v moci Kristově. Zapomněli na všechny rozpory, na touhu po prvenství a semkli se v pravém křesťanském společenství. Tyto dny přípravy byly dny hlubokého zpytování srdce. Učedníci pociťovali svůj duchovní nedostatek a prosili Pána o svaté pomazání, jež by jim dalo schopnost pracovat na záchraně duší. Leželo na nich břímě záchrany lidí. Uvědomovali si, že evangelium musí být přineseno světu, a žádali, aby se jim dostalo moci, kterou jim Kristus přislíbil.

"A když přišel den padesátý, byli všichni jednomyslně spolu. I stal se rychle zvuk s nebe, jako valícího se větru prudkého, a naplnil všecken dům, kdež seděli.. I ukázali se jim rozdělení jazykové, jako oheň, kterýž posadil se na každém z nich. I naplnění jsou všichni Duchem svatým, a počali mluvit jinými jazyky, jakž ten Duch dával jim vymlouvatí." (Skut 2, 1-4)

Duch svatý se zjevil jako rozdělené ohnivé jazyky, které spočinuly na shromážděných a vyjadřovaly symbol učedníkům uděleného daru plyného mluvení různými jazyky, které předtím neznali. Oheň symbolizoval horlivost, s jakou měli zahájit práci a také moc, jaká měla doprovázet jejich slova.

Písma vysvětlovaná Ježíšem ožila nyní v jejich paměti jako skutečná neodvratná pravda. Nebeská záře strhla oponu, jež bránila viděti konec toho, co již bylo zrušeno. Cíl Ježíšova poslání a rovněž povaha Jeho království byly nyní naprosto jasně pochopeny.

V moci Ducha svatého

Židé byli rozprášeni téměř mezi všechny národy a mluvili různými jazyky. Dostavili se do Jeruzaléma z nejrůznějších krajin, aby zde určitou dobu bydleli, neboť chtěli mít účast na slavnostech, jaké se tehdy konaly v náboženských obřadech. Byli zde představitelé všech známých jazyků. Tato rozmanitost jazyků byla velkou překážkou v práci Božích služebníků při hlásání Kristova učení. Skutečnost, že Bůh tímto darem jazyků odstranil hlavní nedostatek učedníků tak zázračným způsobem, byla pro lid tím nejpřesvědčivějším důkazem, že svědectví těchto Kristových svědků je opravdové. Duch svatý pro ně učinil to, co by sami nedokázali vykonat za celý svůj život; nyní mohli šířit pravdu evangelia všude, neboť ovládali dokonale jazyky lidí, mezi nimiž pracovali. Tento zázračný dar byl největším důkazem, jaký mohli světu dát, že obdržené pověření nese na sobě pečeť nebes.

"Byli pak v Jeruzalémě přebývající Židé, muži nábožní, ze všelikého národu, kterýž pod nebem jest. A když se stal ten hlas, sešlo se množství, a užasli se, že je slyšel jeden každý, ani mluví přirozeným jazykem jeho. I děsili se všickni, a divili, řkouce jedni k druhým: Aj, zdaliž nejsou tito všickni, kteříž mluví, Galilejští? A kterak my slyšíme jeden každý jazyk náš, v kterémž jsme se zrodili? Partští, a Médští, a Elamitští, a kteříž přebýváme v Mezopotamii, v Židovstvu a v Kappadocii, v Pontu a v Azii. V Frygii a v Pamfylii, v Egyptě a v krajinách Libye, kteráž jest vedle Cyrénu, a příchozí Římané. Židé i v nově na víru obrácení. Krétské a Arabští, slyšíme je, ani mluví jazyky našimi veliké věci Boží. I děsili se všickni a divili, jeden druhému řkouce: I což toto bude?" (Skut 2,5-12)

Kněží a vedoucí lidu opanovala vzteklost a hněv, když viděli a slyšeli toto zázračné zjevení, o němž se roznesla zvěst po celém Jeruzalému i jeho okolí; neodvážili se však projevit svou zlobu z obavy, aby na sebe nestáhli nenávisť lidu. Vydali Mistra na smrt, a zde nyní stojí Jeho služebníci, prostí a neučení galilejští mužové, kteří poukazují na zázračné naplnění proroctví a hlásají nauky Krista, svého Učitele, ve všech tehdy užívaných jazycích. Se svatým zápallem hovoří o zázračném díle Spasitelově a vyjasňují před svými posluchači plán vykoupení skrze milost a oběť Syna Božího. Slova apoštolů přesvědčovala a přiváděla k obrácení tisíce posluchačů. Tradice byly dávány stranou a pověry a předsudky kněží, které vštěpovali lidem, byly zavrhovány a bylo přijímáno pouze čisté učení Slova Božího.

Petrovo kázání

Petr ve svém kázání poukázal lidu na skutečnost, že tento jev je vyplněním Joelova proroctví, v němž Joel předpověděl, že takováto moc sestoupí na služebníky Boží, aby byli uschopněni pro zvláštní dílo.

Vzpomenul v krátkosti Ježíšův rodokmen, jenž sahal v přímé linii až do váženého domu Davidova. Aby prokázal pravost a správnost svého postoje, nepoužil žádného Ježíšova učení, neboť věděl, že předsudky lidu byly tak velké, že by to stejně nepřineslo žádný užitek. Obrátil zřetel na Davida, kterého Židé považovali za vzácného patriarchu svého národa. Petr řekl: "Nebo David o něm praví: Spatřoval jsem

Pána před sebou vždycky; nebo jest mi po pravici, abych se nepohnul. Protož rozveselilo se srdce mé a zplésal jazyk můj, nýbrž i tělo mé odpočine v naději. Nebo nenecháš duše mé v pekle, aniž dáš viděti svatému svému porušení." (Skut 2,25-27)

Petr dokazuje, že David nemohl mluvit sám o sobě, ale vysloveně poukazuje na Ježíše Krista. David umřel přirozenou smrtí, jako každý jiný člověk. O jeho hrob, který obsahuje jeho prach, je až doposud velmi pečlivě dbáno. David, izraelský král a jako prorok, těšil se zvláštní Boží přízní. V prorockém vidění mu byly ukázány život i služba Ježíšova. Viděl Jeho zavržení, Jeho utrpení, ukřižování, pohřbení, zmrtvýchvstání i nanebevstoupení.

David vydal svědectví, že Ježíšova duše neměla zůstat v pekle (v hrobě) ani Jeho tělo nemělo doznat porušení. Petr představil, že toto proroctví se naplnilo v Ježíši Nazaretském. Bůh skutečně vzkřísil svého Syna z mrtvých a vyvedl Jej z hrobu dřívě, než tělo doznalo zkázy. Nyní je vyvýšen nad nebesa nebes.

Mnozí z těch, kteří se až doposud vysmívali myšlence, že by tato obyčejná skromná bytost, jakou byl Ježíš, mohla být Synem Božím, nyní následkem neobyčejných událostí se cele přesvědčili o správnosti takové myšlenky a uznali Jej za svého Spasitele. Tři tisíce duší se najednou připojilo ke sboru. Apoštolové promlouvali v moci Ducha svatého a nikdo se nemohl jejich slovům protivit, neboť byla potvrzována mocnými zázraky, konanými následkem vylití Ducha svatého. Velká žeň duší, jakou toto vylití Ducha svatého přineslo, naplnila učedníky radostí a údivem. Divil se i celý národ. Ti, kteří se až ndosud nepozbavili předsudků a klamně svatosti, byli nyní tak zaskočení touto mocí, že se neodvažovali slovem ani činem překážet mohutnému dílu, ani je zadržet; v této době utichla i opozice kněží a vedení lidu.

Důkazy apoštolů, i když byly tak jasné a přesvědčující, nedokázaly by odstranit předsudky Židů. Byl to Duch svatý, kdo zaséval jejich důkazy do srdcí lidu s božskou mocí.. Slova apoštolů byla jako ostré šípy Všemohoucího a přesvědčovala lidi, jak strašně se provinili, když zavrhlí a ukřižovali Pána slávy. "To slyševše, zkormoučení jsou v srdci, a řekli Petrovi a jiným apoštolům: Což máme činiti, muži bratři? Tedy Petr řekl jim: Pokání čiňte, a pokřti se jeden každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů, a přijmete dar Ducha svatého." (Skut 2,37.38)

Těm, kteří nabývali přesvědčení, Petr zdůraznil, že dosud zavrhovali Krista proto, že je kněží a přední mužové oklamali, a že kdyby se k těmto mužům nadále obraceli o radu a čekali, až tito uznají Krista, dřívě než se tak odváží učinit sami, nikdy Krista nepřijmou. Tito vlivní mužové hlásali sice zbožnost, avšak dychtili po pozemském bohatství a po světské slávě. Nebyli ochotni jít ke Kristu, aby se jim dostalo světla. Ježíš předpověděl, že strašlivá pomsta dopadne na lid za jeho zatvrzelou nevíru i přes nejpřesvědčivější důkazy, že Ježíš byl Synem Božím.

Od této doby byla řeč učedníků čistá, prostá a jasná v slovech i v akcentu, bez ohledu na to, zda mluvili vlastním jazykem neb cizím. Tito skromní obyčejní lidé, kteří nikdy nenavštěvovali prorocké školy, vyhledávali pravdy tak vznešené a čisté, že uvedli posluchače v údiv. Apoštolům nebylo možno, aby se dostali do všech koutů země, avšak na slavnostech, jaké se konaly v Jeruzalémě, se nalézali lidé ze všech světových stran a pravdy, jež zde slyšeli, nesli do svých domovů a rozhlašovali je mezi lidem, záskávající duše pro Ježíše.

Poučení pro naši dobu

Fakta o založení křesťanského sboru jsou podána nejen jako část svatých dějin, ale i jako poučení pro nás v přítomné době. Všichni, kteří vyznávají Ježíšovo jméno, měli by v jednomyslnosti čekat, bdít a modlit se. Měli by být odstraněny všechny různice; mezi členy sboru musí vládnout jednota a vzájemná láska, naše modlitby k nebeskému Otci budou potom vyznášeny se silnou a upřímnou vírou. Potom budeme v naději a trpělivosti očekávat naplnění zaslíbení.

Odpověď na naši prosbu může přijít náhle a s neobyčejnou mocí, může se však také protáhnout na dny a týdny, potom naše víra bude poddána zkoušce. Bůh ví, kdy a jak má odpovědět na naše modlitby.

Naším úkolem je spojit se s božským Zdrojem, Bůh pak zodpovídá za svou část díla. Věrný je Ten, Který zaslíbil. Pro nás je však nesmírně důležitou věcí, abychom byli jednoho srdce a jedné mysli, abychom odložili všelikou zlost i závist, byli bdělí a čekali v pokorné prosbě. Ježíš, náš Představitel a naše hlava, je hotov pro nás učinit to, co učinil pro ty, kteří bděli na modlitbách v den seslání Ducha svatého.

I dnes používá Bůh svou církev, aby seznámil lidi se svými úmysly. Hlasatelé pravdy chodí dnes od města k městu, z kraje do kraje, aby připravili cestu pro druhý příchod Kristův. Korouhev zákona Božího se pozvedá. Duch Všemohoucího působí na srdce lidí a ti, kdož se podřídí Jeho vlivu, stávají se svědky Boha a Jeho pravdy. Můžeme najít na mnoha místech posvěcené muže a ženy, kteří sdělují druhým světlo, které jim osvětlilo cestu spasení skrze Krista. A když dávají svému světlu stále zářit, jako to činili ti, kteří byli pokřtěni Duchem o letnicích, dostává se jim stále víc a více z moci Ducha. Tak má být země osvěcena slávou Boží.

Uzdravení chromého

Nedlouho po vylití Ducha svatého a bezprostředně po horlivých modlitbách odebrali se Petr a Jan do chrámu na bohoslužby. U brány zvané "krásné dveře" spatřili mrzáka, muže čtyřicetiletého, který v životě nepoznal nic než bolest a churavost. Tento nešťastník dávno toužil uvidět Ježíše, aby mohl být uzdraven; byl však takřka nemohoucí a žil daleko od míst, kde působil veliký Lékař. Na jeho vroucí prosby ho několik jeho přátel doneslo k chrámovým dveřím. Když se tam však dostal, dozvěděl se, že Ten, v Něhož skládal své naděje, zemřel krutou smrtí.

Jeho velké zklamání vzbudilo soucit těch, kteří věděli, jak dlouho toužebně doufal, že ho Ježíš uzdraví, proto ho denně přinášeli před chrám, aby ho kolemjdoucí mohli ze soucitu obdarovat nějakou menší pomocí, a tím zmírnili jeho nouzi. Když Petr a Jan procházeli kolem něho, poprosil je o almužnu. Učedníci na něj pohlédli se soucitem a Petr pravil: "Pohled' na nás!" On se na ně pozorně zahleděl a očekával, že od nich něco dostane. Petr však řekl: "Stříbra ani zlata nemám; ale co mám, to ti dám; ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod'." (Skut 3,4-6)

"Chopil je za pravou ruku a zdvihl jej. Hned se mu zpevnily nohy a klouby, i vyskočil, postavil se a chodil; vešel pak s nimi do chrámu, chodil sem a tam, skákal a chválil Boha. Všechnen lid jej viděl, jak chodí a chválí Boha. Poznali ho, že je to ten, který sedal jako almužník u "krásných dveří" svatyně, a byli plni leknutí a úžasu z toho, co se s ním stalo." (Skut 3,7-10)

A poněvadž se uzdravený "držel Petra a Jana, sběhl se k nim uleknut všechen lid do sloupoví, jež bylo jmenováno "Sloupoví Šalomounovo" (Skut 3,11). Všichni se divili, že učedníci mohou konat divy podobné těm, jaké konal Ježíš. Byli přesvědčeni, že Ježíš zemřel a domnívali se, že spolu s Jeho smrtí ustanou i všechny zázračné projevy. Nyní zde vidí člověka, který byl čtyřicet let bezmocným mrzákem, jak se raduje, že může používat svých údů a necítí bolest, a jak je šťastný ve víře v Ježíše.

Když si učedníci povšimli, že jsou lidé užaslí, Petr se jich otázel: "Co se tomu divíte? Co na nás tak upřeně hledíte, jako bychom my vlastní mocí nebo zbožností byli způsobili, že on chodí?" (Skut 3,12) A ujistil lid, že k uzdravení došlo ve jménu a skrze zásluhy Ježíše Nazaretského, kterého Bůh vzkřísil z mrtvých. "Skrze víru v Jeho jméno", pravil apoštol, "tohoto člověka, kterého vidíte a znáte, učinilo silným Jeho jméno, a víra, kterou On dává, mu vrátila toto plné zdraví před tváří všech vás." (Skut 3,16)

Apoštolové mluvili otevřeně o tom, že se Židé dopustili velkého hříchu, když zavrhli a vydali na smrt Knížete života; dbali však toho, aby své posluchače nedohnali k zoufalství. "Vy jste se odřekli muže svatého a spravedlivého", pravil Petr, "a vyprosili jste si milost pro lupiče; Dárce pak života jste dali zabít, ale Bůh jej vzkřísil z mrtvých, čehož my jsme svědky." "Já ovšem vím, bratři, že jste to udělali z nevědomosti, jako vaši přední mužové. Bůh však takto splnil, co předpověděl ústy všech proroků, že totiž Jeho Kristus musí trpět." (Skut 3,14.15.17.18) Prohlásil, že Duch svatý je vyzývá, aby činili pokání a

obrátili se, a ujistil je, že je jen jedna naděje na spasení, a to skrze milost Toho, jehož ukřižovali. Jedině vírou v Něho mohou jim býti odpuštěny hříchy. "Čiňte tedy pokání a obraťte se", zvolal, "aby vaše hříchy byly smazány, když by přišli časové rozvrazení od tváři Páně." (Skut 3,19)

Tak učedníci kázali o Kristově zmrtvýchvstání. Mnozí z těch, kdož kázání naslouchali, čekali na toto svědectví, a když je vyslechli, uvěřili. V mysli se jim vybavovala slova, která hlásal Kristus; a přidávali se k řadám těch, kdož přijali evangelium. Sémě, které Spasitel zasil, vzešlo a přinášelo plody.

Uvěznění a výslech apoštolů

Kázání o zmrtvýchvstání Ježíše i o tom, že skrze Jeho smrt i zmrtvýchvstání povstanou i všichni mrtví v budoucnu ze svých hrobů, silně znepokojilo Saduceje. Cítili, že jejich učení jest ohroženo, a spolu s ním i postavení sekty. Obrácených na novou víru rychle přibývalo a jak farizeům, tak i saduceům bylo jasné, že nezabrání-li těmto novým učitelům v jejich činnosti, bude jejich vlastní vliv ohrožen více, než když byl Ježíš na zemi. Proto vojenský představitel chrámu spolu s několika saduceji zatkli Petra a Jana a vsadili je do vězení, protože toho dne bylo už pozdě, aby je vyslechli.

Následujícího dne pak Annáš a Kaifáš a další chrámoví hodnostáři se sešli k výslechu a dali si předvést vězně. Právě v této místnosti a před některými z těchto mužů zapřel Petr hanebně svého Pána. To mu nyní také vstoupilo na mysl, když nyní sám stanul před soudem. Nyní mu nastala příležitost, aby napravil svou tehdejší zbabělost.

Vyslychající, kteří si vzpomněli, jakou úlohu sehrál Petr při výslechu svého Mistra, si představovali, že ho nyní zastraší pohrůzkou uvěznění a smrti. Avšak Petr, který byl přiveden před veleradu k výslechu, už dávno nebyl tím Petrem, který zapřel Krista v Jeho nejtěžší hodině. Po svém poklesku se velice změnil. Už nebyl unáhlený a sebejistý, pyšný a vychloubavý, byl skromný a přestal spoléhat na sebe. Byl naplněn Duchem svatým a byl odhodlán, že s pomocí této síly vymaže skvrnu, kterou způsobil svým poklesem, a že oslaví jméno, jež kdysi zapřel.

Petrova smělá obhajoba

Až do této chvíle se kněží vyhýbali jakékoli zmínce o ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše. Aby však dosáhli svůj záměr, museli se nyní zeptat obviněných, jakým způsobem vyléčili chromého. "Jakou mocí a jakým jménem jste to učinili?" tázali se.

Se svatou odvahou a v moci Ducha svatého prohlásil Petr nebojácně: "Budiž vám všem a veškerému izraelskému lidu známo, že ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, kterého jste vy ukřižovali, kterého však Bůh vzkřísil z mrtvých, tento člověk stojí před vámi zdravý. To je ten kámen, kterým jste vy stavitelé pohrdli, a který se stal kamenem úhelným. V nikom jiném není spásy. Není jiného jména pod nebem daného lidem, v kterém bychom měli býti spaseni." (Skut 4,10-12)

Tato smělá obhajoba židovské vůdce ohromila a poděsila. Předpokládali, že učedníci budou ustrašeni a bezradní, až budou předvedeni před veleradu. Místo toho však mluvili tak, jak mluvil Kristus, s přesvědčivostí, která umlčela jejich odpůrce. Ani stopy po strachu nebylo v hlasu Petrově, když o Kristu prohlašoval: "To je ten kámen, kterým jste vy stavitelé pohrdli, a který se stal kamenem úhelným."

Když kněží naslouchali nebojácným slovům apoštolů, "poznali, že s Ježíšem bývali." (Skut 4,13) Ježíšova pečeť spočívala na slovech Petrových, jeho tvář zářila světlem Ducha svatého. Vedle něj jako nesporný svědek stál muž, jenž byl tak zázračně uzdraven. Vzezření tohoto muže, jenž byl před několika hodinami bezmocným mrzákem a nyní zářil zdravím, bylo pádným důkazem a svědectvím o pravosti Petrových slov. Kněží a přední mužové nepronesli jediného slova. Nemohli vyvrátit Petrovo tvrzení; přesto však zůstali rozhodnutí zamezit dalšímu učitelskému působení učedníků.

Kristův největší zázrak - vzkříšení Lazara - utvrdil kněží v odhodlání sprovdit Ježíše ze světa a ukončit tím Jeho podivuhodné skutky, které podkopávaly jejich vliv na lid. Proto se rozhodli Jej ukřížovat. Nyní se však přesvědčili o tom, že konání zázraků v Ježíšově jménu nezastavili, ani hlásání pravdy, již zde učil. Celý Jeruzalém byl již naplněn známostí o zázračném uzdravení mrzáka a kázání apoštolů.

Aby zakryli svůj zmatek, nařídili kněží a přední mužové, aby apoštoly odvedli, aby se mohli poradit mezi sebou. Shodli se v tom, že by nemělo cenu popírat, že muž byl uzdraven. Byli by šťastni, kdyby zázrak mohli vysvětlit nějakou lží; to však bylo nemožné, neboť zázrak se stal za denního světla před mnoha lidmi a další tisíce se o něm dozvěděli. Cítili, že činnosti učedníků musí být učiněna přítrž, nebo jinak Ježíš získá mnoho následovníků, a oni sami upadnou u lidu v nemilost, neboť budou obviněni z vraždy Syna Božího.

I když by nejraději učedníky zahubili, neodvážili se kněží učiniti nic víc, než že jim pohrozili nejpřísnějším trestem, budou-li nadále mluvit nebo konat ve jménu Ježíšově. Předvolali je znovu před veleradu a přikázali jim, aby už ve jménu Ježíšově nekázali ani neučili. Petr a Jan jim však odpověděli: "Sami rozsudte, zdali je spravedlivé před Bohem, abychom vás poslouchali více než Boha; vždyť my nemůžeme nemluvit o tom, co jsme viděli a slyšeli." (Skut 4,19.20)

Kněží by byli rádi potrestali tyto muže za jejich neochvějnou věrnost jejich svatému povolání, obávali se však hněvu lidu, "protože všichni velebili Boha za to, co se stalo." (Skut 4,21) A tak s novými pohrůzkami a příkazy propustili apoštoly na svobodu.

Věrnost v pronásledování

Apoštolové pokračovali i nadále v konání díla milosrdenství v uzdravování nemocných a s velkou mocí kázali o ukřížovaném a zmrtvýchvstalém Spasiteli. Velké množství lidí se neustále připojovalo k sboru skrze křest, avšak nikdo se k tomu neodvážil, kdo nebyl celým srdcem i myslí spojen s věřícími v Krista. Velké zástupy lidu šly do Jeruzaléma, aby slyšely zvěst o Ukřížovaném a zmrtvýchvstalém Vypupiteli, přiváděli a nesli s sebou nemocné a pronásledované nečistými duchy. Na ulice, kterými měli učedníci procházet, pokládali lidé své nemocné "na ložích a nosítkách, aby, když Petr i Jan přicházeli, alespoň jejich stín na některého z nich padl" (Skut 5,15) Moc Spasitelova spočinula na učednících a jejich působení bylo provázeno znameními a divy, takže denně rostl počet věřících. Shromážděné zástupy lidí i ty, kteří byli uzdraveni, provolávali slávu Bohu a velebili jméno Ježíšovo.

Tyto věci velmi znepokojovaly kněží a přední muže, zvláště však saduceje. Uvědomovali si, že dovolí-li nadále kázat o zmrtvýchvstání Ježíše a činění divů v Jeho jménu, pak jejich učení o tom, že není zmrtvýchvstání, bude od všeho lidu zavrženo, a jejich sekta přestane existovat. Farizeové byli zase rozezleni, když poznali, že učení učedníků v podstatě podkopává židovské obřadnictví a hlásá, že obětní služba je již neúčinná. Veškeré jejich snahy potlačit toto nové učení byly až dosud marné; nyní se však saduceové a farizeové rozhodli, že působení učedníků musí být učiněn konec, neboť jejich učení je viní ze smrti Ježíšovy. Rozezlení kněží se násilím zmocnili Petra a Jana a uvrhli je do vězení.

Vysvobození andělem

Byla svolána velerada i s veleknězem, aby rozhodli o celé věci. Bylo pozváno ještě větší množství vzdělaných a předních mužů, aby se poradili, co mají učinit s lidmi, kteří byli příčinou nepokoje. Bůh však bděl nad svými svědky a vzal věc do vlastních rukou, neboť zde se lidé odvážili bojovat proti Jeho dílu. "Anděl Páně v noci otevřev dvěře u žaláře, vyvedl je ven a řekl: Jděte a postavíce se, mluvíte lidu v chrámě všecka slova života tohoto. Tedy oni uslyševše, vešli na úsvitě do chrámu a učili". (Skut 5,19-21)

Když se Petr a Jan objevili v chrámě mezi věřícími a vyprávěli, jak je anděl provedl skupinou vojáků střežících vězení a jak jim přikázal, aby pokračovali v přerušování díle, bratři užasli a zaradovali se.

Mezitím velekněz, kněží a přední mužové rozhodli, že obviní učedníky z podbuřování, a že je obžalují z vraždy Ananiáše a Zafiry (Skut 5,1-11) a ze spiknutí, jehož cílem je zbavit kněží jejich moci. Doufali, že tím poštvou proti učedníkům lůzu, která se pak sama chopí věci a naloží s učedníky tak, jak naložila s Ježíšem. Byli si vědomi toho, že i mnozí z těch, kteří nepřijali učení Kristovo, mají už dost svévolné vlády židovských úřadů a uvítali by rádi nějakou radikální změnu. Kněží se obávali, že kdyby tito nespokojenci přijali pravdy hlášené apoštoly a uznali Ježíše za Mesiáše, obrátil by se hněv všeho lidu proti náboženským vůdcům, kteří by pak byli voláni k zodpovědnosti za smrt Kristovu. Rozhodli se proto, že podniknou rázná opatření, aby tomu zabránili.

Proto poslali do žaláře, aby před ně předvedli vězně. Velký však byl jejich údiv, když jim byla dána zpráva, že dveře žaláře byly shledány pevně uzamčené a stráže stály před nimi, vězení však zelo prázdnotou a vězně nikde nenašli. V tom jim však byla donesena překvapující zpráva: "Hle, ti muži, které jste uvrhli do vězení, stojí v chrámu a učí lid". (Skut 5,25)

Apoštolé, i když byli zázračně z vězení vysvobozeni, nebyli chráněni před výsledkem a potrestáním. Ježíš, když ještě s nimi byl, jim řekl: "Vystříhejte se pak lidí; neboť vás vydávati budou do sněmů a v shromážděních svých budou vás bičovati." (Mt 10,17) Bůh jim poslal anděla, který je vysvobodil, a tím jim dal znamení své lásky a ujištění, že je s nimi. Nyní bylo na nich, aby trpěli pro Toho, jehož evangelium hlásali. Lid byl tak silně přesvědčen o pravosti toho, co viděl a slyšel, že kněží i knížata pochopili, že se jim nepodaří popudit lid proti apoštolům.

Druhý výslech

"Tehdy odšed úředník s služebníky, přivedl je bez násilí; (nebo se báli lidu, aby nebyli ukamenováni). A přivedše je, postavili je v radě. I otázel se jich nejvyšší kněz, řka: Zdaliž jsme vám přísně nepřikázali, abyste neučili v tom jménu? A aj, naplnili jste Jeruzalém učením svým, a chcete na nás uvésti krev člověka toho." Skut 5,26-28)

Nyní již nebyli takoví unáhlení vzít na sebe krev a vinu za zabití Ježíše Krista, jak tehdy, když křičeli spolu s chátrou: "Krev Jeho na nás a na naše děti". (Mat 27,5)

Petr i jiní apoštolové použili tentýž způsob obrany, jako při prvním výslechu. "Odpověděv pak Petr a apoštolé, řekli: Více sluší poslouchati Boha než lidí." (Skut 5,29) Anděl poslaný Bohem vyvedl je z vězení a řekl jim, aby šli do chrámu a kázali tam. Učedníci byli poslušni Božímu příkazu a rozhodli se že vždy budou takto jednat. Petr řekl: "Bůh otců našich vzkřísil Ježíše, kteréhož jste vy zamordovali, pověšivše na dřevě. Toho Bůh, kníže a Spasitele, povýšil pravicí svou, aby bylo dáno lidu Izraelskému pokání a odpuštění hříchů. A my jsme svědkové toho, což mluvíme, ano i Duch svatý, kteréhož dal Bůh těm, kteříž jsou poslušni jeho. Oni pak slyševše to, rozzlobili se, a radili se o to, kterak by je vyhledili." (Skut 5,30-33)

Pod nadchnutím Ducha svatého, který spočinul na apoštolech, stali se z obviněných žalobci, kteří hlavní vinu za vraždu Ježíšovu vložili na kněze a knížata zasedající v radě. Tato slova rozzuřila Židy tak, že se rozhodli vzít právo do svých rukou a bez dalšího soudu a bez schválení římských úřadů vězně popraviti. Provinili se již krví Kristovou a nyní dychtili poskvrnit své ruce krví Jeho učedníků.

V radě však zasedal muž, který ve slovech učedníků poznal hlas Boží. Byl to Gamaliel, farizeus velmi vážený u všeho lidu, vzdělaný a vysoce postavený. Svým bystrým rozumem pochopil, že násilnost, kterou kněží zamýšlejí provést, by měla strašné následky. Než promluvil ke shromážděným, požádal, aby vězně vyvedli. Dobře věděl, s kým bude muset jednat; věděl, že vrahové Kristovi nezaváhají před ničím, chtějí-li provést svůj záměr.

Pak promluvil velmi rozvážně a klidně. Privil: "Muži Izraelští, rozmyslete si, co máte učiniti s těmito lidmi. Před nedávnem povstal Teudas a říkal, že jest něco velkého; přidalo se k němu asi čtyři sta mužů, ale byl zabit, a všichni, kdož se ho přidrželi, byli rozptýleni a zničeni. Potom povstal Judas Galilejský v době soupisu a strhl za sebou lid; ale i on zahynul, a všichni, kdož se ho přidrželi, byli rozprášeni. Pro tentokrát vám pravím: Nechte tyto lidi a pusťte je; je-li tento úmysl anebo tento čin jen z lidí, bude zmařen; je-li však od Boha, nebudete ho moci zmařiti - aby nebylo o vás shledáno, že chcete bojovati proti Bohu!" (Skut 5,35-39)

Kněží museli uznat, že tento názor je rozumný, a s návrhem Gamaliele souhlasili. Svou zaujatost a nenávisť mohli však jen stěží potlačit. Velmi neradi učedníky propustili, když je dali předtím zmrskat a když jim znovu pohrozili ztrátou životů, budou-li dále kázat ve jménu Ježíšově. A učedníci odešli z rady a "radovali se, že byli uznáni za hodné, aby byli potupeni pro jméno Ježíšovo. Nepřestávali pak každý den v chrámě a po domech učit a kázat evangelium Ježíše Krista". (Skut 5,41.42)

Pronásledovatelé apoštolů měli vážné důvody k starostem, neboť viděli svou bezmocnost a nemožnost zničení Kristových svědků. Tito hlasatelé měli tolik víry a odvahy, že skrze lásku k svému Mistru, Který již předtím sám prošel ponížením a utrpením, proměnili své pohanění v slávu a utrpení v radost. Tímto způsobem vedli učedníci Boží dílo vítězně vpřed, učíce lid veřejně i v tajnosti, v soukromých domech, dle přání obyvatel, kteří ze strachu před Židy neměli odvahy vyznat veřejně svou víru v Ježíše.

Organizace

"A v těch dnech, když se rozmnožovali učedníci, stalo se reptání Řeků proti Židům, že by zanedbávány byly v přísluhování vezdejším vdovy jejich." (Skut 6,1) Židé bydleli v různých krajích, kde se hovořilo řecky. I když většina obrácených Židů mluvila hebrejsky, Židé, kteří bydleli v římském císařství za hranicemi židovského státu, mluvili pouze řecky. A tak začali Židé, kteří bydleli za hranicemi Judska, reptat, že jejich vdovy nebyly tak hojně zabezpečovány jako vdovy v Judsku. A jelikož určitá privilegia projevovaná jedné straně by zarmoutila láskyplného a spravedlivého Boha, byla učiněna rychlá příslušná náprava, jež měla způsobit opětný pokoj a soulad mezi věřícími.

Proto apoštolové svolali shromáždění a vedeni Duchem svatým předložili na něm plán dokonalejší organizace všech výkonných složek církve. Nastal čas, prohlásili apoštolové, aby ti, kteří jsou pověřeni šířením evangelia Ježíšova, byli uvolněni od úkolu pečovat o časné potřeby chudých a potřebných, aby se cele mohli věnovat šíření spásného poselství lidem. "Tedy dvanácte svolavše množství učedníků, řekli: Není slušné, abychom my, opustíce slovo Boží, přísluhovali stolům. Protož bratři, vyberte z sebe mužů sedm dobropověstných, plných Ducha svatého a moudrosti, jimž bychom poručili tu práci. My pak modlitby a služby slova pilni budeme". (Skut 6,2-4)

Shromáždění věřící uposlechli této rady a po modlitbě vybrali sedm mužů plných víry a moudrosti Ducha Božího, aby se ujali úkolu pečovat o potřebné a chudé. Mezi jinými byl vybrán i Štěpán; který byl od narození Židem, který dobře ovládal řecký jazyk a byl rovněž obeznámen se zvyky a způsobem života Řeků. Proto také často kázal v synagogách řeckých Židů. Velice horlil pro věc Kristovu a směle hlásal svou víru. Proto mu bylo svěřeno nejzodpovědnější postavení: mít dohled nad rozdělováním fondů a hmotných potřeb vdovám, sirotkům a chudým, kteří potřebovali nutnou pomoc. Tato volba se líbila všem a reptání nespokojených ustalo.

Ustanovení těchto sedmi mužů, kteří se ujali dohledu nad zvláštními úseky práce, se projevilo v církvi velmi blahodárně. Tito pověřeni mužové pečlivě zvažovali potřeby jednotlivců s ohledem na celkový finanční stav církve a svým prozíravým vedením a svým dobrým příkladem byli významnou pomocí vedení církve pro sloučení různých zájmů církve v jednotný celek. Nově povolání a vysvěcení nebyli odsunuti od učení zásadám víry, zpráva nám hovoří, že: "Štěpán pak jsa pln víry a moci, činil divy a zázraky veliké v

lidu." (Skut 6,8) Byli tudíž dobře připraveni i k hlásání pravdy. Byli to mužové jemných způsobů a zdravého úsudku, schopni rozřešit všechny spory, uklidňovat nespokojenost a projevy závnosti. Sbor sílil a početně rostl. "I rostlo slovo Boží, a rozmáhal se počet učedníků v Jeruzalémě velmi. Mnohý také zástup kněží poslouchal víry." (Skut 6,7)

Je velmi důležité, aby i nyní, jako za dnů apoštolů, byl v církvi zachován tentýž pořádek i systém. Úspěch Boží věci je velkou mírou závislý od toho, zda na vedoucích místech jsou lidé zbožní a věrní, schopní zastávat zodpovědný svěřený jim úřad. Ti, které vybral Bůh, aby byli vedoucími v Božím díle a měli dohlížet na duchovní blaho sborů, neměli by být zaneprázdňováni péčí o tělesné potřeby lidu. Kdo byl Bohem povolán k hlásání Jeho Slova a Jeho poselství, má mít dostatek času k rozjímání, modlitbě a studiu Písma. Zabývání se věcmi méně důležitými, administrativními a jednáním s lidmi různorodých zájmů a temperamentů zamlžuje jasný náhled na duchovní věci. Musí být brán zřetel, aby všechny věci administrativního rázu byly svěřeny patřičným úředníkům. Kdyby ovšem byly tak těžké, že jejich rozřešení by převyšovalo možnosti úředníků, pak je nutno přednést je v radě těch osob, jež bdí nad celou církví.

Štěpánova smrt

V Božích věcech byl Štěpán velmi pilný a směle vyznával svou víru. "I povstali někteří ze školy, kteráž sloula Libertinských, a Cyrenenských, a Alexandrinských, a těch, kteříž byli z Cilicie a Azie, hádajíce se se Štěpánem. Ale nemohli odolati moudrosti a Duchu, kterýž mluvil." (Skut 6,9.10) Učení rabíni a znalci zákona s ním zahájili veřejnou rozpravu v naději, že nad ním snadno zvítězí, avšak "nemohli odolat moudrosti a Duchu, v němž mluvil". (Skut 6,10) Štěpán mluvil nejen v moci Ducha svatého, ale bylo patrné, že se dobře vyzná v proroctvích a že je zběhlý ve všech otázkách zákona. Obratně hájil pravdy, jež zastával, a dokonce potřel své protivníky. Kněží a knížata, kteří byli svědky zázračného projevu moci, jaká jej provázela v jeho službě pro Pána, roznítily se velikou nenávistí. Místo aby uznali správnost jeho důkazů, jaké podával, rozhodli se umlčet jej navždy jeho usmrcením.

Štěpán byl chycen a uveden k výslechu před veleradu. Z okolních krajin byli pozváni učení Židé, aby vyvrátili důkazy, jež obžalovaný Štěpán hlásá. Dostavil se také Saul z Tarsu, který sehrál hlavní roli ve Štěpánově výslechu. Vynaložil všechnu svou výřečnost a použil rabínské logiky, aby přesvědčil lid, že Štěpán hlásá klamně a nebezpečné učení; ve Štěpánovi však měl protivníka, který dobře porozuměl Božímu úmyslu, aby se evangelium rozšířilo mezi ostatní národy. Štěpán věřil v Boha Abrahama, Izáka a Jáкова a byl přesvědčen o správnosti předností, jaké vlastnili Židé, ale jeho víra měla širší obzor, věděl, že nadešla doba, kdy praví věřící budou chválit Boha nejen v chrámech lidskou rukou vystavených, nýbrž všude, po celém světě se budou klanět Bohu v duchu a pravdě. Štěpán velmi dobře porozuměl tomu, co pozbylo svou platnost Ježíšovou smrtí.

Kněží a knížata nebyli schopni odolat jeho mírné, usvědčující moudrosti, i když se násilně protivili. Plně otevřeli stavidla své nenávisti a rozhodli se pro odstrašení jiných usmrtit Štěpána, a tak zastrašit jiné od přijetí Kristovy víry. V hluku a neklidu bylo vedeno další vyšetřování. Byli najati falešní svědkové, aby svědčili, že vyřkl rouhavá slova proti Chrámu a zákonu. Řekli: "Nebo jsme slyšeli jej, an praví: Že ten Ježíš Nazaretský zkaží místo toto, a promění ustanovení, kteráž nám vydal Mojžíš." (Skut 6,14)

Tvář Štěpánova, když stanul před svými soudci, aby se zodpovídal z nařčení, že se dopustil rouhání, rozzářila se posvátným leskem a "všichni, kteří seděli ve veleradě, na něj hleděli a viděli, že jeho tvář je jako tvář anděla". (Skut 6,15) Mnozí z těch, kteří to uřeli, se zachvěli a zakryli své tváře, avšak předních mužů se to nedotklo. Jejich tvrdošijností, zaujatostí a nevěrou to neotřásl.

Na otázku, zda je pravdivé nařčení proti němu, zahájil Štěpán svou obhajobu jasným a zvučným hlasem, který se rozléhal celou radní síní. Ve svém projevu, jemuž všichni naslouchali jako očarování, vložil dějiny vyvoleného národa Božího. Prokázal, že dokonale zná židovské zřízení a jeho duchovní smysl, jak ho zjevil Kristus. Počav od Abrahama, prošel celými dějinami z pokolení na pokolení, a vzpomenu všechny důležité události izraelského národa až k Šalomounovi a používal k své obraně ty

nejvýmluvnější body. Uvedl slova Mojžíšova, jež předpovídala příchod Mesiáše: "Proroka z prostředku tvého, z bratří tvých, jako já jsem, vzbudí tobě Hospodin Bůh tvůj; jeho poslouchati budete." (5 Moj 18,15) Vyznal svou věrnost Bohu a židovské víře a ukázal, že zákon, v němž Židé vidí svou spásu, nemůže spasit Izrael před modlářstvím. Poukazoval, že Ježíš Kristus je spjat s celými židovskými dějinami. Vzpomenul na stavbu chrámu Šalomounova a na to, co o Kristu hovořil Šalomoun a Izaiáš: "Svrchovaný nebydlí v příbytcích udělaných rukama, jak praví prorok: Nebe jest mi trůnem, země podnoží nohou mých. Jaký dům mi vystavíte? praví Pán. Které jest místo mého odpočinutí? Což neudělala má ruka všechno to?" (Skut 7,48-50) Ano, místo nejvyššího uctívání Boha je v nebi.

Když Štěpán dospěl ve své řeči k tomuto místu, ozvaly se v sále projevy pobouření. Obžalovaný mohl jasně vyčíst svůj rozsudek ve tvářích svých žalobců a soudců. Cítil odpor, jaký vyvolaly jeho slova diktované Duchem svatým. Pochopil, že vydává své poslední svědectví. Nemnozí, kteří čtou obhajobu Štěpánovu, dovedou ji náležitě porozumět a pochopit. Je si nutno uvědomit okolnosti, čas i místo, aby bylo v plnosti porozuměno významu jeho slov. Když vyložil, jak těsně je spjat Kristus s proroctvími, a když mluvil o chrámě, roztrhl kněz své roucho, předstíraje tím, že jej jala hrůza. Tento čin byl pro Štěpána znamením, že jeho hlas bude brzy navždy umlčen. Ačkoliv byl teprve uprostřed svého kázání a své obhajoby, učinil náhlý závěr.

Přestal mluvit o dějinách židovského národa, obrátil se k rozzuřeným soudcům a zvolal: "Vy tvrdošíjní a neobřezané srdce i uší, vy jste se vždycky Duchu svatému protivili, jakož otcové vaši, tak i vy. Kterému z proroků otcové vaši se neprotivili? Zmordovali zajisté ty, kteříž předzvěstovali příchod spravedlivého tohoto, jehož vy nyní zrádci a vražedníci jste. Kteříž jste vzali zákon působením andělským, a neostříhali jste". (Skut 7,51-53)

Smrt mučedníka

Po těchto slovech byli kněží a přední mužové vztekem bez sebe. Počínajíce si spíše jako dravá zvěř než jako lidské bytosti, vrhli se na Štěpána se skřípěním zubů. V jejich krutých tvářích viděl zajatec, jaký osud ho čeká, avšak nezakolísal. Ztratil strach před smrtí. Rozzuření kněží a popuzená lůza ho neděsili. Výjev, který se před ním odehrával, zmizel mu z očí. Uzřel bránu nebeskou doširoka otevřenou, a když nahlédl dovnitř, spatřil slávu trůnu Božího a uviděl Krista. Jenž jakoby právě vstal ze svého trůnu a stál připraven přijmout svého věrného a statečného služebníka. Štěpán vítězoslavně zvolal: "Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověka, stojícího po pravici Boží." (Skut 7,56)

Jeho líčení slavného výjevu, který se objevil před jeho zrakem, bylo více, než mohli jeho pronásledovatelé snést. Zacpali si uši, aby neslyšeli jeho slova, a s hlasitým pokřikem se na něho zuřivě vrhli a "hnali jej za město, aby jej kamenovali". "A svědkové složili roucha svá u noh mládence, kterýž sloužil Saul. I kamenovali Štěpána modlícího se a řkoucího: "Pane Ježíši, přijmu ducha mého. A poklekl na kolena, zvolal hlasem velikým: Pane, nepokládej jim toho za hřích. A to pověděv, zesnul." (Skut 7,58-60)

V strašlivých utrpeních této kruté smrti věrný mučedník, podobně jako jeho Mistr, modlil se za své vrahy. Od svědků, kteří obžalovali Štěpána, bylo vymáháno, aby první hodili kamenem. Svá roucha složili u nohou Saule, který bral přímou účast v radě a dal svůj souhlas k usmrcení vězně.

Zákonný rozsudek nebyl nad Štěpánem vynesen. Římské úřady byly podplaceny velkým obnosem peněz, aby případ nevyšetřovaly.

Mučednická smrt Štěpánova velice zapůsobila na všechny, kdož byli jejími svědky. Vzpomínka na pečeť Boží na jeho tváři, vzpomínka na jeho slova, jež se dotkla srdcí všech, kdož je vyslechli, vtiskla se do paměti zúčastněných a dosvědčovala pravdivost toho, co hlásal. Jeho smrt byla bolestnou zkouškou pro církev, vedla však k přesvědčení Saula, který nemohl vymazat ze své paměti víru a pevnost mučedníka a slávu, jaká spočinula na jeho tváři.

Při Štěpánově výslechu a při jeho smrti se zdálo, jakoby Saul propadl fanatickému šilenství. Později ho zlobilo jeho vlastní tajné přesvědčení, že Štěpán byl poctěn Bohem právě ve chvíli, kdy ho lid zneuctil. Saul potom nadále pronásledoval církev Boží, stíhal její členy, zatýkal je v jejich domovech a vydával je

kněžím a předním mužům, aby je uvěznil a usmrtil. Pronásledoval je tak horlivě, že to mezi křesťany v Jeruzalémě vyvolávalo strach a hrůzu. Římské úřady nevyvíjely žádné zvláštní úsilí, aby zastavily tuto činnost a tajně pomáhaly Židům v páchání krutostí, aby si je usmířili a naklonili.

Po smrti Štěpánově byl Saul zvolen za člena velerady v uznání zásluh, jež při této příležitosti získal. Stal se z něho na čas mocný nástroj v rukou satanových, kterého satan použil ve své vzpouře proti Synu Božímu. Zakrátko se však tento neúprosný pronásledovatel stane budovatelem církve, kterou nyní hubí. Ten, který je mocnější než satan, si vyvolil Saula, aby zaujal místo umučeného Štěpána a aby hlásal o Kristovi a trpěl pro Jeho jméno a aby široko daleko šířil zvěst o spasení skrze Jeho krev.

Saulovo obrácení

Štěpánova bohatýrská smrt otřásla silně Saulovou myslí, jeho jistota přesvědčení se zachvěla a byl silně znepokojen úvahami, zda rozsudek byl správný. Ve svém znepokojení se obrátil na ty, v jejichž moudrost a úsudek měl naprostou důvěru. Vývody kněží a předních mužů jej nakonec přesvědčily, že Štěpán byl rouhač, že Kristus, kterého umučený učedník hlásal, byl podvodník a že ti, kdož vykonávají svaté obřady Mojžíšova zákona, jsou v právu.

K tomuto závěru došel Saul po velkém vnitřním boji. Jeho výchova a předsudky, úcta k jeho dřívějším učitelům a pocit uspokojení, že je vážený mezi lidem, nakonec převážily a Saul se vzepel hlasu svědomí a odmítl milost Boží. Utvrdil se v tom, že kněží a zákoníci jsou v právu, a postavil se ostře proti učením, které hlásali učedníci Ježíšovi. Na jeho zásah byli svatí mužové a ženy vláčeni před soudy, jež některé z nich poslaly do vězení nebo i na smrt jen proto, že věřili v Ježíše. Jeho činnost působila nově organizované církvi jen zármutek a žal, a donutila mnohé, že hledali záchranu v útěku.

Ti, které toto pronásledování vypudilo z Jeruzaléma, "prošli zemi a zvěstovali slovo evangelia" (Skut 8,4). Mezi městy, které navštívili, byl i Damašek, kde nová víra získala mnoho stoupenců. Kněží a přední mužové doufali, že kacířství by mohlo být potlačeno, budou-li ostražiti a budou-li je veřejně stíhat. Nyní viděli, že budou muset provést i na jiných místech rozhodná opatření, která podnikli proti novému učení v Jeruzalémě. K provedení zvláštních opatření, která se rozhodli učinit v Damašku, nabídl své služby Saul. Sotře "hrozbami a proléváním krve proti učedníkům Páně", "šel k veleknězi a vyžádal si od něho dopisy pro synagogy v Damašku, aby, najde-li tam nějaké přívržence tohoto náboženství, muže i ženy, přivedl je spoutané do Jeruzaléma." (Skut 9,1.2) "S plnou mocí a se schválením velekněží" (Skut 26,12) vydal se Saul z Tarsu, v plné své mužné síle a zapálený zhoubnou horlivostí, na onu památnou cestu, jež svými povivuhodnými událostmi změnila celý jeho další běh života.

Když se unavení poutníci v poslední den své cesty v poledne blížili k Damašku, objevily se před jejich zraky rozlehlé lány úrodných polí, krásné zahrady a bohaté ovocné sady zavlažované svěžími potoky stékajícími z okolních hor. Po dlouhé cestě pustinami byl pohled na takovou krajinu vsutku utěšený. Když Saul se svými průvodci patřil s obdivem na úrodnou nížinu a na krásné město v něm ležící, byli náhle obklopeni světlem nad slunce jasnějším. "A padna na zem, uslyšel hlas k sobě řkoucí: Sauli, Sauli, proč mi se protiviš? Kterýž řekl: I kdo jsi Pane? A Pán řekl: Já jsem Ježíš, jemuž ty se protiviš. Tvrdoť jest tobě proti ostnům se zpěčovati." (Sku 9,4.5)

Saulovo vidění

Vylekáni a téměř oslepeni silným světlem, uslyšeli Saulovi společníci hlas, neviděli však nikoho, kdo by mluvil. Saul ležící na zemi rozuměl slovům, jež byla pronesena, a byl mu jasně zjeven ten, který k němu promluvil - totiž Syn Boží. V oslavené Bytosti, jež stála před ním, naprosto jasně poznal Ukřižovaného. Do duše i myslí ohromeného Žida se obraz Spasitelovy tváře vryl navždy. Vyřčená slova mu strašnou silou vnikla do srdce. Do jeho zatemnělé myslí pronikl paprsek světla a odhalil mu, jak nevědomý a bludný byl

jeho dosavadní život a jak mu je nyní zapotřebí osvětlení Duchem svatým. Uvědomil si, že pronásledováním následovníků Kristových, sloužil horlivě ne Bohu, nýbrž vykonával dílo satanovo.

Pochopil, že jeho chápání práva a povinnosti vycházelo z jeho bezvýhradné důvěry v kněze a přední muže. Uvěřil jim, když mu namluvili, že řeči o zmrtvýchvstání jsou jen lstivým výmyslem učedníků. Nyní, když se mu zjevil sám Ježíš, nabyl Saul přesvědčení, že tvrzení učedníků je pravdivé. V této chvíli nebeského osvětlení pracovala Saulova mysl s podivuhodnou rychlostí. Proroctví zaznamenaná v Písmu svatém se mu rázem objasnila. Poznal, že zavržení Ježíše Židy, Jeho ukřižování, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení bylo proroky předpověděno a že tato proroctví jsou důkazem, že Ježíš byl zaslíbeným Mesiášem. V Saulově mysli proběhlo Štěpánovo kázání, jež vyhlásil před svou mučednickou smrtí, a Saul si nyní uvědomil, že mučedník vskutku užíval "slávu Boží", když pravil: "Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověka stojícího po pravici Boží." (Skut 7,55.56) Kněží tehdy prohlásili, že tato slova jsou rouháním, avšak Saul nyní věděl, že byla pravdivá.

Jak šokující bylo nyní toto odhalení pro Saula! Nyní věděl se vši určitostí, že zaslíbený Mesiáš přišel na tuto zemi jako Ježíš Nazaretský a že Ho zavrhli a ukřižovali ti, které přišel spasit. Nyní věřil, že Spasitel vstal jako Vítěz z hrobky a vstoupil na nebesa. V této chvíli božského osvětlení si Saul s hrůzou vzpomněl, že Štěpán, který podal tak jasné svědectví o ukřižovaném a vzkříšeném Spasiteli, byl jeho přičiněním usmrčen a že později jeho zásahem přišlo mnoho dalších vzácných následovníků Ježíšových při krutém pronásledování o život.

"A Saul třesa se a boje se, řekl: Pane, co chceš, abych činil? A Pán k němu: Vstaň a jdi do města, a bude tobě povědino, co bys ty měl činiti." (Skut 9,6) Saul neměl nejmenší pochybnosti o tom, že ten, který k němu promluvil, je Ježíš Nazaretský, dlouho očekávaný Mesiáš, Útěcha a Vysvoboditel Izraele.

Když oslňující světlo pominulo a Saul vstal ze země, zjistil, že nic nevidí. Jasnost Kristovy slávy byla příliš silná pro oči smrtelníka; a když ustala, viděl jen temnou noc. Srozuměl, že tato slepota je trestem od Boha za jeho kruté pronásledování stoupenců Ježíšových. Ve strašné temnotě začal tápat kolem sebe a jeho průvodci v hrůze a úžasu "vzali jej tedy za ruku a zavedli do Damašku". (Skut 9,8)

Setkání s věřícími

Odpověď na Saulovu otázku zněla: "Vstaň a jdi do města, a bude tobě povědino, co bys ty měl činiti." (Skut 9,6) Kristus odeslal tázajícího Žida do své církve, aby se tam dověděl o své další povinnosti. Kristus, který se mu zjevil, způsobil jeho obrácení, a nyní pokání činící hříšník měl přijmout učení od těch, které Bůh ustanovil, aby vyučovali Jeho pravdám. Od nich se měl dovědět o podmínkách své další činnosti. Tím, že poslal Saule ke své církvi, Kristus potvrdil autoritu své zorganizované církve, a tak spojil nově obráceného se svými představenými činovníky na zemi. Jasnost nebeského světla pozbavila Saula zraku a Kristus, ten veliký Lékař, mu jej ihned nenavrátil. Ježíš je zdrojem všech požehnání, na zemi však ustanovil svou církev, jako svého představitele, jejíž povinností je usměrnit každého pokání činícího člověka na cestu života. Lidé, které měl Saul zničit, které znevažoval a pronásledoval, stali se nyní jeho učiteli náboženství.

Pán nyní tvrdě zkoušel Saulovu víru. Po tři dny Saul "neviděl, nejedl ani nepil" (Skut 9,9). Tyto dny, v nichž jeho duše prožívala smrtelný zápas, mu připadaly jako léta. Znovu a znovu si s úzkostí vybavoval svůj podíl, který měl na Štěpánově umučení. S hrůzou přemýšlel o tom, jak se provinil, když připustil, aby ho ovládla zloba. V nejistotě a utrpení volal usilovně k Bohu. "Byl pak jeden učedník v Damašku, jménem Ananiáš. I řekl jemu Pán u vidění: Ananiáši. A on řekl: Aj já Pane. A Pán k němu: Vstaň a jdi do ulice, kteráž slove Přímá, a hledej v domě Judově Saule, jménem Tarsenského. Nebo aj, modlí se. A viděl u vidění muže, Ananiáše jménem, an jde k němu, a vzkládá naň ruku, aby prohlédl." (Skut 9,10-12)

Ananiáš stěží věřil vlastnímu sluchu, když slyšel andělova slova, neboť zprávy o Saulově krutém pronásledování svatých v Jeruzalémě se již roznesly široko daleko. Odvážil se proto namítnout: "Pane, slyšel jsem od mnohých o tomto muži, co zlého učinil svatým v Jeruzalémě. I zde má od velekněží plnou moc spoutati všecky, kdož vyzývají Tvé jméno." Rozkaz však byl nesmlouvavý: "Jen jdi, neboť on mi je vyvoleným nástrojem, aby nesl mé jméno před pohany, krále i syny izraelské." (Skut 9,13-15)

Poslušen příkazu anděla, vyhledal Ananiáš muže, který ještě nedávno chrlil hrozby proti všem, kdož uvěřili ve jméno Ježíšovo; a vloživ své ruce na hlavu kajícího, pravil: "Bratře Saule, Pán mě poslal, Ježíš, jenž se ti zjevil na cestě, po které jsi krácel, abys zase nabyl zraku a byl naplněn Duchem svatým." A "Hned jako by mu šupiny spadly s očí, nabyl zraku, povstal, byl pokřtěn, přijal pokrm a posilnil se." (Skut 9,17.18)

Tak dal Kristus příklad, jakým způsobem jedná pro spasení a záchranu lidí. Mohl pro Saule učinit vše, co bylo nutné, nebylo to však ve shodě s Jeho plánem. Požehnání mělo přijít skrze Jeho ustanovené k tomu nástroje. Kristus má zde svou církev, která je jako Jeho zástupce na zemi, a jí přísluší úkol usměrňovat kajícího hříšníka na cestu života. A tak se Saul stává učedníkem učedníků. Ve světle zákona Božího vidí nyní sebe jako hříšníka. Rozumí, že Ježíš, kterého následkem své nevědomosti považoval za podvodníka, je zakladatelem a podstatou náboženské víry lidu Božího od doby Adama, je rovněž dokonavatelem víry, kterou teprve nyní tak jasně pochopil, je vítězným bojovníkem pravdy a naplněním proroctví o něm daných. Předtím považoval Ježíše za toho, kdo maří Boží zákon; a nyní, kdy se Boží prst dotknul jeho duchovního zraku, poznal, že Ježíš sám byl Tvůrcem celého židovského obětního systému, a že přišel na tento svět, aby naplnil tento symbol obětního zákona jako Boží Beránek, který se sám dobrovolně obětoval za padlého člověka, a že v Jeho smrti nalézá pokání činící hříšník svou naději a spásu. A nyní ve světle příkazů Božích, které jak se domníval, co nebedlivěji zachovával, vidí Saul sebe sama jako nejhrůšnějšího z hříšných.

Z pronásledovatele - apoštol

Po svém pokřtění ukončil Pavel půst a "po několik dní zůstal s učedníky v Damašku a hned po synagogách kázal o Ježíši, že je Syn Boží." (Skut 9,19.20) Směle hlásal, že Ježíš Nazaretský je dlouho očekávaný Mesiáš, který "zemřel za naše hříchy podle Písem, ... byl pohřben ... a vzkříšen třetího dne". Jeho tlumočení proroctví bylo tak jasné a jeho kázání byla doprovázena takovou Boží mocí, že mezi odpornými Židy povstal chaos a nebyli schopni mu na jeho otázky odpovědět. Pavel, vzdělaný a vychovaný mezi rabíny a farizeji, mohl nyní své vzdělání využít ve prospěch evangelia a na podporu věci, kterou se dříve snažil všemi možnými způsoby ničit. Židé byli jeho obrácením udiveni a zaskočení. Znali jeho postoj a působení vůči křesťanům v Jeruzalémě a věděli rovněž o hlavním cíli jeho výpravy do Damašku. Věděli, že měl pověření od velekněze, aby chytil vyznavače Ježíše a odesílal je jako vězně do Jeruzaléma. A nyní jej vidí, že neohroženě hlásá evangelium o Ježíši a posiluje těch, kteří byli Jeho učedníky a stále získává nové vyznavače víry, kterou ještě před krátkou dobou tak horlivě tupil. Pavel přede všemi svými posluchači, kteří mu naslouchali, vydal jasné svědectví, že změna jeho víry u něj nenastala následkem nějakého chvilkového impulzu, nýbrž byla způsobena mnohými nevyvratitelnými důkazy.

Díky práci, kterou konal v synagogách, se Pavlova víra stávala stále silnější. Nehleděl na zarputilý odpor Židů, ale stále horlivěji vydával svědectví o tom, že Ježíš je Synem Božím. Vyzýval své posluchače, aby se káli ze svých hříchů, obraceli se cele k Bohu a konali důstojné skutky pokání. Mnozí však zatvrdili svá srdce a odmítali uposlechnout jeho poselství. Jejich úžas nad jeho obrácením se brzy změnil v silnou nenávisť, tak silnou, jakou planuli vůči Ježíši.

Příprava k službě

Odpor vůči němu rostl a mohutněl tak, že Pavel nemohl dále ve své činnosti v Damašku pokračovat. Posel z nebe mu přikázal, aby odtud na čas odešel a šel "do Arábie" (Gal 1,7), kde našel bezpečné útočiště. Tam v samotě pouště měl Pavel dostatek příležitosti k nerušenému přemýšlení a rozjímání. V klidu přehléžel svou minulost a kál se z ní. Hledal Boha celým svým srdcem a neustal, dokud si nebyl zcela jist, že jeho pokání bylo přijato a že hřích mu byl odpuštěn. Toužil po ujištění, že Ježíš bude s ním při jeho dalším působení. Zbavil se zaujatosti, oprostil se od tradic, jež dosud utvářely jeho život, a přijal poučení ze Zdroje pravdy. Ježíš s ním obcoval, utvrzoval ho ve víře a obdařoval ho bohatstvím moudrosti a milosti. Na sobě bude navždy nosit stopy Ježíšovy slávy; oči, jež byly oslepeny jasem Jeho majestátu.

Počátky služby apoštola Pavla

Z Arábie se Pavel "vrátil do Damašku" (Gal 1,17) a "směle mluvil v Ježíšově jménu" (Skut 9,29). Židé nemohli odporovat pádnosti jeho důkazů a uradili se, "že ho zahubí". Dali pečlivě střežit brány města dnem i nocí, aby mu znemožnili uprchnout. V této těžké chvíli se učedníci obrátili o pomoc k Bohu a nakonec "jej v noci spustili v koši přes zeď". (Skut 9,23.25)

Po svém útěku z Damašku odebral se Pavel do Jeruzaléma. Tehdy uplynula již tři léta od jeho obrácení. Hlavním účelem jeho návštěvy Jeruzaléma bylo, jak později řekl, "seznámit se s Petrem" (Gal 1,18). Když přibyl do města, kde byl dříve znám jako "Saul pronásledovatel," "pokoušel se přidružit k učedníkům; ale všichni se ho báli, poněvadž nevěřili, že je učedníkem". Bylo jim zatěžko uvěřit, že by se tak fanatický farizeus, jenž se tolik zasazoval o zničení církve, mohl stát upřímným následovníkem Ježíšovým. "Barnabáš však se ho ujal, přivedl jej k apoštolům a vypravoval jim, jak na cestě uviděl Pána a ten k němu promluvil, a jak v Damašku směle mluvil v Ježíšově jménu." (Skut 9,26.27)

Když to učedníci uslyšeli, přijali Pavla mezi sebe jako svého. Záhy se dostatečně přesvědčili o ryzosti jeho křesťanství. Budoucí apoštol pohanů se nyní dostal do města, kde žilo mnoho jeho bývalých přátel. Těmto židovským vůdcům chtěl Pavel objasnit prorocství, jež se týkala Mesiáše a jež se splnila příchodem Spasitele. Pavel si byl jist, že tito učitelé Izraele, s nimiž se dříve tak dobře znal, jsou právě tak upřímní a čestní, jako je on. Špatně však odhadl ducha svých židovských bratří a jeho naděje na jejich rychlé obrácení se změnily v trpké zklamání. Ačkoliv "mluvil směle ve jménu Páně, rozmlouval a přel se s Řeky", zdráhali se ti, kdož stáli v čele židovské církve, uvěřit a "pokoušeli se jej zahubit". (Skut 9,29) To Pavla velmi zarmucovalo. Byl by rád obětoval svůj život, kdyby tím mohl přivést některé k poznání pravdy. Se studem vzpomínal na svou účast při umučení Štěpána. V touze vymazat skvrnu, která zůstala na tom, jenž byl falešně obviněn, snažil se Pavel obhájit pravdu, za niž dal Štěpán svůj život.

Setkání

Barnabáš, který štědře obětoval peníze pro Ježíšovo dílo a na pomoc pro chudé, znal Pavla ještě z dob, kdy tento pronásledoval věřící. Nyní s ním obnovil svou známost a naslouchal Pavlovi svědectví o jeho zázračném obrácení a prožitcích, jaké měl po opuštění Damašku. Barnabáš Pavlovi zcela uvěřil a přijal jej; vzal jej za ruku a uvedl jej k apoštolům. Hovořil o tom, jak se Pavlovi na cestě do Damašku Ježíš osobně zjevil, jak s Pavlem rozmlouval, a že na modlitbu Ananiáše Pavel opět začal vidět, že v synagogách Damašku zvěstoval, že Ježíš je Božím Synem.

Apoštolé je po této zprávě bez váhání přijali mezi sebe, nemohli se protivit Bohu. Petr a Jakub, kteří v této době byli v Jeruzalémě z učedníků sami, podali své pravice bývalému pronásledovateli a od této chvíle si jej tak velmi zamilovali a chovali ho ve vážnosti, jako se jej předtím obávali a stranili se ho. Setkaly se zde dva vynikající charaktery nové víry - Petr, jeden z vyvolených Kristových učedníků během Jeho pobytu na zemi, a Pavel, farizej, který po nanebevstoupení Ježíše se s Ním setkal tváří v tvář, rozmlouval s Ním, viděl Jej ve vidění a porozuměl povaze Jeho díla v nebesích.

Toto první setkání, i když bylo jen kratičké, protože Pavel spěchal do práce pro svého Mistra, mělo velký význam i následky pro oba apoštoly. Brzy v téže synagoze bylo slyšet tentýž hlas, jenž se ještě nedávno zarytě protivil Štěpánovi, a nyní bez bázně hlásá, že Ježíš je Synem Božím a vyvyšuje a potvrzuje tutéž věc, za jejíž obranu zemřel Štěpán. Pavel hovořil o své zázračné zkušenosti; srdcem naplněným láskou k bratřím zvěstoval nyní svým dřívějším spoluvěřícím, podáváje důkazy z prorocství, podobně jak to činil Štěpán, že Kristus, který byl ukřižován, byl skutečným Synem Božím.

Protivíci se Židé začali ukládat plán k odebrání Pavlova života, učedníci mu proto domlouvali, aby opustil Jeruzalém, neboť mu zde hrozí vážné nebezpečí. Pavel se však snažil oddálit svůj odchod z města, stále ještě chtěl pracovat na záchraně svých židovských bratří. Útěk z Jeruzaléma mu připadal jako zbabělost.

Útěk

Když se Pavel v chrámě horlivě modlil k Bohu, zjevil se před ním náhle Spasitel a praví mu: "Pospěš, rychle odejdi z Jeruzaléma, poněvadž tu nepřijmou svědectví tvého o mně." (Skut 22,18) Pavel by byl ještě rád zůstal v Jeruzalémě, aby svědčil Židům o pravosti své víry; rád by obětoval svůj vlastní život, aby alespoň trochu odčinil svůj strašný dluh a vinu, jakou pociťoval za smrt Štěpánovu, a tak odpověděl: "Pane, oni vědí, že jsem věznil ty, kteří v Tebe uvěřili, a bil je v synagogách. A když byla prolévána krev tvého svědka Štěpána, i já jsem při tom stál, schvaloval jsem to a hlídal pláště těch, kteří jej zabíjeli." Nebylo však ve shodě s úmyslem Božím, aby služebník Boží vydával zbytečně v šanc svůj život; proto odpověď zněla ještě rozhodněji: "Jdi, neboť já tě pošlu daleko k pohanům." (Skut 22,19-21)

Když bratři uslyšeli o tomto vidění, uspíšili tajný útěk Pavlův z Jeruzaléma z obavy, aby nebyl zavražděn: "odvedli jej do Cezareje a vypravili do Tarsu" (Skut 9,30). Po Pavlově odchodu ustal načas násilný odpor Židů, a církev prožívala období klidu, v němž počet věřících se velmi rozrostl.

Služba apoštola Petra

Za svého působení navštívil apoštol Petr věřící v Lyddě. Tam uzdravil Eneáše, který byl po osm let upoután mrtvicí na lůžko. "Eneáši, Ježíš Kristus tě uzdravuje," pravil apoštol; "vstaň a ustel si!" "Hned vstal. A všichni obyvatelé Lyddy a Sárónu jej viděli a obrátili se k Pánu." (Skut 9,34.35)

V Joppě, ležící nedaleko Lyddy, žila žena jménem Tabita (v řečtině Dorkas), která byla známá a oblíbená pro své dobré skutky. Byla učednicí Ježíšovou a její život byl vyplněn skutky milosrdenství a horlivostí ve věcech evangelia. Chudým vdovám šila oblečení a souženým pomáhala a potěšovala je. Právě v těchto dnech se rozstala a zemřela. Její smrt byla pro mladý sbor velkou ztrátou, byli velmi závislí na její pomoci. Když věřící slyšeli, že v Lyddě je Petr, poslali za ním posly s prosbou, aby nemeškal a přišel k nim.

"Tedy vstav Petr, šel s nimi. A když přišel, vedli jej na síň. I obstoupily ho všechny vdovy, plačícce, a ukazující sukně a pláště, kteréž jim dělala, dokudž s nimi byla, Dorkas." (Skut 9,39) Srdce apoštolovo bylo jato soucitem, když spatřil jejich žal. Pak přikázal, aby naříkající odešli z místnosti, poklekl a modlil se vroucně k Bohu, aby Dorkas vrátil život a zdraví. Obrátil se k tělu mrtvé a řekl: "Tabito, povstaň! Ona otevřela oči, a když uviděla Petra, posadila se. A podav ji ruky, pozdvihl jí; a povolav svatých a vdov, ukázal jim ji živou." (Skut 9,39-41) Tento velký skutek víry navrácení života mrtvé stal se důvodem k obrácení mnoha duší na víru Ježíšovu.

Římský setník

"Muž pak nějaký byl v Cezarei, jménem Kornelius, setník v zástupu, kterýž slul Vlaský. Nábožný a bohabojný se vším domem svým, čině almužny mnohé lidu. A modlívaje se vždycky Bohu." Kornelius byl římským setníkem, který poznal víru v jednoho Boha a zavrhl pohanskou modloslužbu. Byl poslušen vůle Hospodinovy a sloužil mu v upřímnosti svého srdce. Nebyl solidární s židovským obřadnictvím, znal pouze zákon mravní a byl mu poslušen. Nebyl obřezán, nebral účast v přinášení obětí a Židé jej proto považovali za nečistého. Přesto však podporoval věc Židů hojnými dary a byl znám široko daleko svou dobročinností a svým spravedlivým životem. Měl dobrou pověst mezi židy i mezi pohany. Jeho vliv byl blahodárný pro všechny, s nimiž přišel do styku.

Kornelius neměl poznání o víře v Krista, i když věřil proctvím a očekával příchod Mesiáše. Svým životem naplněným láskou a poslušností se velmi přiblížil k Bohu a byl ochoten přijmout Spasitele, kdyby se mu dal poznat. Zavržení přichází, když zavrhneme poznanou pravdu. Setník pocházel ze vznešené rodiny a zastával vysoké a zodpovědné postavení. Přesto však tyto příznivé okolnosti nezrodily v jeho šlechetném srdci ani marnost, ani pýchu. Jeho vážnost i velká dobrota učinily z něj člověka vysoce mravního a velké ceny. Na každého, kdo s ním přišel do styku, působil velmi dobrým dojmem.

Věřil v jediného Boha Stvořitele nebe i země, uznával Ho, projevoval mu hlubokou úctu a ve všech životních událostech Jej prosil o radu. Byl mu věrný ve svém rodinném životě i ve všech svých povinnostech vyplývajících z jeho úřadu. Ve své rodině postavil Bohu oltář. Neodvažoval se rozhodnout o svých plánech nebo vynášet závažná rozhodnutí bez Boží pomoci. Vždy se upřímně modlil o Boží pomoc. Jeho víra se odrážela v jeho každodenní práci, Bůh si ho vážil pro jeho bezelstnou upřímnost i štědrost, a proto se mu dal poznat slovem i Duchem.

Navštíven andělem

Jednoho dne, právě když se Kornelius modlil, poslal Bůh nebeského posla, který Kornelia oslovil jeho jménem. Setník se ulekl, avšak poznal, že Bůh k němu poslal anděla, aby mu udělil světlo a radu, proto pravil: "Co chceš, Pane? I řekl jemu: Modlitby tvé a almužny tvé vstoupily na paměť před tváří Boží. Protož nyní pošli muže do Joppen, a povolj Šimona, kterýž má přijmí Petr. Tenť hospodu má u nějakého Šimona koželuha, kterýž má dům u moře. Onť poví tobě, co bys ty měl činiti." (Skut 10,4-6)

Zde Pán znovu poukázal na služebníky evangelia a zorganizovaný sbor. Nebylo úkolem anděla vyprávět Kornelioví události ukřižování. O ukřižování, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení Spasitele jej měl poučit člověk, který stejně jako on, byl poddán lidským sklabostem a pokušením. Nebeský posel byl výslovně poslán proto, aby Kornelius mohl navázat spojení se služebníkem Božím, který mu měl dát směrnice, jakým způsobem může dosáhnout spasení on i celý jeho dům.

Kornelius s radostí a ochotou uposlechl této rady a vyslal posly, aby vyhledali Petra podle rady anděla. Přesné směrnice i popis, v nichž bylo uvedeno dokonce i povolání člověka, u kterého Petr tehdy přebýval, jsou nám dokladem toho, že nebesa velmi dobře znají situaci lidí ve všech okolnostech života. Bůh se stejným zájmem sleduje skromného dělníka nebo krále na jeho trůně. Ví o lakomství, krutostech, utajovaném hříšném jednání i o sobectví lidí, stejně jako o jejich dobrých skutcích, štědrosti, almužnách i laskavosti. Před Bohem nelze nic ukrýti.

Petrovo vidění

Ihned po rozhovoru s Korneliem navštívil Boží anděl Petra, který byl po cestování unavený a hladový a právě se modlil na střeše domu. Během modlitby měl vidění: "I uzřel nebe otevřené a sestupující k sobě nádobu jakous jako prostěradlo veliké, za čtyři rohy uvázanou, jak se spoští na zem. Na níž byla všeliká zemská hovada čtvernohá, a zvířata, a zeměplazové, i ptactvo nebeské."

"I stal se hlas k němu: Vstaň Petře, bíj a jez. I řekl Petr: Nikoli Pane, neboť jsem nikdy nejedl nic obecného aneb nečistého. Tedy opět podruhé stal se hlas k němu: Což Bůh očistil, neměj ty toho za nečisté. A to se stalo po třikrát. I vzata jest zase ta nádoba do nebe." Skut 10,11-16)

Zde vidíme, jakým způsobem Bůh vykonává svůj plán, aby Jeho vůle byla vykonána jak na zemi, tak na nebi. Petr až doposud nehlásal evangelium pohanům. Mnozí z nich byli pozornými posluchači pravd, které učil. V nazírání apoštolů však ještě stále existovala překážka, jež vylučovala pohany z přijetí evangelia i přesto, že Kristovou smrtí byla tato překážka zbořena. Řeckým Židům bylo umožněno přijmout učení apoštolů a mnozí z nich také přijali víru v Ježíše. Obrácení Kornelia bylo však prvním významným obrátem pro pohany.

Viděním prostěradla a jeho obsahu měl být Petr zbaven předsudků vůči pohanům a měl pochopit, že prostřednictvím Krista mají pohané přijmout stejné požehnání jako Židé. Někteří považují toto vidění za důkaz, že Bůh odstranil zákaz požívání masa zvířat, jež byla považována za nečistá, a dle toho prý i vepřové maso je vhodné k požívání, ale tento výklad vidění je v přímém a naprostém rozporu s Bibli.

Toto vidění různých druhů zvířat v prostěradle, která měl Petr zabíjet a jíst, mělo Petrovi názorně dokázat, že není nečisté to, co Pán očistil; tím mu bylo poukázáno na postavení pohanů, kteří Kristovou smrtí jsou stejnými dědici jako Boží Izrael. Mělo to být Petrovi radou i pokáním. Jeho dosavadní evangelijní služba byla omezena jen na Židy, a na pohany pohlížel jako na nečistou rasu, jež je vyloučena ze zaslíbení Božích. Nyní nadešel čas k tomu, aby pochopil, že Boží plán vykopení se vztahuje na celý svět.

Zatímco Petr uvažoval o smyslu tohoto vidění, bylo mu dáno vysvětlení: "A když Petr sám u sebe rozjímal, co by znamenalo vidění to, kteréž viděl, aj, muži ti, kteříž posláni byli od Kornelia, ptajíce se na dům Šimonův, stáli přede dveřmi. A zavolavše, tázali se: Má-li zde hospodu Šimon, kterýž má přijmí Petr? A když Petr přemýšlel o tom vidění, řekl jemu Duch: Aj, muži tři hledají tebe. Protož vstana, sejdi dolů, a jdi s nimi, nic se nerozpakuje, neboť jsem já je poslal." (Skut 10,17-20)

Pro Petra byl tento příkaz dost těžký k vykonání, Petr se však neodvážil jednat podle vlastního přesvědčení. Sestoupil ze svého příbytku dolů a přijal Korneliovy posly. Ti mu potom sdělili, v jaké neobvyklé věci přišli, a Petr v souladu s pokyny, jaké před chvílí od Boha obdržel, souhlasil s tím, že s nimi půjde. Pozval je k sobě k přenocování a ráno se s nimi vypravil v doprovodu šesti bratří. Ti měli být svědky všeho, co bude mluvit nebo činit při návštěvě pohanů. Věděl, že bude předevolán, aby se zodpovídal z tak zjevného vystoupení proti víře a učení Židů.

Cesta trvala necelé dva dny a Kornelius se radoval z velké přednosti mít u sebe za hosta vzácného služebníka evangelia, který jej i jeho celou rodinu měl dle Božího ujištění poučit, jakým způsobem mohou dosáhnout spasení. Během doby, kdy jeho poslové vyřizovali Petrovi jeho vzkaz, shromáždil setník tolik svých příbuzných, kolik se jich mohlo do jeho domu vejít, aby spolu s ním slyšeli zvěst o spásné pravdě. Když Petr přišel, očekávala jej velká skupina shromážděných lidí, jež nedočkavě čekala na jeho slova.

U Kornelia

Když Petr vstoupil do pohanova domu, nebyl Korneliem přijat jako běžný host, ale jako posel vyvolený nebem, který byl k němu poslán Bohem. Ve východních zemích bylo zvykem, klánět se před knížetem neb nějakým hodnostářem velmi nízko s velkou úctou. Rovněž i děti se klaněly před rodiči, protože si je vážili. Kornelius padl před apoštolem k jeho nohám a prokázal mu tím úctu jako Božímu poslu.

Petr ucovl, zaskočen tímto jeho jednáním a pozvedl ho se slovy: "Vstaň, i jáť sám člověk jsem." (Skut 10,22) A pomalu s ním začal hovořit přátelsky, aby tak překonal nesmírnou úctu a bázeň, kterou mu setník prokazoval.

Kdyby Petr vlastnil autoritu a postavení, jaké mu připisuje římsko-katolická církev, byl by k těmto počtám Kornelia spíše povzbuzoval, a ne tak ostře Korneilovi zabraňoval v prokazování mu úcty. A tito tak zvaní následovníci Petrovi donucovali krále i císaře, aby jim padali k nohám, zatím co Petr sebe považoval za bloudícího a omylného smrtelníka.

Petr hovořil s Korneliem a osobami shromážděnými v jeho domu o židovském obyčeji, podle něhož se považovalo za nepřipustné společensky se stýkat s pohany, aby se tím uchránili od znečištění, jak to požadoval zákon ceremonií. Zákon Boží to sice nezakazoval, ale lidské tradice učinily tento obyčej jako povinnost. Proto řekl: "Vy víte, že neslušné jest muži Židu připojiti se aneb přistoupiti k cizozemci, ale mně ukázal Bůh, abych žádného člověka nepravil obecným nebo nečistým býti. Protož bez odporu přišel jsem, povolán jsa. I ptám se, pro kterou příčinu poslali jste pro mne?" (Skut 10,28.29)

Na tuto otázku Kornelius potom vyprávěl svou zkušenost a uvedl i slova anděla, který se mu zjevil. Závěrem řekl: "Proto hned té chvíle jsem poslal k tobě, a ty jsi dobře učinil, žeš přišel. Nyní tedy my všichni před obličejem Božím hotovi jsme slyšeti všechno, což jest koli tobě přikázáno od Boha. Tedy Petr otevřev ústa, řekl: V pravdě jsem shledal, že Bůh není přijímač osob. Ale v každém národu, kdož se ho bojí, a činí spravedlnost, příjemný jest jemu." (Skut 10,33-35) Bůh dal nejdříve přednost Židům před všemi národy, ale když zavrhlí poznání pravdy a nežili podle nich, přestal je považovat za vyvolený národ před ostatními národy. Tak i ti pohané, kteří se bojí Boha, jednají spravedlivě a žijí podle přijatého poznání jako Kornelius, jsou Bohem přijati bez ohledu na to, že jsou pohané, a jejich upřímnou službu Bůh přijímá.

Víra a spravedlnost Korneliova nemohly být dokonalé bez poznání Ježíše Krista; proto poslal Bůh Korneliovi toto poznání, aby jeho spravedlivý charakter ještě více rozvinul a zdokonalil. Mnozí odmítají přijmout světlo božského poznání a prozřetelnosti, jaké jim Bůh sesílá, a citují jako výmluvu pro své ospravedlnění slova Petrova ke Korneliovi a jeho přátelům: "Ale v každém národu, kdož se ho bojí, a činí spravedlnost, příjemný jest jemu." (Skut 10,35) Často je slyšet názor, že není rozhodující, v co člověk věří, důležité je, aby byly dobré jeho skutky. Takovýto názor je naprosto mylný; víra vždy musí být doprovázena skutky. Jejich poznání musí býti potvrzeno jednáním. Uvádí-li je Bůh ve styk se svým služebníkem, který přináší nové poznání a novou pro ně pravdu, jež je potvrzena slovem Božím, jsou povinni ji přijmout s radostí. Pravda kráčí vpřed. Pravda se vznáší vzhůru. Ti, kteří se domnívají, že budou spasení pouze skrze víru, pak spoléhají marně, protože víra roste, sílí a zdokonaluje se pouze skrze skutky.

Pohané přijímají Ducha svatého

Petr potom kázal pozorným posluchačům o Ježíšově životě, o Jeho službě, zázracích, zradě, ukřižování, vzkříšení i nanebevstoupení a o Jeho poslání v nebi, kde jako Obhájce a zástupce lidí za ně prosí. Během jeho proslovu z něj přímo vyzařoval Duch Boží pravdy. Jeho pozorní posluchači byli přímo uneseni pravdou, kterou slyšeli a kterou přijímali s radostí. Náhle bylo apoštolovo kázání přerušeno sestoupením Ducha svatého podobným způsobem jako o letnicích. "I užasli se ti, kteříž z obřezaných věřící byli, kteříž byli přišli s Petrem, že i na pohany dar Ducha svatého jest vylit. Nebo slyšeli je, ani mluví jazyky rozličnými, a velebí Boha. Tehdy odpověděl Petr: Zdali může kdo zabránit vody, aby tito nebyli pokřtěni, kteříž Ducha svatého přijali jako i my? A rozkázal je pokřtiti ve jménu Páně. I prosili ho, aby u nich pobyl za některý den." (Skut 10, 45-48)

Sestoupení Ducha svatého na pohany nemělo stejný význam jako křest. Od obrácených se požaduje v každém případě následující pořadí: víra, pokání a křest. Tímto způsobem se sjednocuje pravá křesťanská církev, jež vlastní jednoho Pána, jednu víru a jeden křest. Láska ovlivňuje změnu chování a charakterů, životy všech jsou řízeny stejnými základními zásadami. Petr pak vyhověl prosbám věřících z pohanů, zůstal s nimi ještě určitou dobu a kázal Ježíše všem pohanům z okolí.

Když se bratři v Judei dověděli, že Petr kázal pohanům, s nimi přebýval a s nimi jedl v jejich domovech, byli velmi zaskočeni a pohoršeni jeho jednáním. Obávali se, že takový postup je troufalý a že se neslučuje s jeho učením. Když je potom Petr navštívil, velmi ostře mu to vyčetli: "K mužům neobřezaným jsi vešel a jedl jsi s nimi." (Skut 11,3)

Názor církve se rozšiřuje

Petr otevřeně vysvětlil celou věc. Seznámil bratří se svým viděním a objasnil jim, že v něm byl napomínán, aby více než činil ceremoniální rozdíl mezi obřizkou a neobřizkou a aby pohany nepovažoval za nečisté, "neboť Bůh není přijímačem osob" (Skut 10,34). Oznamil jim, že dostal přímo od Boha příkaz, aby šel k pohanům, řekl jim o příchodu poslů, o své cestě do Cezareje, o setkání s Korneliem a velkým

počtem shromážděných osob v jeho domu, očekávajících na jeho příchod. Bratři si povšimli Petrovy opatrnosti právě v tom, že i když obdržel příkaz přímo od Boha, aby se odebral k pohanům, vzal s sebou šest Ježíšových učedníků, kteří byli v Joppen přítomni, jako svědky všeho, co tam bude mluveno neb činěno. Zopakoval také obsah rozhovoru s Korneliem, který ho také seznámil se svým viděním, v němž mu bylo andělem přímo nařizeno vyslat ihned posly do Joppy a do svého domu přivést Petra, který měl jemu i jeho domu oznámit, co je třeba udělat k jejich záchraně a spasení.

Uvedl dopodrobna vše, co se přihodilo během návštěvy u těchto pohanů, a řekl: "Když jsem pak já mluvit začal, sestoupil Duch svatý na mě, jako i na nás na počátku. I rozpomenul jsem se na slovo Páně, kteréž byl pověděl: Jan zajisté křtil vodou, ale vy pokřtěni budete Duchem svatým. Poněvadž jednotejný dar dal jim Bůh jako i nám věřícím v Pána Ježíše Krista, i kdož jsem já byl, abych mohl zabrániti Bohu?" (Skut 11,15-17)

Když bratři vše vyslechli, zmlkli. Přesvědčili se, že Petrovo jednání bylo přímým naplněním plánu Božího a že jejich dřívější předsudky a výlučnost byly v rozporu s Kristovým evangeliem. "Když to uslyšeli, spokojili se a slavili Boha, řkouce: Tedy i pohanům Bůh pokání dal k životu." (Skut 11,18)

Petrovo vysvobození z vězení

Herodes byl proselytou, přijal tedy židovskou víru. Navenek byl velmi horlivý v provádění ceremonielního zákona. Byla mu dána moc nad Judskem a byl poddán římskému císaři Klaudiovi. Byl také současně v postavení tetrarchy nad Galileí. Herodesovi velmi záleželo na získání si přízně Židů a tím i naděje na udržení si úředního postavení a vážnosti. Proto se ochotně snažil vykonávat přání Židů v pronásledování církve Kristovy. Nejdříve začal ničit domy i majetek věřících a vedoucí představitele církve nechal zatýkat. Nechal zatknout i Jakuba, uvrhl ho do vězení a dal popraviti mečem, tak jako jeho předchůdce nechal stít hlavu proroku Janu Křtiteli. Když viděl, že jeho brutální jednání se Židům líbí, dal uvěznit i apoštola Petra. K ukrutnostem došlo o svátcích přesnic.

Popravou Jakuba získal Herodes přízeň mnohých Židů, přesto si mnozí z nich stěžovali na to, že byla provedena tajně; poukazovali na to, že poprava měla být vykonána veřejně, aby tím byli zastrašeni věřící a jejich stoupenci. Proto ponechal Herodes Petra v žaláři, aby se mohl jeho veřejnou popravou Židům zavděčit. Vladaři však bylo doporučeno, nekonat veřejnou popravu starého apoštola v době, kdy se v Jeruzalémě shromáždilo množství lidí na svátek Letnic. Obávali se totiž, že úctyhodný vzhled Petřův by mohl vzbudit obdiv a soucit, obávali se, aby starý apoštol nepronesl k lidu nějaký mocný a účinný proslov, jak to často činil, povzbuzujíc posluchače k bádání života i charakteru Ježíše Krista. Ač byli chytří a důvtipní, nemohli by mu oponovat ani jeho důkazy vyvrátit. Židé předvídali, že by se lid mohl na králi domáhat propuštění Petra na svobodu.

Protože Petrova poprava byla z bezpečnostních důvodů odkládána až na dobu po ukončení velikonočních svátků, měla církev dostatek času k hlubokému rozjímání, zpytování srdcí a vroucím modlitbám. V upřímných a úpěnlivých prosbách se slzami předkládali Bohu své modlitby za apoštola Petra, neboť cítili, že dílo se nemůže bez něho obejít. Situace se podle jejich názorů vyhroutil natolik, že bez zvláštní Boží pomoci bude Kristova církev zahubena.

Konečně byl určen den Petrovy popravě, modlitby věřících však nepřestávaly stoupat k nebesům; a zatímco věřící vysílali k nebi horoucí prosby o pomoc, bděli nad uvězněným apoštolem andělé Boží.

Aby byla vyloučena jakákoli možnost úniku, byl Petr dán pod dohled šestnácti vojáků, kteří ho z různých míst pozorovali dnem o nocí. Ve své cele byl Petr spolu se dvěma vojáky připoután dvěma řetězy tak, že každý řetěz byl připevněn k zápěstí jednoho z vojáků. Nemohl se tudíž bez jejich vědomí ani

pohnout. Dveře žaláře byly nedobytně uzamčeny, před nimi stála silná stráž, takže jakákoli vyhlídka na záchranu či útěk s lidskou pomocí z venčí byla marná.

Tato situace však apoštolem Petrem neotřásla, ani ho zmalomyslněla. Od té doby, kdy byl opět Pánem přijat po jeho zapření, zachoval si vždy neochvějnost i statečnost v každém nebezpečí a projevoval šlechetnou odvalu a neohroženost při kázání o ukřižovaném, vzkříšeném a nanebevstoupivším Spasiteli. Byl přesvědčen o tom, že nadešel čas, aby položil svůj život za Krista.

Nadešla poslední noc před stanovenou popravou a Petr spoutaný řetězy spal jako vždy mezi dvěma vojáky. Herodes po předchozím útěku Petra a Jana z vězení, kde byli pro svou neohroženou víru drzeni, učinil dvojnásobná bezpečnostní opatření. Pro zajištění těchto mimořádných opatření byli vojenští strážci osobně zodpovědní za vězně, že opět neuprchnou. Herodes takto pozvedl svou ruku proti Všemohoucímu a proto měl okusit ponižující porážku při své snaze sáhnout na život Božího služebníka.

Vysvobozen andělem

V tuto poslední noc před popravou byl z nebe vyslán mocný anděl, který měl Petra zachránit. Mohutná vrata, za nimiž je uvězněn svatý Boží služebník, se otevírají bez zásahu lidských rukou. Anděl Nejvyššího prochází a brána se za ním neslyšně uzavírá. Vstupuje do kobky, kde Petr leží a spí klidným spánkem spoután řetězy mezi dvěma strážci, plně odevzdán do vůle Boží. Světlo, jež obklopuje anděla, ozařuje vězení, apoštola však neprobouzí.

Teprve když ucítí dotyk andělovy ruky a slyší jeho hlas: "Rychle vstaň!", Petr procítá a vidí, že jeho cela je osvětlena nebeským světlem a že vedle něho stojí anděl velké slávy. Bez váhání uposlechne rozkazu, jenž mu byl dán, a když vstává a zvedne ruce, sotva si uvědomuje, že ze zápěstí mu spadly řetězy. Pak jej hlas nebeského posla vyzývá: "Opásej se, a obuj se a podvaž obuv svou!" Petr ihned uposlechne. Nemůže odvrátit svůj užaslý pohled od svého návštěvníka. A slyší další příkaz anděla: "Obleč si plášť a pojď za mnou!" Obvykle hovorný Petr kráčí němý úžasem za andělem ke dveřím zabezpečeným pevnou závorou, jež se samy od sebe otevírají a hned za nimi opět zavírají. Strážce v kobce i před kobkou zůstávají bez pohnutí na svých místech.

Přicházejí ke druhým dveřím, před nimiž i za nimiž stojí rovněž stráž. Otvírají se právě tak jako první bez skřípání v závěsech a bez řinčení železných závor. Když jimi projdou, dveře se opět nehlukně zavřou. Tak projdou i třetí branou a ocitají se na ulici. Nepadne ani slovo, není slyšet ani zvuk kroků. Anděl kráčí vpředu, obklopen světlem oslnivě jasným, a Petr, zmatený a stále se domnívající, že se mu to všechno jen zdá, kráčí za svým vysvoboditelem. Tak projdou ulicí a pak anděl náhle mizí, splniv své poslání.

Nebeské světlo pohaslo a Petrovi se zdálo, že se ocitl v hluboké tmě; když si však jeho oči na tmu přivykly, zdálo se mu, že se tma postupně ztrácí a Petr poznal, že je sám na pusté ulici, a pocítil chladný noční vánek na svých spáncích. Nyní si uvědomil, že je na svobodě, v jemu známé části města; poznal místo, které často navštěvoval a kterým měl zítra projít před popravou naposled.

Pokusil se vzpomenout si na události několika posledních chvil. Vybavil si v paměti, jak usnul spoutaný mezi dvěma vojáky, když si předtím vyzul sandály a svlékl plášť. Podíval se na sebe a viděl, že je obutý a oděný. Jeho zápěstí, oteká po těžkých okovech, byla zbavena pout. Poznal, že jeho vysvobození není přelud ani sen nebo vidění, nýbrž blažená skutečnost. Ráno měl být vyveden na smrt; avšak hle, anděl ho vysvobodil z vězení a zachránil před smrtí. A když se Petr vzpamatoval, řekl: "Nyní vím opravdu, že Pán poslal svého anděla, a vysvobodil mne z ruky Herodesovy a ze všeho, co Židé očekávali." (Skut 12,11)

Vyslyšení modlitby

Apoštol se ihned vydal k domu, kde byli shromáždění jeho bratři, kteří se právě v té chvíli za něho modlili. "Když zatloukl na dvířka u brány, vyšla služebná, jménem Rodé, poslechnout; poznala Petrov hlas

a v radosti neotevřela bránu, nýbrž vběhla oznámit, že Petr stojí před branou. Ale oni jí řekli: Blázníš! Ona však tvrdila, že je tomu tak. Odpověděli: Jest to jeho anděl." (Skut 12,13-16)

"Když Petr nepřestával tlouci, otevřeli, uviděli jej a užasli. Pokynul jim rukou, aby ztichli, a vypravoval jim, jak jej Pán vyvedl z vězení...Potom odešel a odebral se na jiné místo." (Skut 12,17) Radost a vděk naplnily srdce věřících, protože Bůh slyšel a vyslyšel jejich prosby a vysvobodil Petra z rukou Herodesových.

Ráno se shromáždilo velké množství lidí, aby přihlíželi popravě apoštolově. Herodes poslal vojáky do vězení pro Petra, kterého měli přivést za velkého vojenského doprovodu, aby jednak zabránili jeho možnému útěku, jednak aby zastrašili ty, kdož s Petrem soucítili, chtějíce tak ukázat královu moc.

Když strážci stojící přede dveřmi zjistili, že Petr unikl, přepadla je hrůza. Bylo jim výslovně řečeno, že ručí za život vězně svými životy; právě proto byli mimořádně bdělí. Když vojáci přišli pro Petra, stály strážce přede dveřmi žaláře, závory byly spuštěny a pevně uzamčeny, řetězy byly upevněny k zápěstí dvou vojáků - avšak vězeň tam nebyl.

Potrestání Heroda

Když podali zprávu o Petrově zmizení Herodesovi, rozčílil se a zuřil. Obvinil vězeňské strážce ze zrady a nařídil, aby je popravili. Herodes dobře věděl, že Petra nezachránila lidská moc, nechtěl však uznat, že jeho záměr zmařila božská moc a opovržlivě se postavil proti Bohu.

Zanedlouho po Petrově vysvobození ze žaláře odebral se Herodes do Cezareje. Tam uspořádal velkou slavnost, aby vzbudil obdiv a sklídl chválu lidu. Sešli se zde všichni z celého kraje, kteří milovali zábavu, hodovalo se a pilo mnoho vína. S velkou okázalostí a obřadností se objevil Herodes před hosty a měl k nim vybraný projev. Byl oblečen v roucho zářící stříbrem a zlatem; sluneční paprsky se odrážely v třpytících záhybech jeho roucha a oslňovaly oči přihlížejících. Byl na něho skvělý pohled. Jeho nádherný zjev a působivost jeho vybrané řeči celé shromáždění uchvátily. Smysly lidí byly hodováním a pitím vína otupeny. Herodesova nádhera, jeho vystupování a jeho skvělá řeč je nadchly. Plni nadšení mu pochlebovali a tvrdili mu, že žádný smrtelník nemůže tak vypadat a vládnout takovou výřečností. Pak prohlásili, že ho vždy ctíli jako vládce, od nynějška ho však budou uctívat jako boha.

Herodes si byl plně vědom toho, že si nezaslouží takovéto chvály a projevy oddanosti, jež mu lid vzdal, přesto si však přivlastnil modlářské zbožnění lidu, jako by mu příslušelo. Jeho srdce naplnil vítězoslavný pocit a jeho tvář zářila pýchou a uspokojením, když slyšel volání: "To je hlas Boží, ne lidský!" (Skut 12,22) Někteří z těch, kteří nyní oslavovali tohoto bídneho hříšníka, před několika lety zběsile volali: "Pryč s Ježíšem! Ukřižuj ho! Ukřižuj ho!" Jejich oči plné zloby nemohly poznat pod skrovným zjevem Pána života a slávy, i když se Kristova moc před nimi projevila skutky, jež nemohl vykonat pouhý člověk. Zato však byli schopni nyní uctívat jako boha nadutého krále, jehož nádherné roucho pokryté stříbrem a zlatem zakrývalo zkažené a kruté srdce.

Náhle se však s ním stala strašná změna. Jeho tvář zbledla jako smrt a zkřivila se bolestí. Velké krůpěje potu mu vyvstaly na čele i po celém těle. Stál chvíli změněný bolestí a hrůzou; pak obrátil svou zsinalou tvář ke svým zděšeným přátelům a zvolal zoufalým hlasem: Ten, jehož jste povýšili na boha, nyní umírá!

Trpě nejkřutějšími bolestmi byl odnesen z místa prostopášnosti a nádhery. Ještě před chvílí přijímal chválu a uctívání velkého zástupu lidí; nyní si však uvědomoval, že je v rukou Panovníka, který je mocnější než on. Přepadly ho výčitky svědomí; vzpomněl si, jak nemilosrdně pronásledoval následovníky Kristovy; vzpomněl si na svůj krutý rozkaz, aby byl popraven nevinný apoštol Jakub, a na svůj úmysl dát popravit i apoštola Petra, vzpomněl si, jak ve své nadutosti a vzteku se nespravedlivě pomstil strážcům vězení. Cítil, že se nyní on, nelítostný pronásledovatel, octl v rukou spravedlivého Boha. Nenacházel úlevu ve svých bolestech a duševních mukách, nedoufal, že by ustaly. Herodes znal dobře zákon Boží, který

pravil: "Nebudeš mítí bohů jiných přede mnou." (2Moj 20,3) Byl si plně vědom, že když souhlasil, aby ho lid uctíval jako boha, naplnil tím míru svých nepravostí a přivolal na sebe spravedlivý hněv Hospodina.

Tentýž anděl, který přišel z nebeských dvorů, aby zachránil Petra, byl poslem hněvu a soudu nad Herodesem. Anděl se dotkl Petra, aby ho probudil ze spánku; zcela jinak se však dotkl bezbožného krále; svým dotykem srazil jeho pýchu a vykonal na něm trest Všemohoucího před zraky lidu, který mu pochleboval a jej obdivoval. Bůh dopustil, aby jej žrali červi a hnil za živa. Herodes zemřel za velikých bolestí duševních i tělesných, zasažen Božím soudem.

Tento projev božské spravedlnosti zapůsobil mocným dojmem na lid. Zvěst o tom, že Kristův apoštol byl zázračně vysvobozen z vězení a před smrtí, zatímco jeho krutý pronásledovatel byl stižen kletbou Boží, rozšířila se po všech zemích a stala se příčinou, jež přivedla mnohé k víře v Krista.

Šíření evangelia do dalších zemí

Když učedníci prchli před pronásledováním z Jeruzaléma, začalo se poselství evangelia rychle šířit v krajích ležících za hranicemi Palestiny; a v důležitých střediscích vzniklo mnoho malých skupin věřících. Někteří z učedníků " se rozešli až do Fenicie, Cypru a Antiochie... a zvěstovali tam evangelium." (Skut 11,19.20) Jejich působení se zpravidla omezovalo na Židy a Helenisty (řecké Židy), kteří v té době tvořili velké kolonie téměř ve všech městech světa. "A ruka Páně byla s nimi, a velký počet věřících obrátil se k Pánu." (Skut 11,21)

Když se tyto zprávy donesly věřícím v Jeruzalémě, měli z toho velkou radost. Rozhodli se proto poslat na pomoc do Antiochie v Syrii Barnabáše. Byl to šlechetný člověk, naplněn vírou a Duchem svatým. Jeho působení zde bylo velmi úspěšné. Když se dílo rozrůstalo, prosil, aby mu poslali na pomoc Pavla. Celý rok pak oba učedníci společně pracovali v tomto městě a velmi se rozmnožil počet těch, kteří přijali Krista.

Antiochie měla mnoho obyvatel, jak Židů, tak i pohanů. Toto město mělo nádherné okolí, mělo výhodnou polohu, soustřeďovalo se zde bohatství, kultura, lidé sem jezdili za odpočinkem a tak se stalo vyhledávaným místem radovánek a zábav. Velmi živý obchod dával městu velký význam, setkávali se zde obchodníci nejrůznějších národností. Bylo to město blahobytu, přepychu a neřesti. Pro zkaženost jeho obyvatel postihl nakonec Antiochi Boží trest.

Zde v Antiochii, jež byla velmi lidnatá, našel Pavel výborné působiště. Jeho vzdělání, moudrost a zanícení měly velký vliv na obyvatele a návštěvníky tohoto kulturního města; byl právě tou pomocí, jakou Barnabáš potřeboval. Celý rok působili oba učedníci věrně pospolu a přinesli mnohým lidem spásné poznání Ježíše Nazaretského, Vykupitele světa.

Zde v Antiochii byli učedníci poprvé nazváni křesťany. Toto pojmenování dostali proto, že hlavním předmětem jejich kázání, jejich učení a jejich rozmluv byl Kristus. Stále znovu vyprávěli o událostech, jež se staly za Kristova působení na zemi, kdy se Jeho učedníci těšili Jeho sobní přítomnosti. Nyní se neúnavně zabývali Jeho učením a Jeho divy v uzdravování. S chvějícím se hlasem a se slzami v očích mluvili o Jeho smrtelném zápase v zahradě Getsemanské, o Jeho zrazení, soudu a ukřižování, o Jeho trpělivosti a pokoře, s jakou snášel urážky a mučení, jež mu připravili Jeho nepřátelé, a o Jeho božském soucitu, s nímž se modlil za ty, kdož Ho pronásledovali. Jeho vzkříšení a nanebevstoupení a Jeho dílo, jež koná na nebesích jako Přímlovce za padlé lidstvo, byly náměty, jimiž se s radostí obírali a je s nadšením hlásali. Právem je mohli pohané nazývat křesťany, neboť kázali Krista a své modlitby posílali Bohu skrze Krista.

Sám Bůh jim dal jméno křesťané. Je to královské jméno a přísluší všem, kdož se připojují ke Kristu. O tomto jménu napsal později Jakub: "Neutiskují vás boháčů svou mocí? Nevlácejí vás po soudech? Nevydávají v posměch krásné jméno, jímž jste byli nazváni?" (Jak 2,6.7) A Petr prohlásil: "Trpí-li kdo jako křesťan, nestyď se, ale oslavuj Boha tímto jménem." "Tupí-li vás lidé pro jméno Kristovo, jste blaženi, protože na vás spočívá Duch slávy a Duch Boží." (1Petr 4,16.14)

Mezitím se dílo apoštolů soustředilo na Jeruzalém, kam se scházeli všichni Židé z různých zemí, aby se modlili v chrámu v době svátků. V té době apoštolové kázali s velkou odvahou o Kristu, i když věděli, že riskují své životy. Mnoho Židů se obracelo na víru a pak po svém návratu domů roznášeli semínko víry do všech národů a mezi všechny společenské třídy.

Petr, Jakub a Jan byli přesvědčeni, že Bůh je pověřil kázat o Kristu u vlastního národa. Pavel pak dostal pověření od Boha při svém kázání v chrámu a jasně byl poslán na misijní pole v cizině. Bůh ho chtěl připravit pro tuto náročnou a důležitou práci, proto s ním byl v tak úzkém vztahu a v okouzujícím vidění mohl letmo zahlédnout ve vytržení krásu, velebnost a slávu nebes.

Ustanovení Pavla a Barnabáše

V Antiochii Bůh spolupracoval se zbožnými učiteli i proroky v církvi. "A když oni služby Páně konali, i postili se, dí Duch svatý: Oddělte mi Barnabáše a Saule k dílu, ke kterému jsem je povolal." (Skut 13,2) Tito apoštolové byli zasvěceni Bohu slavnostním způsobem. Apoštolé se postili, modlili a vložili na ně ruce. Pak byli posláni na misijní pole mezi pohany.

Pavel i Barnabáš se ujali svého poslání jako opravdoví vyslanci Kristovi a Bůh jejich dílo požehnal. Dosud ale nikdo nebyl skutečně ustanoven k hlásání evangelia po modlitbách a po vkládání rukou. Nyní však byli pověřeni církví nejen učit pravdy, ale i křtít, zakládat sbory a být vybaveni plnou církevní autoritou. Toto bylo pro církev velmi důležité období. Smrtí Kristovou byla odstraněna bariéra mezi Židy a pohany, a tak bylo umožněno, aby se pohané mohli podílet na výhodách evangelia. Nebyl však dosud odstraněn závoj z očí mnohých věřících Židů, kteří nemohli pochopit, co vlastně Syn Boží odstranil. Dílo nyní pokračovalo aktivně mezi pohany a vedlo k posílení církve a velké žni duší.

Apoštolové tímto svým posláním byli vystaveni podezírání, předsudkům i nedůvěře. Přirozeným důsledkem jejich odklonu od zvláštního postavení Židů bylo jejich učení i názory považovány za bludné a jejich pověření za služebníky evangelia bylo zpochybňováno mnohými horlivými a věřícími Židy. Bůh všechny tyto těžkosti svých služebníků předpověděl, a proto v božské prozřetelnosti je dal vybavit nepopíratelnou autoritou ustanovené církve Boží a nebylo tak možné proti jejich dílu protestovat.

Oddělení ke službě vkládáním rukou bylo zvláště v pozdější době velmi zneužíváno. Této činnosti byla často připisována neopodstatněná důležitost, jako kdyby tímto úkonem byly dotyčné osoby okamžitě a bezprostředně uschopněny ke každému dílu služebnosti, tak jakoby úspěch záležel jen na samotném vkládání rukou. U obou těchto apoštolů se jednalo jen o historický záznam o tom, že při pověření k dílu na ně vkládali ruce. Jak Pavel tak i Barnabáš už přijali pověření od Boha a obřadné vkládání rukou pro ně neznamenovalo nový přínos milosti nebo praktické uschopnění. Byl to jen způsob, jímž sbor potvrdil dosazení do tohoto úřadu a svůj souhlas pro jejich oddělení k dílu Božímu.

První valné shromáždění

Někteří Židé z Judska ze sekty farizejské začali prosazovat obřízku, což mezi věřícími pohany vyvolalo úžas a zděšení. Přesvědčivě dokazovali, že nemůže být spasen nikdo z těch, kteří nebudou obřezáni a nebudou dodržovat celý ceremoniální zákon.

Byla to velmi vážná otázka a mohla velmi hluboce narušit vztahy a jednotu v církvi. Pavel i Barnabáš se okamžitě postavili proti jejímu zavedení u pohanů. Postavili se proti věřícím Židům z Antiochie, kteří také

podporovali požadavek bratří z Judska. Celý tento problém se stal tématem sporů, které narušovaly soulad v církvi. Nakonec se však sbor v Antiochii dohodl, že vyšlou Pavla i Barnabáše s několika odpovědnými muži z Antiochie do Jeruzaléma, aby tento spor předložili apoštolům a starším. Tam se měli sejít se zástupci různých sborů a také s těmi, kteří sem přijdou k oslavě svátků. Do té doby, než bude s konečnou platností dohodnuto konečné rozhodnutí, měly být zanechány v této věci všechny spory. Konečné usnesení mělo být závazné pro všechny sbory na celé zemi.

V Jeruzalémě se vyslanci z Antiochie setkali s bratřími z různých sborů, kteří se sem dostavili na toto všeobecné shromáždění, a vyprávěli jim o tom, jakým úspěchem bylo provázeno jejich působení mezi pohany. Pak vylíčili jaký zmatek nastal, když několik obrácených farizeů, kteří přišli do Antiochie, prohlásilo, že má-li se obráceným pohanům dostat spásy, musejí být obřezáni a musejí zachovávat zákon Mojžíšův.

O této otázce se ve shromáždění živě rokovalo. Židé se vychloubali tím, že jejich služba byla ustanovena Bohem. A z toho vycházelo i jejich tvrzení, že pokud Bůh určil způsob židovské bohoslužby, bylo nemožné ho měnit nebo upravovat. Žádali proto, aby křesťané přijali židovské zákony a obřady. Nebyli však schopni domyslet až do konce, co bylo vlastně smrtí Kristovou zrušeno a neuvědomovali si, že jejich posvátná oběť byla jen předobrazem na smrt Syna Božího, kde symbol byl jen stínem skutečnosti a v obřadech a obětech židovského náboženství bylo jen ztvárněno Boží rozhodnutí.

Sám Pavel se vychloubal svou farizejskou přísností v obřadech až do chvíle, než se mu zjevil Kristus - pravý Beránek Boží na cestě do Damašku. Pak ho Bůh pověřil, aby přinesl víru pohanům. Tehdy plně pochopil, jak velký je rozdíl mezi živou vírou a mrtvým formalismem. Pavel stále prohlašoval, že je jedním z dítek Abrahamových, který dodržuje Desatero v jeho liteře i duchu stejně poctivě, jak to činil před svým obrácením ke křesťanství. Poznal však, že obřadní zákon musí skončit, neboť to, co bylo pouze nastíněno, již přestalo Kristovou smrtí platit a světlo evangelia zastínilo svou slávou židovské náboženství obřadů a vneslo nové poznání na původní obřady.

Při řešení této závažné otázky se vyskytlo tolik různých náhledů, že se zdálo, že shromáždění stojí před nepřekonatelnými těžkostmi. Ale Duch svatý ve skutečnosti již předtím tento problém vyřešil, neboť na rozhodnutí shromáždění závisel úspěch i existence křesťanské církve. K rozhodnutí této sporné otázky byla apoštolům dána milost, moudrost a soudnost.

Po mnohých sporech povstal Petr a podal jasný důkaz, že Duch svatý již o tom rozhodl, když stejnou měrou i mocí sestoupil na neobřezané pohany jako na obřezané Židy. Vyprávěl, jak mu Bůh ve vidění ukázal prostěradlo se čtvernovými živočichy všeho druhu a rozkázal mu, aby je zabil a jedl. Když se zdráhal a poukazoval na to, že nikdy nejedl nic poskvrněného nebo nečistého, tak mu Bůh řekl: "Co Bůh očistil, nepokládej ty za nečisté." (Skut 10,15)

Dále řekl: "A Bůh, zpytatel srdce, svědectví jim vydal, dav jim Ducha svatého, jako i nám. A neučinil rozdílu mezi nimi a námi, věrou očistiv srdce jejich. Protož nyní, proč pokoušíte Boha, vzkládající na hrdlo učedníků jeho, kteréhož ani otcové naši, ani my nésti jsme nemohli?" (Skut 15,8-10)

Tímto jhem nebyl zákon Desatera, Právo Boží, jak tvrdí ti, kteří popírají závazný požadavek zákona. Petr tím měl na mysli ceremoniální zákon, zákon obětní, který se Kristovou smrtí, jako pravého Božího Beránka stal nepotřebným a neplatným. Tento Petřův projev vytvořil předpoklady, aby shromáždění mohlo vyslechnout důvody Pavla a Barnabáše, kteří pak vyprávěli o svých zkušenostech mezi pohany.

Rozhodnutí

Také Jakub přednesl své přesvědčivé svědectví a pravil, že je úmyslem Božím obdařovat pohany týmiž výsadami a požehnáními, jaké jsou dány Židům. Duch svatý uznal za dobré a správné, nezatěžovat obrácené pohany zákonem o obřadech a také apoštolové a starší po pečlivém posouzení této věci dospěli ke shodnému názoru, jenž byl v souladu s projevem Ducha Božího. Koncilu předsedal Jakub a jeho

konečné rozhodnutí znělo: "Protož já tak soudím, aby nebyli kormoucení ti, kteříž se z pohanů obracejí k Bohu. Ale aby jim napsáno bylo, ať se zdržují od poškrvn model, a smilstva, a toho, což jest udáveno, a od krve". (Skut 15,19.20)

Byl to jeho výrok, aby ceremoniální zákon a zvláště obřizka nebyly vyžadovány od pohanů, ale ani doporučovány. Jakub chtěl přesvědčit bratry, že již samotné obrácení k Bohu od modloslužby znamená pro ně velkou změnu ve víře a je třeba nezatěžovat je dalšími složitými a pochybnými otázkami. To by je mohlo odradit od následování Krista.

Pohané by však měli zanechat takového způsobu života, který by byl v rozporu s názory jejich židovských bratří anebo vytvářet předsudky proti nim. Apoštolé a starší proto souhlasili s tím, aby jim byl poslán list s ponaučením vyvarovat se požívání masa obětovaného modlám, masa uškracených či udušených zvířat, krve a smilství. Bylo od nich dále požadováno, aby dodržovali Desatero a vedli svatý život. Pohané byli ujištěni, že nikdo neměl od apoštolů pověření, aby od nich vyžadoval obřizku.

Pavel a Barnabáš jim byli doporučeni jako muži, kteří nasazovali své životy pro Pána. S apoštoly byli také posláni Judas a Sila, aby ústně sdělili pohanským bratřím rozhodnutí koncilu. Tito čtyři služebníci Boží byli posláni do Antiochie s listem a s poselstvím, jež mělo ukončit všechny spory, neboť to bylo usnesení nejvyšší církevní autority na zemi.

O tomto sporu rozhodl koncil, složený ze základních pilířů Židů i pohanů křesťanské církve. Byli přítomni starší z Jeruzaléma, poslové z Antiochie a také zástupci vlivných sborů. Koncil nevyhlásil neomyšlnost své porady, ale vycházeli z vnuknutí a osvíceného poznání a z respektu, který měla církev založená z vůle Boží. Poznali, že sám Bůh tuto otázku rozhodl udělením Ducha svatého pohanům a oni měli následovat vedení Ducha.

Toto rozhodnutí se však nelíbilo všem křesťanům. Apoštolové a starší, lidé vážení a vlivní vycházeli z tohoto nařízení, a tím bylo závazně přijato křesťanskými sbory. Byla zde skupina nerozumných bratří, kteří s tímto rozhodnutím nesouhlasili a rozhodli se v díle jednat na vlastní zodpovědnost. Uchylovali se k reptání, stále byli s něčím nespokojeni, navrhovali nové plány a snažili se oslabit zkušené, které Bůh pověřil, aby hlásali učení Kristovo. S takovými překážkami se církev potýkala od samého počátku a nebude tomu jinak až do časů konce.

Služba apoštola Pavla

Pavel byl neúnavný ve svém úsilí. Stále cestoval z místa na místo, často nehostinnou krajinou, plavil se po moři, v bouři i nepohodě. Nic ho nemohlo odradit od díla evangelia. Stal se služebníkem Božím a plnil Jeho vůli. Ve svých kázáních a listech přinášel poselství, které pomáhalo a posilovalo církev Boží. Také nám, kteří žijeme v závěru lidských dějin jasně hovoří o nebezpečí, které hrozí církvi, a o falešném učení, s nímž se bude střetávat.

Pavel procházel z jedné země do druhé, z města do města a všude kázal Krista a zakládal sbory. Kdekoli našel ochotné posluchače, tam ihned pranýřoval hříchy a bludy a snažil se je obrátit na správnou cestu, ať už se jednalo o muže nebo ženy. Tam, kde skrze jeho práci přijímali Krista, ať to bylo kdekoli, organizoval sbor. Činil tak bez zřetele na počet věřících. A na sbory, které již založil, nezapomínal. Třeba se jednalo o velmi malý sbor, zajímal se o něj a dbal na něj.

Pavlovo povolání od něj vyžadovalo různou službu, ať fyzickou či duchovní. Musel tvrdě pracovat, ať už pro zabezpečení svých fyzických potřeb neb při zakládání sborů a psaní listů do již založených sborů. Při vši této rozličné práci prohlásil: "Ale to jedno činím, na ty věci, kteréž jsou za mnou, zapomínaje, k těm pak, kteréž jsou přede mnou, úsilně chvátaje k cíli běžím, k odplatě svrchovaného povolání Božího v

Kristu Ježíši." (Fil. 3,14) Měl stále na zřeteli jen jediné, zachovat věrnost Kristu, Kterému se kdysi protivil a rouhal, a používal všechny dostupné prostředky, aby přinutil i jiné k rouhání. Jediným velkým cílem jeho života nyní byla služba pro slávu Ježíšova jména, kterým kdysi tolik pohrdal. Vynakládal nesmírné úsilí, aby získal duše pro Spasitele. Od tohoto vytčeného cíle jej nemohlo odvrátit žádné pronásledování, ať už od Židů či pohanů.

Pavel vzpomíná na své zkušenosti

Ve svém listu k Filipenským Pavel popisuje své zkušenosti před obrácením a po něm. "Ačkoliv i já, mohl bych doufat v těle. Zdá-liť se komu jinému, že by mohl doufat v těle, já více. Obřezán jsem osmého dne, jsa z rodu Izraelského, pokolení Benjaminova, Žid z Židů, podle zákona farizeus. A z strany horlivosti protivník církve, z strany pak spravedlnosti zákonní jsa bez úhony." (Fil 3,4-6)

A po svém obrácení podává svědectví: "Nýbrž i všechny věci pokládám škodou býti pro vyvýšenost známosti Krista Ježíše Pána svého, pro nějž jsem to všechno ztratil, a mám to jako za lejna, abych Krista získal. A v něm nalezen byl nemající své spravedlnosti, kteráž jest z zákona, ale tu, kteráž jest z víry Kristovy, tu spravedlnost, kteráž jest z Boha, a u víře záleží." (Fil 3,8.9)

Poznává, že to, co považoval až dosud za hodnotné, se pro něj stalo nyní bezcenné. "Abych poznal jej, a moc vzkříšení jeho, i společnost utrpení jeho, připodobňuje se k smrti jeho. Zda bych tak přišel k vzkříšení z mrtvých. Ne že bych už dosáhl, aneb již dokonalým byl, ale snažně běžím, zda bych i uchvátiti mohl, načež uchvácen jsem od Krista Ježíše. Bratři, já nemám za to, že bych již dosáhl. Ale to jedno činím, na ty věci, které jsou za mnou, zapomínaje, k těm pak, kteréž jsou přede mnou, úsilně chvátaje k cíli běžím, k odplatě svrchovaného povolání Božího v Kristu Ježíši." (Fil 3,10-14)

Pravý služebník

Pohledme na apoštola Pavla ve Filipis, kde leží zbitý ve vězení a o půlnoci se modlí a zpívá písně díků. Když se následkem zemětřesení otevřely dveře vězení, bylo slyšet jeho hlas a povzbudivá slova k pohanskému žaláříkovi: "Nečiň sobě nic zlého. Však jsme zde všichni." (Skut 16,28) Každý zůstal ukázněně na svém místě s přítomným spoluvězněm. Žalářík se přesvědčil o pravé víře, kterou Pavel vyznával a zeptal se, jak by mohl dosáhnout spasení, a pak se s celým domem připojil k pronásledovaným Kristovým učedníkům.

Podívejme se na apoštola Pavla, když stojí v Aténách před Aeropágem, jak představuje vědě vědu, logice logiku, filozofii filozofii. Povšimněme si, s jakým taktem, vycházejícím z lásky, poukazuje na Hospodina - Jehovu jako na "neznámého Boha" (Skut 17,23), kterého jeho posluchači zde, ačkoliv jej neznají, přece uctívají, jak o tom píše i jedna jejich báseň, že "i rodina Jeho jsme" a On je vlastně pravý Bůh, Stvořitel všeho. On však nebydlí v chrámech lidskou rukou udělaných a dává všechněm život i dýchání i všecko. Říká jim, že Bůh "učinil z jedné krve všecko lidské pokolení, aby přebývalo na tváři vsí země." (Skut 17,26) Pak poukazuje na to, že jako zlatá niť v Božím jednání s člověkem se táhne milost a slitování. "Vyměřiv jim uložené časy a cíle přebývání jejich, aby hledali Pána, zda by snad makajíce mohli naléztí jej, ačkoliv není daleko od jednoho každého z nás." (Skut 17,26.27)

Poslechněme si jej před Festovým soudem, když král Agripa přesvědčen o pravdě evangelia zvolal: "Téměř bys mně k tomu naklonil, abych byl křesťanem." (Skut 26,28) S jakou šlechetnou zdvořilostí Pavel odpovídá a poukazuje na své okovy: "Žádat' bych od Boha, byste i poněkud i zcela netoliko ty, ale všichni, kteříž slyší mne dnes, byli takoví, jakýž jsem já, kromě okovů těchto." (Skut 26,29)

Poslechněme si popis Pavlových životních zkušeností jeho vlastními slovy: "Ve vězení jsem byl vícekrát, ran jsem užil do sytosti, smrti jsem často hleděl do tváře. Od Židů jsem byl pětkrát odsouzen ke čtyřiceti ranám bez jedné, třikrát jsem byl trestán holí, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem s lodí

ztroskotal, noc a den jsem jako trosečník strávil na širém moři. Častokrát jsem byl na cestách - v nebezpečí na řekách, v nebezpečí od lupičů, v nebezpečí od vlastního lidu, v nebezpečí od pohanů, v nebezpečí v městech, v nebezpečí v pustinách, v nebezpečí na moři, v nebezpečí mezi falešnými bratřími, v námaze do úpadku, často v bezesných nocích, o hladu a žízni, v častých postech, v zimě a bez oděvu. A nadto ještě na mne doléhá starost o všechny sbory." (2Kor 11,23-28)

"Jsme-li tupeni, žehnáme, pronásledováni, neklesáme, když nám zlořečí, odpovídáme laskavě. Až dosud jsme vydědenci světa, na které se všechno svaluje." (1Kor 4,12.13) "Máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme; jsme chudí, a přece mnohé obohacujeme; nic nemáme, a přece nám patří vše." (2Kor 6,10)

Služba v poutech

I když byl dlouhodobě vězněn, přece Pán skrze něho vykonal velké a zvláštní dílo. Jeho okovy byly prostředkem k rozšíření známosti o Kristu a k Božím oslavení. Když byl od jednoho města k druhému pocílán k výslechu, vydával svědectví o Ježíši, o svém podivuhodném obrácení před králi i vládci, kteří jednou budou před Ježíšem bez výmluvy. Tisíce uvěřily Ježíši a radovaly se v Jeho jménu.

Viděla jsem, že Pavlovou plavbou po moři byl splněn zvláštní Boží záměr. Všichni cestující i mužstvo lodi měli být svědky moci Boží projevené prostřednictvím Pavla, aby i pohané mohli slyšet o jménu Ježíšovu a mohli skrze Pavlovo kázání a zázraky, jaké konal, dosáti obrácení. Králové a vládcové byli uchváteni jeho řečí, když horlivě a v moci Ducha svatého kázal o Ježíši a vyprávěl o svých zvláštních zkušenostech, jež svědčily o tom, že Ježíš je Synem Božím.

Mučednictví Pavla a Petra

Apoštol Petr a Pavel byli ve své práci od sebe po mnoho let odděleni, neboť Pavel přednášel své poselství pohanům a Petr zvěštoval evangelium většinou mezi Židy. Podle Boží prozřetelnosti měli oba vydávat mocné svědectví o Ježíšovi ve velkých městech tehdejšího světa a oba měli prolít svou krev jako setbu pro budoucí bohatou sklizeň svatých a mučedníků.

V době druhého uvěznění Pavla byl také Petr zatčen a uvězněn. Pavel se stal zvlášť nepohodlným a nenáviděným v očích vládnoucí třídy, neboť ve své horlivosti zdemaskoval podvody Šimona mága, velkého kouzelníka, který šel za Pavlem do Říma, aby se protivil a překážel dílu evangelia. Císař Nero byl zastáncem magie, a proto nad Šimonem držel svou ochrannou ruku. Velmi se na Pavla rozhněval a dal jej vsadit do vězení.

Císařova nenávisť vůči apoštolu se vystupňovala také tím, že během prvního uvěznění Pavla, když bránil svou víru, obrátil na křesťanství i členy císařského domu a jiné význačné a vysoce postavené osoby u dvora. Proto apoštolovo druhé uvěznění bylo mnohem přísnější a tvrdší nežli první a apoštol neměl mnoho možností k hlásání evangelia. Císař se rozhodl k jeho popravě při první možné zámince, která se mu naskytne. Při posledním výslechu však Pavlova slova tak silně zapůsobila na mysl krutého císaře, že se raději rozhodl výrok odložit a Pavla ani neodsoudil, ani jej nezprostil viny. Svůj záměr pouze odložil. Když se naskytlá příhodná doba, padlo rozhodnutí a byl odsouzen k mučednické smrti. Jelikož byl římským občanem, nesměl být mučen, byl proto s'tat.

Petr jako Žid a cizinec byl odsouzen ke zbičování a ukřižování. V očekávání na tuto strašnou smrt si apoštol připomínal, jak velkého hříchu se dopustil, když zapřel Ježíše v hodině Jeho soudu. Jeho jedinou myšlenkou bylo, že není hoden tak velké cti, aby zemřel způsobem svého milovaného Mistra. Petr upřímně litoval svého hříchu a Ježíš mu vše odpustil a pověřil jej, aby věrně pásł ovečky a beránky Božího

stádce. I když své srdce cele odevzdal službě Boží, přece mu tato velká vina stále ležela na srdci a nemohl na ni zapomenout. Žádná vzpomínka na smrtelná muka této poslední hrozné scény nedokázala zmenšit hořkost jeho duše v zármutku a v pokání. Jako poslední přání si na popravčí čtě vyprosil, aby byl na kříž přibit hlavou dolů. Jeho žádosti bylo vyhověno a velký apoštol Petr zemřel tímto způsobem.

Pavlovo poslední svědectví

Pavel byl na popravné místo přiveden tajně. Jeho pronásledovatelé se obávali jeho vlivu a také toho, že i v hodné smrti by mohl obrátit ještě někoho k ideálům křesťanství. Proto bralo účast při jeho smrti jen několik osob. I otrlí vojáci, kteří vězně hlídali a měli jej popravít, s úžasem naslouchali jeho slovům a nemohli pochopit, s jak pokojnou, ba radostnou tváří očekává na svou smrt. Slyšeli slova odpuštění svým mučitelům a vrahům. Obdivovali jeho neochvějnou důvěru v Krista, který se pro něj stal zdrojem věčného života, což chce dosvědčit svou mučednickou smrtí. Tento jeho statečný postoj zapůsobil na některé ze svědků jeho mučednictví rozhodujícím impulsem k naslouchání evangelijní zvěsti. Někteří pak zakrátko přijali Spasitele, jehož jim Pavel tak věrně představil, a stejně nebojácně zpečetili svou víru vlastní krví.

Až do poslední hodiny svého života dosvědčoval Pavel pravdivost slov, která napsal ve 2. listu ke Korintským: "Neboť Bůh, který řekl >ze tmy ať zazáří světlo<, osvítil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově. Tento poklad máme však v hliněných nádobách, aby bylo patrné, že tato nesmírná moc je Boží a není z nás. Na všech stranách jsme tísněni, ale nejsme zahrnutí do úzkých; jsme bezradní, ale nejsme v koncích; jsme pronásledováni, ale nejsme opuštěni; jsme sráženi k zemi, ale nejsme poraženi. Stále nosíme na sobě znamení Ježíšovy smrti, aby i život Ježíšův byl na nás zjeven." (2Kor 4,6-10) Svě schopnosti neměl sám ze sebe, ale z přítomnosti a moci Ducha svatého, který ho naplnil a všechno jeho myšlení podřídil vůli Kristově. Celý svůj život podřídil pravdě kterou hlásal, jeho chování i kázání bylo přesvědčující mocí. Prorok Izaiáš říká: "Člověka spoléhajícího na tě ostříháš v pokoji, nebo v tebe doufá." (Iz 26,3) A právě tento nebeský klid, který vycházel z jeho osobnosti, získal mnoho lidí pro evangelium.

Apoštol nevzhlížel k vzdálené budoucnosti s nejistotou a obavami, ale s radostí a v toužebném očekávání. Když stál na popravišti, neviděl lesknoucí se meč kata ani zelený trávnik, který se za několik okamžiků zbarví jeho krví. Vzhlížel toho dne k tiché modři nebes, kde je trůn Nejvyššího. Jeho řeč byla: ó Pane, Ty jsi má útěcha i úděl. Kdy Tě budu moci obejmout? Kdy Tě uvidím v plném jasu bez zábran?

Během svého života na zemi přinášel Pavel všem lidem atmosféru nebes. Kdo se s ním sešel, pociťoval jeho úzký vztah s Kristem a s Jeho anděly. Na tom je postavena síla pravdy. Jeho nenucený a přirozený vliv svatého života je tou nejpřesvědčivější řečí, která přispívá k oblibě křesťanství. Nepopíratelné důkazy provokují jen k opozici, ale božský příklad má sílu, které nelze odporovat.

Apoštol nemyslel na utrpení, které ho očekává, ale měl starost, jak se křesťané po jeho odchodu vypořádají s předsudky, nenávistí a pronásledováním. Snažil se dodat odvahu a sílu těm několika křesťanům, kteří ho doprovázeli k místu popravky a opakoval jim krásná zaslíbení, jež jsou dána těm, kteří jsou pronásledováni pro spravedlnost. Ujistil je, že Pán splní všechny sliby dané těm, kteří zůstanou věrni a nezklamou. Ti opět vstanou a zazáří v moci Boží. Až se zjeví sláva Boží, obdrží nový, krásný šat. Různá pokušení jim na krátký čas způsobí těžkosti, budou trpět nedostatkem a budou mít málo pozemského pohodlí. Ale musí se povzbuzovat slovy: Víím, komu jsem uvěřil. Jedině Bůh může zachovat ty, které jsme svěřili do Jeho ochrany. Nakonec přijde den Jeho soudu a nadejde ranní úsvit pro vytoužený den pokoje.

Náš Spasitel připravil své služebníky na poslední velký spor. Pavel uvěřil, že jeho život je drahý v očích Spasitele; Kristus za něj zaplatil výkupné, jeho hřích smyl svou krví a přikryl svou spravedlností. S Kristem je jeho život skryt v Bohu a je přesvědčen, že Ten, který zvítězil nad smrtí, zachová také ty, kteří byli svěřeni do Jeho ochrany. Pochopil Spasitelův slib: "A já jej vzkřísím v den nejposlednější." (Jan 6,40) Jeho myšlení i naděje se upírají k druhému příchodu Páně. S dopadajícím mečem kata obklopuje mučedníka stín smrti a jeho poslední myšlenka se vztahuje k velkému probuzení, kdy se setká s Dárcem života a Ten jej uvede do blažené radosti.

Dvacet století již prošlo od chvíle, kdy Pavel vylil svou krev na svědectví Krista a pro Slovo Boží. Za celé generace nikdo nepřiblížil poslední chvíle života tohoto svatého člověka. Ale božské vnuknutí uchovalo pro nás jeho svědectví před smrtí. Jako zvuk polnice se nese jeho hlas staletími, svou vlastní odvahou přináší posilu tisícům Ježíšových svědků a probouzí v nich ozvěnu jeho vítězoslavné radosti: "Nebo já se již k tomu blížím, abych obětován byl, a čas rozdělení mého nastává. Boj výborný bojoval jsem, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval. Již zatím jest mi odložena koruna spravedlnosti, kterou dá mi v onen den Pán, ten spravedlivý soudce, a netoliko mně, ale i všechněm těm, kteříž milují to slavné přístí jeho." (2Tim 4,6-8)

Velké odpadnutí

Když Kristus oznámil svým učedníkům, jaký osud čeká Jeruzalém, a jaké úkazy budou provázet jeho druhý příchod, sdělil jim také, co očekává jeho lid po jeho nanebevstoupení až do doby jeho příchodu v moci a slávě, kdy budou vysvobozeni. Z Olivetské hory viděl Spasitel hrůzy, jaké postihnou apoštolskou církev, až do daleké budoucnosti. Jeho zraku neuniklo kruté pronásledování Jeho následovníků ani další rány v době přicházejícího temna. V několika stručných výrocích a znameních jim předpověděl, jaký úděl přisoudí vládce tohoto světa Boží církvi. Kristovi následovníci budou muset procházet stejným ponižováním, potupou a utrpením jako On. Nepřátelství projevené Spasiteli světa se obrátí proti všem, kteří uvěří v Jeho jméno.

Dějiny církve plně potvrdily Spasitelova slova. Síly světa i pekla se sjednotily a spojily proti Kristu, pronásledující Jeho následovníky. Pohanství vidělo a chápalo, že v případě vítězství evangelia ztratí své chrámy a oltáře, proto zmobilizovalo všechny své síly ke zničení křesťanství. Rozhořelo se prudké pronásledování. Křesťanům byly zabavovány majetky, a byli vyháněni ze svých domovů a prožívali velké utrpení a soužení. "Jiní pak posměchy a mrskáním trápeni, ano i vězením a žaláři." (Žid 11,36) Mnozí svá svědectví zpečetili krví. Vznešení i otroci, bohatí i chudí, moudří i prostí byli nemilosrdně zabíjeni.

Marné bylo satanovo úsilí zničit církev Boží násilím. Tento velký spor, ve kterém následovníci Ježíšovi položili své životy, neustal, i když věrní vůdcové hynuli na strážném stanovišti. Jejich smrt byla vítězstvím. Boží následovníci byli sice zabiti, ale jejich dílo dále pokračovalo a šlo vpřed. Počet stoupenců vzrůstal, evangelium se šířilo a pronikalo i do oblastí, jež byly Římanům nepřístupné. Jeden z křesťanů, když dával výtku pohanským vládcům, kteří podporovali pronásledování, řekl jim: "Můžete nás zabíjet, mučit i tupit... vaše nespravedlnost je důkazem naší nevinosti... vaše krutost vám nepřinese žádný užitek ani prospěch". Smrt jedněch byla pohnutkou k přijetí víry pro druhé. "Čím víc nás budete zabíjet, tím víc nás bude přibývat; krev křesťanů je jako sémě."

Tisíce jich bylo vězněno a vedeno na smrt, ale na jejich místo nastoupili další. Ti, kteří byli pro svoji víru umučeni, byli získáni pro Krista a byli jím považováni za vítěze. Bojovali dobrý boj a obdrželi korunu slávy při Kristově příchodu. Snášené utrpení vzájemně sblížovalo křesťany a prohlubovalo jejich vztah ke Spasiteli. Jejich příkladný život dosvědčený smrtí strvoval pravdu. Pod Kristův prapor se dobrovolně přihlásili i ti, co sloužili satanovi, a to se nejméně očekávalo.

Kompromis s pohanstvím

Satan založil svůj plán jak úspěšněji bojovat proti vládě Boží tak, aby mohl rozvinout svůj prapor přímo v církvi. Podaří-li se mu obelstít následovníky Krista, aby svým jednáním vzbudili nelibost Boží, pak bude jejich vůle, pevnost, statečnost i věrnost zlomena a oni se stanou jeho snadnou kořistí.

Protivník Boží se nyní uchýlil k úskočnému obratu, aby to, co nedokázal získat násilím, získal lstí. Přestalo pronásledování a na jeho místo nastoupila nebezpečná lákadla časného blahobytu a světských poct. Modloslužebníci byli namlouváni k tomu, aby přijali křesťanskou víru, a to jen z části, přitom však aby neuznávali některé podstatné pravdy. Vyznávali, že přijímají Krista jako Syna Božího a věří v Jeho smrt a vzkříšení, nebyli však přesvědčeni o hříchu a necítili potřebu lítosti nebo proměny srdce. Ze své strany učinili určité ústupky a požadovali, aby i křesťané rovněž učinili některé ústupky, aby takto všichni společně mohli žít ve shodě a jednotě na základě víry v Ježíše Krista.

Tím se ovšem církev nalezla ve strašném nebezpečí. Ve srovnání s tím byla vězení, mučení, oheň a meč požehnaním. Někteří z křesťanů zůstali pevní a věrní a prohlásili, že nemohou přistoupit na žádné ústupky a kompromisy. Jiní opět byli pro to, aby se upustilo od některých článků víry nebo aby se upravily tak, aby se dosáhlo jednoty s těmi, kdož přijali zčásti křesťanství, neboť se domnívali, že by to mohla být cesta k jejich úplnému obrácení. Byla to doba, v níž věrní následovníci Kristovi žili ve velké úzkosti o čistotu učení. Pod rouškou předstíraného křesťanství vloudil se satan do církve, aby zkazil čistotu víry věřících a odvrátil jejich mysl od slova pravdy.

Většina křesťanů se nakonec podrobila, a tak došlo k vytvoření jednoty mezi křesťanstvím a pohanstvím. Ačkoliv modloslužebníci prohlašovali, že se obrátili a spojili s církví, lpěli stále na svém modlářství, jen s tím rozdílem, že zaměnili předměty svého uctívání za obrazy a sochy Ježíše, nebo dokonce Marie a svatých. Odporný kvas modlářství, zatažený takto do církve, započal své zhoubné dílo. Nepravá učení a obřady, vycházející z pověr a z modloslužebnictví, pronikaly do církve a směřovaly se s její vírou a jejími bohoslužbami. Jak se následovníci Kristovi spojovali s modloslužebníky, kazilo se křesťanské náboženství a církev ztrácela svou čistotu a sílu. Zůstali však nemnozí, kteří se nedali svést těmito klamy a stále zachovávali věrnost Původci pravdy a uctívali jen pravého Boha.

Mezi vyznavači a následovníky Kristovými jsou vždy dva druhy lidí. Jedni bedlivě zkoumají život Spasitelův, opravdově usilují napravit své vady a nedostatky a přiblížit se svému Vzoru, druzí se vyhýbají prostým a jasným pravdám, jež odhalují jejich chyby a nedostatky. Ani když byla na vrcholu, nesestávala církev výhradně jen z věrných, čistých a upřímných členů. Náš Spasitel učil, že ti, kdož se ochotně poddávají hříchu, nemají být do církve přijímáni; přitom připojoval k sobě muže, kteří měli povahové kazy a poskytoval jim možnost naslouchat jeho učení a vidět jeho příklad, aby mohli poznat své nedostatky a napravit je.

Není však možná jednota mezi knížetem temnoty a Knížetem světla. Proto nemůže dojít ani k jednotě mezi jejich následovníky (2Kor 6,14-16). Když křesťané přistoupili na jednotu s těmi, kdož se jen napůl obrátili z pohanství, vstoupili tím na cestu, jež zaváděla dál a stále dál od pravdy. Satan jásal, že se mu podařilo oklamat tak velký počet Kristových následovníků. Tím víc pak působil na ně svou mocí a podnítil je k tomu, aby pronásledovali ty, kdož zůstali věrní Bohu. Nikdo se nedokázal tak dobře postavit proti pravé křesťanské víře jako ti, kdož kdysi byli jejími obránci; a tito odpadlí křesťané ve spojení se svými polopohanskými druhy řídili tažení a útoky proti základním pravdám Kristova učení.

Do zoufalého boje se potom museli pustit ti, kdož chtěli zůstat pevní a neochvějní proti svodům, klamům a ohavnostem, maskovaným kněžskými rouchy a zavlékaným do církve. Bible nebyla uznávána za měřítko víry. Učení o náboženské svobodě bylo označováno za kacířství a jeho vyznavači byli nenáviděni a pronásledováni.

Ústup věrných

Po dlouhém a ostrém sporu se hlouček věrných rozhodl zrušit veškeré spojení s odpadlickou církví, bude-li stále odmítat oprostít se od klamu a bludů a modlářství. Poznali, že odtržení je naprosto nezbytné, mají-li být poslušni slova Božího. Neodvažovali se trpět dále bludy osudné pro jejich vlastní duše a neodvažovali se být dále příkladem, který by ohrožoval víru jejich dětí a dětí jejich dětí. Pro zachování pokoje a jednoty byli ochotni přistoupit na jakékoli ústupky, které by neporušovaly jejich věrnost Bohu; cítili však, že pokoj by byl příliš drahé vykoupěn za cenu obětování zásad. Může-li být jednota zachována jen za cenu ústupků na úkor pravdy a spravedlnosti, nechť tedy dojde k rozluce, nebo dokonce k boji.

První křesťané byli opravdu zvláštní lidé. Jejich bezvadné chování a neochvějná víra byla stálou výčitkou, jež rušila klid hříšníků. Ač jich bylo jen málo, ač neměli bohatství, nezastávali vysoká postavení a nedostávalo se jim čestných titulů, byli výčitkou a postrachem hříšníků všude, kde jejich povaha a jejich učení vešly ve známost. Proto je hříšníci nenáviděli, právě tak jako Abela nenáviděl bezbožný Kain. Z téhož důvodu zavrhl také Židé Spasitele a ukřižovali ho, protože čistota a svatost Kristovy povahy byly stálou výtkou jejich sobectví a zkaženosti. Ode dnů Kristových až po dnešek vyvolávají věrní učedníci Kristovi nenávist a nepřátelství těch, kteří rádi chodí po cestách hříchu.

Jak tedy může být evangelium nazýváno poselstvím pokoje? Když Izaiáš předpovídal narození Mesiáše, pojmenoval Jej "Kníže pokoje". Je zdánlivý rozpor mezi těmito prorockými prohlášeními a slovy Kristovými: Nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč." (Mat 10,34) Oba výroky jsou však v dokonalém souladu, je-li jim správně rozuměno. Evangelium je poselstvím míru. Křesťanství je soustava, která by po celé zemi rozšířila pokoj, soulad a štěstí, kdyby byla přijata a zachována. Náboženství Kristovo sjednotí v těsné bratrství všechny, kdož přijímají Jeho učení. Bylo posláním Ježíšovým, usmířit lid s Bohem, a tím i jednoho člověka s druhým navzájem. Avšak celý svět je pod nadvládou satana, nejuhlavnějšího nepřítele Kristova. Evangelium předkládá lidem životní zásady, jež jsou zcela odlišné od jejich zvyků a tužeb, a lidé se proti němu bouří. Nenávidí čistotu, která odhaluje a odsuzuje jejich hříchy, a proto pronásledují a hubí ty, kdož by jim chtěli vštěpovat spravedlivé a svaté požadavky evangelia. A v tomto smyslu - protože vyvyšovaná pravda vyvolává nenávist a spor - je evangelium nazýváno mečem.

Tajemná prozívatelnost, jež dopouští, aby spravedliví zakoušeli pronásledování od bezbožných, způsobuje velkou bezradnost u mnohých, kdož jsou slabí ve víře. Někteří z nich jsou dokonce nakloněni přestat důvěřovat Bohu proto, že trpí, aby se nějničernějším dařilo, zatímco nejlepší a nejčistší jsou jejich krutou mocí sužováni a trápení. Jak může Bůh, kladou si otázku, Jenž jest spravedlivý a milosrdný a je tak nekonečný v moci, strpět takovou nespravedlnost a takový útlak? Klást takovou otázku nám však nepřísluší. Bůh nám dává dostatek důkazů o své lásce a my nesmíme pochybovat o Jeho dobrotě, protože nemůžeme rozumět řízení prozívatelnosti Boží. Spasitel pravil svým učedníkům, předvídaje pochybnosti, jaké přepadnou jejich duše ve dnech zkoušek a tmy: "Vzpomeňte si na slovo, kteréž jsem vám řekl: Služebník není víc než jeho pán. Když pronásledovali mne, i vás budou pronásledovat." (Jan 15,20) Ježíš vytrpěl pro nás více, než kterýkoliv z jeho následovníků může vytrpět krutosti bezbožných. **Ti, kdož jsou povoláni snášet utrpení a mučení, krácejí pouze ve stopách drahého Syna Božího.**

Apoštol Pavel řekl: "A tak i všichni, kteříž chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivensství míti budou." 2Tim 3,12) Jaký je tedy důvod toho, že dnes již pronásledování neexistuje? Jedním z důvodů je ten, že se církev přizpůsobila požadavkům světa a nestojí v jakékoli opozici. Naše dnešní chápání náboženství nemá tak ryzí a svatý charakter, jaký se projevoval u křesťanské víry v době Kristově a apoštolské. Zavinil to duch ústupků vůči hříchům a bludům a různý pohled na různé pravdy Slova Božího. Je-li dnes křesťanství ve světě populární, je tomu tak následkem kompromisu s hříchem a pro lhostejné oceňování velkých pravd Slova Božího a následkem absolutního nedostatku pravé zbožnosti v církvi. Jakmile dojde k oživení pravé zbožnosti, víry a moci prvotní církve, okamžitě se probudí i duch odporu a pronásledování, a plameny pronásledování se znovu rozhoří.

Tajemství nepravosti

Ve svém druhém listu k Tesalonickým předpověděl apoštol Pavel velké odpadnutí, jež bude mít za následek upevnění papežské moci. Prohlásil, že den Kristův nepřijde, "dokud nenastane napřed odpadnutí, dokud se neobjeví člověk nepravosti, syn zatracení, odpůrce povyšující se nade všecko, co se jmenuje Bůh, nebo čemu se děje božská čest, aby se posadil do chrámu Božího, prohlašuje sebe za Boha." A dále apoštol upozorňuje bratři, že "tajemná síla nepravosti již působí" (2Tes 2.3.4.7) Již tehdy viděl, jak se do církve vkrádají bludy, které připraví půdu pro rozvoj papežství.

Poznenáhlou, nejprve pokradmu a v tichosti, později už zjevněji, jak nabývalo na síle a získávalo nadvládu nad myslí člověka, provádělo "tajemství nepravosti" své podvodné a rouhavé dílo. Téměř nepozorovaně vnikaly zvyky pohanství do křesťanské církve. Kruté pronásledování, jež církev snášela od pohanů, tlumilo ducha ústupků a přizpůsobování. Když však pronásledování ustalo a křesťanství se dostalo na dvory a do paláců králů, vyměnilo skromnou prostotu, již se vyznačoval Kristus a jeho apoštolové, za okázalost a pýchu pohanských kněží a vládců a na místo požadavků Božích nastolilo lidské učení a tradice. Obrácení Konstantina na počátku čtvrtého století bylo přijato s velkým jásotem; a svět, který se oděl formální spravedlností, vstupoval do církve. Dílo zhouby pak rychle postupovalo. Pohanství, které - jak se zdálo - bylo poraženo, se stalo vítězem. Jeho duch ovládl církev. Jeho učení, obřady a pověry byly vtěleny do víry a bohoslužby následovníků Kristových.

Toto splnutí pohanství s křesťanstvím mělo za následek, že se začal vyvíjet "člověk hříchu", o němž se předpovídá v proroctví, že se bude protivit Bohu a vyvyšovat se nad Boha. Tato obrovská soustava falešného náboženství je mistrovským kouskem satanovy moci - památkou jeho úsilí posadit se na trůn, aby vládl zemi podle své vůle.

Aby si církev zajistila světské výhody, radovánky a pocty, vyhledávala přízeň mocných tohoto světa; tím zavrhlá Krista a vešla ve smlouvu příměří s představitelem satana - římským biskupem.

Jednou z hlavních pouček římského katolicismu je, že papež je viditelnou hlavou všeobecné církve Kristovy a že je nadán nejvyšší mocí nad biskupy a pastory ve všech částech světa. Nad to ještě dostalo se papeži titulu samého božstva. Byl osloven "Pán Bůh papež" a byl prohlášen za neomylného. (Pokud jde o titul "Pán Bůh papež", viz poznámku k Extravagantes papeže Jana XXII., oddíl 14, kap. 4 Declaramus. V antverpském vydání Extravagantes, vydaném v roce 1584, se slova "Dominum Deum nostrum Papam" ("Náš Pán Bůh papež) vyskytují ve sloupci 153; v pařížském vydání, vyšlém v roce 1612, se vyskytují ve sloupci 140) (Podle Algermissena /Nauka o vyznání, 1950/ je papež, činí-li taková rozhodnutí o víře ex cathedra, "nejen nechybující a neomylný, nýbrž vůbec neschopný omylu!" - pozn. překladatele) Vyžaduje tedy úctu všech lidí. Týž požadavek, který vytýčil na poušti pokušení, klade satan stále prostřednictvím římské církve a zástupové jsou ochotni vzdávat mu hold.

Avšak ti, kdož se bojí Boha a ctí Ho, odpovídají na tuto rouhavou opovážlivost tak, jako Kristus odpověděl na návrh Istivého nepřítel: "Svému Pánu Bohu se klaněj a Jej jediného uctívej!" (Luk 4,8) Bůh nemá ve svém Slově zmínky o tom, že ustanovuje člověka, aby byl hlavou církve. Hlavou církve je vždy jen a jen Kristus. (Ef 1,22; 5,23) Učení o papežské svrchovanosti je v přímém rozporu s učením Písma. Papež nemůže mít moci nad Kristovou církví, leda by ji uchvátil.

Satan dobře ví, že svatá Písma umožňují člověku poznat bludy a postavit se proti nim. Vždyť tímto Slovem Spasitel světa odrážel jeho útoky. Při každém útoku nastavil Kristus štít věčné pravdy, řka: "Psáno jest!" Proti každému návrhu protivníkově postavil Kristus moudrost a sílu slova. Aby tedy satan udržel svou nadvládu nad lidmi a utvrdil moc papežského uchvatitele, musí udržovat lidi v neznalosti Písem. Bible vyvyšuje Boha a vykazuje smrtelníka na jeho správné místo; proto musí být svaté pravdy utajeny a potlačeny. Tuto úvahu přijala římská církev. Po staletí bylo šíření bible zakázáno. Lidem bylo zapovězeno ji číst nebo ji mít doma a bezzásadoví kněží a preláti vykládali její učení tak, aby jí podepřeli svá domnělá práva. Tak se papež stal téměř všeobecně uznávaným místodržitelem a zástupcem Boha na zemi, nadaným mocí nad církví i státy.

Časy a práva změněny

Když odstranil to, co mohlo odhalit blud, konal satan dál podle své vůle. V proroctví je praveno, že papežství "bude pomýšleti, aby proměnilo časy i práva". (Dan 7,25) A to se skutečně také stalo. Aby obáčeným z pohanství byla poskytnuta náhrada za uctívání model, a tím usnadněno, aby přijali křesťanství, bylo do křesťanské bohoslužby postupně zaváděno uctívání obrazů a ostatků svatých. Výnos církevního sněmu nakonec tento způsob bohoslužby zavedl. ("... Uctívat relikvie a obrazy uctívaných stvoření, vyjímá je z běžného užívání a zacházet s nimi s vnitřní pietou, je člověku vrozeno. Obrazy

Krista, Marie a svatých byly uctívány již od 4. a 5. století. Lidé je pozdravovali, líbali, vrhali se před nimi na zem, zcela jako kdysi za pohanství. V naivním a pevném přesvědčení, že modlářství nemůže křesťany ohrozit, trpěla církev pronikání pohanství, ba sama mu napomáhala. V 7. století a na začátku 8. století provozovali zvláště mniši výnosný obchod s obrazy; kostely a kaple byly plny obrazů a relikvií; bylo to jako za pohanství, jen vkus se změnil. ...S obrazy ovládla lid mnišská zbožnost, spočívající v tupém zírání na obrazy, a křesťanství začalo upadat." (Adolf v. Harnack: Učebnice dějin dogmat) Prameny: Záznam o jednání a rozhodnutích Druhého koncilu nicejského z r. 787, povoláno k tomu, aby schválil uctívání obrazů, viz Baronius: Církevní anály, Antverpy 1612)

Aby dokonal toto svatokrádežné dílo, opovážil se Řím vymazat ze zákona Božího druhé přikázání, zapovídající uctívání obrazů a rytin, a rozdělit desáté přikázání na dvě, aby zůstal zachován počet deset.

Ústupnost vůči pohanství otevřela cestu k ještě většímu neuznávání moci a autority nebes. Satan působící prostřednictvím neposvěcených vůdců církve porušil také čtvrté přikázání a pokusil se zrušit starobylou sobotu, den, který Bůh požehnal a posvětil (1Moj 2,2.3), a na její místo povýšil svátek zachovávaný pohany, "ctihodný den slunce". Pokus o tuto změnu nebyl z počátku veřejný. V prvních stoletích zachovávali pravou Bohem ustanovenou sobotu všichni křesťané. Byli horliví pro čest Boží a ve víře, že zákon Boží je nezměnitelný, žárlivě střežili svatost jeho předpisů. Satan však s velkým důvtipem působil, aby skrze své pomocníky dosáhl svého cíle. Aby se pozornost lidu obrátila k neděli - dni boha slunce - byl tento den učiněn svátkem na oslavu Kristova vzkříšení. V neděli se pak konaly bohoslužby a byla pokládána za den odpočinku; sobota byla přitom stále ještě zachovávána jako svatá.

Na počátku čtvrtého století vydal císař Konstantin nařízení, jímž učinil neděli veřejným svátkem po celé říši římské. (Zákon vydaný císařem Konstantinem dne 7. března r. 321 po Kr., v němž se jedná o dni odpočinku, zní takto: "Všichni soudci, obyvatelé měst a řemeslníci nechť odpočívají ve ctihodný Den slunce. Venkovský lid se však může věnovat práci na poli, protože se často stává, že jiné dny se tak dobře nehodí k zasévání zrna do brázd nebo k práci na vinicích. Takže požehnání dané nebeskou prozřetelností by se v krátké době mohlo rozplynout". Joseph Cullen Ayr: A Source Book for Ancient Church History, New York 1913)

Den slunce byl uctíván jeho pohanskými poddanými a byl ctěn i křesťany; císař se záměrně snažil spojit protivné zájmy pohanství a křesťanství. Vymáhali to na něm biskupové církve, kteří plni ctižádosti a touhy po moci pochopili, že budou-li křesťané i pohané svítit týž den, podpoří se tím přestupování pohanů ke křesťanství, čímž se posílí moc a sláva církve. Mnozí bohabojní křesťané byli postupně svedeni k tomu, že začali považovat neděli za den do jisté míry posvátný, avšak pravou sobotu stále ještě pokládali za svatou Hospodinovu a zachovávali ji v souladu se čtvrtým přikázáním.

Velký arcipodvodník tím ovšem ještě neskončil své dílo. Byl rozhodnut shromáždit křesťanský svět pod svou korouhev a vykonávat svou vládu skrze svého zástupce na zemi - pyšného papeže, který prohlašoval, že je zástupcem Kristovým. S pomocí napůl obrácených pohanů, ctižádostivých církevních hodnostářů a členů církve milujících svět dosáhl svého cíle. Čas od času se konaly velké sněmy, na nichž se scházeli církevní hodnostáři z celého světa. Téměř na každém sněmu byla sobota, kterou ustanovil Bůh, o stupeň snížena, zatímco neděle byla o stupeň povýšena. Tak se stalo, že nakonec byl ryze pohanský svátek uctíván jako božské zřízení, kdežto biblická sobota byla prohlášena za pozůstatek židovství a ti, kdož ji zachovávali, byli dáni do klatby.

Velkému odpadlíku se podařilo vyvýšit se "nade všecko, co se jmenuje Bůh nebo čemu se děje božská čest" (2Tes 2,4). Odvážil se změnit jediné přikázání Božího zákona, které neomylně ukazuje všemu lidstvu pravého a živého Boha. Ve čtvrtém přikázání je Bůh zjevován jako Stvořitel nebe a země, a tím se odlišuje ode všech nepravých bohů. Sedmý den byl posvěcen jako den odpočinku pro člověka právě proto, aby byl památkem díla stvoření. Jeho smyslem bylo zachovat provždy živého Boha Stvořitele v myslích lidí jako zdroj života a předmět úcty a uctívání. Satan se pokouší odvrátit člověka od věrnosti Bohu a od poslušnosti zákona Božího. Proto je jeho úsilí namířeno především proti tomuto přikázání, které naprosto jasně ukazuje Boha jako Stvořitele.

Protestanté, aby ospravedlnili nebiblické zachovávání prvního dne týdne, tvrdí, že vzkříšení Krista v neděli učinilo z neděle křesťanskou sobotu. Písmo svaté však neposkytuje pro toto tvrzení žádný

podklad. Kristus ani apoštolové tento den takto nepoctili. Uctívání neděle jako křesťanského zařízení má svůj původ v oné "tajemné síle nepravosti" (2Tes 2,7), která začala působit již za dnů Pavlových. Kde a kdy uznal Pán tento plod papežství? Jaký pádný důvod může být uveden pro tuto změnu, kterou Písmo zcela jasně neschvaluje?

V šestém století bylo papežství již náležitě upevněno. Za sídlo jeho moci bylo vybráno císařské město a římský biskup byl prohlášen za hlavu celé církve. Pohanství ustoupilo a bylo nahrazeno papežstvím. Drak dal šelmě "svou sílu, svůj trůn i velikou moc" (Zj 13,2). A pak začalo období papežského útlaku trvajícím 1260 let, předpověděného v proroctvích Danielových a ve Zjevení (Dan 7,25; Zj 13, 5-7). Křesťané se museli rozhodnout buď se vzdát čistoty svých zásad a přijmout papežské obřady a papežskou bohoslužbu, nebo strávit život ve vězeních či podstoupit smrt na skřipci, na hranici nebo pod katovou sekerou. Nyní se naplnila slova Ježíšova: "Budete zrazováni od vlastních rodičů, bratří, příbuzných a přátel; některé z vás usmrtí, budete u všech v nenávisti pro jméno mé." (Luk 21,16.17) Rozpoutalo se pronásledování věrných a nabylo větší zběsilosti než kdykoli předtím; svět se stal velkým bojištěm. Po staletí nalézala církev Kristova útočiště v ústraní a ve skrýších. Takto praví prorok: "Žena uprchla na poušť, kde měla místo připravené od Boha, aby ji tam živili tisíc dvě stě šedesát dní." (Zj 12,6)

Doba temna

Nástup římské církve k moci znamenal počátek doby temna. Jak její moc vzrůstala, temnota se zvětšovala. Z Krista, pravého základu, byla víra přenesena na římského papeže. Místo aby věřil v Syna Božího a očekával od Něj odpuštění hříchů a věčnou spásu, vzhlížel lid k papeži a ke kněžím a prelátům, jež papež nadal mocí. Lidem se vštěpovalo, že papež je jejich pozemský zprostředkovatel a že nikdo se nemůže přiblížit k Bohu, leč skrze něho, že papež stojí před nimi na místě Boha a že nutno ho bezpodmínečně poslouchat. Neuposlechnutí jeho požadavků bylo dostatečným důvodem pro to, aby na přestupníky byly uvaleny nejpřísnější tresty na těle i na duši. Tak byla mysl lidí odvrácena od Boha k omylným, bloudícím a krutým lidem, ba ještě hůře, k samému knížeti tmy, který skrze ně vykonával svou moc. Hřích se zahalil do roucha svatosti. Když je Písmo potlačováno a člověk začne považovat sebe za nejvyššího, můžeme očekávat toliko podvod, klam a zvrhlou nepravost. S vyvyšováním lidských práv a tradic se projevuje zkaženost, jež je vždy za důsledkem opomíjení zákona Božího.

Dny nebezpečí

Pro církev Kristovu nastaly dny plné nebezpečí. Vskutku málo bylo těch, kdo dále věrně třímali korouhev. Ačkoliv stále byli svědkové pro pravdu, zdálo se někdy, že bludy a pověry zcela zvítězí a že pravé náboženství zmizí ze světa. Na evangelium se zapomínalo, přitom se však zmohonasobnily náboženské úkony a na lid bylo uvaleno břímě přísných požadavků.

Kněží učili a vštěpovali lidu, aby nejen vzhlíželi k papeži jako ke svému prostředníku, nýbrž také aby věřili, že se mohou očistit od hříchů svými vlastními činy. Požadovali od věřících daleké cesty do poutních míst, skutky pokání, uctívání ostatků svatých, stavění kostelů, kaplí a oltářů, placení velkých příspěvků církvi - tyto a četné podobné skutky byly předkládány na usmíření hněvu Božího a k získání přízně Boží, jakoby Bůh byl jako člověk a hněval se pro malichernost nebo se dal usmířit dary nebo skutky pokání!

Přestože vládla neřest., a to i mezi vůdci římské církve, zdálo se, že vliv církve stále roste. Koncem osmého století začali papeženci tvrdit, že v prvním období církve měli římský biskupové tutéž duchovní moc, jakou mají nyní. Aby toto tvrzení podepřeli, bylo nutno použít nějakého prostředku, který by dal tomuto tvrzení zdání pravdivosti; a takový prostředek poskytl ochotně otec lži. Mniši vyhotovili padělky starých spisů. Byly objeveny výnosy koncilů, do té doby neznámé, podle nichž existovala všeobecná svrchovaná moc papeže již od nejranějších dob. A církev, která zavrhovala pravdu, ochotně tyto podvrhy uznala.

Zdalo se, že tma houstne. uctívání model se stalo obecnějším. Před obrazy byly rozsvěcovány svíčky, lidé se k nim modlili. Rozšířily se nejnesmyslnější pověry a zvyky. Pověry ovládly mysl lidí tak, že se zdálo, že potlačily úplně rozum. Kněží a biskupové se sami stali zábavmilovnými, smyslnými a zkaženými a dalo se jen čekat, že lid, který od nich očekával vedení, klesne v nevědomost a zabředne do neřesti.

V následujících stoletích docházelo k stálému rozmnožování bludů v učení, jež vycházelo z římské církve. Ještě před založením papežství vzbuzovalo učení pohanských filozofů pozornost a mělo vliv na církev. Mnozí, kteří vyznávali, že se obrátili, stále ještě lpěli na zásadách své pohanské filozofie a nejen že je dále zkoumali, nýbrž naléhali i na druhé, aby jich používali jako prostředku, jímž rozšíří svůj vliv mezi pohany. Tím se do křesťanské víry zaváděly vážné bludy a falešné nauky. Mezi nimi zaujímala přední místo víra v přirozenou nesmrtelnost člověka a v nesmrtelnost jeho vědomí - stavu po smrti. Toto učení položilo základy, na nichž Řím vybudoval vzývání svatých a uctívání Panny Marie. Z něho vzniklo také kacířské učení o věčných mukách, očekávajících hříšníka, jež bylo záhy vtěleno do papežské věrouky.

Tak byla připravena cesta pro zavedení ještě jednoho výmyslu pohanství, který Řím nazývá očistcem a jehož používá k zastrašování důvěřivých a pověřivých lidí. Toto kacířství tvrdí, že existuje jakési místo útrap, kde duše těch, kdož si nezaslouží věčného ztracení, musí snášet trest za své hříchy a odkud budou připuštěni do nebe, až se od hříchu očistí.

Římu bylo zapotřebí ještě dalšího výmyslu, aby mohl k svému prospěchu využít strachu a neřesti svých přívrženců. Takovým výmyslem bylo učení o odpustcích. Úplné odpuštění hříchů minulých, přítomných i budoucích a osvobození od všech bolestí a postihů bylo slibováno všem, kdož se zúčastní papežových válečných tažení za rozšíření jeho časného panství, za potrestání jeho nepřátel nebo za vyhlazení těch, kteří se odvažují upírat mu duchovní nadvládu. Lidem bylo také vštěpováno, že zaplatí-li církvi peníze, mohou se tím zbavit hříchů a mohou tím také vysvobodit duše svých zemřelých přátel, jež byly odsouzeny k mučení v plamenech. Takovýmto způsobem plnil Řím své pokladnice a vydržoval svou nádheru, přepych a neřestný život těch, kteří se vydávali za zástupce Toho, jenž neměl kam složit svou hlavu.

("Papež je nejvyšším pánem světa. Nosí císařské insignie, jen jemu, nikoli ostatním biskupům, mají knížata líbat nohy, může zbavovat hodnosti dokonce císaře a vyvazovat poddané z přísahy věrnosti. Papežství a světská moc se chovají jako slunce a měsíc; měsíc přijímá od slunce své světlo. Papež je pod zvláštní ochranou Petrovou; zvolený papež je nepochybně svatý "zásluhami" Petrovými. Římská církev se nikdy nemýlí a nikdy se nezmýlí". Prameny: Carl Mirbt: Quellen zur Geschichte des Papsttums und des römischen Katholizismus, Tübingen 1924; Baronius: Annales Ecclesiastici a Christo nato ad annum 1198, Paříž 1869; F.A. Ogg: Source Book of Medieval History, New York 1907; Oliver J. Thatcher, Edgar H. McNeal: Source Book for Medieval History New York 1905; James Bryce: Holy Roman Empires(; James W. Thompson, Adgar N. Johnson: An Introduction to Medieval Europe; I. v. Döllinger: Das Papsttum, Mnichov 1892)

Očistec: Očistec je podle římského jednotného katechismu místem trestu pro duše těch, kdož - ač zemřeli v milosti Boží - neučinili božské spravedlnosti plně zadost. "Můžeme duši v očistci zmírnit trest modlitami, odpustky, almužnami a jinými dobrými skutky, zcela zvláště pak obětí při mši svaté." Prameny: K.R.Hagenbach: Lehrbuch der Dogmengeschichte, Leipzig 1847; Schröckh Christliche Kirchengeschichte, Leipzig 1794; Charles Elliot: Delineation of Roman Catholicism; Hefele: Konziliengeschichte /7 svazků/)

Obřad památky večere Páně, o němž se mluví v Písmu svatém, byl nahrazen modloslužebnou obětí při mši. Papežští kněží předstírali, že svým nesmyslným kejklištvím proměňují obyčejný chléb a víno ve skutečné "tělo a krev Kristovu". (Kardinál Wiseman: "Skutečná přítomnost těla a krve našeho Pána Ježíše v požehnané eucharistii, dokázána z Písem, kap. 8, odd. 3, odst. 26) S rouhavou opovázlivostí veřejně prohlašovali, že mají moc tvořiti Boha, Stvořitele všech věcí. Od křesťanů se pak vyžadovalo, aby pod trestem smrti vyznávali svou víru v toto strašné kacířství, jež uráželo nebe. Mnozí, kteří odmítli tak činit, byli vydáni plamenům ohně.

Ve třináctém století byl zřízen nejstrašnější ze všech nástrojů papežství - inkvizice. To kníže temnosti konal skrze vůdce papežské nadvlády. Ve svých tajných radách opanoval satan a jeho andělé mysl zlých, zatímco neviděn stál uprostřed nich anděl Boží, který činil strašný záznam o jejich hříšných výnosech a zaznamenával činy tak úděsné, že se vymykají popisu. "Babylon veliký" byl "zpit krví svatých". Zohavená těla miliónů mučedníků volala k Bohu, aby je pomstil na této odpadlické moci.

Papežství se stalo krutovládce světa. Králové a císařové se podrobovali nařízením římského papeže. Zdálo se, že papež řídí osudy lidí, a to jak vezdejší, tak věčné. Po staletí bylo učení Říma v plném rozsahu a bez výhrad přijímáno, jeho obřady byly s úctou vykonávány, jeho svátky byly všeobecně zachovávány. Římští kněží byli uctíváni a štědře podporováni. Od té doby nedosáhla římská církev větší důstojnosti, velkoleposti a moci.

Avšak "poledne papežství bylo půlnocí světa" (J.A. Wylie: Dějiny protestantství, díl 1, kap. 4) Písmo svaté bylo takřka neznámé, a to nejen lidem, ale i kněžím. Jako kdysi farizeové, nenáviděli také papežští vůdci světlo, jež by odhalilo jejich hříchy. Když odstranili zákon Boží, který je měřítkem spravedlnosti, vykonávali pak moc bez hranic a pěstovali neřest bez omezení. Množily se bludy, klamy a podvody, zavládla hrabivost a prostopášnost. Lidé se neštíteli žádného zločinu, mohli-li jím dosáhnout bohatství nebo postavení. Paláce papežů a prelátů byly místem nejohavnějších smilstev. Někteří z vládnoucích papežů se dopustili zločinů tak odporných, že světští vládcové se snažili sesadit tyto církevní hodnostáře jako netvory, jež pro přílišnou podlost nelze strpět. Po staletí nezaznamenala Evropa žádný pokrok ve vědách, v umění, ani ve vzdělanosti. Křesťanstvo bylo zachváčeno ochrnutím, jež postihlo mravnost i rozum.

Stav, v jakém se nacházel svět pod římskou mocí, byl strašným naplněním slov proroka Ozeáše: "Vyhlazen bude lid můj pro neumění. Poněvadž jsi ty pohrdl uměním, i tebou pohrdnu, ... a že jsi zapomněl na zákon Boha svého, já také zapomenu se na syny tvé." "Není žádné věrnosti, ani žádného milosrdenství, ani žádné známosti Boží v této zemi. Proklínání a lži a vraždy, a zlodějství i cizoložství na vrch vzrostlo, a vražda vraždu postihá." (Oz 4,6.1.2) Takové byly následky vyhoštění slova Božího.

První reformátoři

Soumrak, který se snesl na zemi za dlouhého období papežské nadvlády, nemohl zcela zastřít světlo pravdy. V každé době existovali věrní svědkové, kteří vydávali neohroženě svědectví o Bohu, muži, kteří věřili v Krista jako jediného prostředníka mezi Bohem a člověkem, kteří pokládali bibli za jediné pravidlo života a uplatňovali její zásady a kteří světili pravou sobotu. Za co všechno vděčí svět těmto mužům, kteří obohatili svět, se pozdější generace nikdy nedověděly. Byli upalováni jako kacíři, jejich pohnutky byly pranýřovány, jejich čest byla napadána, jejich spisy byly potlačovány, překrucovány nebo falšovány. Přesto zůstávali pevní, zachovávali svou víru v čistotě, aby ji předali příštím pokolením jako svaté dědictví.

Dějiny lidu Božího ve staletích temna, jež přišla po nadvládě Říma, jsou psány v nebi, málo místa je mu však věnováno v záznamech pořízených člověkem. Jen málo zmínek o něm je možno najít, leda v žalobách jeho pronásledovatelů. Bylo úmyslem Říma vyhladit každou stopu nesouhlasu s jeho učením nebo s jeho příkazy. Snažil se zničit všechno kacířské, ať šlo o osoby nebo spisy. Projev sebemenší nedůvěřivosti nebo zapochybování o moci papežských dogmat stačily k tomu, aby byly zmařeny životy bohatých nebo chudých, vysoce postavených nebo bédných. Řím se také snažil zničit všechny záznamy o krutostech, kterých se dopouštěl na rozkolnících. Papežské rady nařídily, aby knihy a spisy obsahující takové záznamy byly spáleny. Před vynalezením tisku existovalo jen málo knih, a pokud byly, nedaly se dobře uchovávat; proto sotva co mohlo papežencům zabránit, aby provedli svůj záměr.

Žádný sbor, který působil v oblasti pravomoci Říma, nebyl dlouho ponechán, aby se těšil svobodě svědomí. Jakmile papežství nabylo moci, začalo vynakládat úsilí, aby zdeптalo všechny, kdož odmítali uznat jeho nadvládu, a tak se jeden sbor za druhým podřídily jeho pravomoci.

Rozpoutal se nemilosrdný boj proti Bibli a v té době bylo jen několik málo opisů. Bůh však nepřipustil, aby Jeho Slovo bylo zničeno. Jeho pravda neměla být skrytá navždy. Mohl dát volný průchod svému Slovu stejně tak, jako otevíral dveře žalářů či železné brány, aby vysvobodil své služebníky. V různých evropských zemích vedl Duch Boží mnohé lidi k tomu, aby pátrali po těchto pravdách jako po skrytém pokladu. Prozřetelnost je přivedla k Písmu svatému a oni ho studovali s nevšedním zájmem. Toužili po jeho poznání za každou cenu. Nerozuměli plně všem souvislostem, ale bylo jim umožněno pochopit mnohé, již dávno zapomenuté pravdy. Vystoupili neohroženě jako nebem seslaní poslové, zpřetrhali okovy bludů a pověr a vyzývali všechny zotročené, aby po tak dlouhé době povstali a stali se opět svobodnými.

Z těch, kdož vzdorovali zasahování papežské moci do svých práv, vynikli nejvíce valdenští. Právě v zemi, v níž papežství mělo své hlavní sídlo, vyskytl se nejodhodlanější odpor vůči jeho bludům a zkaženosti. Po staletí si sbory v Piemontu udržovaly svou nezávislost; nakonec však přišla doba, kdy Řím prosadil, aby se podřídily. Po neúspěšných bojích proti římské tyranii uznali vedoucí těchto sborů s nechutí nadvládu moci, jíž se - jak se zdálo - podrobil celý svět. Byli však nemnozí, kteří odmítli podříditi se moci papeže nebo preláta. Byli odhodláni zachovat věrnost Bohu a udržet ryzost a prostotu své víry. Nastala odluka. Ti, kdož se drželi prvotní víry, se nyní odtrhli; někteří opustili své rodné Alpy a vztyčili prapor pravdy v cizích zemích, jiní se uchýlili do odlehlých roklín a do skalních tvrzí v horách, a tam svobodně uctívali Boha.

K hlavním příčinám, jež vedly k odluce pravé církve od Říma, patřila nenávist Říma k biblické sobotě. Jak bylo předpověděno v prorocství, vymýtla papežská moc pravdu do základů. Zákon Boží byl pošlapán v prach, zatímco tradice a zvyklosti lidí byly vyvyšovány. Sbory, které byly pod nadvládou papežství, byly záhy donuceny, aby uctívaly neděli - ctihodný den slunce - jako svatý den. V záplavě bludů a pověr byli mnozí tak zmateni, a to i mnozí z pravého lidu Božího, že zachovávali sice sobotu, ale zdržovali se práce také v neděli. S tím se ovšem papeženci nespokojili. Požadovali, aby byla slavena neděle, přitom však aby byla sobota zneuctívána; a hrozili nejostřejšími slovy těm, kdož se opováží sobotu zachovávat a uctívat. Pouze únik z moci Říma umožnil některým, že mohli žít nerušeně v poslušnosti zákona Božího.

Valdenští byli mezi prvními v Evropě, kteří měli překlad Písma svatého. Staletí před reformací měli v rukopise překlad bible ve svém mateřském jazyce. Měli ryzí a nefalšovanou pravdu, a to z nich učinilo terč nenávisti a pronásledování. Prohlašovali, že římská církev je odpadlým Babylonem z Apokalypsy a za cenu svých životů povstali, aby čelili její zkaženosti. Za mohutnými horskými valy - útočištěm pronásledovaných a utlačených ve všech dobách - našli valdenští úkryt. Zde bylo udržováno světlo pravdy hořící ve tmě středověku. Zde po tisíc let zachovávali svědkové pravdy starou víru.

Nadešla doba, kdy se Písmo mělo dostat všem lidem v různých zemích v jejich rodném jazyce. Svět se probíral z půlnočního spánku, hodiny temnoty se pomalu krátily a v mnoha zemích se projevovaly první známky přicházejícího svítání.

Jitřenka reformace

Ve čtrnáctém století vyšla v Anglii "Jitřenka reformace". Jan Viklef byl hlasatelem reformace, a to nejen pro Anglii, nýbrž pro všechno křesťanstvo. Jemu bylo vyhrazeno, aby vyslovil rozhodný nesouhlas s Římem, jenž nebyl už nikdy umlčen. Tímto protestem byl zahájen zápas, který měl vést k osvobození lidí, církvi a národů ze jha Říma.

Viklefovi se dostalo hojného vzdělání, avšak začátek moudrosti byla u něj bázeň Hospodinova. V koleji proslul svou vroucí zbožností, svým podivuhodným nadáním a svými důkladnými znalostmi. Ve své

Žizni po vědomostech usiloval seznámit se se všemi vědními obory. Byl vzdělán v scholastické filozofii, v církevních zákonech i v občanském právu, zvláště v právním řádu své vlasti. V jeho pozdější činnosti se ukázala cena tohoto jeho vzdělání nabytého v mládí. Důkladná znalost scholastiky jeho doby mu umožnila odhalit její bludy a studiem národního a církevního práva se připravil pro velký zápas za občanskou a náboženskou svobodu.

Pán světil dílo reformace člověku, jenž byl intelektuálně na výši a jeho dílo vzbuzovalo respekt. Zmklly hlasy znevažování a znemožnily nepřátelům pravdy, aby se ho pokusili diskreditovat a vysmívat se jeho neznalosti. V době, kdy navštěvoval universitu, začal Viklef studovat Písmo. V Bibli našel to, co dosud marně hledal. Poznal, že Bible zjevuje plán spasení a Kristus je jediný obhájce člověka. Viděl, že Řím opustil biblickou cestu a uchýlil se k lidské tradici. Rozhodl se sloužit Kristu a hlásat všechny pravdy, které poznal.

Mezi jeho největší zásluhy patří jeho překlad Písma svatého do angličtiny. Byl to první úplný překlad. V té době ještě nebyl znám knihtisk a tak se zdlohavým a náročným způsobem musely knihy opisovat. Podařilo se to, a tím se lidem v Anglii dostala do rukou Bible v rodném jazyce. Světlo Slova Božího si začalo razit cestu temnotou. Ruka Boží tak připravila cestu pro velkou reformaci.

Vyzývala lidi k rozumnému uvažování a mohli se tak vymanit z pasivního podřízení papežským dogmatům. Písma byla přijata s uznáním u lidí vzdělaných, kteří jako jediní dovedli číst. Viklef kázal typické protestantské učení, spasení skrze víru v Krista a naprostou neomylnost Písma. Mnoho kněží mu pomáhalo při opisování Bible a přikázání evangelia. Jeho spisy i činnost měly úžasný úspěch a k této nové víře se přiklonila skoro polovina anglického národa. Království temna se zachvělo.

Jeho nepřátelé chtěli dílo zastavit, usilovali o jeho život, ale bezúspěšně. Zemřel pokojně v 61 letech při službě u oltáře.

Růst reformace

Evangelium bylo zaseto v Čechách již v devátém století. Byla přeložena bible do jazyka lidu a v tomto jazyce se konaly veřejné bohoslužby. Avšak jak rostla moc papežova, zatemňovalo se slovo Boží. Řehoř VII., který si předsevzal, že pokoří pýchu králů, neméně dychtil po ujařmení lidu a k tomu vydal bulu, v níž se zapovídalo konání bohoslužeb v českém jazyce. Papež prohlásil, že "Všemohoucímu se líbí, aby bohoslužby byly konány v nějakém neznámém jazyku a že mnohé zlo a kacířství povstalo z toho, že se toto pravidlo nedodržovalo". (Wylie, sv. 3., kap.1) Tím Řím nařizoval, aby světlo slova Božího bylo uhašeno a lid aby byl uzamčen v temnotě. Nebesa však poskytla nové pracovníky, aby církev zachovali. Do Čech přišli mnozí z valdenských a albigenkých, kteří byli pronásledováni ve svých domovech ve Francii a Itálii a odtud vypuzeni. Ačkoliv se neodvažovali učit veřejně, působili horlivě v skrytu. Tak se pravá víra uchovávala ze století do století.

V Čechách v té době žil Jan Hus, který se seznámil s Viklefovými spisy, jež jej přivedly k tomu, že se zřekl mnohých bludů římské církve a začal dílo reformace. Podobně jako Viklef byl i Jan Hus upřímným křesťanem. Hus byl vzdělaný a hluboce oddaný pravdě. Odvolával se na bibli a jeho smělé odhalování pohoršujícího a nemravného života duchovenstva vzbuzovaly obrovský zájem. Tisíce lidí s radostí přijímali pravdu. Takovýto stav však vyvolal hněv papežů, prelátů, kněží i žebavých mnichů. Hus byl vyzván, aby se dostavil před koncil do Kostnice a zodpovídal se ze svých bludů. Bezpečný doprovod mu zajistil německý císař. Při svém příjezdu do Kostnice byl osobně ujištěn papežem, že se mu nestane žádná křivda.

Po skončení soudu, při němž velmi statečně obhajoval pravdu, byl Hus dotázán, zda chce učení veřejně odvolat nebo zemřít. Zvolil si raději mučednickou smrt. Jeho knihy před ním spálili a pak vzplanula i jeho hranice. Před shromážděnými církevními i světskými hodnostáři veřejně obvinil duchovenstvo pod papežovou mocí z korupce. Jeho upálení bylo nestoudným porušením veřejně vyhlášeného slibu o ochraně. Celému světu tak byl podán důkaz o podlosti a krutosti Říma. I když si to jeho nepřátelé neuvědomovali, všechna jejich snažení o zničení pravdy byla marná.

Bez zřetele na strašné pronásledování po Viklefově smrti, pokračovali reformátoři nadále ve svých protestech proti všeobecné náboženské zkaženosti způsobem mírnějším ve vši trpělivosti a vážnosti. Podobně jako v apoštolské době mnozí věřící lidé obětovali svá společenská postavení a své majetky pro věc Kristovu. Naproti tomu k rozšíření a opětnému posílení papežství bylo vynaloženo velké úsilí. Přes všechna papežská prohlášení, že jsou Kristovými náměstkami, se lidé od nich znechuceně odvraceli pro jejich zvrhlý a prostopášný život. Po vynalezení knihtisku bylo možno snadněji rozšiřovat Písmo svaté a mnoho lidí se začalo přesvědčovat o tom, že papežské učení je v naprostém rozporu se Slovem Božím.

Lidé si navzájem předávali pochodeň pravdy a nebojácně ji šířili. Tento boj ukázal, že je nutné, aby se národy osvobodily z moci jednotlivců i církve. Po celá staletí se lidé snažili o pochopení lóardů, kteří vznikli v době Viklefově. Zatímco Luther začal s reformací v Německu, Calvin hlásal evangelium ve Francii a Zwingli ve Švýcarsku. Svět se probouzel z temnoty a letargie předchozích staletí a hesla o náboženské svobodě letěla z kraje do kraje.

Luther a velká reformace

Mezi těmi, kdož byli povoláni, aby vyvedli církve ze tmy papežství do světla čistší víry, stojí Martin Luther na předním místě. Luther byl horlivý, nadšený a zanícený, nebál se ničeho leč Boha a neuznával jiný základ pro náboženskou víru než Písmo svaté; byl mužem, kterého jeho doba potřebovala. Skrze něho vykonal Bůh veliké dílo pro reformu církve a pro osvětlení světa.

Při návštěvě universitní knihovny objevil Luther latinsky psanou bibli. Při bohoslužbách slyšel citáty z evangelií i epištol a myslel si, že to jsou jediné zachované části z Božího slova. Nyní poprvé uviděl celou bibli. Se smíšenými pocity a úžasem obracel posvátné stránky. Jeho srdce se rozbušilo při pročitání Slova života. Každou chvíli se zastavil a říkal si: "Kéž by mi Bůh dal takovou knihu!" Andělé Boží stáli při něm a paprsky poznání od trůnu Božího před ním odkrývaly poklady pravdy. Vždy se bál urazit Boha, ale nyní se ho zmocnil pocit nesmírné hříšnosti, jaký dosud nikdy nezažil. Toužebně si přál zbavit se hříchu a usmířit se s Bohem. To ho přivedlo k rozhodnutí vstoupit do kláštera a vést svatý život jako mnich.

Každou chvíli která mu zbyla po vykonání denních povinností věnoval studiu i na úkor spánku a skromného jídla. Jeho největší radostí bylo studování slova Božího. Jeho častým útočištěm byla bible připevněná řetězem ke klášterní zdi.

Luther byl vysvěcen na kněze a z kláštera byl poslán jako profesor na universitu ve Wittenberku. Zde se věnoval studiu Písma v původních jazycích a vysvětloval svým nadšeným posluchačům knihu Žalmů, evangelia a epištoly. Byl zběhlý v Písmu svatém a provázela ho milost Boží. Své posluchače upoutával výřečností, přesvědčoval je přesností a pádností svých důkazů, a tak i jejich srdce toužila po poznání pravdy.

Vůdce reforem

Z prozřetelnosti Boží se Luther rozhodl navštívit Řím. Když konečně v dálce spatřil město na sedmi pahorcích, v hlubokém pohnutí se vrhl k zemi a zvolal: "Svatý Říme, zdravím tě!" (D Aubigné, sv. 2, kap. 6) Pak vešel do města, navštívil tam kostely, naslouchal podivným pohádkám vyprávěným kněžími a mnichy a vykonával všechny požadované obřady. Všude narážel na výjevy, jež ho plnily úžasem a hrůzou. Poznal, že ve všech vrstvách duchovenstva panuje nepravost. Slyšel, jak preláti neslušně žertují a děsili se, když zaslechl, jak se strašně rouhají, dokonce i při mši. Když pak vešel ve styk s mnichy a prostými lidmi, setkal se všude s nevázaností a prostopášností. Ať se obrátil kamkoli, všude místo svatosti nacházel jen znesvěcování. "Nikdo si neumí představit", napsal, "jaké hříchy a jaké hanebnosti se v Římě páchají;

je třeba to vidět a slyšet, aby se tomu dalo věřit. Římané říkávají: Je-li nějaké peklo, pak je Řím vystavěn na něm; Řím je propastí, z níž vycházejí všechny druhy hříchů." (D Aubigné, sv 2, kap. 6)

Krátce předtím byl vydán výnos, v němž papež sliboval odpuštění všem, kdož vystoupí po kolenou po "Pilátových schodech", o nichž se tvrdilo, že prý po nich sestupoval náš Spasitel, když opouštěl římskou soudní síň, a jež prý byly zázračným způsobem přeneseny z Jeruzaléma do Říma. Luther jednoho dne zbožně zlézal tyto schody po kolenou, když náhle slyší hlas podobný hromu, který mu praví: "Spravedlivý z víry živ bude." (Řím 1,17) Luther se rychle postavil na nohy a pospíchal pryč z tohoto místa hanby a hrůzy. Slova, která právě slyšel, nepřestala nikdy na něj mocně působit. Od té doby chápal jasněji než kdy předtím, že je bláhové věřit, že člověk dosáhne spásy svými skutky, a že je nezbytné stále věřit v zásluhy Kristovy. Otevřely se mu oči, aby poznaly klam papežství, a zůstaly již otevřeny. Když pak odvrátil své oči od Říma, odvrátil se od něho také svým srdcem; od té doby se rozpor zvětšoval, až nakonec Luther veškeré styky s papežskou církví přerušil.

Po návratu z Říma byl Luther jmenován doktorem teologie na Wittenberské univerzitě. Nyní se mohl jako nikdy předtím plně věnovat své zálibě - studiu Písma svatého. Slavnostně slíbil, že až do konce svého života bude poctivě studovat a věrně kázat slovo Boží, a nikoli výroky a učení papežů. Už nebyl pouhým mnichem nebo profesorem, nýbrž byl pověřeným hlasatelem bible. Byl povolán jako pastýř, aby pásal stádo Boží, jež lační a prahne po pravdě. Hlásal, že křesťané nemají uznávat jiné učení než to, které je založeno na Písmu svatém. Tato slova otřásla samými základy papežské nadvlády. Je v nich obsažena hlavní zásada reformace.

Luther se stal opravdovým bojovníkem za pravdu. Z kazateln byl slyšet jeho varující hlas. Poukazoval lidem na odpornost hříchu a učil je, že člověk svými skutky nemůže zmenšit svou vinu ani se vyhnout trestu. Jen před Bohem upřímně projevená lítost a víra v Krista může spasit hříšníka. Kristovu milost si není možno koupit, je to Jeho dar. Proto lidem radil, aby si nekupovali odpušky ale aby ve víře vzhlíželi k ukřižovanému Spasiteli. Řekl jim o své vlastní zkušenosti, neboť i on se marně snažil pokořováním a pokáním si zajistit spasení. Ujišťoval své posluchače, že našel pokoj a radost teprve tehdy, když přestal myslet na sebe a uvěřil v Krista.

Lutherovo učení bylo přitažlivé zvláště pro logicky uvažující lidi po celém Německu. Z jeho kázání i spisů vyzařovala pravda, která probudila a oslovila tisíce lidí. Živá víra nahradila neúčinný formalismus, jenž tak dlouho převládal v římské církvi. Každým dnem přibývalo těch, kteří přestali důvěřovat modloslužebné římské církvi a padaly dosavadní zábrany. Všechny požadavky i učení Luther prověřoval slovem Božím, které jako dvojsečný meč si prosekávalo cestu k lidským srdcím. Probouzela se touha po duchovním obrodě. Všude se projevoval hlad i žízeň po spravedlnosti. Bylo to nevídané. Lidé se v důvěře víry a pokoře obraceli k ukřižovanému Kristu, odvraceli se od lidských obřadů, k nimž tak dlouho byli nuceni upírat svoji pozornost.

Lutherovy spisy i jeho učení se rozšířily do Holandska, Švýcarska i do dalších křesťanských národů. Opisy jeho díla se dostaly také do Franice, Španělska, Itálie i Belgie. V Anglii se jeho učení pokládalo za Slovo života. Tisíce lidí se probouzelo ze svého jakoby smrtelného spánku a přijímalo s radostí i nadějí život víry.

Luther se rozchází s Římem

Řím usiloval o umlčení Luthera, Bůh ho však chránil. Všude se hovořilo o jeho učení - v kláštřích, v chatrčích, na šlechtických zámcích, na univerzitách i v palácích králů. Všude povstávali šlechtetní lidé, aby podpořili jeho úsilí.

Ve své výzvě k německému císaři a šlechtě, pokud šlo o reformu křesťanství, napsal Luther o papežství: "Jak hrozné jest dívat se na člověka, který se nechává titulovat náměstek Kristův, a přitom je zahrnut přepychem, v němž se mu nevyrovná ani císař. Je možné ho přirovnat k chudému Ježíši nebo skromnému Petrovi? Říká se o něm, že je Pánem světa. Vydává se za Kristova zástupce, ale Pán říkal:

Mé království není z tohoto světa. Mohou snad pozemské statky Jeho zástupce být mnohem větší než jeho Pána?"

O universitách napsal: "Velmi se obávám, že nebudou-li university úsilovně a pilně pracovat nad objasněním Písma svatého a vštěpovat je do srdcí mladých lidí, pak se stanou branami pekla. Radím, aby nikdo nedával své dítě tam, kde Písmo svaté nestojí na prvním místě. Každé společenství, v němž se lidé nezabývají Slovem Božím, se musí zvrhnout."

Tato výzva se rychle rozšířila po celém Německu a mocně na lidi zapůsobila. Celý národ se probudil ze spánku a shromáždil se pod prapor reformy. Lutherovi odpůrci bažili po pomstě a žádali papeže, aby proti němu podnikl energické kroky. Bylo požadováno, aby jeho učení bylo ihned zavrženo. Lutherovi i jeho stoupencům byla dána lhůta 60 dnů na odvolání, jinak budou vyloučeni z církve.

Když Luther obdržel tuto papežskou bulu, řekl: "Zásadně ji odmítám jako bezbožnou a nepravdivou... V ní byl odsouzen sám Kristus... Raduji se, že mohu trpět pro to nejlepší. Ve svém srdci cítím větší svobodu, neboť konečně vím, že papež je Antikrist a jeho trůn patří samotnému ďáblu."

Ale papežovo slovo mělo stále ještě svou váhu. K vynucení poslušnosti stále patřilo vězení, mučení, popravy. Všechno nasvědčovalo tomu, že dílo reformace se chýlí ke konci. Nerozhodní i modloslužebníci se roztrásli před papežským dekretem. Ačkoliv byl Luther u většiny oblíben, mnozí nechtěli dát svůj vlastní pohodlný život v sázku pro reformu.

Postup Reformace

Na německý trůn nastoupil nový císař Karel V. a římsí vyslanci přispěchali s blahopřáním. Chtěli si ho totiž naklonit, aby zakročil proti reformaci. Na druhé straně byl Karel do značné míry zavázán saskému kurfiřtu za svou korunu a ten ho zase žádal, aby nic nepodnikl proti Lutherovi, pokud mu nezaručí slyšení.

Pozornost všech byla nyní upřená ke sněmu německých států, který se sešel ve Wormsu krátce po nastoupení Karla na trůn. Zde se měly na národním sněmu posoudit všechny politické otázky a zájmy. To se jevílo jako méně důležité v porovnání s případem mnicha z Wittemberku.

Karel nařídil kurfiřtovi, aby s sebou přivedl Luthera, ujistil ho svou ochranou a slíbil, že mu bude dovoleno vyjádřit se zcela svobodně o sporných otázkách s lidmi povolnými. Lutherovi záleželo na tom, aby mohl vystoupit před císařem.

Lutherovi přátelé z toho měli hrůzu. Věděli o nepřátelství a zaujatosti proti němu. Obávali se také, že nebude možné zaručit slíbenou ochranu a žádali ho, aby neriskoval svůj život. On jim však odpověděl: "Přivrženci papeže nemají zájem na tom, abych přišel do Wormsu, ale přejí si mé odsouzení a smrt. Na tom však nezáleží. Nemodlete se za mne, ale za slovo Boží."

Luther před sněmem

Konečně Luther stanul před sněmem. Císař se posadil na trůn a kolem něho byly nejvznešenější osobnosti říše. Ještě nikdy nestál žádný člověk v přítomnosti tak vznešeného shromáždění, před nímž se postavil Martin Luther, aby se zodpovídal ze své víry.

Již ta skutečnost, že byl předvolán, byla znamením vítězství pravdy. Tento člověk, již odsouzený papežem, měl být nyní souzen jiným tribunálem. Už tato skutečnost byla odmítnutím nejvyšší autority

papeže. Papež nad reformátorem vynesl klatbu a vyloučil jej z lidského společenství. Přesto však mu byla zaručena ochrana a slyšení před nejvyššími představiteli národa. Řím ho odsoudil k věčnému mlčení, ale on měl nyní promluvit k tisícům, kteří se sjeli z celého křesťanství. Boží svědek předstoupil před shromáždění mocných klidně, rozvážně a statečně. Luther odpovídal pokorně, přesvědčivě a bez hněvu. Jeho vystupování bylo ostýchavě zdvořilé, vyzařovala z něho radost i důvěra, což překvapilo sněm.

Ti, kteří tvrdošjně zavírali oči před poznáním a byli rozhodnuti postavit se proti pravdě, zuřili nad působivostí Lutherových slov. Když přestal mluvit, zástupce státu zlostně řekl: "Neodpověděli jste na položenou otázku... Byl jste požádán o jasnou a přesnou odpověď... Chcete anebo nechcete odvolat?"

Reformátor odpověděl: "Nejjasnější císaři a vznešení přítomní, žádáte ode mne jasnou, prostou a výstižnou odpověď. Pak vám ji mohu říci: Nemohu podřídit svoji víru papeži ani sněmům, protože je nad slunce jasné, že se často mýlí a vzájemně si odporují. Proto tedy, pokud nebudu přesvědčen jasnými logickými důkazy z Písma, pokud nebudou vyvráceny statě, které jsem citoval, nebo dokud by měl trvat rozpor mezi mým svědomím a slovem Božím, pak nemohu a také nechci odvolat, neboť křesťan nemá jednat proti svému svědomí. Zde stojím a nemohu jednat jinak. Bůh mi pomáhej. Amen"

Takto stál ten spravedlivý člověk na pevném základě slova Božího. Nebeské světlo ozářilo jeho tvář. Jeho velikost a čistota charakteru, jeho vnitřní klid a radost byly ukázány všem, když svědčil proti mocnému bludu a také o přednostech té víry, která přemáhá svět.

Zůstal stát pevně jako skála, zatím co příboj vln světské moci se bezmocně valil proti němu. Každé jeho slovo, jeho nezlomný postoj, jeho klid i nezměnitelné stanovisko velmi ovlivnilo shromáždění. Bylo jasné, že se nedá ovlivnit sliby ani výhrůžkami a neustoupí Římu.

Za slovy Lutherovy obhajoby stál Kristus svojí mocí i vznešeností, jež nadchla jeho přátele, ale nepřátele naplnila hrůzou a obdivem. Duch svatý na sněmu ovlivnil srdce představitelů říše. Některá knížata otevřeně přiznala, že Lutherovy požadavky jsou spravedlivé. Mnozí byli přesvědčeni o jeho pravdě, u některých však tento vliv opět vyprchal. Byli však i další, kteří nemohli jasně vyjádřit své přesvědčení, ale později po studiu Písma svatého se neohroženě postavili do řad reformace.

Kurfirť Fridrich se díval s obavami na Lutherovo vystoupení před sněmem a s hlubokým pohnutím poslouchal jeho řeč. Obdivoval doktorovu odvahu a byl hrdý na to, že je jeho ochráncem. Srovnával vzájemné souvislosti a poznal, že moudrost papežů, králů i prelátů je bezmocná před silou pravdy. Papežství utrpělo porážku, která se projevila u všech národů v dalších stoletích.

Kdyby byl Luther ustoupil jen v jediném bodě, byl by zvítězil satan se svými zástupy. Ale jeho neochvějná pevnost byla prostředkem k osvobození církve a začátkem nové a lepší doby. Vliv tohoto jediného muže, který se odvážil myslet a jednat zcela samostatně o náboženských věcech, ovlivnil církev i svět nejen v jeho době, ale i po celé příští generace. Jeho nezlomnost a věrnost bude na konci času posilovat všechny, kteří budou procházet podobnou situací. Moc a majestát Boží převyšovaly lidské poznání i velkou sílu satana.

Viděla jsem, že když Luther káral hřích a hájil pravdu, dělal to s nadšením a horlivostí, nebojácně. Neměl obavu z bezbožných lidí ani ďábla, protože věděl, že Ten, který je s ním, je mocnější než všichni ostatní. Ale někdy byl Luther v nebezpečí, že se svou horlivostí, odvahou a statečností dostane do extrémů. Proto Bůh povolal Melanchtona, který byl pravým opakem Lutherovy povahy. Tento muž měl být Lutherovi nápomocen v díle refoemace. Melanchton byl spíše ostýchavý, opatrný a velmi trpělivý. Bůh si jej velmi oblíbil. Dobře znal Písmo a byl velmi moudrý a rozvážný. Stejně jako Luther miloval Boží dílo. Pán spojil srdce těchto mužů, kteří se stali nerozlučnými přáteli. Luther byl Melanchtonovi velkou pomocí, když mu hrozilo nebezpečí, že by jednal velmi opatrně a se strachem; a naopak Melanchton byl pro Luthera velkou pomocí, když hrozilo nebezpečí, že by si počínal příliš ukvapeně.

Melanchtonova prozíravost často zabránila těžkostem, jež by mohly nastat, kdyby byla dána možnost pouze Lutherovi; někdy by dílo nešlo zdárně kupředu, kdyby bylo svěřeno pouze Melanchtonovi. Bylo mi ukázáno, jak moudře Bůh vybral tyto dva muže, kteří měli stát v čele reformačního díla.

Světlo poznání v Anglii a Skotsku

Zatím co Luther otevřel lidem v Německu nepřístupnou bibli, Tyndale byl ke stejnému dílu povolán v Anglii. Upřímně studoval Písmo svaté, neohroženě kázal poznání pravdy a žádal, aby všechno učení bylo zkoušeno Písmem svatým. Jeho horlivost však narazila na odpor přívrženců papežství. Tyndale se dostal do sporu s jedním katolickým doktorem, který řekl: "Kdybychom byli bez Božích zákonů, bylo by nám lépe než bez papežových." A Tyndale odpověděl: "Stavím se proti papežovi a všem jeho zákonům. A pokud mi Bůh dopřeje ještě pár roků života, tak se přičiním o to, aby hoch, který bude orat, věděl o Písmu svatém víc jako vy."

Rozhodl se dát lidem Nový zákon v rodném jazyce a hned se pustil do práce. Zdálo se že celá Anglie se před ním uzavřela, a proto se rozhodl najít útočiště v Německu. Zde začal tisknout Nový zákon v angličtině. Brzy bylo vytištěno 3.000 výtisků Nového Zákona a další vydání následovalo ještě téhož roku.

Nakonec zaplatil za svoji víru mučednickou smrtí. Avšak zbraně, které připravil, umožnily dalším bojovníkům vést nové bitvy až do naší doby.

Ve Skotsku šířil zvěst evangelia John Knox. Tento oddaný reformátor neměl strach z lidí. Kolem něho plály mučednické hranice, avšak ty jen zvětšovaly jeho horlivost. Nad jeho hlavou visela hrozivá sekera, ale on stál pevně a rozdával mocné rány na pravou i na levou stranu, aby skoncoval s modloslužbou. Nevzdával se vytčeného cíle, modlil se a bojoval boj Páně, dokud nebylo Skotsko vysvobozeno.

V Anglii hlásal Latimer z kazatelny, že bible má být čtena v jazyce, kterým hovoří lid. Řekl, že autorem Písma svatého "je sám Bůh"; a toto Písmo se podílí na moci a věčnosti svého Tvůrce. "Není krále, císaře, úředníka či vládce, který by nebyl povinován poslušností Jeho svatému Slovu." "Nechodme bočními cestami, ale nechme se vést Bohem. Nechodme tam, co naši předkové, nejednejme jako oni a dělejme to, co i oni měli dělat."

Barnes a Frith byli věrní přátelé Tyndala, kteří vystoupili na ochranu pravdy. Po nich se objevili Ridleys a Carnmer. Vedoucími reformace v Anglii byli lidé vzdělaní a většina z nich byla ve velké vážnosti pro jejich horlivost a zbožnost v římskokatolickém společenství. Důsledkem jejich opozice proti papežství bylo poznání bludů papežské stolice. Jejich poznání tajemství padlého Babylona dodalo jejich svědectvím proti ní mnohem větší váhu.

Tyndale, Frith, Latimer a Ridleys měli za základ svých kázání autoritu Boha a dostatečnost známosti z Písma svatého. Odmítali přijmout názor, aby autorita papežů, sněmů, církevních otců i králů rozhodovala nad svobodou náboženského vyznání. Jejich základem byla bible a z ní odvozovali všechno své učení i požadavky. Víra v Boha a Jeho Slovo byly těmto svatým mužům posilou, když na hranici položili své životy.

Neúspěch v díle

Podle předpokladu mnohých, reformace nemohla skončit Lutherem, ale měla pokračovat až do závěru lidských dějin. Bůh dal Lutherovi poznání a on ho měl předat dalším. Ale to byla jen část toho, co měl svět ještě poznat. Od té doby až po dnešek průběžně docházíme k novým poznáním v Písmu a odhalujeme nové pravdy.

Luther se svými spolupracovníky vykonal úžasné dílo. Ale poněvadž sami vyšli z římsko-katolické církve, které věřili a obhajovali ji, nedalo se očekávat, že odhalí všechny její bludy. Jejich zásluhou byly zlomeny okovy Říma a Bible byla dána světu. Ale byly zde i další důležité pravdy, které se jim nepodařilo

odhalit a nedokázali se oprostít také od dalších závažných omylů. Většina dále zachovávala pohanskou neděli a jiné papežské svátky. Nepřipisovali těmto dnům božskou autoritu, ale zachovávali je jako všeobecně uznávané dny k pobožnosti. Mezi reformátory byli však i takoví, kteří ctili a respektovali sobotu čtvrtého přikázání. Čestné místo mezi reformátory je nutno dát těm, kteří obhajovali běžně zavržovanou pravdu i samotnými protestanty, pravdu o věčné platnosti čtvrtého přikázání, a dodržování biblické soboty považovali za závaznou povinnost. Když reformace rozehnala mraky, jež byly rozprostřeny nad křesťanským světem, v mnohých krajích vystoupili na jeviště lidé zachovávající svatou Bohem ustanovenou sobotu.

Ne však všichni, kteří zakusili velkých pozhřebání reformace, pokračovali na této cestě, jakou kráčet Luther. Čas od času povstávali nemnozí mužové, aby hlásali nové pravdy a zjevovali zakořeněné bludy; avšak většina lidí podobně jako Židé v době Kristově nebo papeženci v době Lutherově, byli spokojeni s vírou, kterou vyznávali jejich otcové, a žili dál jako předtím. Náboženství se opět zvrhlo ve formalismus. Bludy a zavržené pověry dále přežívaly v církvi a lidé se jich přidržovali i přes poznání požadavků slova Božího. A tak duch inspirovaný reformací postupně odumíral a bylo třeba nové reformy v protestantské církvi, jako v Lutherově době u římsko-katolické církve. Bylo zde stejné duchovní ustrnutí, stejný vztah k názorům lidí, stejný duch zesvětštění a používání lidských teorií pro výklad slova Božího. Pod pláštíkem náboženství vzkvétala pýcha a marnotratnost. Církev se spojila se světem a podléhala rozkladu. A tak byly znehodnoceny všechny velké zásady, pro něž trpěl Luther i jeho spolupracovníci.

Když satan poznal, že pravdu nepotlačí násilím, opět se uchýlil ke stejnému plánu - ke kompromisu, který se mu osvědčil při odpadnutí a vytváření římsko-katolické církve. Navodil situaci, aby se z křesťanů stali jeho spojenci. Nebyli to nyní pohané, ale lidé, kteří se projeví jako modloslužebníci tím, že uctívají boha tohoto světa.

Satan už nemohl zabránit, aby se bible dostala k lidem, a tak se tato kniha stala dostupnou pro všechny. Navedl tedy tisíce, aby přijali nesprávný výklad i pochybné teorie a sami se nesnažili o poznání pravdy v Písmě. Biblické učení narušila tradice, která už zničila miliony duší a zapouštěla hluboké kořeny. Místo aby bojovala a bránila víru, jež byla jednou dána svatým, církev se postavila v obraně tradic. Ani církev, ani svět si neuvědomují hrozící nebezpečí přibližující se neobyčejně slavnostní a vážné události v dějinách světa, jakým je doba druhého příchodu Syna člověka.

Poselství prvního anděla

Ve čtrnácté kapitole Zjevení je uvedeno poselství prvního anděla, které se naplnilo v počátcích adventního hnutí roku 1840-1844. Věřící lidé jak v Evropě, tak v Americe byli tímto proroctvím hluboce zasaženi, vrátili se opět ke studiu Písma svatého a získali přesvědčivé důkazy o tom, že konec světa je na dosah. Duch Boží vedl své služebníky, aby varovali svět. Do celého světa se neslo poselství věčného evangelia: "Bojte se Boha a vzdejte jemu chválu, neboť přišla hodina soudu jeho." (Zj 14,7)

Misionáři šířili radostnou zprávu o blížícím se příchodu Krista. V různých zemích se tvořily skupiny křesťanů, které samy studovaly Písmo svaté a dospěly k přesvědčení, že Spasitelův příchod je nablízku. V některých částech Evropy nepřipouštěly přísné zákony hlásat učení o příchodu, nebo ho výslovně zakazovaly. Pak ho tam šířily malé děti, a lidé tak mohli uslyšet toto naléhavé varování.

William Miller hlásal toto poselství se svými spolupracovníky v Americe a světlo poznání se rychle šířilo do vzdálených zemí. Bůh seslal svého anděla, aby zapůsobil na farmáře, který nevěřil v bibli, aby začal studovat proroctví. Andělé Boží opakovaně navštívili tohoto vyvoleného muže a vedli ho k pochopení proroctví, které dosud zůstalo lidu Božím zcela skryto. Byl mu svěřen počátek hledání, jež mělo po částech odhalit pravdu, aby nakonec stanul v němém obdivu nad slovem Božím. Odhalil dokonale řetězec pravdy. Slovo Boží, které nepovažoval za inspirované, se nyní před ním projevilo v celé své slávě a kráse.

Poznal, že jedna část Písma se vysvětluje druhou, a pokud jedna pasáž bible je těžko pochopitelná, pak jistě bude srozumitelně vysvětlena v další části slova Božího. Se vší úctou, obdivem i radostí začal studovat svaté slovo Boží.

Při studování proroctví poznal, že lidstvo žije v závěrečné fázi svých dějin, což se dosud nevědělo. Poznal, že církev byla zkažená, svou lásku neprojevovala Ježíši Kristu, ale světu, toužila po lidských počtách, místo aby přijímala nebeské, hromadila pozemské bohatství, místo aby si ukládala poklad v nebi. Všude viděl pokrytectví, zaslepenost a smrt. Jeho srdce bylo dojata. Bůh ho vyzval, aby opustil svou farmu, stejně tak jak Elizeus nechal své voly na poli a následoval Eliáše.

William Miller s obavou odhaloval tajemství království Božího a na proroctvích dokazoval svým posluchačům druhý příchod Ježíše Krista. Svědectví Písem o Kristově příchodu v roce 1843 vzbudilo nesmírný zájem. Mnozí byli přesvědčeni o tom, že důkazy odvozené z proročského období jsou správné. Vedly je k názoru, že se dopátrají pravdy. Někteří kazatelé se vzdali svých sektářských názorů, opouštěli své církve a nežádali žádný plat. Sjednotila je představa Ježíšova příchodu.

Vcelku však bylo málo kazatelů, kteří přijali toto poselství. Proto podstatnou část díla nesli pokorní laici. Farmáři opouštěli svá pole, řemeslníci své dílny, obchodníci přestali obchodovat, odborníci zanechávali své profese a úředníci své úřady. Ale i tak byl jejich počet malý ve srovnání s dílem, jež mělo být uskutečněno. Stav bezbožné církve a svět nacházející se v nepravosti a zkaženosti trápily poctivé věřící a tak se dobrovolně rozhodli strádat, trpět i pracovat, jen aby mohli přivést lidi k lítosti a pokání nad hříchem a ke spasení. I když satan brzdil toto dílo, adventní pravda se stále šířila a přijalo ji mnoho tisíců lidí.

Velké náboženské oživení

Odevšad se ozývalo varovné poselství k hříšníkům. Přijímali ho lidé žijící dosud světu i členové církve, aby unikli nadcházejícímu hněvu Božímu. Podobně jako Jan Křtitel, předchůdce Kristův, nyní i tito kazatelé přikládali sekeru ke kořenu stromu, neboť ve svých kázáních nekompromisně kárali a tepali hříchy, vedli k pokání a vyzývali lidi, aby přinášeli svým životem ovoce hodné pokání. Tyto rozhodné výzvy byly ve výrazném kontrastu s uklidňujícími ujištěními o pokoji a bezpečnosti, jaké bylo lze všeobecně slyšet z kazatelů; kdekoliv však bylo hlášáno adventní poselství, všude bylo velké pohnutí mezi lidmi.

Prostá a bezprostřední svědectví Písma svatého potvrzená mocí Boží a Ducha svatého byla tak přesvědčivá, že odporovat jim mohlo jen málo jednotlivců. Učitelé náboženství se probouzeli ze své falešné jistoty o pokoji a bezpečí. Poznali, že odpadli od víry, že propadli světu a nevěře, své pýše a sobectví. Mnozí si uvědomili svůj blud a v pokoře a s lítostí se obrátili k Pánu. Jejich láska, jež se dlouho upírala k pozemským věcem, se nyní obrátila k nebesům. Spočinil na nich Duch Boží, jejich srdce se obměkčilo, bylo přemoženo mocí Slova a oni se připojili k volání: "Bojte se Boha a vzdejte mu chválu, neboť přišla hodina soudu jeho." (Zj 14,7)

Se slzami v očích se hříšníci ptali: "Co musím udělat pro svoji záchranu?" Ti, kteří ve svém životě jednali nečestně, s bázní a obavami usilovali o nápravu. Všichni, kteří našli usmíření v Kristu, se snažili přinést i druhým jeho požehnání. Rodiče projevovali svým dětem svou lásku a děti zase svou láskou spláceli rodičům. Byly odstraněny zábrany pýchy a zdrženlivosti. Bylo slyšet nejedno srdcervoucí vyznání a v rodinách se všichni snažili přispět ke spasení těch, kteří jim byli nejdražší a srdci nejbližší.

Často bylo slyšet upřímné a přímlybné modlitby. Všude lidé prožívali duchovní úzkost a prosili Boha o odpuštění. Mnozí se modlili po celou noc k Bohu a prosili o ujištění, že jim byly jejich hříchy odpuštěny. Nebo se modlili za obrácení svých příbuzných či přátel. K tomuto rozhodnutí je vedla upřímná víra. Kdyby lid Boží pokračoval ve svých vrocích modlitbách a prosbách k nebeskému trůnu, byli by získali mnohem více poznání než mají nyní. Jak málo bylo modliteb, jak nedostatečné vědomí hříchu! Pro nedostatek živé víry nepoznali mnozí milost, kterou náš laskavý Spasitel tak bohatě uděluje.

Všechny společenské vrstvy se podílely na tomto adventním poselství. Bohatí i chudí, vysoce postavení i prostí lidé chtěli z různých důvodů vyslechnout učení o druhém příchodu Kristově. Pán přibrzdřoval ducha odporu, pokud jeho učedníci vysvětlovali, proč uvěřili. Mnohdy jejich vysvětlení nebylo přesvědčivé, ale Duch Boží tuto pravdu mocně podpíral. Andělé Boží byli přítomni při těchto shromážděních a každým dnem přibývali další věřící. Při hlásání pravd o blížícím se druhém příchodu Krista, velké zástupy posluchačů bez dechu přijímaly tato slova. Zdálo se, že nebe se sblíží se zemí. Moc Boží se projevovala u mladých, starých i u lidí ve středním věku. Lidé ve svých modlitbách prosili za své milé doma a radostná zvěst se nesla tichem noci. Ten, kdo se účastnil těchto schůzek, nikdy nemůže zapomenout na projevy hlubokého zájmu.

Odpor

Určení přesného termínu Kristova příchodu vyvolalo také velkou reakci u mnohých lidí z různých společenských vrstev, ozývala se od kněží z kazatelen až po lehkomyšlné a opovážlivé hříšníky. "Nikdo nezná den a hodinu!" bylo slyšet od pokryteckých kazatelů i drzých a smělych posměvačů. Nikdo z nich nechtěl slyšet jasné a logické vysvětlení biblického textu, který se vztahoval k prorockému období, ani znamení, která sám Kristus předpověděl jako znamení upozorňující na Jeho příchod.

Mnozí z nich, kteří o sobě tvrdili, že věří v Krista, prohlašovali, že jim nevadí kázání o Jeho příchodu, jen nesouhlasili s určením přesné doby. Vševidoucí Bůh však četl v jejich srdcích. Nepřáli si, aby Ježíš přišel a spravedlivě soudil svět. Byli to nevěrní služebníci, jejich jednání by neobstálo pod pronikavým pohledem Božím a báli se setkat se svým Pánem. Stejně tak ani Židé při prvním příchodu Krista na svět nebyli připraveni k přijetí Ježíše. Satan se svými anděly jásal a vysmíval se Kristovi i Jeho andělům do tváře, neboť ti lidé, kteří se k Němu hlásí, nechovají ve svém srdci skoro žádnou lásku a netouží po Jeho příchodu.

Nevěrní strážci znemožňovali další postup díla Božího. Když se lidé probudili a začali hledat cestu ke spasení, jejich vedoucí činitelé zakročili a postavili se mezi ně i pravdu a snažili se je zbavit strachu tím, že jim nesprávně vysvětlovali slovo Boží. V tomto díle se spojil satan s neposvěcenými kazateli a volali: "Pokoj, pokoj, když Bůh o pokoji nemluvil". Stejně tak i farizeové v Kristově době sami odmítali vstoupit do království Božího a znemožňovali vstup i druhým. Krev těchto lidí zůstane lpět na jejich rukou.

Při hlásání této pravdy ji přijímali jako první ti, kteří vlastnili pokorného a posvěceného ducha. Ti, kteří sami studovali bedlivě bibli, poznali, že dosavadní běžné tlumočení prorocství nesouhlasilo s charakterem Písma svatého, že je nebiblické, že je kněžský úmyslně překrucují a uvádějí nesprávné souvislosti, jen aby zvrátili jejich víru. Stačilo jim, aby porovnali adventní učení s bibli, a došli přesvědčení o jeho božském původu.

Mnozí byli pronásledováni od svých nevěřících bratří. Aby udrželi své členství v církvích, raději o své naději mlčeli. Jiní pak měli pocit, že jejich věrnost Bohu jim nedovoluje, aby se skrývali s pravdou, která jim byla svěřena. Mnoho jich bylo vyloučeno z církve jen proto, že uvěřili v druhý příchod Kristův. K tomuto odsouzení pro víru se vztahují slova prorokova: "Říkávají bratři vaši, v nenávisti majíce vás a vypovídající vás pro jméno mé. Necht' jest zveleben Hospodin, a necht' vidíme radost vaši. Ale oni zahanbeni budou." (Iz 66,5)

Andělé s velkým zájmem sledovali, jak se projeví varování. Když církve jako celek zavrhlly poselství, andělé se od nich smutně odvrátili. V církvích však dosud bylo mnoho jednotlivců, kteří neprošli zkouškou v adventní pravdě. Mnozí, kteří se poddali vlivům manželů, manželek, rodičů, dětí, raději setrvali ve svém hříchu, než aby poslouchali nějaké hereze, které učí adventisté. Andělům bylo přikázáno, aby věrně sledovali tyto lidi, neboť měli obdržet ještě další světlo plynoucí od Božího trůnu.

Příprava na setkání s Pánem

S nevýslovnou radostí očekávali příchod Spasitele ti, kteří obdrželi varovné poselství. Jeho očekávaný příchod byl na dosah a tyto slavnostní chvíle prožívali v tiché odevzdanosti. Měli živé spojení s Bohem a upřímnou vyrovnanost, kterou budou mít i v příštím životě. Nikdo z těch, kteří prožívali tyto chvíle v naději a důvěře, nemůže zapomenout na dobu čekání. Pozemské záležitosti byly na několik týdnů odloženy. Věřící prošli v myšlenkách svůj dosavadní život, všechny své prožitky i pohnutky srdce, jakoby byli na smrtelném loži a za pár hodin se měli rozloučit s tímto světem. Nechystali si "oblečení pro nanebevstoupení", ale všichni cítili vážnost chvíle a nutnost být niterně připraveni na setkání se svým Spasitelem. Jejich šatem byla čistá neposkvrněná duše, charakter očistěný od hříchu Kristovou krví.

Božím záměrem byla zkouška jeho lidu. Jeho ruka přikryla chybu při výpočtu prorockého období. Nepřišli na ni ani adventisté, ani vzdělaní odpůrci. Ti pak řekli: "Váš výpočet prorockého období byl určen správně. Událo se něco velkého, ale není to událost, kterou pan Miller předpověděl. Jedná se o obrácení světa, a ne o druhý příchod Krista."

Čas se naplnil, ale Kristus podle očekávání svého lidu nepřišel. Hořké zklamání prožívali ti, kteří v upřímné víře a lásce vyhlíželi svého Spasitele. Boží záměr se však naplnil, neboť zkoušel srdce těch, kteří se neskrývali se svým očekáváním příchodu Spasitele. Byli mezi nimi i ti, které k tomuto jednání vedl strach. Jejich prohlášení však nevycházela z nitra a nezměnila jejich životy. Když v určenou dobu nedošlo k Jeho příchodu, tvrdili, že je to nijak nepřekvapilo, protože stejně nevěřili v Jeho příchod. Patřili také k těm, kteří se vysmívali zármutku opravdově věřících.

Celé nebe i s Ježíšem pozorovalo se soucitem a láskou ty, kteří zůstali věrní a prožívali zklamání. Andělé Boží se přiblížili k těmto věrným, aby odstranili závoj, který odděloval viditelný svět od neviditelného, a uchránili je před svodem satana.

Druhé andělské poselství

Církve, které nechtěly přijmout poselství prvního anděla, odmítly poznání z nebe. Toto poselství mělo pro ně být milostí, aby mohly zhodnotit svůj skutečný vztah ke světu, poznaly své odpadnutí od víry a mohly se připravit na setkání s Pánem.

Poselství prvního anděla obdržely církve proto, aby se oddělily od vlivu zkaženého světa. Ale u většiny tak zvaných křesťanů byla světská pouta silnější než vztah k nebi. Raději se rozhodli naslouchat světské moudrosti a zavrhnout poselství pravdy, které by zasáhlo jejich nitro.

Máme si vážit Božího poznání, naslouchat mu, a ne jím pohrdat či zavrňovat je. Kdo však toto poznání přehlídí, pro toho se stane temnotou. Jakmile Duch svatý přestane vrývat pravdu do srdcí lidí, pak je zbytečné jí naslouchat a pak jsou bezcenná i všechna kázání.

Pokud církve odmítly Boží radu a zavrhy poselství o příchodu, Pán zavrhl i je. Za prvním andělem přinášel poselství druhý anděl: "Padl, padl Babylon, to město veliké, nebo vínem hněvu smilství svého napájelo všechny národy". (Zj 14,8) Toto poselství pochopili adventisté jako oznámení morálního pádu církve, jako důsledek zamítnutí poselství prvního anděla. Zvěstování "Babylon padl" bylo dáno v létě roku 1844 a jeho výsledkem bylo vystoupení asi padesáti tisíc lidí z církví.

Ti, kteří hlásali poselství prvního anděla, neměli důvod zakládat v církvích skupiny a ani nepovažovali za nutné oddělovat se od církví. William Miller řekl: "Nikdy jsem o tom neuvažoval a také si nepřál vytvářet odlišné názory od již existujících církví nebo podporovat jednu církev na úkor druhých. Předpokládal jsem, že křesťané budou mít radost z naděje na Kristův příchod a ti, kteří se neztotožní s mým pohledem, nebudou o nic méně milovat ty, kteří přijmou toto poselství. Nečekal jsem, že bude třeba vytvářet zvláštní shromáždění. Mojí snahou bylo obrátit lidi k Bohu, seznámit svět s nastávajícím soudem, probudit u mých blízkých zájem o vnitřní proměnu, jež by jim umožnila obstát v přítomnosti Boha. Po mých kázáních většina obrácených setrvala dál v různých již existujících církvích. Když za mnou přicházeli

jednotlivci o radu ohledně svých povinností, vždy jsem jim říkal, aby zůstali tam, kde se cítí dobře. Nikdy jsem ve svých radách žádnou církev neprotěžoval." Po nějakou dobu církve vítaly jeho postoj, ale když se rozhodly nepřijmout adventní pravdu, odmítaly o tom jakoukoli diskusi. Ti, kteří přijali poselství, procházeli velkými zkouškami a složitými situacemi. Rádi chodili do svých církví a nechtěli z nich vystupovat. Ale když se jim posmívali a dělali jim příkoří, zřekli se hlásání své naděje nebo hlásání druhého příchodu Páně a mnozí se nakonec rozhodli odvrhnout jho, jež na ně bylo vloženo.

Když adventisté poznali, že církve zamítly Svědectví Boží, nemohli je už nadále pokládat za církve ustanovené Kristem, "za pilíře a základy pravdy". A podle poselství "Babylon padl" prohlásili, že považují za správné přerušit s ním své dosavadní vztahy a vyjít z něj.

Zavržení prvního andělského poselství se nepříznivě odrazilo v církvích. Když zavrhli pravdu, přijaly blud a zamilovaly si ho. Ochladla láska k Bohu a víra v Jeho Slovo. Církve zarmoutily Ducha Božího a ten jim byl z velké části odejmut.

Čas se naplňuje

Když se ukončil rok 1843 a Kristus v něm nepřišel, mnozí z těch, kteří s vírou očekávali Jeho příchod, byli na čas otřeseni a na pochybách. Přes všechna zklamání však pokračovali ve studiu Písma, znovu a znovu prověřovali důkazy své víry a studovali proroctví, aby došli k dalšímu poznání. Biblické svědectví bylo jasné a přesvědčivé, dokazovalo správnost jejich výpočtu. Znamení neomylně poukazovala na brzký příchod Krista. Věřící nemohli pochopit, proč k němu nedošlo. Ujišťovali se, že k poznání dospěli pod Božím vedením.

Jejich víru posílily texty Písma, které přesvědčivě hovořily o prodlení. Když v roce 1842 Duch Boží působil na Charlese Fitcha a ten došel na výpočet proroctví, převzali ho adventisté jako znamení Abakukova proroctví: "Napiš vidění a to zřetelně na deskách". (Abak 2,2) Nikdo pak nepochyboval o prodlení, které toto proroctví uvádělo. Prorok říká: "Napiš vidění, a to zřetelně na deskách, aby je přeběhl čtenář. Proto že ještě do jistého času bude vidění, a směle bude mluvit až do konce a nezklame. Jestliže by pak prodliho, posečkej na ně; neboť jistotně dojde, aniž bude meškati." Abk 2,2.3)

Velmi se zaradovali ti, kteří Ježíše očekávali, neboť On již před mnoha staletími věděl, jak vše dopadne, předpověděl jejich zklamání, a dal jim i novou naději a odvahu. Tento verš Písma je utvrdil o správnosti nastoupené cesty a jejich víra v této hodině zkoušky neselhala.

Ve 25. kapitole Matoušově je uvedeno podobenství o deseti pannách, kde zkušenost adventistů je znázorněna svatebním obřadem. "Tehdy podobno bude království nebeské deseti pannám, kteréžto vzavše lampy své, vyšly proti ženichovi". "A když prodlíval ženich, zdřímaly všechny a zesnuly." Mt 25,1.5)

Šíření poselství prvního anděla je uvedeno v souvislosti s rozhodnutím panen a doba očekávání, zklamání, zpoždění je znázorněna opožděním ženicha. I když stanovená doba již prošla, věřící stále počítali s tím, že očekávaný konec je na dosah. Ale brzo bylo zřejmé, že se museli zmýlit. Jejich horlivost opadla a jejich stav bylo možno přirovnat k podřimování, které uvádí podobenství při době prodlení.

V tomto údobí se začal projevat fanatismus. Mnozí z těch, kteří o sobě tvrdili, že upřímně věří v poselství, zavrhli slovo Boží jako spolehlivého průvodce, prohlašovali o sobě, že jsou vedení Duchem, nechali se ovlivňovat svými pocity, dojmy a představami. Někteří z nich projevovali slepotu a fanatickou horlivost a veřejně kritizovali ty, kteří nechtěli uznat jejich názory. Jejich fanatický způsob myšlení nenašel pochopení u většiny adventistů, nechtěli jim však vnucovat pravdu.

Hlásání prvního andělského poselství v roce 1843 a půlnočního volání v roce 1844 přímo směřovalo k potlačení fanatismu a rozkolu. Shodné názory měli ti, kteří se podíleli na těchto hnutích. Jejich srdce byla naplněna láskou vzájemnou i láskou k Ježíši. Očekávali, že se s Ním brzy sejdou. Víra a požehnaná naděje je vymanila z vlivu lidí a byla jim štítem vůči útokům satana.

Půlnoční volání

"A když prodléval ženich, zdřímly všechny a zesnuly. O půlnoci pak stal se křik. Aj, ženich jde: vyjděte proti němu. Tedy vstaly všechny ty panny a ozdobily lampy své." (Mt 25,5-7)

V létě roku 1844 adventisté poznali dřívější chybu ve výpočtech prorockého údobí a uvedli správné datum. Všichni totiž věřili, že výpočet 2300 dnů, který je uveden u Dan 8,14 a který se vztahuje k druhému příchodu Kristovu, by se měl naplnit ke konci jara 1844. Nyní však zjistili, že by to měl být podzim téhož roku 1844 a adventisté upřeli svůj zrak k tomuto údaji o příchodu Páně. Toto prohlášení bylo dalším krokem v naplnění podobenství o svatbě a adventisté jeho použití považovali za vhodné.

Tak jako v podobenství se ozval křik o půlnoci a ohlašoval příchod ženicha, tak i v polovině těchto krajních možností, t.j. jarem 1844, kdy se původně předpokládalo ukončení 2300 dnů, a podzimem roku 1844, ke kterému došli později a které by zakončovalo toto údobí, mělo by dojít k volání podle slov Písma: "Aj, ženich jde, vyjděte proti němu." (Mt 25,6)

Tak jako přílivové vlny se toto hnutí šířilo v městech i po vesnicích až do zapadlých míst a řady lidu Božího se rozrůstaly. Tomuto provolání předcházela fanaticismus, jako se objevuje mráz při východu slunce. Srdce věřících však oživovala naděje i odvaha.

V díle se však neprojevovaly výstřednosti, jež jsou běžné, pokud jsou lidské city ponechány bez usměrňujícího vlivu Slova i Ducha Božího. Podobné projevy povah můžeme sledovat i u starozákonního lidu v období, kdy se pokořovali a navraceli k Hospodinu, pokud se jim dostalo poselství a pokárání. Tyto projevy snad provází dílo Boží v každé době. Bylo málo radostného nadšení, ale spíše se projevovalo zpytování svědomí, vyznání hříchů a odřikání se světa. Jejich mysl byla zatížena přípravou a obavou ze setkání s Pánem. Převládaly modlitby a upřímné zasvěcování se Bohu.

Půlnoční volání se nepovažovalo za důkaz vyplývající z Písma, ale jako jasná závěrečná zkouška, jako síla, jež člověka pobízela. To bylo mimo jakoukoliv pochybnost. V případě slavného vjezdu Kristova do Jeruzaléma se sbíhali k Olivetské hoře lidé, kteří se sešli ze všech koutů země k oslavě svátků. Připojili se k zástupu, který provázel Ježíše, propadli nadšení davu a s ním i volali: "Požehnaný, který se béře ve jménu Páně". (Mt 21,9) Podobným způsobem se připojili k adventnímu zástupu nevěřící lidé, někteří ze zvědavosti, jiní jen tak z legrace, ale všichni pocítili přesvědčující sílu, která provázela poselství: "Aj, ženich jde." (Mt 25,6)

Víra v této době byla hlavní příčinou, že dosáhli odpovědi na vysílané modlitby - to byla víra, jaká zasloužila odměnu. Duch milosti sestupoval na svědomité badatele jak vlahý déšť na vyprahlou zemi. Ti, kteří očekávali, že budou brzy stát tváří v tvář svému Spasiteli, pocítovali nevýslovnou radost. Neobyčejná přemáhající moc Ducha svatého činila lidská srdce měkkými a Boží sláva se vznášela nad věrnými a oddanými následovníky.

Pomalou se naplňoval čas, kdy se měli setkat se svým Spasitelem ti, co přijali poselství. Každé ráno považovali za svou prvořadou povinnost přesvědčit se o tom, že jsou Božími služebníky. Spojovala je vzájemná láska a modlili se jeden za druhého. Hledali společenství s Bohem, často se scházeli na odlehlých místech a jejich modlitby stoupaly z polí i lesů k nebi. Chvála Boha měla pro ně větší význam než denní strava, ze svého myšlení odstraňovali vše, co by je vzdalovalo od Boha, vroucně toužili po setkání s Ním a prožívali Jeho odpouštějící milost.

Byli zklamání, ne však opuštěni

Věrní měli opět prožít další zklamání. Očekávaný čas minul a Spasitel se nezjevil. S neochvějnou důvěrou vyhlíželi Jeho příchod a nyní prožívali stejné pocity jako Marie, která přišla ke hrobu Spasitele. Nalezla ho prázdný a se slzami v očích zvolala: "Vzali Pána mého a nevím, kde Ho položili." (Jan 20,13)

Nevěřící svět s pocitem hrůzy a strachu napjatě očekával, jestli se naplní časový údaj proroctví. Když ale v předpokládané době nepřišel, neodvážili se jásat nad zklamanými. Když se však neprojevil ani známky Božího hněvu, opustil je strach a znovu je odsuzovali a vysmívali se jim. Velká část těch, kteří očekávali brzký příchod Páně, přestala v něj už věřit. Někteří z těchto skálopevně přesvědčených prožívali hluboké zklamání. Podobně jako Jonáš i oni reptali proti Bohu a raději by byli zvolili smrt než život. Ten, kdo svou víru založil jen na názorech druhých a ne na slově Božím, bez větších problémů svůj názor opět změnil. Posměvači získali do svých řad nestálé a zbabělé a všichni společně tvrdili, že se není třeba bát, protože se nic nestane. Předpovězená doba se naplnila, Pán nepřišel a svět půjde dál ve svých kolejích dalších tisíc let.

Oddaní a upřímní věřící se vzdali všeho pro Krista a jak nikdy dosud pociťovali Jeho blízkost. Věřili, že světu dali poslední výstrahu a po krátkém očekávání budou přijati do společenství nebeských andělů i jejich božského Učitele, a z velké části opustili prostředí nevěřících. S vroucí touhou volali k Bohu: "Přijdiž, Pane Ježíši, přijď rychle." (Zj 22,20) Pán však nepřicházel. Opětní trpké nesení tíže pozemských starostí a těžkostí, snášení nářeků a posměšků ze strany nevěřících bylo opravdu velmi těžkou zkouškou víry a trpělivosti.

Jejich zklamání však nebylo větší, než jaké prožívali učedníci v době Kristova působení na této zemi. Když Ježíš triumfálně vjížděl do Jeruzaléma, Jeho následovníci věřili, že brzy vstoupí na trůn Davidův a vysvobodí Izraele od jeho utlačovatelů. Naplnění vzletnými nadějemi a v radostném očekávání předcházeli se vzájemně v prokazování úcty svému Králi. Mnozí kladli svá roucha jako koberec na Jeho cestu, kudy projížděl, a házeli před Něj palmové ratolesti. V nadšení a radosti provolávali Mu slávu a volali: "Hosana Synu Davidovu!" (Mt 21,9)

Tento projev nevšední nadšené radosti vyvedl farizeje z klidu a pobouřil je natolik, že požadovali, aby Ježíš své učedníky pokáral. Ten jim však odpověděl: "Budou-li tito mlčeti, kamení bude hned volati." (Lk 19,40) Proroctví se musí naplnit. Učedníci splnili Boží rozhodnutí a pak prožívali hluboké zklamání. Za několik dnů nato se však stali svědky Spasitelovy mučednické smrti a uložili Jej v hrobě. Žádná z očekávání učedníků se nenaplnila; všechny jejich naděje zemřely spolu s Kristem. Teprve po Ježíšově zmrtnýchvstání pochopili, že vše, čeho byli svědky a co se stalo, bylo proroctvími předpovězeno a že "Kristus měl trpět a vstát z mrtvých". (Sk 17,3) Podobným způsobem se naplnila proroctví v prvním i druhém andělském poselství. Tato poselství přišla v předurčený čas a splnila a vykonala dílo, jež vyznačil Bůh.

Svět, který vše pozoroval, nyní očekával, když uvedená doba minula a Kristus nepřišel, že se celý systém adventistické víry rozpadne. I když mnozí lidé podleli pokušením a zavrhli svou víru, byli také takoví, kteří v ní věrně a statečně setrvali. Nevykryli žádnou chybu ve výpočtech prorockého údobí. Nikdo z jejich vážných oponentů nebyl schopen jejich názory vyvrátit. Chyba se nalézala v samotné události, to však nestačilo k tomu, aby byla jejich víra v Slovo Boží otřesena.

Bůh však svůj lid neopustil. Jeho Duch stále provázel ty, kteří se ukvapeně nezřekli poznání pravdy a neodstoupili od adventního hnutí. Apoštol Pavel svým duchovním pohledem do budoucnosti napsal slova povzbuzení i varování pro trpící a čekající v době zkoušky: "Protož nezamítejte smělé doufanlivosti své, kteráž velikou má odplatu. Než potřebí jest vám trpělivosti, abyste vůli Boží činíce, dosáhli zaslíbení. Nebo ještě velmi, velmi maličko, a aj, ten, kterýž přijíti má, přijde a nebudeť meškati. Spravedlivý pak z víry živ bude. Pak-li by se jinam obrátil, nezalibuje sobě duše má v něm. Ale my nejsme poběhlíci k zahynutí, ale věřící k získání duše." (Žid 10,35-39)

Bezpečí je založeno jedině na bedlivém ostříhání světla obdrženého od Boha, na důvěře v Jeho zaslíbení a vytrvalosti v bádání a studiu Písma, s trpělivým očekáváním na další světlo.

Svatyně

Je to především Písmo svaté, jež stanoví základní pilíř adventistické víry. U Daniele 8,14 je následující verš: "Až do dvou tisíc a třiset večerů a jiter a přijdou k obnovení svému svaté služby." To byla velmi dobře známá slova všem, kteří uvěřili v brzký příchod Páně. Tisíce lidí s nadšením opakovalo toto proroctví jako hlavní základ své víry. Všem bylo jasné, že na tomto výkladu stojí jejich očekávání a splnění nadějí. Tyto proročké dny se měly naplnit na podzim roku 1844. Adventisté společně s dalším křesťanským světem považovali zemi nebo její část za svatyni a proto očištění svatyně se shoduje s očištěním země ohněm při Hospodinově dni soudu. To se mělo stát při druhém příchodu Krista. Z toho také vyplynul závěr, že Kristus přijde na naši zemi v roce 1844.

Nadešel předpovězený čas, ale Kristus nepřišel. Věřícím bylo naprosto jasné, že slovo Boží nezklame. Chyba tedy musí být ve výkladu proroctví. Kde však došlo k omylu? Mnozí tedy urychleně učinili závěr, že je třeba zamítnout ukončení údobí 2300 dnů v roce 1844. Své tvrzení a domněnky nemohli však ničím jiným zdůvodnit, jediné tím, že se Kristův příchod neuskutečnil. Tvrdili, že kdyby tyto proročké dny měly být skutečně ukončeny v roce 1844, Kristus by zcela určitě přišel a očistil svatyni - zemi ohněm. A protože nepřišel, tyto dny lhůty nemohly ještě skončit.

Přijmout tento závěr znamenalo zavrhnout dosavadní výpočet proročských lhůt. Bylo zjištěno, že lhůta 2300 dní začala na podzim roku 457 př. Kr., kdy vstoupil v platnost Artaxerxův příkaz k znovuzřízení a výstavbě Jeruzaléma. Vezme-li se toto datum za výchozí bod, souhlasí pak dokonale sled všech předpověděných událostí ve výkladu tohoto období v Danielovi 9,25-27. Šedesát devět týdnů, prvních 483 let z 2300 let, sahá k Mesiáši - Pomazanému. Kristův křest a jeho pomázaní Duchem svatým v roce 27 po Kr. se vyplnily přesně podle předpovědi. Uprostřed sedmdesátého týdne měl být Mesiáš zabit. Tři a půl roku po svém pokřtění, na jaře roku 31 po Kr. byl Kristus ukřižován. Sedmdesát týdnů neboli 490 let bylo určeno zvláště Židům. Koncem tohoto období zpečetil národ své zavržení Krista pronásledováním jeho učedníků a apoštolové se v roce 34 po Kr. obrátili k pohanům. Tehdy skončilo prvních 490 let z 2300 a zbývalo 1810 let. Od roku 34 po Kr. skončilo období 1810 let v roce 1844. "Tehdy," pravil anděl, "přijde k očištění svému svatyně". Všechny předpověděné údaje proroctví se neklamně splnily v určené době.

V tomto výpočtu bylo všechno jasné a vše bylo v souladu až na to, že se nedalo poznat, že nějaká událost, odpovídající očištění svatyně se stala v roce 1844. Popřít, že proročké údobí skončilo v tomto roce, znamenalo vnést do celé věci zmatek a zřít se výpočtu událostí, jež jsou neklamným splněním proroctví.

Ačkoliv většina adventistů zavrhl původní výpočet proročského údobí, a tímto vlastně zamítla správnost hnutí, jež se opíralo o tento výpočet, byli někteří, kteří nechtěli zavrhnout body víry a zkušenosti, jež se opíraly o Písmo svaté a zvláštní svědectví Ducha Božího. Věřili, že způsob výkladu i bádání Písma svatého jsou správné a logické a že je povinností nezavržovat pravdy jednou již odkryté, ale nadále pokračovat v dosavadním způsobu biblického bádání. Vroucně se modlili, aby jim při studiu Písma bylo umožněno poznat chybu, kterou udělali. Jelikož však nemohli zjistit žádný omyl ve výpočtech proročských údobí, začali podrobněji bedlivě zkoumat otázku svatyně.

Pozemská a nebeská svatyně

Při svém výzkumu zjistili, že v Písmu není důkazů podporujících všeobecný názor, že svatyně je země. Našli však v bibli úplný výklad o svatyni, její povaze, jejím místě a o službě, jaká se v ní koná. Svědectví svatých pisatelů bylo tak jasné a obšírné, že nepřipouštělo žádných pochybností. Apoštol Pavel praví v listě k Židům: "I první smlouva měla ovšem pravidla bohoslužby a uspořádanou svatyni. Byl zřízen přední stánek, v němž byly svícný, stůl a předložené chleby, ten se nazývá "Svatyně". Za druhou oponou byl stánek nazývaný "svatyně svatých"; obsahovala zlatý kadidelný oltář a truhlu smlouvy, se všech stran pokrytou zlatem, v ní byla zlatá nádoba s manou a hůl Aronova, jež vypučela, a desky smlouvy; nad ní cherubinové slávy, zastíňující slitovnici." (Žid. 9,1-5)

Při svém studiu poznali, že pozemskou svatyni vybudoval Mojžíš na Boží příkaz: "Hleďž pak, abys udělal podle podobenství toho, kteréž tobě ukázáno jest na hoře." (2Moj 25,9.40) A Pavel praví, že první svatostánek "není pro přítomný čas leč podobenstvím, v němž se přinášejí dary a oběti;" že její svatyně jsou "věci nebeských příkladové" (Žid 9,9.23). Dále, že Kristus jako náš nejvyšší Kněz je "služebník svatyně a pravého toho stánku, který Pán vzdělal, a ne člověk" Žid 8,2) a že "Kristus nevešel do svatyně rukou udělané, kteráž by nesla figuru pravé, ale v samo nebe, aby nyní přítomný byl tváří Boží za nás." (Žid 9,24)

Nebeská svatyně, v níž slouží Ježíš v náš prospěch, je velkým originálem, podle něhož Mojžíš postavil kopii. Pozemská svatyně měla dvě oddělení, svatyni a svatyni svatých, a proto i v nebeské svatyni jsou tato obě oddělení. V truhle byl uložen zákon Boží jako věčný řád nebes. Tak jako v pozemské svatyni i zde byl kadidlový oltář a další předměty ke službě. Apoštolu Janovi bylo ve vidění umožněno vstoupit do nebeské svatyně. Spatřil zde svícen, kadidlový oltář, i "otevřen jest chrám Boží na nebi a viděna jest truhla smlouvy." (Zj.4,5; 8,3; 11,19)

Ti, kteří studovali Písmo a snažili se najít pravdu, našli nesporný důkaz o nebeské svatyni. Mojžíšova pozemská svatyně byla udělána podle vzoru, který mu byl ukázán. Pavel o ní prohlásil, že pravá svatyně je v nebi. (Žid 8,2.5) Jan pak podal svědectví, že ji viděl.

Při dovršení 2300 dní v roce 1844 již po mnoho století neexistovala pozemská svatyně. Proto se ve vidění muselo jednat o nebeskou svatyni. Po 2300 večerech a jitrech budou ve svatyni obnoveny služby. Ale proč potřebovala nebeská svatyně očistit? Obrátíme-li pozornost k Písmu, pak ti, co studují prorocství, vědí, že se nejedná o skutečné odstranění nečistot, ale šlo o očistění krví, tedy musela být očistěna Ježíšovou krví od lidských hříchů. Apoštol říká: "Protož potřebí bylo, aby věci nebeských příkladové těmi věcmi očisťování byli (krev zvířat), nebeské pak věci lepšími oběťmi, nežli jsou ty." (vzácnou krví Kristovou) (Žid 9,23)

Aby bylo možné získat další poznání o očisťování, bylo nutné porozumět službě v nebeské svatyni a tu bylo možné pochopit podle služby v pozemské svatyni. Pavel totiž prohlásil, že ustanovení kněží zde sloužili "podobenství a stínu nebeských věcí." (Žid 8,5)

Očistění svatyně

Ve starozákonní době byly hříchy lidu přenášeny obrazně do pozemského svatostánku krví za hřích obětovaných zvířat. Krev pozemských obětí za hřích symbolizovala krev Božího Beránka Ježíše Krista. Ve skutečnosti se tedy naše hříchy přenášejí do nebeské svatyně krví Kristovou. Očistění pozemské svatyně bylo vykonáno odstraněním hříchů, jimiž byla poskvrněna, pravé a skutečné očistění nebeské svatyně bude vykonáno skrze odstranění a zhlazení hříchů, které jsou zapsány v nebeských knihách. Je proto nutné přezkoumat knihy, v nichž jsou vedeny záznamy, a určit, kdo po pokání a lítosti nad hříchem a vírou v Kristovy zásluhy má právo na výhody, které přináší usmíření. Očistění svatyně je možno přirovnat k vyšetřujícímu soudu. Toto dílo musí být dokončeno před druhým příchodem Krista. Neboť podle Jeho vlastních slov, až přijde, aby zachránil svůj lid, přijde i "odplata má se mnou, abych odplatil jednomu každému podle skutků jeho." (Zj 22,12)

Tímto způsobem ti, kteří se řídili světlem prorockého slova, pochopili, že po uplynutí 2300 prorockých dnů v roce 1844 se nejednalo o Kristův příchod na zem, nýbrž o Jeho pře-jítí z prvního oddělení nebeské svatyně do druhého oddělení - svatyně svatých, do přítomnosti Boha, aby byla dokončena závěrečná část díla smíření, jež musí předcházet Jeho příchod.

Třetí andělské poselství

Když Kristus vstoupil do svatyně svatých v nebesích, aby mohl dokončit dílo smíření, svěřil svým služebníkům poslední poselství milosti pro tento svět. Ve čtrnácté kapitole Zjevení přináší toto varování třetí anděl. Bezprostředně po tomto svolání vidí prorok přicházet v nebeské slávě Syna člověka, aby sklídl žez země.

Podle biblické předpovědi začala Kristova služba ve svatyni svatých při dovršení prorockých dnů v roce 1844. K této době se vztahují slova ze Zjevení: "I otevřín jest chrám Boží na nebi i vidína jest truhla smlouvy jeho v chrámě jeho." (Zj 11,19) Tato truhla smlouvy je ve druhém oddělení svatyně, tedy ve svatyni svatých. Když Kristus vstoupil do těchto míst, aby sloužil ve prospěch hříšníků, otevřela se tato část - svatyně svatých a bylo možno v ní vidět truhlu smlouvy se slitovnicí. Kdo pokáním a vírou upírá svůj zrak na smírčí a prostřednické dílo svého Spasitele, ten uvidí majestát a moc Boží. Když záře Jeho slávy naplnila svatyni, světlo poznání sestoupilo z těchto nejsvětějších míst na očekávající Jej lid Boží na zemi.

Svou vírou následovali svého Velekněze ze svatyně do svatyně svatých a viděli Jej, jak předkládá svou krev před truhlu smlouvy. V truhle je uložen Otcův svatý zákon, stejný, jaký byl Bohem nadpřirozeným způsobem vyhlášen na hoře Sinaj za zvuků hromů a v obrovském majestátu a jaký byl Jeho vlastním prstem vyryt na kemenných deskách. Žádné z těchto přikázání nebylo nikdy Velkým Zákonodárcem zrušeno, ani čárka, ani puntík na něm nebyl a nemůže být dle slov Kristových změněn. Spíše by pominula nebesa, než jediný puntík v zákoně. Bůh dal do Mojžíšových rukou věrnou kopii svého zákona, originál zůstal uložen v nebeské svatyni svatých. Sledujeme-li jeho svaté příkazy poslušně za sebou podle původního znění, pak ve čtvrtém přikázání čteme: "Pomni na den sobotní, abys jej světil. Šest dní pracovati budeš, a dělati všeliké dílo své. Ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého. Nebudeš v něm dělati žádného díla, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj i děvka tvá, hovado tvé i příchozí, kterýž jest v branách tvých. Nebo v šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všecko, což v nich jest, a odpočinul dne sedmého; protož požehnal Hospodin dne sobotního a posvětil ho." (2Moj 20,8-11)

Duch Boží působil na srdce těch, kteří bádali v Jeho Slově. Poznali, že v nevědomosti přestupovali čtvrté přikázání a nezachovávali správný den Stvořitelova odpočinku. Snažili se najít důvody, které vedly k zachovávaní prvního dne v týdnu místo dne, který určil a posvětil Bůh. V celém Písmu svatém nenašli pro tuto záměnu soboty jediný důkaz a ani požehnání vložené na tento svatý den nebylo odejmuto. Upřímně toužili po poznání Boží vůle. Když nyní poznali, že sami jsou přestupníky Božího zákona, jejich srdce bylo naplněno zármutkem a rozhodli se, že svoji věrnost Bohu projeví i zachováním sobotního odpočinku.

Bylo učiněno mnoho pokusů k podlomení jejich víry. Ale nebylo možné přehlédnouti, že pokud pozemský svatostánek byl stínem nebo kopií nebeské svatyně, potom i zákon uložený v pozemské truhle smlouvy byl přesnou kopií zákona v truhle v nebesích. Přijetí pravdy o nebeské svatyni znamenalo uznání požadavků Božího zákona, a tím i povinnost dodržovat čtvrté přikázání o sobotě.

Ti, kteří přijali poznání o Kristově přímělné službě a věčné platnosti zákona Božího, ti poznali, že zjevené zde pravdy jsou obsaženy v třetím andělském poselství. Anděl prohlašuje: "Tuť jest trpělivost svatých, tu jsou ti, kteříž ostříhají přikázání Božích a víry Ježíšovy." (Zj 14,12) Tomuto prohlášení předchází slavnostní varování: ""Bude-li se kdo klaněti šelmě a obrazu jejímu a vezme-li znamení její na čelo své aneb na ruku svou, i tenť bude píti víno hněvu Božího, víno, kteréž jest vliato do kalichu hněvu jeho." Zj 14,9.10) Výklad uvedených symbolů byl nutný k pochopení poselství. Co se skrývá pod šelmou, jejím obrazem a znamením? A opět ti, kteří toužili po poznání pravdy se vrátili zpět k bedlivému studiu proctví.

Šelma a její obraz

První šelma představuje římsko-katolickou církev, duchovní útvar zaštitěný občanskou vládní mocí, která má možnost potrestat všechny jinověrce a ty, kteří s ní nesouhlasí. Obraz šelmy představuje jinou náboženskou organizaci požívající podobnou vládní ochranu jako první šelma. Vytváření obrazu první šelmy je dílem šelmy, jejíž mírumilovný postoj a náboženská tolerance poukazují na Spojené státy. Na římský katolicismus se protestanté dívají nyní s daleko větší blahovlností než v dřívějších letech. Byla doba, kdy protestanté přikládali velkou cenu svobodě svědomí, jež byla tak draze a tolika obětmi vykoupěna. Učili, že srozumění s Římem by znamenalo zpronevěřit se Bohu. Jak se však od toho liší smýšlení, jež se dnes projevuje!

Mnozí dnes tvrdí, že je nespravedlivé soudit dnešní katolickou církev podle ohavností, jimiž se vyznačovala její vláda ve stáletích nevědomosti a tmy. Omlouvají její strašnou krutost i důsledky barbarství oné doby a tvrdí, že moderní kultura mění svým vlivem její smýšlení. Zapomínají snad lidé na to, že tato moc si po osm století osobovala nárok na to, že je neomylná? Jestliže Řím tvrdí, že "církev se nikdy nemýlí, ani se podle Písma svatého nikdy nezmýlí" (John L. von Mosheim: Institutes of Ecclesiastical History, kniha 3, 11. stol., část 2, kap. 2), jak se může zřít zásad, jimiž se v minulosti řídilo její jednání? Papežská církev se nikdy nevzdá tvrzení o své neomylnosti. Trvá na tom, že všechno, co učinila při stíhání těch, kdož zavrhovali její dogmata, bylo správné; zdali by pak znovu nepáchala tytéž činy, kdyby se jí k tomu naskytl příležitost? Kdyby se zrušily zábrany zřízené světskou mocí a kdyby Řím znovu zaujal své dřívější postavení, rychle by znovu ožilo jeho násilnictví a pronásledování.

Ústava Spojených států zaručuje svobodu svědomí. Není nic cennějšího ani důležitějšího. Papež Pius IX. ve své encyklice z 15. srpna 1854 napsal: "Nesmyslná a bludná učení nebo blouznění na obranu svobody svědomí je blud neobyčejně zhoubný, je to mor, jehož je nutno děsit se především." Tyž papež vynáší ve své encyklice z 8. prosince 1864 klatbu "nad těmi, kdož prosazují svobodu svědomí a náboženského vyznání," jakož i "nad těmi, kdož jsou názoru, že církev by neměla používat násilí".

Smířlivý tón Říma ve Spojených státech neznamena, že se Řím změnil. Je smířlivý tam, kde je bezmocný. Biskup O Connor praví: "Náboženská svoboda je trpěna jen do té doby, než může být prosazen opak, aniž by to ohrozilo katolický svět." Arcibiskup ze St. Louis se vyslovil: "Kacířství a nevěra jsou zločiny; a v křesťanských zemích, jako např. v Itálii a ve Španělsku, kde je téměř všechno obyvatelstvo katolické a kde katolické náboženství tvoří podstatnou část zákonů země, jsou trestány jako jiné zločiny."

Jsou ovšem také opravdoví křesťané v římsko-katolické církvi. Tisíce příslušníků této církve slouží Bohu podle nejlepšího poznání, jehož se jim dostalo. Neměli přístup ke slovu Božímu, a proto nemohou znát pravdu. Nepoznali, jaký je rozdíl mezi živou službou srdce a řadou pouhých forem a obřadů. Bůh shlíží s laskavým soucitem na tyto duše, jež byly vychovány ve víře, jež je klamná a neuspokojivá, a způsobí, že paprsky světla proniknou hustou tmou, která je obestírá. Odhalí jim pravdu, jež je v Ježíši, a mnozí se pak připojí k jeho lidu.

Římská církev má vypracované dalekosáhlé plány a způsoby působení do daleké budoucnosti. Používá všech prostředků k rozšíření svého vlivu a ke zvýšení své moci. Připravuje se na lýtý a rozhodný boj o znovudobytí vlády nad světem, o zavedení nového pronásledování a o zničení všeho, co vytvořil protestantismus. Protestantské církve jsou dnes ve velké temnotě, neboť jinak by rozeznaly znamení času. Katolicismus dobývá půdu na všech stranách. Protestanté začali s papežstvím spolupracovat a nadřozovat mu; uzavírají dohody a činí ústupky, jež překvapují samotné katolíky.

Náboženství plné okázalosti je pro neobrozené srdce přitažlivé. Nádhera a obřady katolické bohoslužby mají svůdnou, omamující moc, jíž jsou mnozí podvedeni, takže se na římskou církev dívají jako na opravdovou bránu do nebe. Jenom ti, kdož se svými nohama pevně postavili na základ biblické pravdy, jenom ti, jejichž srdce se obrodilo Duchem Božím, jsou bezpečni před jejím vlivem. Tisíce lidí, kteří nemají živou zkušenost s Kristem, budou svedeny k tomu, že přijmou formální zbožnost, jež nemá účinnost, a právě takovéto náboženství si přeje většina lidí.

Katolíci dávají kříže na své kostely, na oltáře a na svá roucha. Všude je vidět znamení kříže; všude je kříž navenek uctíván a povyšován. Učení Kristovo je však pohřbeno pod nánosem nesmyslných tradic, falešných výkladů a přísných předpisů, podobně jak u starých Židů. Spasitelova slova: "Svazují

těžká břemena a vkládají je na ramena lidí, ale sami nechtějí jimi ani prstem pohnouti" (Mat 23,4), jež se týkala fanatických Židů, se nyní mnohem lépe hodí na hodnostáře římskokatolické církve. Svědomití lidé jsou drženi ve stálé hrůze a strachu před hněvem přísného Boha, zatímco mnozí církevní hodnostáři žijí v přepychu a tělesných radovánkách.

Uctívání obrazů a relikvií, vzývání svatých a vyvyšování papeže jsou satanovy klamy, jak odvést mysl lidí od Boha a Jeho Syna. Aby dosáhl záhuby lidí, snaží se satan odvrátit jejich pozornost od Toho, skrze něhož jedině mohou dojít spásy. Satan se stále snaží překrucovat ve svém podání povahu Boží, povahu hříchu i to, o co vlastně jde ve velkém sporu. Jeho klamné závěry sledují uvolnění závaznosti Božího zákona a dovolují lidem hřešit. Současně vedou lidi k falešným představám o Bohu, k Němuž pak vzhlížejí spíše se strachem a nenávistí než s láskou. Římskokatolická církev spojuje zvyklosti pohanství se zvyklostmi křesťanství a stejně jako pohanství zkrusluje povahu Boží.

V protestantských zemích se dnes tvrdí, a to ne bezdůvodně, že katolicismus se dnes již tak neodlišuje od protestantismu jako v dřívějších dobách. Je pravda, že došlo ke změně, ne však u papežství. Katolicismus se dnes skutečně velice podobá dnešnímu protestantismu, protože protestantismus se od času reformace velmi silně zvrhl. Jen závažné studium bible může ukázat protestantům pravou povahu papežství a způsobí, že si je budou ošklivit a vyhýbat se mu; mnozí jsou však podle vlastního mínění dostatečně moudří, že necítí potřebu pokorně hledat Boha, aby byli uvedeni do pravdy.

Protestanté ve Spojených státech kráčejí nyní ve stopách katolíků, když se snaží vymoci si pro církevní instituce a zvyky podporu státu. Nadto pak otevírají římskému katolicismu cestu, aby mohl v protestantské Americe získat nadvládu, kterou ztratil ve Starém světě. Tomuto hnutí dodává větší důležitost to, že jeho zamýšleným hlavním cílem je prosazení všeobecného zachování neděle, což je zvyklost pocházející z Říma, jenž ji pokládá za znamení své moci. Tak protestantské církve prostupuje duch papežství - duch přizpůsobení se světským zvykům, uctívání lidských tradic místo přikázání Božích - a tento duch je zavádí k tomu, aby vyvyšovali neděli, jako to před nimi činilo papežství.

Chce-li čtenář porozumět silám, které vystoupí v boji, jenž v brzkou vypukne, stačí, seznámí-li se s prostředky, jichž k dosažení téhož cíle použil v minulosti Řím. Chce-li vědět, jak budou papeženci spolu s protestanty jednat s těmi, kdož zavrhnou jejich články víry, necht' si jen všimne, jak postupoval Řím proti zachování soboty a proti jejím obhájčům.

Přestože vynakládali veškeré úsilí na to, aby prosadili svatost neděle, papeženci sami veřejně uznali božskou autoritu soboty a to, že člověk je původcem zavedení neděle jako její nahrazení. V šestnáctém století prohlásilo papežské koncilium jasně: "Necht' všichni křesťané mají na mysli, že sedmý den je posvěcen Bohem, že je uznáván a zachováván nejen Židy, nýbrž všemi ostatními, kteří uctívají Boha, ačkoli jsme my, křesťané, změnili jejich sabbath v Den Páně." (Morer, str. 281.282) Ti, kdož porušili božský zákon - Desatero, si byli dobře vědomi toho, co dělají. Pozdvihli se opovážlivě nad Boha.

Názornou ukázkou politiky Říma vůči těm, kteří s ním nesouhlasili, je dlouhotrvající, krvavé pronásledování valdenských, z nichž někteří zachovávali sobotu. Jiní trpěli podobným způsobem za svou věrnost čtvrtému přikázání. Dějiny církve v Etiopii jsou pro to zvlášť příznačné. Ve tmě středověku totiž zapomněl svět na křesťany ve střední Africe, kteří proto po mnoho století mohli svobodně vyznávat svou víru. Konečně se Řím dozvěděl o jejich existenci a na císaře Etiopie byl vykonán nátlak, aby uznal papeže za zástupce Kristova. Pak následovaly další ústupky. Bylo vydáno nařízení, zapovídající zachování soboty pod pohrůzkou nejpřísnějších trestů. (Viz Michael Geddes: Church History of Ethiopia, str. 311.312) Papežská tyranie se však záhy stala břemenem tak tíživým, že se Etiopové rozhodli setřást je se svých šíjí. Po strašlivém boji byli římská katolíci vykázáni ze svých sídel a byla obnovena stará víra. Církve se těšily opět bývalé svobodě a nikdy nezapomněly na to, jakého se jim dostalo poučení o podvodu, fanatismu a despotické moci Říma. Ve své odlehle zemi byly spokojeny, že zůstávají ostatnímu křesťanstvu neznámy.

Sbory v Africe zachovávaly sobotu, jak ji zachovávala papežská církev před svým úplným odpadnutím. Když Řím dosáhl nejvyšší moci, začal pošlapávat sobotu Boží, aby vyvýšil svůj vlastní svátek; avšak církve v Africe, odlehle a skryté téměř po celé tisíciletí, se tohoto odpadlictví nezúčastnily.

Když se dostaly pod nadvládu Říma, byly nuceny upustit od zachování pravé soboty a vyvyšovat nepravou; jakmile však znovu dosáhly nezávislosti, vrátily se opět k poslušnosti čtvrtého přikázání.

Tyto záznamy minulých událostí ukazují nepřátelský postoj Říma vůči pravé sobotě a jejím obhájčům, jakož i prostředky, jichž Řím používal, aby prosadil uctívání neděle, již sám zavedl. Slovo Boží učí, že se to opět bude opakovat, až se římská katolická a protestantská spojí, aby vyvyšovali neděli.

Proroctví ze Zjevení 13 praví, že moc představovaná šelmou se dvěma beránčími rohy přinutí "zemi a její obyvatele", aby se klaněli papežství - které v proroctví představuje šelma "podobná pardálovi". Šelma se dvěma rohy také navede "obyvatele země, aby postavili sochu šelmě;" a kromě toho přinutí všechny, "malé i velké, bohaté i chudé, svobodné i otroky," aby přijali znamení šelmy. (Zj 13,11-16) Bylo již ukázáno, že mocí, která je v proroctví představovaná šelmou s beránčími rohy, jsou Spojené státy a že proroctví se vyplní, až Spojené státy budou vynucovat zachování neděle, jež Řím pokládá za zvláštní uznání své svrchovanosti. V tomto přísluhování papežské moci nebudou Spojené státy osamoceny; vliv Říma v zemích, které kdysi uznávaly jeho nadvládu, ještě zdaleka nepominul. Proroctví předpovídá obnovení moci Říma: "Viděl jsem, že jedna z jejích hlav byla jako uťatá k smrti, ale její smrtelná rána byla zahojena. Celá země s úžasem hleděla za tou šelmou." (Zj 13,3) Zasazení smrtelné rány poukazuje na pád papežství v roce 1798. Po této události, praví prorok, "jeho smrtelná rána byla zahojena a celá země s úžasem hleděla za tou šelmou." Pavel praví výslovně, že "člověk nepravosti" bude dále žít až do doby druhého příchodu Krista. (2Tes 2,3-8) A až do konce času bude pokračovat ve svém díle klamu. A Jan, když mluví o papežství, praví: "Budou se jí (šelmě) klanět všichni obyvatelé na zemi, každý, jehož jméno není od stvoření světa zapsáno v knihách života." (Zj 13,8) Jak ve Starém, tak v Novém světě dostane se papežství pocty tím, že lidé budou uctívat neděli, tedy budou uznávat zařízení, jež spočívá výhradně na moci římské církve.

Od poloviny devatenáctého století předkládají badatelé proroctví ze Spojených států toto svědectví světu. V událostech, jež se nyní odehrávají, je možno vidět, jak se rychle přibližuje naplnění předpovědi. Protestantští učitelé mluví o tom, že svěcení neděle se opírá o božskou moc a mají pro to právě takový nedostatek důkazů z Písma svatého jako papežští představitelé, kteří si vymysleli divy, aby jimi nahradili přikázání od Boha. Bude se opakovat ujišťování, že Bůh navštíví svými soudy ty, kdož přestoupí neděli, která je vydávána za sobotu; vlastně se tak již děje. Hnutí, jež vynucuje zachování neděle, činí rychlé pokroky.

Udivující je chytrost a obratnost římské církve, která umí vycítit, co se stane. Klidně vyčkává, až udeří její hodina, neboť vidí, že protestantské církve ji uctívají tím, že přijímají falešnou sobotu a že se chystají vynutit si její uznání týmiž prostředky, jichž dříve užívala sama římská církev. Ti, kdož zavrhnou světlo pravdy, budou vyhledávat pomoc této moci, jež si sama říká neomylná, aby vyvyšovali zařízení, jež pochází od ní. Jak ochotně přijde tato moc protestantům na pomoc v tomto díle, není těžké uhádnout. Kdo se dokáže lépe než papežští předáci vypořádat s těmi, kdož nejsou poslušni církve?

Římskokatolická církev se všemi svými odbočkami po celém světě tvoří obrovskou organizaci, která je pod nadvládou papežské stolice a slouží jejím zájmům. Milióny jejích členů ve všech zemích světa dostávají pokyny, aby se cítili zavázáni věrností papeži. Ať jsou jakékoli národnosti nebo ať žijí v jakékoliv formě vlády, mají si autority církve vážit nade vše. I když přísahali věrnost státu, slib věrnosti Římu je této přísaze nadřazený a zprošťuje je všech slibů, jež se přiči zájmům Říma. A nesmíme zapomínat na to, že Řím se pyšní tím, že se nemění.

Protestanté si sotva uvědomují, co činí, když navrhnou přijmout pomoc Říma při vyvyšování neděle. Zatím co sledují uskutečnění svého úmyslu, snaží se Řím obnovit svou moc, aby znovu dosáhl své ztracené svrchovanosti. Kdyby se jednou zavedla ve Spojených státech zásada, že církve smí ovládat státní moc, že náboženské zvyky smí vynucovat vydáváním zákonů, zkrátka že moc církve a státu má vládnout nad svědomím, tehdy bude zajištěno vítězství Říma v této zemi.

Slovo Boží upozorňuje na blížící se nebezpečí; zůstane-li toto upozornění nepovšimnuto, pak protestantský svět pozná, jaké jsou skutečné záměry Říma; tehdy už bude pozdě vyprostit se ze sítě. Řím v tichosti nabývá na moci. Jeho učení má vliv na zákonodárná shromáždění, na církve a na srdce lidí.

Buduje vysoké a mocné stavby, v jejichž tajných místnostech se bude zase osnovovat pronásledování. V skrytu a nenápadně stupňuje své síly, aby dobyl svých cílů, až nastane čas, kdy udeří. Touží jen po výhodném výchozím postavení, jehož vlastně již dosáhl. Brzy uvidíme a pocítíme, kam míří duch Říma. Kdo bude věřit slovu Božímu a bude ho poslušen, přivolá tím na sebe hanu a pronásledování.

Jedině skrze změnu zákona Božího mohlo se papežství povznést nad Boha a každý, kdo vědomě zachovává zákon v jeho změněné formě, vzdává nejvyšší čest moci, která tuto změnu vykonala. Instituce, která poukazuje na Boha jako na Stvořitele, je znamením Jeho prvotní vlády nad bytostmi skrze Něj stvořenými. Změna soboty je znamením neboli cejchem vlády římské církve. Všichni, kteří jsou seznámeni s významem a požadavky čtvrtého přikázání, a přesto zachovávají falešný den odpočinku, okrádají Boha o Jemu náležející čest.

Až protestantské církve zavrhnou jasné důkazy Písma svatého, které hájí zákon Boží, budou chtít umlčet ty, jejichž víru nemohou vyvrátit biblí. Ačkoliv to nechtějí vidět, vydávají se na cestu, která povede k pronásledování těch, kdož svědomitě odmítají činit to, co činí ostatní křesťanský svět, a uznávají papežský požadavek svěcení neděle.

Hodnostáři církve a státu se spojí, aby umluvili, přesvědčili nebo donutili všechny lidi uctívat neděli. Nedostatek božské moci nahradí násilná opatření. Politická korupce podkopává lásku k spravedlnosti a úctu k pravdě; i ve svobodné Americe se vláda a zákonodárci podrobí žádosti lidu o vydání zákona, o nuceném uctívání neděle, aby si zachovali přízeň lidu. Přestane se dbát svobody svědomí, jež stála tak mnoho obětí. V boji, který již brzy nastane, uvidíme uskutečnění prorokových slov: "Rozzuřil se drak na tu ženu a šel válčit s ostatky z jejího potomstva, s těmi, kteří zachovávají přikázání Boží a mají svědectví Ježíše Krista." (Zj 12,17)

Slavnostní poselství

Nejstrašnější hrozbu, jaká byla kdy vyslovena smrtelnému lidstvu, obsahuje třetí andělské poselství. Musí to být hrozný hřích, který volá po hněvu Božím, v němž již není místo pro milost. Lidstvo tedy nemá zůstat bez poznání v tak zásadní otázce. Varování před hříchem má být dáno lidstvu dříve, než přijdou na svět rány jako důsledek Božího soudu. Aby ještě všichni mohli poznat, proč k tomuto utrpení skrze rány dojde, a tak měli možnost se ještě před nimi uchránit.

V závěru tohoto velkého sporu budou stát proti sobě dvě naprosto odlišné skupiny lidí. Jedna skupina, která "uctívá šelmu, její obraz a která obdržela její cejch", a tím na sebe přivolává strašný soud, kterým hrozí třetí anděl. Druhá skupina stojí ve zjevném protikladu ke světu a "zachovává přikázání Boží a má víru Ježíšovu." (Zj 14,9.12)

Tyto neobyčejně významné pravdy byly odkryty před těmi, kteří přijali třetí andělské poselství. Když činili přehled svých zkušeností od doby, kdy bylo poprvé hlášáno o druhém příchodu Krista do roku 1844, který přešel, aniž by došlo k Jeho příchodu, studiem Písma a modlitbami obdrželi nové světlo a v jejich srdcích zasvitla nová radostná naděje.

Poznání nebeské svatyně a její služby vrhlo nové světlo na minulost, přítomnost i budoucnost; pochopili že je Bůh vedl svou neomylnou prozřetelností. Naplnění novou odvahou a novou pevnou vírou spojili své síly a hlásali varovné poselství třetího anděla. Od roku 1844 naplňuje lid Boží prorockví, jež jsou obsažena v třetím andělském poselství, seznamuje svět s pravým Bohem ustanoveným dnem odpočinku, díky čemu mnozí lidé se vracejí zpět k zachování svatého sobotního dne.

Pevné, nepohyblivé základy

Viděla jsem skupinu lidí, kteří stáli pevně ve víře a byli bdělí. Nedali se ovlivnit těmi, kteří chtěli zničit základ jejich víry. Bůh na ně pohlížel se zálibením. Byly mi ukázány tři stupně - první, druhé a třetí andělské poselství. Anděl, který mne doprovázel, řekl: "Běda tomu, kdo by usiloval pohnout byť jen jediným trámem neb vyjmout jedinou špejli z těchto poselství. Jejich důkladné pochopení má velkou důležitost a váhu. Osud duší je závislý od způsobu, v jakém přijmou tato poselství.

Potom mi byla znovu ukázána doba, kdy tato poselství byla hlásána a viděla jsem, jak těžce nabýval lid Boží své zkušenosti. Byly získány mnohými utrpeními a těžkými zápasy. Bůh je vedl krok za krokem až na místo, jež bylo postaveno na pevných, nepohnutelných základech. Viděla jsem, jak se mnozí blížili k tomuto místu a zkoušeli jeho zákklady; jedni okamžitě a s radostí zaujali na něm své místo, jiní však začali na základech hledat kazy či vady. Chtěli na nich učinit nějaké opravy, neboť se domnívali, že základy budou dokonalejší a že lid, který na tomto stanovišti stál, bude šťastnější.

Někteří vystoupili nahoru, aby tuto stavbu prozkoumali a prohlásili, že není postavena správně. Ale já jsem viděla, že na této ploše stáli všichni pevně a těch, kteří odcházeli, napomínali, aby si nestěžovali, protože stavitelem je sám Bůh, a oni protestují a bojují vlastně proti Němu. Vyprávěli jim o podivuhodném Božím díle, které je přivedlo na toto pevné místo; všichni společně pohlédli vzhůru k nebi a hlasitě oslavovali Boha. Někteří z těch, kteří dříve protestovali a opustili toto místo, byli tím dojata a znovu se pokorně vrátili a vystupovali nahoru.

Zkušenosti Židů se opakují

Byla jsem uvedena do doby, kdy byl hlásán Kristův první příchod. Jan byl poslán v duchu a moci Eliášově, aby Ježíši připravil cestu. Ti, kteří nepřijali Janovo svědectví, neměli žádný prospěch ani z Ježíšova učení. Jejich odpor k poselství, které předpovídalo Jeho příchod, je zavedl tak daleko, že pak již nebyli připraveni ani schopni přijmout i ty nejmocnější důkazy o tom, že je Mesiášem. Ty, kteří nepřijali Janovo poselství, vedl satan ještě dále, aby zavrhl i Krista a ukřižovali Jej. Pak už nemohli přijmout požehnání, jež bylo dáno o letnicích a které by jim ukázalo cestu do nebeské svatyně.

Roztržení opony v chrámě ukázalo, že židovské oběti a ustanovení nebudou nadále přijímány. Velká oběť, jež byla přinesena, byla přijata a Duch svatý, který o letnicích sestoupil, obrátil mysl učedníků od pozemské na nebeskou svatyni, kam Pán Ježíš skrze svou vlastní krev vstoupil, aby na své učedníky vylil požehnání svého díla smíření. Židé však byli ponecháni v naprosté temnotě. Ztratili veškeré světlo o plánu vykoupení a stále věřili, že jejich oběti a dary pro ně mají velký význam. Úlohu pozemské svatyně plně převzala nebeská svatyně, avšak o této změně nic nevěděli. Proto nemohli mít duchovní prospěch z prostřednického díla Kristova ve svatyni.

Na Židy se mnozí dívají s hrůzou, protože zavrhl Krista a ukřižovali Ho. Když čtou události, jež hovoří o Jeho ponížení, myslí si, že oni by Jej milovali a nezapřeli by Krista jako Petr a nemohli by Ho ukřižovat jako Židé. Ale Bůh, který čte v každém lidském srdci, je vyzkoušel, aby se ukázalo, jak velká je jejich láska k Ježíši. Celá nebesa s hlubokým zájmem pozorovala, jak bude přijato poselství prvního anděla.

Ale mnozí, kteří vyznávali, že Ježíše milují a při čtení pasáží o Jeho ukřižování plakali, zavrhl radostné poselství o Jeho příchodu. Toto poselství měli radostně přijmout, ale oni prohlašovali, že to je blud. Těch, kteří milovali Ježíše, nenáviděli a vyloučili je z církve. Když nepřijali první poselství, nemohli mít užitek ani z druhého poselství. Půlnočního volání si ani nevšimli, i když je mělo připravit k tomu, aby vírou s Ježíšem vstoupili do svatyně svatých v nebeské svatyni. Když zavrhl první dvě poselství, jejich mysl byla tak zatemněna, že nemohli vidět světlo poselství třetího anděla, které jim mělo ukázat cestu do svatyně svatých.

Satanův svod

VLB: 415-

Od samého začátku velkého sporu v nebi má satan v úmyslu převrátit zákon Boží. Aby dosáhl tohoto cíle, vzbouřil se proti Stvořiteli, a ačkoliv byl proto vyhnán z nebe, pokračuje v tomto boji na zemi. Cílem, k němuž stále směřuje, je oklamat lidi a svést je k tomu, aby přestupovali zákon Boží. Zda toho dosáhne tím, že lidé převrátí celý zákon, nebo zavrhnou jen jedno z Jeho příkázání, je koneckonců ve svých důsledcích stejné. Kdo hřeší "v jedné věci", zavrhuje tím celý zákon; jeho vliv a jeho příklad jsou na straně hříchu; "stává se vinným proti všem". (Jak 2,10)

Ve snaze uvrhnout Boží příkázání v opovržení převrací satan učení bible, a tím se dostávají bludy do víry tisíců lidí, kteří vyznávají, že věří v Písmo. Poslední velký boj mezi pravdou a bludem je jen posledním bojem dlouhotrvajícího sporu týkajícího se zákona Božího. Do tohoto boje právě vcházíme, do boje mezi zákony lidskými a příkazy Hospodinovými, mezi náboženstvím bible a náboženstvím bajek a tradic.

Síly, které se spojí v tomto boji proti pravdě a spravedlnosti, již nyní silně působí. Svatému slovu Božimu, jež nám bylo odevzdáno za cenu velkého utrpení a prolití krve, se nyní dostává jen malého ocenění. Bible je všem snadno dosažitelná, avšak jen málokdo ji přijímá za skutečného průvodce životem. Nevěra nabývá povážlivého rozsahu, a to ne pouze ve světě, ale i v církvi. Mnozí začínají popírat učení, které je vlastním základem křesťanské víry. Vznesená fakta stvoření, jak je podávají pisatelé vedení Duchem Božím, pád člověka, smíření a věčnou platnost zákona Božího, to všechno prakticky zavrhuje značná část křesťanského světa, buď jako celek, nebo zčásti.

Tím, že zavrhuje pravdu, zavrhuje lidé jejího Původce. Když pošlapávají zákon Boží, popírají tím moc Zákonodárce. Žádný blud přijatý křesťanským světem se nedotýká opovážlivěji moci nebes, žádný se tak přímo nestaví proti rozumu, žádný není zhoubnější ve svých důsledcích než moderní, rychle se šířící učení, že zákon Boží již není pro lidi závazný. Každý národ má své zákony, které vyžadují respekt a poslušnost; bez nich nemůže existovat žádná vláda. A lze si představit, že Stvořitel nebe a země by neměl zákon, kterým by vládl stvořením, jež stvořil?

Kde se zavrhuje božské předpisy, tam se hřích přestává jevit hříšným, tam přestává být spravedlnost žádoucí. Ti, kdož se zpěčují podřídit se vládě Boží, jsou zcela neschopni vládnout si sami. Svým zhoubným učením vštěpují ducha neukázněnosti do srdcí dětí a mladých lidí, kteří od přírody těžko snášejí omezování a výsledkem pak jsou nezákonné, nevázané mravy společnosti. Učení, že lidé nejsou vázání poslušností požadavků Božích, oslabilo již sílu mravních závazků a otevřelo stavidla, jimiž nepravost zaplavila svět. Nezákonnost, rozmařilost a zvrhlost se na nás valí jako zátopa. Satan působí v rodinách. Jeho korouhev vlaje i v domácnostech údajně křesťanských. Nacházíme v nich závist, podezřívání, pokrytectví, odcizení, spory, hádky, zklamání důvěry, uspokojování smyslných žádostí. Zdá se, že celý systém náboženských zásad a náboženských učení, který má tvořit základ a páteř společenského života, se začal chvět a hrozí mu zhroucení. Nejhorší zločinci, kteří byli uvrženi pro své zločiny do vězení, se často těší takovému zájmu a takové pozornosti, jako kdyby vynikali něčím záviděníhodným. Tisk přináší pobuřující podrobnosti o zločinech a zasvěcuje tím další lidi k páchání podvodů, loupeží a vražd; a satan jásá nad úspěchem svých pekelných plánů. Zahravání si s neřestmi a nemravnostmi, lehkovážné zabíjení, strašný růst nestřídmosti a nepravosti všeho druhu a všech stupňů by mělo pohnout všemi, kdož se bojí Boha, aby přemýšleli, co se dá dělat, aby se zarazil tento příval zla.

Soudy jsou úplatné. Vládci jsou poháněni touhou po zisku a náklonností k smyslným požitkům. Nestřídmost podlomila schopnosti mnohých, takže satan nad nimi získal téměř úplnou nadvládu. Právnicki jsou sváděni, upláceni, klamáni. Korupce převládá všude. Opilství a hýření, vášně, závist, nečestnost všeho druhu se vyskytují mezi těmi, kdož spravují zákony. "Spravedlnost zdaleka stojí; nebo klesla na ulici pravda, a pravost nemá průchodu." (Iz 50,14)

Dělící čára mezi těmi, kteří se prohlašují za křesťany, a bezbožníky se dá dnes vést jen stěží. Členové církve mají v oblibě to, co miluje svět, a rádi se druží se světem. Satan je odhodlán spojit je v jedno společenství a posílit svou věc tím, že všechny vžene do náruče spiritismu. Katolíci, kteří v zázračích vidí znamení pravosti církve, budou mocí konající divy snadno oklamáni; a protestanté, kteří zavrhli štít pravdy, propadnou rovněž klamu. Katolíci, protestanté i světští lidé přijmou jen formu zbožnosti, jež nemá účinnost, a v této jednotě budou spatřovat velké hnutí, jež obrátí svět a uvede dlouho očekávané tisícileté panování Kristovo.

Skrze spiritismus se satan jeví jako dobrodinec lidstva, protože léčí nemoci lidí a předstírá, že zavádí nové, vyšší náboženství; současně však působí jako hubitel. Svým pokušením strhává množství lidí do záhuby. Nestřídmost otupuje rozum a vzápětí přichází požitkářství, rozbroje a krveprolévání. Satan si libuje ve válkách, neboť války vyvolávají v srdcích nejhorší vášně, a pak strhává své oběti, utápějící se v neřestech a v krvi, na věčnost.

Satan svým andělům řekl, aby vynaložili velké úsilí k šíření lži, kterou řekl poprvé Evě v zahradě Eden: "Nikoli nezemřete smrtí." Když lidé přijali tuto lež a začali věřit, že člověk je nesmrtelný, satan je svedl i k tomu, aby věřili, že hříšník bude žít ve věčných mukách. Tak byla pro satana připravena cesta, aby mohl být činný prostřednictvím svých zástupců, kteří lidem představovali Boha jako pomstychtivého tyrana, který všechny, kteří se Mu nelíbí, hodí do propasti, kde budou věčně snášet Boží hněv. Bůh je představován jako Ten, kdo se na ně shora spokojeně dívá, zatímco oni trpí velkými bolestmi a svíjejí se ve věčných mukách. Satan věděl, že kdyby tento blud byl přijat, pak by mnozí Boha spíše nenáviděli namísto toho, aby Jej milovali a uctívali. Mnozí budou zase svedeni k tomu, aby věřili, že hrozby, o nichž hovoří Boží slovo, se nesplní doslovně, protože by se to neshodovalo s Božím charakterem, neboť Bůh je shovívavý a laskavý a nebude věčně mučit bytosti, které stvořil.

Satan svádí lidi i k takovému extrému, aby zcela přehlíželi Boží spravedlnost i pohružky, o nichž hovoří Boží slovo, a aby si mysleli, že Bůh je samá milost, takže nikdo nebude trestán, ale všichni, svatí i hříšníci, budou nakonec spaseni a dostanou se do Jeho království.

Jelikož bludy o nesmrtelnosti duše a nekonečných mukách jsou velmi populární, satan toho využívá a jinou třídu lidí vede k tomu, aby bibli nepovažovali za inspirovanou knihu. Tito lidé si myslí, že v bibli je mnoho dobrých věcí, ale nedůvěřují jí a ani si ji neoblíbili, protože obsahuje učení o věčném trápení.

Jinou třídu satan vede ještě dále. Tito lidé dokonce popírají i Boží existenci. Jestliže Bůh dovolí, aby jedna část lidské rodiny snášela po celou věčnost hrozná muka, pak se to neshoduje s Boží povahou, jak je popsána v Bibli. Proto nevěří bibli ani jejímu autoru a smrt pokládají za věčný spánek.

Existuje ještě jedna třída, k níž patří lidé, kteří jsou bázliví a ostýchaví. Ty satan svádí ke hříchu, a když zhřeší, pak je přesvědčuje, že odplatou za hřích není smrt, ale život v hrozných mukách, který trvá nekonečnou věčnost. Když satan těmito lidem zveličuje hrůzy nekonečného pekla, ovládne jejich myšlení a tito lidé pak ztrácejí rozum. Pak se satan a jeho andělé radují a nevěřící i ateisté svalují všechnu vinu na křesťanství. Prohlašují, že toto zlo je přirozeným důsledkem víry v bibli i jejího autora, i když to jsou ve skutečnosti následky přijetí oblíbených bludů.

Jen Písmo je zárukou

Viděla jsem, že nebeské zástupy byly rozhořčeny, když viděly toto satanovo drzé jednání. Tázala jsem se, proč byly dovoleny všechny tyto podvody a svody, které mají tak zhoubný vliv na lidskou mysl, když Boží andělé mají takovou moc, že dostali-li by rozkaz, snadno by zničili satanovo dílo. Potom jsem viděla, že Bůh věděl, že satan využije všech svých schopností, aby zničil lidstvo. Proto nechal napsat své Slovo, v němž jasně vyložil své záměry s lidským pokolením, takže ani nejslabší člověk nemusí bloudit. Od té doby, co dal lidem své Slovo, pečoval o to, aby satan, jeho andělé nebo kdokoliv z jeho služebníků či zástupců nemohli tuto knihu zničit. I když jiné knihy mohou být zničeny, Jeho Slovo je nezničitelné. V

poslední době, kdy se satanovy klamy budou rychle šířit, bible bude tak rozšířena, že každý, kdo si to bude přát, ji bude moci vlastnit, a pokud bude chtít, může se každý sám vyzbrojit proti satanovým svodům a jeho falešným zázrakům.

Viděla jsem, že Bůh má velkou péči o své Slovo. A přece, když zpočátku existovalo jen několik opisů, našli se vzdělaní lidé, kteří v některých případech změnili některá slova, protože si mysleli, že je tím učiní srozumitelnější. Ve skutečnosti však zatemnili to, co bylo jasné a srozumitelné, protože svá slova formulovali podle svých ustálených názorů, jež se opíraly o tradice. Viděla jsem, že Boží slovo tvoří dokonalý celek, jehož jedna část je vázána s druhou a obě se navzájem objasňují. Ti, kteří opravdově hledají pravdu, nemusí bloudit, protože nejen slovo Boží nám jasně a zřetelně osvětluje cestu života, ale Duch svatý je průvodcem na cestě zjevené v tomto Slově.

Viděla jsem, že Boží andělé nikomu nic nevnucují. Bůh předkládá člověku život i smrt. Člověk si musí vyvolit sám. Mnozí touží po životě, ale stále kráčejí po široké cestě. Lidé raději volí vzpouru a nechtějí se podřídit vládě Stvořitele, přestože je milosrdný a plný slitování, což plně bylo projevováno v obětování Božího Syna za naše přestoupení. Kdo nechce přijmout za tak nesmírnou cenu vykoupené spasení, sám na sebe uvádí potrestání. Viděla jsem, že Bůh je neuzavře v pekle, aby snášeli věčná muka, ani je nevezme do nebe. Byli-li by totiž přivedeni k čistému a svatému zástupu, cítili by se velmi nešťastní. Bůh hříšníky zničí zcela tak, jako kdyby nikdy neexistovali. Tím bude spravedlnosti učiněno zadost. Bůh stvořil člověka z prachu země; a tím, že neposlušní a bezbožní budou nakonec stráveni ohněm, znovu budou obráceni v prach. Viděla jsem, že tato Boží spravedlnost a slitování povede všechny k tomu, že budou obdivovat Boží charakter a uctívat Jeho svaté jméno. Po vyhlazení bezbožníků ze země všechny nebeské zástupy zvolají: "Amen"!

Satan se s uspokojením dívá na ty, kteří vyznávají Kristovo jméno, a přece setrvávají v jeho vymyšlených svodech. Neustále vymýšlí další nové bludy a jeho schopnosti a dovednosti v tomto směru stále vzrůstají. Svě zástupce - papeže a kněze - navádí, aby se sami vyvyšovali a pobuřovali lidi, aby tvrdě pronásledovali a hubili ty, kteří nechtějí přijmout jeho bludy. Ó, jaká utrpení a jakou duševní úzkost museli prožít Ježíšovi následovníci! Andělé vše pečlivě ve svých knihách zaznamenávali. Andělům, kteří přísluhovali trpícím svatým, satan se svými zlými anděly vychloubačně říkali, že všichni mají být pobiti, takže na zemi nebude ani jediného pravého křesťana. Viděla jsem, že v této době byla Boží církev čistá. Nehrozilo nebezpečí, že by se do ní vtláčili lidé s převráceným srdcem, zlí a pokrytečtí, protože pravým křesťanům, kteří měli odvahu vyznat svou víru, hrozilo nebezpečí, že budou mučeni krutými způsoby, jaké vymysleli satan a jeho andělé a vnikli je do myšlení lidí.

Spiritismus

Učení o nesmrtelnosti duše připravilo cestu modernímu spiritismu. Je-li mrtvým dovoleno vstoupit v přítomnost Boha a svatých andělů a jsou-li obdařeni poznáním, jež zdaleka přesahuje poznání, jež měli předtím, proč by se pak nemohli vrátit na zemi, aby osvěcovali a poučovali žijící? Když se duchové mrtvých, jak učí bohoslovci, vznášejí nad svými přáteli na zemi, proč by pak nemohli vcházet s nimi ve styk, varovat je před zlem nebo je utěšovat v jejich žalu? Jak mohou ti, kdož věří ve vědomí člověka po smrti, zavrhnout to, co jim osvěcení duchové sdělili jako božské světlo? Je to způsob, pokládáný za svatý, jehož satan používá k uskutečnění svých úmyslů. Jako poslové ze světa duchů se objevují padlí andělé, kteří provádějí satanovy rozkazy. Kníže zla předstírá, že přivádí živé ve styk s mrtvými, místo toho však vykonává na jejich mysl čarovný vliv.

Satan má moc předvést lidem zjev jejich zesnulých přátel. Tento podvod je naprosto dokonalý; jejich vzhled, slova, hlas, všechno je předvedeno s podivuhodnou přesností. Mnohým se dostává potěchy v ujištění, že jejich milovaní se těší požehnání nebes, a aniž mají podezření, že jim tím hrozí nebezpečí, poskytují sluchu "svůdným duchům a naukám ďábla".

Když jsou svedeni, aby uvěřili, že mrtví se opravdu vracejí, aby s nimi vešli ve styk, předvede jim satan takové, kteří zesnuli nepřipraveni. Tito pak tvrdí, že jsou v nebi šťastni, že tam dokonce zaujímají vysoká postavení, a tak se šíří blud, že mezi spravedlivými a bezbožnými se nečiní žádný rozdíl. Tito

zdánliví návštěvníci ze světa duchů pronášejí někdy výstrahy a varování, jež se pak ukáží jako správné. Když tím získají důvěru, šíří potom učení, jež přímo podkopává víru v Písmo svaté. Předstírají hluboký zájem o blaho svých přátel na zemi a namolouvají jim nejnebezpečnější bludy. To, že někdy říkají pravdu a někdy mohou předpovědět budoucí události, dává jejich výpovědím zdání spolehlivosti, proto mnoho lidí ochotně přijímá jejich falešné učení a slepě mu věří, jako by to byly nejsvětější pravdy bible. Zapomínají na zákon Boží, pohrdají duchem milosti, krev smlouvy pokládají za něco nesvatého. Duchové popírají božskou povahu Kristovu a sebe vyvyšují na roveň Boha. Tak pod novým pláštíkem pokračuje arcibuřič ve svém boji proti Bohu, který začal v nebi a který je veden na zemi již téměř šest tisíc let.

Mnozí lidé se pokoušejí vysvětlit si spiritistické projevy tím, že je zcela pokládají za podvod a připisují je obratnosti media. Je sice pravda, že za pravý projev je často vydáván trik, avšak existují také výrazné projevy nadpřirozené moci. Tajemné klepání, jímž začal moderní spiritismus, nebylo výsledkem lidské obratnosti nebo šalby, nýbrž přímým dílem zlých andělů, kteří tím zavedli jeden z nejuspěšnějších klamů, které hubí duše. Mnozí lidé jsou svedeni tak, že nejprve věří, že spiritismus je pouhým podvodem, který vymyslel člověk; když se však blíže seznámí s jeho projevy, jež pak musejí pokládat za nadpřirozené, jsou ohromeni a svedeni k tomu, že v nich vidí projev velké moci Boží.

Tito lidé zapomínají na svědectví Písma svatého o divech, jež působí satan a jeho pomocníci. Satanova pomoc umožnila kouzelníkům faraonovým, aby napodobili dílo Boží. Pavel tvrdí, že před druhým příchodem Kristovým se ukáží podobné projevy satanské moci. Příchodu Kristovu bude předcházet působení satanovo - "samá lživá moc a znamení a div, samý klam nepravosti". (2Tes 2,9.10) A apoštol Jan líčí moc konající divy, která se projeví v posledních dnech, a prohlašuje: "Činí velké zázraky, dokonce dokáže, aby i oheň sestupoval z nebe na zem před lidmi. Mate obyvatele země těmi zázraky, jež je mu dáno konati." (Zj 13,13.14) Zde nejsou předpověděny pouhé podvody. Lidé jsou klamáni zázraky, které satanovi pomocníci mohou konat, nejen předstírat, že je konají.

Čarodějnictví v moderním pojetí

Čarodějnictví jako takové je dnes v opovržení. Představa, že by se člověk mohl stýkat se zlými duchy, je považována za báhorku z dávných dob. Ke spiritismu se přiklání státisíce, ba miliony lidí, kteří mají možnost ovlivňovat vědecké kruhy, pronikli do církví, do zákonodárných sborů i na dvory panovníků. Tento obrovský blud je jen oživené čarodějnictví pod novým pláštíkem, jež bylo dříve odsouzené a zakázané.

Satan nyní šálil lidi, jako ošálil Evu v ráji, když jí lichotil a roznítil v ní touhu po zapovězeném poznání a po sebebopovznesení. Tato zla, jímž sám podlehl, způsobila jeho pád, a proto se nyní pokouší těmito zly přivést lidi do záhuby. "Budete jako bohové", praví, "vědouce dobré i zlé". (1Moj 3,5) Avšak moudrost nabízenou spiritismem popisuje apoštol Jakub slovy: "Není to moudrost s hůry sestupující, ale jest zemská, smyslná, ďábelská." (Jak 3,15)

Kníže temnosti má mimořádné schopnosti a dovede mistrně přizpůsobit svá pokušení podle okolností a vzdělání lidí. Používá všech nečestností a způsobů jak oklamat, jen aby získal vládu nad lidmi, může toho však dosáhnout jedině tehdy, jestliže dobrovolně podlehnou jeho pokušením. Kdo se dostane do jeho moci tím, že podléhá svým špatným povahovým sklonům, málokdy si dovede představit, jak skončí. Pokušitel z něj udělá lidskou trosku a pak ho využije k tomu, aby zničil i ostatní.

Nikdo nemusí být podveden

Nikdo nemusí podlehnout svodům spiritismu. Bůh dal světu dostatečné poznání, aby mohl poznat připravenou léčku. Kdyby už nebyl poskytl další důkazy, musí křesťanovi stačit to, že duchové nerozlišují mezi spravedlností a hříchem, mezi povahově neposkvrněnými následovníky Krista a nejzkaženějšími služebníky satana. Tím, že satan hovoří o nečestných lidech, jako by byli v nebi ve vysokém postavení, před světem vlastně prohlašuje: Nejde o to, jestli jste zkažení, nezáleží na tom, jestli věříte v Boha a v

bibli. Žijte, jak chcete, nebe je vaším domovem. Učitelé spiritismu skutečně hlásají: "Každý, kdo činí zlé, líbí se Hospodinu a v těch on libost má, aneb: Kde jest Bůh soudu? (Mal 2,17) Slovo Boží praví: "Běda těm, kteříž říkají zlému dobré, a dobrému zlé, kladouce tmou za světlo, a světlo za tmou." (Iz 5,20)

Tito lživí duchové líčí apoštoly tak, jako by jednali právě opačně, než jak psali pod vnutnutím Ducha svatého, když ještě byli na zemi. Popírají božský původ bible, a tím berou základ křesťanovy naděje a zhasínají světlo, jež osvěcuje cestu do nebe. Satan přesvědčuje svět, aby uvěřil, že bible je pouhou smyšlenkou nebo přinejmenším knihou, jež se hodila nanejvýš pro naše předky, kterou však lze nyní brát na lehkou váhu nebo kterou lze jako něco zastaralého odložit. A náhradou za slovo Boží nabízí duchovní projevy. To je prostředek, který je zcela pod jeho vládou; tím způsobem může učinit, aby svět věřil tomu, čemu satan chce, aby věřil. Knihu, která bude soudit jej a jeho následovníky, odsouvá stranou, právě tam, kde ji chce mít; ze Spasitele světa dělá obyčejného člověka. A jako římské stráže, které střežily hrob Ježíšův, šířily lživou zprávu, kterou je nechali šířit kněží a starší, aby potřeli zprávy o Kristově vzkříšení, tak se přívrženci spiritistických projevů pokoušejí vzbudit zdání, že v životě našeho Spasitele není nic podivuhodného. Snaží se tak zatlačit Ježíše do pozadí, aby pak mohli upoutat pozornost na své divy a prohlašovat, že jejich divy zdaleka překonají činy Kristovy.

Prorok Izaiáš praví: "Jestliže by vám pak řekli: Dotazujte se na hadačích a věstcích, kteří šepci a šveholí, rcete: "Nemá-liž se lid na Bohu svém dotazovati? K mrtvým liž místo živým má se utíkati? K zákonu a svědectví! Pakli nechťi, nechať mluví vedle slova toho, v němž není žádné záře." (Iz 8,19.20) Kdyby lidé uznali jasnou biblickou pravdu o tom, že mrtví nic nevědí, poznali by v tvrzeních a projevech spiritismu satanovo působení, jeho moc, znamení a klamně divy. Místo aby se vzepřeli smyslým radostem a vzdali se hříchů které mají v oblibě, většina z nich zavírá své oči před světlem, nedbají na varování, ženou se dál do satanových nástrah a stávají se jeho kořistí. "Protože lásky k pravdě nepřijali, aby spaseni byli. A protož pošle jim Bůh mocné dílo podvodu, aby věřili lži." (2Tes 2,10.11)

Ti, kdo se stavějí proti učení spiritismu, jsou napadáni, a to nejen lidmi, ale i satanem a jeho anděly. Dali se totiž do boje s knížectvími a mocnostmi temnoty a zlými duchy na výsostech. Když je satan zatlačován mocí nebeských poslů, nechce ztratit ani kousek získané půdy. Lid Boží se může proti němu postavit stejným způsobem, jak to udělal náš Spasitel: "Psáno jest!" Satan může citovat bibli, jak to činil v Kristově době, postavit její učení do falešného světla a podpořit tak své bludy. Avšak jasné biblické výroky nám budou v každém boji mocnou oporou.

Kdo chce obstát ve chvílích nebezpečí, musí pochopit biblické svědectví o podstatě člověka a stavu po smrti, neboť v nejbližší době budou mnozí vystaveni ďábelským duchům, kteří budou zosobňovat jejich milované příbuzné i přátele a budou šířit velmi nebezpečné bludy. Tito budou usilovat vetřít se do naší přízně a různými zázraky prosadit své plány. Musíme být připraveni odporovat jim biblickou pravdou, že mrtví už nevědí o ničem a ti, co tvrdí cokoli jiného, jsou ďábelští duchové.

Satan se dlouho připravoval na své závěrečné tažení k oklamání světa. Základy pro své dílo již položil v Edenu, když ujišťoval Evu: "Nikoli nezemřete smrtí, ...v kterýkoli den z něho jísti budete, otevrou se oči vaše, a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé." (1Moj 3,4.5) Nepřetržitě se připravoval na svůj závěrečný triumfální blud - rozšíření spiritismu. Dosud se mu nepodařilo rozvinout svůj plán, ale podaří se mu to v závěrečné době, kterou má vyměřenou, a svět bude vehnán do zástupů oklamáných. Jsou ukolébáni do stavu, že jim nehrozí žádné nebezpečí, a z tohoto stavu se probudí a vystřízliví až při vylití hněvu Božího.

Hlasité volání

Viděla jsem anděly v nebi sem i tam spěchající, sestupující na zem a opět do nebe vystupující. Zřejmě se chystali vykonat něco důležitého. Pak jsem uviděla jiného mocného anděla, který dostal příkaz, aby sestoupil na zem, spojil svůj hlas s hlasem třetího anděla a dodal tak jeho poselství více moci a důrazu. Veliká moc a sláva byla udělena tomuto andělu, a když sestoupil, byla země ozářena jeho slávou.

Světlo, které tohoto anděla obklopovalo, pronikalo všude a on volal velikým hlasem: "Padl, padl Babylon, ten veliký, i učiněn jest příbytkem d'áblů a skryší každého ducha nečistého a skryší všelikého ptactva nečistého a ohyzdného." (Zj 18,2)

Poselství o pádu Babylopa, jak je zvěstoval druhý anděl, jest opětováno s dodatkem o všech porušenostech, které se od roku 1844 vloudily do církví. Volání tohoto anděla přichází v pravý čas, aby se připojilo k hlásání posledního velikého poselství třetího anděla a spolu s jeho voláním zesílilo v mohutné hlasité volání. Lid Boží je takto připravován, aby obstál v hodině pokušení, která brzy nastane. Viděla jsem veliké světlo spočívati na nich a oni se spojili, aby bez bázně zvěstovali poselství třetího anděla.

Tomuto mocnému andělu z nebe byli posláni na pomoc další andělé a já jsem zaslechla hlas, který musel býti slyšen všude: "Vyjděte z něho, lide můj, abyste neobcovali hříchům jeho a abyste nepřijali z jeho ran. Neboť dosáhli hříchové jeho až k nebi a rozpomenul se Bůh na nepravosti jeho." (Zj 18,4,5) Toto poselství se zdálo býti jakýmsi dodatkem k poselství třetího anděla, připojujíc se k němu, podobně jako půlnoční volání připojilo se k poselství druhého anděla v roce 1844. Sláva Boží spočívala na trpělivě čekajících svatých a oni zvěstovali bez bázně poslední slavnostní výstrahu, oznamující pád Babylona a vyzývající lid Boží, aby vyšel z Babylona, aby ušli jeho hroznému osudu.

Světlo, které obestíralo očekávající duše, pronikalo všude a ty duše v církvích, které měly trochu světla a ještě tato tři poselství neslyšely a nezavrhy, uposlechly volání a opustily padlé církve. Mnozí, když byla zvěstována tato poselství, byli již dospělí a tedy za sebe plně zodpovědni; světlo je obklopovalo a oni měli možnost voliti život, nebo smrt. Někteří dali přednost životu a vstoupili do řad těch, kteří očekávali Pána a zachovávali všecka Jeho přikázání. Třetí poselství mělo vykonat své poslání; všichni skrze ně měli být prověřeni a ti, kteří se osvědčili, měli být vyzváni, aby vystoupili z různých náboženských společností.

Jakási neodolatelná síla zapůsobila na ty opravdové, zatímco jejich nevěřící příbuzné a přátele pojala bázeň a nedůvěra, když se moc Boží projevila, takže se neodvážili brániti těm, kteří na sobě pocítili působení Ducha Božího. Neměli k tomu ani sil. Poslední volání se dostalo i k ubohým otrokům. Ti poslušní mezi nimi s nadšením zpívali písně jásavé radosti, když hleděli vstříc svému vysvobození. Jejich páni je nemohli zadržet, neboť bázeň a úžas jim nedovolily promluvit. Dály se veliké zázraky, nemocní byli uzdravováni, znamení a divy provázely věřící. Projevovala se zde moc Boží. Každý svatý - bez jakýchkoliv obav před následky - šel za svým přesvědčením spolu s těmi, kteří zachovávali přikázání Boží, a všichni s velikou mocí zvěstovali poselství třetího anděla. Viděla jsem, že síla a moc tohoto poselství nakonec předčí půlnoční volání.

Boží služebníci, oděni mocí z výsosti, vyšli s rozjasněnou tváří a ve svaté odevzdanosti hlásali poselství s nebes. Duše, jež byly dosud rozptýleny v nejrůznějších církvích, odpověděly na toto volání a nejvzácnější z nich byly spěšně vyvedeny z odsouzených církví, jako byl kdysi Lot vyveden ze Sodomy, než byla zahubena. Boží lid byl posílen vše přesahující slávou, která na nich v hojně míře spočívala a umožňovala jim obstát v hodině pokušení. Ze všech stran bylo slyšet hlasy, které říkaly: "Tuť jest trpělivost svatých, tu jsou ti, kteříž ostříhají přikázání Božích a víry Ježíšovy." (Zj 14,12)

Ukončení doby zkoušky

Byla jsem uvedena do doby, kdy končilo poselství třetího anděla. Moc Boží spočívala na Jeho lidu. Jeho lid ukončil dílo a byl připraven na hodinu zkoušky, která měla přijít. Očekávající lid přijal pozdní déšť neboli rozvážení od tváří Páně a živé svědectví opět ožilo. Poslední veliké varování proniklo všude a obyvatelé země, kteří nechtěli přijmout poselství, byli rozrušeni a rozzuřeni.

Viděla jsem anděly v nebi sem a tam spěchati. Jeden anděl s kalamářem po svém boku se vrátil zpět ze země a oznamoval Pánu Ježíši, že jeho dílo je dokonáno a že svatí jsou sečtení a zapečetěni.

Potom jsem viděla Pána Ježíše, vykonávajícího službu u truhly smlouvy, která obsahuje deset Božích přikázání, jak odložil kadidelnici. On pozvedl své ruce vzhůru a řekl mocným hlasem: "Stalo se!" (Zj 16,17). Všichni andělé odložili své koruny, kdy Pán Ježíš vykřikl toto slavnostní prohlášení: "Kdo jest odporný, budiž nadále odporným a kdo jest nečistý, budiž nadále nečistým; ale kdo jest bohulibý, budiž nadále bohulibým, a kdo jest svatý, budiž nadále svatým." (Zj 22,11)

Každý případ již byl rozhodnut, buď k životu, nebo smrti. V době, kdy Pán Ježíš ve svatyni konal službu, konal se soud nad spravedlivými zemřelými, který potom přešel na žijící spravedlivé. Kristus se ujal svého království, neboť On přinesl oběť smíření za svůj lid a smazal jejich hříchy. Počet poddaných nebesům byl dosažen. Svatba Beránkova byla vykonána a království, síla i moc pod veškerým nebem byla dána Pánu Ježíši a dědicům spasení. Pán Ježíš měl panovat jako Král všech králů a Pán všech pánů.

Když Pán Ježíš vycházel ze svatyně svatých, slyšela jsem zvonění zvonků na Jeho roucho, a když svatyni svatých opustil, zastřel jakýsi temný oblak všechny obyvatele země. Nebylo již Přímiluce mezi hříšníky a rozhněvaným Bohem. Dokud mezi Bohem a hříšníkem stál Pán Ježíš, měl lid ochranný val; když však opustil své místo prostředníka mezi Otcem a člověkem, byla zábrana odstraněna a satan plně ovládl nekající hříšníky.

Pokud Pán Ježíš koná smířčí služby ve svatyni, rány nemohou být vylity. Když však bude Jeho dílo a s ním i Jeho úřad prostředničení ukončen, nebude již nic brániti tomu, aby byl Boží hněv s veškerou prudkostí vylit na nechráněnou hlavu hříšníkovu, který spasením opovrhoval a kárání nenáviděl. V té hrozné době, kdy se již Pán Ježíš nebude za hříšníky přimlouvat, budou svatí žít před tváří svatého Boha bez Přímiluce. Každý případ bude již natrvalo rozhodnut, všechny vzácné klenoty sečteny. Pán Ježíš se ještě na určitou chvíli zdrží v předsíni nebeské svatyně a hříchy, které byly vyznány ještě za Jeho pobytu ve svatyni svatých, byly vloženy na původce hříchu - satana - který za ně musí nést trest.

Příliš pozdě

Potom jsem viděla, jak Pán Ježíš odložil své kněžské roucho a oblékl se v královský oděv. Na Jeho hlavě bylo mnoho korun, vždy jedna na druhé. Pak obklopen nebeskými anděly opustil nebesa. Na obyvatele země dopadaly rány. Někteří na Boha žalovali a zlořečili Mu. Jiní spěchali k Božím lidu a prosili o poučení, jak by mohli uniknout Božím soudům. Svatí jim však již nemohli pomoci, neboť poslední slzy za hříšníky byly již prolity, poslední prosebné modlitby vyslány k nebesům, poslední břímě naloženo a dána poslední výstraha. Sladký hlas milosti již nikoho nezval. Když celá nebesa a svatí usilovali o jejich spasení a spasení jejich duší, neměli o ně žádný zájem. Život, nebo smrt jim byly předloženy. Někteří po životě toužili, avšak nečinili žádné úsilí, aby jej dosáhli. Nevyvolili život, a nyní zde již nebyla krev smíření, aby smyla jejich vinu, ani soucitný Spasitel, který by za ně prosil a volal: "Ušetři, ušetři ještě tohoto hříšníka!" Veškerá nebesa se s Pánem Ježíšem spojila, když uslyšela ta strašlivá slova: "Stalo se. Dokonáno jest!" Plán vykoupení byl splněn, ale jen nemnozí jej přijali. Když nyní tento líbezný hlas milosti dozněl, zachvátila bezbožné bázeň a hrůza. "Už je pozdě, už je pozdě!", ozývalo se s děsivou určitostí se všech stran.

Ti, kteří si kdysi nevážili Božího slova, pobíhali sem a tam, od moře k moři, od jednoho konce světa k druhému, aby je našli. Anděl pravil: "Nenajdou je. Na zemi nastal hlad; ne hlad po chlebě, ani žízeň po vodě, ale po slově Hospodinově. Co by nyní všechno dali za jediné slovo souhlasu od Boha! Musí však i nadále žít a hladovět. Den za dnem pohrdali spásou, více si cenili pozemských statků a světských radovánek než pokladů nebeských nebo napomínání. Zavrhli Pána Ježíše a pohrdali Jeho svatými. Kdo jest nečistý, musí zůstat nečistým navždy!"

Mnozí bezbožní se velmi rozhněvali, když museli snášet účinky ran. Byl to hrozný pohled. Rodiče hořce vyčítali svým dětem a děti svým rodičům, bratři svým sestrám a sestry svým bratřím, na všech stranách se ozývaly hlasité nářky: "To tys mi bránil, abych přijal pravdu, která by mne byla uchránila od této strašné hodiny." Lidé se obraceli s nenávistí proti svým kazatelům a vyčítali jim: "Vy jste nás nevarovali. Vy jste nám říkali, že celý svět má být obrácen a volali jste: Pokoj, pokoj, abyste potlačili každou vzniklou bázeň. Vy jste nám o této hodině nic neřekli a o těch, kteří nás před ní varovali, jste říkali,

že jsou to blouznivci a zlí lidé, kteří nás chtějí uvrhnout do záhuby!" Viděla jsem však, že kazatelé neušli Božimu hněvu. Jejich utrpení bylo desetkrát horší než utrpení jejich lidu.

Čas Jákobova soužení

Viděla jsem svaté opouštět města i vesnice a sdružovat se. Oni se uchýlili na osamělá místa. Andělé jim opatrovali jídlo i pití, zatímco bezbožní trpěli hladem i žízní. Potom jsem viděla muže, kteří měli ve svých rukou správu země, jak se radí, a satan se svými padlými anděly stáli kolem nich a řídili jimi. Viděla jsem písemnou zprávu, jež byla v opisech rozšiřována po celém světě, dle níž se lidu dovolovalo, aby po určité době usmrtili ty svaté, kteří se nevzdali své zvláštní víry, kteří neupustili od soboty a nezachovávali místo ní první den týdne. Avšak svatí byli v této hodině zkoušky klidní a rozvázní, oni plně důvěřovali svému Bohu a spoléhali na Jeho zaslíbení, že jim bude způsobena cesta k úniku.

Na některých místech se zlí lidé vrhli na svaté ještě dříve, než nastal čas k tomu ustanovený, aby je zahubili. Avšak andělé v podobě vojáků bojovali za ně. Satan si přál být první, kdo bude hubit svaté Nejvyššího; Pán Ježíš však rozkázal svým andělům, aby nad nimi bděli. Bůh chtěl být ctěn tím, že před všemi pohany učinil smlouvu s těmi, kteří zachovávali Jeho zákon, a Pán Ježíš bude oslaven proměněním svých věrných, kteří tak dlouho na Něho čekali, aniž by okusili smrti.

Brzy jsem uviděla, jak svatí trpěli velikou úzkostí. Zdálo se, že byli obklíčeni zlými obyvateli země. Kamkoli pohlédli, všecko bylo proti nim. Někteří se již začali obávat, že Bůh je nakonec přece jen opustil a že musí zahynouti rukama bezbožných. Kdyby však mohly být jejich oči otevřeny, byli by viděli, že andělé Boží je obklopovali. Potom přišlo množství rozhněvaných bezbožníků spolu se sběří zlých andělů, kteří bezbožné nabádali k tomu, aby svaté zahubili. Než by se však bezbožníci mohli přiblížit k lidu Božímu, museli by nejdřív projít množstvím mocných, svatých andělů. To však pro ně nebylo možné. Boží andělé způsobili, že bezbožné množství zlých lidí muselo ustoupit a stejně tak i zlí andělé, kteří je ponoukali.

Volání po vysvobození

To byl čas hrozně úzkosti pro svaté. Dnem i nocí volali k Bohu o vysvobození. Podle zevního zdání to vypadalo, že pro ně není žádná možnost, aby mohli nějakým způsobem ujít. Bezbožní se už počali radovat a volali: "Proč vás již nevysvobodí váš Bůh z našich rukou? Proč nevystoupíte vzhůru do nebe a nezachováte tak svůj život?" Ale svatí na ně nedbali. Podobně jako Jákob i oni zápasili s Bohem. Svatí andělé dychtili po tom, aby mohli zasáhnout a je vysvobodit, ale museli ještě trochu počkat; lidu Božímu bylo usouzeno vypít kalich utrpení a být pokřtěni křtem. Andělé plnili věrně svůj úkol a bděli stále nad nimi. Bůh nestrpěl, aby se mezi pohany činila potupa Jeho jménu. Nadešel téměř čas, v němž Bůh chtěl zjevit svou velikou moc a vysvobodit slavně své svaté. On k slávě svého jména vysvobodí každou duši, která na Něj trpělivě očekávala a jejíž jméno bylo zapsáno v knize života.

Byl mi připomenut věrný Noé. Když se přival deště spustil na zem a nastala potopa, Noé i jeho rodina byli již v korábu v bezpečí, uzamčeni Bohem. Noé věrně varoval obyvatele předpotopního světa, zatímco oni se mu posmívali a tupili jej. Když se však vody počaly vylévat na zemi a oni jeden za druhým tonuli, pohlíželi na koráb, kterému se tolik posmívali a šprýmovali, jak nyní pluje bezpečně na vodách a chová v sobě věřícího Noéma s jeho rodinou. Viděla jsem, že stejným způsobem bude zachován lid Boží, který věrně varoval svět před příchodem Božího hněvu. Bůh nestrpí, aby bezbožní zahubili ty, kteří očekávali, že budou vzati na nebesa a nechtěli se na jejich příkaz klanět šelmě, jejímu obrazu a přijmout její znamení. Viděla jsem, že kdyby bylo bezbožným dovoleno zahubit svaté, bylo by to velkým potěšením pro satana a jeho zástupy zlých andělů i pro všechny, kdo nenávidí Boha. Jaký by to byl pro satana triumf, kdyby v posledním zápase získal moc nad těmi, kteří tak dlouho čekali, aby uviděli Toho, kterého milovali! Ti, kteří se vysmívali myšlence, že by svatí měli vstoupit na nebesa, uvidí na vlastní oči, jak Bůh pečuje o svůj lid a uzří jejich slavné vysvobození.

Když svatí odešli z měst a vesnic, bezbožní je pronásledovali a snažili se je zabít. Avšak meče pozvednuté proti věrnému Božímu lidu se lámaly a padaly k zemi jako stébla slámy. Andělé Boží chránili svaté, kteří dnem i nocí volali o vysvobození. I uslyšel Bůh jejich volání.

Vysvobození svatých

Byla půlnoc, když se Bůh rozhodl vysvobodit svůj lid. Zatím co bezbožní obstoupili svaté Boží, aby se jim posmívali a trápili je, vysvitlo znenadání slunce v plné moci a jasu a měsíc se zastavil. Bezbožní v úleku a úžasu pohlíželi na tento jev, zatímco svatí v slavnostní radosti pozorovali znamení svého vysvobození. Znamení a divy následovaly rychle za sebou. Bylo zřejmé, že všechno se vymklo ze svého obvyklého řádu. Řeky přestaly téci, temné a těžké mraky vystupovaly na nebi a srážely se. Existovalo však jakési určité místo, kde se jevila Boží sláva a odkud hlas Boží vycházel jako hukot mnohých vod, hlas, který otřásl nebem i zemí. Nastalo obrovské zemětřesení. Hroby se otevíraly a věřící, kteří zemřeli v době hlásání poselství třetího anděla a zachovávali sobotu, vycházeli oslaveni ze svých prachových lůžek, aby uslyšeli smlouvu pokoje, kterou Bůh chtěl učiniti s těmi, kteří zachovávali Jeho zákon.

Nebesa se neustále otevírala a zavírala, hory se chvěly jako třtina a velké balvany z nich padaly všude kolem. Moře vřelo jako v nějakém hrnci a vyhazovalo kameny na pevninu. Když Bůh oznamoval den a hodinu příchodu Ježíšova a činil se svým lidem věčnou smlouvu, promluvil jednu větu, pak se odmlčel, zatímco Jeho slova se rozléhala jako ozvěna po celé zemi. Izrael Boží stál se zraky upřenými vzhůru a naslouchal těmto slovům, jež vycházela ze rtů Hospodinových a zněla zemí jako dunění hromu. Zavládla jakási děsivá velebnost. Na konci každé věty svatí zvolalili: "Sláva! Halelujah!" Jejich tváře ozářila Boží sláva, podobně jako zářil obličej Mojžíšův, když sestoupil s hory Sinaj. Bezbožní nemohli na ně pro tuto slávu hledět. A když bylo vyřčeno věčné požehnání nad těmi, kdo oslavovali Boha zachováváním Jeho svaté soboty, zaznělo vítězné volání nad šelmou a jejím obrazem.

Pak započalo milostivé léto, kdy má země odpočívat. Viděla jsem, jak zbožný otrok povstává ve vítězném plesání a setřásá okovy, jež ho poutaly, zatímco jeho bezbožný pán nevěděl ve svém zoufalství, co počít; bezbožní totiž nemohli rozumět slovům Hospodinovým.

Druhý příchod Kristův

Brzy se objevil veliký bílý oblak, na kterém seděl Syn člověka. Když byl oblak viděn ještě vzdálený, vypadal tento oblak jako malý. Anděl pravil, že je to znamení Syna člověka. Když se oblak blížil k zemi, mohli jsme spatřit neobyčejnou slávu a velebnost Ježíšovu, který vyjel, aby zvítězil. Zástup svatých andělů se skvoucími korunami na hlavách Jej provázel na Jeho cestě.

Žádná lidská slova nedokáží vylíčit slávu tohoto pohledu. Tento živý oblak velebnosti a nevystižitelné slávy se stále víc a více přibližoval, takže jsme mohli zřetelně vidět milostnou a libou postavu Ježíšovu. Neměl již trnovou korunu, ale na Jeho svaté hlavě spočívala koruna slávy. Na Jeho oděvu a bedrech bylo napsáno: "Král všech králů a Pán všech pánů". Jeho tvář zářila jak slunce o polednách, Jeho oči byly jako plameny ohně a Jeho nohy měly barvu světlé mosazi. Jeho hlas připomínal zvuk mnohých jemných hudebních nástrojů. Země se před Ním chvěla, nebe ustoupilo jako stočený svitek pergamenu a každá hora i ostrov se pohnuly ze svého místa. "A králové zemští, velmoži, boháči i hejtmané a mocní, i každý nevolník či svobodný, skryli se v jeskyních a v skalách hor. A řekli horám a skalám: Padněte na nás a ukryjte nás před Tím, jenž sedí na trůně a před hněvem Beránkovým! Neboť jest přišel den ten veliký hněvu Jeho a kdo bude moci ostáti?" (Zj 6,15-17)

Ti, kteří ještě nedlouho předtím chtěli vyhladit ze země věrné dítky Boží, viděli nyní na vlastní oči slávu Boží, jež na nich spočívala. A uprostřed vši své hrůzy slyšeli hlasy svatých, jejich radostné plesání: "Aj, Bůh náš tento jest, očekávali jsme Její a vysvobodil nás." (Iz 25,9)

První vzkříšení

Země se prudce zatřásla, když hlas Syna Božího vyvolával zesnulé svaté. Oni uslyšeli toto volání a vyšli, jsouce oděni slávou nesmrtnosti a zvolali: "Vítězství, vítězství nad smrtí a hrobem! Ó smrti, kde jest osten tvůj? Ó hrobe, kde jest vítězství tvé?" Potom žijící svatí i ti vzkříšení pozvedli svůj hlas k vítěznému, dlouhotrvajícímu a všude pronikajícímu volání. Těla, která klesla kdysi do hrobů poznamenaná nemocemi a smrtí, vyšla z nich nyní v nesmrtném zdraví a síle. Žijící svatí byli v jediném okamžiku proměnění a uchvácení spolu se vzkříšenými vzhůru vstříc Pánu. Jaké to přeslavné setkání! Přátelé, které rozdělila smrt, byli nyní spojeni, aby již nikdy nebyli rozloučení.

Po obou stranách oblakového vozu byla křídla a pod nimi živá kola. Když vůz stoupal vzhůru, volala jeho kola: "Svatý!" Také i křídla při pohybu volala: "Svatý!" A zástup svatých andělů, kteří byli kolem oblaku, rovněž volal: "Svatý, svatý, Bůh náš všemohoucí!" Svatí v oblaku také volali: "Sláva! Halelujah!" A vůz stoupal vzhůru do svatého města. Nežli do města vstoupili, byli svatí postaveni do čtyřúhelníku, v jehož středu stál Pán Ježíš, který hlavou i rameny převyšoval svaté anděly. Jeho vznešenou postavu, Jeho laskavou a milostnou tvář mohli všichni zřetelně vidět.

Odměna spravedlivých

Potom jsem viděla velký počet andělů přinášet z města nádherné koruny, z nichž každá nesla jméno jednoho svatého. Podle žádosti Pána Ježíše podávali Mu andělé koruny a On je vlastníma rukama vkládal na hlavy svatých. Andělé přinesli rovněž i harfy a Pán Ježíš je rovněž podával svatým. Anděl udílející příkazy podal na strunách první tón a potom všichni v jásavém chvalozpěvu plném díkyčinění za doprovodu svých harf vyluzovali tu nejlibozvučnější hudbu.

Pak jsem viděla, jak Pán Ježíš vedl ten vykoupený zástup k městské bráně. svou rukou rozevřel ji v jejich třeptících se stěžejích a vyzval lid, který zachovával Jeho pravdu, aby vstoupil. Na všem, co se nalézalo uvnitř města se oko mohlo pokochati. Všude bylo viděti hojnost slávy. Pán Ježíš pohleděl potom na své vykoupené svaté laskavými očima a pravil svým libým a zvučným hlasem: "Vidím dílo své duše a jsem spokojen. Tato hojnost slávy náleží vám na věky. Vaše utrpení je skončeno. Již nebude smrti, ani utrpení, ani křiku, ani bolesti." Viděla jsem, jak se tento vykoupený zástup sklání a pokládá své skvoucí koruny k nohám Ježíšovým, a když je pak Jeho milostná ruka opět pozvedla, rozezvučeli své zlaté harfy a naplnili nebesa nádhernou hudbou i chvalozpěvy na čest Beránkovi.

Pak jsem viděla, jak Pán Ježíš vede svůj lid ke stromu života a opět jsme slyšeli Jeho milostný hlas, líbeznější než jakákoli hudba, kterou kdy lidské ucho slyšelo, jak praví: "Listy tohoto stromu slouží ke zdraví národů. Jezte z něho všichni." Na stromě života viselo nejkrásnější ovoce, z něhož svatí mohli volně bráti. Ve městě stál nádherný trůn, od něž vytékala řeka živé vody, čisté jako křišťál. Po obou stranách této řeky stál strom života a na březích té řeky se nalézaly jiné krásné stromy, plné chutného ovoce.

Žádná lidská slova nedokáží popsat nebeskou slávu. Když se přede mnou objevil tento pohled, zůstala jsem stát v obdivu. Překonána nepopsatelnou nádherou a slávou, odkládám pero a volám: "Ó, jaká láska! Jaká podivuhodná láska!" Ani ta nejvznešenější slova nedokáží vystihnout slávu nebes a hloubku Spasitelovy lásky.

GC 649:

"Na křišťálovém moři před trůnem, onom skleněném moři, jež tak září nádherou Boží, jako by bylo smíšené s ohněm, je shromážděn zástup těch, "kdož zvítězili nad šelmou, nad jejím obrazem a nad číslem jména jejího". Stojí s Beránkem na hoře Sionu, mají "harfy Boží" a je jich sto čtyřicet čtyři tisíc vykoupených z lidí; a je slyšet jako šum velké vody a jako rachot silného hromu "zvuk kytaristů, hrajeících na kytary". Zpívají "novou píseň" před trůnem, píseň, kterou se nikdo kromě sto čtyřiačtyřiceti tisíc nemůže naučit. Je to píseň Mojžíšova a Beránkova - píseň vysvobození. Jen sto čtyřiačtyřicet tisíc vykoupených se může naučit této písni; neboť je to píseň jejich života - života, jaký nikdo jiný neprožil. "To jsou lidé, kteří následují Beránka, kamkoli se ubírá." Byli přeneseni ze země z živých jako "první sklizeň Bohu a Beránkovi". (Zj 15,2.3; 14,1-5) Jsou to ti, kteří přicházejí "z velké tísně", prošli časem soužení, jakého nebylo na zemi za dobu, kdy na ní žijí lidé; vytrpěli úzkost chvíle Jákobova soužení; byli bez Přímlyuce při konečném vylití Božích soudů. Byli však vysvobozeni, neboť "vyprali svá roucha a vybilili je krví Beránkovou". "V jejich ústech nebyla nalezena lež; proto jsou bez vady" před Bohem. "Proto jsou před trůnem Božím a slouží Mu dnem i nocí v Jeho chrámě. Ten pak, který sedí na trůnu, bude jejich stanem." Viděli zemi zpustošenou hladem a morem, kdy slunce mělo moc sežehnout lidi velkým horkem a kdy oni sami prožili utrpení, hlad a žízeň. Avšak "již nikdy nebudou hladovět ani žíznit, nepadne na ně sluneční ani jiný úžeh, poněvadž Beránek, který jest uprostřed trůnu, bude jejich pastýřem a vůdcem ke zdrojům živých vod. Bůh sám jim setře každou slzu s očí." (Zj 7,14-17)

Tisíciletí

Moje pozornost byla opět obrácena k zemi. Bezbožní byli zničeni a jejich mrtvá těla ležela všude kolem. Boží hněv posledními sedmi ranami postihl obyvatele země tou měrou, že pro belest se kousali do svých jazyků a rouhali se Bohu. Nepraví pastýři byli hlavní příčinou hněvu Božího. Stáli sice ještě na nohou, ale jejich oči byly ve svých důlcích zmořené a jejich jazyky v jejich ústech vyprahlé.

Když byli svatí hlasem Božím vysvobozeni, obrátila se zuřivost bezbožníků navzájem proti sobě. Země byla doslova zaplavena krví a mrtvá těla mnohých ji pokrývala od jednoho konce ke druhému.

Země se podobala poušti. Města a vesnice byly zemětřesením obráceny v sutiny. Hory se pohnuly ze svého místa a vytvořily se veliké jeskyně. Beztvaré balvany, vyvržené běsnícím mořem nebo vyrvané ze země, ležely roztroušeny po celém zemském povrchu. Velké stromy ležely vyvrácené všude vúkol. Takovýto stav bude po dobu tisíc let domovem satana a jeho padlých andělů. Bude omezen jen na toto místo, aby při procházení sem a tam po zničeném povrchu země musel hledět na následky své vzpoury proti zákonu Božímu. Po dobu tisíc let bude zakoušet ovoce kletby, kterou způsobil.

Bude omezen pouze na zemi a nebude mít žádnou možnost přenést se na jiné oběžnice, aby tam pokoušel a znepokojoval ty, kteří se nedopustili hříchu. Pro satana to bude doba velkých utrpení, neboť od svého pádu ustavičně využíval svoji zlou moc; nyní jí bude pozbaven a bude mít dostatek času aby přemýšlel o tom, co od svého pádu konal, a s chvěním a hrůzou bude hledět vstříc strašné budoucnosti, jaká jej čeká, kdy bude muset trpět za všechno zlo, které napáchal; bude potrestán za všechny hříchy, jichž byl původcem.

Slyšela jsem vítězné volání andělů i vykoupených svatých, které připomínalo zvuk desetitisíců hudebních nástrojů; nikoho z nich už totiž satan nemohl znepokojoval ani pokoušet. Rovněž i obyvatelé jiných světů byli zbaveni jeho přítomnosti a jeho pokušení.

Potom jsem viděla trůny, na nichž usedli Pán Ježíš a Jeho vykoupení svatí jako králové a kněží, aby řídili svět spolu s Bohem. Kristus společně se svým lidem soudil mrtvé bezbožné. On srovnával jejich činy s knihou zákona, se slovem Božím a rozhodoval o každém činu, který vykonali v těle. Potom určili jednomu každému jeho trest, podle toho, jaké činil skutky, a zapsali jej u jejich jména do knihy smrti. Také i satan a jeho padlí andělé byli souzeni Pánem Ježíšem a svatými. Jeho trest měl být mnohem větší než

těch, které svedl. Jeho utrpení nebude možno přirovnat k jejich utrpení. Když potom všichni, které oklamal, budou stráveni, on bude ještě žít a trpět mnohem déle.

Když potom ke konci tisíciletí byl vynesena rozsudek nad bezbožnými, Pán Ježíš opustil město a s Ním i andělé i svatí. Pán Ježíš potom setoupl na velikou horu, jež se po dotyku Jeho nohou rozestoupila ve velkou rovinu. Když jsme pak pohlédli vzhůru, viděli jsme to veliké a nádherné město založené na dvanácti základech s dvanácti branami. Na každé straně byly tři brány a u každé brány stál anděl. Zvolali jsme: "Město, to veliké město! Ono sestupuje od Boha s nebe!" Město se sneslo dolů v celé své nádheře a oslňující slávě a postavilo se na obrovské pláni, kterou pro ně Pán Ježíš připravil.

Druhé zmrtvýchvstání

Pán Ježíš potom s celým průvodem svatých andělů i všech vykoupených svatých opustil město. Andělé obklopili svého Velitele a provázeli Jej na Jeho cestě. Průvod vykoupených svatých šel za nimi. Pak Pán Ježíš s děsivou velebností vyvolal bezbožné mrtvé a oni vyšli z týmiž slabými, nemocnými těly, s jakými byli uloženi do hrobů. Jaký to pohled! Jaký to obraz! Při prvním zmrtvýchvstání spravedlivých vyšli všichni v kvetoucí nesmrtnosti; ale při druhém zmrtvýchvstání bezbožných jsou na všech viditelná znamení kletby. Králové a velmoži země, prostí i nízcí, učení i neučení společně vycházejí z hrobů. Všichni vidí Syna člověka a titíž mužové, kteří Ježíšem pohrdali a Jemu se posmívali, kteří Mu vsadili na hlavu trnovou korunu a bili Ho pruty, uvidí Jej ve vši Jeho královské slávě a majestátu. Ti, kteří Mu v hodině Jeho výslechu plivali do tváře, se nyní odvracejí od Jeho pronikavého pohledu a jasem skvoucího obličej. Ti, kteří hřeby probíjeli Jeho ruce a nohy, pozorují nyní známky Jeho ukřižování. Ti, kteří vbodli kopí do Jeho boku, vidí nyní známky své ukrutnosti na Jeho těle a vědí, že je to Ten, kterého ukřižovali a Jemuž se v Jeho nevypravitelných mukách umírání posmívali. A potom s velikým bédováním prchají, aby se skryli před Králem všech králů a Pánem všech pánů.

Všichni se snaží skrýt ve skalách, aby se uchránili před hroznou slávou Toho, kterého kdysi nenáviděli a Jím pohrdali. Poraženi a pobiti majestátem Jeho slávy a velebnosti pozvednou náhle své hlasy všichni jasnými slovy a s hroznou zřetelností volají: "Požehnaný, který se béře ve jméno Páně!"

Pak se Pán Ježíš i se svatými anděly a všemi svatými vrátil zpět do města. Všude se nesl hořký nářek a bédování odsouzených bezbožníků. Potom jsem viděla, že satan opět začal konat své dílo. Šel ke svým poddaným, posiloval slabé a neduživé a pravil jim, že on a jeho andělé jsou velmi mocní. Poukazoval na nesčíslné miliony těch, kteří vstali z mrtvých. Mezi nimi byli mocní válečníci i králové, kteří byli vycvičeni v bojích a dobyli četná království. Mezi nimi se nalézali také i mocní obrové a silní udatní muži, kteří nikdy v boji neprohráli. Nalézal se zde pyšný, ctižádostivý Napoleon, před nímž se kdysi zachvívala království. Byli tam muži vysokého vzrůstu a důstojného chování, kteří padli v boji, když usilovali o vítězství.

Jakmile všichni tito vyjdou ze svých hrobů, budou dále rozvíjet své myšlenky, které byly přerušeny smrtí. Jejich touha po vítězství - kterou vlastnili, než padli - setrvává dál. Satan se radil se svými anděly, potom i s králi, podmaniteli a mocnými muži. Potom svými očima přehlédl toto své nesmírně početné vojsko a řekl, že zástup ve městě je jen malý a slabý, že tam vtrhnou, zmocní se města, jeho obyvatele vypudí a sami se zmocní jeho bohatství a slávy.

Satanovo svádění má úspěch a všichni se ihned hotoví k boji. V tomto mohutném nesčíslném vojsku je mnoho způsobilých mužů, kteří si dovedou pořídit rozličné zbraně. Pak zástup - se satanem v čele - postupuje kupředu. Králové a válečníci následují hned za satanem a ostatní zástup je následuje v oddílech. Každý oddíl má svého vůdce, a tak postupují v bojovém seřazení po rozervaném a zničeném povrchu země ke svatému městu, jehož brány Pán Ježíš uzavřel. Toto nesčíslné množství obkličuje město, seřaduje se k boji a připravují se na prudký útok.

Ježíš a jeho svatí andělé se všemi svatými, ozdobeni svými zářícími korunami, vystoupí na zdi svatého města. Pán Ježíš promlouvá majestátním důstojným hlasem: "Vizte, vy hříšníci, odplatu spravedlivých! A vizte, moji vykoupení, tu odplatu bezbožných!" Nesčíslné množství hříšníků vidí potom

oslavený zástup na zdech města. Když však uviděli nádheru zářících korun a tváře svatých zářící slávou, v nichž se zrcadlil obraz Ježíšův, a pak tu nevystihlou slávu, moc a velebnost Krále všech králů a Pána všech pánů, tu klesla jejich odhodlanost a odvaha. Pochopili, jaké poklady slávy ztratili a nyní vidí, že odplatou za hřích je smrt. Oni vidí ten svatý, blažený zástup, kterým pohrdali, jak je nyní oděn slávou, ctí a nesmrtelností, zatímco sebe vidí stát za hradbami mimo město odsouzené k přebývání se vším co je zavržené a ohavné.

Korunovace Krista

Nyní se Kristus opět objevuje před zraky svých nepřátel. Vysoko nad městem, jehož základy září zlatem, stojí na vyvýšeném místě trůn a na něm sedí Syn člověka, obklopen obyvateli nebes. Nelze vyličit slovy ani popsat Kristovu moc a majestát. Sláva nebeského Otce obklopuje Jeho Syna. Sláva Jeho přítomnosti naplňuje město Boží i celou zemi za branami až ke konci obzoru.

Nejblíže trůnu jsou ti, kteří projevili svou horlivost ve sporu se satanem, kteří byli zachráněni před záhubou a pak následovali Spasitele s nesmírným nadšením. Vedle nich stojí ti, kteří uprostřed lží, podvodů a nevěry zdokonalili svůj křesťanský charakter, kteří uznávali a zachovávali zákon Boží, zatímco, celý křesťanský svět jej považoval za zrušený. a rovněž miliony lidí ze všech století, kteří se stali mučedníky pro svou víru. Dále se zde nalézal "veliký zástup, kterého by nikdo přechísti nemohl, ze všech národů, pokolení, lidí i jazyků, jak stojí před trůnem a před obličejem Beránka, oblečení jsouce v bílé roucho a palmy v rukou jejich." (Zj 7,9) Jejich boj skončil a bylo vybojováno vítězství. Běželi závod a získali odměnu. Palmová ratolest v jejich rukou je symbolem vítězství a bílé roucho znázorňuje neposkvrněnou Kristovu spravedlnost, jež se stala i jejich spravedlností.

Vykoupení pějí chvalozpěv, jenž se rozléhá klenbami nebes: "Sláva našemu Bohu, který sedí na trůně, a Beránkovi." (Zj 7,10) A andělé a serafíni svorně pozvedají své hlavy k chvále. Když vykoupení patří na moc a zlobu satanovu, poznávají tak jasně, jako nikdy předtím, že jen moc Kristova je mohla učinit vítězi. V celém tom zářivém zástupu není nikoho, kdo by zásluhu za spasení připisoval sobě, jako by zvítězil svou vlastní silou a dobrotivostí. Nikdo nemluví o tom, co vykonal nebo vytrpěl; obsahem každého zpěvu, tématem každé hymny je: Spása naše je od Boha a od Beránka." (Zj 7,10)

Před shromážděnými obyvateli země a nebe se koná závěrečná korunovace Syna Božího. A pak, nadán nejvyšším majestátem a mocí, vynáší Král králů rozsudek nad těmi, kdož se vzbouřili proti Jeho vládě, a provádí spravedlnost nad těmi, kdož přestoupili Jeho zákon a utlačovali Jeho lid. Prorok Boží praví: "Uviděl jsem veliký bílý trůn a Toho, který na něm seděl. Od Jeho tváře uprchla země i nebe, a nebylo po nich památky. Uviděl jsem mrtvé, veliké i malé, státi před trůnem, a knihy byly otevřeny. Také jiná kniha, kniha života, byla otevřena, a ti mrtví byli souzeni tím, co bylo psáno v knihách, podle svých skutků." (Zj 20,11.12)

Jakmile byly otevřeny nebeské knihy záznamů a zrak Ježíšův padl na bezbožné, uvědomili si každý spáchaný hřích, kterého se kdy dopustili. Nyní přesně poznávají, kde jejich nohy sešly z cesty čistoty a nevinnosti, jak je pýcha a vzpoura zavedla k porušování zákona Božího. Svůdná pokušení, jež živili hověním hříchu, požehnání, jichž zneužili, poslové Boží, jimiž pohrdli, varování, jež odmítli, vlny milosti, jež zapudilo jejich vzpurné srdce - to vše se objeví jako napsáno ohnivým písmem.

Panoráma velkého sporu

Nad trůnem se zjevuje kříž; a jako v panoramatu se nyní objevují výjevy Adamova pokušení a jeho pádu a všechny fáze velkého plánu vykoupení. Spasitelovo narození v prostých poměrech, jeho raný život v prostotě a poslušnosti, jeho křest v Jordáně, půst a pokoušení na poušti, Jeho veřejné vystupování, v němž ukazoval lidem nejvzácnější požehnání nebes, dny naplněné skutky lásky a milosrdenství, noci modliteb a bdění v samotě hor, úklady závisti, nenávisti a zloby, jimiž odpláceli Jeho dobrodiní, strašný a tajemný duševní zápas v Getsemanské zahradě s tíhou hříchů celého světa, zrada, již byl vydán do rukou vražedného davu, strašné události oné noci hrůzy - vězeň nekladoucí odpor, opuštěný svými nejmilovanějšími učedníky, hrubě vlečený ulicemi Jeruzaléma, Syn Boží, vedený za jáсотu davu před Annáše, před soudem v paláci velekněze, v soudní síni Pilátově, před zbabělým a krutým Herodem, posmíváný, urážený, mučený a odsouzený na smrt - všechno to je věrně a živě zobrazeno.

A potom se před rozechvělým davem objevují poslední výjevy - tichý Trpitel krácející cestou na Golgotu, Kníže nebes přibíjen na kříž, nadutí kněží a ječící lůza se posmívají Jeho smrtelnému zápasu, nadpřirozená tma, chvění země, pukající skály, otevřené hroby provázející okamžik, kdy Vykupitel světa dokončil svůj život.

Strašlivá podívaná se odehrává přesně tak, jak se to skutečně stalo. Satan, jeho andělé a jeho poddaní nemají sílu, aby odvrátili svůj zrak od obrazu svého díla. Každý účastník si připomíná to, co sám vykonal. Herodes, který vraždil nevinné děti betlémské, aby mohl zahubit Krále Izraele; podlá Herodias, na jejíž hříšné duši spočívá krev Jana Křtitele; slabý, servilní Pilát, posmívající se vojáci, kněží a vládcí a rozběsněný dav, který volal: "Jeho krev na nás a na naše děti!" - všichni nyní patří na hrůznost své viny. Marně se snaží skrýt se před božským majestátem Kristovy tváře, vyzafující slávu slunce, zatímco vykoupení vrhají své koruny k nohám Spasitelovým, volajíce: "Zemřel pro mne!"

Ve vykoupeném zástupu jsou apoštolové Kristovi, srdnatý Pavel, horkokrevný Petr, milovaný a milující Jan, jejich věrní bratři a s nimi obrovské zástupy mučedníků. Zatím co za zdmi města se vším odporným a ohavným jsou pak ti, kteří je pronásledovali, věznili a zabíjeli. Je tam Nero, zrůda krutosti a neřesti, patřící nyní na radost a jáсот těch, které kdysi mučil a v jejichž nejkrajnější úzkosti nacházel satanskou rozkoš. Je tam jeho matka, aby viděla výsledek své práce a své výchovy, aby poznala, jak špatné povahové rysy a vášně, přenesené na jejího syna a povzbuzované a rovíjené jejím vlivem a příkladem, přinesly ovoce v zločinech, jež vyvolaly hrůzu světa.

Jsou tam papežští kněží a preláti, kteří tvrdili, že jsou Kristovými vyslanci a přitom používali mučidel, vězení a hranic, aby ovládli svědomí lidí. Jsou tam nadutí a pyšní papežové, kteří se vyvyšovali nad Boha a opovážili se měnit zákon Nejvyššího. Tito tzv. církevní otcové mají nyní splatit Bohu účet, který by měli rádi promítnout. Příliš pozdě poznávají, že Vševědoucí je žárlivý na svůj Zákon - právo Universa a že v žádném případě neodpustí vinu. Nyní poznávají, že Kristus bere blaho svého trpícího lidu za svůj vlastní zájem, a cítí hluboký význam Jeho slov: "Cožkoli jste učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili." (Mt 25,40)

Před soudem

Celý bezbožný svět stojí před soudnou stolicí Boží obviněný z velezrady proti vládě nebes. Není nikoho, kdo by hájil jejich věc; není pro ně omluvy; je nad nimi vynesena rozsudek věčné smrti.

Všem je nyní zřejmé, že mzdou za hřích není svoboda a věčný život, nýbrž otroctví, zkáza a smrt. Bezbožní poznávají, o co se připravili svým životem plným vzpoury a převrácenosti. Pohrdli věčnou, ničím nesrovnatelnou slávou nebes, jež jim byla nabídnuta; jak žádoucí se jim však nyní zdá. "To všechno", volají tyto ztracené duše, "jsme mohly mít; rozhodly jsme se však nevšímat si těchto věcí. Ó, jaká strašlivá zaslepenost! Vyměnily jsme pokoj, štěstí a čest za bídu, hanbu a zoufalství." Všichni nyní poznávají, že jejich vypovězení z nebe je spravedlivé, neboť celým svým životem hlásali: "Nechceme, aby tento člověk (Ježíš) vládl nad námi."

S úžasem dívají se nyní bezbožní na korunovaci Syna Božího. Vidí v Jeho rukou desky Božího zákona, nařízení, jímž pohrdali a jež přestupovali. Jsou svědky údivu a nadšení spasených, přihlížejí jejich vzývání, a když jejich hlasy dolehnou až k zástupům za městem, volají všichni jednohlasně: "Veliké a podivuhodné jsou Tvé skutky, Pane Bože Všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou cesty Tvé, ó Králi svatých." (Zj 15,3) Vrhají se k zemi a uctívají Knížete života.

Druhá smrt

Satan je jako ochromený, když se s úžasem dívá na slávu Kristovu a na Jeho majestát. Ten, jenž byl kdysi cherubem ochráncem, se rozpomíná, odkud padl. Jak se jen změnil tento zářící serafín, "jitřenka", jak hluboko klesl! Z rady, kde byl kdysi ctěn, byl provždy vyloučen. Nyní vidí stát v blízkosti Otcově někoho jiného, jenž byl zahalen v slávu. Viděl korunu, kterou na hlavu Kristovu vložil anděl vznešené postavy a majestátního vzhledu, a ví, že vysoký úřad tohoto anděla mohl zastávat sám.

Vzpomíná si na domov své nevinnosti a čistoty, pokoje a štěstí, jež požíval, dokud nezačal reptat proti Bohu a dokud nezačal závidět Kristu. Jeho obviňování, jeho vzpoura, jeho klamy, jimiž získával účast a podporu andělů, jeho tvrdošíjné vzdorování pokusit se o záchranu, když mu Bůh chtěl dát odpuštění - to všechno živě před ním vyvstává. Přehlíží své dílo mezi lidmi a jeho výsledky - nepřátelství člověka k člověku, strašlivé hubení života, růst a pád království, převrácení trůnů, dlouhá řada válek, sporů a revolucí. Vybabuje si v mysli stále úsilí čelit dílu Kristovu a srážet člověka níž a níže. Poznává, že jeho pekelné úklady nemohly zahubit ty, kdo vložili svou víru v Ježíše. Když nyní satan hledí na své království, plod svého úsilí, vidí jen úpadek a zkázu. Svádí mnohé, aby uvěřili, že město Boží bude snadnou kořistí; ví však, že to není pravda. Znovu a znovu byl během velkého sporu poražen a donucen se vzdát. Zná příliš dobře moc a majestát Věčnosti.

Cílem arcibuřiče vždy bylo a je ospravedlnit sebe a dokázat, že za vzpouru je odpovědná božská vláda. K tomuto účelu používá všechnu sílu svého obrovského rozumu. Pracuje rozvážně a soustavně a s podivuhodným zdarem svádí obrovské zástupy, aby přijaly výklad velkého dlouhotrvajícího sporu v jeho podání. Po tisíciletí vydává tento hlavní osovatel úkladů lež za pravdu. Nyní však přišla doba, kdy vzpoura bude konečně poražena a činnost a povaha satanova odhalena. Ve svém posledním úsilí o svržení Krista z trůnu, o zahubení lidu Božího a o dobytí města Božího se arcipodvodník zcela odhalí. Ti, kdož se k němu přidali, poznají, že jeho věc se setkává s naprostým nezdarem. Kristovi následovníci a věrní andělé poznávají satanovy pikle proti vládě Boží v plném rozsahu. Na satana se všichni dívají s naprostou ošklivostí.

Satan poznává, že se svou svévolnou vzpourou vyřadil z nebe, jež není pro něj vhodným místem. Vycvičil své síly v boji proti Bohu; čistota, pokoj a soulad nebes by pro něj byly vrcholem mučení. Jeho žaloby proti milosrdenství a spravedlnosti Boží jsou nyní umlčeny. Výtky, které se snažil vznášet proti Hospodinu, dopadly v plné míře na něho samého. A satan se nyní sklání a uznává spravedlnost rozsudku nad ním vyneseno.

"Kdo by se tebe nebál, Pane, a neoslavoval Tvé jméno? Vždyť ty jediný jsi svatý, a všechny národy přijdou a budou se klanět před Tebou, neboť Tvé soudy se staly zjevnými." (Zj 15,4) Nyní se objasňuje každá otázka pravdy a bludu dlouhého sporu. Všem stvořeným rozumným bytostem se odhalují následky vzpoury, ovoce nedbání božských ustanovení. Výsledek satanovy vlády v protikladu s vládou Boží je předložen celému vesmíru. Satana odsoudilo jeho vlastní dílo. Moudrost Boží, spravedlnost Boží a dobrotivost Boží jsou plně obhájeny. Všichni poznávají, že všechno jednání Boží ve velkém sporu je vedeno zřetelem věčného blaha lidu Božího a blaha všech světů, jež Bůh stvořil. "Oslavujtež Tebe, Hospodine, všichni skutkové Tvoji, a svatí Tvoji Tobě dobrořečte." (Žalm 145,10) Dějiny hříchu budou pro celou věčnost důkazem, že s existencí Zákona Božího je spjata štěstí všech bytostí, které Bůh stvořil.

Když se seznámi se všemi skutečnostmi velkého sporu, zvolá celý vesmír, jak věrný, tak i odbojný, jednohlasně: "Spravedlivé a pravdivé jsou cesty tvé, Králi svatých." (Zj 15,3)

Přestože je satan nucen uznat spravedlnost Boží a sklonit se před nadvládou Kristovou, zůstává jeho povaha nezměněna. Duch vzpoury jako mocný příval znovu vybuchne. Pln šílené zuřivosti se rozhoduje, že nepovolí ve velkém sporu. Nastává chvíle posledního zoufalého boje proti Králi nebes. Satan spěchá mezi své poddané a pokouší se vyvolat v nich právě takovou zlobu, jaká je v něm, a podnítiti je k okamžitému boji. Avšak ze všech nesčíslných miliónů, které láká do vzpoury, není teď nikoho, kdo by uznával jeho nadvládu. Jeho moc je u konce. Bezbožníci jsou naplněni touž nenávistí k Bohu, jaká pohání satana; vidí však, že jejich případ je beznadějný, že nemohou zvítězit nad Hospodinem. Rozdmýchává se v nich zuřivost proti satanu a těm, kdož byli jeho nástroji v páchání klamu, se zběsilostí démonů se obracejí proti nim a dochází k vzájemnému boji.

Oheň z nebe

Pán praví: "Proto, že sobě přivlastňuješ srdce podobné srdci Božímu, protože aj, já přivedu na tě cizozemce, nejkrutější národy, kteříž vytrhnouce meče své na krásu moudrosti tvé, zabijí jasnost tvou. Do jámy spustí tě." "Zahubím tě, ó cherube ochránce, z prostředí kamenů ohnivých. ...Porazím tě na zemi, před obličej králů povrhu tě, aby se dívali na tebe. ... Obrátím tě v popel na zemi před očima všech na tě hledících. ... K hrůze veliké budeš, a nebude tě na věky." (Ez 28,6--8, 16-19)

"Všichni bojovníci jsou předěšeni, a roucha krví zbrocena, ano, což hořeti mohlo, i ohněm spáleno." "Hněv Hospodinův jest proti všechněm národům, a prchlivost proti všemu vojsku jejich, proto vyhubí je jako proklaté, a vydá je k zabití." "Dštítí bude na bezbožníky uhlím řežavým, ohněm a sírou, a duch vichřice bude částka kalicha jejich." (Iz 9,5; 34,2; Žalm 11,6) Oheň sestupuje od Boha z nebes. Země se otevírá. Zbraně ukryté v jejich hlubinách vycházejí. Stravující plameny ohně šlehají z každé zející propasti. Samy skály hoří. Přichází den hořící jako pec. Živly se rozplývají v požáru a země a všechno, co je na ní, je spáleno. (Mal 4,1; 2Petr 3,10) Povrch země je jako jediná roztavená masa - obrovské, vroucí ohnivé moře. Je čas soudu a záhuby bezbožných - "den pomsty Hospodinovy, léto odplacování se, aby mstěno bylo Sióna." (Iz 34,8)

Bezbožným se dostane jejich odplaty na zemi. (Př 11,31) Budou "jako strniště; i zažne je ten den, kterýž přijíti má, praví Hospodin zástupů." (Mal 4,1) Někteří jsou zahubeni v okamžení, jiní trpí mnoho dnů. Všichni jsou potrestáni "podle svých skutků". Protože hříchy spravedlivých byly přeneseny na satana, bude satan trpět nejen za svou vzpouru, nýbrž také za všechny hříchy, k jejichž spáchání svedl lid Boží. Jeho trest bude daleko větší než trest těch, jež oklamal. Když už zahynuli všichni, kteří padli jeho klamy, bude satan stále ještě naživu a bude trpět. V očistných plamenech bezbožníci nakonec zahynou, kořen i ratolesti - satan je kořen, jeho následovníci ratolestmi. Trest zákona dopadl v plné míře; požadavkům spravedlnosti bylo učiněno zadost; a nebe a země, patřící na to, hlásají spravedlnost Hospodinovu.

Satanovo dílo zkázy navždy skončilo. Po šest tisíc let prováděl svou vůli, naplňoval zemi bídou a působil hoře v celém vesmíru. Všechno stvoření sténalo v úzkostech jako rodička pracující k porodu. Nyní jsou stvoření Boží navždy zbavena jeho přítomnosti a jeho pokušení. "Odpočívá, jest v pokoji všechna země, zvučně prospěvují (spravedliví)." (Iz 14,7) A volání chvály a vítězoslávy stoupá vzhůru z celého věrného vesmíru. Je slyšet "hlas četného zástupu" jako "hlas mnohých vod a jako hlas mocných hromů", který praví: "Halleluja! Království se ujal Pán Bůh náš vševládny." (Zj 19,6)

Zatímco země je zahalena ničivým ohněm, přebývají spravedliví ve Svatém městě. Nad těmi, kdož měli podíl v prvním zmrtvýchvstání, nemá druhá smrt moci. Zatímco pro bezbožné je Bůh stravujícím ohněm, je pro svůj lid sluncem a pavézou. (Zj 20,6; Žalm 84,11)

Nová země

"Uviděl jsem potom nové nebe a novou zemi; neboť první nebe a první země pominuly." (Zj 21,1) Oheň, který stravuje bezbožné, očišťuje zemi. Každá stopa prokletí je smazána. Nebude věčného planoucího pekla, které by vykopeným připomínalo strašné následky hříchu. Toliko jediná připomínka zůstane: Náš Vykupitel vždy ponese známky svého ukřižování. Na Jeho raněné hlavě, v Jeho boku, na Jeho rukou a nohou zůstanou jediné stopy krutého díla, jež působí hřích.

Prorok, patřící na Krista v Jeho slávě, praví: "Rohy po bocích svých měl, a tu skryta byla síla jeho." (Ab 3,4) Probodený bok, odkud vytékal proud krve, jež usmířila člověka s Bohem - tam je Spasitelova sláva, "tu je skryta síla jeho". "Mocný k spasení" je proto skrze výkupnou oběť silný, aby mohl vykonat spravedlnost nad těmi, kdo pohrdli milostí Boží. A známky Jeho pokošení jsou Jeho nejvyšší počtou; nekonečnými věky budou rány Golgoty ukazovat chválu Kristovu a hlásat Jeho moc.

"Ó ty věže bravná, bašto dcery Siónské, až k tobě přijde, přijde, pravím, panování první." (Mich 4,8) Přichází doba, k níž svatí vzhlíželi s touhou od chvíle, kdy plamenný meč vykázal první pár lidí z ráje, přichází doba "k vykopení toho, čeho bylo dobyto". (Ef 1,14) Království lehkomyšlně ztracené hříchem Kristus obnovuje a společně v něm vládne s vykopenými. "Ale spravedliví ujmou zemi dědičně, a na věky v ní přebývají budou." (Žalm 37,29) Mnozí se obávají, že dědictví svatých se jeví příliš hmotné a vedlo je to k duchovnímu výkladu pravd a pohledu na novou zemi jako na svůj domov. Kristus však ujistil své učedníky, že odchází připravit pro ně příbytky v Otcově domě. Ti, kdož přijímají učení slova Božího, nejsou o nebeských příbytcích zcela nevědomí. A přesto apoštol Pavel říká: "Čeho oko nevidalo, ani ucho neslyšalo, ani na lidskou mysl nevstoupilo, co vše připravil Bůh těm, kteří Ho milují". (1Kor 2,9) Lidská řeč nestačí k tomu, aby popsala odměnu, která čeká spravedlivé. Jen ti ji poznají, kdož ji spatří. Rozum smrtelníka nemůže pochopit slávu ráje Božího.

V bibli je dědictví spasených nazýváno "vlastí". (Žid 11,14-16) Tam nebeský Pastýř zavede své stádo k pramenům živých vod. Strom života dává své ovoce každý měsíc a listí stromů slouží k zdraví národů. Jsou tam věčně proudící, nevysychající toky vod, průzračné jako křišťál a na jejich březích vrhají ševelící stromy své stíny na cesty, připravené pro vykopené Páně. Rozsáhlé nížiny tam stoupají ke krásným lahodným pahorkům a hory Boží tam zdvihají své majestátní vrcholky. V těchto pokojných rovinách, při těchto živých proudech najde lid Boží, který byl tak dlouho poutníkem a putujícím, svůj domov.

"Bydliti bude lid můj v obydlí pokojném, totiž v příbytcích nejbezpečnějších a v odpočívání nejpokojnějším." "Nebude více slyšáno o bezpráví v zemi tvé, o zpuštění a zhoubě na hranicích tvých, ale hlásati budeš spasení na zdech tvých, a v branách svých chválu". "Nastavějí též domů, a bydliti budou v nich, i vinice štěpovati budou, a jísti budou ovoce jejich. Nebudou stavěti tak, aby jiný bydlil, nebudou štěpovati, aby jiný jedl. ... Díla rukou svých do zvetšení užívati budou vyvolení moji." (Iz 32,18; 60,18; 65,21.22)

"Tam veseliti se budou z toho poušť a pustina a plesati, pravím, bude poušť, a vzkvetne jako růže." "Místo chrastiny vzejde jedle, a místo hloží vyroste myrtus." "I bude bydliti vlk s beránkem a pardus s kozlátkem ležeti; tolikéž tele a lvíče i krmný dobytek spolu budou, a malé pacholátko je povede. Také i kráva a medvědice spolu pástí se budou a plod jejich spolu ležeti, lev pak jako vůl plevy jísti bude. A litý had nad děrou pohrávati si bude s dítětem prsí požívajícím, a to, kteréž odstaveno jest, směle sáhne rukou svou do díry baziliškovy. Neuškodí, aniž zahubí na vši mé hoře svaté", praví Pán. (Iz 35,1; 55,13; 11,6-9) Bolest nemůže v prostředí nebes existovat. Nebude už slzí, pohřebních průvodů, ani stopy po smutku. "Nebude již smrti, ani nářku, ani lkání ani bolesti již nebude, neboť všecko dřívější pominulo." "Aniž dí kdo z obyvatelů: Nemocen jsem. Lid osedlý v něm zproštěn bude nepravosti." (Zj 21,4; Iz 33,24)

Nový Jeruzalém

Je zde nový Jeruzalém, "mající slávu Boží", hlavní město oslavené nové země, jenž je "korunou ozdobnou v ruce Hospodinově, a korunou královskou v ruce Boha tvého". "Jeho jas byl podoben nejvzácnějšímu kameni, jako kameni jaspisu, čistému jako křišťál." "Jeho světlem budou choditi národové,

králové země vnesou do něho svou slávu." Pán praví: "Plesati budu v Jeruzalémě, a radovati se v lidu svém." "Stánek Boží s lidmi, a Bůh bude s nimi, jsa Bůh jejich." (Iz 62,3; Zj 21,11.24; Iz 65,19; Zj 21,3)

V městě Božím "nebude noci". Nikdo nebude potřebovat odpočinek ani nebude po něm toužit. Nikoho neunaví konat vůli Boží a chválit jméno Boží. Budeme stále cítit svěžest jitra a nikdy ho nebude konec. "Nebude potřeba světla lampy ani světla slunce, protože Pán Bůh bude na ně svítiti." (Zj 22,5) Sluneční svit ve městě bude nahrazen zářením, jež nebude nepříjemně oslňovat, jež však jasností zdaleka překoná polední světlo. Sláva Boží a Beránkova zaplaví Svaté město nepomíjející září. Vykoupení budou kráčet v bezsluneční slávě věčného dne.

"Chrám jsem v něm nespátřil, neboť jeho chrámem jest Pán Bůh všemohoucí a Beránek." (Zj 21,22) Výsadou lidu Božího bude možnost osobně se stýkat s Otcem i Synem. "Dosud vidíme jen zrcadlem v záhadách." (1Kor 13,12) Obraz Boží vidíme zde na zemi odražený jako v zrcadle, v dílech přírody a v jednání Božím s lidmi; potom však Ho uvidíme tváří v tvář, aniž bude před námi závoj, který zastírá náš pohled. Staneme před Ním a uvidíme nádheru Jeho tváře. Budeme se v Jeho přítomnosti dívat na Jeho slávu.

Tam vykoupení poznají sebe, jací vlastně jsou. Pocity lásky a soucitu, které sám Bůh zasadil do duše, se tam projeví nejuvěrněji a nejušlechtleji. Čistý styk se svatými bytostmi, nezkalený společenský život se vznešenými anděly a těmi, kdož byli Bohu věrní ve všech dobách, kdož vyprali svá roucha a vybělili je v krvi Beránkově, svaté svazky, jež spojují "všecky rodiny v nebi a na zemi" (Ef 3,15) - to vše přispívá ke štěstí vykoupených.

S nekonečným nadšením budou nesmrtelní lidé poznávat nekonečné hloubky tvůrčí moci a tajemství spasitelné vykupující lásky. Nebude tam už krutý, klamný nepřítel, který by sváděl k tomu, aby se zapomnělo na Boha. Bude se tam rozvíjet každá vloha, bude se tam zdokonalovat každá schopnost. Růst znalostí neunaví mysl a nevyčerpá tvůrčí sílu. Bude tam možno uskutečnit nejvelkolepější díla, dosáhnout nejuvznešenějších tužeb, uskutečnit nejvyšší cíle; přesto stále zůstanou nové výšiny, jež bude možno zdolávat, nové divy, jež bude možno obdivovat, nové pravdy, jež bude možno odhalovat, a nové úkoly, jež budou rozvíjet síly mysli, ducha a těla.

Všechny poklady vesmíru budou volně přístupné, aby je vykoupení Boží mohli studovat. Neomezení pocity smrtelnosti poletí letem, který je neunaví, do vzdálených světů, jež trpěly pohledem na lidskou bídu a jež jásají štěstím při zprávě o jedné vykoupené duši. S nevýslovnou rozkoší budou děti země sdílet radost a moudrost nepadlých bytostí. Budou sdílet vědění a poznání, jež byly shromážděny za věky hloubáním o tvůrčí moci Boží. Nezkaleným zrakem budou patřit na slávu stvoření - na slunce a hvězdy a hvězdné systémy, jak všechny v ustanoveném pořádku krouží kolem trůnu Božství. Na všech věcech, od nejmenší po největší, je napsáno jméno Stvořitelovo a ve všech se projevuje bohatství Jeho moudrosti a moci.

A léta věčnosti, jak budou uplyvat, budou přinášet stále bohatší a stále nádhernější zjevení Boha a Krista. Jak se bude rozšiřovat poznání, tak poroste láska, úcta a štěstí. Čím více budou lidé poznávat Boha, tím více budou obdivovat Jeho povahu. A když jim Ježíš ukáže bohatství vykoupení a úžasné činy vykonané ve velkém sporu se satanem, budou srdce vykoupených plát ještě žhavější láskou a s ještě větší radostí uchopí své zlaté harfy a desetitisíce desetitisíců a tisíce tisíců hlasů se spojí v mohutném chvalo zpěvu.

"A všecko tvorstvo, které je v nebi, na zemi, pod zemí i na moři, a všecko co je v nich, jsem slyšel volati: Tomu, který sedí na trůně, a Beránkovi pozhennání, čest a sláva i síla na věky věků." (Zj 5,13)

Velký boj skončil. Není už hříchu ani hříšníků. Celý vesmír je čistý. V celém nezměrném stvoření panuje soulad a štěstí. Z Toho, Jenž stvořil všechno, plyne život a světlo a štěstí ve všech oblastech prostoru Univerza, jenž nezná hranic. Od nejmenšího atomu až po největší světy prohlašují všechny věci, živé i neživé, v nezkalené kráse a dokonalé radosti, že **Bůh je láska.**

OBSAH:

Předmluva		3
Pád Lucifera	5	
Stvoření		9
Pokušení a pád	17	
Plán vykoupení	24	
Kain a Abel přinášejí oběti	30	
Set a Enoch		33
Potopa		36
Babylonská věž	42	
Abraham a zaslíbení potomkové	44	
Izákovo manželství	50	
Jákob a Ezau	52	
Jákob a anděl	57	
Synové Izraele	62	
Zjevení Boží moci	70	
Útěk Izraele z otroctví	75	
Putování Izraele		80
Zákon Boží		87
Svatyně		
97		
Zvědové a jejich zpráva	102	
Mojžíšův hřích	107	
Smrt Mojžíšova	111	
Vejítí do země zaslíbené	116	
Truhla smlouvy	121	
Odpadnutí národa	132	
První příchod Kristův	153	
Kristova služba	158	
Kristovo vydání	163	
Kristova zkouška	168	
Kristovo ukřížování	175	
Kristovo zmrtvýchvstání	186	
Ježíšovo nanebevstoupení	192	
Seslání Ducha svatého	195	
Uzdravení chromého	200	
Věrnost v pronásledování	204	
Organizace		207
Štěpánova smrt	209	
Saulovo obrácení	212	
Počátky služby apoštola Pavla	217	

Služba apoštola Petra		220	
Petrovo vysvobození z vězení	226		
Šíření evangelia do dalších zemí		231	
Služba apoštola Pavla		237	
Mučednictví Pavla a Petra		240	
Velké odpadnutí			243
Tajemství nepravosti		248	
První reformátoři			256
Luther a velká reformace		261	
Postup reformace			264
Neúspěch v díle			268
Poselství prvního anděla			270
Druhé andělské poselství		275	
Půlnoční volání			277
Svatyně			
281			
Třetí andělské poselství		284	
Pevné, nepohnutelné základy	293		
Satanův svod			294
Hlasité volání			303
Ukončení doby zkoušky		304	
Čas Jákobova soužení		307	
Vysvobození svatých		308	
Odměna spravedlivých		311	
Tisíciletí			312
Druhé zmrtvýchvstání		314	
Korunovace Krista			315
Druhá smrt			319
Nová země			322